

Kyrkomötet 2012

Volym 1
Protokoll och bilagor

Innehåll i protokoll med bilagor från kyrkomötet 2012

Volym 1 Protokoll och bilagor

Protokoll

Kyrkostyrelsens skrivelser, KsSkr 2012:1–5

Kyrkomötets presidiums skrivelse 2012, PSkr 2012:1

Volym 2 Bilagor

Motioner, Mot 2012:1–62

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Gudstjänstutskottets betänkanden, G 2012:1–5

Organisationsutskottets betänkanden, O 2012:1–6

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden, TU 2012:1–9

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkanden, EE 2012:1–5

Ekumenikutskottets betänkanden, Eu 2012:1–6

Kyrkolivsutskottets betänkanden, Kl 2012:1–12

Budgetutskottets betänkanden, B 2012:1–2

Kyrkorättsutskottets betänkanden, Kr 2012:1–3

Kyrkomötets skrivelser, KmSkr 2012:1–17

Personregister

Sakregister

*Alla dokument från kyrkomötet finns publicerade på kyrkomötets webbplats,
www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet*

Protokoll

Kyrkomötets protokoll 2012
25–28 september och 19–21 november

Tisdagen den 25 september	1
§ 1 Kyrkomötet öppnas	1
§ 2 Anförande av ärkebiskopen	1
§ 3 Stefansmedaljen	1
§ 4 Hälsningar	1
§ 5 Inkomna skriftliga hälsningar	1
§ 6 Parentation	2
§ 7 Anmälan av nya ledamöter i kyrkomötet	2
§ 8 Anmälan av inkallade ersättare	3
§ 9 Regler för debatt i procedurfrågor samt för instämmande och reservationer	3
§ 10 Val av protokolljusterare	3
§ 11 Utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare	4
§ 12 Fyllnadsval till valberedningen	4
§ 13 Biskoparnas närvaro i utskotten	5
§ 14 Anmälan och bordläggning av inkomna ärenden	5
§ 15 Hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten	8
§ 16 Meddelanden	9
 Fredagen den 28 september	 10
§ 17 Anmälan av betänkanden från utskotten	10
§ 18 Fastställande av debattregler	10
§ 19 Fyllnadsval till kyrkostyrelsen, beslut	10
§ 20 Fyllnadsval till Nämnden för utbildning, forskning och kultur, beslut	10
§ 21 Fyllnadsval till Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut	10
§ 22 Fyllnadsval av revisorer, beslut	11
§ 23 Meddelanden och ajournering	11
 Måndagen den 19 november	 12
§ 24 Kyrkomötets förhandlingar återupptas	12
§ 25 Anmälan om inkallade ersättare	12
§ 26 Anmälan och bordläggning av utskottens betänkanden	13
§ 27 Meddelanden	13
§ 28 Strukturfrågor	13
§ 29 Ändringar i kyrkoordningen m.m.	17
§ 30 Domkapitlen och stiftsstyrelserna	18
§ 31 Biskopsval	18
§ 32 Nomineringsgrupp eller partigrupp	18
§ 33 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprövningsnämnd	18
§ 34 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2013–2015	18
§ 35 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011	19
§ 36 Ekumeniken i kyrkoordningen	19
§ 37 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan	21
§ 38 Förföljda kristna	21
§ 39 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007	22
§ 40 Gömda och glömda flyktingar i Sverige	22
§ 41 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet	23

§ 42 Utökning av psalmer i psalmboken	23
§ 43 Program för ”Kyrkliga handlingar i fokus”	23
§ 44 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen	23
§ 45 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår	24
§ 46 Vägval konfirmation	25
Tisdagen den 20 november	26
§ 47 Meddelanden	26
§ 48 Ordningsfråga	26
§ 49 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts	26
§ 50 Meddelanden	28
§ 51 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.	28
§ 52 Retreat obligatorisk i vigningstjänsten	29
§ 53 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning	30
§ 54 Präster och diakoner som medlare	30
§ 55 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling	30
§ 56 Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare	31
§ 57 Läro- och ordningsfrågor	31
§ 58 En gemensam arbetsgivarorganisation	32
§ 59 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd	32
§ 60 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar	32
§ 61 Särskild utjämningsavgift	32
§ 62 Ersättning för kyrkliga handlingar	32
§ 63 Kyrkoantikvarisk ersättning	33
§ 64 Hållbart skogsbruk	33
§ 65 Om skattebefrielse vid gåvor	33
§ 66 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer	34
§ 67 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap	34
§ 68 Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier	35
§ 69 Kontakter med dopfaddrar	35
§ 70 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster	35
§ 71 Jämställdheten i Svenska kyrkan	35
§ 72 Lokalisering av kyrkliga utbildningar	36
§ 73 Social ekonomi	37
§ 74 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet	37
§ 75 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar	37
§ 76 Mission i Sverige	37
§ 77 Flerårskonfirmation	38
§ 78 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan	38
§ 79 Ny ersättningsstadga	38
§ 80 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat	39
§ 81 Svenska kyrkan och Barnkonventionen	40
§ 82 Meddelanden	40
Onsdagen den 21 november	41
§ 83 Meddelanden	41
§ 84 Ordningsfråga	41
§ 85 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut	41
§ 86 Strukturfrågor, beslut	42

§ 87 Domkapitlen och stiftsstyrelserna, beslut	50
§ 88 Biskopsval, beslut	51
§ 89 Nomineringsgrupp eller partigrupp, beslut	51
§ 90 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd, beslut	51
§ 91 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011, beslut	51
§ 92 Ekumeniken i kyrkoordningen, beslut	51
§ 93 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, beslut	54
§ 94 Förföljda kristna, beslut	60
§ 95 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007, beslut	62
§ 96 Gömda och glömda flyktingar i Sverige, beslut	62
§ 97 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet, beslut	64
§ 98 Utökning av psalmer i psalmboken, beslut	65
§ 99 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus", beslut	65
§ 100 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen, beslut	66
§ 101 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår, beslut	66
§ 102 Vägval konfirmation, beslut	66
§ 103 Retreat obligatorisk i vigningstjänsten, beslut	66
§ 104 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning, beslut	67
§ 105 Präster och diakoner som medlare, beslut	68
§ 106 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling, beslut	68
§ 107 Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare, beslut	69
§ 108 Läro- och ordningsfrågor, beslut	69
§ 109 En gemensam arbetsgivarorganisation, beslut	70
§ 110 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut	70
§ 111 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, beslut	70
§ 112 Särskild utjämningsavgift, beslut	70
§ 113 Ersättning för kyrkliga handlingar, beslut	70
§ 114 Kyrkoantikvarisk ersättning, beslut	71
§ 115 Hållbart skogsbruk, beslut	71
§ 116 Om skattebefrielse vid gåvor, beslut	72
§ 117 Ordningsfråga	72
§ 118 Hälsning	73
§ 119 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer, beslut	73
§ 120 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap, beslut	74
§ 121 Kontakter med dopfaddrar, beslut	75
§ 122 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster, beslut	76
§ 123 Jämställdheten i Svenska kyrkan, beslut	76
§ 124 Lokalisering av kyrkliga utbildningar, beslut	76
§ 125 Social ekonomi, beslut	77
§ 126 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet, beslut	77
§ 127 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar, beslut	77
§ 128 Mission i Sverige, beslut	78
§ 129 Flerårskonfirmation, beslut	79
§ 130 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan, beslut	79
§ 131 Ny ersättningsstadga, beslut	80

§ 132 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat, beslut	83
§ 133 Svenska kyrkan och Barnkonventionen, beslut	84
§ 134 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå år 2013–2015, beslut	84
§ 135 Fyllnadsval till Svenska kyrkans valprovsnämnd	87
§ 136 Fyllnadsval till kyrkostyrelsen	87
§ 137 Kyrkomötet avslutas	87
Bilaga 1 Debattregler vid procedurfrågor.....	89
Bilaga 2 Debattregler och blanketter.....	90

Kyrkomötet 2012

Tisdagen den 25 september

Kl. 15.30–16.43

Kyrkomötets ledamöter och biskoparna deltog i en mäsas i Uppsala domkyrka vid vilken biskop Martin Modéus predikade. Därefter inleddes kyrkomötet år 2012 i Uppsala universitets aula i närvaro av DD.MM. Konung Carl XVI Gustaf och Drottning Silvia. Musik framfördes av Linnékvintetten: Bengt Fagerström, trumpet, Paul Hägglöf, trumpet, Lennart Svensson, horn, Birgitta Lagerstedt, trombon och Alexander Skylvik, tuba.

§ 1 Kyrkomötet öppnas

Ordföranden Gunnar Sibbmark höll ett inledningsanförande. Därefter förklarades kyrkomötet år 2012 öppnat.

§ 2 Anförande av ärkebiskopen

Ärkebiskop Anders Wejryd talade till kyrkomötet.

§ 3 Stefansmedaljen

Ärkebiskop Anders Wejryd delade ut Stefansmedaljen till Eva Teilus Rehnfeldt för hennes långvariga arbete för samisk kultur och gudstjänstliv i Svenska kyrkan.

Eva Teilus Rehnfeldt tackade ärkebiskopen.

§ 4 Hälsningar

Hälsningar framfördes av bostads- och civilminister Stefan Attefall och Svenska Kyrkans Ungas förbundsordförande Johan Berkman.

§ 5 Inkomna skriftliga hälsningar

Skriftliga hälsningar hade inkommit till kyrkomötet från EFS, Gemensam Framtid och Ekumeniska Centret.

EFS samlad till årskonferens i Uppsala 17–20 maj, sänder sin hälsning med vårt årstema ”Jesus förnyar”. Vi ber om att Kristus själv ska förnya både EFS och vår kyrka, och fylla oss alla med glädje och förundran över evangeliet om hans kors och uppståndelse.

Uppsala den 19 maj 2012

Anna Thorén
ordförande

Stefan Holmström
missionsföreståndare

”Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och tog en tjänares gestalt, då han blev som en av oss.” (Fil 2:5–7)

Med de orden sänder Gemensam Framtids första kyrkokonferens en varm hälsning till er. Vi önskar er ett gott arbete och en fin gemenskap, när ni samlas till kyrkomöte. Vi vill också önska Guds

välsignelse i ert fortsatta arbete och ser fram emot ett gott samarbete med er.

För Gemensam Framtid

Ann-Sofie Lasell

Anders Marklund

Lasse Svensson

En varm hälsning från Ekumeniska Centret i Alvik till er konferens. Vi vill uttrycka ett djupt tack för samarbete, samtal och möten under året som gått och samtidigt blicka fram emot det som väntar.

Vår önskan är att Ekumeniska centret i Alvik ska vara en mötesplats där vi söker enhet och samverkan i gemensamma angelägenheter i all mångfald. För att göra detta möjligt är varje samfund och varje organisation ett viktigt bidrag till helheten.

Vi ber om Guds välsignelse över er konferens och ert samfund.

”Sträva efter att med friden som band bevara den andliga enheten: en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp”. (Ef 4:3-4)

Bo Forsberg

Diakonia

Eva Christina Nilsson

Svenska missionsrådet

Suzanne Jenner

Kyrkornas EU-kontor

Sofia Walan

Kristna fredsrorelsen

Marianne Andréas

Sveriges frikyrkosamråd

Karin Wiborn

Sveriges kristna råd

Annika Damirjian

Sveriges ekumeniska kvinnoråd

Förhandlingarna ajournerades kl. 16.22.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.29.

§ 6 Parentation

Ordföranden *meddelade* att kyrkomötets ledamot Susann Torgerson, Stockholms stift, avlidit i april 2012. Susann Torgerson hedrades med en tyst minut.

§ 7 Anmälan av nya ledamöter i kyrkomötet

Anmälde att följande utsetts till nya ledamöter i kyrkomötet:

Ann-Kristin Forsman, Växjö stift, ersätter Mats Green som avsagt sig uppdraget

Rolf Persson, Lunds stift, ersätter Sven Rosén som avsagt sig uppdraget

Jonas Ransgård, Göteborgs stift, ersätter Maria Kjellberg som avsagt sig uppdraget

Henrik Åkesson, Härnösands stift, ersätter Markus Nordenmark som avsagt sig uppdraget

Lilian Nilsson, Luleå stift, ersätter Aleksander Radler som avsagt sig uppdraget

Ulla Littgren, Stockholms stift, ersätter Susann Torgerson som avlidit

Kristina Lejdström, Stockholms stift, ersätter Fredrik Upmark som avsagt sig uppdraget

Elisabeth Rydström, Stockholms stift, ersätter Karin Söder som avsagt sig uppdraget

Ordföranden hälsade de nya ledamöterna välkomna till kyrkomötet.

§ 8 Anmälan av inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält förhinder att delta i kyrkomötets sammanträde i september 2012 och att följande ersättare hade inkallats:

Måns Gustafsson, Uppsala stift, ersätter Claes Wallin
 Terence Hongslo, Uppsala stift, ersätter Ida Netzel
 Marja-Liisa Jernberg, Uppsala stift, ersätter Bengt-Åke Gustafsson
 Lennart Petersson, Linköpings stift, ersätter Lars Stjernkvist
 Gunnar Bredin, Linköpings stift, ersätter Inger Persson
 Stig Domargård, Strängnäs stift, ersätter Gunilla Drotz Högberg
 Elisabeth Svensson, Västerås stift, ersätter Mikael Grenstedt
 Niklas Larsson, Lunds stift, ersätter Karl-Erik Ivarsson
 Anders Nihlgård, Lunds stift, ersätter Agneta Hyllstam
 Marie Nielsen, Lunds stift, ersätter Kjerstin Sörngård Thulin
 Maja Bengtsson, Göteborgs stift, ersätter Berit Simonsson
 Ann-Ida Fehn, Göteborgs stift, ersätter Hans Weichbrodt
 Bengt Kjellgren, Göteborgs stift, ersätter Jonas Ransgård
 Sven-Erik Bodén, Härnösands stift, ersätter Linn Berglin
 Per-Eric Larsson, Härnösands stift, ersätter Christina Andersson
 Mats Lindström, Härnösands stift, ersätter Henrik Åkesson
 Thelma Olsson Bylin, Härnösands stift, ersätter Torkel Selin
 Sture Köhler, Luleå stift, ersätter Maria Johansson-Berg
 Stig Eriksson, Luleå stift, ersätter Lena Lindström
 Teresia Derlén, Luleå stift, ersätter Olof Hasslow
 Henrik Blind, Luleå stift, ersätter Celina Falk
 Karin Perjus, Stockholms stift, ersätter Jerry Adbo
 Britt-Marie Danestig, Stockholms stift, ersätter Gunilla Lindén

Anmälades att ersättare inte inkallats för Mikael Mogren, Uppsala stift, Jenny Delén, Lunds stift, Mikael Härdig, Lunds stift, och Kristina Sandström, Stockholms stift, på grund av sent inkommen anmälan om förhinder.

§ 9 Regler för debatt i procedurfrågor samt för instämmande och reservationer

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att fastställa debattregler vid procedurfrågor och i valärenden samt för instämmande och reservation enligt *bilaga 1*.

§ 10 Val av protokolljusterare

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Kristina Lejdström, Lennart Kjellin och Micael Dahlberg att jämte ordförandena justera kyrkomötets protokoll 2012.

§ 11 Utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att de nyvalda ledamöterna under återstoden av mandatperioden skulle ingå i följande utskott:

Rolf Persson ersätter Sven Rosén i Organisationsutskottet
Jonas Ransgård ersätter Maria Kjellberg i Organisationsutskottet
Ulla Littgren ersätter Christer Kax Sundberg som ersättare i Organisationsutskottet. Christer Kax Sundberg ersätter Susann Torgerson som ledamot i Organisationsutskottet
Kristina Lejdström ersätter Fredrik Upmark i Organisationsutskottet
Henrik Åkesson ersätter Markus Nordenmark i Ekonomi- och egendomsutskottet
Ann-Kristin Forsman ersätter Mats Green i Budgetutskottet och inträder som andre ersättare i sin nomineringsgrupp
Elisabeth Rydström ersätter Karin Söder i Kyrkolivsutskottet
Lilian Nilsson ersätter Margit Borgström som ersättare i Ekumenikutskottet
Margit Borgström ersätter Aleksander Radler som ledamot i Ekumenikutskottet

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att de inkallade ersättarna skulle tjänstgöra som ersättare i följande utskott:

Måns Gustafsson, Kyrkorättsutskottet
Terence Hongso, Ekumenikutskottet
Marja-Liisa Jernberg, Ekumenikutskottet
Lennart Petersson, Ekumenikutskottet
Gunnar Bredin, Kyrkorättsutskottet
Stig Domargård, Kyrkolivsutskottet
Elisabeth Svensson, Budgetutskottet
Niklas Larsson, Budgetutskottet
Anders Nihlgård, Budgetutskottet och Ekumenikutskottet
Marie Nielsén, Kyrkolivsutskottet och Organisationsutskottet
Maja Bengtsson, Kyrkolivsutskottet
Ann-Ida Fehn, Kyrkorättsutskottet
Bengt Kjellgren, Organisationsutskottet
Sven-Erik Bodén, Ekonomi- och egendomsutskottet och Kyrkolivsutskottet
Per-Eric Larsson, Kyrkorättsutskottet
Mats Lindström, Ekonomi- och egendomsutskottet
Thelma Olsson Bylin, Kyrkorättsutskottet
Sture Köhler, Gudstjänstutskottet
Stig Eriksson, Kyrkorättsutskottet
Teresia Derlén, Ekumenikutskottet
Henrik Blind, Organisationsutskottet
Karin Perjus, Kyrkorättsutskottet
Britt-Marie Danestig, Gudstjänstutskottet

Inkallad ersättare inträder i utskottet som siste ersättare i sin nomineringsgrupp.

§ 12 Fyllnadsval till valberedningen

Kyrkomötet ska utse nya ledamöter efter Mats Green, som avsagt sig uppdraget som ledamot i kyrkomötet, och Susann Torgerson, som avlidit. Berörda nomineringsgruppers företrädare föreslog Ann-Britt Åsebol och Britt Louise Agrell att ingå i valberedningen för innevarande mandatperiod.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att utse Ann-Britt Åsebol och Britt Louise Agrell till nya ledamöter i valberedningen.

§ 13 Biskoparnas närvaro i utskotten

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att biskoparna får närvara i utskotten enligt följande:

Gudstjänstutskottet

Ragnar Persenius och Hans Stiglund

Organisationsutskottet

Jan-Olof Johansson och Eva Brunne

Tillsyns- och uppdragsutskottet

Esbjörn Hagberg och Tuulikki Koivunen Bylund

Ekonomi- och egendomsutskottet

Per Eckerdal

Ekumenikutskottet

Hans-Erik Nordin och Martin Modéus

Kyrkolivsutskottet

Antje Jackelén och Åke Bonnier

Budgetutskottet

Sven-Bernhard Fast

Kyrkorättsutskottet

Thomas Söderberg

§ 14 Anmälan och bordläggning av inkomna ärenden

Anmäldes och *bordlades* skrivelser, motioner och övriga handlingar som inkommit till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsens skrivelser

2012:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2013–2015

2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

2012:4 Jämställdheten i Svenska kyrkan

2012:5 Strukturfrågor

Presidiets skrivelse

2012:1 Ny ersättningsstadga

Motioner

2012:1 Flerårskonfirmation

Lars-Ivar Ericson

2012:2 Kontakter med dopfaddrar

Lars-Ivar Ericson

2012:3 Inrättande av stipendier för natur- miljö och kulturmiljövård

Sten Persson

2012:4 Utökande av psalmer i psalmboken

Karl-Gunnar Svensson

2012:5 Införa retreat som en obligatorisk del i vinningstjänsten

Karl-Gunnar Svensson

2012:6 Internationell konferens för förföljda kristna

Margareta Viklund

- 2012:7 Arbete mot prostitution och trafficking
Margareta Viklund
- 2012:8 Fördjupad kunskap i ekologi och miljökunskap i våra olika utbildningar
Ylva Wahlström
- 2012:9 Svenska kyrkan bör ta ett större miljöansvar än andra
Ylva Wahlström
- 2012:10 Säkra mångfalden i våra vinningstjänster
Ylva Wahlström
- 2012:11 Hållbart skogsbruk
Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås
- 2012:12 De gömda och glömda i Sverige
Ida Netzel m.fl.
- 2012:13 Program för ”kyrkliga handlingar i fokus”
Maria Lagerman m.fl.
- 2012:14 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund
Bertil Murray m.fl.
- 2012:15 Utvisade flyktingar
Anki Erdmann m.fl.
- 2012:16 Direktval till församling
Bertil Murray m.fl.
- 2012:17 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet
Niklas Grahn
- 2012:18 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar
Niklas Grahn
- 2012:19 Kyrkoantikvarisk ersättning
Ulla Rickardsson
- 2012:20 Om skattebefrielse vid gåvor
Kjell Petersson
- 2012:21 Partiella samfälligheter
Kjell Petersson m.fl.
- 2012:22 Tillsätt ett råd med ansvar för mission i Sverige
Håkan Sunnliden m.fl.
- 2012:23 Förtydliga missionen i Sverige
Håkan Sunnliden
- 2012:24 Präster och diakoner utan församlingstjänst
Håkan Sunnliden m.fl.
- 2012:25 Präster eller diakoner som medlare i konflikter
Håkan Sunnliden
- 2012:26 Avskaffa domkapitlen
Håkan Sunnliden
- 2012:27 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen
Lennart Sacrédeus
- 2012:28 Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen
Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson
- 2012:29 Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett ”konkordat”
Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus
- 2012:30 Fond för systerkyrkor
Leif Nordlander m.fl.

- 2012:31 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet
Irene Gustafsson
- 2012:32 Ersättning för kyrkliga handlingar
Sven Kragh och Sten Elmberg
- 2012:33 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår
Per Ingvarsson
- 2012:34 Samverkansform för begravningsverksamheten
Christina Eriksson m.fl.
- 2012:35 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling
Hans Ulfvebrand m.fl.
- 2012:36 Samverkansform för begravningsverksamheten
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2012:37 Lokalisering av kyrkliga utbildningar
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2012:38 Redovisning av präster som av sagt sig vigselrätten
Sven Kragh
- 2012:39 Enklare former för biskopsval
Claes Björndahl och Bengt Inghammar
- 2012:40 I anledning av förslaget till ny ersättningsstadga
Staffan Holmgren och Jan G Nilsson
- 2012:41 Partiella samfälligheter
Staffan Holmgren och Bengt Säberg
- 2012:42 Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet
Staffan Holmgren
- 2012:43 Lärosynsutredning
Dan Sarkar
- 2012:44 Vård och underhåll av kyrkobyggnader
Dan Sarkar
- 2012:45 Pastoral strukturer för Svenska kyrkan
Dag Sandahl och Kjell Petersson
- 2012:46 Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention
Anders Roos
- 2012:47 Angående samfälligheter
Bengt Säberg m.fl.
- 2012:48 Ett samlat arbetsgivaransvar
Olle Burell
- 2012:49 Det palestinska kairosdokumentet
Daniel Tisell m.fl.
- 2012:50 Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp
Bo Hanson
- 2012:51 Israel-Palestinafrågan
Anders Nihlgård
- 2012:52 Val av församlingsråd
Anders Nihlgård
- 2012:53 Stöd till brottsoffer
Margareta Andersson
- 2012:54 Social ekonomi
Margareta Andersson
- 2012:55 Kairos Palestina – det rätta ögonblicket
Inga Alm

- 2012:56 Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravnings-
verksamheten
Aina Andersson
- 2012:57 Vigda diakoners rätt att delta i överläggningar
Carin Åblad Lundström
- 2012:58 Vigda prästers rätt att delta i överläggningar
Carin Åblad Lundström
- 2012:59 Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar
Carin Åblad Lundström
- 2012:60 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan
Marianne Kronbäck
- 2012:61 Huvudgudstjänster i pastorat
Ola Isacson
- 2012:62 Vägval konfirmation
Ola Isacson

Verksamhetsberättelser

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
Svenska kyrkans valprovsnämnd
Svenska kyrkans överklagandenämnd

§ 15 Hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten

Föredrogs presidiets förslag till hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten:

Kyrkostyrelsens skrivelser

Organisationsutskottet: 3 avsnitten: Barnkonsekvensanalys, valfrågor, valsammanträde i kyrkomötet, avskaffande av nämnder, rättelser i valbestämmelserna samt skrivelse 5

Ekonomi- och egendomsutskottet: 3 avsnittet: Särskild utjämningsavgift

Ekumenikutskottet: 3 avsnittet: Ekumeniken i kyrkoordningen

Kyrkolivsutskottet: 4

Budgetutskottet: 1 och 2

Presidiets skrivelse

Kyrkorättsutskottet: 1

Motioner

Gudstjänstutskottet: 4, 13, 27, 33, 62

Organisationsutskottet: 16, 21, 26, 34, 36, 39, 41, 42, 44, 45, 47, 50, 52, 56, 61

Tillsyns- och uppdragsutskottet: 5, 24, 25, 35, 38, 43, 48, 57, 58

Ekonomi- och egendomsutskottet: 9, 11, 19, 20, 32

Ekumenikutskottet: 6, 12, 14, 15, 28, 31, 49, 51, 55

Kyrkolivsutskottet: 1, 2, 3, 7, 8, 10, 17, 18, 22, 23, 37, 53, 54, 60

Budgetutskottet: 30, 59

Kyrkorättsutskottet: 29, 40, 46

Övriga ärenden

Organisationsutskottet: Verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Tillsyns- och uppdragsutskottet: Verksamhetsberättelser för Svenska kyrkans överklagandenämnd och Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

§ 16 Meddelanden

Meddelades när utskottsarbetet skulle vidta i de olika utskotten.

Ordföranden påminde om den pärm med inkomna brev till kyrkomötet som finns i Mötesbyrån.

Förhandlingarna ajournerades kl. 16.43 till fredagen den 28 september kl. 16.00.

Kyrkomötet 2012

Fredagen den 28 september

Kl. 16.00–16.08

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

§ 17 Anmälan av betänkanden från utskotten

Ordföranden *anmälde* att utskottsarbetet under veckan resulterat i 48 betänkanden och framförde ett tack till alla som på olika sätt varit involverade i detta arbete.

§ 18 Fastställande av debattregler

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att fastställa debattregler för kyrkomötet 2012 enligt *bilaga 2*.

§ 19 Fyllnadsval till kyrkostyrelsen, beslut

Från valberedningen förelåg förslag om att utse Karl-Gunnar Svensson till ledamot av kyrkostyrelsen efter Bertil Olsson, som avsagt sig uppdraget, och att utse Helena Nordvall till förste ersättare i kyrkostyrelsen efter Mats Green, som avsagt sig uppdraget.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Karl-Gunnar Svensson till ledamot i kyrkostyrelsen under resterande del av mandatperioden.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Helena Nordvall till förste ersättare i kyrkostyrelsen under resterande del av mandatperioden.

§ 20 Fyllnadsval till Nämnden för utbildning, forskning och kultur, beslut

Från valberedningen förelåg förslag om att utse biskop Tuulikki Koivunen Bylund till ledamot i Nämnden för utbildning, forskning och kultur efter biskop Erik Aurelius, som avsagt sig uppdraget, och att utse biskop Per Eckerdal till ersättare i Nämnden för utbildning, forskning och kultur efter biskop Tuulikki Koivunen Bylund.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse biskop Tuulikki Koivunen Bylund till ledamot i Nämnden för utbildning, forskning och kultur under resterande del av mandatperioden.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse biskop Per Eckerdal som ersättare i Nämnden för utbildning, forskning och kultur under resterande del av mandatperioden.

§ 21 Fyllnadsval till Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut

Från valberedningen förelåg förslag att utse Torgny Werger till ledamot i Svenska kyrkans överklagandenämnd efter Catharina Månsson, som avsagt sig uppdraget, och att utse Eric Bylander som förste ersättare i Svenska kyrkans överklagandenämnd.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Torgny Werger till ledamot i Svenska kyrkans överklagandenämnd under resterande del av mandatperioden.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Eric Bylander som förste ersättare i Svenska kyrkans överklagandenämnd under resterande del av mandatperioden.

§ 22 Fyllnadsval av revisorer, beslut

Från valberedningen förelåg förslag att utse Ulla Dahlberg till revisor efter Christer Mohlin, som avsagt sig uppdraget, samt att utse Ingemar Åhs till revisor efter Ingemar Karlén som avsagt sig uppdraget.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* i enlighet med valberedningens förslag att utse Ulla Dahlberg och Ingemar Åhs till revisorer.

§ 23 Meddelanden och ajournering

Ordförande *meddelade* att fyllnadsval som vice ordförande i Valprövningsnämnden förrättas under andra sessionen.

Ett pressmeddelande kommer att läggas ut på Svenska kyrkans webbplats under dagen med kort information om Organisationsutskottets förslag till beslut i betänkandet Strukturfrågor.

Ordförande tackade för gott arbete under kyrkomötets första session.

Kyrkomötets förhandlingar ajournerades kl. 16.08 till måndagen den 19 november 2012 kl. 09.00.

Kyrkomötet 2012

Måndagen den 19 november

Kl. 09.00–22.33

§ 24 Kyrkomötets förhandlingar återupptas

Ordföranden förklarade kyrkomötets förhandlingar återupptagna och hälsade ledamöterna välkomna.

Förhandlingarna inleddes med en andakt ledd av Gunilla Eldebro.

§ 25 Anmälan om inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält förhinder att delta i kyrkomötets sammanträde i november 2012 och att följande ersättare hade inkallats

Måns Gustafsson, Uppsala stift, ersätter Claes Wallin
Marja-Liisa Jernberg, Uppsala stift, ersätter Bengt-Åke Gustafsson
Gunnar Bredin, Linköpings stift, ersätter Inger Persson
Stig Domargård, Strängnäs stift, ersätter Gunilla Drotz Högberg
Jons Ingemar Larsson, Västerås stift, ersätter Britas Lennart Eriksson
Elisabeth Holmblad, Västerås stift, ersätter Mikael Grenstedt
Alf Skogmalm, Växjö stift, ersätter Birgitta Lindén
Anne-Charlotte Fröberg, Lunds stift, ersätter Hans Wallmark
Niklas Larsson, Lunds stift, ersätter Karl-Erik Ivarsson
Ulla Malmgren, Lunds stift, ersätter Mikael Härdig
Anders Nihlgård, Lunds stift, ersätter Agneta Hyllstam
Marie Nielsén, Lunds stift, ersätter Kjerstin Sörngård Thulin
Maja Bengtsson, Göteborgs stift, ersätter Berit Simonsson
Bengt Kjellgren, Göteborgs stift, ersätter Jonas Ransgård
Sven-Erik Bodén, Härnösands stift, ersätter Linn Berglin
Per-Eric Larsson, Härnösands stift, ersätter Christina Andersson
Mats Lindström, Härnösands stift, ersätter Henrik Åkesson
Thelma Olsson Bylin, Härnösands stift, ersätter Torkel Selin
Sture Köhler, Luleå stift, ersätter Maria Johansson Berg
Stig Eriksson, Luleå stift, ersätter Lena Lindström
Teresia Derlén, Luleå stift, ersätter Olof Hasslow
Henrik Blind, Luleå stift, ersätter Celina Falk
Kerstin Rossipal, Stockholms stift, ersätter Monica Karlsson
Conny Boltenstål, Stockholms stift, ersätter Bengt Säberg
Karin Perjus, Stockholms stift, ersätter Jerry Adbo
Svante Erlandsson, Stockholms stift, ersätter Kristina Sandström
Britt-Marie Danestig, Stockholms stift, ersätter Gunilla Lindén

Anmäldes att ersättare inte inkallats för Kekke Paulsson, Västerås stift och Birgitta Halvarsson, Karlstads stift, på grund av sent inkommen anmälan om förhinder samt för Hans Weichbrodt, Göteborgs stift, på grund av att ersättare saknats.

§ 26 Anmälan och bordläggning av utskottens betänkanden

Anmälades och bordlades betänkanden från utskottens arbete under kyrkomötets session i september 2012:

Gudstjänstutskottet 2012:1–5
 Organisationsutskottet 2012:1–6
 Tillsyns- och uppdragsutskottet 2012:1–9
 Ekonomi- och egendomsutskottet 2012:1–5
 Ekumenikutskottet 2012:1–6
 Kyrkolivsutskottet 2012:1–12
 Budgetutskottet 2012:1–2
 Kyrkorättsutskottet 2012:1–3

§ 27 Meddelanden

Ordföranden erinrade om de regler som fastställts i september för behandling av utskottsbetänkanden och påminde om att dubbla talarlistor kommer att användas.

Anmälan om att rättelseblad till O 2012:2 är utdelade i postfacken. Redaktionella ändringar har gjorts i Eu 2012:4 och Eu 2012:5.

Ordföranden informerade om att en specialvisning av installationen Glänta i domkyrkan äger rum måndag och tisdag kl. 13.10.

§ 28 Strukturfrågor

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:2 Strukturfrågor.

I debatten yttrade sig

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Ingrid Karlsson

Margareta Andersson

Sven Kragh, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Conny Tyrberg

Daniel Tisell, som yrkade bifall till reservation 2 av Daniel Tisell

Sven Kragh (replik)

Daniel Tisell (replik)

Sven Kragh (replik)

Torgny Larsson (replik)

Daniel Tisell (replik)

Torgny Larsson (replik)

Daniel Tisell (replik)

Torgny Larsson, önskade få antecknat till protokollet att han inte hade rätt till ytterligare replik

Irene Oskarsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Eric Muhl, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

Lars-Ivar Ericson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Sacrédeus

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Olle Burell, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Mary Österström, Bengt A Gustavsson och Ingrid Karlsson

Nils Gårder

Hans Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ola Isacson, som yrkade bifall till motion 2012:61

I detta anförande *instämde* Gunvor Torstensson

Sofija Pedersen Videke, som yrkade bifall till utskottets förslag

Dag Sandahl, som yrkade bifall till motion 2012:45

I detta anförande *instämde* Anders Linger

Olle Burell (replik)

Dag Sandahl (replik)

Olle Burell (replik)

Dag Sandahl (replik)

Torgny Larsson (replik)

Dag Sandahl (replik)

Torgny Larsson (replik)

Dag Sandahl (replik)

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Timmy Leijen

Per Lindberg

Erik Sjöstrand, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Olsson

Carl-Eric Gabriellsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Murray, som yrkade bifall till motion 2012:16

I detta anförande *instämde* Håkan Sunnliden, Alve Svensson, Torbjörn Lindahl,

Lilian Nilsson, Anders Linger och Fredrik Sidenvall

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till reservation 2 av Daniel Tisell och bifall till utskottets förslag punkt 19

I detta anförande *instämde* Sigvard Olsson och Christina Blomqvist

Hans Olof Andrén (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Hans Olof Andrén (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Lars Johnsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Olle Reichenberg, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framlagt förslag samt i övrigt till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Anders Linger

Bengt Kjellgren, som yrkade bifall till utskottets förslag och till av Olle Reichenbergs under överläggningen framlagt förslag.

Förste vice ordföranden övertog kl. 10.52 ledningen av förhandlingarna.

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade avslag på av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag samt bifall till reservation 2 av Daniel Tisell

Christina Blomqvist, som yrkade bifall till motion 2012:47

I detta anförande *instämde* Staffan Holmgren, Bertil Murray och Dan Sarkar

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

Dan Sarkar

I detta anförande *instämde* Christina Blomqvist

Torgny Larsson (replik)

Dan Sarkar (replik)

Maja Bengtsson, som yrkade bifall till motion 2012:16

Berth Löndahl, som yrkade avslag på utskottets förslag och återremittering av utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Leif Nordlander

Kjell Petersson, som yrkade bifall till motion 2012:21

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till motionerna 2012:16 och 2012:45

Biskop Ragnar Persenius

Tomas Jansson, som yrkade bifall till utskottet punkt 1 samt bifall till motion 2012:36

I detta anförande *instämde* Georg Lagerberg och Anna Ekström

Anders Roos

Christer Kax Sundberg, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framlagt förslag och bifall till motion 2012:36 samt i övrigt till utskottets förslag

Biskop Eva Brunne

Torgny Larsson (replik)

Carin Åblad Lundström, som yrkade bifall till motion 2012:52

I detta anförande *instämde* Claes Björndahl

Leif Nordlander, som yrkade bifall till avslag på utskottets förslag

Margareta Larsson, som yrkade återremittering av utskottets förslag

Kent Kjellgren, som yrkade bifall till ett av honom under överläggningen framlagt förslag

Conny Tyrberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till motion 2012:36

I detta anförande *instämde* Anna Ekström

Gustaf Bengtsson

Ärkebiskop Anders Wejryd

Eric Muhl (replik)

Anders Nihlgård, som yrkade bifall till motion 2012:52

Claes Björndahl, som yrkade bifall till motion 2012:52

Soili Brunberg, som yrkade återremittering av utskottets förslag samt bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Henrik Blind

Christina Eriksson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ulla Rickardsson, som yrkade bifall till av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag samt i övrigt till utskottets förslag

Biskop Per Eckerdal

Torgny Larsson (replik)

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag

Dag Sandahl (replik)

Johan Blix, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hans Ulfvebrand, som yrkade bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag samt i övrigt till utskottets förslag

Lilian Nilsson

Margareta Carlenius.

Ordföranden *meddelade* att Christer Kax Sundbergs yrkande inte kommer att beaktas. Kyrkostyrelsens skrivelse och utskottets förslag skiljer sig åt på flera punkter.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.35.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av ordföranden.

Ordföranden *meddelade* att återremiss av ärenden inte finns i kyrkomötets arbetsordning utan alla ärenden som kommit till kyrkomötets bord ska avgöras av årets kyrkomöte. Däremot kan avslag yrkas.

Andre vice ordföranden övertog kl. 14.02 ledningen av förhandlingarna.

I den fortsatta debatten yttrade sig

Mats Hagelin, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Helena Nordvall och Christer Björk

Conny Bolténstål, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

Arnold Boström, som yrkade bifall till motionerna 2012:47 och 2012:52

Elisabeth Holmblad, som yrkade avslag på utskottets förslag

Daniel Tisell, som yrkade bifall till reservation 2

Olle Burell

Berth Löndahl (replik)

Olle Burell (replik)

Berth Löndahl (replik)

Berth Löndahl

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos

Nils Gårder

Anders Nihlgård

Bertil Murray, som yrkade avslag till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Marcus Bernhardsson

Torgny Larsson (replik)

Bertil Murray (replik)

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2012:61

I detta anförande *instämde* Alve Svensson och Karl-Gunnar Svensson

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till motion 2012:36

Leif Nordlander, som yrkade bifall till motionerna 2012:16, 2012:21 och 2012:45

Anders Roos (replik)

Leif Nordlander (replik)

Anders Roos (replik)

Leif Nordlander (replik)

Dan Sarkar

Hans Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till motion 2012:36

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag samt avslag på reservationerna, motionerna och av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag

Britt Louise Agrell (replik)

Suzanne Fredborg, som yrkade bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag, samt i övrigt till utskottets förslag.

Förhandlingarna ajournerades kl. 14.55.

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.08 under ledning av andre vice ordföranden.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till utskottets förslag punkt 1
- ◆ bifall till motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:36 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson
- ◆ bifall till motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:52 av Anders Nihlgård
- ◆ bifall till motion 2012:61 av Ola Isacson
- ◆ bifall till utskottets förslag punkt 19
- ◆ bifall till reservation 2 av Daniel Tisell
- ◆ avslag på reservation 2 av Daniel Tisell
- ◆ bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag
- ◆ avslag på av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till av Conny Boltenstål under överläggningen framlagt förslag
- ◆ avslag på Organisationsutskottets betänkande O 2012:2 Strukturfrågor.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

Kyrkomötets ordförande övertog kl. 15.15 ledningen av förhandlingarna.

§ 29 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

I debatten yttrade sig

Conny Tyrberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hakon Långström

I detta anförande *instämde* Katarina Ramnerö Ödestad

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Nils Gårder

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 30 Domkapitlen och stiftsstyrelserna

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:3 Domkapitlen och stiftsstyrelserna.

I debatten yttrade sig

Håkan Sunnliden, som yrkade bifall till motion 2012:26 punkt 3

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ärkebiskop Anders Wejryd, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2012:26 punkt 3 av Håkan Sunnliden.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 31 Biskopsval

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:4 Biskopsval.

I debatten yttrade sig

Per Lindberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Claes Björndahl.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 32 Nomineringsgrupp eller partigrupp

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:5 Nomineringsgrupp eller partigrupp.

I ärendet yttrade sig

Ann-Britt Åsebol, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 33 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2012:6 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 34 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2013–2015

Förelåg Budgetutskottets betänkande B 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2013–2015.

I debatten yttrade sig

Sven Esplund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Erik Sjöstrand, som yrkade bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.

I detta anförande *instämde* Peter Egardt

Carl-Eric Gabrielsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Murray, som yrkade bifall till motion 2012:30

Carin Åblad Lundström, som yrkade bifall till motion 2012:59

I detta anförande *instämde* Jan Friheden

Levi Bergström, som yrkade bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.
Britt Sandström, som yrkade bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.
Inger Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Leif Nordlander, som yrkade bifall till motion 2012:30
Hans Olof Andrén, som yrkade bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.

I detta anförande *instämde* Olle Burell

Ärkebiskop Anders Wejryd, som yrkade bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag
Sven Esplund
Erik Sjöstrand

I detta anförande *instämde* Peter Egardt.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:30 av Leif Nordlander m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:59 av Carin Åblad Lundström
- ◆ bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 35 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

Förelåg Budgetutskottets betänkande B 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

I debatten yttrade sig

Sven Esplund, som yrkade bifall till utskottets förslag
Ingrid Smittsarve, som yrkade bifall till utskottets förslag
Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Sten Johansson
Ingrid Smittsarve.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 36 Ekumeniken i kyrkoordningen

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:1 Ekumeniken i kyrkoordningen.

I debatten yttrade sig

Margit Borgström, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström
I detta anförande *instämde* Marianne Kronbäck och Lilian Nilsson
Dag Sandahl.

Förste vice ordföranden övertog kl. 16.47 ledningen av förhandlingen.

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström
Anna-Sara Walldén, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström samt
av henne under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson, Rune Wallmyr och Maria Falk

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till reservation 2 av Eva-Maria Munck

I detta anförande *instämde* Jan Friheden

Berth Löndahl, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström
Kjell Petersson, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström och
reservation 2 av Eva-Maria Munck

Agneta Brendt, som yrkade bifall till utskottets förslag

Gustaf Bengtsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Biskop Antje Jackelén, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Hans Ulfvebrand och Sonja Grunselius

Anders Åkerlund

I detta anförande *instämde* Georg Lagerberg

Tomas Jansson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hakon Långström

I detta anförande *instämde* Johan Lothigius

Fredrik Sidenvall (replik)

Biskop Sven-Bernhard Fast

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till kyrkostyrelsens skrivelse

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Biskop Antje Jackelén (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Biskop Antje Jackelén (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Biskop Antje Jackelén önskade få antecknat till protokollet att hon inte hade rätt
till ytterligare replik

Hakon Långström (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Dan Sarkar

Ärkebiskop Anders Wejryd

Anna-Sara Walldén

Dag Sandahl

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Dag Sandahl (replik)

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Dag Sandahl (replik)

Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Alve Svensson, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt
förslag

Bertil Murray, som yrkade bifall till av Alve Svensson under överläggningen
framlagt förslag

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till av Alve Svensson under överläggningen
framlagt förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 1 av Margit Borgström
- ◆ bifall till reservation 2 av Eva-Maria Munck
- ◆ bifall till av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2012:3, avsnitt Ekumeniken
i kyrkoordningen
- ◆ bifall till av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

Kyrkomötets ordförande övertog kl. 17.48 ledningen av förhandlingarna.

§ 37 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan.

I debatten yttrade sig

Birgit Friggebo, som yrkade avslag på motionerna 2012:51 och 2012:55 samt bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag till beslut.

I detta anförande *instämde* Anna Ekström och Ulla Littgren.

Ordföranden *meddelade* att förhandlingarna skulle ajourneras, texten delas ut i postfacken under kvällen och att debatten i detta ärende skulle återupptas under tisdagen.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.54.

Förhandlingarna återupptogs kl. 19.30 under ledning av ordföranden.

§ 38 Förföljda kristna

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:3 Förföljda kristna.

I debatten yttrade sig

Evy Annér, som yrkade bifall till utskottets förslag

Margareta Viklund, som yrkade bifall till motion 2012:6

I detta anförande *instämde* Marianne Kronbäck, Lilian Nilsson och Gustaf Bengtsson

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

I detta anförande *instämde* Marianne Kronbäck, Dan Sarkar, Karl-Gunnar Svensson, Staffan Holmgren, Jan Friheden, Margit Borgström och Per-Olof Flodström

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

I detta anförande *instämde* Margit Borgström och Karl-Gunnar Svensson

Bertil Olsson, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

Kent Kjellgren, som yrkade bifall till motionerna 2012:6 och 2012:28

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Ärkebiskop Anders Wejryd

Elisabeth Holmblad, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

Anki Erdmann, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström och Ylva Wahlström

Margareta Viklund

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Biskop Ragnar Persenius

I detta anförande *instämde* Anki Erdmann

Lennart Sacrédeus

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Lennart Sacrédeus (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:6 av Margareta Viklund
- ◆ bifall till motion 2012:28 av Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson
- ◆ bifall till reservation av Anders Novak m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 39 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:4 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007.

I debatten yttrade sig

Tomas Jansson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Murray, som yrkade bifall till utskottets förslag

Tomas Jansson (replik)

Bertil Murray (replik)

Biskop Hans-Erik Nordin

Bertil Murray (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 40 Gömda och glömda flyktingar i Sverige

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:5 Gömda och glömda flyktingar i Sverige.

I debatten yttrade sig

Marija Kogler Johnsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anki Erdmann, som yrkade bifall till motionerna 2012:15 och 2012:12 punkt 2, 3 och 4 och av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag samt bifall till punkt 6 i utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Jan Friheden, Per-Olof Flodström och Ylva Wahlström

Helena Klahr Fast, som yrkade bifall till utskottets förslag punkt 6

Ida Netzel, som yrkade bifall till utskottets förslag punkt 6 samt bifall till motionerna 2012:15 och 2012:12 punkt 2, 3 och 4 samt av henne under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Ylva Wahlström

Berth Löndahl

Anna Lundblad Mårtensson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Margareta Larsson

Biskop Martin Modéus, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 2 av Ida Netzel m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 3 av Ida Netzel m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 4 av Ida Netzel m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:15 av Anki Erdmann m.fl.
- ◆ bifall till av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag
- ◆ bifall till utskottets förslag punkt 6.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 41 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:6 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet.

I debatten yttrade sig

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Helena Klahr Fast

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till motion 2012:31.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:31 av Irene Gustafsson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

Förste vice ordförande övertog kl. 21.02 ledningen av förhandlingarna.

§ 42 Utökning av psalmer i psalmboken

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:1 Utökning av psalmer i psalmboken.

I debatten yttrade sig

Torbjörn Arvidsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Biskop Ragnar Persenius, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 43 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus"

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:2 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus".

I debatten yttrade sig

Ola Isacson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till utskottets förslag

Tomas Jansson, som yrkade bifall till motion 2012:13

Maria Lagerman

Nils Gårder

Ola Isacson (replik)

Nils Gårder (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 44 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:3 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen.

I debatten yttrade sig

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2012:27

Alve Svensson

Berth Löndahl

Bertil Murray
Ylva Wahlström
Sofija Pedersen Videke, som yrkade bifall till utskottets förslag
Lennart Sacrédeus (replik)
Sofija Pedersen Videke (replik)
Lennart Sacrédeus (replik)
Sofija Pedersen Videke (replik)
Timmy Leijen, som yrkade bifall till utskottets förslag
Lennart Sacrédeus (replik)
Timmy Leijen (replik)
Lennart Sacrédeus (replik)
Timmy Leijen (replik)
Johan Åkesson, som yrkade bifall till utskottets förslag
 I detta anförande *instämde* Claes Björndahl
Margareta Larsson, som yrkade bifall till motion 2012:27
Sonja Grunselius, som yrkade bifall till utskottets förslag
Lennart Sacrédeus (replik)
Sonja Grunselius (replik)
Lennart Sacrédeus (replik)
Sonja Grunselius (replik)
Biskop Ragnar Persenius
 I detta anförande *instämde* Margareta Carlenius, Agneta Brendt och Per-Olof
 Flodström
Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag
 I detta anförande *instämde* Birger Wernersson, Kristina Lejdström, Claes
 Björndahl, Per-Olof Flodström och Sofija Pedersen Videke
Bo Hanson
Alve Svensson
Lennart Sacrédeus
Marta Axner (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:
♦ bifall till utskottets förslag
♦ bifall till motion 2012:27 av Lennart Sacrédeus.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 45 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:4 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår.

I debatten yttrade sig
Anna-Sara Walldén, som yrkade bifall till utskottets förslag
Per Ingvarsson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

§ 46 Vägval konfirmation

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:5 Vägval konfirmation.

I debatten yttrade sig

Sofija Pedersen Videke, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ola Isacsson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2012)

Dagen avslutades med en andakt ledd av Bo Lindell.

Förhandlingarna ajournerades kl. 22.33.

Kyrkomötet 2012

Tisdagen den 20 november

Kl. 10.30–22.55

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Christina Eriksson.

§ 47 Meddelanden

Ordföranden *meddelade* att röstdosorna till voteringsutrustningen inte fungerade. Eftersom voteringsanläggningen inte fungerar kommer besluten att skjutas upp och fattas senare under kyrkomötets session.

§ 48 Ordningsfråga

Bo Hanson ställde fråga om gränsen mellan ett under överläggningen framlagt förslag och en motion. Han menade att ny praxis kan etableras som innebär att man kan motionera även efter det att motionstiden gått ut. Han ansåg att Birgit Friggebos yrkande under den påbörjade debatten av ärende Eu 2012:2 borde resultera i en ny motion.

Ordföranden gjorde en annan bedömning och ansåg att kyrkomötet kunde ta ställning till det av Birgit Friggebo under överläggningen framlagda förslaget.

§ 49 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts

I den fortsatta debatten yttrade sig

Hakon Långström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Daniel Tisell, som yrkade bifall till motion 2012:49

I detta anförande *instämde* Camilla Widepalm Heurén

Lennart Sacrédeus, som yrkade avslag på utskottets förslag punkterna 3, 4, 5 och 7 och bifall till reservation av Margit Borgström

Hakon Långström (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Birgit Friggebo (replik)

Margit Borgström, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

Irene Oskarsson, som yrkade bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Emma Thorén, Helena Klahr Fast och Lilian Nilsson
Dag Sandahl

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Torbjörn Lindahl

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Thomas Jönsson, Cecilia Brinck, Håkan Sunnliden, Gunilla Eldebro, Ingegerd Flock Andersson, Helena Nordvall, Sven Esplund, Sven Kerst, Micael Dahlberg, Hans G Erikson

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Helena Klahr Fast och Lilian Nilsson

Susanne Lindberg Elmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Kristina Lejdström, Per-Olof Flodström och Agneta Brendt

Mats Lindström, som yrkade avslag på motion 2012:51

Inga Alm, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Birgit Ahlström

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Lennart Kjellin

Birgit Friggebo (replik)

Biskop Hans-Erik Nordin, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Birgit Ahlström och Evy Annér

Fredrik Sidenvall (replik)

Biskop Hans-Erik Nordin (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Biskop Hans-Erik Nordin (replik)

Ulla Rickardsson, som yrkade bifall till utskottets förslag med undantag av motion 2012:49 punkt 1 som hon i stället yrkade bifall till

Anne-Charlotte Fröberg, som yrkade avslag på samtliga motioner

Anders Nihlgård, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Ylva Wahlström och Britt-Marie Danestig

Fredrik Sidenvall (replik)

Anders Nihlgård (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Anders Nihlgård (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Anders Nihlgård (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Anders Nihlgård (replik)

Birgit Friggebo (replik)

Tomas Jansson, som yrkade bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag

Leif Nordlander, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

Katarina Wedin, som yrkade bifall till utskottets förslag

Cecilia Brinck, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Bengt Kjellgren, Marcus Bernhardsson och Staffan Holmgren

Teresia Derlén, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Birgit Friggebo (replik)

Teresia Derlén (replik)

Håkan Sunnliden

Margareta Carlenius, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Solveig Hallin och Timmy Leijen

Lars Stjernkvist, som yrkade bifall till utskottets förslag samt punkterna 1, 2 och 3 i av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Britt-Marie Danestig, Per-Olof Flodström och Ronny Hansson

Claes Björndahl, som yrkade bifall till motion 2012:51

Mikael Mogren, som yrkade bifall till utskottets förslag och andra och tredje attsatsen i Birgit Friggebos under överläggningen framlagda förslag

Ärkebiskop Anders Wejryd

Lennart Sacrédeus (replik)

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Biskop Åke Bonnier
Arnold Boström.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.30.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av ordföranden.

§ 50 Meddelanden

Ordföranden *meddelade* att nya röstdosor skulle flygas in från England under kvällen för installation under natten. Alla beslut tas därför under morgondagen. Därför skulle så många ärenden som möjligt debatteras under tisdagen.

§ 51 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.

I den fortsatta debatten yttrade sig

Johan Åkesson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Solveig Hallin

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till utskottets förslag samt till av Birgit

Friggebo under överläggningen framlagt förslag

Daniel Tisell

Birgit Friggebo (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Daniel Tisell (replik)

Fredrik Sidenvall (replik)

Daniel Tisell (replik)

Margit Borgström

Hakon Långström

Biskop Ragnar Persenius, som yrkade bifall till av honom under överläggningen
framlagt förslag

Birgit Friggebo, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt
förslag

I detta anförande *instämde* Anna Ekström, Per-Olof Flodström och Ulla
Littgren

Biskop Ragnar Persenius (replik)

Birgit Friggebo (replik)

Biskop Ragnar Persenius (replik)

Susanne Lindberg Elmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Agneta Brendt, Aina Andersson och Sofija
Pedersen Videke

Dag Sandahl

Hakon Långström (replik)

Dag Sandahl (replik)

Hakon Långström (replik)

Dag Sandahl (replik)

Daniel Tisell (replik)

Dag Sandahl (replik)

Daniel Tisell (replik)

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till reservation av Margit Borgström

Ärkebiskop Anders Wejryd (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)
 Årkebiskop Anders Wejryd (replik)
 Lennart Sacrédeus (replik)
 Årkebiskop Anders Wejryd önskade få antecknat till protokollet att han inte har rätt till ytterligare replik
 Susanne Lindberg Elmgren (replik)
 Lennart Sacrédeus (replik)
 Susanne Lindberg Elmgren (replik)
 Lennart Sacrédeus (replik)
 Susanne Lindberg Elmgren önskade få antecknat till protokollet att hon inte har rätt till ytterligare replik
 Daniel Tisell (replik)
 Lennart Sacrédeus (replik)
 Daniel Tisell (replik)
 Lennart Sacrédeus (replik)
 Staffan Holmgren
 Biskop Hans-Erik Nordin (replik)
 Staffan Holmgren (replik)
 Biskop Hans-Erik Nordin (replik)
 Margareta Carlenius (replik)
 Staffan Holmgren (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ avslag på motion 2012:51 av Anders Nihlgård
 - ◆ bifall till motion 2012:49 punkt 1 av Daniel Tisell m.fl.
 - ◆ bifall till motion 2012:49 punkt 2 av Daniel Tisell m.fl.
 - ◆ bifall till reservation av Margit Borgström
 - ◆ bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag
 - ◆ bifall till av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

Förste vice ordförande övertog kl. 14.54 ledningen av förhandlingarna.

§ 52 Retreat obligatorisk i vinningstjänsten

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:1 Retreat obligatorisk i vinningstjänsten.

I debatten yttrade sig

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till motion 2012:5

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Margareta Carlenius, som yrkade bifall till utskottets förslag

Karl-Gunnar Svensson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2012:5 av Karl-Gunnar Svensson.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 53 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:2 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning.

I debatten yttrade sig

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Carin Åblad Lundström, som yrkade bifall till motionerna 2012:57 och 2012:58

Håkan Sunnliden, som yrkade bifall till motion 2012:24

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:24 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:57 av Carin Åblad Lundström
- ◆ bifall till motion 2012:58 av Carin Åblad Lundström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 54 Präster och diakoner som medlare

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:3 Präster och diakoner som medlare.

I debatten yttrade sig

Göte Karlsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Håkan Sunnliden, som yrkade bifall till motion 2012:25 punkt 2

Göte Karlsson (replik)

Torbjörn Lindahl, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

Göte Karlsson (replik)

Torbjörn Lindahl (replik)

Ärkebiskop Anders Wejryd.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:25 punkt 2 av Håkan Sunnliden
- ◆ bifall till av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 55 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:4 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling.

I debatten yttrade sig

Bertil Olsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Sofija Pedersen Videke, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hans Ulfvebrand, som yrkade bifall till utskottets förslag

Erik A Egervärn, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 56 Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:5 Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare.

I debatten yttrade sig

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling och Anna Ekström

Bertil Olsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Tomas Jansson, som yrkade bifall till reservation av Margareta Carlenius m.fl.

I detta anförande *instämde* Georg Lagerberg

Karin Långström Vinge (replik)

Tomas Jansson (replik)

Karin Långström Vinge (replik)

Sven Kragh, som yrkade bifall till reservation av Margareta Carlenius m.fl.

Karin Långström Vinge (replik)

Sven Kragh (replik)

Karin Långström Vinge (replik)

Sven Kragh (replik)

Teresia Derlén, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson och Håkan Sunnliden

Sven Kragh (replik)

Nils Gårder

Tomas Jansson

Teresia Derlén (replik)

Karin Långström Vinge (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation av Margareta Carlenius m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 57 Läro- och ordningsfrågor

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:6 Läro- och ordningsfrågor.

I debatten yttrade sig

Hans Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag

Dan Sarkar, som yrkade bifall till motion 2012:43

Hans Olof Andrén (replik)

Dan Sarkar (replik)

Hans Olof Andrén (replik)

Dan Sarkar (replik)

Bertil Murray

Hans Olof Andrén (replik)

Bertil Murray (replik)

Bo Hanson

Dan Sarkar (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:43 av Dan Sarkar.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 58 En gemensam arbetsgivarorganisation

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:7 En gemensam arbetsgivarorganisation.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 59 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:8 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 60 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:9 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

Andre vice ordföranden övertog kl. 16.09 ledningen av förhandlingarna.

§ 61 Särskild utjämningsavgift

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:1 Särskild utjämningsavgift.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 62 Ersättning för kyrkliga handlingar

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:2 Ersättning för kyrkliga handlingar.

I debatten yttrade sig

Mats Johansson Flygg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Tomas Jansson

Sten Elmberg, som yrkade bifall till motion 2012:32

Mats Johansson Flygg (replik)

Sven Kragh, som yrkade bifall till motion 2012:32

I detta anförande *instämde* Christina Blomqvist

Vivianne Wetterling, som yrkade bifall till motion 2012:32

I detta anförande *instämde* Anna Ekström

Mats Johansson Flygg (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2012:32 av Sven Kragh och Sten Elmberg.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 63 Kyrkoantikvarisk ersättning

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:3 Kyrkoantikvarisk ersättning.

I debatten yttrade sig

Sigvard Olsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Patrik Ehn, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ulla Rickardsson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 64 Hållbart skogsbruk

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:4 Hållbart skogsbruk.

I debatten yttrade sig

Sten Persson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Patrik Ehn, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Kjellin, som yrkade bifall till utskottets förslag

Jan Friheden, som yrkade bifall till motionerna 2012:9 punkt 2 och 3 samt 2012:11 punkt 2

Sten Persson

Jan Friheden (replik)

Sten Persson (replik)

Jan Friheden (replik)

Irene Oskarsson.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:9 punkt 2 av Ylva Wahlström
- ◆ bifall till motion 2012:9 punkt 3 av Ylva Wahlström
- ◆ bifall till motion 2012:11 punkt 2 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 65 Om skattebefrielse vid gåvor

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:5 Om skattebefrielse vid gåvor.

I debatten yttrade sig

Bertil Olsson

Kjell Petersson

Ingrid Karlsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Kjell Petersson (replik)

Ingrid Karlsson (replik)

Kjell Petersson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 66 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:1 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer.

I debatten yttrade sig

Margareta Viklund, som yrkade bifall till motion 2012:7

Margareta Andersson, som yrkade bifall till motion 2012:53

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag

Margareta Andersson (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Margareta Andersson (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Britt Kjellgren, som yrkade bifall till motion 2012:7

Margareta Viklund (replik)

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till reservation av Marianne Kronbäck

Britt Louise Agrell (replik)

Marianne Kronbäck (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Marianne Kronbäck (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Margareta Viklund (replik)

Britt-Marie Danestig, som yrkade bifall till motion 2012:7

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Britt Louise Agrell (replik)

Britt-Marie Danestig (replik)

Margareta Larsson, som yrkade bifall till motion 2012:7

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Britt Louise Agrell (replik)

Margareta Larsson (replik)

Berth Löndahl

Levi Bergström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Margareta Viklund, som yrkade bifall till motion 2012:7

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Levi Bergström (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:7 av Margareta Viklund
- ◆ bifall till motion 2012:53 av Margareta Andersson
- ◆ bifall till reservation av Marianne Kronbäck.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 67 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:2 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap.

I debatten yttrade sig

Sten Persson

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till motion 2012:8

Ann-Sofie Nelstrand, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström (replik)

Ann-Sofie Nelstrand (replik)

Eva-Maria Munck, som yrkade på bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag.

I detta anförande *instämde* Jan Friheden.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2012:8 av Ylva Wahlström
 - ◆ bifall till av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 68 Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier

Inger Gustafsson, ordförande i nämnden för utbildning, forskning och kultur, informerade om Svenska kyrkans kulturuppdrag och Svenska kyrkans kulturstipendier som delas ut varje år med sammanlagt 500 000 kr.

Kultursekreterare Erika Hedenström presenterade årets stipendiater och ärkebiskopen och kyrkomötets ordförande överlämnade stipendierna.

Sopranen Ann Nyhlin och slagverkaren Olof Wendel, framförde ett stycke ur föreställningen *Med ett liv mig givet* som tilldelades ett av stipendierna 2011.

Förhandlingarna ajournerades kl. 18.42.

Förhandlingarna återupptogs kl. 19.30 under ledning av andre vice ordföranden.

§ 69 Kontakter med dopfaddrar

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:3 Kontakter med dopfaddrar.

I debatten yttrade sig

Lars-Ivar Ericson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 70 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:4 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 71 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Irène Pierazzi.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 72 Lokalisering av kyrkliga utbildningar

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:6 Lokalisering av kyrkliga utbildningar.

I debatten yttrade sig

Cecilia Brinck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Biskop Antje Jackelén

Patrik Ehn, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

I detta anförande *instämde* Anna Ekström

Cecilia Brinck (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Cecilia Brinck (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Christina Meltin Westerlund, som yrkade bifall till motion 2012:37

I detta anförande *instämde* Kristina Lejdström

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Bertil Murray, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

Biskop Åke Bonnier

Kristina Backe

Anne-Charlotte Fröberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Birger Wernersson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Helena Klahr Fast

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin och Gustaf Bengtsson

Nils Gårder

Cecilia Brinck (replik)

Nils Gårder (replik)

Ingrid Karlsson

Hakon Långström

I detta anförande *instämde* Katarina Ramnerö Ödestad och Ingegerd Flock Andersson

Inger Gustafsson

I detta anförande *instämde* Katarina Ramnerö Ödestad, Kristina Lejdström, Mari Lönnerblad och Ingegerd Flock Andersson

Christina Holmgren, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

I detta anförande *instämde* Ulla Littgren

Ärkebiskop Anders Wejryd

Britta Broman, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

Torbjörn Arvidsson, som yrkade bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

Bertil Persson

Niklas Larsson

Teresia Derlén

Ann-Sofie Persson.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:37 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ◆ bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

Förste vice ordföranden övertog kl. 20.51 ledningen av förhandlingarna.

§ 73 Social ekonomi

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:7 Social ekonomi.

I debatten yttrade sig
Margareta Andersson
Anders Åkerlund.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 74 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:8 Kvalitetsverktyg i konfirmand-arbetet.

I debatten yttrade sig
Hans G Erikson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Niklas Grahn, som yrkade bifall till motion 2012:17
Roland Johansson, som yrkade bifall till motion 2012:17
Per Ingvarsson, som yrkade bifall till motion 2012:17
Niklas Grahn
Hans G Erikson
Niklas Grahn (replik)
Hans G Erikson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2012:17 av Niklas Grahn.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 75 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:9 Svenska kyrkans konfirmand-arbete och undervisning i alla åldrar.

I debatten yttrade sig
Niklas Grahn, som yrkade bifall till motion 2012:18
Ann-Sofie Persson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Niklas Grahn, som yrkade bifall till motion 2012:18.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2012:18 av Niklas Grahn.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 76 Mission i Sverige

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:10 Mission i Sverige.

I debatten yttrade sig
Roland Johansson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Mats Lindström, som yrkade bifall till motion 2012:22
Håkan Sunnliden, som yrkade bifall till motionerna 2012:22 och 2012:23

Elisabeth Holmblad, som yrkade bifall till motion till 2012:23

Leif Nordlander, som yrkade bifall till motionerna 2012:22 och 2012:23

Berth Löndahl, som yrkade bifall till motion 2012:22

I detta anförande *instämde* Alve Svensson och Torbjörn Lindahl

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till motion 2012:22 punkt 1

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson

Roland Johansson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:22 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:22 punkt 2 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:23 av Håkan Sunnliden.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 77 Flerårskonfirmation

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:11 Flerårskonfirmation.

I debatten yttrade sig

Bengt A Gustavsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lars-Ivar Ericson

Bertil Murray

Bengt A Gustavsson (replik)

Bertil Murray (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 78 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:12 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Anna Ekström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anki Erdmann

Ärkebiskop Anders Wejryd.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november 2012)

§ 79 Ny ersättningsstadga

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2012:1 Ny ersättningsstadga.

I debatten yttrade sig

Margareta Andersson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin

Anna Ekström, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.

I detta anförande *instämde* Lennart Kjellin

Jan G Nilsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.

Margareta Andersson (replik)

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Gunnar Bredin, som yrkade bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.

I detta anförande *instämde* Georg Lagerberg

Maja Bengtsson, som yrkade bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann

I detta anförande *instämde* Jan Friheden

Christer Kax Sundberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos, som yrkade bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger

Per-Olof Flodström, som yrkade bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann

Bertil Murray, som yrkade bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann

Bo Hanson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.
- ◆ bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson
- ◆ bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger
- ◆ bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann
- ◆ bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november)

§ 80 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2012:2 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat.

I debatten yttrade sig

Maria Lagerman, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Olsson, som yrkade bifall till motion 2012:29.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:29 av Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november)

§ 81 Svenska kyrkan och Barnkonventionen

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2012:3 Svenska kyrkan och Barnkonventionen.

I debatten yttrade sig

Micael Dahlberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos, som yrkade bifall till reservation av Anders Roos m.fl.

I detta anförande *instämde* Jan Friheden.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Anders Roos m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 21 november)

§ 82 Meddelanden

Förste vice ordföranden *meddelade* att röstdosorna hade anlänt från England, att gruppmöten äger rum kl. 08.00 på onsdagen om inte gruppledaren meddelat något annat och att plenum inleds kl.10.00.

Dagen avslutades med en andakt ledd av Kristina Backe.

Förhandlingarna ajournerades kl. 22.55.

Kyrkomötet 2012

Onsdagen den 21 november

Kl. 10.00–14.40

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Karl-Gunnar Svensson.

§ 83 Meddelanden

Ordföranden *meddelade* att beslutsunderlag och propositionsordningar var utdelade i postfacken.

§ 84 Ordningsfråga

Olle Burell anhöll om en kort paus för att ge ledamöterna möjlighet att hämta beslutsunderlag och propositionsordningar i postfacken.

Ordförande godkände detta.

§ 85 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m. förelåg följande förslag (§ 29):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att i 52 kap. 1 § i kyrkoordningen tillägga: ”Uppdraget för de tidigare valda revisorerna avser dock verksamheten för hela mandatperioden”.

Utskottet punkterna 1 a, 1 b, 2, 3, 4 a, 4 b, 5 a, 5 b och 6

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag,

- 1 a. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 3, 4, 7, 12 och 57 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 1*.
- 1 b. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) enligt *bilaga 1*.
2. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 11, 33, 38 och 39 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med de av utskottet föreslagna justeringarna enligt *bilaga 2*.
3. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 37 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 3*.
- 4 a. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 9, 11, 12, 14, 15, 16 och 52 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 4*.
- 4 b. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 4*.
- 5 a. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 10, 11, 12 och 52 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 5*.
- 5 b. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3) enligt *bilaga 5*.
6. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 38 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 6*.

Av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att i 52 kap. 1 § i kyrkoordningen tillägga: ”Uppdraget för de tidigare valda revisorerna avser dock verksamheten för hela mandatperioden.”

§ 86 Strukturfrågor, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:2 Strukturfrågor förelåg följande förslag (§ 28):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:36 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson
- ◆ bifall till motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:52 av Anders Nihlgård
- ◆ bifall till motion 2012:61 av Ola Isacson
- ◆ bifall till utskottets förslag punkt 19
- ◆ bifall till reservation 2 av Daniel Tisell som innebär att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta bestämmelser i kyrkoordningen om ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet samt att överväga möjligheten av införande av endast ett direktval till Göteborgs kyrkliga samfällighet vid valet 2017
- ◆ bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att förslaget till text i kyrkoordningen 3 kap. 5 § ska ha följande lydelse:
”Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige.
Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst
– 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,
– 19 i församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade,
– 25 i församlingar med över 10 000 röstberättigade.” och att i övrigt anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1A*
- ◆ bifall till av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att Löftadalens kyrkliga samfällighet får finnas kvar t.o.m. den 31 december 2017 och att kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Löftadalens kyrkliga samfällighet
- ◆ bifall till av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens förslag att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar till den 31 december 2015
- ◆ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att avslå O 2012:2 och uppdra till kyrkostyrelsen att göra ytterligare utredning om pastorala, ekonomiska och arbetsmiljömässiga konsekvenser
- ◆ bifall till av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag om nationella minoriteters språkliga rättigheter och behov enligt utredningen ”En flerspråkig kyrka”

- ♦ bifall till av Conny Bolténstål under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att Huddinge kyrkliga samfällighet får finnas kvar t.o.m. den 31 december 2017 och att kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Huddinge kyrkliga samfällighet
- ♦ bifall till av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att avslå O 2012:2 och uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med en ny skrivelse om strukturfrågor
- ♦ avslag på Organisationsutskottets betänkande O 2012:2 Strukturfrågor.

Av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag, *dels* om avslag på av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag, och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag.

På Olle Reichenbergs begäran företogs rösträkning varvid 87 ledamöter röstade för av Olle Reichenbergs under överläggningen framlagt förslag, 151 för avslag och 3 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Olle Reichenberg under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Olle Reichenberg, Annette Lundquist Larsson, Birgit Friggebo och Helena Nordvall.

Utskottet punkterna 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15 och 16

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1A* med de justeringar som framgår av utdelat rättelseblad.
4. avslå motion 2012:34 av Christina Eriksson m.fl. om samverkansform för begravningsverksamheten.
6. att avslå motion 2012:41 punkt 1 av Staffan Holmgren och Bengt Säberg om partiella samfälligheter.
7. att avslå motion 2012:41 punkt 2 av Staffan Holmgren och Bengt Säberg om partiella samfälligheter.
8. att avslå motion 2012:42 av Staffan Holmgren om övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet.
9. att avslå motion 2012:44 punkt 1 av Dan Sarkar om vård och underhåll av kyrkobyggnader.
10. att avslå motion 2012:44 punkt 2 av Dan Sarkar om vård och underhåll av kyrkobyggnader.
11. att avslå motion 2012:44 punkt 3 av Dan Sarkar om vård och underhåll av kyrkobyggnader.
15. att avslå motion 2012:56 punkt 1 av Aina Andersson om möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten.
16. att avslå motion 2012:56 punkt 2 av Aina Andersson om möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:16,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl. om direktval till församling.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ola Isacson.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:21,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl. om partiella samfälligheter.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:36 av Britt Louise Agrell m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:36,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Britt Louise Agrells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:36 av Britt Louise Agrell om samverkansform för begravningsverksamheten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt Louise Agrell, Birgit Friggebo, Georg Lagerberg, Anna Ekström, Karl-Gunnar Svensson, Marianne Kronbäck och Tomas Jansson.

Utskottet punkt 12

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson,

dels om bifall till motion 2012:45,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson om pastorala strukturer för Svenska kyrkan.

Utskottet punkt 13

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:47,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl. angående samfälligheter.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Conny Bolténstål

Utskottet punkt 14

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:52 av Anders Nihlgård,

dels om bifall till motion 2012:52,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:52 av Anders Nihlgård om val av församlingsråd.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström, Bertil Olsson och Carin Åblad Lundström.

Utskottet punkt 17

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:61 punkt 1 av Ola Isacson,

dels om bifall till motion 2012:61 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Ola Isaccsons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:61 punkt 1 av Ola Isacson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gunvor Torstensson, Karl-Gunnar Svensson, Marianne Kronbäck, Carina Etander Rimborg, Teresia Derlén, Bertil Olsson, Lennart Sacrédeus och Ola Isacson.

Utskottet punkt 18

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:61 punkt 2 av Ola Isacson,

dels om bifall till motion 2012:61 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:61 punkt 2 av Ola Isacson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carina Etander Rimborg och Teresia Derlén.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus i en skriftlig reservation.

Strukturbeslutet innebär att församlingens roll som kyrkans grundläggande enhet (enligt kyrkoordningen) blir oklar genom att pastoralt ansvar flyttas till pastoratsnivån.

Reservation 2 av Daniel Tisell

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 2 av Daniel Tisell,

dels om avslag på reservation 2 av Daniel Tisell,

och förklarade ordföranden att han fann att förslaget om avslag på reservation 2 av Daniel Tisell med övervägande ja besvarat.

På Daniel Tisells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på reservationen.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 2 av Daniel Tisell.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén, Carina Etander Rimborg och Karl-Gunnar Svensson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Staffan Holmgren i en skriftlig reservation.

Samfälligheter uppfyller bäst strukturutredningens målsättning om närhet och samverkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Daniel Tisell i en skriftlig reservation. Härmed reserverar jag mig till förmån för mina två yrkanden i diskussionen om borttagandet av flerpastoratssamfälligheter:

Att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utarbeta bestämmelser i kyrkoordningen om ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Att kyrkostyrelsen överväger möjligheten av införande av endast ett direktval till Göteborgs kyrkliga samfällighet vid valet 2017.

Det finns många goda tankar och principer med kyrkostyrelsens förslag på nya strukturer men dessa måste bedömas utifrån hela verkligheten och dess praktiska konsekvenser.

Till skillnad från kyrkomötets beslut att avskaffa samtliga flerpastoratssamfälligheter anser jag att undantag borde givits för Göteborgs kyrkliga samfällighet. Tills vidare borde alltså denna flerpastoratssamfällighet få kvarstå och förändras utifrån egen tidsplan och med hänsyn till kommande utredningar samt eventuella förändringar inom t.ex. begravningsområdet.

Samfälligheten som har en lång historia från 1883 kan med sin ekonomiska utjämnande funktion bedriva ett viktigt arbete med sjukhuskyrka, skol- och högskolearbete, familjerådgivning, diakonalt stöd m.m. Dessutom finns upparbetad fastighetsförvaltning, IT-stöd, begravningsverksamhet m. m. I kyrkonämnden finns två av församlingarnas kyrkoherdar representerade.

Kombinationen av flera faktorer gör tillsammans situationen speciell för Göteborg. Det handlar om Göteborgs storlek och dess

segregerade befolkning, antalet församlingar och kyrkotillhöriga, att det finns en domkyrka med domprost samt en unik lösning för den icke-territoriella Tyska församlingen.

Ingen organisationsform är perfekt men mitt intryck är att de två alternativen att dela upp samfälligheten på flera pastorat eller ha ett enda pastorat riskerar att göra mera skada än nytta i jämförelse med nuvarande organisation, såväl ekonomiskt som pastoralt. Att dela upp skulle kunna innebära att viktig pastoral verksamhet får stryka på foten till förmån för högre administrativa kostnader. Även den ekonomiskt utjämnande effekten försvinner. Att istället ha ett enda stort pastorat medför andra risker ur närhets-, tillsyns-, lednings- och arbetsmiljösynpunkt. Personligen tror jag att ett antal större pastorat inom samfälligheten hade varit en bättre modell för Göteborg inom den närmaste framtiden.

I Organisationsutskottet ventilerades eventuella merkostnader för framtida kyrkoval om ett undantag hade givits längre än till 2017. En tanke är att dessa delvis kunnat undvikas om direkta val införts till enbart ett samfälliga kyrkofullmäktige, som i sin tur utsett församlingsråd på samma sätt som i andra en- och flerförsamlingspastorat. Detta skulle kyrkostyrelsen kunnat få överväga och eventuellt lagt fram förslag om ändringar så att stora merkostnader kunnat undvikas. Nu blev inte beslutet i kyrkomötet som jag ville, men jag hoppas att Göteborgs stiftsstyrelse fattar ett så klokt beslut med ett så bra beslutsunderlag som möjligt.

Av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Eric Muhls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Eric Muhl under överläggningen framlagt förslag.

Av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Marianne Kronbäck under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck.

Av Conny Boltentål under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Conny Boltentål under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Conny Boltentål under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Conny Boltentål under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Conny Boltentål under överläggningen framlagt förslag.

Av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Soili Brunberg under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Soili Brunberg, Ylva Wahlström och Henrik Blind.

Av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Bertil Murrays begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

Av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå Kent Kjellgren under överläggningen framlagt förslag.

Utskottet punkt 19

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att med anledning av motion 2012:42 punkten 2 att punkten 3 i övergångsbestämmelserna ska ha lydelse enligt *bilaga 1B* med de justeringar som framgår av utdelat rättelseblad.

Betänkandet O 2012:2, i sin helhet

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets betänkande i sin helhet, med eventuellt ändrade förslag, O 2012:2,

dels om avslag på utskottets betänkande i sin helhet, med eventuellt ändrade förslag, O 2012:2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Bertil Murrays begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för bifall till utskottets förslag.

På Bertil Murrays begäran företogs rösträkning varvid 206 ledamöter röstade för bifall till utskottets förslag, 24 för avslag och 9 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag, med eventuellt ändrade förslag, O 2012:2.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Micael Dahlberg och Rolf Persson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maria Falk i en skriftlig reservation.

Förslaget innehåller en oklar kyrkosyn med två olika slags församlingar: a) självständiga församlingar som är ett eget pastorat samt b) osjälvständiga församlingar som ingår i ett pastorat med flera församlingar. De församlingar som tillsammans med andra ingår i pastorat blir i princip ett distrikt i pastoratet. Församlingens självstyre är en grundläggande del av en svenskkyrklig församlings identitet ända sedan medeltiden. Indirekta val bör för att vara demokratiskt försvarbara ske nedifrån och upp i organisationen medan resultatet nu blir att församlingen förlorar sitt självstyre och kandidater till församlingsråden utses genom indirekta val uppifrån och ned.

Jag anser heller inte att kravet på en söndaglig gudstjänst, grunden för församlingen, i varje församling garanteras i den nya strukturen.

Utöver detta anser jag att relationen mellan stiftets biskop, kyrkoherden i stora pastorat samt kontraktsprostar vad gäller tillsyn ej är tillräckligt utrett.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray, Håkan Sunnliden, Fredrik Sidenvall, Maja Bengtsson, Dag Sandahl, Leif Nordlander, Kjell Petersson, Torbjörn Lindahl, Elisabeth Holmblad, Berth Löndahl, Mats Lindström och Dan Sarkar i en skriftlig reservation.

Frimodig kyrka – partipolitiskt obunden grupp i Svenska kyrkan med syfte att arbeta för levande församlingar och en kyrka öppen för alla – har argumenterat mot det nu fattade beslutet om nya strukturer. Också om vi ser det senaste årtiondets betydande avvecklande av församlingar och delar bedömningen att situationen måste hanteras, menar vi att det fattade beslutet mer är ett uttryck för krisen än en lösning av den.

Frimodig kyrka förstår att de politiska partierna inte längre kan förse kyrkostrukturen med tillräckligt många politiker och därför skapar en mindre resurskrävande organisation där inflytande och makt kan bevaras på en nivå över den, där människor samlas för att fira gudstjänst och därmed bli församling.

Risken med strukturförändringar är att de fungerar som organisatoriskt självbedrägeri; någon verklig förändring till det bättre sker inte. Den kraft som skapar betingelser för förnyelse saknas. Detta är ett förhållande som döljs av grandios framställningskonst, där det som är brist på närhet med en politisk övertalningsdefinition kallas "närhet" och det som är brist på samverkan följdriktigt kallas "samverkan".

Frimodig kyrka ser som sin kallelse att vara just ett frimodigt alternativ i en kyrka där det finns ett verkligt missmod, men uppfattar inte att de nya strukturerna kommer att skapa entusiasm. Tvärtom är risken att förväntningarna på nya strukturer är så lågt ställda, att organisationsförändringen skapar uppgivenhet i organisationen. Därför lämnade vi förslag om insatser för att på olika sätt ge förutsättningar för pastoral nystart men pekade också på konkreta faror med det föreliggande förslaget, därför att konsekvenserna inte klarlagts.

I debatten har Frimodig kyrkas ledamöter pekat på hur den lokala gudstjänstfirande enheten – församlingen – alltid tar ansvar också för kyrkolivets praktikaliteter och valt de i församlingen ansvariga. Detta ansvarstagande hör till själva församlingsbildandet, dvs. den process som innebär att missionen blir Kyrka lokalt. Alltså borde valen till Svenska kyrkans olika ansvarsorgan ske med den lokala församlingen som bas och valet till församlingsråden vara direktval.

Frimodig kyrkas förbättringsförslag har avvisats. Vi reserverar oss därför mot beslutet om strukturförändringar, O 2012:2.

§ 87 Domkapitlen och stiftsstyrelserna, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:3 Domkapitlen och stiftsstyrelserna förelåg följande förslag (§ 30):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:26 punkt 3 av Håkan Sunnliden.

Utskottet punkterna 1 och 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:26 punkterna 1 och 2 av Håkan Sunnliden.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:26 punkt 3 av Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2012:26 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:26 punkt 3 av Håkan Sunnliden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall.

§ 88 Biskopsval, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:4 Biskopsval förelåg endast utskottets förslag (§ 31).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:39 av Claes Björndahl och Bengt Inghammar om enklare former för biskopsval.

§ 89 Nomineringsgrupp eller partigrupp, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:5 Nomineringsgrupp eller partigrupp förelåg endast utskottets förslag (§ 32).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:50 av Bo Hanson om att byta kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp.

§ 90 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2012:6 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd förelåg endast utskottets förslag (§ 33).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans valprovsnämnds verksamhetsberättelse för 2011 till handlingarna.

§ 91 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Budgetutskottets betänkande B 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011 förelåg endast utskottets förslag (§ 35).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.
2. att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2011.

I detta beslut deltog inte de ledamöter som har redovisningsskyldigheter.

§ 92 Ekumeniken i kyrkoordningen, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:1 Ekumeniken i kyrkoordningen förelåg följande förslag (§ 36):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 1 av Margit Borgström som innebär att hon motsätter sig utskottets förslag att i fjortonde avdelningens Inledning ur Läronämndens yttrande Ln 2012:8y lyfta in meningen "Utifrån kyrkans tro /---/oavsett religiös tradition"
- ◆ bifall till reservation 2 av Eva-Maria Munck som innebär att det i inledningen till fjortonde avdelningen i näst sista stycket ska stå: Svenska kyrkan är medlem av Kyrkornas världsråd och andra internationella ekumeniska organ. I Sverige är Svenska kyrkan medlem i Sveriges kristna råd och andra nationella ekumeniska organ

- ♦ bifall till av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag att kyrkostyrelsen beslutar att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att föreslå ett nytt kapitel i kyrkoordningen som behandlar religionsdialog
- ♦ bifall till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse KsSkr 2012:3, avsnitt Ekumeniken i kyrkoordningen
- ♦ bifall till av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att i första stycket i utskottets förslag till inledningstext stryka orden ”oavsett religiös tradition”.

Reservation 2 av Eva-Maria Munck

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation 2 av Eva-Maria Munck,

dels om avslag på reservation 2 av Eva-Maria Munck,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på reservationen med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation 2 av Eva-Maria Munck.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 131 ledamöter röstade för utskottets förslag, 102 för av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag och 6 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Alve Svensson under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Alve Svensson, Maria Falk, Rune Wallmyr, Bertil Murray, och Per-Olof Flodström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus i en skriftlig reservation.

Formuleringen om ”en vidare ekumenik”, och då särskilt orden ”oavsett religiös tradition”, riskerar mycket lätt att uppfattas som att Svenska kyrkan för samman ekumenik med andra kyrkor och samfund med religionsdialog/religionsteologi mellan kristendomen och andra världsreligioner.

Utskottets förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att kyrkomötet beslutar ifråga om kyrkoordningen att anta kyrkostyrelsens förslag att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, enligt *bilaga 1*,

dels om bifall till reservation 1 av Margit Borgström, och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Staffan Holmgrens begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Margit Borgströms begäran företogs rösträkning varvid 177 ledamöter röstade för utskottets förslag, 48 för reservationen och 13 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att kyrkomötet beslutar ifråga om kyrkoordningen att anta kyrkostyrelsen förslag att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, enligt *bilaga 1*.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray, Fredrik Sidenvall, Maja Bengtsson, Margit Borgström, Dag Sandahl, Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för reservation 1 av Margit Borgström. Jag anser att inledningstexten till avdelningen om ekumenik endast borde avspegla det som är ekumenikens roll, nämligen samtalet mellan kyrkor i syfte att närma sig kyrkans Herre Jesus Kristus och därmed även varandra för att uppnå målet om Kyrkans synliga enhet. Att i detta sammanhang lyfta in det mer allmänna sökandet efter gemenskap mellan människor oavsett religion anser jag skadar enkelheten och tydligheten i den av kyrkostyrelsen föreslagna inledningstexten.

Av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag, och förklarade ordföranden att han fann att förslaget om avslag på av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Anna-Sara Walldén under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Inga Alm.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anna-Sara Walldén i en skriftlig reservation.

Ekumenik är viktigt! Kyrkostyrelsen har gjort ett gott arbete med att ta fram denna nya avdelning i kyrkoordningen.

Men det är viktigt att vara tydlig med vad ekumenik är och inte är, av respekt för alla inblandade.

Det citat som lagts till, som ursprungligen kommer från Läro-nämndens yttrande, menar jag bidrar till en olycklig otydlighet i inledningstexten.

Det är lätt att tankarna, vid läsandet av citatet, går till relationen mellan olika religioner eller religiösa traditioner, något som inte är ekumenik utan snarare religionsdialog.

Den nya avdelningens paragrafer behandlar bara ekumeniska relationer mellan kristna kyrkor och samfund och därför menar jag att inledningstexten också ska göra det. Vill man resonera om andra religioner bör man göra det någon annanstans än just här och därför hade jag önskat att man skulle föra in religionsdialog som ett eget kapitel i kyrkoordningen.

§ 93 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, beslut

Från måndagens och tisdagens överläggningar med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan förelåg följande förslag (§§ 37, 49 och 51):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ avslag på motion 2012:51 av Anders Nihlgård
- ♦ bifall till motion 2012:49 punkt 1 av Daniel Tisell m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:49 punkt 2 av Daniel Tisell m.fl.
- ♦ bifall till reservation av Margit Borgström som innebär avslag på Eu 2012:2 punkterna 3, 4, 5 och 7
- ♦ bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar:
 1. att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att aktivt verka för en fredlig och rättvis lösning på konflikten Israel-Palestina
 2. att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på den israeliska ockupationen och att en palestinsk stat etableras sida vid sida med staten Israel i enlighet med FN-resolutioner utifrån förhandlingar mellan parterna. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som en suverän stat inom internationellt erkända gränser liksom vi fullt ut stöder en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser.
 3. att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på både palestinskt och israeliskt våld mot civila och att mänskliga rättigheter och internationell lag efterlevs av båda sidorna i konflikten.
 4. att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att stödja palestiniernas önskan att beviljas utökat observatörskap i FN i avvaktan på att Palestina kan bli en erkänd stat som upptas som fullvärdig medlem i FN. Ett sådant observatörskap innebär tillträde till FN-apparaten inklusive internationella domstolar.
 5. att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att skyndsamt verka för en korrekt ursprungsmärkning av varor från israeliska bosättningar i de av Israel ockuperade områdena så att konsumenter kan undvika att stödja dessa bosättningar eftersom EU:s generösa handelsavtal med Israel inte kan omfatta varor från de olagligt ockuperade områdena.
- ♦ bifall till av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att bifalla de av Birgit Friggebo under överläggningen framlagda förslagen punkterna 1-3.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:49 punkt 1 av Daniel Tisell,

dels om bifall till motion 2012:49 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Daniel Tisells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Daniel Tisells begäran företogs rösträkning varvid 172 ledamöter röstade för utskottets förslag, 46 för motion 2012:49 punkt 1 och 18 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:49 punkt 1 av Daniel Tisell.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Inga Alm, Ulla Rickardsson, och Staffan Holmgren.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:49 punkt 2 av Daniel Tisell,

dels om bifall till motion 2012:49 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Daniel Tisells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:49 punkt 2 av Daniel Tisell.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Inga Alm, Staffan Holmgren och Ola Isacson.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att bifalla motion 2012:49 punkt 3 av Daniel Tisell,

dels om avslag på motion 2012:49 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag om bifall till motion 2012:49 punkt 3 av Daniel Tisell.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Annette Lundquist Larsson, Helena Nordvall, Olle Reichenberg, Jan Olov Sundström, Gunnar Bredin, Suzanne Fredborg, Staffan Holmgren, Leif Nordlander, Fredrik Sidenvall och Micael Dahlberg.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag om bifall till motion 2012:51 av Anders Nihlgård,

dels om avslag på motion 2012:51,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs rösträkning varvid 148 ledamöter röstade för utskottets förslag, 60 för avslag på motionen och 29 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag om bifall till motion 2012:51 av Anders Nihlgård om Israel-Palestinafrågan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bengt Kjellgren, Helena Klahr Fast, Ann-Britt Åsebol, Cecilia Brinck, Annette Lundquist Larsson, Helena Nordvall, Olle Reichenberg, Jan Olov Sundström, Gunnar Bredin, Suzanne Fredborg, Staffan Holmgren, Leif Nordlander, Fredrik Sidenvall och Micael Dahlberg.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag om bifall till motion 2012:55 punkt 1 av Inga Alm,

dels om avslag på motion 2012:55 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Staffan Holmgrens begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Key Lundegårds begäran företogs rösträkning varvid 147 ledamöter röstade för utskottets förslag, 54 för avslag på motionen och 36 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag om bifall till motion 2012:55 punkt 1 av Inga Alm.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Cecilia Brinck, Bengt Kjellgren, Annette Lundquist Larsson, Helena Nordvall, Olle Reichenberg, Jan Olov Sundström, Gunnar Bredin, Suzanne Fredborg, Staffan Holmgren, Leif Nordlander, Fredrik Sidenvall och Micael Dahlberg.

Utskottet punkt 6

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:55 punkt 2 av Inga Alm,

dels om bifall till motion 2012:55 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:55 punkt 2 av Inga Alm.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Staffan Holmgren.

Utskottet punkt 7

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN,

dels om bifall till (del av) reservation av Margit Borgström,

dels om bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

Staffan Holmgrens begärde omröstning. För att fastställa motförslag till utskottets förslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till (del av) reservation av Margit Borgström,

dels om bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4 med övervägande ja besvarat.

På Staffan Holmgrens begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4.

På Staffan Holmgrens begäran företogs rösträkning varvid 69 ledamöter röstade för av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4, 64 för reservation av Margit Borgström och 103 ledamöter avstod från att rösta.

Vid huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till utskottets förslag punkt 7,

dels om bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Margit Borgströms begäran företogs rösträkning varvid 132 ledamöter röstade för utskottets förslag, 53 för av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 4 och 49 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Cecilia Brinck, Bengt Kjellgren, Annette Lundquist Larsson, Helena Nordvall, Olle Reichenberg, Jan Olov Sundström, Gunnar Bredin, Suzanne Fredborg, Staffan Holmgren, Leif Nordlander, Fredrik Sidenvall och Micael Dahlberg.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus i en skriftlig reservation.

Svenska kyrkan har ett oeftergivligt krav och uppdrag att se lidandet på båda sidor i denna tragiska konflikt och agera på ett sådant sätt

att man blir lyssnad till på såväl judiskt/israeliskt som palestinskt håll. Beslutet avspeglar ej samma empati för det judiska folkets utsatthet som för palestiniernas.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot besluten i punkterna 1, 2, 4, 5 och 7. Jag anser att vi i kyrkomötet inte är redo att besvara ropet från våra kristna bröder och systrar i Kairosdokumentet om vi inte själva läst och begrundat detta. Jag anser därför att motion 2012:49 borde bifallas i dess helhet. Att ta politisk ställning på det sätt som motionerna 2012:51 och 2012:55 samt utskottets tilläggsyrkande (punkt 7) föreslår, anser jag vara olämpligt. Vi ska solidariskt ställa oss på våra lidande syskon i trons sida men detta måste ta sig andra vägar än att förneka israelerna deras rätt att beskydda sig mot terrorism.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson, Margit Borgström, Gunnar Pettersson, Marianne Kronbäck, Gunvor Thorstensson, Lilian Nilsson och Bertil Olsson i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss mot utskottets beslut i punkterna 3, 4, 5 och 7.

Svenska kyrkans kyrkomöte har varken uppdrag eller kompetens att utöva utrikespolitik. Ekumenikutskottets betänkande uppfattar vi som tendentiöst till förmån för en sida i den komplicerade konflikten mellan staten Israel och palestinierna, deras myndigheter och olika ledare på Västbanken, i Gaza och i Östra Jerusalem.

Som kristna är vi kallade att både stödja medkristna i Mellanöstern och att värna det judiska folket och det hoppfulla tecken det innebär att de i vår tid har kunnat återvända till det förlovade landet.

Därför reserverar vi oss också mot förslaget att uppdrag ska ges till kyrkostyrelsen att ställa krav på ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza.

Vi reserverar oss vidare mot att församlingarna ska rekommenderas att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet. Slutligen reserverar vi oss mot att kyrkostyrelsen ska göra en skrivelse till regeringen i dessa frågor.

Av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla av biskop Ragnar Persenius under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att bifalla de av Birgit Friggebo under överläggningen framlagda förslagen punkterna 1–3.

1. att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att aktivt verka för en fredlig och rättvis lösning på konflikten Israel-Palestina
2. att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på den israeliska ockupationen och att en palestinsk stat etableras sida vid sida med staten Israel i enlighet med FN-resolutioner utifrån förhandlingar mellan

parterna. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som en suverän stat inom internationellt erkända gränser liksom vi fullt ut stöder en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser.

3. att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på både palestinskt och israeliskt våld mot civila och att mänskliga rättigheter och internationell lag efterlevs av båda sidorna i konflikten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bengt Kjellgren, Staffan Holmgren och Cecilia Brinck.

Av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 5,

dels om avslag på av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 5,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Anders Nihlgårds begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag punkt 5.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Jan Olov Sundström och Ylva Wahlström.

Mot kyrkomötets beslut Eu 2012:2 *reserverade* sig Maja Bengtsson, Christina Blomqvist, Elisabeth Holmblad, Kjell Petersson, Anders Roos och Marcus Bernhardsson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Dan Sarkar i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot beslutet i Eu 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan eftersom jag menar att kyrkomötet felaktigt använts i partipolitiska syften för att driva svensk utrikespolitik.

Kyrkan har en profetisk kallelse även i dagsaktuella politiska frågor, men den kallelsen ska inte utövas genom att politiska partier kidnappar kyrkomötet, utan genom att kristna verkar i politiken. Den dag kristna förhindras verka partipolitiskt kommer saken i ett annat läge, och då blir kyrkomötet en viktig arena för politiska yttringar.

Eftersom jag har större tilltro till det demokratiska samhället än dem som nu drivit igenom det aktuella beslutet, väljer jag att reservera mig mot beslutet och istället verka för en rätt hantering av frågan genom mina politiska förtroendevalda.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Håkan Sunnliden i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot att kyrkomötet bifaller motion 2012:51 och mot biskop Ragnar Persenius under förhandlingarna framlagda förslag, eftersom jag inte anser att kyrkomötet ska försöka sig på att bedriva utrikespolitik. Detta är att ge bränsle åt en brasa som redan brinner.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray i en skriftlig reservation.
Jag reserverar mig mot utskottets beslut i alla stycken utom vad gäller biskop Ragnar Persenius förslag.

Jag menar att denna fråga inte hör hemma på kyrkomötets bord och har där i de flesta omröstningar valt att lägga ned min röst.

Detta innebär inte ett ställningstagande i de olika sakfrågorna om vilka jag har en uppfattning baserad på såväl politiska, känslomässiga, kunskapsbaserade som andra skäl.

Det splittrade röstutfallet tydliggör bland annat de politiska skiljelinjer som finns i kyrkomötet. Denna mångfald ska hanteras av vår folkvalda riksdag.

Genom den mycket breda enighet som finns vad gäller biskop Ragnars förslag och med hänsyn till den ohyggliga smärta som konflikten orsakar i regionen, valde jag att ändå stödja detta förslag.

§ 94 Förföljda kristna, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:3 Förföljda kristna förelåg följande förslag (§ 38):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:6 av Margareta Viklund
- ◆ bifall till motion 2012:28 av Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson
- ◆ bifall till reservation av Anders Novak m.fl. som innebär att med anledning av motionerna 2012:6 och 2012:28 uppdra åt kyrkostyrelsen att inom Kyrkornas världsråd, och i andra sammanhang, vilka den finner lämpligt, intensifiera insatserna för religionsfrihet och stöd till förföljda kristna.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:6 av Margareta Viklund,

dels om bifall till motion 2012:6,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Karl-Gunnar Svensson begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Margareta Viklunds begäran företogs rösträkning varvid 173 ledamöter röstade för utskottets förslag, 45 för motionen och 15 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:6 av Margareta Viklund om internationell konferens för förföljda kristna.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Alve Svensson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Margareta Viklund, Karl-Gunnar Svensson, Bertil Olsson, Lennart Sacrédeus, Anders Novak, Lilian Nilsson, Sten Johansson, Maria Falk, Gunnar Pettersson, Gunvor Thorstensson, Gusten Rolandsson, Margit Borgström, Torbjörn Arvidsson, Kerstin Rossipal, Marianne Kronbäck och Peder Fohlin i en skriftlig reservation.

Svenska kyrkan är engagerad i många internationella aktiviteter, för att tillsammans med olika organ försöka hjälpa och bistå förföljda

kristna i flera länder. Ändå behövs kanske en, i mångas ögon spektakulär aktivitet för att fästa världens uppmärksamhet på de kristnas situation. Genom att anordna en konferens med inbjudna kristna ledare som representerar de förföljda kristna, för att dels sätta fokus på deras situation och finna vägar till hjälp och stöd för de förföljda kristna.

I Sverige finns ett stort antal flyktingar, som i sina hemländer på grund av sin kristna tro och övertygelse utsatts för förföljelse, trakasserier, hot, misshandel och nära anhörigas död. De har flytt därför att de styrande i deras hemländer inte kan ge dem skydd eller inte vill veta av dem som har en kristen tro och kristna värderingar. De kan dessutom ha åtråvärda egendomar eller affärsrörelser, som man av olika skäl vill lägga beslag på. Då många inte har fått asyl i Sverige, har ett stort antal flyktingar sänts tillbaka till sina hemländer. Där är de fullständigt utlämnade, då deras egendom har beslagtogs. De är också ett tillåtet villebråd för dem som tidigare förföljde dem i så hög grad, att de ansåg sig behöva lämna sina bostäder och hemländer. Men Sverige tar inte emot många av dem, utan skickar dem tillbaka, trots information om vilka fruktansvärda förhållanden de kommer ifrån. Även om de är gamla, dödshotade, höggravida eller dödssjuka skickas de tillbaka till det land som de flytt ifrån. I fruktan för sina liv i hemländerna måste de hålla sig gömda utan några samhälleliga och mänskliga rättigheter. Kunskapen om vad som händer i världen med dem som förföljs för sin kristna tro måste öka.

Det är därför hög tid att Svenska kyrkan tar tag i den här frågan ännu tydligare och blir den megafon som uppmärksammar att vi i dag har ett större martyrskap än någonsin tidigare i historien. Aldrig tidigare har så många människor fått lida så mycken förföljelse för sin kristna tro som i dag. Det är hög tid att Svenska kyrkan ännu tydligare visar att kristenheten i Sverige inte accepterar den förföljelse av kristna som äger rum i många länder.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:28 av Lennart Sacrédeus,

dels om bifall till motion 2012:28,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:28 av Lennart Sacrédeus om ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Peder Fohlin och Margareta Viklund.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Karl-Gunnar Svensson, Bertil Olsson, Maria Falk, Lilian Nilsson, Irene Oskarsson, Anders Novak, Marianne Kronbäck, Gunnar Pettersson, Gusten Rolandsson, Kerstin Rossipal, Margit Borgström, Torbjörn Arvidsson och Sten Johansson.

Reservation av Anders Novak m.fl.

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation av Anders Novak m.fl. att kyrkomötet med anledning av motionerna 2012:6 och 2012:28 beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att inom Kyrkornas världsråd, och i andra sammanhang, vilka den finner lämpligt, intensifiera insatserna för religionsfrihet och stöd till förföljda kristna”,

dels om avslag på reservation av Anders Novak m.fl.,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på reservationen med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på reservationen.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 146 ledamöter röstade för avslag på reservationen, 82 för bifall till reservationen och 12 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation av Anders Novak m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström, Teresia Derlén, Eva-Maria Munck, Maria Falk och Gunvor Torstensson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig mot beslutet till förmån för bifall till motionerna 2012:6 och 2012:28 samt reservation av Anders Novak m.fl. Det är av yttersta vikt att vi på alla sätt ställer oss på våra lidande trosyskons sida. I dag räknas kristna som den största förtryckta gruppen i världen och det blir inte bättre av att vi tiger. I dag gäller det våra syskon i Afrika, Mellanöstern, Kina, Indien, Sydostasien, Centralasien och många andra ställen. I morgon gäller det kanske oss.

§ 95 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:4 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007 förelåg endast utskottets förslag (§ 39).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2012:14 punkt 1 av Bertil Murray m.fl.
2. att avslå motion 2012:14 punkt 2 av Bertil Murray m.fl.
3. att avslå motion 2012:14 punkt 3 av Bertil Murray m.fl.
4. att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt dokumentation från ekumeniska konferenser.

§ 96 Gömda och glömda flyktingar i Sverige, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:5 Gömda och glömda flyktingar i Sverige förelåg följande förslag (§ 40):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 2 av Ida Netzel m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 3 av Ida Netzel m.fl.
- ◆ bifall till motion 2012:12 punkt 4 av Ida Netzel m.fl.

- ♦ bifall till motion 2012:15 av Anki Erdmann m.fl.
- ♦ bifall till utskottets punkt 6
- ♦ bifall till av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att införa en ekonomisk post i budgeten, vilken ska användas till ekonomiskt stöd för flykting- och asylhjälparbeten, från vilken grupper som arbetar med asyl- och flyktinghjälp ska kunna skicka in ansökningar till kyrkostyrelsen om bidrag.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 1 av Ida Netzel m.fl. om de gömda och glömda i Sverige.

Av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Ida Netzel under överläggningen framlagt förslag.
 Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 2 av Ida Netzel m.fl.,
dels om bifall till 2012:12 punkt 2,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 2 av Ida Netzel m.fl.
 Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström och Maria Falk.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 3 av Ida Netzel m.fl.,
dels om bifall till motion 2012:12 punkt 3,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 3 av Ida Netzel m.fl.
 Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 4 av Ida Netzel m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:12 punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:12 punkt 4 av Ida Netzel m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:15 av Anki Erdmann m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:15,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Anki Erdmanns begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:15 av Anki Erdmann m.fl. om utvisade flyktingar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maria Falk, Britt-Marie Danestig, och Anki Erdmann.

Utskottet punkt 6

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande,

dels om avslag på utskottets förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

§ 97 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2012:6 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet förelåg följande förslag (§ 41):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:31 av Irene Gustafsson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:31 av Irene Gustafsson,

dels om bifall till motion 2012:31,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:31 av Irene Gustafsson.

§ 98 Utökning av psalmer i psalmboken, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:1 Utökning av psalmer i psalmboken förelåg endast utskottets förslag (§ 42).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:4 av Karl-Gunnar Svensson om utökning av psalmer i psalmboken.

§ 99 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus", beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:2 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus" förelåg följande förslag (§ 43):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:13,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2012:13, att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

§ 100 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:3 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen förelåg följande förslag (§ 44):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:27 av Lennart Sacrédeus.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:27 av Lennart Sacrédeus,

dels om bifall till motion 2012:27,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:27 av Lennart Sacrédeus om renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Karl-Gunnar Svensson, Bertil Olsson, Lilian Nilsson, Gunnar Pettersson, Gusten Rolandsson, Marianne Kronbäck och Margit Borgström och Fredrik Sidenvall.

§ 101 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:4 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår förelåg endast utskottets förslag (§ 45).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:33 av Per Ingvarsson om ett enklare och mer logiskt kyrkoår.

§ 102 Vägval konfirmation, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2012:5 Vägval konfirmation förelåg endast utskottets förslag (§ 46).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:62 av Ola Isacson om vägval konfirmation.

§ 103 Retreat obligatorisk i vigningstjänsten, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:1 Retreat obligatorisk i vigningstjänsten förelåg följande förslag (§ 52):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:5 av Karl-Gunnar Svensson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:5 av Karl-Gunnar Svensson,

dels om bifall till motion 2012:5,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:5 av Karl-Gunnar Svensson om obligatorisk retreat i vigningstjänsten.

§ 104 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:2 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning förelåg följande förslag (§ 53):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:24 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:57 av Carin Åblad Lundström
- ♦ bifall till motion 2012:58 av Carin Åblad Lundström.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:24 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:24 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:24 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:24 punkt 2 av Håkan Sunnliden m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:24 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:24 punkt 2 av Håkan Sunnliden m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gunvor Torstensson.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:57 av Carin Åblad Lundström,

dels om bifall till motion 2012:57,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:57 av Carin Åblad Lundström om vigda diakoners rätt att delta i överläggningar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carin Åblad Lundström.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:58 av Carin Åblad Lundström,

dels om bifall till motion 2012:58,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:58 av Carin Åblad Lundström om vigda prästers rätt att delta i överläggningar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carin Åblad Lundström.

§ 105 Präster och diakoner som medlare, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:3 Präster och diakoner som medlare förelåg följande förslag (§ 54):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:25 punkt 2 av Håkan Sunnliden
- ♦ bifall till av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag som innebär att varje stift förordnar präster eller diakoner som medlare för att förebygga konflikter och anmälningar till domkapitlet.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:25 punkt 1 av Håkan Sunnliden.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:25 punkt 2 av Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2012:25 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:25 punkt 2 av Håkan Sunnliden.

Av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Torbjörn Lindahl under överläggningen framlagt förslag.

§ 106 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:4 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling förelåg endast utskottet förslag (§ 55).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2012:35 av Hans Ulfvebrand m.fl. om beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling.
2. att med anledning av motion 2012:35 uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige.

§ 107 Präster som av sagt sig behörigheten som vigselförrättare, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:5 Präster som av sagt sig behörigheten som vigselförrättare förelåg följande förslag (§ 56):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Margareta Carlenius m.fl. som innebär bifall till motion 2012:38

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:38 punkt 1 av Sven Kragh,

dels om bifall till motion 2012:38 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Tomas Janssons begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:38 punkt 1 av Sven Kragh.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:38 punkt 2 av Sven Kragh,

dels om bifall till motion 2012:38 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:38 punkt 2 av Sven Kragh.

§ 108 Läro- och ordningsfrågor, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:6 Läro- och ordningsfrågor förelåg följande förslag (§ 57):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:43 av Dan Sarkar.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:43 av Dan Sarkar,

dels om bifall till motion 2012:43,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:43 av Dan Sarkar om en lärosynsutredning.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall.

§ 109 En gemensam arbetsgivarorganisation, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:7 En gemensam arbetsgivarorganisation förelåg endast utskottets förslag (§ 58).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:48 av Olle Burell om en gemensam arbetsgivarorganisation.

§ 110 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:8 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd förelåg endast utskottets förslag (§ 59).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för 2011 till handlingarna.

§ 111 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2012:9 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar förelåg endast utskottets förslag (§ 60).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar verksamhetsberättelse för 2011 till handlingarna.

§ 112 Särskild utjämningsavgift, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:1 Särskild utjämningsavgift förelåg endast utskottets förslag (§ 61).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 44 kap 4 § i kyrkoordningen.

§ 113 Ersättning för kyrkliga handlingar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:2 Ersättning för kyrkliga handlingar förelåg följande förslag (§ 62):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:32 av Sven Kragh och Sten Elmberg.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:32 av Sven Kragh och Sten Elmberg,

dels om bifall till motion 2012:32,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Sven Kraghs begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Sven Kraghs begäran företogs rösträkning varvid 154 ledamöter röstade för utskottets förslag, 74 för motionen och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:32 av Sven Kragh och Sten Elmberg om ersättning för kyrkliga handlingar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Inga Alm och Anna Ekström.

§ 114 Kyrkoantikvarisk ersättning, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:3 Kyrkoantikvarisk ersättning förelåg endast utskottets förslag (§ 63).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:19 av Ulla Rickardsson om kyrkoantikvarisk ersättning.

§ 115 Hållbart skogsbruk, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:4 Hållbart skogsbruk förelåg följande förslag (§ 64):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:9 punkt 2 av Ylva Wahlström
- ◆ bifall till motion 2012:9 punkt 3 av Ylva Wahlström
- ◆ bifall till motion 2012:11 punkt 2 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:9 punkt 1 av Ylva Wahlström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:9 punkt 2 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2012:9 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Ylva Wahlströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:9 punkt 2 av Ylva Wahlström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ylva Wahlström, Anki Erdmann, Soili Brunberg, Emma Thorén och Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:9 punkt 3 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2012:9 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Ylva Wahlströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:9 punkt 3 av Ylva Wahlström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ylva Wahlström, Anki Erdmann, Soili Brunberg, Emma Thorén och Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 4

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:11 punkt 1 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:11 punkt 2 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås,

dels om bifall till motion 2012:11 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:11 punkt 2 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anki Erdmann och Per-Olof Flodström.

§ 116 Om skattebefrielse vid gåvor, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:5 Om skattebefrielse vid gåvor förelåg endast utskottets förslag (§ 65).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:20 av Kjell Petersson om skattebefrielse vid gåvor.

§ 117 Ordningsfråga

Bertil Murray föreslog att lunchpausen skulle tidigareläggas.

Ordföranden instämde.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.06.

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.30 under ledning av ordföranden.

§ 118 Hälsning

Biskop Esbjörn Hagberg framförde en hälsning från den koptiska kyrkans nye påve, Tawadros II. Påven har ett stort engagemang för barn- och ungdomsverksamhet. Han har också ett engagemang för Sverige och är tacksam för den relation som finns mellan den koptiska kyrkan och Svenska kyrkan. Påven har uttryckt en vilja att besöka Sverige.

§ 119 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:1 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer förelåg följande förslag (§ 66):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:7 av Margareta Viklund
- ♦ bifall till motion 2012:53 av Margareta Andersson
- ♦ bifall till reservation av Marianne Kronbäck som innebär bifall till motion 2012:7.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:7 av Margareta Viklund,

dels om bifall till motion 2012:7,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Karl-Gunnar Svensson begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Margareta Viklunds begäran företogs rösträkning varvid 193 ledamöter röstade för utskottets förslag, 35 för motionen och 5 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:7 av Margareta Viklund om arbete mot prostitution och trafficking.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anki Erdmann och Per-Olof Flodström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Margareta Viklund, Bertil Olsson, Lennart Sacrédeus, Anders Novak, Lilian Nilsson, Irene Oskarsson, Gunnar Pettersson, Alve Svensson, Karl-Gunnar Svensson, Marianne Kronbäck, Gusten Rolandsson, Margit Borgström, Torbjörn Arvidsson, Kerstin Rossipal, Sten Johansson och Peder Fohlin i en skriftlig reservation.

Eftersom problemet med prostitution inte följer församlingsgränser och problemen med trafficking är omöjligt att hanteras enbart på lokal nivå och knappast ens på stiftsnivå, så måste uppdraget att stödja och hjälpa församlingar och stift i arbetet mot prostitution och trafficking läggas på nationell nivå. På många platser och i många församlingar finns inte möjligheter att följa upp och hjälpa de kvinnor, män och barn som vill lämna prostitution och trafficking och som har behov av rehabilitering och att skyddas från att bli indragna i den verksamheten på nytt.

Ett relativt nytt problem i sammanhanget är de utländska kvinnor/flickor, som förekommer och är nya offer från så gott som

hela världen. Schengen-avtalet har gjort det relativt lätt att i Europa transportera dessa kvinnor/flickor från det ena landet till det andra. Det tycks finnas många beredvilliga chaufförer för de transporterna. Nattpatruller har träffat på och sett förvirrade unga flickor i tolvårsåldern, som blivit kidnappade och mot sin vilja tvingats till det liv de inte själva valt. I Stockholms nattliv förekommer skrikande och gråtande barn, som kastas in i bilar, där beredvilliga människor tar hand om dem för att förstöra deras liv.

För att kunna ta hand om den människa, som ofta under natten söker kontakt och hjälp, fordras stort tålamod, förmågan att kunna lyssna och att möta en sargad själ. Det fordras stor lyhördhet men också ett team av orädda, förstående, lyssnande och bedjande människor. Det finns före detta prostituerade flickor/kvinnor som har blivit omvända till tro och nytt liv i gemenskap med både Gud och människor. Det behöver göras en massiv insats för att rädda dessa flickor/kvinnor och hjälpa dem, som, ibland kanske ordlöst, ber om hjälp. Svenska kyrkans kommer ofta i kontakt med människor som inga andra organ eller institutioner når.

Svenska kyrkan har också en enastående möjlighet att hjälpa människor i nöd, peka på en möjlighet att bli fri, hjälpa och stödja. Men då behövs dels en samverkan på plats men också en samverkan mellan församlingar och kyrkor över hela landet.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:53 av Margareta Andersson,

dels om bifall till motion 2012:53,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:53 av Margareta Andersson om stöd till brottsoffer.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

§ 120 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:2 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap förelåg följande förslag (§ 67): bifall till utskottets förslag

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2012:8 av Ylva Wahlström
- ◆ bifall till av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2012:8 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att undersöka hur ekoteologi och kopplingen mellan etik, ekologi och ekonomi kan ingå i såväl grundutbildningen som i den senare pastorala och teologiska fördjupningen för blivande medarbetare.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:3 av Sten Persson om inrättande av stipendier för natur-, miljö- och kulturmiljövård.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:8 punkt 1 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2012:8 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:8 punkt 1 av Ylva Wahlström.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:8 punkt 2 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2012:8 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:8 punkt 2 av Ylva Wahlström.

Av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Ylva Wahlströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Eva-Maria Munck under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Eva-Maria Munck, Ylva Wahlström, Per-Olof Flodström, Soili Brunberg och Anki Erdmann.

§ 121 Kontakter med dopfaddrar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:3 Kontakter med dopfaddrar förelåg endast utskottets förslag (§ 69).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2012:2 av Lars-Ivar Ericson om kontakter med dopfaddrar.
2. att med anledning av motion 2012:2 uppdra åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

§ 122 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:4 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster förelåg endast utskottet förslag (§ 70).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:10 av Ylva Wahlström om att säkra mångfalden i våra vigningstjänster.

§ 123 Jämställdheten i Svenska kyrkan, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan förelåg endast utskottets förslag (§ 71).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

§ 124 Lokalisering av kyrkliga utbildningar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:6 Lokalisering av kyrkliga utbildningar förelåg följande förslag (§ 72):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:37 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ♦ bifall till reservation av Britt Louise Agrell m.fl. som innebär bifall till motion 2012:37.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:37 av Britt Louise Agrell m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:37,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Britt Louise Agrells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Britt Louise Agrells begäran företogs rösträkning varvid 158 ledamöter röstade för utskottets förslag, 67 för motionen och 9 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:37 av Britt Louise Agrell m.fl. om lokalisering av kyrkliga utbildningar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt Louise Agrell, Anna Ekström, Lennart Sacrédeus, Christina Meltin Westerlund, Soili Brunberg, Christina Holmgren, Irene Gustafsson, Marianne Kronbäck, Ola Isacson, Dag Sandahl, Britta Broman, Tomas Jansson, Elisabeth Holmblad, Leif Nordlander och Helena Klahr Fast.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén i en skriftlig reservation.

Undertecknad tycker att det är både principiellt viktigt och nödvändigt för en livskraftig, dynamisk och utmanande debatt i teologiska, liturgiska och pastorala frågor att det finns fler än en huvudman för kyrkans pastorala utbildningar. Det kan bara vara positivt om mångfalden bland kyrkans medlemmar bereds plats med mångfald inom kyrkans pastoralteologiska utbildningar.

Undertecknad reserverar sig med anledning av motion 2012:37 till förmån för minst två utbildningsinstitut för Svenska kyrkans pastoralteologiska utbildningar,

§ 125 Social ekonomi, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:7 Social ekonomi förelåg endast utskottets förslag (§ 73).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:54 av Margareta Andersson om social ekonomi.

§ 126 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:8 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet förelåg följande förslag (§ 74):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:17 av Niklas Grahm.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:17 av Niklas Grahm,
dels om bifall till motion 2012:17,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Niklas Grahms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:17 av Niklas Grahm om kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén.

§ 127 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:9 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar förelåg följande förslag (§ 75):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till 2012:18 av Niklas Grahm.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:18 punkt 1 av Niklas Grahm,

dels om bifall till motion 2012:18 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Eva-Maria Muncks begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:18 punkt 1 av Niklas Grahm.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:18 punkt 2 av Niklas Grahm,

dels om bifall till motion 2012:18 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:18 punkt 2 av Niklas Grahm.

§ 128 Mission i Sverige, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:10 Mission i Sverige förelåg följande förslag (§ 76):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:22 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:22 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:23 av Håkan Sunnliden.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:22 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:22 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Håkan Sunnlidens begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Håkan Sunnlidens begäran företogs rösträkning varvid 188 ledamöter röstade för utskottets förslag, 43 för motion 2012:22 punkt 1 och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:22 punkt 1 av Håkan Sunnliden m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Lilian Nilsson, Ola Isacson, Dag Sandahl, Per-Olof Flodström, Leif Nordlander, Maja Bengtsson, Fredrik Sidenvall, Bertil Olsson, Maria Falk, Berth Löndahl, Marianne Kronbäck och Elisabeth Holmblad.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå 2012:22 punkt 2 av Håkan Sunnliden m.fl.,

dels om bifall till 2012:22 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå 2012:22 punkt 2 av Håkan Sunnliden m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Elisabeth Holmblad och Berth Löndahl.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:23 punkt 1 av Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2012:23 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:23 punkt 1 av Håkan Sunnliden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Elisabeth Holmblad, Berth Löndahl, Maria Falk, Bertil Olsson och Leif Nordlander.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus i en skriftlig reservation.

Ämnet Mission i Sverige borde ingå i de kyrkliga utbildningarna för att möta den situation Svenska kyrkan befinner sig i med medlemsminskning på ca 70 000 kyrkotillhöriga årligen.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:23 punkt 2 av Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2012:23 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:23 punkt 2 av Håkan Sunnliden.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Elisabeth Holmblad, Berth Löndahl, Maria Falk och Leif Nordlander.

§ 129 Flerårskonfirmation, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:11 Flerårskonfirmation förelåg endast utskottets förslag (§ 77).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:1 av Lars-Ivar Ericson om flerårskonfirmation.

§ 130 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2012:12 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan förelåg endast utskottets förslag (§ 78).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:60 av Marianne Kronbäck om romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan.

§ 131 Ny ersättningsstadga, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2012:1 Ny ersättningsstadga förelåg följande förslag (§ 79):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl. som innebär att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter ska vara oförändrat 4 procent av basbeloppet
- ♦ bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson som innebär att gällande ersättningsstadga på 4 procent av basbeloppet ska gälla fortsättningsvis
- ♦ bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger som innebär att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter ska vara 2 procent av basbeloppet
- ♦ bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann som innebär att kyrkomötets ledamöter ska kunna välja mellan att ersättas endera i enlighet med sin förlorade arbetsförtjänst eller med 4 procent av ett basbelopp
- ♦ bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att presidiet under våren 2013, senast 31 maj, återkommer med en ny skrivelse angående skälig ersättning för barntillsyn.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag punkt 1 att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga,
dels om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.,
dels om bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson,
dels om bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger,
dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag punkt 1 med övervägande ja besvarat.

Gunnar Bredin begärde omröstning. För att fastställa motförslag till utskottets förslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.,
dels om bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson,
dels om bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger,
dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl. med övervägande ja besvarat.

Per-Olof Flodström begärde omröstning. Ordföranden utsåg reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl. som huvudförslag i omröstningen om motförslag i huvudomröstningen.

I omröstningen om motförslag till motförslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson,

dels om bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger,

dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann, och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson med övervägande ja besvarat.

Bertil Murray begärde omröstning. Ordföranden utsåg reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson som huvudförslag i omröstningen om motförslag till motförslag i huvudomröstningen.

I omröstningen om motförslag till motförslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger,

dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 3 av Anders Roos och Anders Linger med övervägande ja besvarat.

På Karl-Gunnar Svenssons begäran företogs omröstning genom uppresning. och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann med övervägande ja besvarat.

I omröstningen om motförslag till motförslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till reservation 2 av Karl-Gunnar Svensson,

dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdman till övervägande ja besvarat.

I omröstningen om motförslag i huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.,

dels om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl. med övervägande ja besvarat.

På Per-Olof Flodströms begäran företogs omröstning genom uppresning och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann med övervägande ja besvarat.

På Staffan Holmgrens begäran företogs rösträkning varvid 94 ledamöter röstade för reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl, 94 för reservation 4 av Marie-Helena Fjällås och Anki Erdmann och 49 ledamöter avstod från att rösta.

Ordförandens utslagsröst avgjorde och reservation 1 utsågs till motförslag i huvudomröstningen.

Vid huvudomröstningen ställdes förslag

dels om bifall till utskottets förslag punkt 1,

dels om bifall till reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl.,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag punkt 1 med övervägande ja besvarat.

På Gunnar Bredins begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Staffan Holmgrens begäran företogs rösträkning varvid 122 ledamöter röstade för utskottets förslag, 99 för reservation 1 av Anna-Karin Westerlund m.fl. och 17 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag punkt 1 att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maja Bengtsson, Marie-Helena Fjällås, Rolf Persson och Berth Löndahl.

Mot kyrkomötets beslut till förmån för reservation 2 *reserverade* sig Sonja Grunselius.

Mot kyrkomötets beslut till förmån för reservation 3 *reserverade* sig Olle Reichenberg, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Gunnar Bredin och Helena Nordvall.

Mot kyrkomötets beslut till förmån för reservation 4 *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray i en skriftlig reservation.

Att låta kyrkomötets ledamöter kvittera ut såväl arvode som ersättning för förlorad arbetsinkomst finner jag inte rimligt.

Jag reserverar mig till förmån för reservation 4.

Mot kyrkomötets beslut till förmån för reservation 1 *reserverade* sig Lennart Sacrédeus i en skriftlig reservation.

I tider av begränsade ekonomiska resurser och besparingar på Svenska kyrkans nationella nivå framstår det som motsägelsefullt och ogenomtänkt att öka kostnaderna för kyrkomötets genomförande och därmed tränga undan viktiga kyrkliga satsningar. Ny ersättningsstadga borde hållit sig inom befintliga budgetramar genom att ej införa ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson, Bertil Olsson, Lilian Nilsson, Gunnar Pettersson, Marianne Kronbäck, Gusten Rolandsson, Kerstin Rossipal, Margit Borgström, Torbjörn Arvidsson, Anders Novak, Peder Fohlin, Helena Klahr Fast, Lennart Sacrédeus och Maria Falk i en skriftlig reservation.

Vi anser att 4 procent av basbeloppet, som innebär ett dagsarvode av i dag ca 1 700 kr, är mycket väl tilltaget som en arvodering även om det i det beloppet ingår ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Vi menar också att dagens ersättningssystem för kyrkomötet är rättvist och mer jämlikt än utskottets förslag. Presidiets förslag blir också dyrare för kyrkomötet. Det beror på att reglerna för förlorad arbetsinkomst är annorlunda. Enligt utskottets förslag kan de som begär förlorad arbetsinkomst få det upp till en ersättning av 7 procent av basbeloppet. Dessutom får de ersättning som alla andra på 3 procent av basbeloppet. Det är den här ändringen som gör att det kommer att kosta mer än 1 miljoner kronor för kyrkomötet och Svenska kyrkans medlemmar än vad det gör i dag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anders Roos, Anna Lundblad Mårtensson, Torvald Johansson, Nils Gårder, Sofia Rosenquist, Mattias Rosenquist, Erik Sjöstrand, Roland Johansson, Marie Wojidkow, Teresia Derlén, Eva-Maria Munck, Carina Etander Rimborg, Ragnhild Bertius, Katarina Wedin, Niklas

Grahn, Hans Olof Andrén, Bo Lindell, Per Ingvarsson, Mikael Mogren, Emma Hedlundh, Gustaf Bengtsson och Per Lindberg i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss mot beslutet i Ny ersättningsstadga vad avser nivån på sammanträdesarvodet till kyrkomötesledamöter och anser att beslutet borde vara i enlighet med vad som föreslås i reservation 3 i betänkandet, nämligen 2 % av ett prisbasbelopp. Vi ansluter oss där-
emot till förslaget i övrigt.

Med arvodesnivån 2 % skulle sammanträdesarvodet för kyrko-
mötesledamöter vara lika med sammanträdesarvodet för ledamöter i
kyrkostyrelsen, i nämnder och i av kyrkostyrelsen utsedda råd.

Av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Anna Ekström
under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Anna Ekströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ord-
föranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Anna
Ekström under överläggningen framlagt förslag.

På Anna Ekströms begäran företogs rösträkning varvid 117 ledamöter röstade
för avslag på av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag, 93 för
förslaget och 29 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Anna Ekström under överläggningen framlagt
förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anna Ekström, Carina Etander Rimborg,
Marianne Kronbäck och Elisabeth Holmblad.

§ 132 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande
Kr 2012:2 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat
förelåg följande förslag (§ 80):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till 2012:29 av Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:29 av Bertil Olsson
och Lennart Sacrédeus,

dels om bifall till motion 2012:29,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag
med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:29 av Bertil
Olsson och Lennart Sacrédeus om att ersätta lag om Svenska kyrkan med ett
ömsesidigt avtal, ett konkordat.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus.

§ 133 Svenska kyrkan och Barnkonventionen, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2012:3 Svenska kyrkan och Barnkonventionen förelåg följande förslag (§ 81):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Anders Roos m.fl.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:46 av Anders Roos,
dels om bifall till motion 2012:46,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Anders Roos begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:46 av Anders Roos om Svenska kyrkan och Barnkonventionen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anders Roos, Ylva Wahlström, Teresia Derlén, Erik Sjöstrand, Anki Erdmann, Inga Alm, Per-Olof Flodström och Carina Etander Rimborg.

§ 134 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå år 2013–2015, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Budgetutskottets betänkande B 2012:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå år 2013–2015 förelåg följande förslag (§ 34):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2012:30 av Leif Nordlander m.fl.
- ♦ bifall till motion 2012:59 av Carin Åblad Lundström
- ♦ bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl. som innebär bifall till kyrkostyrelsens förslag punkt 3 och 4 att medge planeringsram för 2014 till 2 659 miljoner kronor och för 2015 till 2 706 miljoner kronor.

Utskottet punkterna 1 och 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.
2. att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor.

Mot kyrkomötets beslut punkt 1 *reserverade* sig Lilian Nilsson och Helena Nordvall.

Mot kyrkomötets beslut punkt 2 *reserverade* sig Helena Nordvall.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag punkt 3,
dels om bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Erik Sjöstrands begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Erik Sjöstrands begäran företogs rösträkning varvid 94 ledamöter röstade för utskottets förslag, 133 för reservation och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla reservation av Jösta Claeson m.fl. att medge planeringsram för 2014 till 2 659 miljoner kronor.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Helena Nordvall, Ingegerd Flock Andersson, Micael Dahlberg, Jenny Delén, Niklas Larsson, Annette Lundquist Larsson, Olle Reichenberg, Leif Nordlander, Thelma Olsson Bylin, Bengt Kjellgren, Karl-Gunnar Svensson, Anders Linger, Gunvor Torstensson och Mikael Mogren.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag punkt 4,

dels om bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl.,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Erik Sjöstrands begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för reservation av Jösta Claeson m.fl.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla reservation av Jösta Claeson m.fl. att medge planeringsram för 2015 till 2 706 miljoner kronor.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ingegerd Flock Andersson, Micael Dahlberg, Jenny Delén, Niklas Larsson, Annette Lundquist Larsson, Olle Reichenberg, Leif Nordlander, Thelma Olsson Bylin, Bengt Kjellgren, Karl-Gunnar Svensson, Anders Linger, Gunvor Torstensson och Mikael Mogren.

Utskottet punkterna 5, 6, 7 och 8

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

5. att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler åren 2012–2016.
6. att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.
8. att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

Utskottet punkt 9

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:30 punkt 1 av Leif Nordlander m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:30 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:30 punkt 1 av Leif Nordlander m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Kjell Petersson, Bertil Murray, Maria Falk, Leif Nordlander, Dan Sarkar och Alve Svensson.

Utskottet punkt 10

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:30 punkt 2 av Leif Nordlander m.fl.,

dels om bifall till motion 2012:30 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:30 punkt 2 av Leif Nordlander m.fl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray, Maria Falk, Dan Sarkar, Leif Nordlander och Alve Svensson.

Utskottet punkt 11

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:59 punkt 1 av Carin Åblad Lundström,

dels om bifall till motion 2012:59 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:59 punkt 1 av Carin Åblad Lundström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carin Åblad Lundström.

Utskottet punkt 12

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2012:59 punkt 2 av Carin Åblad Lundström,

dels om bifall till motion 2012:59 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2012:59 punkt 2 av Carin Åblad Lundström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carin Åblad Lundström.

§ 135 Fyllnadsval till Svenska kyrkans valprovsnämnd

Kyrkomötet ska utse ny ersättare till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd efter Annika Sandström, som avsagt sig uppdraget.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla valberedningen förslag att utse Per Virdesten till ordförandens ersättare i Svenska kyrkans valprovsnämnd under resterande del av mandatperioden.

§ 136 Fyllnadsval till kyrkostyrelsen

Kyrkomötet ska utse ny ledamot i kyrkostyrelsen efter Hans Wallmark, som avsagt sig uppdraget.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla valberedningens förslag att utse Cecilia Brinck till ersättare för Hans Wallmark.

Kyrkomötet ska utse ny ersättare i kyrkostyrelsen efter Cecilia Brinck som utsetts till ny ledamot i kyrkostyrelsen under resterande del av mandatperioden.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla valberedningens förslag att utse Anders Björkman till ny ersättare i kyrkostyrelsen för Cecilia Brinck under resterande del av mandatperioden.

§ 137 Kyrkomötet avslutas

Ordföranden *meddelade* att det nya kyrkomötet kallas till ett extra valsammanträde den 20–21 november 2013.

Ordföranden tackade kyrkomötet för gott arbete och givande debatter. Många idéer har väckts och kan komma att återkomma i nya förslag. En enkät kommer att sändas ut till alla ledamöter om den förändrade formen för kyrkomötets sammanträden.

Förste vice ordföranden framförde ett tack till ordföranden samt till sekretariat och personal.

Ordföranden förklarade kl. 14.40 kyrkomötet 2012 avslutat.

Kyrkomötets ledamöter deltog därefter i en avslutningsmessa i Uppsala domkyrka då biskop Sven-Bernhard Fast predikade.

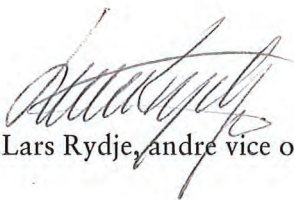
Kyrkomötets protokoll den 25–28 september och 19–21 november 2012,
fört enligt ovan, justeras.

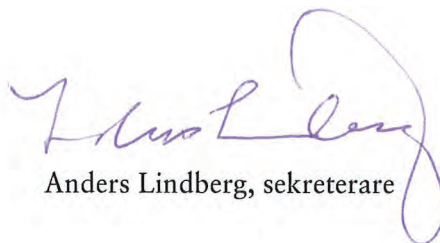
Gunnar Sibbmark, ordförande

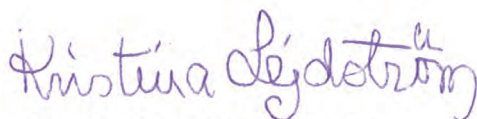
Karin Perers, förste vice ordförande

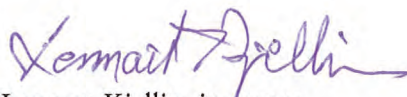
Lars Rydje, andre vice ordförande

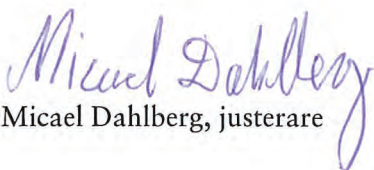
Anders Lindberg, sekreterare

Kristina Lejdström, justerare

Lennart Kjellin, justerare

Micael Dahlberg, justerare

Bilaga 1

Debattregler vid procedurfrågor

En företrädare för varje nomineringsgrupp får i sitt första anförande tala längst 5 minuter. Övriga talare får tala längst 3 minuter.

En talare som haft ordet och vill återkomma i debatten får tala längst 3 minuter. Varje talare får hålla högst två anföranden i varje ärende. Dubbla talarlistor tillämpas vilket innebär att en talare inte får ett andra anförande i ett ärende förrän alla som begärt ordet i ärendet haft sitt första anförande.

Oberoende av talarordningen får ordföranden lämna ordet till den som tidigare har yttrat sig i överläggningen för att bemöta närmast föregående talare (replik). Tiden för replik får inte överstiga 1 minut. Varje talare får avge högst två repliker på varje huvudanförande.

Den som har förbrukat sin replikrätt kan efter sista anförandet i ett replikskifte få antecknat till protokollet att han eller hon inte har rätt till någon ytterligare replik.

Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i. Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Instämmande

Oberoende av talarordningen får den som har rätt att yttra sig i överläggningen instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen. Ett instämmande betyder att man till fullo står bakom varje ord talaren sagt.

Den som vill instämma i ett anförande ska fylla i blanketten *Instämmande* och lägga den i en särskild korg framför podiet omedelbart efter det att det anförande avslutats som instämmandet avser. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Reservation

En ledamot som har deltagit i beslutet i ett ärendes och som helt eller delvis vill reservera sig mot det beslut som kyrkomötet har fattat, ska anmäla reservationen genom att fylla i blanketten *Reservation*. Blanketten ska läggas i en särskild korg framför podiet innan sammanträdet i plenum har avslutats den dag som beslutet fattades. En blankett som inte är fullständigt ifylld beaktas inte.

Skriftlig reservation

Om en ledamot vill utveckla en reservation genom en skriftlig motivering ska blanketten *Reservation* fyllas i och särskild ruta på blanketten kryssas i. Den skriftliga motiveringen ska lämnas i korgen för reservationer framför podiet innan årets kyrkomöte avslutas. Observera, om inte blanketten *Reservation* är inlämnad beaktas inte den skriftliga motiveringen. Samtliga reserver på en reservation måste lämna in blanketten för att stå med på den skriftliga reservationen.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Valärenden

I valärende som är berett av valberedningen får varje talare ett anförande som inte får överstiga 3 minuter och två repliker som inte får överstiga 1 minut. Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i.

Bilaga 2

Debattregler och blanketter

Begäran om ordet

Den som vill och får yttra sig i ett ärende i plenum ska om möjligt i förväg anmäla detta genom att fylla i blanketten *Begäran om ordet*.

Blanketten kan lämnas i mötesbyrån fram till en halvtimme före plenums inledande varje dag. Därefter lämnas blanketten i korgen till höger uppe på podiet.

Blanketten *Begäran om ordet* delas i 1 exemplar till varje ledamot. Fler blanketter finns att hämta i en korg framför podiet eller i mötesbyrån.

(11 kap. 9 § kyrkoordningen samt 2 kap. 4 § och 6 kap. 1 § andra stycket i Kyrkomötets arbetsordning)

Debatt vid behandlingen av utskottsbetänkanden

Förslag

Utskottsbetänkandena föredras inte i plenum, eftersom materialet sänts ut i förväg. Om inte något annat sägs anses utskottet ha föreslagit bifall till sina förslag i betänkandet.

- ◆ Annat förslag än bifall till utskottets förslag ska framställas i samband med begäran om ordet på den förtryckta baksidan på blanketten *Begäran om ordet* och tydligt framställas muntligt under överläggningen.
- ◆ Vill någon föreslå bifall till en reservation i utskottets betänkande måste detta framställas särskilt under överläggningen.
- ◆ Annat särskilt förslag ska också framställas muntligt under överläggningen.

(5 kap. 2 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Anförande

Förhandsanmäld talare är den ledamot, biskop eller ledamot av kyrkostyrelsen som har lämnat in blanketten *Begäran om ordet* senast kl. 15.00 dagen före den dag då överläggningen i ett ärende äger rum. I ärenden som ska behandlas måndagen den 19 november 2012 ska förhandsanmälan lämnas in senast kl. 8.30 samma dag. *Observera* att den som företräder utskottet måste lämna in blanketten *Begäran om ordet* även om utskottet redan anmält företrädaren. Även företrädare för motion och reservation måste lämna in blanketten *Begäran om ordet*.

Kyrkomötets presidium skickar före novembersessionen ut en preliminär plan för ärendenas behandling i plenum som underlag för förhandsanmälan.

Förhandsanmäld talare får högst *två* anföranden i varje ärende. Dubbla talarlistor tillämpas vilket innebär att en talare inte får ett andra anförande i ett ärende förrän alla som begärt ordet i ärendet haft sitt första anförande. Följande talartider gäller:

5 minuter i första anförandet får

- ◆ utskottsordförande eller annan företrädare för utskottet
- ◆ *en* företrädare för varje reservation i utskottsbetänkandet
- ◆ *en* företrädare för en skrivelse eller motion som behandlats i utskottsbetänkandet
- ◆ *en* företrädare för varje särskilt yttrande

3 minuter i första anförandet får

- ♦ annan förhandsanmäld talare

3 minuter i andra anförandet får

- ♦ alla förhandsanmälda talare

Talare som *inte* är förhandsanmäld får **ett** anförande som inte får överstiga 3 minuter.

I talarstolen finns en klocka som visar talartiden.

(2 kap. 3 och 4 §§ i Kyrkomötets arbetsordning)

Replik

Oberoende av talarordningen får ordföranden lämna ordet till den som tidigare har yttrat sig i överläggningen för att bemöta ett (personligt) angrepp från närmast föregående talare eller för rättelse med anledning av dennes anförande (*replik*).

Vid behandling av en skrivelse från kyrkostyrelsen har kyrkostyrelsens ordförande eller annan företrädare för kyrkostyrelsen rätt till replik för att lämna en upplysning.

Varje talare får högst **två** repliker på varje anförande. Tiden för replik får inte överstiga 1 minut.

Den som har förbrukat sin replikrätt kan efter sista repliken i ett replikskifte få antecknat till protokollet att han eller hon inte har rätt till någon ytterligare replik. Anteckningen till protokollet sker på ledamotens begäran.

(2 kap. 5 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Instämmande

Oberoende av talarordningen får den som har rätt att yttra sig i överläggningen instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen. Ett instämmande betyder att man till fullo står bakom varje ord talaren sagt.

Den som vill instämma i ett anförande ska fylla i blanketten *Instämmande* och lägga den i en särskild korg framför podiet *omedelbart efter det att det anförande avslutats som instämmandet avser*. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

(2 kap. 6 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Reservation

En ledamot som har deltagit i beslutet i ett ärende och som helt eller delvis vill reservera sig mot det beslut som kyrkomötet har fattat, ska anmäla reservationen genom att fylla i blanketten *Reservation*. Blanketten ska läggas i en särskild korg framför podiet innan sammanträdet i plenum har avslutats den dag som beslutet fattades. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Skriftlig reservation

Om en ledamot vill utveckla en reservation genom en skriftlig motivering ska blanketten *Reservation* fyllas i och särskild ruta på blanketten kryssas i. Den skriftliga motiveringen ska lämnas i korgen för reservationer framför podiet innan

årets kyrkomöte avslutas. *Observera*, om inte blanketten *Reservation* är inlämnad beaktas inte den skriftliga motiveringen. Samtliga reservanter på en reservation måste lämna in blanketten för att stå med på den skriftliga reservationen. En reservation som inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

(3 kap. 37a § i kyrkoordningen)

Valärenden

I valärende som är berett av valberedningen får varje talare **ett** anförande som inte får överstiga 3 minuter och **två** repliker som inte får överstiga 1 minut. Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i.

Kyrkostyrelsens skrivelser
KsSkr 2012:1–5

Kyrkostyrelsens skrivelser

- KsSkr 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015
- KsSkr 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011
- KsSkr 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- KsSkr 2012:4 Jämställdheten i Svenska kyrkan
- KsSkr 2012:5 Strukturfrågor

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren
2013–2015**

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2012

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Enligt kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets (STI) fastigheter och lokaler.

Denna skrivelse innehåller kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, kostnadsram 2013, planeringsramar 2014 och 2015, kostnadsramar 2013–2017 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI i Jerusalem, kostnadsram 2013–2018 för gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission i alla åldrar samt bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
1. Inledning.....	4
2. Verksamheten och dess inriktning	8
3. Ekonomiska ramar.....	21
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	27

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2012:1

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2014 till 2 659 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 706 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.
8. Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

1. Inledning

Enligt kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets fastigheter och lokaler. Det innebär att kyrkostyrelsen förutom förslag till ekonomiska ramar för respektive år under perioden också ska lämna förslag till omfattningen på de femåriga kostnadsramarna. Därtill lämnar kyrkostyrelsen i årets skrivelse förslag om kostnadsram 2013–2018 för gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission i alla åldrar samt förslag om bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet.

I skrivelsen avses med *del av tidigare beslutad planeringsram* del av de planeringsramar för 2013 och 2014 som kyrkomötet beslutade om 2011. Belopp i skrivelsen anges i miljoner kronor där inget annat anges.

1.1 Uppdrag

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Kyrkan har sin grund i Jesus Kristus, sänd av Gud till hela världens frälsning och skapelsens återupprättelse. Jesu budskap om Guds rike och budskapet om honom, död och uppståndelse för alla människors skull, är centrum i allt vad kyrkan är och gör.

Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. Den delar den reformatoriska grundsynen att kyrkan konstitueras av att evangelium förkunnas och sakramenten delas ut. På den evangelisk-lutherska bekännelsens grund har Svenska kyrkan utvecklats till en öppen och demokratisk folkkyrka som omfattar människor som på olika sätt tolkar livet i ljuset av kristen tro. Vägen in i kyrkan är dopet, som är ett grundläggande uttryck för Guds nåd och gåva. Den kyrkliga vinningstjänsten, i samverkan med kyrkans demokratiska organisation, har att ansvara för att verksamheten bedrivs i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Väsentligt är också att ideellt engagerade medlemmar bär upp kyrkans arbete.

Svenska kyrkans uppdrag är att vara ett redskap för Guds rike genom att i varje tid och kontext erbjuda människor evangelium om Jesus Kristus i ord och handling. När bibelns vittnesbörd relateras till varje människas erfarenhet uppstår en levande relation genom den heliga Andens hjälp. Målet är, som kyrkoordningen anger, att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Som del av Svenska kyrkan delar den nationella nivån målet om Guds rikes förverkligande och skapelsens återupprättelse. Med utgångspunkt i kyrkoordningens beskrivning blir den nationella nivåns uppgift att bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

1.2 Omvärld

KsSkr 2012:1

Kyrkan måste alltid förhålla sig till sin egen samtid och förbereda sig inför framtiden. Svenska kyrkan påverkas i all sin verksamhet – både indirekt och direkt – av de bestående eller övergående förändringar som världen hela tiden genomgår. Omvärldens förändring är också vår, både när den ger oss nya möjligheter och när den ställer oss inför svårigheter. I det följande anges några av de omvärldsfaktorer som kyrkostyrelsen bedömer kommer att få avgörande betydelse för Svenska kyrkan framöver.

Förändrad kunskap och relation

Det finns ett stort intresse och en påfallande öppenhet för religion, trosfrågor och andlighet i Sverige. För många ger kristen tro och tradition hjälp till livstolkning, samtidigt minskar kunskapen om kristen tro och deltagandet i kyrkligt liv. De kristna berättelserna och symbolerna är okända för allt fler, och allt färre har förmåga att relatera till dem och använda dem. Kyrkans undervisning är därför central för att människor kan nå av evangeliet och själva i ord och handling bära evangeliet till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning.

Antalet medlemmar i Svenska kyrkan minskar och kommer sannolikt att fortsätta göra det under flera år framåt. Detta har i hög grad sin orsak i att många människor saknar en närmare relation till Svenska kyrkan. Det får konsekvenser som ett vikande engagemang och en vikande förståelse för vad Svenska kyrkan är och på vilket sätt den skulle kunna vara relevant i människors liv och vardag. Det innebär också en mer ansträngd ekonomi. Det förändrar förutsättningarna för kyrkans kontakter med skolor, offentlig sektor och beslutsfattare på alla nivåer. Det påverkar också hur kristen tro återges i till exempel media och för hur Svenska kyrkan uppfattas både lokalt och nationellt. Samtidigt ökar medvetenheten i det offentliga samtalet om religionens betydelse i människors liv och för samhällets utveckling. Det ger kyrkan god möjlighet att bidra till ökad kunskap och förstärkta relationer.

Ändrade livsmönster

Människors förändrade levnadsvanor och livsmönster, med individualisering, rörligare familjebildningar, förväntan på hög servicegrad 24 timmar om dygnet och livet via sociala medier som några exempel, utmanar kyrkans traditionella former för att bygga församling. Nya livsmönster ger å andra sidan också nya möjligheter att inbjuda till relation och fördjupning. Med snabbare och kostnadseffektiva kommunikationer och med utvecklingen av sociala medier knyts banden starkare mellan människor också utanför det lokala sammanhanget.

Samtidigt är ensamhet och isolering ett stort och växande problem. Det finns en viktig möjlighet för människor att mötas i den öppna gemenskap som församlingar erbjuder. De som har det största behovet av sådan gemenskap har dock också svårast att hitta dit.

Förändrade förutsättningar

De demografiska förändringarna är den enskilda faktor som påverkar Svenska kyrkan allra mest. Den geografiskt ojämna utvecklingen kommer sannolikt att ställa enskilda församlingar inför än större utmaningar under de närmaste åren. I stora delar av landet, utanför de större tillväxtregionerna, ligger utmaningen framför allt i en åldrande befolkning med allt färre barn och ungdomar. I många storstadsförsamlingar medför segregationen att vissa församlingar växer befolk-

KsSkr 2012:1 ningsmässigt men minskar snabbt i antal medlemmar, med minskade kyrkoavgiftsintäkter som följd. Ett rimligt scenario är att förutsättningarna att vara kyrka i olika delar av landet kommer att variera i högre grad än vad som redan är fallet, vilket i sin tur påverkar bilden av Svenska kyrkan som samlad gemenskap och hur församlingarna förhåller sig till varandra.

Omfördelning av samhällsbärande uppgifter

En annan samhällsomvandling handlar om synen på hur samhällets välfärd ska organiseras. Från att stat och kommuner i Sverige tidigare haft monopol på välfärdstjänster släpps idag både privata och ideella aktörer inom vård, omsorg och skola in. Kyrkan är redan en aktör i dessa sammanhang och frågan är om, och i så fall hur, den rollen skulle kunna utvecklas.

Svenska kyrkan genomgår också en rollförskjutning från att ha varit den självklara aktören (ofta den enda) inom många områden till att bli en aktör bland flera. Det rör sig om en förskjutning som pågått länge, men som blir allt mer påfallande i kyrkans vardag. Det tar sig bland annat uttryck i att det samlas in allt mera pengar till ideell verksamhet, men att Svenska kyrkans andel sjunker. De kyrkliga handlingarna är viktiga i många människors liv också fortsättningsvis. Det finns dock allt fler aktörer som erbjuder ceremonier vid högtider och livets olika skeden. Skillnaden mellan den kristna gudstjänstens innebörd och sekulära ceremonier är inte tydlig för alla. Det finns ett ökande intresse för religion och andlighet i det offentliga rummet men Svenska kyrkan uppfattas inte nödvändigtvis som en relevant aktör, även när våra traditionella frågor står i fokus.

Globala utmaningar

FN:s millenniemål om att halvera fattigdomen till år 2015 har redan uppnåtts tack vare en snabb fattigdomsminskning i Kina, Indien och stora delar av Sydostasien. Men samtidigt som många nu lyfter sig ur fattigdom finns stora regionala skillnader, där inte minst utvecklingen i delar av Afrika söder om Sahara går långsammare än i andra delar av världen.

För att uppnå millenniemålen om minskad mödra- och barnadödlighet krävs alltjämt stora insatser. Det handlar om att verka för att människor har de basala sociala behoven tillfredsställda och får redskap för att försörja sig själva. Klimatförändringar är en annan utmaning i en tid när FN-förhandlingarna om ett globalt klimatavtal inte har resulterat i tydliga mål för utsläppsminskningar.

Migrationsfrågornas betydelse växer och statslösa, papperslösa och migranter som på olika sätt tvingats fly inom eller mellan länder finns både i Sverige och i de länder där Svenska kyrkan har samarbetspartner. Migration och invandring skapar också ett ökande tryck i Europa i en tid av finansiell och ekonomisk oro. På flera håll försöker främlingsfientliga partier öka sitt inflytande genom att måla ut invandrare i allmänhet och muslimer i synnerhet, som ett hot mot europeiska värden och välfärdssamhällen.

Nya globala samarbetsformer

På samma sätt som ekumeniken söker nya globala uttrycksformer, sker det förändringar av det internationella ekumeniska utvecklingssamarbetet. Det finns starka drivkrafter att synliggöra samhörigheten mellan kyrkor och diakonala institutioner och ge den identiteten globala uttryck. Den globala tillhörigheten och identiteten är viktig både för dem som traditionellt tillhör givarkretsen och för dem som traditionellt betraktats som mottagare. Samarbetet inom Action by

Sammanfattning

Uppdraget är detsamma, att räcka evangeliet i ord och handling till så många som möjligt, men Svenska kyrkan behöver bli bättre på att visa vad kristen tro har att erbjuda för att hjälpa människor att tolka och leva sina liv. Vi behöver bli mer aktiva i att bjuda in till kyrkans sammanhang som en resurs vid livsavgörande händelser. Vi behöver skapa former för delaktighet och inflytande i det lokala arbetet. Som missionerande folkkyrka behöver vi också utmanas i att vända oss till dem som inte är medlemmar, men som kanske ändå har en relation till kyrkan.

Svenska kyrkan behöver förbereda sig på att med mindre resurser bygga starkare relationer. För att uppnå detta krävs både mod till förändring, förmåga att se nya lösningar och förtröstan på att nya tider också rymmer nya möjligheter. Svenska kyrkan behöver i högre grad tydliggöra sin roll och uppgift i olika sammanhang.

Även i det internationella arbetet finns särskilda utmaningar i att stärka kyrkor och organisationer/institutioner att vara relevanta i sina sammanhang, samtidigt som flera samhällen sätter restriktioner för det civila samhällets möjligheter att verka för mänskliga rättigheter. Svenska kyrkan har att betona arbete för en fredskultur, där praktisk interreligiös samverkan är omistlig för att bygga tillit och förtroende över religions- och kulturgränser. Såväl i Sverige som i våra samarbetsländer behöver vi hitta nya vägar för att ställa om samhälle och kyrka på ett klimatsmart sätt.

Det är mot denna bakgrund som kyrkostyrelsen planerar för den nationella nivåns verksamhet de kommande åren.

2. Verksamheten och dess inriktning

Kyrkostyrelsen leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter och företräder Svenska kyrkan. För samordning, planering och utveckling av vissa av den nationella nivåns uppgifter finns Nämnden för internationell mission och diakoni och Nämnden för utbildning, forskning och kultur. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har upphört från och med 1 januari 2012 och ersatts av ett råd underställt kyrkostyrelsen.

Av kyrkoordning och instruktioner för kyrkostyrelse och nämnder framgår den nationella nivåns uppgifter. I det följande redovisas kyrkostyrelsens förslag till inriktning på verksamheten för de huvudsakliga uppgifterna samt beräknade kostnader, som del av förslagen till ekonomiska ramar för perioden 2013-2015. Verksamheterna redovisas i ordningsföljd utifrån kostnadernas storlek 2011 (med undantag för "Övriga uppgifter" och "Styrning och administration" som placerats sist).

2.1 Utjämningsystemet

Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan för att skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämning, utjämning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga (generell utjämning) samt extra utjämningsbidrag och stiftsbidrag (individuella bidrag).

Den nationella nivåns uppgift att svara för det kyrkliga utjämningsystemet innebär att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Den översyn av stiftsbidragen som utlovades i förra årets skrivelse har genomförts och resulterat i förslag till ändring i kyrkoordningen, se skrivelse KsSkr 2012:3. Med anledning av att demografiska förändringar leder till alltmer olikartade förutsättningar för församlingar i olika delar av landet och mot bakgrund av det resonemang som framförs i SKU 2011:2 *Närhet och samverkan* har kyrkostyrelsen för avsikt att utreda det generella utjämningsystemet. Utredningen ska vara klar senast 2016. För ytterligare information om utredningen, se kyrkostyrelsens överväganden i skrivelsen KsSkr 2012:5.

Allmän utjämningsavgift

Kyrkoavgiftsunderlaget följer inkomstutvecklingen i samhället enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos för skatteunderlagets utveckling. En nedjustering görs med 2 procentenheter jämfört med SKL:s prognos för hänsyn till minskande medlemstal och demografiska förändringar.

Generell utjämning

Den generella utjämnningen följer av kyrkoordningens bestämmelser kring inkomstutjämning, utjämning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga. Genom att avgifter och bidrag följer varandra påverkar den generella utjämnningen inte den nationella nivåns resultat. Den generella utjämnningen beräknas omsätta 747, 767 samt 787 miljoner kronor under planeringsperioden.

Individuella bidrag

KsSkr 2012:1

Individuella bidrag består av extra utjämningsbidrag och stiftsbidrag. Den nationella nivåns kostnad för stiftsbidrag utgörs av nettot mellan det totala stiftsbidraget och den utdelning som stiftens kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönstillgångar (särskild utjämningsavgift). Kostnaden på nationell nivå varierar alltså i första hand som ett resultat av stiftens förvaltning av prästlönstillgångar.

Tabell 1. Individuella bidrag brutto och netto

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015		Förändring mot tidigare ram 2013 2014	
Stiftsbidrag, brutto	-450	-450	-450	-450	-450	0	0
Avgår särskild utjämningsavg.	229	220	170	178	173	-10	-2
Stiftsbidrag, netto	-221	-230	-280	-272	-277	-10	-2
Extra utjämningsbidrag	0	0	0	0	0	0	0
Individuella bidrag	-221	-230	-280	-272	-277	-10	-2

Stiftsbidrag ligger på oförändrad nivå 450 miljoner kronor brutto, men netto beräknas kostnaden till 280, 272 samt 277 miljoner kronor under planeringsperioden. Det är en ökning med 10 respektive 2 miljoner kronor för 2013 och 2014 jämfört med del av tidigare beslutade planeringsramar. Liksom tidigare budgeteras inget extra utjämningsbidrag.

Kostnader i utjämnningssystemet

Tabell 2. Beräknade kostnader i utjämnningssystemet

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Det kyrkliga utjämnningssystemet	-944	-962	-1 027	-1 038	-1 064
Del av tidigare beslutad planeringsram			-1 007	-1 023	
Andel av total ram	38,6%	35,8%	36,5%	39,0%	40,0%

Tabellen visar summan av utjämningsbidrag och stiftsbidrag (kostnader för nationell nivå). Utjämningsbidragen motsvaras av utjämningsavgifter (intäkter för nationell nivå). Nettoeffekten av dessa är i det närmaste noll.

2.2 De kyrkliga kulturminnena

Svenska kyrkan erhåller årligen ett bidrag om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Nuvarande avtal löper till och med år 2014 då förhandlingar med staten om tiden därefter ska genomföras.

Årligen beslutar kyrkostyrelsen om fördelning av den statliga kyrkoantikvariska ersättningen (KAE), säkerställer utbetalningar och redovisar föregående års utfall till regeringen.

Förutom genomförande av de årligen återkommande uppgifterna och förberedelserna inför förhandlingarna med staten 2014 är verksamhetens inriktning fortsatt att höja kvalitet och effektivitet i stiftens handläggning av den kyrkoantikvariska ersättningen och att utveckla redskap för bättre uppföljning och utvärdering av ersättningen och dess effekter. Därtill höjer kyrkostyrelsen sin ambition gällande utbetalning av KAE 2013 i relation till vad som framgick av förra årets skrivelse.

Under 2013 fortsätter kyrkostyrelsen med insatser för att skapa förutsättningar för en lägre omfattning av egeninsatser i relation till den antikvariska merkostnad

som ersättningen från staten bekostar. Ambitionen är att insatserna ska få genomslag för stift och församlingar från och med 2014.

Med anledning av de alltmer olikartade förutsättningarna för församlingar i olika delar av landet och mot bakgrund av remissutfallet av SKU 2011:2 Närhet och samverkan har kyrkostyrelsen för avsikt att utreda kyrkans långsiktiga ansvarstagande för kyrkobyggnader. Utredningen ska vara klar senast 2016. För ytterligare information om utredningen, se kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:5.

Tabell 3. Förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-460	-600	-600	-600
Del av tidigare beslutad planeringsram			-500	-600	
Andel av total ram	17,7%	17,1%	21,3%	22,6%	22,6%

Vid utgången av år 2012 beräknas de balanserade medlen uppgå till 517 miljoner kronor. Under perioden ska omfattningen av utbetald ersättning i relation till tidigare år öka, vilket innebär 600 miljoner 2013, 600 miljoner 2014 och 600 miljoner 2015. Ambitionen för 2013 har därmed höjts med 100 miljoner kronor jämfört med vad kyrkostyrelsen gav uttryck för i förra årets skrivelse.

2.3 Internationell mission och diakoni

Uppgiften är att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och diakoni vilket innebär att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten ska formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingar inom Svenska kyrkan och med andra kyrkor och internationella organ. I uppgiften ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av nya missions- och diakonala insatser. Nämnden för internationell mission och diakoni har ett särskilt ansvar för denna uppgift.

Verksamheten är organiserad i program med tematisk inriktning.

Program "Kristen gemenskap, tro och liv" har som mål att Svenska kyrkan och hennes partner samarbetar för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv. Exempel på insatser i programmet är samarbete med kyrkor och ekumeniska organ, stöd till teologisk utbildning och ledarutveckling samt främjandet av religionsmöten och dialog.

Program "Hållbar utveckling" har som mål att Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser. Exempel på insatser i programmet är stöd till uthålliga försörjningsmöjligheter och social utveckling bland utsatta människor, hushållning av naturresurser samt opinionsarbete för en hållbar ekonomisk utveckling.

Program "Demokrati, fred och säkerhet" har som mål att Svenska kyrkan och hennes partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen, och bidrar till att människor har förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet inklusive människors rätt till skydd i samband med katastrofer. Kontextuellt anpassade humanitära insatser inklusive psykosocialt stöd utgör en betydande del av detta program. Exempel på insatser i programmet är konfliktförebyggande, freds- och försoningsarbete, utveckla

arbetet kring mänskliga rättigheter och att verka för hivprevention och minskad hivrelaterad stigmatisering.

KsSkr 2012:1

Program "Kvalitet och lärande" har som mål att Svenska kyrkan och hennes partner är trovärdiga, kompetenta och lärande organisationer och bidrar aktivt till samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora och i det civila samhället. Exempel på insatser inom programmet är stöd till kompetensutveckling av partner, ett aktivt engagemang i utvecklingen av Action by Churches Together (ACT Alliance), relevant utbildning och träning av utsänd personal samt löpande kvalitetssäkring av den internationella verksamheten med stöd av Humanitarian Accountability Partnership (HAP).

Program "Kvalitet och lärande" har också som mål att Svenska kyrkans internationella arbete är integrerat i alla nivåer inom Svenska kyrkan och ses av allmänheten som en trovärdig aktör. Exempel på insatser i programmet är att hos medlemmar, stift och församlingar utveckla förtroende och vilja till engagemang för insamling och opinionsbildning, utveckla formerna för lärande, reflektion och uttryck för internationell mission och diakoni, planera och genomföra insamling, ansökningar om finansiellt stöd från EU och FN samt att bjuda in förtroendevalda, anställda och frivilliga att bli väl informerade och delaktiga i ansvaret för den internationella verksamheten.

2013 är det sista året i en med ett år förlängd programperiod som började 2010. Inriktningen på verksamheten 2013 är fortsatt att utifrån de av nämnden beslutade målen genomföra och följa upp den planerade verksamheten. 2013 kommer också att ägnas åt det fokuseringsarbete som redan påbörjats för att bland annat skapa en tydligare logik mellan insatser och program mål. Arbetet ska bland annat resultera i en ny programstruktur från och med 2014. Arbetet omfattar även att diskutera och slutligen fastställa tematiska strategiska inriktningar och geografiska avgränsningar för den internationella verksamheten. Även när det gäller Svenska kyrkans påverkansarbete kommer en tydligare fokusering till ett mindre antal ämnesområden att vara styrande för verksamhetens inriktning.

Som ett led i att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och diakoni besöks årligen alla stiftens för överläggningar kring internationella frågor. Vid dessa möten deltar såväl medarbetare vid stiftskanslierna som de ideellt engagerades företrädare. Årligen inbjuder nationell nivå till en arbetskonferens med deltagare från stiftens internationella råd för att arbeta med frågor om hur engagemanget för internationell mission och diakoni kan fördjupas och stärkas, liksom hur stift och församlingar kan gestalta att de också är en del i den världsvida kyrkan. I samspelet med stiftens ingår också mötesplatser med stiftens internationella handläggare för informations- och erfarenhetsutbyte. Fem av Svenska kyrkans stift och deras vänstift i kyrkor i syd ingår i ett särskilt arbete där man delar sina erfarenheter av att vara kyrkor i sina respektive sammanhang.

När det gäller finansiering av verksamheten har Sida beviljat extra anslag 2012–2013 till särskilt riktade insatser för barn och unga, men också till förstärkningar av redan pågående insatser inom ramen för Sidas kriterier för långsiktigt utvecklingssamarbete.

Under 2013 tecknas ett nytt ramavtal med Sida. Den nuvarande budgeten bygger på att nivån blir densamma som i det nu gällande avtalet. Samtidigt har regeringen beställt en utredning av det nuvarande ramavtalssystemet, vilket gör att det finns skäl att tro att omfattande förändringar väntar.

De insamlade medlen utgör normalt den enskilt största intäktskällan för den internationella missionen och diakonin. Att understödja och utveckla insamlings-

verksamheten i kyrkan är därför en central och viktig uppgift för den nationella nivån. Under perioden görs bland annat satsningar för att stärka möjligheterna till återrapportering till givare.

Tendensen är att de institutionella bidragen blir mer ändamålsstyrda och att bidrag från församlingar och privatpersoner i en ökad omfattning är öronmärkta. Sammantaget ställer detta krav på en beredskap till snabba omställningar och anpassningar av verksamheten, samt på att åstadkomma en breddad finansieringsbas.

Beredningen om vilka principer som bör vara styrande för i vilken omfattning nationell finansiering anslås till den internationella verksamheten, som kyrkostyrelsen aviserade i förra årets skrivelse, har genomförts. Mot bakgrund av detta menar kyrkostyrelsen att nationell finansiering från 2015 årligen bör uppgå till 80 miljoner kronor. Det innebär att den nationella finansieringen (exklusive Olivberget) planeras bli 80 miljoner kronor 2015 och att den därmed ökat med 65 miljoner kronor (433 procent) sedan 2005 och 33 miljoner kronor (70 procent) sedan 2010.

Tabell 4. Kostnader för internationell mission och diakoni

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Internationell mission och diakoni	-352	-444	-446	-392	-399
Del av tidigare beslutad planeringsram			-375	-375	
Andel av total ram	14,4%	16,5%	15,8%	14,7%	15,0%

Verksamheten finansieras av nationell finansiering 79, 84, 90 miljoner kronor (varav 10 miljoner kronor Olivberget) respektive år, kollekter och gåvor 163, 164 och 165 miljoner kronor, erhållna bidrag 185, 128 och 128 miljoner kronor (främst Sida/EU) under planeringsperioden och övriga intäkter 4 miljoner kronor respektive år. Därtill finansieras verksamheten med destinerade medel. Kraftigt ökade intäkter från Sida påverkar perioden. Kostnader 2013 väntas ligga i nivå med 2012 genom Sidafinansieringen, men minskar sedan 2014.

2.4 Stöd till stift och församlingar

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd till stiftet utan en direkt koppling vidare till församlingsnivån.

Kyrkostyrelsen har under 2011 haft överläggningar med representanter för samtliga stiftsstyrelser i syfte att få klargjort hur stiftens behov av samarbete med och stöd från den nationella nivån ser ut. Som en konsekvens av överläggningarna har kyrkostyrelsen, utifrån stiftens prioriteringar, beslutat att följande fyra områden ska vara i fokus för den nationella nivåns stöd till stiftet:

- ◆ Analys/omvärld/forskning
- ◆ Administrativa stödfunktioner
- ◆ Församlingens grundläggande uppgift
- ◆ Kommunikationsstöd

Behovet av att den nationella nivån utmanar stiftet, inte minst i identitetsfrågor, har tydligt uttryckts och spelar roll för tre av områdena. En bärande metod inom samtliga områden är att den nationella nivån ska erbjuda mötesplatser för erfarenhetsdelning. Områdena kan också i övrigt anses gå in i varandra – de är alltså inte varandra uteslutande.

Till följd av beslutet om fokusområden genomförs nu ett prioriteringsarbete avseende aktiviteter, vilket kommer att återspeglas i den verksamhetsplan för 2013 som kyrkostyrelsen fastställer i december.

I ljuset av detta kan även kyrkostyrelsens avsikt från förra årets skrivelse ses; att inför 2012 års kyrkomöte ta fram förslag till strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar. Kyrkostyrelsen konstaterar att det skett en uttunning av kunskapen om kristen tro över tid. Det är emellertid inte självklart hur denna trend kan vändas. Varken en traditionell katekesundervisning eller en renodlad livsfrågeorientering är var för sig framkomliga metoder idag. Den som saknar en relation till bibelns berättelser, kyrkans gudstjänster och uttryckssätt har svårt att känna igen det som vana kyrkogångare kan identifiera som evangelium. Vi behöver öka människors förutsättningar att själva kunna använda traditionens texter (även bilder, riter och handlingar) och den kunskap de uttrycker, både till att levandegöra traditionen och till att tolka sitt eget liv i ljuset av evangeliet. Det kan uttryckas som att det behövs ”teologisk läskunnighet”. Det handlar om att erbjuda människor redskap för livstolkning i evangeliets ljus, inte om att förmedla en på förhand given kunskapsmassa. Kyrkans anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda är nyckelpersoner för att möta detta behov av erövrad förtrogenhet med kristen tro.

Kyrkostyrelsen har därför beslutat att initiera en gemensam process för kyrkans alla nivåer med fokus på församlingarnas arbete, stiftens främjande och den nationella nivåns stödjande uppgift. Det är kyrkostyrelsens uppfattning att Svenska kyrkan genom dialog och samspel mellan de olika nivåerna på ett för framtiden avgörande sätt kan åstadkomma en undervisning som gör att människor kan nås av evangeliet och själva i ord och handling bära det till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning. Den nationella nivåns insats blir att samordna processen genom att tillhandahålla resurser och mötesplatser samt bidra med omvärldsanalys, forskning och kommunikation.

Inom ramen för denna satsning kommer kyrkostyrelsen att i samspel med stift och församlingar utveckla en vision avseende kyrkans undervisnings- och missionsuppdrag, stärka Svenska kyrkans utbildningar och församlingarnas resurser för fortbildning samt arbeta för att stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällsaktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Det konkreta innehållet i satsningen ska utarbetas och genomföras i samarbete mellan den nationella nivån, stiftet och församlingarna. Fördelningen av ekonomiska resurser ska göras på ett sådant sätt att de främst används i församlingar och stift, men eftersom processen ska utformas i samråd med stift och församlingar är det ännu för tidigt att avgöra huruvida fördelningen ska ske via projektmedel, i gemensamma arbetsprocesser eller på annat sätt. Det finns behov av att tillföra 60 miljoner kronor under åren 2013–2018, vilket sker genom ianspråktagande av eget kapital. Kyrkostyrelsen återkommer med information om hur processen fortlöper.

Kopplat till uppgiften att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet finns ett antal specifika uppdrag från kyrkomötet som ska beredas under perioden 2013–2015:

- ◆ *Nationell samordning av kommunikation (KmSkr 2008:25),*
- ◆ *De ungas kyrkomöte (KmSkr 2008:27),*
- ◆ *Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention (KmSkr 2009:11),*
- ◆ *Kommunikation kring dopet och medlemskapet (KmSkr 2009:14),*
- ◆ *Svenska kyrkans närvaro på internet (KmSkr 2009:15),*
- ◆ *Kristen tro i en ny situation (KmSkr 2009:17),*

- ♦ *Barnkonsekvensanalys (KmSkr 2009:18),*
- ♦ *Svenska kyrkans arbete med samhällsaktörer och i arbetslivet (KmSkr 2010:9),*
- ♦ *Ersättning för kyrkliga handlingar (KmSkr 2011:3),*
- ♦ *Undervisning för barn upp till arton år (KmSkr 2011:5),*
- ♦ *Den svenska psalmboken (KmSkr 2011:10),*
- ♦ *Diakonernas ställning och uppgifter (KmSkr 2011:14) och*
- ♦ *Ansvar för fristående kyrkliga stiftelser (KmSkr 2011:19).*

Kyrkomötet har tidigare beslutat att 100 miljoner kronor ska destineras till församlingar både 2011 och 2012 för åtgärder som leder till ökad samverkan, i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Kyrkostyrelsen har förlängt tiden för rekvisition av medel, som nu är två år efter utgången av respektive verksamhetsår, eftersom medlen inte rekvirerades i den takt som ursprungligen förväntats. Mot bakgrund av att stiftet efterfrågar ytterligare medel anser kyrkostyrelsen att det finns behov av ett riktat församlingsbidrag ytterligare ett år och har därför i förslaget till kostnadsram för 2013 destinerat 100 miljoner kronor för detta. Villkoren är desamma som för 2011 och 2012 års bidrag.

Tabell 5. Kostnader för stöd till stift och församlingar (exklusive förslag till ram för gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar)

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Stöd till stift och församl.	-288	-336	-204	-108	-111
Del av tidigare beslutad planeringsram			-88	-90	
Andel av total ram	11,8%	12,5%	7,2%	4,1%	4,2%

Kostnaderna för verksamheten 2013 och 2014 beräknas öka med 116 och 18 miljoner kronor jämfört med del av tidigare beslutade planeringsramar och därefter med ytterligare 3 miljoner kronor. Detta beror huvudsakligen på det ytterligare riktade församlingsbidraget 2013 och kostnader för administrativa stödfunktioner men även en satsning på språkliga minoriteter.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem

Institutet är organisatoriskt en del av den nationella nivån och en plats där Svenska kyrkan ska utvecklas och fördjupas i frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Kostnaderna beräknas till 11, 12 och 13 miljoner kronor för planeringsperioden. Detta finansieras genom nationell finansiering och erhållna bidrag. För finansiering av kostnader för institutets fastigheter och lokaler åren 2013–2017 föreslås en ram på 4 miljoner kronor.

2.5 Arbete bland svenskar i andra länder

Uppgiften är att ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder vilket innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands och besluta om verksamhetens omfattning. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också i uppgiften.

Svenska kyrkan i utlandet har de senaste åren genomgått stora förändringar för att möta svenskarnas ändrade resmönster och de med tiden sämre ekonomiska förutsättningarna.

Verksamheten de kommande åren är därför inriktad på att följa upp de förändringar som genomförts, fortsatt anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga och kvalitetssäkra personalförsörjningen utomlands. Samverkan inom Svenska kyrkan ska öka och en ändamålsenlig lokalförsörjning och fastighetsförvaltning ska genomföras. Insamlingen av medel i Sverige och utomlands ska också öka, en kommunikationsstrategi ska tas fram och avtal med församlingar och verksamhetsplatser ska tecknas. Exempel på insatser är att utveckla och implementera alternativa arbetsmodeller, i dialog med kyrkoråd och kyrkoherde definiera vilken församlingsverksamhet som ska bedrivas och vilken kompetens som behövs samt utveckla en mer sammanhållen marknadsföring och insamling.

Kopplat till uppgiften att ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2013-2015:

- ♦ Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet (KmSkr 2011:20).

Tabell 6. Kostnader för arbetet bland svenskar i andra länder (exklusive fastighetsbudget)

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Arbete bland svenskar i andra länder	-97	-87	-88	-92	-92
Del av tidigare beslutad planeringsram			-88	-92	
Andel av total ram	4,0%	3,2%	3,1%	3,5%	3,5%

Verksamheten finansieras av nationell finansiering 72, 76 och 76 miljoner kronor respektive år, kollekter och gåvor 12 miljoner kronor per år och övriga intäkter 4 miljoner kronor per år. Kostnader förväntas vara i stort sett oförändrade mellan 2012 och 2013 men ökar 4 miljoner kronor från 2013 till 2014 på grund av utveckling av diakoni.

2.6 Gemensamma datasystem

Uppgiften är att ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem. Det innebär drift, förvaltning och utveckling i huvudsak för kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, organisationsregistret och nya Kyrksam, val- och mandatsystemet, kollekt- och betalsystemet (inkl. avgifts- och utjämnings-system, clearing och kyrkobyggnadsregister, kyrkligt inventoriesystem, e-post-systemet, utbildningsportalen, svenskakyrkan.se, intranätet, statistikdatabasen och projekthanteringssystemet (kyrkoantikvarisk ersättning/riktat församlingsbidrag).

Förslaget till inriktning är att fortsatt genomföra drift, förvaltning, utbildning, support och utveckling på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Verksamhetens IT-stöd är i stark förändring. Inte minst genom den konsolidering som nu sker av IT-drift genom den gemensamma IT-plattformen GIP där verksamhetens krav på leveransförmåga är mycket hög. Stiftens efterfrågan på hög utbyggnadstakt av gemensamma systemlösningar för hela Svenska kyrkan ställer krav på att den nationella nivån kan möta församlingarnas och stiftens behov. Det handlar bland annat om ett samordnat beställaransvar, en stabil leveransorganisation som kan arbeta på ett systematiskt och kvalitetssäkrat sätt där effektivitet, säkerhet och

KsSkr 2012:1 hållbarhet står i centrum. Genom den gemensamma IT-plattformen skapas nu en plattform för samordning av de administrativa systemen i Svenska kyrkan.

Tabell 7. Kostnader för gemensamma datasystem

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Gemensamma datasystem	-88	-103	-107	-116	-121
Del av tidigare beslutad planeringsram			-109	-117	
Andel av total ram	3,6%	3,8%	3,8%	4,4%	4,6%

Kostnaderna för verksamheten 2013 beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar och finansieras genom nationell finansiering och fakturering till församlingar, samfälligheter och stift. Från 2012 till 2015 ökar kostnaderna främst till följd av ökad omfattning av samverkan på IT-området, inklusive telefoni (gemensam IT-plattform och gemensam telefoniplattform).

2.7 Grundutbildningarna

Uppgiften är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplaner för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Detta innebär att svara för Svenska kyrkans samlade utbildningsplanering och se till att ändamålsenlig utbildning kommer till stånd samt att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift.

Kvalitén ska säkras och kostnaderna sänkas för de kyrkliga grundutbildningarna. I mars 2012 beslutade nämnden om innehåll och organisation av Svenska kyrkans utbildningar i framtiden.

Utbildningarna (av diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst) kommer att gälla från och med 1 augusti 2013. Dess slutår/sluttermin organiseras i Svenska kyrkans egen regi och kommer att bedrivas av ett gemensamt institut, som är en del av den nationella nivån och startar sin verksamhet senast hösten 2014. Ytterligare information om beslutet framgår av bilaga till skrivelsen KsSkr 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Under 2013 kommer kyrkostyrelsen att besluta om utbildningsplaner för diakoner och präster. Parallellt kommer nämnden för utbildning, forskning och kultur att besluta om utbildningsplaner för församlingspedagoger och kyrkomusiker.

Tabell 8. Kostnader för de kyrkliga grundutbildningarna

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
De kyrkliga grundutbildningarna	-52	-55	-52	-53	-51
Del av tidigare beslutad planeringsram			-51	-51	
Andel av total ram	2,1%	2,0%	1,8%	2,0%	1,9%

Kostnaderna för verksamheten beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar och finansieras fullt ut genom nationell finansiering.

2.8 Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.

Verksamheten är inriktad på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel genom Lutherska världsförbundet (LVF) eller genom särskild ekumenisk överenskommelse för att konkret gestalta enheten och samverkan. Därtill ska bilaterala ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelse för varandra och samverka. Medlemskap i ekumeniska organisationer handläggs för att stödja gemensamma satsningar och gemensam bearbetning av frågor, och deltagande i ekumeniska nätverk möjliggörs för att öka utbyte och förståelse.

Exempel på insatser är fortsatt engagemang i Kyrkornas världsråd (KV), Global Christian Forum (GCF), LVF, Konferensen för europeiska kyrkor (KEK), Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska missionsrådet (SMR). Därtill kommer insatser för ett fortsatt fördjupande av relationerna till kyrkorna som ingått Borgågemenskapen (Porvoo), till Evangeliska kyrkan i Tyskland (EKD) och till Svenska kyrkans partnerkyrkor i syd, samt tal med ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige samt arbete för att finna former för relationen till det nya svenska samfundet Gemensam framtid. 2013 genomförs generalförsamlingar för KEK, KV, All African Conference of Churches (AACC) och Latinamerikas kristna råd (CLAI), samt Borgågemenskapens kyrkoledarkonferens 2014.

Kopplat till uppgiften att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2013-2015:

- ♦ *Firande av reformationen* (KmSkr 2011: 6).

Tabell 9. Kostnader för officiella relationer till andra kyrkor och samfund

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-31	-28	-28	-27	-26
Del av tidigare beslutad planeringsram			-28	-28	
Andel av total ram	1,3%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Kostnaderna för verksamheten består till 67 procent av externa bidrag och beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom nationell finansiering.

2.9 Förvaltning av nationellt kapital

Uppgiften är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, risker spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås.

Finansförvaltningen utgår från den av kyrkostyrelsen i april 2010 fastställda finanspolicyn. Inom ramen för förvaltningen fortsätter arbetet med att påverka finansiella institut och förvaltningen i resten av Svenska kyrkan i fråga om etik och förhållningssätt. Budgeterat resultat baseras på en nominell avkastning om 3 procent. Svängningarna på värdepappersmarknaden är stora och faktiskt resultat för ett enskilt år kan avvika kraftigt från budgeten.

Tabell 10. Kostnader för förvaltning av det nationella kapitalet

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Förvaltning av det nationella kapitalet	-26	-21	-19	-19	-20
Del av tidigare beslutad planeringsram			-21	-21	
Andel av total ram	1,1%	0,8%	0,7%	0,7%	0,8%

Kostnaderna för verksamheten beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar och finansieras genom avkastningen på det nationella kapitalet.

2.10 Forskning

Uppgiften är att främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan vilket innebär att främja vetenskaplig forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift.

Verksamheten är inriktad på att genomföra forskning vars resultat kan utgöra underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället. Verksamheten bedrivs i samverkan med forskare som inte är anställda på nationell nivå. Under planeringsperioden kommer forskningen i huvudsak att ske inom tre områden: Kyrkans identiteter, Religionsmöten och Religionsdidaktik. Fokuseringen på dessa forskningsområden skapar förutsättningar för breddade forskningssamarbeten och möjligheten att söka extern finansiering. Den religionsdidaktiska forskningen är också en del av den strategiska satsningen på undervisning för alla åldrar. Det av nämnden för utbildning, forskning och kultur fattade beslutet att omvandla doktorandanslagen till universiteten till "visstids forskartjänster" förväntas ytterligare öka samarbetspotentialen med universiteten samt ge större utdelning i form av ett för Svenska kyrkan relevant kunskapsbyggande.

Tabell 11. Kostnader för forskning

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Forskning	-11	-11	-10	-10	-10
Del av tidigare beslutad planeringsram			-10	-10	
Andel av total ram	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

Kostnaderna för verksamheten beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar och finansieras huvudsakligen genom nationell finansiering.

2.11 Kultur

Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift.

Verksamheten är fortsatt inriktad på att förtydliga Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och att möjliggöra ökad religionskompetens i kulturlivet. Tanken är också att samverkan med stiftens kulturansvariga fortsatt ska utvecklas och möjligheterna för fortsatt samarbete, nya arenor och samverkansparter kring barn- och ungdomskultur ska undersökas.

Tabell 12. Kostnader för ett rikt och mångfaldigt kulturliv

KsSkr 2012:1

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Kultur	-6	-8	-8	-8	-8
Del av tidigare beslutad planeringsram			-8	-8	
Andel av total ram	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%

Kostnaderna för verksamheten beräknas ligga i nivå med del av tidigare beslutade planeringsramar och finansieras huvudsakligen genom nationell finansiering.

2.12 De direkta valen

Uppgiften är att ha det övergripande ansvaret för de direkta valen. Detta gäller samtliga direkta val i hela landet, till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församlingar, till samfälliga kyrkofullmäktige i samfälligheter, till stiftsfullmäktige i stift och till kyrkomötet på den nationella nivån. I detta ligger att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter genom bland annat utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning.

Inriktningen är att de direkta valen 2013 ska genomföras på ett korrekt och kostnadseffektivt sätt. Planeringen präglas i stor utsträckning av Strukturutredningens betänkande och fortsatta beredning. Kyrkostyrelsen har också att säkerställa genomförandet av de indirekta valen för utlandsförsamlingarnas representation i kyrkomötet.

Enligt 38 kap. 33 § i kyrkoordningen ska en nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats. Kyrkomötet får fatta beslut om att bidrag ska utgå efter viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företrätt i kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen föreslår att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

Det är samma regler som inför kyrkovalet 2009, med den skillnaden att bidraget då skulle motsvara kostnaden för tryckning av 1,5 valsedlar per röstberättigad i varje valkrets.

Inom ramen för kyrkomötesuppdraget *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KmSkr 2011:20), se avsnitt 2.5, ska kyrkostyrelsen återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet.

Uppdraget om *Elektronisk röstning vid val inom kyrkomötet* (KmSkr 2010:14) utreds i samråd med kyrkomötets presidium och beräknas vara klart inför valet 2013.

Tabell 13. Kostnader för de direkta valen

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
De direkta valen	-4	-23	-51	-9	-6
Del av tidigare beslutad planeringsram			-53	-4	
Andel av total ram	0,2%	0,9%	1,8%	0,3%	0,2%

Kostnaderna för valen 2013 (2012-2014) beräknas sammanlagt till 83 miljoner kronor. Detta kan jämföras med den sammanlagda kostnaden för valen 2009 (2008-2010) som uppgick till 80 miljoner kronor under motsvarande treårsperiod.

2.13 Övriga uppgifter

Kostnaderna för dessa uppgifter ingår i kostnaden för styrning och administration (tabell 14).

Inomkyrklig normgivning

Uppgiften är att kyrkomötet i kyrkoordningen ska utfärda bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vinningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingarna och stiftet samt organen på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter.

Verksamheten är fortsatt inriktad på att utifrån initiativ från kyrkomötet eller kyrkostyrelsen producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om eventuella förändringar i kyrkoordningen.

Företräderskap

En uppgift för den nationella nivån är att lämna remissyttranden i en mängd frågor, att upprätthålla goda kontakter med landets beslutsfattare samt genom talespersoner i media och på andra sätt utöva ett aktivt företräderskap som förmedlar bilden av vad Svenska kyrkan är och gör.

Verksamheten inriktas på att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i företräderskapet. Detta genom att än bättre systematisera och strukturera kontakterna med landets beslutsfattare, det nationella påverkansarbetet och företräderskapet i samhället i övrigt. Med anledning av den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar kommer kyrkostyrelsen att arbeta för att stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällsaktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap

Uppgiften innebär att kyrkostyrelsen har ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan och inom ramen för detta ansvar rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning m.m. ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Uppgiften innebär att kyrkostyrelsen får utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skrivmedel och förvaringsmedel som ska användas,

hur arkiven ska vårdas, återlämnande av handlingar, utlåning av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

Tillsyn av förvaltningen av prästlönетillgångar

Uppgiften innebär förutom tillsyn över stiftens förvaltning att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. I detta ligger bland annat att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftens förvaltning om förvaltningen och rätten att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Kyrkostyrelsen verkar för en ändrad lagstiftning beträffande äganderätten till egendomsmassan. Den frågan har en väsentlig betydelse för möjligheten till effektiv förvaltning. För att åstadkomma en ökad enhetlighet i stiftens förvaltning av prästlönетillgångarna under perioden har kyrkostyrelsen i juni 2012 fastställt en bestämmelse om placeringen av balanserade vinstmedel (SvKb 2012:4).

2.14 Styrning och administration

Styrning och administration omfattar arbetet i kyrkomötet, kyrkostyrelsen, nämnderna och råden samt administrationen av den nationella nivåns verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration etc.

Arbetet med att löpande utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning fortsätter.

Tabell 14. Kostnader för styrning och administration

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015	
Styrning och administration	-105	-140	-161	-175	-185
Del av tidigare beslutad planeringsram			-159	-169	
Andel av total ram	4,3%	5,2%	5,8%	6,6%	7,0%

I kostnaderna för styrning och administration ingår förtroendemannaorgan som omfattar kyrkomötet, kyrkostyrelsen, nämnden för internationell mission och diakoni, nämnden för utbildning, forskning och kultur, rådet för Svenska kyrkan i utlandet, ansvarsnämnden, valprovsnämnden, överklagandenämnden, samiska rådet inom Svenska kyrkan och kapitalförvaltningsrådet. Dessutom ingår kostnader för ekonomifunktion, personalfunktion samt fastigheter och service. De kostnader som redovisas i tabell 14 omfattar även de verksamheter som beskrivs i avsnitt 2.13 *Övriga uppgifter*.

Kostnaderna ökar främst till följd av ökade förtroendemannakostnader samt ett bidrag till EFS om 2,5 miljoner för respektive år.

3. Ekonomiska ramar

Av kostnaderna på den nationella nivån utgör en övervägande del bidrag till övriga nivåer, till exempel bidrag inom ramen för utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och församlingsbidragen. Dessa uppgår till omkring 1 600 miljoner kronor. Andra delar avser kostnader som den nationella nivån

KsSkr 2012:1 finansierar i stället för att övriga nivåer debiteras sin andel. Dessa uppgår till omkring 150 miljoner kronor.

Från och med 2011 särredovisas kostnader för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI som en konsekvens av kyrkomötets beslut 2010, om femåriga kostnadsramar för finansiering av detta.

3.1 Osäkerheter

Intäkter och kostnader är en uppskattning av den framtida ekonomin baserad på den kunskap som föreligger i juni 2012. Med hänsyn till tidsperioden om 3 år finns dock osäkerheter. Följande exempel ger en uppfattning om betydelsen av olika antaganden.

Tabell 15. Känslighetsanalys

	Förändring av antagande	Ungefärlig effekt
Allmän utjämningsavgift	1 öre	120
Medlemsandel	1%	8
Avkastning på värdepappersportföljen	1%	45

Den viktigaste intäkten i Svenska kyrkan är kyrkoavgiften. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av avgiftsunderlaget är därmed centrala faktorer. In- och utträden 2012 påverkar kyrkoavgiftsintäkten först år 2015. Medlemmarnas inkomster 2012 påverkar kyrkoavgiften år 2014. Avkastning på kapitalet kan variera stort mellan åren och är en annan väsentlig osäkerhetsfaktor. Andra faktorer som kan ha betydelse för verksamheten under planeringsperioden är förändringar i skattesystemet, ökad konkurrens på insamlingsmarknaden, politiska beslut kring offentliga bidrag, vilket påverkar framtida Sidafinansiering av den internationella verksamheten, konsekvenser av folkbokföringsutredningen, begravningsfrågor, ägande- och skattefrågor rörande prästlönstillgångar och strukturutredningen.

3.2 Intäkter och kostnader

Intäkter för planeringsperioden är 2 889 miljoner kronor för 2013, 2 889 miljoner kronor för 2014 och 2 950 miljoner kronor för 2015. Det är 169 respektive 29 miljoner kronor högre än den budget för 2013 och 2014 som kyrkostyrelsen redovisade i förra årets skrivelse. Intäktsökningen beror bland annat på ökade utjämningsavgifter, bidrag från Sida, ianspråktagande av tidigare erhållen kyrkoantikvarisk ersättning och övriga intäkter (exempelvis försäljningsintäkter). Insamlade medel samt finans- och likviditetsförvaltningen med en minskad kapitalbas ger dock minskade intäkter.

Tabell 16. Intäkter och kostnader

KsSkr 2012:1

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015		Förändring mot tidigare ram 2013 2014	
Utbildningsavgifter	1 567	1 575	1 603	1 638	1 674	13	18
Insamlade medel	195	186	190	190	190	-3	-4
Erhållna bidrag	570	661	791	733	733	155	-3
Övriga intäkter	151	36	41	54	69	11	16
Förändr. destinerade medel	-22	13	15	15	15	9	9
	2 461	2 471	2 640	2 630	2 681	185	36
Finans o likviditetsf. brutto	-201	235	249	259	269	-16	-7
Summa intäkter	2 260	2 706	2 889	2 889	2 950	169	29
Generell utjämning	-723	-729	-747	-767	-787	-10	-14
Stiftsbidrag	-221	-230	-280	-272	-277	-10	-2
Utveckl.samarbete/bistånd	-198	-288	-280	-224	-223	-61	-7
Församlingsbidrag	-200	-241	-100	0	0	-100	0
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-460	-600	-600	-600	-100	0
Övriga lämnade bidrag	-85	-89	-74	-67	-61	0	5
Externa kostnader	-289	-322	-389	-371	-392	-11	-23
Personalkostnader	-285	-317	-329	-343	-351	-17	-23
Avskrivningar	-11	-14	-13	-15	-15	4	4
Kostnadsram	-2 444	-2 690	-2 812	-2 659	-2 706	-305	-60
Fastighetsbudget	-20	-26	-36	-36	-16	-10	-10
Undervisning och mission			-1	-13	-16		
Resultat	-204	-10	40	181	212	-146	-41

Kostnads- och planeringsramar, exklusive finansiering av fastighetsunderhåll i utlandet och den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar, är 2 812 miljoner kronor för 2013, 2 659 miljoner kronor för 2014 och 2 706 miljoner kronor för 2015. Det är 305 respektive 60 miljoner kronor högre än de planeringsramar för 2013 och 2014 som kyrkomötet beslutat om. Av kostnadsramens ökning på 305 miljoner kronor för 2013 avser 100 miljoner kronor riktat församlingsbidrag, 100 miljoner kronor ökad förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning, 71 miljoner kronor internationellt arbete (bland annat finansierat av Sida och EU), 16 miljoner kronor stöd till stift och församlingar, 20 miljoner kronor utjämningsystemet varav 10 miljoner kronor stiftsbidrag. Av kostnadsramens ökning på 60 miljoner kronor för 2014 avser 18 miljoner kronor stöd till stift och församlingar, 17 miljoner kronor internationellt arbete, 15 miljoner kronor utjämningsystemet varav 2 miljoner kronor stiftsbidrag, 6 miljoner kronor styrning och administration samt 5 miljoner kronor de direkta valen.

Nationell finansiering (se tabell 20) exklusive finansiering fastigheter i utlandet är 631 miljoner kronor för 2013, 611 miljoner kronor för 2014 och 616 miljoner kronor för 2015. Det är 16 respektive 30 miljoner kronor högre än i de planeringsramar för 2013 och 2014 som kyrkomötet beslutat om. För 2013 och 2014 beror ökningen främst på ökat stöd till stift och församlingar (administrativa stödfunktioner och satsning på språkliga minoriteter), internationellt arbete samt styrning och administration (kostnader för förtroendevalda).

Tabell 17. Kostnader fördelade per verksamhet

	Utfall 2011	Detalj-budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015		Förändring mot tidigare ram 2013 2014	
Det kyrkliga utjämningsystemet	-944	-962	-1 027	-1 038	-1 064	-20	-15
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-480	-600	-600	-600	-100	0
Internationell mission och diakoni	-352	-444	-446	-392	-300	-71	-17
Stöd till stift och församlingar	-288	-336	-204	-103	-111	-116	-18
Styrning och administration	-105	-140	-161	-170	-185	-2	-6
Arbete bland svenskar i andra länder	-97	-87	-88	-92	-92	0	1
Gem. datasystem	-88	-103	-107	-116	-121	2	1
De kyrkliga grundutbildningarna	-52	-55	-52	-53	-51	-3	-4
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-31	-28	-28	-27	-26	0	1
Förvaltning av det nationella kapitalet	-26	-21	-18	-18	-20	2	2
Forskning	-11	-11	-10	-10	-10	0	0
Kultur	-6	-8	-8	-9	-9	0	0
De direkta valen	-1	-23	-51	-9	-5	2	-5
STI	-8	-12	-11	-12	-13	1	0
Kostnadsram	-2 444	-2 690	-2 812	-2 659	-2 706	-305	-60

Tabell 18. Kostnadsram för fastigheter inom Svenska kyrkan i utlandet och STI

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	5-årig fastighetsbudget					Summa
			2013	2014	2015	2016	2017	
Svenska kyrkan i utlandet	-8	-25	-35	-35	-15	-15	-15	-115
STI	-12	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-4

Finansiering fastigheter i utlandet tillkommer utöver kostnads- och planeringsramar som ett totalbelopp över en femårsperiod. I ovanstående tabell visas den planerade periodiseringen. För Svenska kyrkan i utlandet budgeteras 115 miljoner kronor för perioden 2013 till 2017 att jämföra med 105 miljoner kronor som planerades för perioden 2012 till 2016. Ökningen är en följd av att planerade medel för 2011 inte utnyttjats fullt ut utan kommer att utnyttjas även under 2012 och framåt. STI-finansieringen är oförändrad mot tidigare rambudget.

Tabell 19. Kostnadsram för gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar

	6-årig budget						Summa
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Strategi för undervisning och mission	-1	-13	-16	-16	-14	-1	-60

Den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar tillkommer utöver kostnads- och planeringsramar och finansieras av överskott i eget kapital 2010 (se kommentar till tabell 21). Den tänkta fördelningen mellan åren framgår av ovanstående tabell.

Tabell 20. Nettoresultat

KsSkr 2012:1

	Utfall 2011	Detalj- budget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar 2014 2015		Förändring mot tidigare ram 2013 2014	
Allmän utjämningsavgift	846	849	858	873	888	4	6
Generell utjämning, netto	0	0	0	0	0	0	0
Individuella bidrag	-221	-230	-280	-272	-277	-10	-2
Fastighetsfinansiering	-20	-26	-36	-36	-16	-10	-10
Undervisning och mission	0	0	-1	-13	-16	0	0
Nationell finansiering	-499	-577	-631	-611	-616	-16	-30
Res före finansförvaltn	106	16	-90	-59	-37	-32	-36
Finansiellt stöd till förs.	-200	-241	-100	0	0	0	0
Återbetalning särsk. löneskatt	117	0	0	0	0	0	0
Finans o likviditetsf. netto	-227	215	230	240	249	-14	-5
Nettoresultat	-204	-10	40	181	212	-46	-41

Resultat före finansförvaltning uppgår till -90 miljoner kronor för 2013, -59 miljoner kronor för 2014 och -37 miljoner kronor för 2015. Frånräknas val, den särskilda fastighetsfinansieringen, gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission och bostadsbyggande på Olivberget är resultatet positivt och uppgår till 8, 9 och 12 miljoner kronor för respektive år. Förutom vad gäller valet är dessa satsningar av långsiktig karaktär vilket motiverar en finansiering från eget kapital.

Personal. Den totala bemanningen 2013 planeras till 459 årsarbetare, varav 329 i Sverige och 130 utomlands, att jämföra med 449 årsarbetare i kyrkostyrelsens verksamhetsplan för 2012 och 401 årsarbetare i utfallet 2011. Ökningen från 2012 beror främst på Sidafinansierade tjänster, administrativa stödfunktioner till stift och församlingar, omvärldsbevakning, kyrkoval samt omvandling av doktorandanslag till forskartjänster.

Eget kapital

Tabellen visar det egna kapitalet per 31 december respektive år, skillnad mot målvärde, målvärde samt övre gräns för målvärde.

Tabell 21. Eget kapital och målkapital

	2011	2012	2013	2014	2015
Totalt eget kapital	5 064	5 054	5 094	5 275	5 487
Skillnad mot målvärde	853	759	713	806	929
Skillnad mot målvärde +25%	-200	-315	-382	-311	-211
Målvärde	4 211	4 295	4 381	4 469	4 558
Målvärde +25%	5 264	5 369	5 476	5 586	5 698

I samband med årsbokslutet 2010 översteg kapitalet 125 procent av målkapitalet med 102 miljoner kronor, varför kyrkomötet beslutade att använda 41 miljoner kronor för premiekapning av förmånsbestämd pension 2007 på församlingsnivå samt balansera resterande del av överskottet i ny räkning. Under planeringsperioden överstiger inte eget kapital den övre gränsen för målvärdet.

	Utfall 2011	Detaljbudget 2012	Förslag till kostnadsram 2013	Förslag till planeringsramar		Förändring mot tidigare ram	
				2014	2015	2013	2014
Internationell mission och diakoni	161	150	137	124	111	21	14
Arbete bland svenskar i andra länder	35	34	33	32	31	0	-1
Övriga verksamheter	43	42	41	40	39	-4	-5
Totalt destinerade medel	239	226	211	196	181	17	8

Kapital, för internationell mission och diakoni, arbete bland svenskar i andra länder och övrig verksamhet, vilket ännu inte förbrukats finns reserverade i balansräkningen som destinerade medel. Detta kapital kommer att ianspråkats i mindre omfattning under 2013 till 2015 än vad som budgeterats i tidigare rambudget.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2012:1

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Britt Louise Agrell, Mary Österström och Bertil Olsson.

Föredragande: Generalsekreteraren Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

- att* till kyrkomötet lämna skrivelsen 2012:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2013-2015.
- att* uppdra åt ordföranden och generalsekreteraren att göra de justeringar i skrivelsen som kyrkostyrelsen har beslutat vid sammanträdet.

Reservation 1

av Levi Bergström, Birgitta Halvarsson, Lars Johnsson, Iréne Pierazzi och Mary Österström:

I Verksamhet och ekonomi tillförs medel av det nationella kapitalet för ett undervisningsprojekt i stift och församlingar på 60 miljoner kronor. Utöver detta ser vi det svårt att tillföra ytterligare medel i form av riktat församlingsbidrag à 100 miljoner kronor. Med tanke på att den ekonomiska utvecklingen i världsekonomin är osäker och att den påverkar också vår kapitalisering. Vi reserverar oss med ovanstående motivering mot beslutet i ärendet rörande riktat församlingsbidrag.

Reservation 2

av ärkebiskop Anders Wejryd:

Jag reserverar mig emot kyrkostyrelsens beslut att 2013 utge ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor hämtat från kapitalet.

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar ett buffertkapital. Det är tänkt att vara en reserv vid svåra påkänningar. När kapitalet går över 125 % av det uppsatta målvärdet ska åtgärder föreslås för att sänka det eller ge skäl för att höja målvärdet.

Kapitalet är för närvarande klart under den gränsen. Att då åter avsätta 100 miljoner till ett riktat församlingsbidrag är att minska nationell nivåns möjligheter att bistå församlingarna när betydligt svårare prioriteringar ska göras om ett årtionde eller två. Buffertkapitalet ska vara långsiktigt. Galten Särimer kunde, till skillnad från detta kapital, slaktas om.

Arbetsutskottets förslag, att under kommande år ta 60 miljoner kronor i anspråk för att stärka lärandet och undervisning i församlingarna och att i den löpande budgeten avsevärt stärka resurserna till de gemensamma administrativa system som igångsatts och måste ges kvalitet, är väl avvägt. Ytterligare församlingsbidrag bör inte utges nu.

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
år 2011**

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2012

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen läggs årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011 fram. Skrivelsen består av den tryckta *Årsredovisning 2011 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagorna *Resultatrapport 2011*, *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden 2012* samt en redovisning från Nämnden för utbildning, forskning och kultur om *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden*.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
Årsredovisning 2011 för Svenska kyrkans nationella nivå	3
Resultaträkningar	42
Balansräkningar	43
Kassaflödesanalyser	45
Noter för koncernen och moderföretaget	46
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	67
Bilaga 1 Resultatrapport 2011	68
Bilaga 2 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden 2012.....	102
Bilaga 2A Instruktion för Rådet för Svenska kyrkan i utlandet	121
Bilaga 2B Nyöversättningar av trosbekännelser – remissammanställning.....	123
Bilaga 2C Prästlönетillgångar i Västerås stift	131
Bilaga 2D Det riktade församlingsbidraget 2011 och 2012	132
Bilaga 3 Svenska kyrkans utbildningar i framtiden	133

Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Årsredovisning 2011 för Svenska kyrkans nationella nivå

Trossamfundet Svenska kyrkan, organisationsnummer 252002-6135.

Kyrkfolk och folkkyrka

Det var det som levde och de som levde i kyrkan som grep oss. Kyrkan har vi fått arva för att rusta oss och varandra till livet – och inför döden. Arv blir bara intressant för nya generationer när det märks att det är viktigt för några.

Vi kallar oss en folkkyrka. Den är bara intressant om den har kyrkfolk. Men kyrkfolk marginaliserar sig om kyrkfolket inte rör sig i hela samhället och inte lever med i samhällets oro och förhoppningar. En folkkyrka ska inte göra skillnad på folk.

Trots sekulariseringen finns en närhet hos oss mellan kyrka och folk. Sekulariseringen kommer delvis ur kristen tro. Den har förstärkts av den lutherska traditionens betoning av individens eget ansvar inför hela livet – och inför Gud. Tankarna om att skilja mellan kyrka och stat växte också ur kristen mylla. Vi bor alltså i ett land där trosarvet lever ganska osynligt och osett. Det gör folkkyrkan sårbar.

Medlem 2010 är en undersökning om människors förhållande till tro och Svenska kyrkan. När jag läser ur den slås jag av att många verkar tänka att kyrkan ska ha ambitionen att vara ofelbar och gudsstyrd. Man verkar tänka att det är så ”riktiga” kyrkor ska vara. Kyrkans egen auktoritära framtoning från förr har väl heller inte minskat förväntningarna på sådana ambitioner.

Det som håller liv i kyrkan och församlingarna är att människor har setts, berörts och lyfts. Det är budskapet om att Gud ser oss, vill oss väl, erkänner oss och lovar oss sin medvandring. ”Jag är med er alla dagar till tidens slut” har det, med hälsning från Jesus, sagts vid varje människas dop. Kyrkan hålls också levande av Guds längtan efter att jag ska komma rätt, få hjälp i den egna kampen med själviskheten, få förlåtas och börja om igen.

En återkommande kritik mot Svenska kyrkan rör hur vi fattar våra beslut. Många tycker att det är med för mycket demokrati. Det är som att man trodde att det skulle bli bättre med teokrati, gudsstyre, eller med ”prästokrati”.

Det som håller liv i kyrkan är när människor berörs av Guds tilltal. Experterna vet ofta mer men de berörs nog inte mer.

Vilka som ska bestämma i Svenska kyrkan har att göra med teologi. Vilka bryr sig Gud om, vilka kan Gud påverka? Det är de som ska bestämma!

Vi tror på Gud, som är såväl Fadern som Sonen och den Heliga Anden. Därför tror vi att alla som finns till, finns därför att Gud har gett livet åt och upprätthåller livet för dem. Och Gud kan påverka samvete och rättsmedvetande hos alla människor som kan leva sig in i andras situation, oavsett om de är kristna eller inte. Och alla, vare sig de tror på Gud eller inte, bör ta ansvar själva och tänka på följder.

Men. Den som själv umgås med bibeltexterna och bärs av, bär och påverkar traditionen, vilket alla aktiva kristna gör, får naturligtvis fler perspektiv på, mer kunskap och insikt om kyrkolivet. Man blir berörd av nåden och gemenskapen, av att vara sedd och räknad med, fastän man inte står främst i samhällets konkur-

rens. Bara med berörda människor behåller kyrkan stinet, eftersom stinet framför allt är evangelium.

Alla har med Gud att göra. Alla medlemmar får därför vara med och besluta i Svenska kyrkan. Ingen medlem kan bli utesluten. Demokratin ska kompletteras av sakkunskap, insikt och trohet hos dem som lovat att tjäna som diakoner, präster och biskopar i denna kyrka. För präster och biskopar finns det frågor som de bestämmer över själva. I lärofrågor har biskoparna fått en betydligt stärkt ställning i kyrkomötet sedan en tid tillbaka. Men grunden är medlemsstyre på dopets grund – för vi tror att det blir minst dåligt så.

Inledningen till kyrkoordningen beskriver karakteristiska drag i Svenska kyrkan.

- ◆ Vi bygger på arv från apostlarna [som i sin tur stod i ett judiskt sammanhang].
- ◆ Kyrkan styrs gemensamt av medlemmarna och biskopar och präster.
- ◆ Former och riter förändras genom tiderna.
- ◆ ”Alltsedan kristendomen kom till Sverige har människor samlats i församlingarna till gudstjänst, rådslag och beslut om gemensamma angelägenheter”, står det också.

Vad blir folkkyrkan utan beslutsfattare som är och får vara kyrkfolk och som känner att de tas i anspråk? Vad blir kyrkans tillskott i nutiden om inte centrum, berättelserna, berördheten och tacksamheten över allt detta påverkar beslutsfattandet?

I alla våra församlingar, på stiftskanslierna och på den gemensamma nationella nivån har vi utmaningar att få liv i folkkyrkan. Att beröra och beröras, att utbilda på nytt om grunder i kristen tro, att förklara och fördjupa gudstjänsterna, att arbeta på gemenskaper där människor hittar tillit och sunt självförtroende. Vi har redskap. Men har vi lust?

Varje kyrka måste ha medlemmar som vill dela med sig av hopp och tacksamhet. Låt oss som finns med, våga och tillåta varandra att ta ansvar som kyrkfolk och som folkkyrkofolk!

Det hade inte blivit några bröd och fiskar till hela den enorma folksamlingen om inte den där pojken hade öppnat sin väska, som innehöll så löjligt lite. Men han öppnade den!

Anders Wejryd

Ärkebiskop och ordförande i kyrkostyrelsen

Samverkan, ett annat ord för tillsammans

Svenska kyrkan är nationell och regional men allra mest och främst lokal! Det är i det lokala sammanhanget som uppdraget att vara kyrka utförs. Det är där församlingarnas uppdrag att möta människor med evangeliet om Jesus Kristus finns. Svenska kyrkan är Sveriges största folkrörelse med 6,5 miljoner medlemmar. Det är i det lokala som den grundläggande uppgiften som kyrka kommer till uttryck; människor möts till gudstjänst, engagemang och gemenskap, förtroendevalda och frivilliga engagerar sig i och för den egna församlingen. Verksamheten är mångfacetterad och olika från plats till plats och mellan stift. Så är det och ska vara när många bär med sig av sina erfarenheter av tro, liv och engagemang in i de sammanhang som är Svenska kyrkans.

Levande teologi

Det är viktigt för kyrkan att ha en levande teologisk reflektion. Vi förvaltar ett flertusenårigt arv, men vi gör det här och nu.

Budskapet är likadant genom alla tider och vi låter våra barn döpas för att Jesus har sagt det. Vi har ett uppdrag att undervisa dem som döpts, det är viktigt att bli medveten om vilket sammanhang man är delaktig i. Traditionen lever och tar gestalt hos oss, den talar till oss ur det förflutna samtidigt som den sänder oss in i framtiden.

Gud söker var och en just där den människan befinner sig, i den meningen är teologi allas egendom. Samtidigt som detta innebär att vi görs myndiga lämnas vi inte utan orienteringspunkt.

När vi får lyssna till någon som berättar om sin tro kan vi se evangeliet med någon annans ögon. Vi ser samtiden belyst ur nya synvinklar, som vi inte kunnat upptäcka själva. Tron får aldrig bli något som lämnas till experter. Det är när kristen tro betyder något i en persons liv, med dess avgrunder och höjder, vägval och rutiner, som Gud verkar. Vi anar något om livets innebörd i mötet med varandra.

Genom Svenska kyrkans kommunikation ska människor ges möjlighet att möta en öppen och levande kyrka som är ett tecken på Guds närvaro och som har tillit till Gud som grunden för allt hopp. I dag är kommunikation ett fackområde bland många, och utmaningen för Svenska kyrkan är att höras bland alla andra röster i samhället. Vår strävan ska vara att höras i sorlet som ett tilltal från Gud.

Förändringar i samhälle och värld påverkar kyrkan på alla nivåer. När Svenska kyrkan nu möter utmaningar i form av andra ekonomiska förutsättningar än tidigare, ökar behovet av att se över våra former för verksamhet, administration och förvaltning. I en organisation som består av 788 enheter med eget ansvar för verksamhet, ekonomi, personal och byggnader blir en alltmer angelägen fråga hur vi kan samverka mera och på områden som lämpar sig för detta, till exempel inom administration och förvaltning.

Kyrkans uppgift att vara kyrka i det lokala mötet med sina medlemmar och det omgivande samhället är beroende av att resurserna finns till förfogande och används på ett effektivt sätt. Verksamheten är och ska vara specifik och relevant för varje församling – förutsättningar, möjligheter och kontext är olika i Pajala och Skara, Skärholmen och Köping. Det stöd som behöver finnas i form av IT-system, administrativa lösningar, telefoni och sättet att betala ut löner kan däremot vara gemensamt i högre utsträckning än det är idag.

Riktat församlingsbidrag

Kyrkostyrelsen har genom att tydligt prioritera en ökad samverkan inom Svenska kyrkan gett anledning till en fördjupad reflektion om betydelsen av dessa frågor. Stiftelsen har understrukt vikten av att nationell nivå tar ett större ansvar. Genom kyrkomötets beslut om det riktade församlingsbidraget (RFb) 2011 och 2012 har ekonomiska resurser avsatts. Detta ger goda möjligheter för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Alla stift deltar i pågående processer som rör samverkansfrågor och i samtliga stift pågår utvecklingsarbete. Stiftelsen prioriterar vid fördelningen av RFb främst utveckling av samverkan inom områdena gemensam IT-plattform, tillgänglighet/telefoni genom gemensam telefoniplattform samt administrativa system och fastighetsförvaltning. En översyn av administrativa system har också inletts och omfattar system och särskilda projekt inom ekonomi/lön, fastighet och dokumenthantering.

Varje församling och samfällighet avgör själv hur former för samverkan med andra enheter ska se ut. Stift och nationell nivå i samverkan erbjuder metoder, förslag till lösningar och former för samverkan. Den lokala självstyrelsen är viktig.

Närvaro, öppenhet och hopp är Svenska kyrkans kärnvärden för kommunikation. Förhoppningen är att människor ska urskilja en kyrka som avspeglar Guds närvaro och öppenhet och Gud som grunden för allt hopp. Vi är alla del av något större. Tillsammans kan vi vara en kyrka som människor har en positiv relation till och känner glädje över att tillhöra.

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare

Hållbar utveckling

Svenska kyrkan ser det etiska perspektivet som en integrerad del i arbetet med hållbar utveckling, vilket bland annat återspeglas i vår finanspolicy. Den har vid utgången av 2011 antagits av alla stift. Detta är mycket glädjande och betyder att kapitalförvaltningen är en del i vårt påverkansarbete.

Hållbar utveckling förknippas ofta med klimatfrågan men är mer än så. Det handlar om rättvisa ekonomiska strukturer och jordbruk som inte utarmar jorden. Etik och värderingar är väsentliga element för att utveckla nya institutioner och strukturer för politik och marknad. Detta är något vi har med oss inte minst i kontakterna med våra partner i Syd.

Ett prioriterat område är att minska resandet, och då framför allt det som sker med flyg. Att mötas genom videokonferenser är under utveckling och vi driver också försöksverksamhet med läsplattor.

Vi arbetar med GRI-standards för miljöarbetet, se vidare läsning i det gröna bokslutet, sid 24.

Den tekniska utvecklingen ger oss nya möjligheter, inte minst på telefoniområdet. Vi arbetar alltmer gemensamt, vilket främst märks i satsningen på gemensam IT-plattform.

En utmaning inför framtiden är att minska pappersanvändningen. En annan är att fortsätta det etiska arbetet inom kapitalförvaltningen genom att sprida Ethos-fonderna. Vi vill också verka för en miljömedveten kultur hos Svenska kyrkans medarbetare, både på jobbet och privat.

När det gäller den strategiska inriktningen vill vi i än högre grad svara upp mot behov och förväntningar hos stift och församlingar.

Fakta om Svenska kyrkan

- ♦ Svenska kyrkan består av 1 456 församlingar och 42 utlandsförsamlingar (2011). Församlingens uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission.
- ♦ Svenska kyrkan har drygt 6,5 miljoner medlemmar, knappt 70 procent av befolkningen. I kyrkans 13 stift varierar andelen medlemmar mellan 60 och 80 procent.
- ♦ Under ett år firas omkring 420 000 gudstjänster med nästan 17 miljoner deltagare. En tredjedel av gudstjänsterna är dop, konfirmation, vigsel och begravning.
- ♦ I omkring 5 500 körer sjunger hundratusen människor i alla åldrar.
- ♦ Antalet kyrkor och kapell som ägs av Svenska kyrkan uppgår till 3 385, av dem är 2 955 skyddade av kulturminneslagen. Deras antal har under 2000-talet ökat med 36.
- ♦ Deltagandet i Svenska kyrkans öppna verksamhet för barn och unga 0–19 år har under 2000-talet ökat från en och en halv till två miljoner.
- ♦ Närmare 33 000 ungdomar konfirmerades under året.

- ♦ Svenska kyrkans internationella arbete samlade in sammanlagt 164 miljoner kronor. Kyrkan fick utöver detta 131 miljoner kronor från främst Sida och EU för sina internationella insatser.
- ♦ Verksamheten på nationell nivå utförs till största delen vid kyrkokansliet i Uppsala med knappt 300 anställda. Utomlands arbetar drygt 100 personer.
- ♦ Det finns 22 000 anställda och 35 000 förtroendevalda i Svenska kyrkan. Därutöver engagerar sig många ideellt.
- ♦ Verksamheten i församlingarna finansieras till största delen av kyrkoavgiften. 89 procent av avgiften går till den lokala församlingen, 11 procent till stiftet och den nationella nivån.
- ♦ Det bokförda värdet på Svenska kyrkans samlade tillgångar var 2010*, 38 miljarder kronor. En del av tillgångarna, som värdepapper, ger avkastning, medan till exempel kyrkobyggnaderna medför stora kostnader. Den ekonomiska förvaltningen sker med etisk hänsyn och med krav på god avkastning.

* Uppgifter för år 2011 finns i juni 2012.

Förvaltningsberättelse

Uppdraget

Det evangelisk-lutherska trossamfundet Svenska kyrkan rymmer en rik mångfald av verksamhet som uttrycker den grundläggande tro, bekännelse och lära som Svenska kyrkan står för. Den primära enheten är församlingen, vars grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Regionalt framträder Svenska kyrkan som stift med uppgift att främja och ha tillsyn över församlingslivet.

Den nationella nivån, vars verksamhet denna årsredovisning avser, tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller i inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

Organisationen

Verksamheten på den nationella nivån bedrivs i det registrerade Trossamfundet Svenska kyrkan. Högsta beslutande organ är kyrkomötet, vars 251 ledamöter sammanträder varje år. Kyrkomötet utser en kyrkostyrelse för en period om fyra år. Ärkebiskopen är ordförande. Kyrkostyrelsen är Svenska kyrkans högsta ansvariga organ när kyrkomötet inte är samlat. Den leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen handlägger ärenden enligt bestämmelser i kyrkoordningen, beslutar i alla övergripande och löpande frågor på nationell nivå och företräder Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen är kyrkomötets beredande och verkställande organ. Det betyder att kyrkostyrelsen kan lägga fram förslag i olika frågor genom skrivelser till kyrkomötet. Den ska också verkställa de uppdrag som kyrkomötet ger.

Kyrkostyrelsen har konstaterat ett behov av att i sina prioriteringar bland den nationella nivåns olika uppgifter överväga hur samarbetet med och stödet till stiftet ska utformas. Under 2011 har överläggningar och samråd med stiftsstyrelserna genomförts med syfte att diskutera utmaningar som Svenska kyrkan står inför, och på så sätt lägga en grund för arbetet med strategiska frågor och verksamhetsplanering.

Direkt utsedda av kyrkomötet är även Läronämnden, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprövningsnämnd, Svenska

KsSkr 2012:2 kyrkans överklagandenämnd, Nämnden för utbildning, forskning och kultur, Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet. (Fr o m 1 jan 2012: Rådet för Svenska kyrkan i utlandet). Kyrkostyrelsen utser Kapitalförvaltningsrådet och Samiska rådet inom Svenska kyrkan för beredning inom specifika områden. Kyrkostyrelsen ansvarar för all övergripande verksamhet, men en nämnd eller ett råd kan ha avgörande inflytande i vissa specifika frågor. Kyrkokansliet i Uppsala är organiserat i sju avdelningar och två sekretariat som genomför verksamheten på den nationella nivån. Varje del leds av en chef och verksamheten kan vara knuten till ett eller flera styrorgan (nämnder eller råd) utöver kyrkostyrelsen. Kyrkokansliets arbete leds av en generalsekreterare.

Koncernen

Svenska kyrkans nationella nivå utgör en koncern som förutom moderföretaget består av Svenska kyrkans förvaltningsaktiebolag och det vilande dotterföretaget Svenska kyrkans utbildningsaktiebolag. Förvaltningsaktiebolaget äger och förvaltar fastigheten Fjärdingen 15:2 i Uppsala, som tillgodoser kyrkokansliets huvudsakliga behov av kontorslokaler. I koncernredovisningen ingår intresseföretagen Fairtrade Sverige AB och Berling Media AB.

Året som gick

Kyrkomötet 2011

Kyrkomötet, som är Svenska kyrkans högsta beslutande organ, samlades i Uppsala under två höstsessioner. I närvaro av bland andra H.K.H. Kronprinsessan Victoria öppnades årets kyrkomöte den 27 september av ordförande Gunnar Sibbmark. Till kyrkomötet hade 98 motioner från ledamöter och sju skrivelser från kyrkostyrelsen kommit in. Bland ärendena som uppmärksammades märktes frågor om barn och unga, Svenska kyrkan i utlandet och förordnande av vigselförrättare.

Kyrkohandboken

Det pågår en genomgripande revidering av *Den svenska kyrkohandboken del I*, som innehåller ordningar för gudstjänster, exempelvis högmässa, dop- och vigselgudstjänst. Detta sker på uppdrag av kyrkostyrelsen. I revideringen är en uppgift att värna det levande lokala gudstjänstlivet och Svenska kyrkans gemensamma uttryck för tro. Kyrkohandboksförslaget kommer att prövas av var femte församling i Svenska kyrkan, från Första söndagen i advent 2012 till Domsöndagen 2013. Det slutgiltiga förslaget kommer att behandlas av kyrkomötet 2015.

I kyrkohandboksarbetet ingick under 2011 teologer, författare och musiker, biskopsmötet och representanter från kyrkomötets nomineringsgrupper.

Officiella möten och resor

Möte med trossamfundsrådet i mars och december

Regeringens råd för kontakt med trossamfunden har haft två ordinarie möten under 2011. Därutöver har rådet bjudit in till ett kunskapsseminarium. Bostads- och civilminister Stefan Attefall framförde då sina tankar om rådets funktion i framtiden. Rådet diskuterade också hur dess roll kan utvecklas och vikten av rådets betydelse som referensgrupp betonades.

Möte med utrikesutskottet i maj

I maj 2011 hade en representant för Svenska kyrkans nationella nivå, tillsammans med andra chefer för svenska organisationer som har ramavtal om utvecklingssamarbete med Sida, en föredragning inför utrikesutskottets ledamöter om organisationernas syn på aktuella biståndsfrågor inom svensk och europeisk utvecklingspolitik.

Svensk vapenexport och mänskliga rättigheter

I samband med händelseutvecklingen i Egypten och Tunisien i början av 2011, uppmärksammade ärkebiskop Anders Wejryd frågan kring svensk vapenexport till länder där allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter sker.

I september 2011 ställde sig Svenska kyrkans 14 biskopar eniga bakom en multireligiös deklaration till stöd för ett internationellt vapenhandelsavtal inom FN. Mer information finns på controlarms.org.

Almedalsveckan

Flera av Svenska kyrkans företrädare var med i debatter och intervjuer under 2011 års Almedalsvecka, både under seminarier och i medierna. Svenska kyrkan stod bakom drygt 30 seminarier och arrangemang som samlade drygt 2 500 personer.

Nikodemussamtalen i Visby domkyrka var välbesökta och uppmärksammades även i medierna. Ledande representanter för riksdagspartierna kom till samtalen i domkyrkan.

De utförsäkrade

Biskoparna i Svenska kyrkan ställde sig enhälligt bakom Sveriges Kristna Råds öppna brev som skickades till regeringen i mars 2011. Brevet ställde krav på snabba förändringar i sjukförsäkringssystemet så att inte fler enskilda och familjer drabbas av ekonomisk och social utarmning.

Diakoner i flera stift har startat upprop och namninsamlingar mot de hårda utförsäkringsreglerna, bland annat i Visby och Västerås stift.

Undersökning om julens betydelse

Enligt en Sifo-undersökning som genomfördes på uppdrag av Svenska kyrkan blir var tredje svensk (29 procent) på sämre humör av julruschen. Lika många tycker att julklappsinköpen är det mest stressande med julen. "Det visar att vi borde reflektera över varför vi firar jul och vad vi vill med julen. Den handlar ju egentligen om samhörighet och delande, men julen har blivit kidnappad av kommersen", sade ärkebiskop Anders Wejryd i en kommentar. Som alternativ tog Svenska kyrkan fram en symbolisk "matkasse" för 100 kr, med exempelvis fruktplantor och skolgång, för att ge människor i utvecklingsländer en möjlighet att äta sig mätta, ta sig ut ur fattigdom och skapa ett tryggare liv.

Ärkebiskopens internationella resor

I ärkebiskopens uppdrag ligger att representera Svenska kyrkan i mötet med andra kyrkor.

- ◆ 16–22 februari, Genève, med anledning av Kyrkornas världsråds centralkommitté.
- ◆ 30 april–1 maj, Rom, med anledning av saligförklaringen av Johannes Paulus II.
- ◆ 10–16 september, Addis Abeba, med anledning av Kyrkornas världsråds exekutivkommitté.

- ◆ 3–5 oktober, Cardiff, med anledning av Ärkebiskopsmöte.
- ◆ 9–17 november, delegationsresa till Tanzania och den lutherska kyrkan.
- ◆ 25–28 november, Durban, medverkan i Interreligiöst klimatmöte i samband med FNs klimatmöte.

Officiella besök till ärkebiskopen

- ◆ Biskop S Harris med delegation från Lutherska kyrkan i -Liberia. (februari)
- ◆ Ambassadör Daniel Smith, Namibia; ambassadör Sophonia Makgetla, Sydafrika; ambassadör Anne Mtamboh, Zambia; ambassadör Bernadette Rathedi, Botswana. Samtliga från SADC, Southern African Development Community. (februari)
- ◆ Civil- och bostadsminister Stefan Attefall. (februari)
- ◆ Biskop Dr Solomon Rajah från Lutherska kyrkan i Malaysia. (mars)
- ◆ Generalsekreterare Viorel Ionita från KEK, Europeiska kyrkokonferensen. (april)
- ◆ Biskop Katherine Jefferts Schori med delegation från Episkopala kyrkan i USA. (maj)
- ◆ Preses Nikolaus Schneider med delegation från Evangeliska kyrkan i Tyskland. (augusti)
- ◆ Generalsekreterare Fr Silvester Arinaitwe från Ugandas kristna råd. (oktober)
- ◆ Ambassadör Hala Husni Fariz, Palestina. (december)
- ◆ Fredspristagare Leymah Gbowee, Liberia. (december)
- ◆ Preses Helga Haugland Byfuglien och Christofer Solbakken, biskopsmötets generalsekreterare, Den norska kyrkan. (december)

Svenska kyrkans biskopar

Nya biskopar

Svenska kyrkan fick tre nya biskopar under 2011. Den 6 mars vigdes Martin Modéus och Sven-Bernhard Fast till biskopar för Linköpings respektive Visby stift. Den 4 september vigdes Per Eckerdal till biskop för Göteborgs stift. Vigningsgudstjänsterna i Uppsala domkyrka leddes av ärkebiskop Anders Wejryd.

Nytt biskopsbrev om dopet

Under hösten kom *Leva i dopet. Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar*. I biskopsbrevet ges skäl för dopet. Det kan också läsas av dem som funderar över att låta döpa sina barn – eller kanske själva bli döpta. Biskopsbrevet *Leva i dopet* har tryckts i 15 000 exemplar. Det finns också tillgängligt på Svenska kyrkans webbplats:

www.svenskakyrkan.se/biskopsmotet

Svensk biskop på EU-möte

Vid det årliga mötet mellan religiösa ledare och företrädare för europeiska institutioner deltog såväl EU-kommissionens president José Manuel Barroso, som biskop Antje Jackelén från Svenska kyrkan. Biskopen deltog på ärkebiskopens uppdrag och lyfte bland annat frågan om att motverka de destruktiva konsekvenserna av individualism.

Borgåkonsultation om äktenskapssyn

I november ägde en konsultation om äktenskapssyn inom Borgågemenskapen rum i Åbo, Finland. Den föranleddes av Svenska kyrkans beslut om att öppna för vigsel av samkönade par. Utöver föreläsningar om äktenskap och könsfrågor fokuserades konsultationen på samtal över traditionsgränserna för att förstå olika kontexter, teologiska metoder och synsätt. Borgågemenskapen skapades i mitten av 90-talet genom en överenskommelse mellan de lutherska kyrkorna i Norden och Baltikum och de anglikanska kyrkorna på de brittiska öarna. Genom att skriva under överenskommelsen erkänner kyrkorna varandras trostolkning och ämbete och tar emot varandras medlemmar som egna.

Svenska teologiska institutet

Svenska teologiska institutet är Svenska kyrkans institut för studier och religionsdialog i Jerusalem. I april firade man 60-årsjubileum med en akademisk konferens. Institutets förhistoria finns hos Svenska Israelsmissionens arbete i Wien under andra världskriget. Under 2011 hölls ett flertal kurser och utbildningar; för kyrkoråd, lärare, teologer, präster, journalister, ungdomsledare, kulturengagerade med flera.

GF-kyrkan Gemensam framtid – ett nytt samfund

Svenska missionskyrkan, Metodistkyrkan i Sverige och Svenska baptistsamfundet bildade 2011 ett nytt samfund med arbetsnamnet Gemensam framtid. En arbetsgrupp med representanter från Svenska kyrkan och Gemensam framtid har under året diskuterat hur förutsättningarna för lokal samverkan kan se ut under den närmaste tiden. I slutet på året lämnade Gemensam framtid en formell förfrågan till kyrkostyrelsen om samtal om den framtida relationen. Detta samtal inleddes under 2012.

Kyrkornas världsråd

Kyrkornas världsråd (KV) anordnade i maj 2011 i Kingston, Jamaica, International Ecumenical Just Peace Convocation. Tusen personer från hundra nationer deltog, varav 95 var ungdomsdelegater. Arbetet under och resultatet av KV:s årtionde för att övervinna våld (2001–2010) uppmärksammades. Man gjorde även ett uttalande som bland annat avvisade allt bruk av kärnvapen och förespråkade arbete för att göra krig olagligt. Delegationen leddes av ärkebiskop emeritus KG Hammar.

Svenska kyrkan är medlem i KV sedan grundandet 1948. KV samlar idag 349 medlemskyrkor i 110 länder, och representerar 560 miljoner människor inom de ortodoxa, reformerta, lutherska och anglikanska kyrkofamiljerna. Ärkebiskop Anders Wejryd sitter i såväl KV:s centralkommitté som exekutivkommitté. Svenska kyrkan är en stor medlemskyrka inom KV och med sin medlemsavgift och anslag till program en viktig finansör.

Lutherska världsförbundet, global strategi 2012–2017, with passion for the church and for the world

Under 2011 arbetade de 145 medlemskyrkorna gemensamt fram en strategi för Lutherska världsförbundets (LVF) arbete 2012–2017. Denna strategi formulerar en gemensam internationell förståelse av vad det innebär att vara evangelisk luthersk idag och vad detta får för konkreta konsekvenser för vår mission i världen.

LVF:s påverkansarbete mot globala politiska institutioner får ökad prioritet och utgår i större utsträckning från det diakonala arbetet och den teologiska reflektion som LVF bedriver.

Svenska kyrkan är medlem i LVF sedan grundandet i Lund 1947. LVF har 145 medlemskyrkor i 79 länder med totalt 70 miljoner medlemmar. Biskop Antje Jackelén företräder Svenska kyrkan i rådsförsamlingen. Svenska kyrkan är genom sin medlemsavgift och sina anslag till LVF:s program, inklusive det stora internationella biståndsarbetet, en av LVF:s största finansiärer.

ACT-alliansen antar strategisk plan

Svenska kyrkan, en av 125 medlemmar i ACT-alliansen (Action by Churches Together), har 2011 bidragit till alliansens första strategiska plan. Svenska kyrkans särskilda bidrag är att stärka ett psykosocialt förhållningsätt och arbete i katastrofsituationer.

Internationellt arbete

Humanitära insatser

Haiti

Under 2011 fortsatte Svenska kyrkans stöd till ACT-alliansens återuppbyggnadsarbete efter jordbävningen i Haiti. Från att ha riktat in sig på akut katastrofstöd övergick arbetet under 2011 allt mer till rehabilitering och insatser på lång sikt. Sedan katastrofen inträffade i januari 2010 har Svenska kyrkan stöttat katastrof- och återuppbyggnadsarbetet i Haiti med drygt 17 miljoner kronor.

Afrikas horn

Sommaren 2011 fylldes medierna med bilder från svälten på Afrikas horn. Svenska kyrkans internationella arbete fanns på plats redan tidigare och stödjer sedan länge också ett långsiktigt arbete för att minska fattigdomen på Etiopiens landsbygd. Genom ACT-alliansen utökade Svenska kyrkan stödet till de som drabbats av torkan. Omkring 285 000 personer har direkt berörts av dessa insatser. Svenska kyrkans insamling för Afrikas Horn har inbringat 10 miljoner kronor.

Sudan

Den 9 juli 2011 blev Sydsudan en självständig stat. Sudans kristna råd, som Svenska kyrkan har en nära relation till, arbetade aktivt för självständigheten. Vid folkomröstningen i januari ville majoriteten ha en delning av landet, och oroligheter spred sig i gränsområdet. Svenska kyrkan försökte öka medvetenheten i Sverige om krisen och gav stöd till katastrofinsatser för dem som drabbats av konflikterna.

Utvecklingen i Mellanöstern och Nordafrika

Oroligheterna i Libyen drev många människor på flykt våren 2011. Svenska kyrkans internationella arbete gav stöd till flyktingar i lägren längs med Tunisens gräns. Svenska kyrkan sände även ut tre psykosociala experter till arbetet i Tunisien och Egypten, för att stärka våra partner inom ACT-alliansen.

Tillsammans med Churches' Commission for Migrants in Europe (Kyrkornas kommission för migranter i Europa) har Svenska kyrkan också stått bakom uttalanden som kritiserat EU:s ovilja att ta emot flyktingar från Nordafrika som sökt sig till Europa.

Klimatförhandlingar

I juni hölls ett klimatmöte i Bonn, i regi av FN:s klimatorgan UNFCCC. Svenska kyrkan var på plats och samarbetade främst genom Aproved, ett Europeiskt nätverk för påverkan, för att försöka lyfta rättviseaspekten i klimatförhandlingarna.

I december ägde det stora klimatmötet COP17 rum, i Durban, Sydafrika. Svenska kyrkans representanter var mycket aktiva, nu även som medlemmar av nätverket Climate Action Network (CAN). Till slut lyckades världens länder att enas om en färdplan för att senast 2015 ha ett nytt klimatavtal, som omfattar alla länder, på plats.

Sista helgen i november besökte ärkebiskopen Sydafrika och ett interreligiöst klimatmöte i anslutning till FN:s klimatmöte i Durban. Mötet arrangerades av de afrikanska kyrkornas klimatkampanj *We have Faith* tillsammans med den europeiska *Time for Justice*-kampanjen, där även Svenska kyrkan ingår.

Utvecklingssamarbete

Några exempel av alla de projekt för utvecklingssamarbete som Svenska kyrkan bedrev 2011:

Mänskliga rättigheter

Under 2011 stödde Svenska kyrkan Augusta Victoriasjukhusets arbete i Jerusalem för att ge isolerade palestinier tillgång till den vård som varje människa har rätt till. Ett område som särskilt har uppmärksamats är arbetet med bröstcancer.

Projekt för sexuell och reproduktiv hälsa

Hiv och aids är en huvudfråga för flera projekt som Svenska kyrkan stödjer och det handlar ofta om att försöka motverka stigmatiseringen av hiv-positiva men också hur man minskar spridningen i framtiden. Världshälsoorganisationen, WHO, uppskattar att det finns över sex miljoner hiv-positiva i Sydostasien och att över 95 procent av dem inte vet om det.

Unga som brobyggare mellan församlingar i Sverige och Syd

Utbytesprogrammet Ung i den världsvida kyrkan är ett av exemplen på projekt som handlar om kyrkosamverkan. Under våren 2011 togs 10 utbytesdeltagare från Costa Rica, Brasilien och Tanzania emot i Svenska kyrkan. Under hösten 2011 sändes 14 svenska deltagare ut till samma länder samt till Filippinerna. Den genomförda femårsutvärderingen visar att många deltagare har hittat sin egen relation till kyrkan, både i form av Svenska kyrkan och den världsvida kyrkan under utbytestiden.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling handlar om att bidra till hållbara samhällen. Det handlar om allt från klimat- och miljöfrågor till grundläggande utbildning, försörjning och mikrolån. Svenska kyrkan har under flera år stött kaffekooperativet COOPCAB i Haiti. Genom kooperativet kan bönderna få ersättning innan kaffet har sålts så att de kan göra investeringar i sitt jordbruk eller hushåll direkt vid skörd på ett sätt som fattiga jordbrukare normalt inte har möjlighet till.

Insamlingsarbete

Svenska kyrkans internationella verksamhet är till största delen finansierad av gåvor, olika insamlingar och kollekter. Även Svenska kyrkan i utlandet bedriver insamling, både i Sverige och utomlands. Svenska kyrkan bedriver ett aktivt

KsSkr 2012:2 insamlingsarbete med professionella metoder och tillämpar de etiska riktlinjer som har tagits fram av svenska och internationella branschorgan. Under 2011 samlades 177 miljoner kronor in, varav Svenska kyrkan i utlandets del var 13 miljoner kronor.

Insamlingspolicy

Svenska kyrkans insamlingspolicy fastställdes av kyrkostyrelsen i oktober 2011. Policyns teologiska utgångspunkt är att insamling och delning av resurser är centrala företeelser i kristen tro. Policyn beskriver att insamling ska ske i enlighet med Svenska kyrkans värderingar, följa de regelverk som tillämpas i branschen samt baseras på respekt för givaren. Insamlingspolicyn gäller för den nationella nivån och erbjuder övriga nivåer.

Fastekampanjen 2011

Under rubriken *ALLT för att utrota hungern* fokuserade årets fastekampanj för andra året i rad på temat Rätten till mat. Insamlingsresultatet blev 36 miljoner kronor. 2010 års resultat var 42 miljoner och 2009 var det 39 miljoner kronor.

Julkampanjen 2011

Julkampanjen 2011/12 var den sista under treårstemat *Nu tändas tusen juleljus*. Fokus för kampanjen har varit att lyfta männens behov av trygghet i en otrygg värld. Resultatet för insamlingen blev 35 miljoner kronor. Resultatet för julen 2010–2011 var 36 miljoner, julen 2009–2010 var det 39 miljoner kronor. Ett av insamlingens mål var att dela ut insamlingsfoldrar och tändsticksaskar till alla kyrkobesökare under advent och jul. Över 11 000 nya givare rekryterades vilket var mer än målet.

Insamling för Svenska kyrkan i utlandet

Ett nationellt insamlings- och inspirationsteam har under 2011 samordnat insamling i stiftet. Intäkter från församlingsaktiviteter och testamenten har ökat medan kollektresultatet är vikande. En motsvarande grupp i utlandsförsamlingarna har inlett ett arbete med information om testamenten, donationer och företagskontakter.

Samarbetet med Sida

Svenska kyrkan har regelbundet överläggningar med Sida. Under året har tilläggsansökningar hos Sida gett ett tillskott på 147 miljoner kronor. Delar av detta anslag kom till Svenska kyrkan redan under 2011, men merparten kommer att användas 2012–13. De medel som omfattas av ramavtalet mellan Sida och Svenska kyrkan ökade under 2011 till 69 miljoner kronor jämfört med 61 miljoner kronor för 2010 och 68 miljoner kronor för 2009.

Samverkan med stiftet

Vägen vidare – dialog med stiftet

Under 2011 har en grund lagts för arbetet med verksamhetsplanering och strategiska frågor. Det har skett genom samråd och överläggningar med stiftens styrelser. Samarbete med och stöd till stiftet är en prioriterad fråga för kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsen har under 2011 besökt Göteborg och Uppsala stift. Stiftsstyrelserna i Karlstad och Visby besökte under året kyrkokansliet för att på mot-

svarande sätt få information om styrelsens och kansliets arbete och föra gemensamma samtal.

KsSkr 2012:2

Arbetet går under 2012 vidare med ytterligare konkretisering och prioritering för att utfallet av processen på sikt ska kunna förverkligas.

Gemensamma system

Tillsammans med stiftens tar den nationella nivån ett ökande ansvar för att administrativa samordningslösningar utvecklas och etableras. Den utveckling som nu sker innebär att Gemensam IT-plattform, GIP, hittills implementerats i fem stift och att fyra stift inleder sin anslutning av stiftsorganisation och församlingar/samfälligheter under 2012. Ytterligare tre stift förbereder en sådan process. Under 2011 har också utvecklingen av den gemensamma telefoniplattformen (GTP) tagit fart. GTP implementeras nu med framgång i sex stift och flera stift avser att, inom ramen för det samverkansarbete som Riktat församlingsbidrag möjliggör, inleda implementering under 2012–13.

Kyrkobokföringssystemet

Under året har två nya versioner av kyrkobokföringssystemet Kbok, Svenska kyrkans medlemsregister, lanserats. Dessa ger dels ökad säkerhet och dels underlättas hanteringen av ärenden.

Kyrksam

Under 2011 har arbetet med det administrativa systemet Kyrksam tagit fart. Syftet med Kyrksam är att hantera adresser och viss kommunikation såväl till enskilda personer som är verksamma inom Svenska kyrkan, som till verksamheter och grupper. Införandet av Kyrksam sker i tre etapper, med början i april 2012.

Inventarieregister

I september 2011 startades ett projekt med syfte att skapa ett gemensamt digitalt, nationellt inventarieregister. Registret ska enligt plan vara i drift i juni 2012.

Syftet med inventarieregistret är bland annat att få en enhetlig registrering av de kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga inventarierna, men även möjlighet att registrera andra värdefulla kyrkliga inventarier och viss kyrklig inredning.

Stiftsresor

För att ge inspiration och öka kunskapen om den internationella ekumeniken ordnade nationell nivå en fortbildningsresa till Schweiz hösten 2011, för stiftshandläggare i ekumenik- och internationella frågor. Även informatörerna i stiftens har varit på resa och besökt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Kyrkans världsdag

I maj 2011 träffades drygt 200 personer, både anställda, förtroendevalda och frivilliga, från stift och församlingar för att samtala om identiteten och visionen för Svenska kyrkans internationella arbete. Det var också ett tillfälle att lämna synpunkter på den benämning av verksamheten som under våren beslutats av nämnden för internationell mission och diakoni. H.K.H. Kronprinsessan Victoria medverkade under dagen och är beskyddare av Svenska kyrkans internationella arbete.

Minoritetsspråk**Sågastallamat – konferens om svenska kyrkan och samerna**

Teologiska kommittén och Samiska rådet inom Svenska kyrkan anordnade på uppdrag av kyrkostyrelsen en konferens om samerna och Svenska kyrkan, i Kiruna i oktober. Syftet var att klarlägga hur Svenska kyrkan tydligare ska kunna inkludera samiskt liv, samisk andlighet och samisk kultur i sin verksamhet.

Minoritetsspråk

I mars 2011 samlades Nationellt forum för flerspråkigt arbete i Sundsvall. 120 deltagare samlades för att påminna om och synliggöra den språkliga och kulturella mångfalden och rikedomen i Svenska kyrkan. Det var första gången Nationellt forum samlade romer, samer, sverigefinnar och teckenspråkiga i Svenska kyrkan till gemensamma överläggningar.

ÄB talade om romer på konferens i Bryssel

I juni 2011 medverkade ärkebiskop Anders Wejryd på ett dialogseminarium i Bryssel, arrangerat av bland andra Europeiska kyrkokonferensen, Europeiska biskopskonferensen och Churches' Commission for Migrants in Europe. Temat för seminariet var *Roma inclusion: a need, a challenge, and a duty*. Anders Wejryd talade över ämnet *Att riva den osynliga muren*.

Barn och unga**Barn och unga 0–18**

Programmet barn och unga 0–18 år har under 2011 bidragit till att fördjupa reflektionen inom området genom att fyra forskningsrapporter getts ut. Programdagar för lärare har genomförts, och en fortsatt kartläggning av området *Barn i utsatta situationer* har skett. Kontakt har initierats med kyrkans familjerådgivningar och stiftsdiakoner. Tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har man erbjudit förskolechefer, kyrkoherdar och förtroendevalda en utbildningsdag om den nya skollagen, och initierat *Arbetsledarutbildning för ansvariga i arbetet med barn och unga*, med start 2012.

I november 2012 inbjuder ärkebiskop Anders Wejryd till *Barn och unga. Ärkebiskopens möte 2012*.

Om konfirmation

Under 2011 publicerades pocketboken *Om konfirmation* av Svenska kyrkan, i syfte att stödja församlingarnas kommunikation med blivande konfirmander. Pocketboken ger en bild av såväl konfirmandtiden som Svenska kyrkan. Arbetet har skett i samarbete med Svenska Kyrkans Unga, stiftens konfirmandkonsulenter och Verbum förlag. Närmare 7 000 exemplar såldes 2011.

Kyrka – fotboll 2011

Svenska kyrkan har under 2011 spelat många viktiga ”matcher på bortaplan”. Församlingsmedarbetare har sammanlagt besökt ett 90-tal fotbollsskolor. Tillsammans med barn i åldrarna 7–13 har man samtalat om glädje. Det ska vara roligt att spela fotboll.

Svenska kyrkans egen fotbollstidning *Schysst spel* har under sommarens fotbollsaktiviteter delats ut till mer än 25 000 barn och ungdomar.

Flykting- och asylfrågor*Projekt Människovärde*

Projekt Människovärde handlar om att stärka Svenska kyrkans förmåga att bemöta rasism och främlingsfientlighet både i den egna organisationen och i mötet med andra. Under året anordnades två utbildningar inom ramen för projektet; i Lunds stift och i Härnösand stift. Även under Almedalsveckan i Visby ordnades seminarier som anknöt till projektet.

Flykting- och asylfrågor

Kyrkornas globala vecka i november månad hade 2011 temat *Migration och flyktingskap*. Även de årliga Mänskliga Rättighetsdagarna hade detta år fokus på migration och flyktingskap. Man har genomfört kampanjer för bland annat somaliers rätt till familjeåterförening och belyst exilirakiernas situation.

Samtal till svenska kyrkans jourtelefoner

Fram till december 2011 hade Jourhavande präst tagit emot drygt 62 000 samtal, en ökning med 3,5 procent jämfört med föregående år. Behovet av en mänsklig kontakt på natten är stort för många och en ökande andel av kontakterna är återkommande.

Genom att samverka i en nationell organisation för tjänsten har Svenska kyrkans församlingar gemensamt nationell täckning, gemensam öppettid och en ökad tillgänglighet för den enskilde. Tjänsten är öppen varje natt, det är gratis att ringa och den som ringer har rätt att vara anonym.

Svenska kyrkan i utlandet**Förändringar i utlandsverksamheten**

Svenska kyrkan i utlandet är en pilgrimskyrka, som förändrar och utvecklar verksamheten efter de behov som uppstår. För att kunna anpassa sig till en föränderlig omvärld behöver även formerna för arbetet ses över. På två år har Svenska kyrkan i utlandet förändrat verksamheten i Norden, Tyskland, Spanien och England. Man har ställt om verksamheten och reducerat antalet utsända med 25 procent.

Sjömanskyrkan i London läggs ner vid årsskiftet 2012/2013 och byggnaden kommer att säljas. Svenska kyrkan finns dock kvar i London med en stor och livaktig verksamhet i Ulrika Eleonora församling och båtbesöken kommer att fortsätta.

Efter utredning av Svenska kyrkans verksamhet i Spanien beslöt nämnden för Svenska kyrkan i utlandet att lägga ned två församlingar, samt att genomföra förändringar i fråga om personal och geografiskt ansvarsområde för övriga församlingar.

Diakontjänster i utlandsverksamheten

Svenska kyrkan i utlandet har ett tydligt uppdrag att utifrån en diakonal profil erbjuda samlingsplatser vid livets och årets skiftningar. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet tog ett historiskt beslut 2011 genom att inrätta diakontjänster. Med diakontjänster kan man både stärka den diakonala praxisen och säkra en god utveckling. Med en stark diakoni vinner Svenska kyrkan i utlandet förtroende och har möjlighet att vara den tjänande kyrka man ska vara. Beslutet föregicks av en utredning.

Nämnd blev råd

Efter flera års utredning beslutade kyrkomötet om organisation för Svenska kyrkan i utlandet. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har upphört och istället har ett råd skapats. Rådet svarar under kyrkostyrelsen för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder enligt den instruktion som är fastställd. I rådet kommer två representanter för utlandsförsamlingarna att finnas representerade. Den nya organisationen trädde i kraft 1 januari 2012.

Kyrkomötet beslutade också att bilda en ny utlandsvalkrets i kyrkomötet, som tilldelas två fasta mandat. Det totala antalet mandat ändras inte, utan antalet utjämningsmandat minskar från 26 till 24. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Utbildning**De kyrkliga grundutbildningarna**

Under 2011 har ett utredningsarbete, med beredning och samråd, rörande de kyrkliga utbildningarna pågått och slutförts. Nämnden för utbildning, forskning och kultur fattade beslut om en ny utbildningsorganisation i början av 2012.

Under 2011 utexaminerades; 55 diakoner, 50 kantorer, 2 organister, 9 församlingspedagoger och 100 präster.

Forskning

Se även *Publikationer i urval* nedan.

Svenska kyrkans forskardagar

Religionens offentlighet var temat för Svenska kyrkans forskardagar 2011. Drygt 40 inbjudna forskare varav nio internationella (från Finland, Nederländerna, Norge, Schweiz, Storbritannien och USA) föreläste under samlande rubriker som *Religion och politik*, *Se människan*, *Kyrkan i samhället* och *Religion i det globala samhället*. UR Samtiden i Kunskapskanalen och Svenska kyrkan Play filmade under en av dagarna.

Samtalsdagar om folkkyrkans framtid

Svenska kyrkans nationella nivå genomförde tillsammans med Seglora smedja ett projekt om folkkyrkan 2011. Tre samtalsdagar hölls i Luleå, Västerås och Lunds stift. Seminarierna dryftade vad det är att vara folkkyrka i dagens samhälle med syfte att fördjupa folkkyrkobegreppet så att det bättre kan svara mot kyrkans roll och uppgift i ett allt mer mångreligiöst Sverige. Projektet var resultat av ett tidigare beslut i kyrkomötet.

Kultur och kulturarv**Bok- och bibliotek i Göteborg**

Svenska kyrkan är bokmässans största samarbetspartner, och har ett omfattande scenprogram under namnet *Se människan*.

2011 besöktes montern och scenprogrammen av omkring 10 500 personer, och cirka 2 500 deltog i seminarier och andra tillhörande kulturella evenemang.

Temat för 2011 var Vändpunkter. Bland gästerna märktes bland andra Nina Hagen och Annika Östberg. Ett 40-tal seminarier sändes i Svenska kyrkan Play.

Svenska kyrkans filmpris

Svenska kyrkans filmpris om 50 000 kronor går årligen till en film som har premiär under året. Filmen ska hålla hög konstnärlig kvalitet och synliggöra bland annat existentiella, rättvise- och sociala frågor i berättelse och uttryck.

Svenska kyrkans filmpris 2011 gick till dokumentären *Mammas comeback*. Filmen är ett utlämnande och komplext porträtt av en kvinna som blir stark genom att tillåta sig att vara svag.

2011 års ungdomsfilmpris gick till amerikanska *Spork*, en kaxig och färgsprakande film i high school-miljö om rätten att vara annorlunda.

Kulturstipendiater

Svenska kyrkan delar varje år ut 500 000 kronor till nyskapande kulturprojekt om livsfrågor. 2011 tilldelades åtta projekt stipendier, med viss tyngdpunkt på barn. De två största summorna går till teater med och för barn och unga, och årets enda filmprojekt har barn i huvudrollen.

Kyrkoantikvarisk ersättning

2011 års konferens om det kyrkliga kulturarvet hölls i Kiruna i april. *Det kyrkliga kulturarvet, en resurs vid samhällsförändringar* var temat för konferensen som arrangerades av Svenska kyrkan och Riksantikvarieämbetet i samarbete med Luleå stift.

2011 användes totalt 432 miljoner kronor i statlig kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) till stift, församlingar och nationell nivå (fem miljoner).

KAE utgör cirka en fjärdedel av den totala kostnaden för underhåll av och investeringar i kyrkobyggnaderna.

I juni 2011 beslöt kyrkostyrelsen om fördelningen av KAE för 2012. Totalt ska 460 miljoner kronor fördelas ur den ram som gäller för år 2012. Av dem fördelades 452 miljoner till stiftet och 7 miljoner för gemensamma insatser på nationell nivå.

Inomkyrklig utveckling och remissvar

Utredningar och remissvar

I serien *Svenska kyrkans utredningar* har följande producerats under året:

- ♦ 2011:1 Revision och granskning av kyrkans verksamhet.
 - ♦ 2011:2 Närhet och samverkan. Slutbetänkande från Strukturutredningen.
- Utredningen 2011:1 föranledde beslut i kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen har svarat på följande *remisser* under året:

- ♦ *Förslag till föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap*, inkommen från Socialstyrelsen.
- ♦ *På väg mot en inre marknad – att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknadsekonomi*, inkommen från enheten för främjande och EU:s inre marknad.
- ♦ *Oriktiga inskrivningar av servitut och nyttjanderätter i fastighetsregistret*, inkommen från Justitiedepartementet.
- ♦ *Slutbetänkande av Folkrättskommittén, Folkrätt i väpnad konflikt* (SOU 2010:72) inkommen från Försvarsdepartementet.
- ♦ *Sveriges tillträde till konventionen om klusterammunition*, inkommen från Utrikesdepartementet.
- ♦ *Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter*, inkommen från Arbetsmarknadsdepartementet.

- ♦ *Grönbok om mervärdesskattens framtid – Ett enklare, stabilare och mera effektivt mervärdesskattesystem*, inkommen från Europeiska kommissionen.
- ♦ *Förslag till vägledning till 4 kap. Kulturminneslagen*, inkommen från Riksantikvarieämbetet.
- ♦ *Handlingsregler för religiös utövning inom Försvarsmakten*, inkommen från Försvarsmakten.
- ♦ Miljömålsberedningens betänkande *Etappmål i miljömålssystemet* (SOU 2011:34) samt Naturvårdsverkets rapport Miljömålen på ny grund (rapport 6420), inkommen från Miljödepartementet.
- ♦ Rapport från FN:s generalsekreterares *High level Advisory Group on Climate Change Financing* samt EU-Kommissionens tjänstemannarapport *Scaling up international climate finance after 2012*, inkommen från Finansdepartementet.
- ♦ *Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnets skull* (SOU 2011:51), inkommen från Socialdepartementet.
- ♦ *Utvärderingen av Barents Rescue 2011*, inkommen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- ♦ *Kommentar till K3 – ideell sektor, kapitel 36 och 37*, inkommen från Bokföringsnämnden.

Begravningsutredningen

I december 2011 överlämnade regeringen propositionen *Några begravningsfrågor* (Prop. 2011/12:51) till riksdagen. I mars 2012 fattade riksdagen beslut om förändringar i begravningslagen. Förändringarna, som träder i kraft 1 maj 2012, innebär bland annat att den längsta tillåtna tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering förkortas till en månad, från tidigare två månader.

Frågan om tystnadsplikten

Kyrkomötet 2006 gav kyrkostyrelsen i uppdrag att klargöra tystnadspliktens innebörd och omfattning. Den lade fram sina resultat i betänkandet *Ett skyddat rum – tystnadsplikt i Svenska kyrkan*, (2010:3), som sändes ut på remiss i oktober 2010.

Mot bakgrund av detta beslutade sedan kyrkomötet 2011 om ändringar i kyrkoordningen och i kyrkohandboken. Beslutet innebär bland annat ökat skydd för barn som far illa, liksom ett tillägg i vagningslöftena för präster och diakoner.

Strukturutredningen – närhet och samverkan

Utredningsgruppen för strukturutredningen, som bestod av representanter för de olika nomineringsgrupperna, har under 2011 lämnat sina förslag till kyrkostyrelsen i betänkandet *Närhet och samverkan*. Kyrkostyrelsen tillsatte 2008 en utredning med det övergripande syftet att skapa organisatoriska förutsättningar för församlingarna. Utgångspunkten är att Svenska kyrkan ska kunna möta en framtid som sannolikt innebär att en mindre andel svenskar tillhör Svenska kyrkan och en fortsatt flytt från glesbygd till storstäder. Betänkandet *Närhet och samverkan* var på remiss till början av december 2011 och kyrkostyrelsen förväntas lägga fram en skrivelse till kyrkomötet 2012.

Ny generalsekreterare

Den 1 juli 2011 fick Svenska kyrkan en ny generalsekreterare; Helén Ottosson Lovén, tidigare ekonomi- och finanschef samt ställföreträdande generalsekreterare. Generalsekreteraren i Svenska kyrkan är kyrkans högsta chefstjänsteman som ska leda arbetet på kyrkokansliet i Uppsala.

Kommunikationsstrategi

Kyrkostyrelsen fastställde *Kommunikationsstrategi med ansvarsfördelning för Svenska kyrkan* i oktober 2011. Syftet med kommunikationsstrategin är att stärka människors bild av Svenska kyrkan genom att planera och samordna kommunikationen. En gemensam kommunikationsstrategi leder också till större effektivitet och minskade kostnader för Svenska kyrkan. Kommunikationsstrategin gäller för den nationella nivån och erbjuds övriga nivåer.

Församlingstidningar undersökta

Under vårvintern 2011 undersöktes läsvärdet i fem församlingstidningar från olika delar av landet. Resultaten var påfallande lika och visar att tidningen/församlingsbladet har en stark ställning. Bland annat ser 51 procent tidningen/trycksaken när den kommer och 41 procent säger sig läsa den.

Svenska kyrkans nya appar

Svenska kyrkan har lanserat två mobilappar under 2011. Appen *Utomlands* är en hjälp att hitta till Svenska kyrkan när man är utomlands. Appen visar också vilka tjänster våra utlandskyrkor erbjuder. Appen *Kyrkguiden* släpptes i slutet av året. Med den kan man hitta till över tretusen kyrkor i Sverige. Apparna har sammanlagt laddats ner ungefär tretusen gånger under 2011. Flera stift har också tagit fram appar.

Introduktionsutbildning i sociala medier

Under 2011 har 22 introduktionsutbildningar om sociala medier hållits på 13 orter runt om i landet med sammanlagt omkring 580 deltagare samt 100 utlandsanställda. Personal från Svenska kyrkans nationella nivå har hållit i utbildningstillfällena.

Svenska kyrkan Play

Från och med september 2011 till den 15 april 2012 genomfördes en pilotverksamhet där olika former av webb tv-sändningar testades. Utöver gudstjänster visades ett magasinsprogram.

Under våren 2012 kommer projektet att utvärderas och en rapport presenteras för kyrkostyrelsen.

Ärkebiskopens blogg

På Svenska kyrkans bloggplattform erbjuds aktiva inom Svenska kyrkan att blogga. Ungefär 30 bloggare utnyttjade den möjligheten 2011, bland annat ärkebiskop Anders Wejryd som har skrivit 41 blogginlägg vilka genererat nästan 700 kommentarer. Bloggportalen som helhet fick 100 000 besök under året.

Ekonomi**Finanspolicyn**

Vid utgången av 2011 hade samtliga stift antagit den etiska inriktningen i Svenska kyrkans finanspolicy. Kapitalet på den nationella nivån förvaltas i enlighet med finanspolicyn, som kyrkostyrelsen antog 2010. Policyn anger att förvaltare som anlitas ska välja bolag som i sin verksamhet bidrar till en mer hållbar utveckling.

Ny aktiefond i Ethosfamiljen

2011 lanserades en ny fond i Ethosfamiljen – Ethos Aktiefond Global. Svenska kyrkan har inflytande över den etiska inriktningen i alla tre fonderna, som ska förvaltas på ett ansvarsfullt sätt i enlighet med Svenska kyrkans finanspolicy. Fonderna riktar sig till stift, församlingar, samfälligheter och prästlönetillgångar.

Publikationer i urval

- ♦ *Mångfaldens mosaik*. En tidning om flerspråkighet. Reportage, intervjuer och faktamaterial om de nationella minoriteter som Svenska kyrkan arbetar med idag. Svenska kyrkan.
- ♦ *När jag gifter mig skall jag göra det på riktigt* av Karin Jarnkvist, avhandling. Ingår i bokserien Forskning för kyrkan. Umeå universitet.
- ♦ *Barnen i Svenska kyrkan* av Niclas Blåder, projektet Teologi och barn. Svenska kyrkan.
- ♦ *Omvänd dig och bli som ett barn och lägg bort det barnsliga* av Arne Fritzson, projektet Teologi och barn. Svenska kyrkan.
- ♦ *I begynnelsen var barnet* av Mikael Larsson, projektet Teologi och barn. Svenska kyrkan.
- ♦ *Och han tog dem i famnen ...* en antologi med Niclas Blåder som redaktör. Projektet Teologi och barn. Svenska kyrkan.
- ♦ *An Unlikely Dilemma. Constructing a Partnership between Human Rights and Peace-building* av Göran Gunner och Kjell-Åke Nordqvist. I bokserien Church of Sweden Research Series. Eugene, Oregon: Pickwick Publications.
- ♦ *Jordbruket vid ett vägshål: hur får vi maten och planetens resurser att räcka till alla?* Rapport utgiven av Svenska kyrkan tillsammans med Lantbrukarnas riksförbund och Naturskyddsföreningen.
- ♦ *Levande teologi* av Cristina Grenholm. Verbum förlag. Med boken *Levande teologi* vill författaren bidra till att göra det teologiska samtalet mer levande och lyfta fram att teologi är något vi kan skapa tillsammans. Under året har boken diskuterats i flera sammanhang: vid flera stiftsbesök, vid Svenska kyrkan i utlandets personalutbildning och på biskopsmötet. Dessutom bland annat på Lunds universitet, Gotlands kyrkvecka, Sveriges kristna råd och på Bok & biblioteksmässan i Göteborg.
- ♦ *Medlem 2010*. En teologisk kommentar av Johanna Gustafsson Lundberg. En teologisk reflektion med utgångspunkt i boken Svenska kyrkans medlemmar. Svenska kyrkan.
- ♦ *Nyckeln till Svenska kyrkan*. Boken *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2011* presenterar ett kunskapsunderlag som kan vara ett stöd vid beslut och kan bidra till vidare reflektion bland kyrkans frivilliga, förtroendevalda och anställda. I årets Nyckel ingår bland annat studien I skärningsfältet mellan religion och politik med syfte att undersöka vilket utrymme den svenska befolkningen anser att religionen ska ha i det offentliga rummet. Svenska kyrkan.
- ♦ *Sann mot sig själv – öppen mot andra*. Samtal om religionsteologi i Svenska kyrkan. Bok om religionsteologi som har tagits fram av Teologiska kommittén på uppdrag av kyrkostyrelsen mot bakgrund av ett beslut i kyrkomötet. Utgiven av Svenska kyrkan i samarbete med Sensus studieförbund.
- ♦ *Svenska kyrkans medlemmar*, av Jonas Bromander. Utifrån en omfattande enkätstudie beskrivs kyrkans roll och ställning i dagens Sverige. Ett slumpmässigt urval av Svenska kyrkans medlemmar ger sin syn på kyrkans uppgift och berättar om sin egen relation till den. Verbum förlag.

- ♦ *Religion som resurs? Existentiella frågor och värderingar i unga svensks liv.* Av Jonas Bromander och Mia Lövheim. Artos & Norma bokförlag.
- ♦ *Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp.* Reviderade riktlinjer för bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp i kyrkliga sammanhang. Svenska kyrkan i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Svenska kyrkans unga.

Svenska kyrkans nationella nivå har på ärkebiskopens initiativ låtit göra en oberoende kartläggning av hur domkapitlen i Svenska kyrkan har hanterat ärenden som rör misstänkta sexuella övergrepp från år 2000 till september 2011. Den slutliga rapporten, *Inventering av anmälningar om misstänkta sexuella övergrepp ...* presenterades vid årsskiftet och visade att domkapitlen, i allt väsentligt, har följt gällande riktlinjer.

Grönt bokslut

Om svenska kyrkans hållbarhetsredovisning

Arbetet för en mer hållbar utveckling är centralt för Svenska kyrkans uppdrag och verksamhet, och är kanske särskilt framträdande inom den internationella verksamheten, det sociala arbetet och den etiska kapitalförvaltningen. Svenska kyrkans hållbarhetsarbete vilar på två principer som är grundläggande för kristen tro och etik. Principerna uttrycker att alla människor är lika mycket värda och att människan som förvaltare av Guds gåvor har ett ansvar både gentemot andra människor och gentemot skapelsen i stort. Den egna verksamheten bidrar dock till bland annat utsläpp av växthusgaser. Och eftersom Svenska kyrkan stödjer projekt i samhällen med utredd fattigdom och svaga kontrollsystem, föreligger det även risk för korruption och förskingring. Svenska kyrkan måste därför alltid agera proaktivt, samt följa upp och syna den egna verksamhetens påverkan på miljö och människor. Som ett led i detta arbete upprättar den nationella nivån för andra året en hållbarhetsredovisning enligt GRI:s redovisningsramverk*.

Till skillnad från 2010 års hållbarhetsredovisning, som presenterades som en bilaga till den nationella nivåns årsredovisning, är 2011 års rapport istället integrerad i årsredovisningen. Det Gröna bokslutet fokuserar på hur den nationella nivån arbetar för att minimera den egna verksamhetens potentiellt negativa inverkan på en hållbar utveckling.

Styrningen av hållbarhetsarbetet

Det är kyrkostyrelsen som ansvarar för Svenska kyrkans hållbarhetsarbete på nationell nivå, och för att ett hållbarhetsperspektiv ska genomsyra hela verksamheten, vilket innebär att nationell nivå:

- ♦ tillhandahåller stöd till stiftens i deras arbete med hållbar utveckling,
- ♦ stödjer biståndsprojekt som bidrar till ett hållbart samhälle,
- ♦ bidrar till människors förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet,
- ♦ arbetar för att alla medarbetare ska känna engagemang för ett hållbart samhälle,

* Global Reporting Initiative (GRI) är en nätverksbaserad organisation som har utvecklat ett ramverk för hållbarhetsredovisning – det vill säga ett sätt för företag och organisationer att redovisa sin ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan. Ramverket är internationellt erkänt och är det mest tillämpade på området. Det finns tre möjliga redovisningsnivåer: A, B och C, där C är den lägsta nivån. Mer information finns på globalreporting.org/Home.

- ◆ satsar på medarbetares hälsa och balans i livet,
- ◆ arbetar för att våra leverantörer ska leva upp till våra riktlinjer,
- ◆ samt att våra kapitalplaceringar sker utifrån hållbar utveckling och etisk hänsyn.

Hållbar utveckling ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen. Inom den internationella verksamheten kommer detta till uttryck genom att:

- ◆ Svenska kyrkan och dess partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser.
- ◆ Svenska kyrkan och dess partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra och fredliga och demokratiska samhällen.

Det strategiska arbetet syftar till att utveckla verksamhetsinriktningen utifrån de övergripande målen. Målen och de strategiska planerna konkretiseras i treårsplanering, budget och nyckeltal – vilket medför att konkreta aktiviteter för att främja hållbar utveckling planeras, genomförs och följs upp. Policies och det interna regelverket är en väsentlig del av styrningen.

Finanspolicy för en etisk kapitalförvaltning

Den nationella nivåns finanspolicy följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment, PRI). Det innebär att våra placeringar ska präglas av hänsyn till och respekt för miljö, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden, men även god bolagsstyrning. För mer information, se nedan i avsnitt Förvaltning av det nationella kapitalet.

Det finns även information att tillgå på www.svenskakyrkan.se/ekonomioch-finans.

Policy mot korruption och förskingring

Svenska kyrkans internationella verksamhet måste kunna hantera risk för korruption och förskingring, även under svåra omständigheter. Svenska kyrkan har en nolltoleranspolicy mot korruption, och har utvecklat en praktisk anti-korrupsionsguide som gjorts känd för våra medarbetare och för våra partner.

Under hela tiden som Svenska kyrkan stödjer ett projekt har våra internationella handläggare tät kontakt med den aktuella partnern. Det underlättar för upptäckten av oegentligheter och brister i administrationen. Kontroller sker fortlöpande och vi tar alltid del av våra partners redovisning av både projekt och samlad ekonomi.

Vid tecken på korruption påbörjar Svenska kyrkan en utredning. Om misstanken som föreligger är allvarlig kan fortsatta utbetalningar omedelbart stoppas. Svenska kyrkan informerar även samarbetspartner i projektet och andra svenska finansiärer (Sida), samt inleder samtal med den aktuella partnern. I de fall där en misstanke om korruption eller allvarliga administrativa brister kan bekräftas inleder Svenska kyrkan samtal om återbetalning av utbetalade medel. Svenska kyrkan kan även i sin tur bli tvungen att återbetala medel som inte gått till utlovat ändamål.

Upphandlingspolicy

Svenska kyrkans arbete för en hållbar och rättvis utveckling ställer höga krav på de företag som vi ingår avtal med. Den nationella nivåns upphandlingspolicy slår fast att all upphandling ska ske utifrån tre principer: affärsmässighet, människors lika värde och gott förvalterskap. I praktiken innebär det att kyrkan enbart ska upphandla och sluta avtal med företag som uppträder ansvarsfullt mot sina

anställda, samhälle och miljö. Företagen ska också följa internationella avtal med syfte att skydda människor och miljö.

KsSkr 2012:2

Resepolicy

Den nationella nivåns resepolicy säger att tjänsteresor ska ske med hänsyn till miljömässig och social påverkan, samt på ett kostnadseffektivt sätt. I praktiken betyder detta att medarbetare alltid ska överväga möjligheten att resa med tåg eller buss framför flyg, men med hänsyn till tid och avstånd. Allmänna kommunikationsmedel ska om möjligt alltid nyttjas framför taxi och bil.

Externa policys och Svenska kyrkans medlemskap i HAP

Svenska kyrkans nationella nivå följer ACT-alliansens och Röda korsets uppförandekoder. Läs mer om Svenska kyrkans medlemskap i ACT ovan (Internationellt arbete). Sedan den 1 januari 2011 är Svenska kyrkan även medlem i HAP International (Humanitarian Accountability Partnership International). HAP är bistandssektorns första självreglerande organ och organisationen ställer höga krav på sina medlemmars trovärdighet och styrning.

Medlemskapet innebär att den internationella verksamheten har åtagit sig att följa HAP:s principer om ansvarstagande och ansvarsutkrävande gentemot våra målgrupper. Svenska kyrkan arbetar även för att kvalitetssäkra den internationella verksamheten i enlighet med HAP Standard 2010. Målet är att verksamheten ska kunna certifieras under hösten 2012.

Det klimatsmarta kontoret

El och uppvärmning

En betydande del av den totala energiförbrukningen i Sverige sker i byggnader, och detta gäller även för Svenska kyrkans nationella nivå. Frågor som rör uppvärmning och el är således centrala för verksamhetens hållbarhetsarbete. Sedan 2011 köper den nationella nivån el som bär Naturskyddsföreningens märkning "Bra miljöval". Märkningen innebär att all el är baserad på förnybara energikällor (i vårt fall 100 procent vattenkraft), har en låg miljöpåverkan och tar hänsyn till biologisk mångfald.

El och uppvärmning (Sverige)*	2011	2010
Ägda fastigheter		
El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	83	85
Fjärrvärme (kWh/m ²)	61	72
CO ₂ till luft (kg) på grund av fjärrvärme	12	14
Hyrda fastigheter		
El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	51	54

*Se nedan för beräkningsgrunder.

Klimatkompenserat papper

Sedan 2011 använder Svenska kyrkans nationella nivå klimatkompenserat papper. Det betyder att det i priset på det papper som vi köper in ingår en avgift som oavkortat går till plantering av träd i södra Afrika. Om den nationella nivån istället skulle ha köpt in icke klimatkompenserat papper skulle pappersförbrukningen under 2011 ha genererat cirka 2 500 kg CO₂. Se nedan för beräkningsgrunder.

Som en åtgärd för att spara energi och papper har den nationella nivåns skrivare dubbelsidiga utskrifter och svartvit text som standardinställning. Under året har kyrkostyrelsen prövat användningen av läsplattor för att minska utskrifter och utskick.

Pappersförbrukning	2011	2010
Kopieringspapper (kg/person)	35	36
Returpapper kontorspapper (kg/person)	54	45

Grön it

Svenska kyrkans nationella nivå arbetar tillsammans med stiftens för att implementera en Gemensam IT-plattform. Det innebär att många användare inte kommer att behöva en dator. Istället kommer programvaran att finnas på en central server som nås via en så kallad tunn klient. En sådan arbetsplats minskar avsevärt energiförbrukningen.

Under 2011 påbörjades en kartläggning av våra IT-leverantörer. Syftet är att undersöka hur dessa arbetar med frågor som berör miljö och mänskliga rättigheter.

Miljösmart resande

Från och med 2011 klimatkompenसरar vi flygresor. Det innebär att vi betalar en klimatavgift om en krona per utsläppt kilo CO₂. För varje krona går 50 öre till klimatprojekt inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete, och resterande 50 öre används till att minska den egna verksamhetens miljöpåverkan. 2011 års klimatkompensation uppgick till 1,2 miljoner kronor.

Under 2011 tecknades ett nytt avtal för resor med taxi och vår förhoppning är att i framtiden även redovisa våra taxiresor.

Resor	2011	2010
Tågresor (km/person)	2 120	2 515
CO ₂ till luft på grund av tågresor, totalt (kg)	1,8	1,4
Flygresor (km/person)	24 569	24 863
CO ₂ till luft på grund av flygresor, totalt (ton)	1 231	1 217

*Se nedan för beräkningsgrunder.

Redovisningsprofil

Urval av områden

De uppgifter och nyckeltal som Svenska kyrkans nationella nivå redovisar har i en intern process bedömts som mest väsentliga med hänsyn till organisationens uppdrag och verksamhet. Med väsentlighet avses områden som enligt GRI:s egen definition, speglar organisationens betydande ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan, och kan komma att påverka intressenternas bedömningar och beslut.

Intressenter

I en intern process har vi identifierat den nationella nivåns intressenter. Som Sveriges största trossamfund har Svenska kyrkan en särskild roll i det svenska samhället, och därför är samhället i stort att betrakta som en intressent. Svenska

kyrkan har ett särskilt ansvar gentemot medlemmar, medarbetare, bidragsgivare, samt dotter- och intresseföretag. Även andra trossamfund, beslutsfattare, myndigheter, organisationer som Svenska kyrkan erhåller medlemskap i eller på annat vis utöver inflytande över, leverantörer, Svenska kyrkans stift, församlingar och samfälligheter, är intressenter.

KsSkr 2012:2

Beräkningsgrunder

Resuppgifter erhåller vi från vår resebyrå. Underlagets värden är baserade på schabloner från Nätverket för transporter och miljön (NTM)*.

Flyg, interkontinental	140g CO ₂ /person km
Flyg, inhemsk	226g CO ₂ /person km
Flyg, internationell	110g CO ₂ /person km
Tåg	0,0021g CO ₂ /person km

Leverantören av klimatkompenserat papper tittar först på koldioxidutsläppet från massatillverkningen och från pappersbruket där det aktuella pappret tillverkas. Ett normalt värde i branschen är cirka 1 ton CO₂ per ton papper. Därefter beräknar leverantören vilka utsläpp tillverkarens inköpta el förorsakar och lägger slutligen till utsläppen från transporterna till och från det egna centrallagret i Jordbro.

För att beräkna CO₂-utsläpp till luft på grund av fjärrvärme har vi använt oss av uppgifter från Vattenfall. 2011 gav varje kWh levererad fjärrvärme utsläpp av 200 gram CO₂ till luft.

Tillämpad redovisningsnivå

Svenska kyrkans nationella nivå redovisar sitt hållbarhetsarbete enligt GRI:s redovisningsnivå C, men med ambitionen att i framtiden kunna redovisa enligt redovisningsnivå B. Indexet nedan anger på vilken sida i den tryckta Årsredovisningen/det Gröna bokslutet som informationen finns att tillgå.

Redovisningens tillämpningsnivå

		C	C+	B	B+	A	A+
Obligatoriskt	Egen bedömning		Redovisningen bestyrkt av utomstående		Redovisningen bestyrkt av utomstående		Redovisningen bestyrkt av utomstående
	Uttalande från tredje part						
	Granskat av GRI						
Frivilligt							

GRI-index		
1 Strategi och analys		Sida
1.1	Uttalande från generalsekreteraren	8
2 Organisation		
2.1	Organisationens namn	10
2.2	De viktigaste varumärkena, produkterna och tjänsterna	10
2.3	Organisationsstruktur	10
2.4	Lokalisering av organisationens huvudkontor	10
2.5	Länder där organisationen är verksam	45
2.6	Ägarstruktur och företagsform	10
2.7	Marknader	9, 45
2.8	Organisationens storlek	9, 39, 45
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	19
2.10	Utmärkelser och priser under räkenskapsåret	-
3 Redovisningsparametrar		
3.1	Redovisningsperiod	Kalenderår
3.2	Senaste redovisningen	Föregående kalenderår
3.3	Redovisningscykel	Ettårig
3.4	Kontaktperson	27
3.5	Process för att definiera redovisningens innehåll	26
3.6	Redovisningens avgränsningar	26
3.7	Särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsning	–
3.8	Redovisningsprinciper för hyrda anläggningar med mera	25
3.9	Mätmetoder och beräkningsunderlag	26
3.10	Förklaring till korrigeringar från tidigare rapporter	24
3.11	Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning med mera, jämfört med tidigare rapporter	24
3.12	GRI-index	27
4 Styrning, åtaganden och intressentrelationer		
4.1	Styrningsstruktur	10
4.2	Styrelseordförandens roll	10, 56
4.3	Styrelseledamöter	57

4.4	Möjligheter att lämna förslag högsta ansvariga organ	11
4.5	Koppling mellan ersättning och resultat	Ej bonus
4.7	Process för krav på styrelsemedlemmarnas kvalifikationer	56
4.8	Värderingar, uppförandekoder etc.	25
4.12	Externa stadgor, principer och initiativ	25
4.13	Medlemskap i organisationer	13, 15, 25
4.14	Identifierade intressentgrupper	26
4.15	Identifiering och urval av intressenter	26
5 Ekonomiska indikatorer		
EC3	Omfattning av organisationens förmånsbestämda åtaganden	
EC4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	16, 20
6 Miljöindikatorer		
EN1	Materialanvändning i vikt eller volym	26
EN4	Indirekt energianvändning per primär energikälla	25
EN17	Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt	26
EN29	Väsentlig miljöpåverkan genom transport av arbetskraft	26
7 Sociala indikatorer		
LA1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region	45
LA4	Procent av arbetsstyrkan som omfattas av kollektivavtal	100 %
LA13	Sammansättning av styrelse och ledning nedbruten på kön och åldersgrupp	44
HR1	Procentuell andel betydande investeringsbeslut som krav gällande mänskliga rättigheter	100 %
SO5	Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying	11, 12, 15, 19, 20

Kontakt

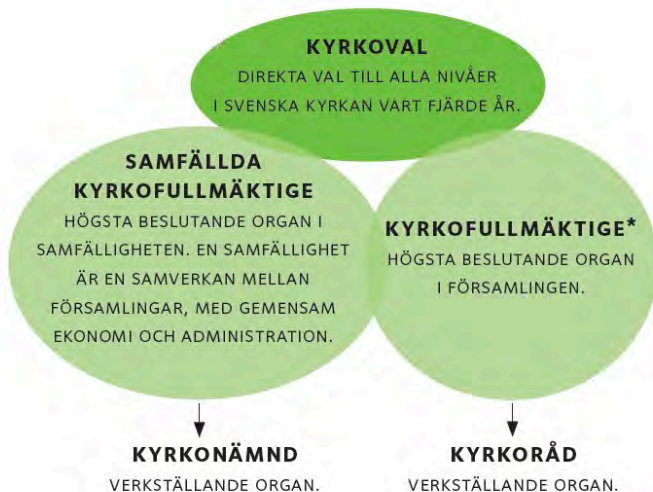
Lina Lilja, lina.lilja@svenskakyrkan.se

Kyrkokansliet i Uppsala

Tfn 018-16 95 00, Adress: Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

FÖRSAMLINGSNIVÅ

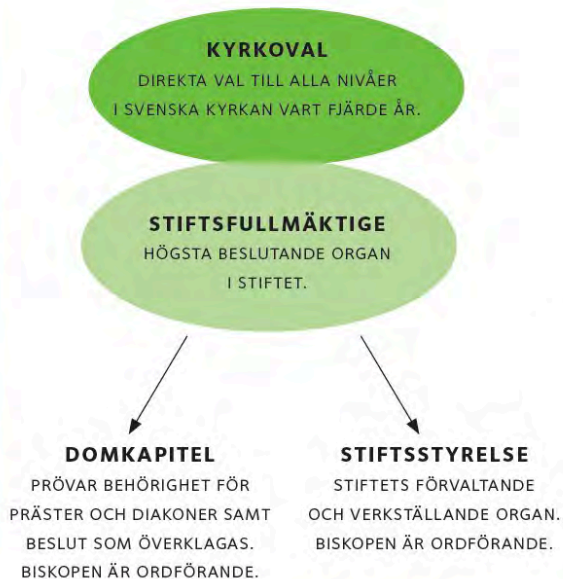
Firar gudstjänst, bedriver undervisning samt utövar diakoni och mission.

* I en församling som ingår i en samfällighet kan valet i stället gälla direktvalt kyrkoråd.

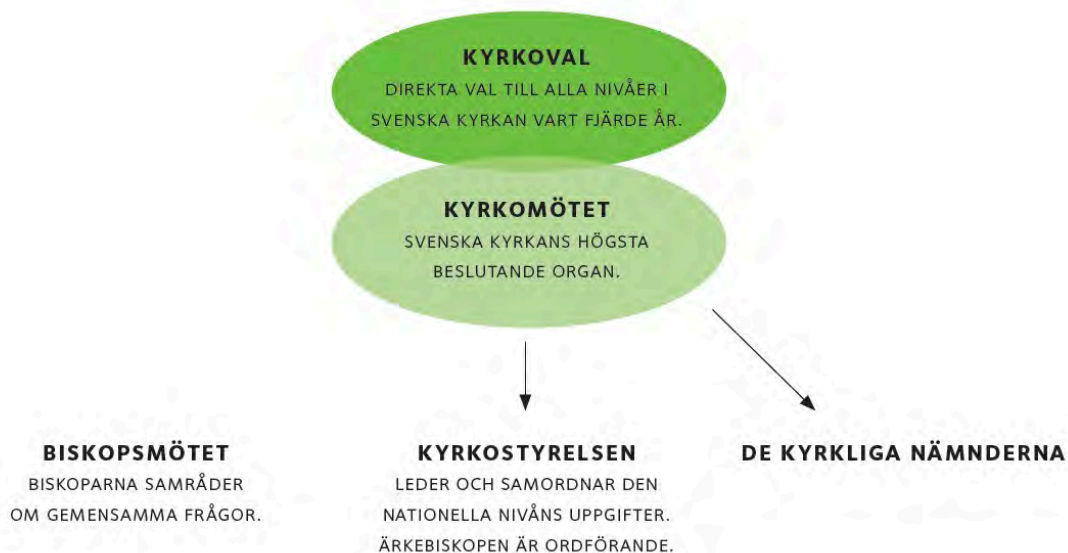
STIFTSNIVÅ

Främjar och har tillsyn över församlingarna. Samordnar verksamhet i stiftet.

NATIONELL NIVÅ

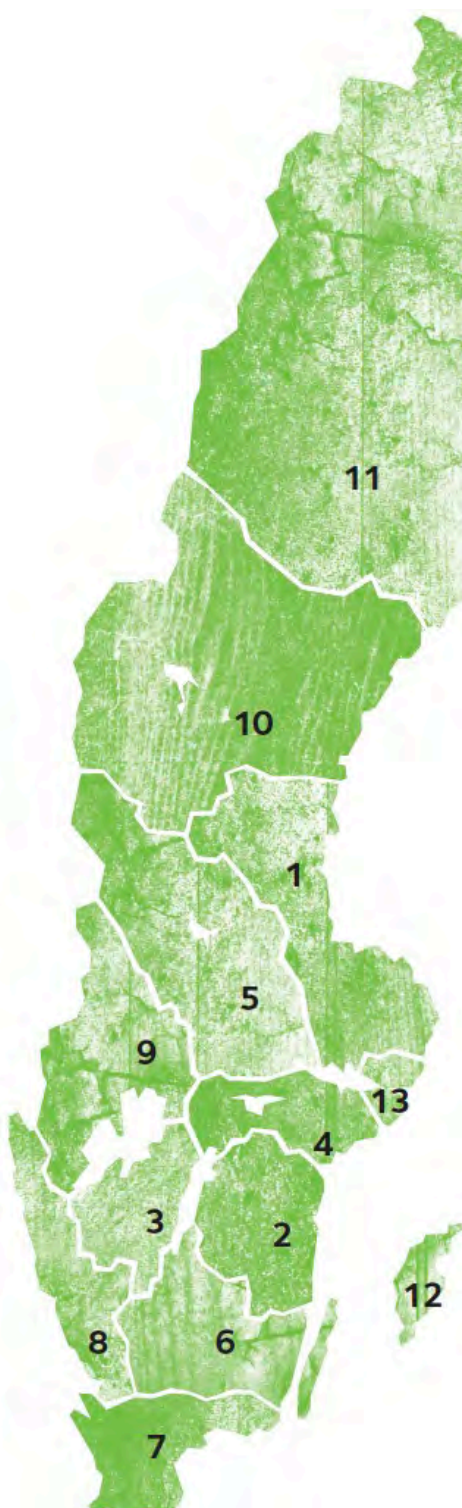
Ansvarar för Svenska kyrkans gemensamma angelägenheter och företräder kyrkan nationellt och internationellt.

Stiften i Svenska kyrkan

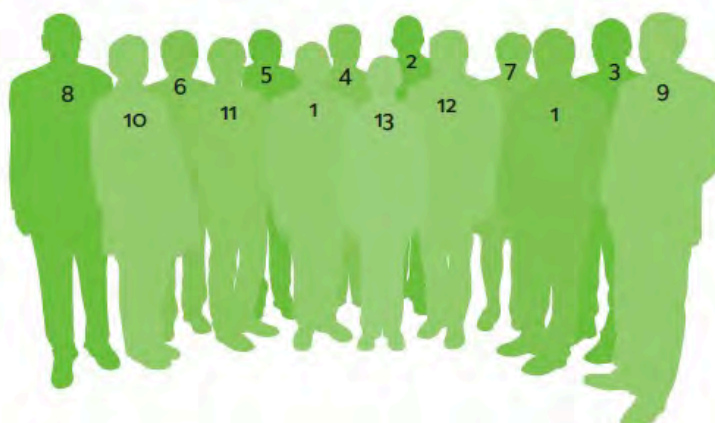
KsSkr 2012:2

Svenska kyrkan bestod 2011 av 13 stift indelade i totalt 1 456 församlingar i Sverige och 42 församlingar utomlands. Närmare 70 procent av Sveriges befolkning var medlemmar i Svenska kyrkan.

1. UPPSALA STIFT
736 318 INVÅNARE (10/11)
72,0 % MEDLEMMAR
136 FÖRSAMLINGAR
ÄRKEBISKOP: ANDERS WEJRYD
BISKOP: RAGNAR PERSENIUS
2. LINKÖPINGS STIFT
541 952 INVÅNARE
73,3 % MEDLEMMAR
109 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: MARTIN MODÉUS
3. SKARA STIFT
543 049 INVÅNARE
73,6 % MEDLEMMAR
124 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ERIK AURELIUS
Åke Bonnier vigs till ny biskop 26 aug 2012.
4. STRÄNGNÄS STIFT
612 640 INVÅNARE
65,6 % MEDLEMMAR
73 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS-ERIK NORDIN
5. VÄSTERÅS STIFT
576 369 INVÅNARE
73,8 % MEDLEMMAR
77 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: THOMAS SÖDERBERG
6. VÄXJÖ STIFT
629 712 INVÅNARE
73,2 % MEDLEMMAR
197 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: JAN-OLOF JOHANSSON
7. LUNDS STIFT
1 405 912 INVÅNARE
67,2 % MEDLEMMAR
189 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ANTJE JACKELÉN

8. GÖTEBORGS STIFT
1 316 865 INVÅNARE
66,6 % MEDLEMMAR
196 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: PER ECKERDAL
9. KARLSTADS STIFT
360 894 INVÅNARE
78,7 % MEDLEMMAR
88 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ESBJÖRN HAGBERG
10. HÄRNÖSANDS STIFT
368 454 INVÅNARE
79,0 % MEDLEMMAR
104 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: TUULIKKI KOIVUNEN BYLUND
11. LULEÅ STIFT
508 212 INVÅNARE
79,1 % MEDLEMMAR
57 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS STIGLUND
12. VISBY STIFT
57 308 INVÅNARE
79,1 % MEDLEMMAR
42 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: SVEN-BERNHARD FAST
Visby stift har tillsyn över Svenska kyrkans 42 utlandsförsamlingar.
13. STOCKHOLMS STIFT
1 825 170 INVÅNARE
58,2 % MEDLEMMAR
64 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: EVA BRUNNE
Hovförsamlingen medräknad.

Kommentarer till ekonomiskt utfall

Totala intäkter och kostnader

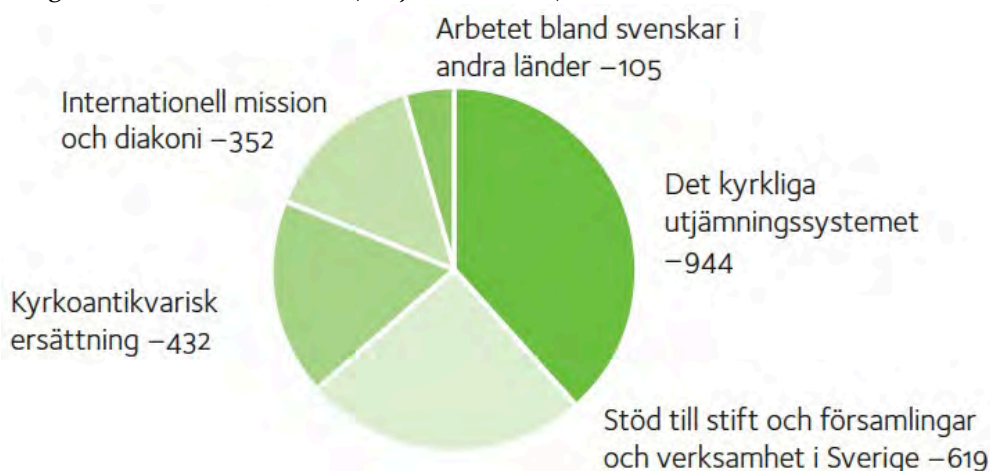
Det ekonomiska utfallet i koncernen uppgår till –201 (föregående år 354) miljoner kronor och är främst en följd av det negativa resultatet i kapitalförvaltningen uppgående till –256 miljoner kronor. De totala intäkterna uppgår till 2 228 (föregående år 2 643) miljoner kronor, inklusive det negativa resultatet av kapitalförvaltningen. Den största intäktsposten är utjämningsavgifter. De omfördelas till stor del i det kyrkliga utjämningsystemet i form av utjämningsbidrag. Den näst största intäktsposten är erhållna bidrag, främst den kyrkoantikvariska ersättningen, som intäktsförs i den utsträckning som den används. Ännu inte använda medel skuldförs i balansräkningen. Övriga bidrag kommer bland annat från Sida, EU och olika stiftelser och används främst i den internationella verksamheten. Kollektor och gåvor är en annan betydelsefull intäkt, inte minst för den internationella verksamheten. I övriga intäkter ingår återbetalning av särskild löneskatt uppgående till 117 miljoner kronor, som berör pensionsavsättningar före år 2000. Beloppet har inkommit 2012 och redovisas som kortfristig fordran.

Diagram 1: Intäkter* 2011 (miljoner kronor)

*exklusive det negativa resultatet av finansförvaltningen.

Inriktningen på verksamheten utgår från kyrkoordningen och från de beslut som kyrkomötet och kyrkostyrelsen fattar. De totala kostnaderna uppgår till 2 452 (föregående år 2 339) miljoner kronor. Den ekonomiska omfattningen av de huvudsakliga uppgifterna framgår i nedanstående diagram.

Tabell 1: Kostnader fördelade på uppgifter 2011 (miljoner kronor)

	Utfall 2011	Utfall 2010
Det kyrkliga utjämningsystemet	-944	-921
Stöd till stift och församlingar och verksamhet i Sverige	-619	-630
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-324
Internationell mission och diakoni	-352	-354
Arbetet bland svenskar i andra länder	-105	-110
Kostnader	-2 452	-2 339

Det kyrkliga utjämningsystemet

Den nationella nivån ansvarar för att förmedla kyrkoavgifter till stift och församlingar. Under 2011 förmedlades 12,4 miljarder kronor i kyrkoavgifter. Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, och därigenom skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Den nationella nivåns uppgift är att svara för det kyrkliga utjämningsystemet, vilket innebär att administrera systemet och att fastställa nivåerna i systemet. En annan uppgift i anslutning till detta är förmedling av begravningsavgifter. Utjämningsystemet består av generell utjämning av intäkter och kostnader mellan församlingarna, samt allmän utjämning som finansierar verksamheten på -nationell nivå och stiftsbidraget. Bidraget från nationell nivå till stiftet har minskat jämfört med föregående år till följd av en motsvarande ökad utdelning från prästlönetillgångarna till stiftet.

Stöd till stift och församlingar och verksamhet i Sverige

Stöd till stift och församlingar

Uppgiften att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet handlar om stöd kopplat till församlingens grundläggande uppgift, administration, ekonomi, juridik och kommunikation samt stöd till stift utan en direkt koppling till församlingsnivån. Under året har insatser genomförts för att öka människors samhörighet med Svenska kyrkan, skapa förutsättningar för en effektivare administration och verksamhet, underlätta för beslutsfattare att få tillgång till fakta-

KsSkr 2012:2 underlag och insatser för att kyrkan i högre grad ska uppfattas som relevant för unga i vår tid.

De kyrkliga grundutbildningarna

Den nationella nivåns uppgift är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner för dessa samt se till att grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Under året har insatser genomförts för att förvalta och genomföra utbildning av diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Därtill har stöd för rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning lämnats och översynen av utbildningsorganisationen har fortsatt. officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Under året har insatser genomförts i form av ekumeniska dialoger och utveckling av såväl ingångna överenskommelser som nya kyrkorelationer nationellt och internationellt. Därtill har genomförandet av generalförsamlingarna för Kyrkornas världsråd respektive Europeiska kyrkokonferensen år 2013 förberetts.

Forskning

Under året har insatser genomförts för att främja vetenskaplig forskning inom det teologiska området och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden till stöd för utvecklingsarbetet i stift och församlingar.

Kulturliv för dialog

Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning. Under året har insatser genomförts i form av engagemang vid bok- och biblioteksmässan, den internationella filmfestivalen och vetenskapsfestivalen, utdelandet av Svenska kyrkans kulturstipendier samt dialog, samtal och seminarier om kultur med förtroendevalda och anställda vid stift.

De direkta valen

Övergripande ansvar för de direkta valen omfattar samtliga direkta val i hela landet, till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församlingar, till samfälliga kyrkofullmäktige i samfälligheter, till stiftsfullmäktige i stift och till kyrkomötet på den nationella nivån. Det betyder att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter genom utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning. Under året har insatser genomförts för att förbereda 2013 års direkta val.

Gemensamma IT-system

Under året har drift, förvaltning och utveckling skett av Svenska kyrkans gemensamma IT-plattform och system.

Styrning och administration

Styrning och administration omfattar arbetet i och med kyrkomötet, kyrkostyrelsen, nämnderna och råden samt administrationen av den nationella nivåns verksamhet. Under året har verksamhets- och ekonomistyrningen utvecklats genom införandet av ett nytt ekonomisystem. Som företrädare för Svenska kyrkan besvaras remisser och löpande kontakter sker med landets beslutsfattare. Ett ansvar finns även att förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Arbeta har också genomförts kopplat till ansvaret för ledning och samordning av Svenska

kyrkans samlade beredskap, hanteringen av kyrkoavgifter, bevarande och vård av kyrkans arkiv och tillsynen av prästlönetillgångarna.

KsSkr 2012:2

Verksamhetens finansiering och kostnader

Stöd till stift och församlingar och verksamhet i Sverige finansieras huvudsakligen genom allmän utjämningsavgift. Kostnaden för stöd till stift och församlingar ligger i nivå med föregående år. I kostnaderna ingår 100 miljoner kronor i tillfälligt församlingsbidrag som i sin helhet betalats ut under året samt 100 miljoner kronor i riktat församlingsbidrag, varav 88 miljoner ännu inte utbetalats. Det riktade församlingsbidraget utgör ett stöd för åtgärder som leder till ökad samverkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhets-effektivisering.

Kostnaderna för grundutbildningarna, för officiella relationer till andra kyrkor, för forskning och för kulturliv och dialog ligger i nivå med föregående år. Kostnaderna för de direkta valen ökar jämfört med föregående år som en följd av att vi närmar oss 2013 års kyrkoval.

Kostnaderna för gemensamma datasystem har ökat jämfört med föregående år till följd av utveckling och anpassning av systemen för att svara mot nya behov exempelvis vad gäller indelning och organisationssystem. Kostnaderna för styrning och administration har minskat väsentligt jämfört med föregående år. Detta är huvudsakligen en följd av att i föregående års kostnader ingick vissa omställningskostnader. I kostnaderna ingår också Svenska teologiska institutet i Jerusalem, som är en filial till trossamfundet. I finansieringen med allmän utjämningsavgift för det teologiska institutet ingår 12 miljoner kronor från en femårig fastighetsbudget på totalt 16 miljoner kronor.

De kyrkliga kulturminnena

Under året har kyrkostyrelsen beslutat om fördelning av den statliga kyrkoantikvariska ersättningen, säkerställt utbetalningar och redovisat föregående års utfall till regeringen. Svenska kyrkan erhåller årligen ett bidrag om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Årets användning av dessa medel har ökat med 108 miljoner kronor jämfört med föregående år, men är ännu inte i nivå med det årliga bidraget. Mellanskillnaden skuldförs i balansräkningen tills den används.

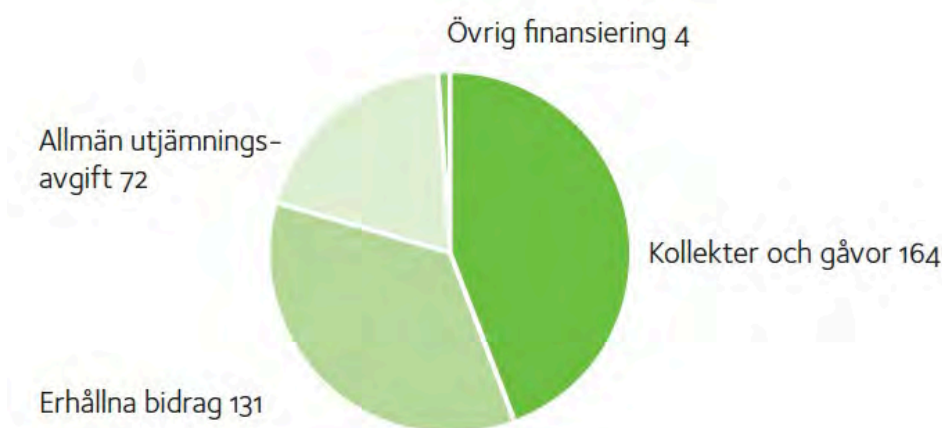
Internationell mission och diakoni

Uppgiften är att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och diakoni vilket innebär att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna inom Svenska kyrkan och med andra kyrkor och internationella organ. I detta ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missionsarbete och diakonala insatser.

Under året har Svenska kyrkan och partner samarbetat för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv. Därtill har insatser genomförts i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser. Svenska kyrkan och partner har också i det civila samhället varit aktiva för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen och bidragit till att människor har förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet. De har också bidragit till

samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora. Därtill har insatser genomförts för att integrera Svenska kyrkans internationella arbete på alla nivåer inom Svenska kyrkan och för att allmänheten ska se Svenska kyrkan som en trovärdig aktör. Verksamhetens finansiering framgår i nedanstående diagram:

**Diagram 3: Finansiering av internationell mission och diakoni 2011
(miljoner kronor)**

Verksamheten finansieras genom kollekter och gåvor 164 (föregående år 166) miljoner kronor, erhållna bidrag 131 (föregående år 104) miljoner kronor, allmän utjämningsavgift 72 (föregående år 47) miljoner kronor, övrig finansiering 4 (föregående år 1) miljoner kronor. Kostnaderna ligger i nivå med föregående år. Mellanskillnaden mellan intäkter och kostnader år 2011 skuldförs i balansräkningen som destinerade medel för användning senare år. I år avsätts 23 miljoner kronor till destinerade medel. Föregående år ianspråktogs destinerade medel med 35 miljoner kronor. Insamlingsbranschen kontrolleras av frivilliga regelverk, bland annat utfärdade av Svensk insamlingskontroll och Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRII). Svenska kyrkan omfattas av och följer de rekommendationer som dessa organisationer ger. Mer information om kollekter och gåvor finns i not 1 och 3.

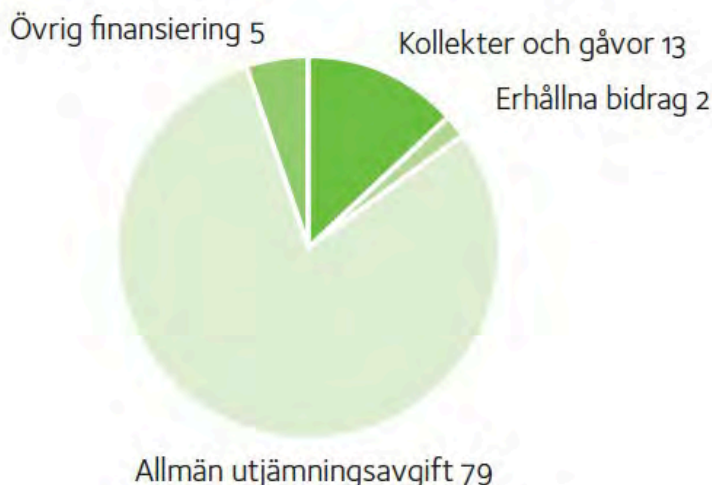
Arbetet bland svenskar i andra länder

Uppgiften innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ett ekumeniskt samarbete. Verksamheten omfattar 42 utlandsförsamlingar varav 6 är filialer till trossamfundet.

Under året har insatser genomförts för att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga, åstadkomma en ändamålsenlig och effektiv lokalförsörjning och fastighetsförvaltning samt öka insamlingen av medel i Sverige och utomlands. Det handlar också om en satsning för att utveckla arbetet bland unga vuxna utomlands och för att stärka det frivilliga engagemanget. Därtill har kyrkomötet beslutat om förändringar i styrningen av arbetet bland svenskar i andra länder och det demokratiska inflytandet för utlandssvenskar i Svenska kyrkan. Verksamhetens finansiering framgår i nedanstående diagram:

**Diagram 4: Finansiering av arbete bland svenskar i andra länder 2011
(miljoner kronor)**

KsSkr 2012:2

Arbete bland svenskar i andra länder finansieras av kollekt och gåvor 13 (föregående år 11) miljoner kronor, erhållna bidrag 2 (föregående år 7) miljoner kronor, allmän utjämningsavgift 79 (föregående år 87) miljoner kronor, övrig finansiering 5 (föregående år 4) miljoner kronor. Kostnaderna för verksamheten har minskat jämfört med föregående år till följd av det förändringsarbete som inleddes 2010. I finansieringen med allmän utjämningsavgift tillkommer 8 miljoner kronor från en femårig fastighetsbudget på totalt 105 miljoner kronor.

Förvaltning av det nationella kapitalet

Den nationella nivåns uppgift är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att detta bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Ett kapitalförvaltningsråd under kyrkostyrelsen kompletterad med externa experter ansvarar för förvaltningen.

Svenska kyrkan har en långsiktig förvaltning med långsiktiga mål. Den inriktning på hållbarhet och etik som präglar förvaltningen kommer ibland under enskilda år att uppvisa stora skillnader jämfört med de index som förvaltningar normalt mäts mot. Inom ramen för det etiska arbetet finns Ethosfonderna även tillgängliga för hela kyrkan. Innehaven redovisas i sin helhet på svenskakyrkan.se/ekonomiochfinans. På grund av en restriktiv hållning mot att investera i bolag inom t.ex. oljesektorn blir svängningarna mot den sektorn extra tydliga. Eftersom några av Stockholmbörsens vinnare inte finns i portföljen erhålls en lägre avkastning 2011 jämfört med mer indexnära portföljer.

Svenska kyrkan arbetar med externa förvaltare, se tabell 3. Förvaltarna av i första hand globala aktier fortsätter att visa att en förvaltning baserad på hållbarhet mycket väl kan ge en betydligt bättre avkastning än sina jämförelse-index. Generation Investment Management har trots årets något svaga resultat sedan starten 2008 gett 5 procent i årlig avkastning vilket är 4,5 procent bättre än sitt index. First States Global Emerging Markets har sedan 2009 gett 15,6 procent i årlig avkastning vilket är 6,2 procent bättre än index.

Under hösten vände utvecklingen något på de flesta av världens börser. Men det har varit en ryckig utveckling präglad av nervositet och osäkerhet. Svenska aktier steg till slut med 2 procent under det sista tertialet. Men året slutade ändå på -13,5 procent för Stockholmsbörsen. Globala aktier återhämtade sig något snabbare och tog tillbaka nästan hälften av de 11 procent man förlorade under

årets första åtta månader. Emerging Markets tappade ytterligare 2 procent under det sista tertialet. Tack vare lägre räntenivåer för statsobligationer blev dock utvecklingen mycket positiv för ränteportföljerna. Svenska räntor steg till slut med inte mindre än 8,4 procent i värde för helåret.

På grund av den stora osäkerhet som rått har valet varit att ligga underexponerade mot aktier och till och med minska andelen aktier något under perioden. Vid årsskiftet var andelen aktier 49 procent, en undervikt med 11 procentenheter mot normalportföljen.

Marknadsvärdet på placeringstillgångarna i kapitalförvaltningen uppgick per den 31 december 2011 till 4 521 miljoner kronor, (5 053 miljoner kronor per 31 dec 2010). Det förvaltade kapitalet var 532 miljoner kronor lägre än vid förra årsskiftet, varav 200 miljoner kronor är hänförligt till utbetalningar avseende församlingsbidrag.

Resultatet för helåret 2011 uppgick till -256 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning på -5,1 procent. Ränteförvaltningen hade ett positivt resultat med totalt 158 miljoner kronor medan -aktieförvaltningen sammanlagt bidrog negativt med -414 miljoner kronor under perioden. Valutakursförändringarna påverkade den globala aktieportföljens resultat positivt under 2011 med ca 2 procent.

Tabell 2: Portföljens avkastning per tillgångsslag

Belopp i mnkr	Resultat 2011	Avkastning	Indexutveckling	Jämförelseindex
Svenska aktier	- 278	-20,7%	-13,5%	SIX RX
Globala aktier	-108	-8,6%	-5,7%	DJSI
Emerging markets	-28	-13,1%	-16,5%	MSCI EM
Svenska räntor	147	8,4%	8,4%	OMRX Bond
Globala räntor	8	3,5%	2,7%	Merrill Lynch EMU
Alternativa placeringar	1	1,0%	0,1%	3 mån SSVX
Totalt i förvaltning	-256	-5,1%	-2,8%	

Enligt nedanstående tabell 3 uppgår marknadsvärdet till 4 521 miljoner kronor. Däri ingår likvida medel och upplupna ränteintäkter om 208 miljoner kronor. Utan dessa poster uppgår saldot till 4 313 miljoner kronor att jämföra med not 24. Enligt not 24 uppgår marknadsvärdet till 4 595 miljoner kronor. Däri ingår verksamhetsdestinerade medel om 260 miljoner kronor, Professorsfonden om 17 miljoner kronor och minnesfonder om 5 miljoner kronor. Utan dessa avsättningar och fonder kvarstår 4 313 miljoner kronor att jämföra med nedanstående tabell.

Tabell 3: Portföljens fördelning per förvaltning och tillgångslag

KsSkr 2012:2

Alla belopp i mnkr	Marknadsvärde 2011	Andel 2011	Marknadsvärde 2010	Andel 2010	Normalportfölj
DNB (f.d. Carlsson)		288	6%	740	15%
Ethos aktiefond (SEB)		341	8%	669	13%
Nordea Swedish Stars		201	4%	-	-
Egen förvaltning/Catella		4	0%	19	0%
Svenska aktier	833	18%	1 427	28%	25%
Ethos global SAM		445	10%	535	11%
GIM		518	12%	553	11%
DNB Miljöinvest (f.d. DnBNOR)		76	2%	54	1%
RCM		-	-	346	7%
Globala aktier	1 039	23%	1 488	30%	30%
First State	252	6%	197	4%	
GIM Asia Fund	93	2%	-	-	
Emerging Markets	345	8%	197	4%	5%
Total aktieportfölj	2 217	49%	3 112	62%	60%
Alfred Berg	680	15%	628	12%	
Nordea		645	14%	592	12%
Ethos räntefond (SEB)	708	16%	510	10%	
Svenska räntor	2 033	45%	1 730	34%	35%
Nordea fond		-	-	212	4%
Globala räntor	-	-	212	4%	5%
Total ränteportfölj	2 033	45%	1 942	38%	40%
Excalibur	100	2%	-	-	
Alternativa placeringar	100	2%	-	-	
Likvida medel	171	4%	-	-	
Total portfölj	4 521	100%	5 053	100%	100%

Utöver kapitalförvaltningen tillkommer likviditetsförvaltningen som uppgår till 2 153 miljoner kronor och är placerade i kortfristiga räntebärande placeringar samt likvida medel på kyrkkontot som uppgår till 1 408 miljoner kronor. Under 2011 har likviditetsförvaltningen givit en avkastning utöver ordinarie ränta vilket medfört att 18 miljoner kronor kunnat fördelas till stift och församlingar som tilläggsränta på kyrkkontot.

Riskhantering inom finansfunktionen

Syftet med riskhantering inom finansfunktionen är att säkerställa att förvaltningen av de finansiella tillgångarna sker på ett tillfredsställande sätt. Metoden för att

uppnå detta är att löpande bevaka, utvärdera och kontrollera de finansiella riskerna. Utformningen av denna verksamhet ska säkerställa att förvaltningen följer beslutade strategier och riktlinjer.

De risker som är förknippade med förvaltningen kan delas upp i marknadsrisk, kredit- och motpartsrisk, valutarisk, likviditetsrisk, legal och operativ risk. Dessa risker avgränsas i den finanspolicy som finns för verksamheten. Riskerna hanteras genom god intern kontroll exempelvis vad gäller en säker hantering av transaktioner, klart definierade och avgränsade ansvarsområden samt dokumenterade rutinbeskrivningar. Arbetet med kontroll och uppföljning av risk i förvaltningen är strukturerade kring två huvudfunktioner: Löpande kontroll och granskning av risk mot limit samt rapportgenerering.

Svenska kyrkan har valt att anlita externa förvaltare för merparten av det förvaltade kapitalet. Det innebär att de huvudsakliga operativa riskerna uppstår hos de externa förvaltarna och depåbankerna.

Stiftelser

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar 86 (föregående år 86) stiftelser med anknuten förvaltning. Stiftelserna är egna juridiska personer och ingår därför inte i balans- och resultaträkningen för Svenska kyrkan på nationell nivå. Tillgångarna i stiftelserna har vid årsskiftet ett bokfört värde på 147 (föregående år 174) miljoner kronor. Avkastningen från stiftelserna tillförs till stor del den verksamhet som bedrivs inom Svenska kyrkan på nationell nivå.

Destinerade medel

Under året är nettoförändringen av destinerade medel 22 (föregående år -37) miljoner kronor. Det innebär att reserverade medel ökat till skillnad från föregående år, då medel ianspråkto. Mer information om destinerade medel finns i not 1 och 14.

Eget kapital

Målnivån för eget kapital för Svenska kyrkan på nationell nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 000 miljoner kronor, med en årlig uppräkningsindex. När eget kapital överstiger målnivån med mer än 25 procent, behöver detta särskilt kommenteras vilket var fallet år 2010. På grund av finansöron under hösten 2011 och genom finansiellt stöd till stift och församlingar är åter eget kapital under denna nivå. Mer information om eget kapital finns i not 1 och 16.

Tabell 4: Målkapital för svenska kyrkan på nationell nivå 2011 (miljoner kronor)

	Utfall 2011	Utfall 2010
Totalt eget kapital	5 064	5 265
Målvärde	4 211	4 130
Målvärde +25%	5 264	5 163
Avvikelse mot målvärde +25%	-200	+102

Väsentliga händelser efter balansdagen

KsSkr 2012:2

Inga väsentliga händelser finns att notera efter balansdagen. Framtida utveckling behandlas i bland annat skriften *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2011*.

Resultat och ställning

Resultatet av verksamheten samt ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkningar med noter.

Koncernen 5 år i sammandrag

Belopp i miljoner kronor

Resultaträkning	2011	2010	2009	2008	2007
<i>Intäkter</i>					
Utjämningsavgifter	1 567	1 553	1 502	1 440	1 400
Kollekter och gåvor	195	190	190	213	197
Kapitalförvaltning	-256	429	763	-786	97
Övriga intäkter	722	471	510	475	438
Summa intäkter	2 228	2 643	2 965	1 342	2 132
<i>Kostnader</i>					
Utjämningsbidrag	-944	-921	-953	-839	-835
Övriga kostnader	-1 508	-1 418	-1 515	-1 378	-1 304
Summa kostnader	-2 452	-2 339	-2 468	-2 217	-2 139
Övriga resultatposter	45	13	7	32	9
Förändring destinerade medel	-22	37	62	19	34
Årets resultat	-201	354	566	-824	36
Balansräkning					
Tillgångar	8 612	8 815	8 130	7 530	8 379
Eget kapital	5 064	5 265	4 911	4 345	5 170
Skulder, avsättningar och destinerade medel	3 548	3 550	3 219	3 184	3 209
Soliditet*	59%	60%	60%	58%	62%
Personal					
Medeltal anställda					
Sverige	286	307	325	315	308
Utland	115	138	154	164	163

*) Eget kapital i procent av totala tillgångar.

Resultaträkningar

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2011	2010	2011	2010
	1				
Intäkter					
Utgjänningsavgifter	2	1 567 225	1 552 724	1 567 225	1 552 724
Kollekter och gåvor	3	194 940	190 654	194 940	190 654
Erhållna bidrag	4	570 162	439 045	570 162	439 045
Resultat av ideella placeringar	5	1 235	-1 753	673	-2 474
Resultat av likviditetsförvaltning	6	534	1 195	1 175	1 418
Resultat av kapitalförvaltning	7	-256 072	428 968	-256 072	428 968
Övriga intäkter	8	150 107	32 438	150 604	32 768
Summa		2 228 131	2 643 271	2 228 707	2 643 103
Kostnader					
Utgjänningsbidrag	2	-943 946	-921 266	-943 946	-921 266
Lämnade bidrag	9	-909 558	-804 418	-909 558	-804 418
Övriga externa kostnader	8	-301 057	-266 858	-304 482	-270 621
Personalkostnader	10, 11,12	-284 867	-328 991	-284 867	-328 991
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	13	-12 923	-17 362	-10 634	-15 119
Summa		-2 452 351	-2 338 895	-2 453 487	-2 340 415
Resultat före förändring av destinerade medel		-224 220	304 376	-224 780	302 688
Förändring destinerade medel	14	-21 850	36 619	-21 850	36 619
Resultat efter förändring av destinerade medel		-246 070	340 995	-246 630	339 307
<i>Andel i intresseföretagens resultat</i>		3 256	6 526	-	-
Resultat före finansiella poster		-242 814	347 521	-246 630	339 307
<i>Finansiella poster</i>	15				
Finansiella intäkter		45 581	6 335	45 581	6 335
Finansiella kostnader		-2 922	-1 176	-2 922	-1 176
Summa		42 659	5 159	42 659	5 159
Resultat efter finansiella poster		-200 155	352 680	-203 971	344 466
Bokslutsdispositioner		-140	-	-	-
Koncernföretagens skatt		-1 013	1 666	-	-
Årets resultat	16	-201 308	354 346	-203 971	344 466

Balansräkningar

KsSkr 2012:2

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR	1				
<i>Anläggningstillgångar</i>					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	17	13 998	9 178	13 998	9 178
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Byggnader och mark	18	142 518	146 906	72 789	75 185
Inventarier	19	11 510	10 137	10 634	9 139
Summa		154 028	157 043	83 423	84 324
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Andelar i koncernföretag	20	-	-	55 774	55 774
Långfristiga fordringar i koncernföretag	21	-	-	30 000	30 000
Andelar i intresseföretag	22	52 860	50 469	42 295	42 258
Ideella placeringar	23	40 505	40 184	34 387	34 377
Andra långfristiga värdepappersinnehav	24	4 595 271	5 234 224	4 595 271	5 234 224
Övriga långfristiga fordringar		185	249	185	249
Summa		4 688 821	5 325 126	4 757 912	5 396 882
Summa anläggningstillgångar		4 856 847	5 491 347	4 855 333	5 490 384
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Varulager		2 307	1 600	2 307	1 600
<i>Kortfristiga fordringar</i>					
Kortfristiga fordringar		143 376	25 674	143 332	25 667
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	49 389	55 851	49 389	55 851
Summa		192 765	81 525	192 721	81 518
<i>Kortfristiga placeringar</i>	26	2 152 532	1 781 057	2 152 532	1 781 057
Kassa och bank	27	1 407 983	1 459 352	1 407 983	1 459 352
Summa omsättningstillgångar		3 755 587	3 323 534	3 755 543	3 323 527
SUMMA TILLGÅNGAR		8 612 434	8 814 881	8 610 876	8 813 911

Forts. balansräkningar

Belopp i tkr	Not	Koncernen	Moderföretaget		
		2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
<i>Eget kapital</i>	16				
Eget kapital vid årets början		5 265 342	4 910 996	5 260 314	4 915 848
Årets resultat		-201 308	354 346	-203 971	344 466
Summa		5 064 034	5 265 342	5 056 343	5 260 314
<i>Destinerade medel</i>	14	238 895	217 045	238 895	217 045
<i>Avsättningar för pensioner</i>	28	71 827	73 438	71 827	73 438
<i>Övriga avsättningar</i>	29	123 351	25 854	123 351	25 854
<i>Kortfristiga skulder</i>					
Leverantörsskulder		55 407	46 961	53 870	46 505
Skulder till koncernföretag				7 682	4 520
Övriga kortfristiga skulder	27	3 006 837	3 113 786	3 006 825	3 113 780
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30	52 083	72 455	52 083	72 455
Summa		3 114 327	3 233 202	3 120 460	3 237 260
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		8 612 434	8 814 881	8 610 876	8 813 911
<i>Ställda säkerheter</i>	31	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Ansvarsförbindelser</i>	32	-	3 302	-	3 302

Kassaflödesanalys

KsSkr 2012:2

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2011	2010	2011	2010
<i>Den löpande verksamheten</i>					
Inbetalningar från verksamheten exkl finansförvaltning		2 407 177	2 391 466	2 404 173	2 391 760
Utbetalningar av bidrag samt till leverantörer och anställda		-2 400 970	-2 365 090	-2 400 885	-2 373 877
Netto räntor och utdelningar		209 569	168 706	210 210	168 929
Nettoförändring i ideella placeringar	23	538	-5	-24	-24
Nettoförändring i likviditetsförvaltning *		-376 942	-282 240	-376 942	-282 240
Förändring av Kyrkkontot *		-189 878	283 236	-189 878	283 236
Nettoförändring i kapitalförvaltning		217 979	149 664	220 644	157 875
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-132 527	345 737	-132 702	345 659
<i>Investeringsverksamheten</i>					
Investering i materiella och immateriella anläggningstillgångar		-14 728	-698	-14 553	-620
<i>Finansieringsverksamheten</i>					
Ökning/minskning av skulder		95 886	-12 741	95 886	-12 741
Årets kassaflöde		-51 369	332 298	-51 369	332 298
Likvida medel vid årets början		1 459 352	1 127 054	1 459 352	1 127 054
Likvida medel vid årets slut		1 407 983	1 459 352	1 407 983	1 459 352

*) I likviditetsförvaltningen ingår även placeringar av kyrkkontomedel

Noter för koncernen och moderföretaget

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Alla belopp är angivna i tusental kronor (tkr) om inte annat anges.

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd med undantag för BFNAR 2002:10 samt resultaträkningens uppställningsform. Uttalande om redovisning av gåvor för ideella föreningar och registrerade trossamfund där Svenska kyrkan beträffande redovisning av destinerade medel (gåvor) tillämpar riktlinjer fastställda av Svenska kyrkans redovisningskommitté (Kred), Redovisning av ändamålsbestämda gåvor. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Destinerade medel: I vissa fall är intäkter förenade med villkor som innebär att medlen ska användas för viss angiven verksamhet (verksamhetsdestinerade medel) eller visst angivet ändamål inom en verksamhet (ändamålsdestinerade medel). För Svenska kyrkan är det angeläget att gentemot givare tydligt visa att erhållna destinerade medel hålls åtskilda från övriga medel och ej är möjliga att använda för andra ändamål. För att uppnå en rättvisande bild avsätts medlen i de fall intäkten inte kunnat användas för den angivna verksamheten eller ändamålet under året som förändring av destinerade medel i resultaträkningen och som destinerade medel i balansräkningen. När utbetalning sker till den angivna verksamheten eller ändamålet ianspråk tas destinerade medel.

Koncernredovisning

Koncernredovisning har upprättats med tillämpning av förvärvsmetoden och med vägledning av Redovisningsrådets rekommendation (RR1:00). I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av rösterna.

Intresseföretagsredovisning

Som intresseföretag betraktas de företag där koncernen har ett långsiktigt ägarintresse och där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna för samtliga aktier. Andelar i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Skillnaden mellan intresseföretagens redovisade värde i koncernen och koncernens andel av intresseföretagens egna kapital utgör goodwill/negativ goodwill, vilken skrivs av/löses upp över 5 år. I noten 22 redovisas samtliga intresseföretag. Intresseföretagsinnehav av ideell karaktär redovisas i balansräkningen under rubriken ideella placeringar.

Intäktsredovisning

Svenska kyrkans nationella nivå ansvarar för förmedlingen av de kyrkoavgifter som Skatteverket uppbär för Svenska kyrkans räkning. Den del av kyrkoavgifterna som överförs till församlingar, samfälligheter och stift redovisas endast över balansräkningen.

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Kollektor och gåvor samt erhållna bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd.

Kollekter och gåvor

Med kollektor och gåvor avses i huvudsak insamlade medel från allmänheten som ställs till Svenska kyrkans förfogande. Gåvor och testamenten som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärde vid gåvotillfället. Aktier

erhållna genom gåva eller testamente värderas till marknadsvärde vid tidpunkten för överföring till Svenska kyrkans depå. I det fall tillgången avyttras i nära anslutning till gåvotillfället värderas tillgången till faktiskt erhållen likvid.

Erhållna bidrag

Med begreppet bidrag avses medel som erhållits från externa bidragsgivare och där bidraget grundas på avtal eller liknande handling samt där återrapporteringsskyldighet föreligger samt utdelning från förvaltade stiftelser och stiftelse-liknande rättssubjekt.

Bidrag från svenska staten avseende kyrkoantikvarisk ersättning redovisas liksom bidrag från Sida i enlighet med BFNAR 2002:11 Uttalande om redovisning av bidrag av likvida medel till ideella föreningar och registrerade trossamfund från offentligrättsliga organ, och skuldförs till dess att de kostnader som bidraget ska täcka uppkommit varvid intäktsföring sker.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal (operationella leasingavtal).

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Fastigheter redovisas dock till historisk anskaffningskurs.

Fordringar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Utgifter för utvecklingsarbeten av datorprogram kostnadsförs vanligtvis löpande när de uppkommer. Vissa större utvecklingsprojekt som har ansetts vara av väsentligt värde under kommande år har aktiverats i balansräkningen som balanserade utgifter för utvecklingsarbeten. Kostnader direkt hänförliga till utveckling av tillgången har ökat tillgångens redovisade värde. Datorprogram som ej är egenutvecklade kostnadsförs vid anskaffningen.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	10–50 år
Installationer	10 år
Kontorsmöbler	10 år
Kontorsmaskiner	5 år
Datorprogram	4–5 år
Datorer	4 år från och med 2010
Övrig datautrustning	3 år

I de fall en tillgångs redovisade värde överstiger dess verkliga värde skrivs tillgången ner till verkligt värde.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14 § a–g. För ideella placeringar sker dock annan bedömning, se nedan.

Affärsdagsredovisning

Transaktioner på de finansiella marknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdagen. Affärsdagen är den tidpunkt då de väsentliga rättigheterna och därmed riskerna övergår mellan parterna.

Ideella placeringar

Med ideella placeringar avses placeringar där såväl ekonomisk som social avkastning legat till grund för placeringsbeslutet. I balansräkningen redovisas samtliga ideella placeringar under denna rubrik, trots att vissa innehav uppfyller kriteriet för intresseföretag. Därmed kommer rubriken intresseföretag i balansräkningen endast att redovisa intresseföretag som inte är av ideell karaktär. Värdering av ideella placeringar sker individuellt för varje enskilt innehav till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde om inte annat anges.

Kapital- och likviditetsförvaltning

Inom kapitalförvaltningen förvaltas den nationella nivåns långfristiga värdepapper. Förvaltningen strävar efter att uppnå bästa möjliga uthålliga totalavkastning med beaktande av kyrkans grundläggande värderingar.

Inom likviditetsförvaltningen förvaltas överlikviditeten från Kyrkkontot huvudsakligen genom placeringar i kortfristiga värdepapper.

Värdepapper i kapitalförvaltningen redovisas, med stöd av Fars RedR 5 som anläggningstillgång då förvaltningen är av långsiktig karaktär. Likviditetsförvaltningens tillgångar redovisas som kortfristiga placeringar.

– Aktier och andelar

Värdering av noterade aktier och andelar sker till verkligt värde baserat på senaste betalkurs under årets sista handelsdag.

– Obligationer och andra räntebärande tillgångar

Obligationer och andra räntebärande tillgångar värderas till verkligt värde. Verkligt värde beräknas utifrån balansdagens officiella marknadsnotering (oftast mid-kurs). Innehav som inte har officiell marknadsnotering värderas till noterade priser observerbara i en aktiv marknad. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Nettoresultatet utgörs av skillnaden mellan genomsnittligt upplupet anskaffningsvärde och försäljningsvärde/verkligt värde. Det upplupna anskaffningsvärdet utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Detta innebär att förvärvade över- och undervärden periodiseras under återstående löptid till nästa räntejusteringstillfälle. Över- och undervärdena redovisas som ränteintäkt.

Eget kapital

Enligt 51 kap i kyrkoordningen ska den nationella nivåns kapital förvaltas på ett sådant sätt att kapitalet bevaras till sin reella nivå mätt över rullande tioårsperioder. Målnivån är 4 miljarder kronor. Från och med 2009 sker en årlig indexuppräknings enligt konsumentprisindex.

I not 16 redovisas hur eget kapital förhåller sig till den målsatta värdesäkrade nivån.

Avsättningar

KsSkr 2012:2

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller tidpunkt då de ska infrias. Värdering av avsättningar har skett till det belopp som beräknas komma att betalas.

Not 2 Utjämningsavgifter och utjämningsbidrag

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Regler om ekonomisk utjämning återfinns i 44 kap. i kyrkoordningen.		
<i>Utgjämningsavgifter</i>		
Allmän utjämningsavgift*	845 784	845 081
Inkomstutjämningsavgift	314 474	312 121
Kostnadsutjämningsavgift för		
- Kyrkounderhåll	81 434	74 505
- Kostnadsutjämningskonstant	113 467	111 548
- Andel medlemmar	212 066	209 469
	406 967	395 522
Summa utjämningsavgifter	1 567 225	1 552 724
<i>Utgjämningsbidrag</i>		
Inkomstutjämningsbidrag	-314 483	-312 125
Kostnadsutjämningsbidrag för		
- Kyrkounderhåll	-84 742	-77 455
- Kostnadsutjämningskonstant	-112 505	-110 603
- Andel medlemmar	-211 536	-208 113
	-408 783	-396 171
Stiftsbidrag	-220 680	-212 970
Summa utjämningsbidrag	-943 946	-921 266

*) Församlingarna betalar en allmän utjämningsavgift som uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget.

Not 3 Kollektor och gåvor

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
<i>Kollekter</i>		
Riidskollektor	43 143	43 132
Stiftskollektor	1 575	1 282
Församlingskollektor	19 226	21 643
	63 944	66 057
<i>Gåvor*</i>		
Testamenten	42 245	25 584
Övriga gåvor	88 751	99 013
	130 996	124 597
Summa kollektor och gåvor	194 940	190 654

Antal inkomna testamentensärenden **69** 77

*Kodrapport enligt Frivilligorganisationernas insamlingsråds kvalitetskod har upprättats för år 2011.

Not 4 Erhållna bidrag

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Sidabidrag för		
- Utvecklingssamarbete	76 179	58 557
- Katastrofbistånd	21 356	17 256
- Volontärer	-	2 633
- Administration	7 674	6 640
- Information och opinionsbildning	3 676	3 081
	108 885	88 167
Kyrkoantikvarisk ersättning	431 601	324 466
Stiftelser		
- Förvaltade av Svenska kyrkan på nationell nivå	4 424	7 441
- Övriga stiftelser	1 936	917
	6 360	8 358
Övriga organisationer och företag	11 234	10 630
Radiohjälpen	5 480	5 161
Europeiska Unionen	6 602	2 263
Summa erhållna bidrag	570 162	439 045

Not 5 Resultat av ideella placeringar

	Koncernen		Modersföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Räntor och utdelningar	687	690	687	690
Resultatandel ideella intresseföretag	562	721	-	-
Nedskrivning ideella placeringar	-14	-29	-14	-29
Resultat konvertering Oikocredit	-	-3 135	-	-3 135
Resultat av ideella placeringar	1 235	-1 753	673	-2 474

Not 6 Resultat av likviditetsförvaltning

	Koncernen		Modersföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Realisationsresultat vid försäljning	-1 596	2 322	-1 596	2 322
Orealiserat resultat kortfristiga placeringar	-3 871	-8 727	-3 871	-8 727
Ränteintäkter	130 178	42 683	130 083	42 928
Räntekostnader	-106 116	-25 229	-105 380	-25 251
Resultat av likviditetsförvaltning före avsättning	18 595	11 049	19 236	11 272
Avsättningar				
Avsättning för utbetalning nästkommande år	-18 061	-9 854	-18 061	-9 854
Resultat av likviditetsförvaltningen efter avsättning	534	1 195	1 175	1 418

Not 7 Resultat av kapitalförvaltning

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Aktier och fondandelar		
- Utdelningar	69 311	53 089
- Realiserat resultat	-37 285	230 373
- Orealiserat resultat	-433 716	93 657
	-401 690	377 119
Räntevärdepapper		
- Utdelningar	51 973	64 931
- Räntenetto	51 499	42 776
- Realiserat resultat	-23 014	22 144
- Orealiserat resultat	77 992	-70 612
	158 450	59 239
Provisionskostnader		
- Förvaltningsarvoden	-12 485	-6 775
- Bankkostnader	-347	-615
	-12 832	-7 390
Resultat av kapitalförvaltning	-256 072	428 968

Not 8 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Moderföretaget	2011	2010
Av moderföretagets omsättning avser försäljning till andra koncernföretag	598	398
Av moderföretagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	-7 430	-7 341

Not 9 Lämnade bidrag

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Utvecklingssamarbete, katastrof-bistånd och kyrkosamverkan i utlandet	-198 325	-196 407
Svenska församlingar i utlandet	-10 031	-7 909
Tillfälligt församlingsbidrag	-100 000	-200 000
Riktat församlingsbidrag	-100 000	-
Kyrkoantikvarisk ersättning	-426 069	-321 492
Verksamhet i Sverige	-75 133	-78 610
Summa lämnade bidrag	-909 558	-804 418

Not 10 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Löner och andra ersättn.	Sociala kostn.	(varav pens.- kostn.)	Löner och andra ersättn.	Sociala kostn.	(varav pens.- kostn.)
	2011	2011	2011	2010	2010	2010
Koncernen och moderföretaget						
Styrelser, generalsekreterare och verkställande direktör	-2 215	-1 373	-676	-2 588	-6 737	-5 923 **
Förtroendevalda som inte ingår i styrelsen	-5 260	-1 653	–	-5 258	-1 652	–
Övriga anställda	-171 601	-82 676	-32 130	-190 897	-97 581	-41 618
Summa	-179 076	-85 702	-32 806	-198 743	-105 970	-47 541

*) Inga avtal om avgångsvederlag eller om pensionsavgång föreligger med ledande befattningshavare.

**) I beloppet ingår kostnad i samband med generalsekreterarens avgång med 4 957.

Not 11 Könsfördelning bland ledande befattningshavare*

	2011		2010	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Koncernen				
Styrelseledamöter	52%	48%	52%	48%
Generalsekreterare, verkställande direktör		100%		100%
	2011		2010	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Moderföretaget				
Styrelseledamöter	67%	33%	67%	33%
Generalsekreterare		100%		100%

*) Fördelningen avser förhållandet på balansdagen

Not 12 Medelantalet anställda per land

	2011			2010		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Koncernen och moderföretaget						
<i>Afrika</i>						
Etiopien	1	2	3	1	3	4
Kenya	2		2	1		1
Liberia		1	1		1	1
Sydafrika	1	1	2	3	1	4
Tanzania	2	1	3	4	2	6
Uganda	1		1	1		1
Zimbabwe	1		1	1		2
<i>Asien</i>						
Filippinerna	1		1	1		2
Kina	3	3	6	3	3	6
Singapore	1	1	2	1		2
Thailand	2	1	3	2	1	3
<i>Australien</i>	2	2	4	3	2	5

Koncernen och moderföretaget	2011			2010		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Europa</i>						
Belgien	3	2	5	3	3	6
Cypern	1	1	2	1	1	2
Danmark	1	1	2	3	3	6
Finland		1	1		1	1
Frankrike	3	3	6	4	3	7
Grekland	1	1	2	1	1	2
Italien	1	1	2	1	1	2
Nederländerna	2	1	3	2	1	3
Norge		1	1		1	1
Schweiz	2	2	4	2	2	4
Spanien	10	8	18	12	8	20
Storbritannien	3	4	7	4	4	8
Tyskland		5	3	8	6	4
Österrike		2	1	3	2	1
<i>Latinamerika</i>						
Brasilien	2		2	1		1
Colombia		1	1		1	1
Costa Rica	1	1	2	1	2	3
<i>Mellanöstern</i>						
Förenade Arabemiraten	1	1	2	1	1	2
Israel	2	3	5	2	4	6
<i>Nordamerika</i>						
USA	6	3	9	4	4	8
Korttidsanställda *		1	1	3	2	5
<i>Summa utland</i>	63	52	115	74	64	138
Sverige	188	98	286	201	106	307
Summa	251	150	401	275	170	445

*) Avser personer utsända för katastrofinsatser och specialinsatser, samt under 2010 även volontärer.

Not 13 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Modulföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Datorprogram	-4 267	-8 127	-4 267	-8 127
Byggnader	-4 388	-4 377	-2 395	-2 384
Inventarier*	-4 268	-4 858	-3 972	-4 608
Summa	-12 923	-17 362	-10 634	-15 119

*) Varav filialer -223 (-184)

Not 14 Destinerade medel

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Medel vid årets ingång	217 045	253 664
Förändring från årets verksamhet	21 850	-36 619
Belopp vid årets utgång	238 895	217 045
<i>Fördelning per verksamhet vid årets utgång</i>		
Svenska kyrkans internationella arbete	160 996	138 186
Svenska kyrkan i utlandet	35 380	33 585
Övriga verksamheter	42 519	45 274
Summa fördelning vid årets utgång	238 895	217 045
<i>Svenska kyrkans internationella arbete</i>		
Medel vid årets ingång	138 186	173 647
Förändring från årets verksamhet	22 810	-35 461
Belopp vid årets utgång	160 996	138 186
Varav använt för ideella placeringar	33 048	33 048
Varav övriga intecknade medel	6 604	3 585*
Varav ändamålsdestinerade medel	13 488	13 767
Återstår ej intecknade medel	107 856	87 786
	160 996	138 186
<i>Svenska kyrkan i utlandet</i>		
Medel vid årets ingång	33 585	34 250
Förändring från årets verksamhet, filialer	891	-58
Förändring från årets verksamhet, övrigt	904	-607
Belopp vid årets utgång	35 380	33 585
Varav medel filialer	7 748	6 857
Varav övriga intecknade medel	27 632	26 728
	35 380	33 585
<i>Övriga verksamheter</i>		
Medel vid årets ingång	45 274	45 767
Förändring från årets verksamhet, övrigt	-2 755	-493
Belopp vid årets utgång	42 519	45 274

*) 2 252 redovisades 2010 som ändamålsdestinerade medel. Kapitalet får inte förbrukas, därför finns de som intecknade.

Not 15 Finansiella intäkter och kostnader

KsSkr 2012:2

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
<i>Finansiella intäkter</i>		
Ränteintäkter	40 230	3 539
Övriga finansiella intäkter	5 351	2 796
	45 581	6 335
<i>Finansiella kostnader</i>		
Räntekostnader	-491	-309
Övriga finansiella kostnader	-2 431	-867
	-2 922	-1 176
Summa finansiella intäkter och kostnader	42 659	5 159

Not 16 Eget kapital

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Eget kapital vid årets ingång	5 265 342	4 910 996	5 260 314	4 915 848
Årets resultat	-201 308	354 346	-203 971	344 466
Belopp vid årets utgång	5 064 034	5 265 342	5 056 343	5 260 314
<i>Eget kapital i förhållande till målnivån</i>				
Enhet (mnkr)	31 dec 2011	31 dec 2010	31 dec 2009	
Moderföretaget	5 056	5 260	4 916	
Koncernen	5 064	5 265	4 911	
Målnivå*	4 211	4 130	4 036	
Över/under mål för koncernen	853	1 135	875	
Över/under 125% av målnivån	-200	+102	-134	
<i>Koncernens konsolidering**</i>	120%	127%	122%	

*) Målnivån för Svenska kyrkans nationella nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 miljarder kronor, med en årlig indexuppräknings enligt konsumentprisindex.

**) Koncernens konsolidering är beräknad som eget kapital dividerat med eget kapital enligt målnivån. En hög konsolidering uttrycker en förmåga att möta tillfälliga resultatsvängningar.

Not 17 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Ingående anskaffningsvärden	50 695	49 049
Årets balanserade utgifter	9 087	1 646
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	59 782	50 695
Ingående avskrivningar	-41 517	-33 390
Årets avskrivningar	-4 267	-8 127
Utgående ackumulerade avskrivningar	-45 784	-41 517
Utgående bokfört värde enligt plan	13 998	9 178

Not 18 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Ingående anskaffningsvärden	190 257	193 634	91 049	94 426
Investeringar	-	2 460	-1	2 460
Försäljning	-	-5 837	-	-5 837
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	190 257	190 257	91 048	91 049
Ingående avskrivningar	-43 351	-39 331	-15 864	-13 837
Årets avskrivningar	-4 388	-4 377	-2 395	-2 384
Försäljning	-	357	-	357
Utgående ackumulerade avskrivningar	-47 749	-43 351	-18 259	-15 864
Utgående bokfört värde	142 518	146 906	72 789	75 185
<i>Bokförda värden i koncernen och moderföretaget</i>				
<i>Koncernföretag</i>				
Kyrkans hus, Fjärdingen 15:2, Uppsala			69 729	71 721
<i>Moderföretaget</i>				
Svenska teologiska institutet i Jerusalem			25 758	26 436
Fastigheten Svenska kyrkan i Paris			6 962	7 145
Ärkebiskopsgården, Fjärdingen 21:1, Uppsala			10 442	11 241
Kyrkobyggnad inklusive mark, Bryssel			24 968	25 492
Lägenhet, San Agustin			1 368	1 401
Prästgård, Torre Vieja			2 839	2 903
Ekermanska huset, Uppsala			414	473
Hyrd kyrka i Torre Vieja			38	94
Summa moderföretaget			72 789	75 185
Summa koncernen			142 518	146 906

Not 19 Inventarier

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Ingående anskaffningsvärden	30 882	34 855	28 678	32 728
Inköp	5 545	1 885	5 371	1 808
Försäljningar och utrangeringar	-392	-5 858	-392	-5 858
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	36 035	30 882	33 657	28 678
Ingående avskrivningar	-21 507	-22 620	-20 301	-21 664
Årets avskrivningar	-4 045	-4 674	-3 749	-4 424
Försäljningar och utrangeringar	359	5 787	359	5 787
Utgående ackumulerade avskrivningar	-25 193	-21 507	-23 691	-20 301
Filialers bokförda värde	668	762	668	762
Utgående bokfört värde	11 510	10 137	10 634	9 139

Not 20 Andelar i koncernföretag

KsSkr 2012:2

Moderföretaget	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010
Svenska kyrkans förvaltnings AB	556047-5773	Uppsala	100	1 000	55 654	55 654
Svenska kyrkans utbildning AB	556427-5823	Uppsala	100	100	120	120
Summa					55 774	55 774
					2011	2010
Ingående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Utgående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Ingående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående bokfört värde					55 774	55 774

Not 21 Långfristiga fordringar i koncernföretag

Moderföretaget	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010
Ingående fordran	30 000	30 000
Utgående ackumulerad fordran	30 000	30 000
Utgående bokfört värde	30 000	30 000

Not 22 Andelar i intresseföretag

Koncernen och moderföretaget

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Rösträtts- andel %	Antal aktier	Koncernen Bokfört värde 2011	Koncernen Bokfört värde 2010	Moderföretaget Bokfört värde 2011	Moderföretaget Bokfört värde 2010
<i>Intresseföretag som ej är ideella placeringar</i>									
Berling Media AB	556191-0521	Sthlm	41	41	512 436	52 860	50 469	42 295	42 258
Summa						52 860	50 469	42 295	42 258
<i>Intresseföretag som är ideella placeringar</i>									
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	50	2 000	6 118	5 807	-	-
Summa						6 118	5 807	-	-
<i>Avgår: Intresseföretag som är ideella placeringar</i>									
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	50	2 000	-6 118	-5 807	-	-
Summa intresseföretag						52 860	50 469	42 295	42 258
						Koncernen 2011	Koncernen 2010	Moderföretaget 2011	Moderföretaget 2010
Ingående anskaffningsvärde						56 276	47 056	58 415	58 108
Anskaffningar under året						37	307	37	307
Årets resultatandel intresseföretag som ej är ideella placeringar						2 354	8 211	-	-
Årets resultatandel ideella intresseföretag						311	702	-	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde						58 978	56 276	58 452	58 415
Ingående nedskrivningar								-16 157	-16 157
Årets nedskrivningar									
Utgående ackumulerade nedskrivningar								-16 157	-16 157
<i>Avgår: Intresseföretag som är ideella placeringar</i>									
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	50	2 000	-6 118	-5 807	-	-
Utgående bokfört värde						52 860	50 469	42 295	42 258

Not 23 Ideella placeringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	46 107	48 516	41 051	44 162
Investering under året	24	26 263	24	26 263
Avyttringar under året	-	-29 374	-	-29 374
Resultatandel ideella intresseföretag	311	702	-	-
Utgående anskaffningsvärde	46 442	46 107	41 075	41 051
Ingående nedskrivning	-5 923	-5 894	-6 674	-6 645
Årets nedskrivning	-14	-29	-14	-29
Utgående nedskrivning	-5 923	-5 894	-6 688	-6 674
Utgående bokfört värde	40 505	40 184	34 387	34 377
	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010
<i>Ideella intresseföretag</i>				
Fairtrade Sverige AB	6 118	5 807	-	-
<i>Summa</i>	6 118	5 807	-	-
<i>Övriga ideella placeringar</i>				
Oikocredit	26 287	26 263	26 287	26 263
Revers Stiftelsen Kyrkornas U-fond	8 100	8 100	8 100	8 100
Biosensor Applications Sweden AB	-	14	-	14
<i>Summa</i>	34 387	34 377	34 387	34 377
Summa ideella placeringar	40 505	40 184	34 387	34 377

Not 24 Andra långfristiga värdepappersinnehav

KsSkr 2012:2

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
------------------------------	------	------

Värdepapper

Aktier och andelar	a)	2 217 275	3 090 812
Räntevärdepapper	b)	2 377 996	2 143 412
Summa bokfört värde		4 595 271	5 234 224

a) Aktier	2011	2010
Aktier i svensk förvaltning	834 033	1 425 115
Aktier i global förvaltning	1 383 242	1 665 697
Summa bokfört värde	2 217 275	3 090 812

Förteckning största innehav Värdepapper	Bokfört värde	Portfölj- andel %	Bransch
--	------------------	----------------------	---------

20 största innehaven i svensk förvaltning

H&M B	61 535	7,4	Sällanköpsvaror
TeliaSonera	55 909	6,7	Telekom
Ericsson B	55 173	6,6	IT
Volvo B	54 526	6,5	Industri
Nordea	46 918	5,6	Finans
Atlas Copco A	46 128	5,5	Industri
Swedbank A	40 456	4,9	Finans
Sandvik	34 600	4,1	Industri
SKF B	31 213	3,7	Industri
Electrolux B	25 596	3,1	Industri
ABB Ltd	24 612	3,0	Industri
AstraZeneca i SEK	22 558	2,7	Hälsovård
Skanska B	20 227	2,4	Industri
SEB A	19 975	2,4	Finans
SCA B	19 901	2,4	Industri
Autoliv Inc i SEK	19 453	2,3	Industri
Elekta B	16 064	1,9	Hälsovård
Tele2 B	13 483	1,6	Telekom
Svenska Handelsbanken A	13 102	1,6	Finans
Stora Enso	12 380	1,5	Industri

<i>Andel av aktier och andelar i svensk förvaltning</i>	633 808	76,0
---	---------	------

Övriga aktier och andelar i svensk förvaltning	200 225	24,0
--	---------	------

Summa bokfört värde	834 033	100,0
----------------------------	----------------	--------------

Not 24 forts.

Förteckning största innehav Värdepapper	Bokfört värde	Portfölj- andel %	Bransch
<i>20 största innehaven i global förvaltning</i>			
Unilever NV	44 896	3,2	Konsumentvaror
Taiwan Semiconductor	30 708	2,2	IT
Henry Schein Inc	28 270	2,0	Hälsovård
Nestle	25 256	1,8	Konsumentvaror
Becton Dickinson & Co	23 959	1,7	Hälsovård
Danaher	23 156	1,7	Industri
Standard Chartered	22 209	1,6	Finans
Legrand	19 869	1,4	Tjänster
Ebay	18 168	1,3	Hälsovård
Roche Holding	16 828	1,2	Hälsovård
TELUS	14 875	1,1	Telekom
Johnson Controls	14 438	1,0	Industri
Brambles	14 327	1,0	Industri
Novo-Nordisk	14 278	1,0	Hälsovård
Mindray Medical	14 069	1,0	Hälsovård
Marubeni	13 657	1,0	Finans
Travis Perkins	13 279	1,0	Industri
Schneider Electric	13 210	1,0	Industri
Computershare	13 192	1,0	IT
SGS	13 029	0,9	Energi
<i>Andel av aktier i global förvaltning</i>	391 676	28,3	
Övriga aktier och andelar i global förvaltning	991 568	71,7	
Summa bokfört värde	1 383 242	100,0	

b) Räntevärdepapper

Emittenter	2011		2010	
	Bokfört värde	Portfölj- andel %	Bokfört värde	Portfölj- andel %
Staten	436 244	18,3	279 876	13,1
Bostäder	727 788	30,6	833 248	38,9
Företag	54 047	2,3	-	-
Banker	78 508	3,3	58 572	2,7
Andel av ränteportföljen	1 296 587	54,5	1 171 696	54,7
Fondandelar i SEB Ethos räntefond	980 386	41,3	760 019	35,5
Fondandelar i Excalibur specialfond	101 023	4,2	-	-
Fondandelar i Nordea institutionella företagsobligationsfond	-	-	211 697	9,9
Summa bokfört värde	2 377 996	100,0	2 143 412	100,0
Duration svenska innehav		4,0 år		3,7 år
Duration globala innehav		-		4,2 år
Total duration		4,0 år		3,7 år

Not 25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

KsSkr 2012:2

Koncernen och moderföretaget	36 806	37 077
Övriga upplupna intäkter	6 173	8 328
Övriga förutbetalda kostnader	6 410	10 446
Summa	49 389	55 851

Not 26 Kortfristiga placeringar

Koncernen och moderföretaget	2011		2010	
<i>Värdepapper</i>	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
Löptid upp till 1 år	1 209 968	56,2	1 311 176	73,6
Löptid 1–3 år	433 377	20,1	254 801	14,3
Löptid över 3 år	509 187	23,7	215 080	12,1
Summa bokfört värde	2 152 532	100,0	1 781 057	100,0
Duration	0,7 år	0,8 år		
<i>Emittenter</i>	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
Bank	916 070	42,6	769 452	43,2
Bostäder	321 069	14,9	441 797	24,8
Företag	651 104	30,2	458 606	25,7
Kommuner	148 771	6,9	-	-
Världsbanken	32 083	1,5	29 340	1,6
Europeiska Inv.banken	83 435	3,9	81 862	4,6
Summa bokfört värde	2 152 532	100,0	1 781 057	100,0
Fem största innehav	Bokfört värde	Portföljandel %		
SBAB FRN 130308	99 745	4,6		
Nordea FRN 16/11	99 009	4,6		
Karlstads Kommun 120604	98 892	4,6		
Stadshypotek 120605	98 885	4,6		
Swedbank FRN 15/04	98 011	4,6		
<i>Andel av den kortfristiga portföljen</i>	494 542	23,0		
Övrig del av kortfristig portfölj	1 657 990	77,0		
Summa bokfört värde	2 152 532	100,0		

Not 27 Kassa och bank, kortfristiga skulder

Koncernen och moderföretaget

Moderföretaget innehar ett koncernkonto i Swedbank, Kyrkkontot, som samtliga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan är anslutna till och som bl.a. används för utbetalning av kyrkoavgiften. Svenska kyrkan har en beviljad kredit på 50 000 (50 000). Per 2011-12-31 var inget (inget) utnyttjat.

På balansdagen finns en nettoskuld till underkontohavare på 2 346 883 (2 536 761).

Not 28 Avsättningar för pensioner

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Pensioner enligt övergångsbestämmelser*	64 998	66 372
Förmånsbestämd ålderspension**	6 829	7 066
Summa	71 827	73 438

*) Avser i huvudsak åtaganden för präster och andra anställda avseende intjänad pensionsrätt och avgångsförmåner som enligt övergångsregler har statliga eller kyrkokommunala pensionsvillkor.

**) Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda rätt till förmånsbestämd tjänstepension vid inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Enligt tidigare avtal var pensionsrätten inte försäkringsbar förrän vid pensionsavgång.

Not 29 Övriga avsättningar

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Ingående avsättning	25 854	36 873
Utbetalt under året	-9 854	-20 873
Avsatt under året*	18 061	9 854
Riktat församlingsbidrag	88 073	-
Klimatkompensation	1 217	-
Utgående avsättning	123 351	25 854

*) Stifts, samfälligheters och församlingars andel av resultatet från likviditetsförvaltningen inom Kyrkkontot. Resultatet avsätts i avvaktan på beslut om utdelning.

Not 30 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Konsultarvoden	9 099	4 113
Upplupna semesterlöner	15 356	15 864
Upplupna sociala avgifter	5 983	7 531
Övriga upplupna kostnader	20 655	43 962
Förutbetalda intäkter	990	985
Summa	52 083	72 455

Not 31 Ställda säkerheter

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Pantsatt penningmarknadsdepå avseende kredit i koncernkontot	50 000	50 000

Not 32 Ansvarsförbindelser

Koncernen och moderföretaget	2011	2010
Garantiförbindelser för All Africa Conference of Churches	-	3 302

Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. En viktig uppgift är också att vara kyrkans röst utåt, både i det svenska samhället och internationellt.

När kyrkomötet inte är samlat är kyrkostyrelsen Svenska kyrkans högsta ansvariga organ. Den leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen handlägger ärenden enligt bestämmelser i kyrkoordningen och beslutar i alla övergripande och löpande frågor på nationell nivå.

Det kommer bland annat till uttryck i remissvar, uttalanden och officiella kontakter. I teologiska och ekumeniska frågor samråder styrelsen med biskopsmötet. Andra vanliga ärenden hos kyrkostyrelsen rör kyrkorätt, information och ekonomi.

Kyrkostyrelsen är kyrkomötets beredande och verkställande organ. Det betyder att kyrkostyrelsen kan lägga fram förslag i olika frågor genom skrivelser till kyrkomötet. Den verkställer också de uppdrag som kyrkomötet ger.

Kyrkostyrelsen är det förtroendemannaorgan som lämnar verksamhetsplan och årsredovisning för den nationella nivån till kyrkomötet och vars förvaltning revideras.

Enligt kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen, eller något annat organ som kyrkomötet bestämmer; stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet, ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, svara för det kyrkliga utjämnningssystemet, ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem, främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan och verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning.

Kyrkostyrelsen utses av kyrkomötet för en period på fyra år och har 14 valda ledamöter med lika många ersättare. Ärkebiskopen är självskriven ordförande. En biskop är ersättare för ärkebiskopen.

Svenska kyrkans kyrkostyrelse 2010–2013

Ordförande ärkebiskop Anders Wejryd

1 vice ordförande Levi Bergström (S), Luleå stift

2 vice ordförande Ingrid Smittsarve (C), Visby stift.

Irene Pierazzi, Stockholms stift (S)

Lars Johnsson, Strängnäs stift (S)

Birgitta Halvarsson, Karlstads stift (S)

Olle Burell, Stockholms stift (S)

Mats Hagelin, Lunds stift (M)

Annette Lundquist Larsson, Stockholms stift (M)

Cecilia Brinck, Stockholms stift (M)

Sten Elmberg, Strängnäs stift (C)

Anna Lundblad Mårtensson, Linköpings stift (POSK)

Nils Gårder, Lunds stift (POSK)

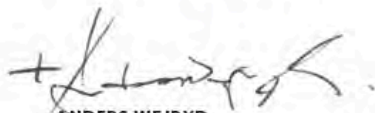
KsSkr 2012:2 Lennart Sacrédeus, Västerås stift (KR)
Bo Hanson, Göteborgs stift (ÖKA)

Ersättare

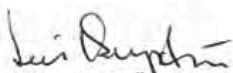
Esbjörn Hagberg, ersättare för ärkebiskopen
Mary Österström, Göteborgs stift (S)
Birger Wernersson, Lunds stift (S)
Marta Axner, Uppsala stift (S)
Uhlf Skoglund, Skara stift (S)
Dag Sandahl, Växjö stift (FK)
Helena Nordvall, Luleå stift (M)
Anders Björkman, Linköpings stift (M)
Britt Louise Agrell, Uppsala stift (FiSK)
Ulla Rickardsson, Göteborgs stift (C)
Per-Henrik Bodin, Härnösands stift (C)
Erik Sjöstrand, Uppsala stift (POSK)
Bertil Persson, Stockholms stift (POSK)
Bertil Olsson, Växjö stift (KR)
Celina Falk, Luleå stift (MPSK)

STYRELSEN FÖR TROSSAMFUNDET SVENSKA KYRKAN

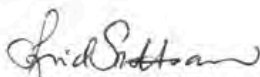
UPPSALA DEN 23 APRIL 2012

ANDERS WEJRYD
ORDFÖRANDE

LEVI BERGSTRÖM

INGRID SMITTSARVE

ANNA LUNDBLAD MÅRTENSSON

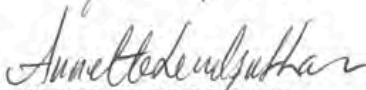
IRÈNE PIERAZZI

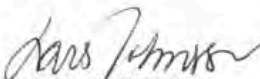
NILS GÄRDER

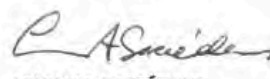
HANS WALLMARK

ANNETTE LUNDQUIST LARSSON

LARS JOHNSSON

LENNART SACRÉDEUS

BIRGITTA HALVARSSON

MATS HAGELIN

OLLE BURELL

STEN ELMBERG

BO HANSON

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS

UPPSALA DEN 26 APRIL 2012

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE

BARBRO INGVALL

CHRISTER MOHLIN

GÖTE KARLSSON

KARL-ERIK IVARSSON

STEFAN NORELL

AUKTORISERAD REVISOR, GRANT THORNTON

REVISIONSBERÄTTELSE

TILL KYRKOMÖTET I TROSSAMFUNDET SVENSKA KYRKAN
ORG NR 252002-6135

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Vi har reviderat årsredovisningen för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2011 med undantag för sidorna 4-9 och 23-31.

Kyrkostyrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som kyrkostyrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Auktoriserade revisorn har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Övriga revisorer har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktig-

heter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur trossamfundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i trossamfundets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i kyrkostyrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och koncernredovisningen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRORDNINGAR SAMT KYRKOORDNINGEN

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat kyrkostyrelsens förvaltning för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2011.

Kyrkostyrelsens ansvar

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt kyrkoordningen.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige och med iakttagande av särskilda föreskrifter i kyrkoordningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i trossamfundet för att kunna bedöma om någon ledamot av kyrkostyrelsen har handlat i strid med kyrkoordningen eller årsredovisningslagen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Vi tillstyrker att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

UPPSALA DEN 26 APRIL 2012

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE FÖR REVISIONEN

CHRISTER MOHLIN

GÖTE KARLSSON

KARL-ERIK IVARSSON

BARBRO INGVALL

STEFAN NORELL
AUKTORISERAD REVISOR

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2012:2

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Britt Louise Agrell, Mary Österström och Bertil Olsson.

Föredragande: Generalsekreteraren Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkostyrelsen lämna skrivelsen 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Reservation

Av Anna Lundblad Mårtensson:

Jag anser inte att kyrkomötets skrivelse om Arbetsformer (KmSkr 2010:3) är slutbehandlad och att kyrkostyrelsen borde föreslagit kyrkomötet en sådan ändring i kyrkoordningen att begravningsbyråer i kyrklig regi ska vara tillåtna.

Bilaga 1

Resultatrapport 2011

Denna bilaga är ett komplement till den ekonomiska redovisningen och förvaltningsberättelsen i årsredovisningen. Ett urval av verksamhetens insatser och resultat redovisas i förhållande till den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning som kyrkomötet beslutat om.

Verksamhetens kostnader 2011 ställs i relation till den kostnadsram för 2011 som kyrkomötet beslutade om 2010, kostnader 2010, budget 2011 och budget 2012.

Verksamheten har genomförts enligt plan, men några avvikelser kan konstateras. Under året har vakanser på chefspositioner vid kyrkokansliet fått konsekvenser för den samlade lednings- och företrädarkapaciteten. Detta i kombination med vakanser på andra befattningar har också inneburit att delar av det löpande utvecklingsarbetet prioriterats ned eller försenats. I huvudsak har dock verksamheten genomförts enligt plan.

För att stärka den nationella nivåns förutsättningar för *stöd till stift och församlingar* har kyrkostyrelsen genomfört en systematisk process av samråd och överläggningar med stiftens styrelser under året. Detta har lagt grunden för en fortsatt samverkan både på förtroende- och tjänstemannanivå. De prioriteringar som stiftet lyfte fram kommer att påverka den nationella nivåns långsiktiga planering av sin verksamhet. Arbetet med administrativ samverkan har intensifierats under året. Det riktade församlingsbidraget har gett stift och församlingar goda förutsättningar att utveckla områden för samverkan. Kyrkostyrelsen har under året beslutat om en kommunikationsstrategi som är styrande för den nationella nivån och erbjuds övriga nivåer inom Svenska kyrkan. Kommunikationsstrategin är ett resultat av flera års konsultationer med stiftet. Kyrkostyrelsen har också beslutat om en insamlingspolicy som ska vara styrande för insamlingsarbetet som relaterar till Svenska kyrkan i utlandet och Svenska kyrkans internationella arbete.

I arbetet med *vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena* har ett betydande arbete genomförts för att säkra kvaliteten, öka omfattningen av utbetalad kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) och skapa förutsättningar för en förbättrad användning, uppföljning och kontroll av bidraget. Insatserna har resulterat i att användningen av KAE 2011 inte fullt ut motsvarade plan, men den ökade med 108 miljoner kronor jämfört med föregående år.

I arbetet för *internationell mission och diakoni* har insatser genomförts för att stärka dialogen och relationen till stift och församlingar, vilkas engagemang för internationell mission och diakoni den nationella nivån ska samordna. Bland annat genomfördes ett möte "Kyrkans världsdag" vars syfte var att skapa en arena för dialog om kyrkans internationella arbete. Under året inbjöds också den internationella verksamheten att ansöka om extra finansiering från Sida, vilket resulterat i att utökad finansiering säkrats för 2012 och 2013.

I *Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder* har ett flerårigt arbete för att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga genomförts. Under året har Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet beslutat att inrätta diakontjänster i utlandsförsamlingarna. Syftet är att skapa förutsättningar för ett fördjupat diakonalt utvecklingsarbete i församlingarna. Kyrkomötet 2011 beslutade om en förändrad organisation för verksamhetens styrning och under årets senare del förbereddes för övergång till en förändrad struktur med ett råd för verksamheten.

Ett omfattande arbete för att bereda och förbereda det beslut om framtida innehåll och organisation av *Svenska kyrkans utbildningar* som Nämnden för utbildning, forskning och kultur fattade i mars 2012 har genomförts under året.

Bland annat har samtliga stift deltagit i sammankomster under hösten där deras synpunkter har kunnat tas tillvara på ett systematiskt sätt, för att kunna utgöra del i nämndens beslutsunderlag.

Resultatet i moderföretaget är -204 (föregående år 344) miljoner kronor och är främst en följd av det negativa resultatet i finansförvaltningen uppgående till -201 miljoner kronor brutto. Den totala kostnadsramen uppgår till 2 444 (föregående år 2 348) miljoner kronor. Kostnaderna är 185 miljoner kronor lägre än den budgeterade kostnadsramen. Detta beror bland annat på 56 miljoner kronor lägre utbetalning av stiftsbidrag (till följd av högre utdelning från prästlönetillgångarna än budgeterat), 46 miljoner kronor lägre kostnader för bidrag inom ramen för den internationella verksamheten (varav 20 miljoner kronor avseende bostadsbyggnadsprojekt på Olivberget i Jerusalem), 28 miljoner kronor lägre utnyttjande av kyrkoantikvarisk ersättning, 28 miljoner kronor lägre personalkostnader (401 årsarbetare jämfört med 450 i den budgeterade kostnadsramen, varav 286 jämfört med 310 i Sverige) och 26 miljoner kronor i bibehållna förfogandemedel och omkostnadsreserver. Årets resultat har påverkats av en engångsintäkt om 117 miljoner kronor som rör återbetalning av särskild löneskatt avseende pensionsavsättningar före år 2000.

VERKSAMHET

Som del av Svenska kyrkan delar den nationella nivån målet om Guds rikes förverkligande och skapelsens återupprättelse. Med utgångspunkt i kyrkoordningens beskrivning blir uppgiften att bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

I det följande redovisas ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning som kyrkomötet beslutat om. Verksamhetens kostnader 2011 ställs i relation till kostnaderna 2010, budget 2011 och budget 2012.

Verksamheterna redovisas i en ordning utifrån hur omfattande kostnaderna varit för respektive verksamhet.

Det kyrkliga utjämningsystemet

Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, och därigenom skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Det ekonomiska utjämningsystemet omfattar inkomstutjämning, utjämning av kostnader för kyrkunderhåll, utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga samt stiftsbidrag.

Uppgiften att svara för det kyrkliga utjämningsystemet innebär att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Av beslutad verksamhetsinriktning framgår att avsikten är att stiften ska kompenseras för den minskade intäkten från prästlönetillgångarna vilket i sin tur är en konsekvens av att skattefriheten för dessa upphörde 2010.

Insatser och resultat

Allmän utjämningsavgift

Allmän utjämningsavgift finansierar bland annat verksamheten på nationell nivå och det individuella bidrag som går till stift. Av den totala intäkten på 846 (föregående år 845) miljoner kronor har 499 (föregående år 510) miljoner kronor finansierat verksamhet på nationell nivå och 221 (föregående år 213) miljoner kronor utgått som bidrag till stift. Resterande 126 miljoner kronor har bidragit till det finansiella stöd på 200 miljoner kronor som utgått till församlingarna 2011.

Den generella utjämningen

Den generella utjämningen syftar till att utjämna skillnader mellan församlingar både vad gäller intäkter och kostnader. På detta sätt har 723 (föregående år 708) miljoner kronor omfördelats.

Individuella bidrag (stiftsbidrag)

Det individuella bidraget till stift består av nettot mellan det totala stiftbidraget på 450 (föregående år 448) miljoner kronor och den utdelning som stiftet kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönetillgångarna 229 (föregående år 235) miljoner kronor.

Kostnader i form av utjämningsbidrag

Tabell 1. Det kyrkliga utjämningsystemet (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Det kyrkliga utjämningsystemet	-921	-944	-1 000	-962
Andel av den totala kostnadsramen	39,2%	38,8%	37,7%	35,8%

Det generella utjämningsbidraget till församlingarna är i nivå med vad som budgeterats. Det individuella bidraget från nationell nivå till stiftet är 57 miljoner kronor lägre än budgeterat till följd av en motsvarande ökad utdelning från prästlönetillgångarna till stiftet. Totalt sett ger detta 56 miljoner kronor lägre kostnader i det kyrkliga utjämningsystemet än budgeterat och 23 miljoner kronor högre kostnader än föregående år. Därmed har stiftet inte behövt kompenseras för att skattefriheten för prästlönetillgångarna upphörde 2010.

Vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena

Svenska kyrkan äger vid årsskiftet 3 385 kyrkor och kapell, varav 2 955 är skyddade enligt Kulturminneslagen. Svenska kyrkan erhåller årligen ett bidrag om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Årligen beslutar kyrkostyrelsen om fördelning av den statliga kyrkoantikvariska ersättningen (KAE), säkerställer utbetalningar och redovisar föregående års utfall till regeringen. Målet för 2011 var att öka omfattningen av utbetald ersättning från 2010 års 324 miljoner till 460 miljoner kronor.

Insatser och resultat

Förutom de årligen återkommande uppgifterna, till exempel genomförandet av kulturarvskonferensen tillsammans med Riksantikvarieämbetet, har arbetet

fokuserat på insatser för att säkra kvaliteten och öka omfattningen av utbetalad ersättning på kort och lång sikt. Höjning av anslagsnivåer 2013 (500 mkr) och 2014 (600 mkr) beslutades och stift och församlingar informerades om att volymen av ansökningar till 2013 behöver forceras. För att höja kvaliteten och öka kontrollen i systemet fortsatte arbetet med de reviderade villkoren för KAE och planeringen av det nationella projektet *Förbättrad antikvarisk och statistisk nationell kunskap och överblick*. De nationella projekten kvalitetssäkras genom att en rådgivande arbetsgrupp har tillsatts med representanter från stift, länsstyrelser, Riksantikvarieämbetet och högskolor. Kyrkobyggnadsregistret har kvalitetssäkrats och en ny, digital modul för registrering av kulturhistoriskt värdefulla inventarier för hela Svenska kyrkan håller på att utvecklas i samarbete mellan kyrkokansliet och Västerås stift. Därtill har en strategi för användning och förvaltning av det kyrkliga kulturarvet börjat utvecklas. Under året genomfördes också en revision av KAE-hantering i Visby stift. Allt detta förväntas samlat på kort och lång sikt effektivisera och stärka arbetet med KAE och bidra till förbättrad användning, uppföljning och kontroll av bidraget.

För fördjupad information om verksamheten hänvisas till redovisningen till regeringen om det kyrkliga kulturarvet och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen 2011.

Kostnader

Tabell 2. Kyrkoantikvarisk ersättning (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Kyrkoantikvarisk ersättning	-324	-432	-460	-460
Andel av den totala kostnadsramen	13,8%	17,7%	17,3%	17,1%

Den årliga användningen av KAE har ökat med 108 miljoner kronor jämfört med föregående år, men är ännu inte i nivå med det årliga bidraget (budget). Mellanskillnaden skuldförs i balansräkningen tills den används.

Internationell mission och diakoni

Nämnden för internationell mission och diakoni har ett särskilt ansvar för denna uppgift. Enligt kyrkoordningen är uppgiften att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och diakoni. Det innebär av instruktion för nämnden att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten ska formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna inom Svenska kyrkan och med andra kyrkor och internationella organ. I detta arbete ska nämnden verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av nya missions- och diakonala insatser.

Insatser och resultat

År 2011 är det andra året i en planeringscykel som omfattar tre år. Under året har arbetet i programstrukturen utvecklats vidare baserat på lärdomar och erfarenheter från det första året. Därtill har insatser genomförts för att integrera Svenska kyrkans internationella arbete på alla nivåer inom Svenska kyrkan och för att allmänheten ska se Svenska kyrkan som en trovärdig aktör.

Kristen gemenskap, tro och liv

För *Kristen gemenskap, tro och liv* har Svenska kyrkan samarbetat med partner för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv. Den bärande tanken i verksamheten har varit ömsesidighet och strävan efter jämbördiga relationer.

En fortsatt samverkan för att ömsesidigt stärka långsiktiga kyrkorelationer och för att dela erfarenheter av att i sina respektive sammanhang uttrycka och leva i kyrkans holistiska uppdrag har ägt rum.

Arbetet med teologisk utbildning, för att dela relevanta kontextuella verktyg för teologisk reflektion och ledarskap, har fortsatt.

Genom religionsmöten har Svenska kyrkan och hennes partner i dialog med människor av annan tro delat erfarenheter av hur teologiska, sociala, rättighets- och genderfrågor innebär utmaningar i sammanhang präglade av religiös mångfald.

Hållbar utveckling

I arbetet för *Hållbar utveckling* har Svenska kyrkan tillsammans med partner under året varit aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser.

I det katastrofförebyggande arbetet har insatser genomförts för att människor och lokalsamhällen ska kunna mildra effekterna av naturkatastrofer och att de ska vara förberedda på och ha möjlighet att handla effektivt vid katastrofer. Detta innebär arbete för att reducera risker, katastrofberedskap och katastrofrespons på lokal nivå och har inneburit fyra anslagsinsatser, varav tre i Asien.

För att skapa hållbara försörjningsmöjligheter har Svenska kyrkan och hennes partner, i situationer där staten brister i sitt ansvarstagande, arbetat tillsammans för de människor som avses stödjas för att adressera rätten till grundläggande social service (utbildning, hälsa, vatten, hygien och sanitet) och för att utveckla hållbara försörjningsstrategier.

82 projekt i 25 länder med över 30 partner har genomförts. Tyngdpunkten för det hälso- och utbildningsinriktade arbetet har legat i Afrika, i synnerhet Östra Afrika och Afrikas horn, samt Mellanöstern. För att utveckla hållbara försörjningsstrategier har flertalet av insatserna 2011 handlat om att främja produktion och förändring för målgruppen i termer av hushållsekonomi.

I arbetet för *hållbar naturresursanvändning* har insatser genomförts så att partner ska kunna stärka sin kapacitet kring, och bidra till, återställandet av ekosystem och till hållbar användning av naturresurser. Syd-syd utbyten och studieresor har använts som arbetsmetod för att sprida goda exempel och för att inspirera partner att arbeta aktivt för bevarande av skogar, markvård och återställande av jordens bördighet.

I *påverkansarbete för hållbar utveckling* har Svenska kyrkan tillsammans med partner arbetat för att öka medvetandet och påverkat den allmänna opinionen, den privata sektorn och politiska processer, såväl i Sverige som i partnerländer, i EU och i globala nätverk med syftet att främja en rättvis och hållbar utveckling. Påverkans- och lobbyarbetet har fokuserat på 1) utvecklingseffektivitet, 2) etiska investeringar, 3) företags sociala ansvar, 4) klimatförändring, 5) rätten till mat och vatten samt hållbart jordbruk och 6) etisk och hållbar konsumtion. Svenska kyrkans lobbyarbete tros ha varit bidragande till att den svenska regeringen röstade för en resolution om rätten till mat, vatten och sanitet i rådet för mänskliga rättigheter. Sammantaget har mycket tid och kraft riktats på tema klimat och det stora klimatomötet i Durban 2011.

För att åstadkomma *lokal ekonomisk och social utveckling* har insatser genomförts för att tillhandahålla och främja utvecklingen av ansvarsfulla och

anpassade finansiella tjänster. Fokus har varit att kvalitativt följa upp partners kapacitet och arbete i relation till vald modell när det gäller till exempel mikrofinans, att följa upp partners förmåga att etiskt hantera och väga kraven mellan finansiell och social avkastning samt stödja och följa upp partners arbete för tillhandahållandet och utveckling av tjänster som når rurala områden och jordbrukare.

Demokrati, fred och säkerhet

I arbetet för *demokrati, fred och säkerhet* har Svenska kyrkan tillsammans med partner varit aktiva i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen och arbetat för människors förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet.

Insatser har genomförts för att stärka kapaciteten hos kyrkor och andra aktörer i det civila samhället att arbeta med *konfliktförebyggande* insatser, försoning och *fredsbyggande* arbete i sina respektive sammanhang. Ett aktivt arbete för att religion och kyrka ska kunna bli krafter som verkar för fred, försoning och utveckling har genomförts. Konkret tar detta sig uttryck i stöd till insatser för konfliktförebyggande, fredsbyggande och försoning tillsammans med partner i Latinamerika, Asien, Afrika, Mellanöstern och Europa.

Under året har Svenska kyrkan tillsammans med partner bidragit till att stärka rättighetsbärare i utsatta situationer i deras roll att delta i och påverka lokala demokratiska processer. Arbete har genomförts och stöd har lämnats för att stärka *demokrati och mänskliga rättigheter* i Asien, Afrika, Mellanöstern, Latinamerika och Europa. Genom mobilisering har framför allt beslutsfattare påverkats att se över lagförslag rörande migranternas rättigheter. Under året har Svenska kyrkans partner i Bangladesh arbete uppmärksammat av såväl Sida som EU för deras framgångsrika arbete att mobilisera marginaliserade människor till att ta en aktiv del i lokalt beslutsfattande.

Katastrofarbete har genomförts genom att Svenska kyrkan och partner verkat i katastrof- och konfliktsituationer och i andra sammanhang där mänskliga rättigheter kränks, för att stärka rättighetsbärare att kräva sin rätt till försörjning, skydd, utbildning och psykosocialt stöd. Under 2011 gav Svenska kyrkan humanitärt stöd till 16 av de totalt 27 appeller från Action by Churches Together (ACT) som lanserats under året. Utöver detta har Svenska kyrkan även gett stöd till sju bilaterala projekt, varav fyra ingår i Svenska kyrkans svar på regeringens särskilda barn- och ungdomssatsning. De finansiellt största insatserna har gjorts på Afrikas horn.

Svenska kyrkan har tillsammans med partner bedrivit ett *påverkansarbete för mänskliga rättigheter* för att öka medvetandet och påverka den allmänna opinionen och de politiska processerna i Sverige, EU och globalt genom att arbeta med viktiga frågor som rör respekt för och skydd av jämställdhet, mänskliga rättigheter, folkrätten och människors värdighet i utsatta situationer. Arbetet har geografiskt varit avgränsat till Colombia, Zimbabwe, Mellanöstern och Afrikas horn samt ett antal tematiska fokus/fördjupningsområden. Länder och områden i fokus är alla hårt drabbade av utdragen konflikt och humanitära katastrofer.

Insatser har under året också genomförts för att utmana kulturella och religiösa hinder och förbättra förutsättningarna för kvinnor och män, pojkar och flickor att främja och försvara sina *rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa*. Svenska kyrkan har strategiskt valt att stödja insatser som utmanar religiösa och kulturella föreställningar kring könsmaktsordning, rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa och hiv.

Kvalitet och lärande 1

Under året har insatser genomförts för att säkerställa att Svenska kyrkan och hennes partner uppfattas som trovärdiga, kompetenta och lärande organisationer som aktivt bidrar till samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora och i det civila samhället. I detta ingår förutom de egna strategiska processerna det övergripande strategiska arbetet i relation till Lutherska världsförbundet (LVF), Kyrkornas världsråd (KV) och ACT.

För att säkerställa *kapacitetsutvecklingen i Svenska kyrkan* bedrivs ett löpande arbete för att planering, beslut och åtgärder ska vara samstämmiga och baserade på strategiska planer och sunda analyser. Under 2011 tillsattes en identitetsprocess med syfte att skapa en närmare gemenskap mellan den internationella verksamheten och engagemanget på stifts- och församlingsnivå. Den konkreta målsättningen med processen är att lägga grunden till den internationella verksamhetens nya strategiska plan genom att formulera en gemensam vision för det internationella arbetet. Parallellt pågår formulering av mål för fokusering av den internationella verksamheten. Arbetet med ansvar och kvalitet har fortskridit, dock har tidsplanen reviderats. Målet att inom 2012 bli certifierade enligt Humanitarian Accountability Partnership (HAP) Internationals kriterier för ansvar och kvalitet kvarstår.

Insatser har också genomförts för att stärka *partners organisationsutveckling* och kapacitet. Den största samarbetspartnern är LVF/Department for Mission and Development (DMD). Under året har Svenska kyrkans sekondering av en programsamordnare till DMD:s kapacitetsbyggande och organisationsutvecklingsprogram (2009–2011) avslutats. Sekonderingen och Svenska kyrkans ekonomiska stöd bedöms ha varit avgörande för programmet. Utöver detta har Svenska kyrkan bistått med personella resurser för att utveckla LVF/DMD:s arbete med organisationsutveckling och personalutveckling. Ett annat exempel på stöd är organisationen Majawil i Guatemala, en av Svenska kyrkans partner, som håller på att slutföra sin strategiska planeringsprocess som präglas av en hög grad av lokalt deltagande. Svenska kyrkan var med som stöd i starten av denna planeringsprocess och stödjer den finansiellt. Under året har ett arbete som påbörjades för fyra år sedan nu börjat få effekt. Det handlar om alternativa finansieringsformer till kyrkor och kyrkligt anknutna organisationer (t.ex. kristna råd) i syfte att säkra kyrkornas egna finansieringskällor, dvs. minska beroendet av finansiellt stöd. Kyrkorna får stöd att utveckla sina tillgångar på ett alternativt sätt, inte bara genom gåvomedelsfinansiering. Genom starka band till Oikocredit har en möjlighet att utveckla en garantimekanism för långsiktiga större lån till dessa kyrkor utnyttjats.

I fråga om *ekumenisk utveckling* har Svenska kyrkans arbete med LVF gällande deras nya strategiska plan under 2011 gett resultat. Arbetet med den strategiska inriktningen för LVF/DMD samt den nya avdelningen för Theology and Public Witness (DTPW) fortgår under 2012. Departement for World Service (DWS) strategiska arbete har kommit längre och ett grunddokument finns från våren 2011 som torde kunna gå att färdigställa under 2012. Svenska kyrkan har inte kommit så långt i sitt arbete med ACT som planerats. Målet är dock fortsatt att Svenska kyrkan i slutet av 2012 ska ha en dokumenterad, beslutad och implementerad plan för Svenska kyrkans närvaro i lokala och regionala ACT-forum. Under 2012 och 2013, fram till Generalförsamlingen i Busan i oktober 2013, kommer KV att arbeta med sina framtidsplaner. Under 2012 kommer Svenska kyrkan att följa och påverka KV:s framtidsarbete. Först därefter kan arbetet med en strategi för KV slutföras.

Samtliga tre organisationer, KV, LVF och ACT, har ekonomiska problem. Under 2011 förvärrades detta då också flera stora finansiärer fått ekonomiska problem och ändrade prioriteringar från sina institutionella givare. Organisationernas ekonomi påverkades också negativt av den starka Schweiziska valutan under 2011. Under 2011 har Svenska kyrkan, tillsammans med andra medlemmar (särskilt de nordiska) som är viktiga finansiärer av ACT, bistått i arbetet med att bygga en transparent och förutsägbar ekonomisk planeringsstruktur.

Att döma av den återkoppling som kommit från partner och *utsända medarbetare* under året kan konstateras att de utsända fungerar bra i de sammanhang som de är utsända till. Återkopplingen efter avslutat uppdrag är viktig för att ta tillvara de utsändas kunskaper och erfarenheter i den internationella verksamheten och församlingar och stift efterfrågar inspiratörer. Ett arbete har påbörjats under 2011 för att hitta genomtänkta former för hur utsända medarbetare ska återkoppla när de kommer hem och hur det ska se ut rent anställningsmässigt.

Kvalitet och lärande 2

Insatser har genomförts för att Svenska kyrkans internationella arbete ska vara integrerat i alla nivåer i kyrkan och ses av allmänheten som en trovärdig aktör. Under året har kyrkostyrelsen fastställt en insamlingspolicy som är styrande för den insamling som görs för Svenska kyrkans internationella arbete.

Inom området *insamling* har verksamheten i stort levererat förväntat resultat. Insamlingsresultatet är totalt 180 miljoner kronor. Vilket är 1 miljon lägre jämfört med budget men något mer jämfört med 2010. Gåvor, församlingsaktiviteter, stiftkollekt, stiftanslag och anslag från Världens barn och Radiohjälpen har gett mer intäkter än budgeterat medan församlingskollekt, församlingsanslag, rikskollekt och testamenten har gett mindre intäkter än budgeterat.

Insatser har genomförts för att *anslag, kollekt och annat givande från stift och församlingar* ska öka. Sammantaget fortsätter intäkterna från församlingar att minska. Resultatet för fastekampanjen 2011 var drygt 36 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med föregående års knappt 42 miljoner kronor. Resultatet för julkampanjen 2011/2012 slutade på drygt 35 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med föregående års 36 miljoner kronor. Varken insamlingsmål eller mål för rekrytering av nya givare (10 000) har uppnåtts. 7 698 givare har gett sin första gåva under fasteperioden. Intäkter från samtliga stift har minskat jämfört med 2010.

Insatser har genomförts för att antalet *enskilda givare och företagsgivare* ska öka och att värdet av deras gåvor ska öka. De direkta gåvorna från enskilda givare har under perioden överträffat målet. Intäktsmålet för året var 54 miljoner kronor och resultatet blev knappt 56 miljoner kronor.

Resultatet för testamentsgåvorna blev drygt 36 miljoner mot budget på 39 miljoner kronor. Antalet enskilda givare har minskat något under året och bedömningen är att detta till stor del beror på att vi inte lyckats behålla alla de givare som betalade in en gåva under Haitikatastrofen och fastekampanjen 2010.

En av de mest lönsamma och säkra intäkterna för Svenska kyrkan har varit värvning och uppgradering av månadsgivare. Befintliga månadsgivare har under året ringts upp och ombetts höja sitt månadsbelopp. Under våren inleddes dessutom flera satsningar för att öka antalet månadsgivare, till exempel ett pilotprojekt med en annons för givarkonceptet Svenska kyrkans matkasse. Svenska kyrkan hade vid utgången av 2011 mer än 11 000 månadsgivare.

Kommunikationsinsatser har genomförts för att kännedomen och förtroendet för Svenska kyrkans internationella arbete ska öka bland den breda allmänheten

samt inom den inomkyrkliga målgruppen. Resultatet av den årliga kommunikativa mätningen visade att 64 procent av allmänheten uppgett att de vet att Svenska kyrkan arbetar internationellt och 63 procent av allmänheten uppger att de har ganska eller stort förtroende för att vi utför vår internationella uppgift på ett bra sätt. Detta är ett bra betyg för verksamheten. Under 2011 var fokus i intern och extern kommunikation den planerade förändringen av avsändaren för det internationella arbetet. Beslutet om att ändra benämning för den internationella verksamheten väckte många reaktioner bland anställda och ombud, framför allt på församlingsnivå. Det har varit tydligt i arbetet med avsändarfrågan att behovet av förankring på lokal nivå har underskattats.

För att *integrera Svenska kyrkans internationella arbete* har insatser gjorts för att Svenska kyrkans internationella arbete ska vara en central och naturlig del av församlingarnas och stiftens uppdrag. Under 2011 har olika typer av samverkanssamtal med stiftet, arbetskonferenser, ombudsmöten, samtal med företrädarna etc. genomförts för att ta ett mer samlat grepp om engagemangsfrågorna. Det framkom tydligt under Kyrkans världsdag att kunskap saknas om vad ACT-alliansen är och vad den innebär för Svenska kyrkans internationella arbete samt att samtalen om identitet och vilken inriktning den internationella verksamheten ska ha måste fortsätta oavsett benämning. Det framkom också att integrationen av det internationella arbetet in i Svenska kyrkan medför att församlingarna vill ha större inflytande över arbetet. Flera menar att det är skillnad på att vara en inomkyrklig rörelse och en integrerad del av Svenska kyrkan. Den tydliga förtroendekris som präglat verksamheten i början av året fick emellertid sin vändning efter Kyrkans världsdag som blev starten på ett nytt förtroende och förhoppning om ett gemensamt arbete.

Insatser har gjorts för att intäkterna från *institutionella givare* ska öka 2012. Fem ansökningar har lämnats till Europe Aid, samt en ansökan till EU:s humanitära gren, ECHO. Dessvärre beviljades ingen av de ansökningar som Svenska kyrkan skickade in under 2011. Detta trots att samtliga ansökningar fått höga poäng då de utvärderats av EU:s utvärderingskommittéer. Konkurrenten om EU:s medel har ökat då Europe Aid mottagit fler ansökningar per finansieringsmöjlighet än tidigare. Majoriteten av Svenska kyrkans ansökningar har rört projekt i Latinamerika och en möjlig slutsats är att denna region troligtvis inte är lika starkt prioriterad för Europe Aid som Afrika och Östeuropa.

Svenska kyrkan har under året också arbetat aktivt för att stärka partners kapacitet att ansöka om och genomföra projekt med medel från EU.

Svenska kyrkan har under året säkrat extra finansiering från Sida genom två separata ansökningar till anslagsposten för stöd till svenska civilsamhällsorganisationer. Med denna finansiering säkrad kommer Svenska kyrkan under 2012 och 2013 att kunna göra fokuserade satsningar på såväl etablerade som nya partner och projekt. I planeringen ingår också genomförandet av ett pilotprogram för Hälsa och genus. Slutligen har denna möjlighet inneburit att Svenska kyrkan tagit initiativ till ett samarbete med LVF för att lyfta barn och ungdomar som målgrupp i arbetet inom programmen Hållbar utveckling och Demokrati, fred och säkerhet. Under 2012 och 2013 kommer flertalet LVF-program tilldelas extra-medel för implementering av projekt med fokus på barns och ungas rätt till hälsa och utbildning.

Ett nytt avtal med Sidas "Rapid Response Mechanism", som innebär en säkrad och snabb Sidafinansiering vid plötsligt uppkomna humanitära kriser, har slutits för perioden 2012-2013.

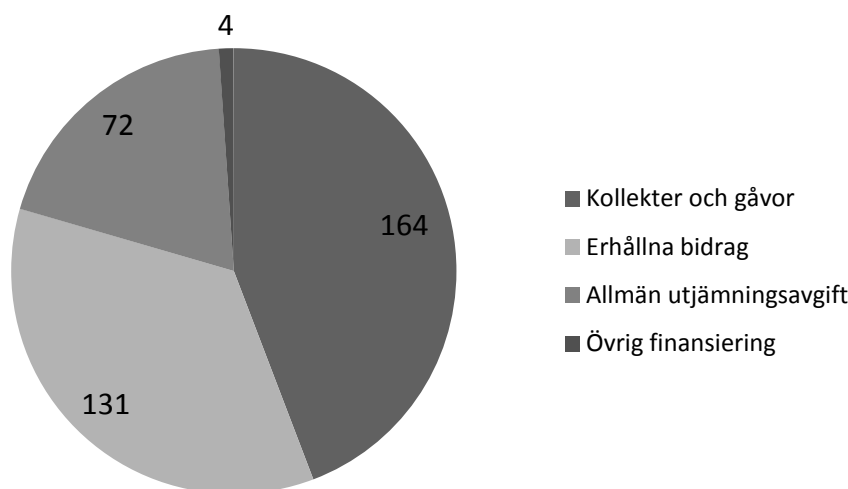
Bygghälsan i husbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem har ännu inte inletts. Skälet är fortfarande att de israeliska myndigheterna inte fattat de

avgörande besluten om bygglov och om nödvändiga justeringar i gällande stadsplan.

KsSkr 2012:2
Bilaga 1

Intäkter

Diagram 1. Finansiering av internationell mission och diakoni 2011 (miljoner kronor)

Verksamheten finansieras genom kollektor och gåvor 164 (föregående år 166) miljoner kronor, erhållna bidrag 131 (föregående år 104) miljoner kronor, nationell finansiering 72 (föregående år 47) miljoner kronor, övrig finansiering 4 (föregående år 1) miljoner kronor.

Kostnader

Tabell 3. Kostnader för internationell mission och diakoni (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Internationell mission och diakoni	-354	-352	-408	-444
Andel av den totala kostnadsramen	15,1%	14,5%	15,4%	16,5%

Kostnaderna ligger i nivå med föregående år men 56 miljoner kronor lägre än budget. I budget ingår medel för katastrofinsatser på 9 miljoner kronor vilka inte har behövt ianspråktagas, övriga anslag till partner är 10 miljoner kronor lägre än budgeterat, kostnader för utsänd personal är 10 miljoner kronor lägre än budgeterat och dessutom ingår 20 miljoner kronor för bostadsprojektet som ännu inte kommit igång på Olivberget. Mellanskillnaden mellan intäkter och kostnader år 2011 skuldförs i balansräkningen som destinerade medel för användning senare år. I år avsätts 20 miljoner kronor till destinerade medel. Föregående år ianspråktocks destinerade medel med 35 miljoner kronor.

Stöd till stift och församlingar

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet.

Av beslutad verksamhetsinriktning framgår att det handlar om stöd kopplat till församlingens grundläggande uppgift, administration, ekonomi, juridik och kommunikation samt stöd till stift utan en direkt koppling till församlingsnivån.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att öka människors samhörighet med Svenska kyrkan, skapa förutsättningar för en effektivare administration och verksamhet, underlätta för beslutsfattare att få tillgång till faktaunderlag och att kyrkan i högre grad ska uppfattas som relevant för unga i vår tid. Därtill har det av kyrkomötet beslutade tillfälliga församlingsbidraget, för strategiska insatser, betalats ut och det riktade församlingsbidraget, för åtgärder som leder till ökad samverkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering, har varit tillgängligt att rekquirera.

Samråd och överläggningar med stift

Under året har kyrkostyrelsen genomfört samråd och överläggningar med stiftens styrelser. I och med detta har grunden lagts för en fortsatt väl fungerande samverkan både på förtroende- och tjänstemannanivå. Samverkan är en förutsättning för att församlingarnas och stiftens behov och efterfrågan ska nå fram samtidigt som den nationella nivån får möjlighet att visa på vilka möjligheter som kan erbjudas för att på bästa sätt stödja Svenska kyrkan.

Barn och unga

Inom ramen för programmet Barn och unga 0-18 år har en rad projekt genomförts. Exempel är pilotutbildningar för att stärka Svenska kyrkans medarbetares kompetens att möta barn och unga i behov av särskilt stöd, konferensen *Kraftsamling* och utveckling av de kyrkliga utbildningarna genom lärardagar med temat Barn och unga 0-18 år. En kartläggning av barn i utsatta situationer har genomförts och arbetet med kyrkomötesuppdragen om nationell handlingsplan för Svenska kyrkans konfirmandarbete och barnkonsekvensanalys har bedrivits.

Arbetet som rör relationen kyrka och skola bedrivs i samverkan med Sveriges Kristna Råd (SKR). Informationsträffar om den nya skollagens påverkan på kyrkans närvaro i/samarbete med skolan har genomförts i ett antal stift i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Under året har också arbetet med förberedelserna för ärkebiskopens möte om barn och unga i november 2012 påbörjats.

Tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation pågår ett arbete i syfte att synliggöra, benämna och erkänna kompetens i mötet med barn och unga. Här ingår att höja statusen hos de uppdrag som rör barn och unga, verka för högre och mer differentierade löner, förbättra rekryteringsunderlaget, uppmärksamma och förtydliga att frågorna om 0-18 årsarbetet är frågor som också handlar om ledning och styrning och därmed är kyrkoherdens och kyrkorådets ansvar. Det handlar om att förbättra säkerheten, ge förstärkt fokus på arbetslagets roll för kvalitet i arbetet med barn och unga och därmed förbättra arbetsmiljön.

Tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har Programmet 0-18 initierat en utbildning – Arbetsledare inom verksamhet för barn och unga 0-18 år. Utbildningen omfattar två tredagarskurser och genomförs 2012-2013.

Levande teologi

Stiftet har under året erbjudits fördjupning i hur teologi kan förändras från att uppfattas som en given utgångspunkt till att bli en del av den pågående reflektionen i kyrkans aktuella frågor. Under 2011 har seminarier och workshops arrangerats i Karlstads, Göteborgs, Västerås och Linköpings stift. Även Svenska kyrkan i utlandets personalutbildning och biskopsmötet har haft seminarier. Externt har Lunds universitet, Gotlands kyrkvecka, SKR, Bok & Bibliotek och

S:ta Katharinastiftelsen under olika former mött ämnet Levande teologi. Kopplat till detta har också reflektionskort, som syftar till att stimulera samtal om psalmer, bibeltexter och böner, utvecklats. Därtill har folkkyrkosymposier genomförts i Lunds, Västerås och Luleå stift i samarbete med Seglora smedja. Dessa symposier kommer att resultera i en samtalsbok om folkkyrkoidentitet som publiceras under 2012.

Diakonalt utvecklingsarbete

Arbetet med att utveckla en plattform för Svenska kyrkans roll och uppgift i välfärden har pågått under hösten 2011 och beräknas vara klar hösten 2012. Ett arbete har påbörjats (bl.a. genom en förstudie) för att få till stånd ett, för hela Svenska kyrkan, gemensamt utvecklingsarbete av kyrkans diakoni i framtiden.

Svenska kyrkan fanns med som en central aktör i debatten om sjukförsäkringsfrågan i samband med det s.k. Påskuppropet under våren 2011. Med hjälp av vittnesbörd från diakoner runt omkring i Sverige kunde ett material tas fram som bildade underlag för ärkebiskopens samtal med regeringsrepresentanter och riksdagsledamöter. I samverkan med SKR fortsätter bevakning och arbete med att hitta former för ett fortsatt arbete med frågan. I oktober samlades företrädare för diakoniinstitutioner, stadsmissioner och kyrkokansliet för gemensamma överläggningar om utmaningar och samarbete. Mötet följs upp under 2012.

Flerspråkighet

Under 2011 har förslag om Flerspråkig kyrka varit på remiss till alla stift, svar har inkommit och uppföljning pågår. Som en del i beredningen har förslagen behandlats vid Nationellt forum för flerspråkigt arbete. Därtill besöktes stiftens för samtal inför remissbehandlingen.

I det samiska arbetet har Teologiska kommittén, i samarbete med Samiska rådet inom Svenska kyrkan, genomfört en konferens, som kom att benämnas Sägastallamat (som betyder samtal och lyssnande). Den handlade om samisk identitet och erfarenhet i relation till hur Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära uttrycks i dag, liksom formerna för samiskt teologiskt arbete och resulterade bland annat i en rapport från konferensen liksom förslag till åtgärder för fortsatt beredning.

Administrativa samordningslösningar

Tillsammans med stiftens tar den nationella nivån ett ökande ansvar för att administrativa samordningslösningar utvecklas och etableras för att så goda förutsättningar som möjligt ska finnas för den grundläggande uppgiften. Det riktade församlingsbidraget (Rfb) är ett viktigt bidrag som ger goda möjligheter till ökat och utvecklat arbete för ökad samverkan inom Svenska kyrkan.

Alla stift deltar i pågående processer som rör samverkansfrågor och i samtliga stift pågår utvecklingsarbete. Stiftens prioriterar främst utveckling av samverkan inom gemensam IT-plattform, tillgänglighet/telefoni genom gemensam telefoni-plattform, administrativa system och fastighetsförvaltning/ energieffektivisering.

Under 2011 har den nationella nivåns kontakter och samverkan med stiftens i frågor som rör samordning och administrativ samverkan ytterligare intensifierats och breddats. Arbetet med en översyn av administrativa system har inletts med inriktningen att under 2013 slutsatser och förslag ska föreligga som möjliggör en ökad och fördjupad samverkan och samordning inom Svenska kyrkan vad avser löne- och ekonomisystem.

Gemensamt med Västerås stift, och med inventariesystemet Sacer som utgångspunkt, utvecklas ett nytt och för hela Svenska kyrkan gemensamt inventariesystem som kommer att erbjudas stift och församlingar under 2012.

Genom den ökade intensiteten i samverkansfrågor och särskilt inom området gemensam IT-plattform, har verksamheten ökat sin leverans av IT-tjänster under året. Den gemensamma IT-plattformen hade vid 2011 års utgång 1 500 användare och det är en ökning 800 användare från föregående år. Som exempel på omfattningen kan nämnas att det under året gjorts 730 preliminära kommunikationsutredningar. Under 2012 beräknas minst ytterligare 2 000 användare tillkomma i den gemensamma IT-plattformen.

Vad gäller arkiv har diskussioner påbörjats med stiftens om samverkan i diarie- och dokumenthanteringsfrågor. Planering har skett inför en samrådsdag våren 2012.

Under hösten 2011 inbjöds stiftens till en informations- och samrådsdag om riktat församlingsbidrag för fastighetsprojekt i stiftens och om samverkan i fastighetsfrågor. Under första kvartalet 2012 fortsätter arbetet med en kartläggning i stiftens.

Kommunikativt stöd

Utgångspunkten för kommunikationsarbetet är att stödja stiftens och främja församlingsarbetet. Detta görs dels genom kommunikationssatsningar tillsammans med stiftens, dels genom att erbjuda församlingarna konkreta verktyg som underlättar kommunikationsarbetet. I arbetet ingår också att erbjuda styrdokument för kommunikation, kompetensutveckling och nätverkssamlingar, liksom aktuella undersökningsresultat.

Under 2011 har Svenska kyrkans kommunikationsstrategi med ansvarsfördelning tagits fram och beslutats av kyrkostyrelsen. Arbetet med att ta fram en webbstrategi för Svenska kyrkan inleddes då kommunikationsstrategin beslutats.

Flera olika mötesplatser har erbjudits under året. Samlingar har hållits med stiftens informatörer och nätverksträffar för stiftens pressekreterare har genomförts.

Svenska kyrkans kommunikationsdagar (KOM) samlade 260 deltagare från hela Sverige. I samband med kommunikationsdagarna anordnades en två dagar lång grundutbildning för informatörer, liksom en dag för chefer och ledare inom Svenska kyrkan.

Under året har arbetet med att kommunicera medlemskapet fortsatt. Inom ramen för detta har ett arbete genomförts med fokus på att minska antalet medlemmar som lämnar kyrkan på grund av felaktig information. En anmälan mot några av de utträdessajter som finns på nätet lämnades in till Reklamombudsmannen och under våren fälldes flera av företagen för vilseledande marknadsföring.

Nytt material har tagits fram om de antecknade och publicerats på intranätet. Brev i kyrkobokföringen har reviderats och en ny utställning på temat dop har tagits fram i samverkan med Västerås domkyrkoförsamling.

Konfirmandpocketen *Om konfirmation* trycktes i 10 000 exemplar, varav 7 500 exemplar gått åt. En satsning på en verktygslåda kring konfirmation med mallar och sociala medier genomfördes under hösten i samarbete med Lunds stift.

I början av året lanserades senaste versionen av svenskakyrkan.se. Antalet besökare har ökat med 28 procent, från 4,9 miljoner 2010 till 6,3 miljoner 2011. Andelen mobila enheter som används vid besöken har under året mer än tredubblats från ca 4,3 procent till 15 procent.

Intranätet lanserades 2009 och arbetet för att göra intranätet till navet i den inomkyrkliga kommunikationen har fortsatt. En tredjedel av Svenska kyrkans enheter är anslutna till intranätet.

Två mobilappar har släppts under året. Appen "Utomlands" är en hjälp att hitta till Svenska kyrkans utlandsförsamlingar och se vilka tjänster de erbjuder. Med appen "Kyrkguiden" kan man hitta till över 3 000 kyrkor i Sverige, men även utlandsförsamlingarna finns med. Apparna har sammanlagt laddats ner ungefär 3 000 gånger under 2011.

Verktygslåda för chefer och kommunikatörer är ett stöd för chefer, personalfunktioner och kommunikatörer för att stärka organisationens kommunikativa förmåga. Arbetet med att implementera verktygslådan har pågått under 2011 i ett nätverk med Lunds och Uppsala stift samt Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Informationsservice kontaktas av stift, församlingar, organisationer, myndigheter, medlemmar, givare, anställda, förtroendevalda, frivilligarbetare och allmänheten. Frågorna rör hela Svenska kyrkan.

Totalt har informationsservice hanterat 22 046 kontakter under 2011. Knappt hälften avsåg kontakter via telefon och drygt hälften kontakter via mejl. Ärendena har varit fördelade på frågor som rör internationellt arbete 27 procent, nationella frågor 62 procent, Svenska kyrkan i utlandet 8 procent och övrigt 3 procent. Via webben har också drygt 1 500 ärenden till *Fråga prästen* hanterats.

Rådgivning och underlag

Den ekonomiska, juridiska och kyrkorättsliga rådgivningen och utbildningarna till stiftens har legat på oförändrat hög nivå. Årliga möten med stiftens jurister och ekonomer har genomförts. En överläggning med företrädare för domkapitlen har skett med fokus på domkapitlens agerande vid misstänkta sexuella övergrepp.

Inom området indelning har ett stödsystem utvecklats för hantering av indelningsändringar, något som tidigare inte har funnits. Systemet har bland annat presenterats vid den indelningskonferens med stiftens som hölls i november. Kontakter har tagits med Lantmäteriet, inte bara gällande kartor för kyrkans behov utan också för att åstadkomma en enkel och enhetlig hantering av olika lagfartsfrågor, bland annat avseende prästlönefastigheter.

Under året har undersökningen *Medlem 2010* publicerats och dess resultat har presenterats vid ett stort antal föredragningar. Undersökningen *I Skärningsfältet mellan religion och politik* genomfördes och presenterades vid politikerveckan i Almedalen. Undersökningen *Religion som resurs?* slutfördes och publicerades. Därtill har *Konfirmand 2011* och en studie om befolkningens inställning till begravningsverksamheten genomförts. Samarbete har inletts med SOM-institutet (Samhälle, Opinion och Massmedier) vid Göteborgs universitet i syfte att delta i deras stora Riks-SOM undersökning.

Under 2011 kompletterades riks- och stiftsprognoser för befolknings- och medlemsutveckling med prognoser på kommunnivå. I syfte att systematisera och öka tillgängligheten för den kyrkliga statistiken skapades en sida med Svenska kyrkans officiella statistik år 2010. Den sidan har kontinuerligt utvecklats under 2011. Där finner man förutom statistikdatabasen också stifts- och riksprognoser för bland annat medlemsutveckling, *Nyckeln till Svenska kyrkan* samt andra analyser som genomförts. För de ekonomiska prognoserna tillhandahålls nu även Kyrkbarometern som innehåller centrala samhällsekonomiska indikatorer.

Under året har ett arbete initierats för att ta fram relevanta nyckeltal för Svenska kyrkans diakonala arbete. Ambitionen är att följa det diakonala utvecklingsarbetet över tid.

Inom ramen för det projekt som avser att samordna den statistik som kan vara relevant för kyrkan på samtliga nivåer har en applikation färdigställts. Lansering av applikationen sker i månadsskiftet april/maj 2012.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem

Under året genomfördes nio kurser om sammanlagt 14 kursveckor med totalt 110 deltagare. Endast tre av kurserna kunde förläggas till institutets lokaler på grund av den renovering som genomförts under året. En internationell forskarkonferens genomfördes i Lund och högtidlighöll institutets 60-årsjubileum. De två postdoktorala forskarna avslutade under året sin forskning och undervisning på institutet. Kostnaden för verksamheten uppgår till 8 miljoner kronor per år och finansieras med drygt 2 miljoner kronor av nationell finansiering. Kostnaden för renoveringen uppgår till 12 miljoner kronor och finansieras via den 5-åriga fastighetsbudgeten. Institutet drivs som en filial och dess intäkter och kostnader ingår därmed i redovisningen för nationell nivå som helhet.

Kostnader

Tabell 4. Kostnader för stöd till stift och församlingar (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Stöd till stift och församlingar	-288	-288	-292	-336
Andel av den totala kostnadsramen	12,3%	11,8%	11,0%	12,5%

Stöd till stift och församlingar finansieras huvudsakligen genom nationell finansiering. Kostnaden ligger i nivå med föregående år och med budget. I kostnaderna ingår 100 miljoner kronor i tillfälligt församlingsbidrag som i sin helhet betalats ut under året samt 100 miljoner kronor i riktat församlingsbidrag, varav 88 miljoner ännu inte utbetalats vid utgången av år 2011.

Styrning och administration

Styrning och administration omfattar arbetet i kyrkomötet, kyrkostyrelsen, nämnderna och råden samt administrationen av den nationella nivåns verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration etc. Det omfattar även ansvaret för den inomkyrkliga normgivningen och att såsom företrädare för Svenska kyrkan besvara remisser, ha löpande kontakter med landets beslutsfattare och förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Därtill ingår ansvaret för ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap, hanteringen av kyrkoavgifter, bevarande och vård av kyrkans arkiv samt tillsynen av prästlönstillgångarna.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att utveckla den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning i vilket införandet av ett nytt ekonomisystem varit en viktig del. För att utveckla ledarskapet har ett chefsutvecklingsprogram initierats och påbörjats under året.

Kopplat till den *inomkyrkliga normgivningen* har arbetet med föreslagna och beslutade regeländringar varit relativt omfattande. Det har utfärdats 13 stycken Svenska kyrkans bestämmelser varav flertalet är en följd av kyrkomötesbeslut. Under året slutfördes två utredningar i serien Svenska kyrkans utredningar,

Revision och granskning av kyrkans verksamhet (2011:1) och *Närhet och samverkan. Slutbetänkande från strukturutredningen* (2011:2). Den om revision och granskning av kyrkans verksamhet låg till grund för beslut av kyrkomötet 2011.

Arbetet med att utveckla relationer till beslutsfattare i Sverige inom ramen för *företräderskapet* sker med ett minimum av resurser. En inventering av kyrkokansliets samlade kontakter med beslutsfattare har genomförts med syfte att kunna göra en tydligare bedömning av resursbehov inför kommande verksamhetsplanering. I februari besökte Civil- och bostadsminister Stefan Attefall Svenska kyrkan. Vid mötet samtalades om flera för kyrkan viktiga framtidsfrågor. Under hösten har direkta kontakter tagits med Socialdepartementet avseende prästlönstillgångarna och deras status i lagstiftningen. Under året hade Svenska kyrkan fortlöpande kontakter på tjänstemannanivå med främst Skatteverket, Finansdepartementet, Utrikesdepartementet, Kulturdepartementet och Justitiedepartementet.

Socialförsäkringsminister Ulf Kristoffersson uppvaktades i mars med anledning av utförsäkringarna. SKR skrev ett öppet brev till regeringen i denna fråga och ett seminarium genomfördes i riksdagen.

Ärkebiskopen deltog i juni i ett seminarium i Konstitutionsutskottet om en nordisk samekonvention. Ärkebiskopen hade tillsammans med Peter Nobel, f.d. diskrimineringsombudsman, engagerat sig för att lyfta frågan om samernas situation. I juni medverkade ärkebiskopen i ett seminarium i Bryssel om romer som EU-kommissionens ordförande José Manuel Barosso inbjudit till. Den 11 september predikade ärkebiskopen i den tv-sända gudstjänsten med anledning av att det gått tio år sedan 11-september-attentatet i USA. Ärkebiskopen deltog också i en interreligiös klimatmanifestation i Durban inför FN:s klimatmöte där.

Deltagande har skett i Regeringens råd för kontakt med trossamfunden. Det för Svenska kyrkan, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund gemensamma Rådet för begravningsfrågor har under året haft fyra sammanträden. Rådet har bland annat anordnat ett Etikseminarium.

Kyrkostyrelsen får ett ökat antal betänkanden från departement och myndigheter på remiss och har under året svarat på följande:

- ◆ Förslag till föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap, inkommen från Socialstyrelsen
- ◆ På väg mot en inre marknad – att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknadsekonomi, inkommen från enheten för främjande och EU:s inre marknad
- ◆ Oriktiga inskrivningar av servitut och nyttjanderätter i fastighetsregistret, inkommen från Justitiedepartementet
- ◆ Slutbetänkande av Folkrättskommittén, Folkrätt i väpnad konflikt (SOU 2010:72) inkommen från Försvarsdepartementet
- ◆ Sveriges tillträde till konventionen om klusterammunition, inkommen från Utrikesdepartementet
- ◆ Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter, inkommen från Arbetsmarknadsdepartementet
- ◆ Grönbok om mervärdesskattens framtid – Ett enklare, stabilare och mera effektivt mervärdesskattesystem, inkommen från Europeiska kommissionen
- ◆ Förslag till vägledning till 4 kap Kulturminneslagen, inkommen från Riksantikvarieämbetet
- ◆ Handlingsregler för religiös utövning inom Försvarsmakten, inkommen från Försvarsmakten

- ♦ Miljömålsberedningens betänkande Etappmål i miljömålssystemet (SOU 2011:34) samt Naturvårdsverkets rapport Miljömålen på ny grund (rapport 6420), inkommen från Miljödepartementet
- ♦ Rapport från FN:s generalsekreterares ”High level Advisory Group on Climate Change Financing” samt EU-Kommissionens tjänstemannarapport ”Scaling up international climate finance after 2012”, inkommen från Finansdepartementet
- ♦ Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnets skull (SOU 2011:51,) inkommen från Socialdepartementet
- ♦ Utvärderingen av Barents Rescue 2011, inkommen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- ♦ Kommentar till K3 - ideell sektor, kapitel 36 och 37, inkommen från Bokföringsnämnden.

I arbetet med *ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap* har krissamordningen uppdaterat larmrutiner och information till berörda, framför allt inför sommar- och juledigheterna. Verksamheten presenterades i samband med kyrkomötets andra session med särskilt framtaget informationsmaterial. Krissamordningen deltog med en egen monter på Kistamässan om samhällssäkerhet.

Stiftens beredskapshandläggare har som brukligt samlats och fick denna gång bland annat ta del av den norska kyrkans erfarenheter av sitt arbete med anledning av attentatet i och runt Oslo den 22 juli 2011. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps samrådsgrupp för trossamfunden har samlats vid ett par tillfällen och bland annat fått ta del av erfarenheterna från Norge. I slutet av september genomfördes en internationell övning på Nordkalotten, Barents Rescue 2011, i vilken krissamordningen blev engagerad som stödfunktion till Luleå stifts krisledningsgrupp. Deltagande har skett i Folk och försvars årskonferens i Sälen i januari.

Inom ramen för arbetet med *bevarande och vård av kyrkans arkiv* har samtal förts med Riksarkivet angående deras rapport om Svenska kyrkans offentlig-rättsliga arkiv. Information har skickats till samtliga kyrkoherdar och ordföranden i nämnder och råd angående hanteringen av Svenska kyrkans offentlig-rättsliga arkiv. Riksarkivet har även fått en skriftlig redogörelse av de åtgärder som har vidtagits med anledning av deras rapport.

Under året har 230 hyllmeter levererats till arkivet, vilket är 110 hyllmeter mer än under 2010. Registrerade förfrågningar har under året legat på en oförändrat hög nivå (ca 236 förfrågningar jämfört med 235 förfrågningar under 2010). Det finns ett stort intresse för kyrkans arkiv och under året har antalet studiebesök mer än fördubblats.

Utlandsförsamlingarna i Paris, London och Berlin har levererat de delar av sina arkiv som kan anses vara offentlig-rättsliga till arkivet i syfte att de ska ordnas och förtecknas före slutlig leverans till Riksarkivet.

Två arkiv har slutförtecknats och arbetet med att förteckna Lutherhjälpens arkiv har påbörjats.

Den nationella nivåns ansvar för *tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar* innebär i praktiken samordning av myndighetskontakter, gemensamma samråd, utbildningar, enkätundersökning till förvaltarna och analys av stiftens årsredovisningar samt direkta frågor till stiftens förädda av detta. Analysen avseende verksamhetsåret 2011 kommer att avslutas efter sommaren 2012.

Tabell 5. Kostnader för styrning och administration (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Styrning och administration	-136	-105	-142	-140
Andel av den totala kostnadsramen	5,8%	4,3%	5,4%	5,2%

Kostnaderna för styrning och administration finansieras av nationell finansiering och har minskat väsentligt jämfört med föregående år. Detta är huvudsakligen en följd av att i föregående års kostnader ingick omställningskostnader på 25 miljoner kronor. Kostnaderna är också väsentligt lägre än budget bland annat då budgetreserver och förfogandemedel på 26 miljoner kronor inte har förbrukats. Resterande avvikelse på 9 miljoner kronor är fördelad över verksamhetsområdets olika delar och förklaras främst av vakanser.

Arbete bland svenskar i andra länder

Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har under året haft ett särskilt ansvar för denna uppgift. Enligt kyrkoordningen är uppgiften att ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder. Det innebär av instruktion för nämnden att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands och besluta om utlandskyrkans omfattning. Nämnden ska hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ett ekumeniskt samarbete. Verksamheten bedrivs i 42 församlingar varav 6 är filialer och konsolideras i redovisningen, medan resterande är självständiga juridiska personer.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga, åstadkomma en ändamålsenlig och effektiv lokalförsörjning och fastighetsförvaltning samt öka insamlingen av medel i Sverige och utomlands. Därtill har en satsning gjorts för att utveckla arbetet bland unga vuxna utomlands och för att stärka det frivilliga engagemanget. Kyrkostyrelsen lämnade också förslag till kyrkomötet om förbättrad styrning av utlandskyrkan och demokratiskt inflytande för utlandssvenskarna i Svenska kyrkan vilka delvis har realiserats genom förändringar i kyrkoordningen.

Verksamhet utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga

Förutom de ekonomiska förutsättningarna handlar försörjningsförmåga om vilja och förmåga att lokalt ta ansvar för verksamheten. Under 2011 fattades beslut om besparingar inom utlandskyrkoverksamheten. Neddragningen innebär att tidigare drygt 100 utsända medarbetare minskas till 76 och ungefär lika många lokalt anställda.

Två församlingar har lagts ner: Puerto de la Cruz och Fuengirola. Därtill beslutades att Sjomanskyrkan i London ska avvecklas. Ett flertal församlingar har fått förändrade förutsättningar för sin verksamhet, inte minst i Spanien. Besluten har följts av stöd till de olika församlingarna utifrån de behov som uttryckts.

Turistsatsningen i Phuket och ungdomssatsningen för backpackers i Sydney har utvärderats och kommer att fortgå.

Förberedelser för Svenska kyrkans närvaro vid OS och Paralympics i London 2012 har genomförts och en gemensam satsning med stiftens möjliggör flera verksamhetsformer under OS. En riksskollekt för OS har tilldelats för att täcka extrakostnader i samband med satsningen.

Under sommaren genomfördes en tvåveckors utbildnings- och inspirationskonferens vid Sigtuna folkhögskola. Under den avslutande helgen möttes personal, kyrkorådsledamöter, ombud, volontärer, nämnd och övriga intresserade till ett inspirerande möte. Ett gott resultat kunde noteras vid utvärderingen av konferensen.

I slutet av året beslutade kyrkomötet att Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet skulle upplösas vid årsskiftet 2011/2012, att ett råd skulle bildas, att utlandsförsamlingar ska ha representation i kyrkomötet och att församlingarna fortsättningsvis ska stå under tillsyn av Visby stift. Nämnden fattade under året beslut om inrättandet av diakontjänster inom utlandsverksamheten. Tanken är att det ska medverka till ett fördjupat diakonalt arbete och fortsatt diakonal utveckling inom församlingsarbetet i utlandet.

Insamling av medel i Sverige och utomlands

Under året fastställde kyrkostyrelsen en insamlingspolicy som är styrande för arbetet. Insamling i Sverige har skett i samarbete med det Nationella inspirations- och insamlingsteamet. Resultatet har ökat med 15 procent i förhållande till föregående år och slutade på knappt 13 miljoner kronor.

Ombudens insamlingsarbete har bland annat stöttats av en nyproducerad inspirationsfolder. Annonser, kollektivdjan och gåvobrev har producerats inför verksamhetens riksskollekt.

Utlandsförsamlingarnas insamlingsarbete hålls samman genom ett Global Fundraising Team. En samordning av inköp till basarer har påbörjats och en enkät angående fundraising har genomförts. Ett pilotprojekt med Berlin har initierats och utbildning i krishantering har provats med ett företag i resebranschen.

Lokalförsörjning och fastighetsförvaltning

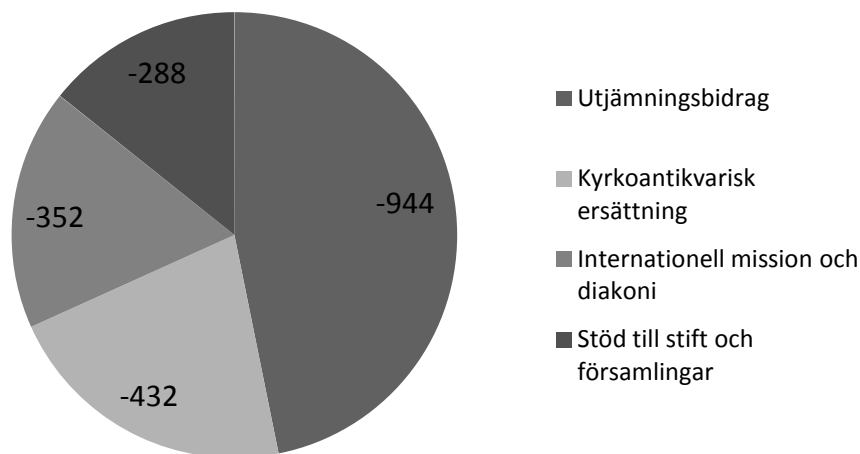
Under 2011 utfördes underhåll- och anpassningsåtgärder för drygt 8 miljoner kronor. Projekt har genomförts på en mängd platser, bland annat i Rom, Palma, Los Cristianos och Melbourne. I Paris har den kommande renoveringen förberetts och lagfarten för kyrkofastigheten har överförts från staten till trossamfundet. Försäljningar har skett i Bryssel, Puerto de la Cruz och Skagen. Socialdepartementet har författat en skrivelse som bedöms kunna möjliggöra försäljning av fastigheter i Gdynia, Hamburg och Las Palmas. Fastigheten i Los Cristianos är lämnad till försäljning.

Förutom genomförande av underhållsåtgärder har arbetet med fastighetsjuridiska frågor liksom styrningen inom lokalförsörjningsområdet fortgått under året.

Intäkter

KsSkr 2012:2
Bilaga 1

Diagram 2. Finansiering av arbetet med svenskar i andra länder 2011 (miljoner kronor).

Arbete bland svenskar i andra länder finansieras av kollekter och gåvor 13 (föregående år 11) miljoner kronor, erhållna bidrag 2 (föregående år 7) miljoner kronor, nationell finansiering 79 (föregående år 87) miljoner kronor, övrig finansiering 5 (föregående år 4) miljoner kronor.

Kostnader

Tabell 6. Kostnader för arbete med svenskar i andra länder (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Arbete bland svenskar i andra länder	-110	-97	-95	-87
Andel av den totala kostnadsramen	4,7%	4,0%	3,6%	3,2%

Kostnaderna för verksamheten har minskat jämfört med föregående år till följd av det besparingsarbete som inleddes 2010 och ligger i stort i nivå med budget.

Gemensamma datasystem

Uppgiften är att ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem. Det innebär drift, förvaltning och utveckling i huvudsak för kyrknätet, kyrkobokföringssystemet (KBOK), H-bok (historiskt system med ministerialböcker), organisationsregistret, val- och mandatsystemet, kollekt- och betalsystemet (inkl. avgifts- och utjämningsystem, clearing och kyrkobyggnadsregister), e-postsystemet, utbildningsportalen, svenskakyrkan.se, intranätet, statistikdatabasen och projekthanteringssystemet (kyrkoantikvarisk ersättning/riktat församlingsbidrag). I detta ingår förvaltning och utveckling av Svenska kyrkans gemensamma IT-plattform.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts i form av drift, förvaltning och utveckling av systemen. I detta ingår arbetet med att utveckla ett nytt organisationsregister.

Under året har utvecklingsarbete bedrivits inom kyrkobokföring, indelning, kyrklig organisation och kyrkoval.

Inom kyrkobokföringen har två nya versioner av den lokala programvaran lanserats. Funktionalitet har skapats för att ange tjänstgörande präst efter kontroll mot Organisationsregistret, vilket stärker möjligheter att upptäcka om en präst utan vigselbehörighet vidtalas för att genomföra en vigsel. En klient med betydligt modernare utseende och ett antal funktioner som underlättar administrationen på pastorsexpeditioner har lanserats. Vidare har ett system som gör det möjligt att registrera och uppdatera uppgifter om personer utan personnummer med koppling till KBOK lanserats.

Som ett led i kvalitetssäkringen har kyrkobokföringen under året rensats på uppgifter om personer som funnits i registret sedan 1991, men där det saknades underlag för att avgöra om personen var kyrkotillhörig eller inte. Efter genomförda avstämningar med folkbokföringsregistret och arkiverade data från överföringen av folkbokföringen 1991 medförde detta att uppgifter om 165 000 personer i registret ströks. Hanteringen av icke döpta personer som blir 18 år har ändrats så att datasystemet bara påtalar när en tillhörig, men ej döpt person, fyller 18 år för kyrkoherdens vidare åtgärder. Som ett led i att förbättra behörighets-hanteringen inom kyrkobokföringen har instruktioner om och benämning av vissa behörigheter förtydligats.

Ett nytt indelningssystem har utvecklats för hanteringen av indelnings-ändringar. Den del av programmet som ska underlätta stiftens del av administrationen lanserades i november, den del som ska stödja arbetet på den nationella nivån driftsätts under 2012. De förändringar i indelningen som stiftens beslutat om under 2011 har administrerats och berörda aktörer inom och utanför kyrkan har fått den indelningsinformation de har behov av.

Inom ämnesområdet kyrklig organisation slutfördes upphandlingen av konsult för arbetet med ett nytt verksamhets- och organisationsregister. Utvecklingsarbetet har pågått hela året och den första etappen av det nya systemet, benämnt Kyrksam, slutförs i april 2012.

När det gäller de datasystem som förvaltas av extern leverantör har kostnaderna för den löpande förvaltningen minskat med 27 procent. De därmed frigjorda resurserna har använts för återinvestering och utveckling av de gemensamma datasystemen.

Av kyrkans 792 ekonomiska enheter har 788 varit i kontakt med supportfunktionen *Kanslistöd* för stöd rörande i genomsnitt 50 ärenden per enhet. Under hösten har en användarenkät genomförts bland dem som vänt sig till Kanslistöd under året. Det största antalet ärenden rör E-posten och kyrkobokföringen. Dessa två system står för knappt 50 procent av alla supportärenden. 82 procent av dem som svarat på enkäten anger att det stöd de fått har varit mycket bra eller bra.

Tabell 7. Kostnader för gemensamma datasystem (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Gemensamma datasystem	-81	-88	-99	-103
Andel av den totala kostnadsramen	3,4%	3,6%	3,7%	3,8%

Kostnaderna har ökat jämfört med föregående år till följd av utveckling och anpassning av systemen för att svara upp mot nya behov exempelvis vad gäller indelning och organisation, men är lägre än budget bland annat genom omförhandling av kommunikationsavtal inom kyrknätets infrastruktur.

De kyrkliga grundutbildningarna

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift. Enligt kyrkoordningen är uppgiften att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplaner för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Det innebär av instruktion för nämnden att svara för Svenska kyrkans samlade utbildningsplanering och se till att ändamålsenlig utbildning kommer till stånd samt att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att förvalta och genomföra utbildningar av diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. Därtill har stöd för rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning lämnats och översynen av utbildningsorganisationen har fortsatt.

I september 2011 antog Nämnden för utbildning, forskning och kultur ett första förslag till framtida utbildningar när det gäller innehåll och form för utbildning till diakon, kyrkomusiker, pedagog och präst. Förslaget användes sedan som arbetsmaterial i möte med alla stift och vid möten med studenter, lärare och stiftsrekryterare. Förslaget presenterades även för biskopsmötet och kyrkomötet. Arbetet resulterade i att förslaget förankrades på bred front och gav nämnden information om förslagets styrkor och svagheter för den fortsatta beredningen.

I arbetet med Svenska kyrkans utbildningar i framtiden har fyra rapporter tagits fram: Översyn av kantorsutbildningarna, En undersökning om behovet av pedagogisk kompetens i Svenska kyrkans församlingar, CSC Report on the Future of European High Education samt Stiftsöverläggningar om förslag på framtida utbildningar i Svenska kyrkan. Rapporterna har utgjort viktiga underlag för nämndens slutliga beslut i mars 2012.

Under 2011 har antalet utexaminerade studenter uppgått till 50 kantorer, 2 organister, 9 församlingspedagoger, 55 diakoner samt 100 präster. Detta innebär i likhet med tidigare år att det har funnits tomma utbildningsplatser.

På pastoralinstituten pågår den gamla utbildningen och 2007 års utbildning parallellt. På slutterminen hösten 2011 kom i både Uppsala och Lund för första gången i princip lika många prästkandidater att gå den gamla utbildningen som 2007 års utbildning. Pastoralinstituten har lyckats synkronisera den gamla utbildningen med ett avslutande läsår med den andra utbildningen som är

fördelade på tre pastoralteologiska kurser och en sluttermin. Bakom detta ligger ett arbete med kursmål, kursinnehåll och schemaläggning.

Den pastoralteologiska utbildningen för kyrkomusiker som genomförs som en försöksutbildning vid Pastoralinstitutet i Lund (PIL) har genomförts enligt plan – dock med färre studenter än planerat. En hel del av undervisningen har därför samordnats med prästutbildningen och erfarenheterna är att detta berikat båda utbildningarna. De kyrkomusiker som gick den pastoralteologiska utbildningen hösten 2010, gjorde sin handledda termin under 2011. Nämnden beslutade hösten 2011 att utbildningen för kyrkomusiker endast skulle omfatta den pastoralteologiska terminen på PIL. Från höstterminen 2012 öppnas utbildningen även för kantorer med högskoleexamen.

Under höstterminen 2011 genomfördes för första gången pastoralteologiska kurser i pastoralinstitutens egen regi och är inte längre poänggivande. Varje kurs motsvarar en halv termins studier.

Kostnader

Tabell 8. Kostnader för de kyrkliga grundutbildningarna (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
De kyrkliga grundutbildningarna	-51	-52	-56	-55
Andel av den totala kostnadsramen	2,2%	2,1%	2,1%	2,0%

Kostnaderna ligger i nivå med föregående år och något lägre än budget.

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.

Av beslutad verksamhetsinriktning framgår att det handlar om ekumeniska dialoger och utveckling av såväl ingångna överenskommelser som nya kyrko-relationer nationellt och internationellt. Därtill handlar det om att förbereda genomförandet av generalförsamlingarna för Kyrkornas världsråd (KV) respektive Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) år 2013.

Insatser och resultat

Arbetet med att stödja de internationella multilaterala ekumeniska organisationerna har som vanligt handlat om ekonomiskt stöd i form av medlemsanslag, representation i olika organ, samt att följa aktuella processer och frågor.

I KV har deltagande skett i mötet i Kingston, Jamaica om den rättfärdiga freden. Svenska kyrkans delegation leddes av ärkebiskop em. KG Hammar. Mötet innebar den officiella avslutningen på Decade to overcome violence. Deltagande har också skett i Global Christian Forum (ett självständigt nätverk som startades av KV som mötesplats mellan kyrkor engagerade i den organiserade ekumeniken och dem som håller sig utanför) i Indonesien. Svenska kyrkan är också representerad i Exekutivkommittén genom ärkebiskopen samt i Faith and Orders Standing Commission genom forskningschefen.

I Lutherska världsförbundet (LVF), där biskop Antje Jackelén företräder Svenska kyrkan i Rådsförsamlingen, har diskussionen kring dess strategiska plan 2013–2017 följts.

En studieresa till Genève anordnades för stiftens ekumeniska och internationella handläggare, för att fördjupa kunskaper om de internationella ekumeniska organisationernas arbete.

I KEK har förnyelsearbetet varit i fokus: Revision Working Group där Svenska kyrkan är representerad har färdigställt sin rapport om KEK:s framtid, som under 2012 ska ut på remiss.

I arbetet inom Borgågemenskapen har tre konsultationer ägt rum. Deltagande skedde i konsultationen om konfliktlösning i februari. I mars organiserades i samarbete med Göteborgs stift en konsultation om interreligiös dialog, där Borgå riktlinjerna från 2003 bearbetades. I november planerades och genomförades en konsultation om äktenskapssyn som hade föranletts av Svenska kyrkans beslut om vigsel för samkönade par. Resultatet av äktenskapskonsultationen blev konstaterandet att kyrkorna trots oenighet ska fortsätta sin gemenskap.

Ett annat bidrag till uppföljningen av äktenskapsbeslutet var att skriva ett svar på Mekane Yesus kyrkans (EECMY) uppmaning att ändra beslutet, i en skrivelse som både förklarade varför Svenska kyrkan håller fast vid beslutet och öppnade för fortsatt kontakt. Brevet diskuterades på EECMY:s kyrkomöte, där man fokuserade att Svenska kyrkan inte ändrar sitt beslut och beslöt att utreda konsekvenserna för relationen.

De årliga samtalsdagarna mellan Svenska kyrkan och de ortodoxa och orientalska kyrkorna hade mission som tema. Samtal med den Syrisk ortodoxa kyrkan har inletts.

Diskussionerna om den nordiska ekumeniska samverkans framtid har förts i Ekumenik i Nordens styrgrupp, och de nordiska kyrkorna inbjöds till en dag om detta. Där bestämdes det att generalsekreterarna för de nationella ekumeniska råden skulle utarbeta ett slutligt förslag som kyrkorna ska ta ställning till 2012.

Inom ramen för samtalen med Episkopala kyrkan i USA besöktes Uppsala i maj av dess "presiding bishop". Där bestämdes det att de historiska kontakterna mellan kyrkorna skulle erkännas och göras till grund för fördjupad samverkan. Detta ska makeras officiellt i samband med ett framtida kyrkomöte och episkopalernas "convention".

SKR har nu en ny organisation med fortsatt god representation för Svenska kyrkan. Rådets styrelse utsåg Karin Wiborn till ny generalsekreterare.

Det nya samfundet Gemensam framtid har bildats och arbetsgruppen mellan Svenska kyrkan och dem har bearbetat konsekvenserna för fortsatt lokal samverkan. Gemensam framtid skickade en officiell förfrågan om att inleda samtal med Svenska kyrkan om en eventuell överenskommelse, vilket bejakats av kyrkostyrelsen. Svenska kyrkan har följt processen med dessa kyrkor, som har olika förutsättningar i relationen till oss, på ett sådant sätt att dialogen nu kan påbörjas med det nya samfundet.

Nytt avtal har träffats med Stockholms stift avseende den lettiska verksamheten. Fler avtal med minoritetskyrkor är inte aktuella. Bidrag utbetalas som tidigare.

I arbetet med interreligiösa frågor har flera publikationer blivit färdiga: Teologiska kommitténs bok (se nedan), SKR:s skrift Äktenskap där religionerna möts och en ny upplaga av Möten med islam. Utöver Borgå-konsultationen har deltagande skett i olika möten: PROCMURA (organisation för dialog mellan kristen tro och islam i Afrika), Journées d'Arras (europeiskt nätverk). Ett nytt avtal med Centrum för religionsdialog i Stockholm har utarbetats.

Kontakter med partnerkyrkor har tagit olika uttryck: arbete med och/eller deltagande i till exempel All African Christian Council (AACC), Mekane Yesus' partnarmöte, Sudan Christian Council (diskussion om kyrkornas roll efter

delandet av landet), ärkebiskopens besök hos "presiding bishop" i Lutherska kyrkan i Tanzania, konferens i Sydafrika inom Vänstiftsprojektet (5 stift i Sverige och deras vänstift i Afrika), Oberoende filippinska kyrkans (IFI) generalförsamling, Latinamerikas kristna råds (CLAI) runda bord, mottagande av delegationer till exempel från Lutherska kyrkan i Costa Rica och flera organisationer i Latinamerika som CLAVES (betyder nyckelord, en organisation i Uruguay som arbetar regionalt för att förebygga våld mot barn och unga) och CEBI (Centro de Estudios da biblia).

En ny arbetsgrupp för det ekumeniska arbetet med relationen till Church of Pakistan har tagit form.

Fyra teologistuderande har skickats som stipendiater till AACC:s möte för unga teologer.

Samarbetsavtalet mellan den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, KEK, och Svenska kyrkan om EU-frågor avslutades och slutrapporterades vid halvårsskiftet. Samarbetet fortsätter men kräver inte längre avtalsformen för att fortgå.

Under första halvåret deltog ärkebiskopen dels i KV:s centralkommitté i Genève, och är sedan dess invald i KV:s exekutivkommitté, dels i den svenska delegation som reste till Rom för att närvara vid saligförklaringen av påven Johannes Paulus II.

I augusti besökte den Evangeliska kyrkan i Tysklands nye preses med en delegation, ärkebiskopen och kyrkokansliet.

Ärkebiskopen ledde en delegationsresa till Tanzania i november. En av flera anledningar till besöket var The Dodoma Statement, som antogs efter Svenska kyrkans beslut om vigsel för par av samma kön. Under en resa till Sydafrika senare i november besökte ärkebiskopen Evangelical Lutheran Church in Southern Africa.

Norska biskopsmötets nya preses Helga Haugland Byfuglien besökte ärkebiskopen i början av december.

Ett samarbete med en europeisk forskargrupp som arbetar med studier om konfirmationsverksamheten har inletts. I dagsläget ingår nio länder i gruppen som planerar en undersökning 2012. Deltagande sker också i ett nordiskt nätverk för kyrkostatistik. Nätverket träffades i februari och beslutade att under 2012 publicera en rapport med jämförande analyser.

Kostnader

Tabell 9. Kostnader för officiella relationer till andra kyrkor och samfund (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-32	-31	-34	-37
Andel av den totala kostnadsramen	1,4%	1,3%	1,3%	1,4%

Av de totala kostnaderna utgör 12 miljoner kronor medlemsanslag till de strategiska ekumeniska organisationer som Svenska kyrkan är medlem i - KV, LVF, KEK och SKR. Dessutom lämnades bidrag på drygt 1 miljon kronor till andra organisationer eller nätverk som inte har medlemskyrkor men som har bedömts viktiga att stödja. Dessa är Global Christian Forum, Ekumenik i Norden, FOCCISSA, Liv & fred, Centrum för religionsdialog, Samarbetsrådet för kristna kyrkor i Barentsregionen och Community of Protestant Churches in Europe. Anslag på närmare 3 miljoner kronor har betalats till lutherska språkliga minori-

tetsförsamlingar i Sverige (ungersk, norsk, isländsk, dansk, lettisk och estnisk). Totalt sett ligger kostnaderna i nivå med föregående år och något lägre än budget.

KsSkr 2012:2
Bilaga 1

Förvaltning av det nationella kapitalet

Den nationella nivåns uppgift är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att detta bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder.

Svenska kyrkan har en långsiktig förvaltning med långsiktiga mål.

Insatser och resultat

Ett kapitalförvaltningsråd under kyrkostyrelsen, kompletterat med externa experter, styr arbetet med förvaltningen som sker med hjälp av externa förvaltare. Den inriktning på hållbarhet och etik som präglar förvaltningen kommer ibland under enskilda år att uppvisa stora skillnader jämfört med de index som förvaltningar normalt mäts mot. Inom ramen för det etiska arbetet finns Ethosfonderna även tillgängliga för hela kyrkan. Innehaven redovisas i sin helhet på svenskakyrkan.se. På grund av en restriktiv hållning mot att investera i bolag inom till exempel oljesektorn blir svängningarna mot den sektorn extra tydliga. Under 2011 var en av Stockholmsbörsens vinnare Lundin Petroleum, en annan var Swedish Match. Eftersom de bolagen inte finns i portföljen erhålls en lägre avkastning 2011 jämfört med mer indexnära portföljer.

Förvaltarna av i första hand globala aktier fortsätter att visa att en förvaltning baserad på hållbarhet mycket väl kan ge en betydligt bättre avkastning än sina jämförelseindex. Generation Investment Management har trots årets något svaga resultat sedan starten 2008 gett 5 procent i årlig avkastning, vilket är 4,5 procent bättre än sitt index. First States Global Emerging Markets har sedan 2009 gett 15,6 procent i årlig avkastning vilket är 6,2 procent bättre än index.

Under hösten vände utvecklingen något på de flesta av världens börser. Men det har varit en ryckig utveckling präglad av nervositet och osäkerhet. Svenska aktier steg till slut med 2 procent under det sista tertialet. Men året slutade ändå på -13,5 procent för Stockholmsbörsen. Globala aktier återhämtade sig något snabbare och tog tillbaka nästan hälften av de 11 procent man förlorade under årets första åtta månader. Emerging Markets tappade ytterligare 2 procent under det sista tertialet. Tack vare lägre räntenivåer för statsobligationer blev dock utvecklingen mycket positiv för ränteportföljerna. Svenska räntor steg till slut med inte mindre än 8,4 procent i värde för året.

På grund av den stora osäkerhet som råder är valet att ligga underexponerade mot aktier och till och med att minska andelen aktier något under perioden. Vid årsskiftet var andelen aktier 49 procent, en undervikt med 11 procentenheter mot normalportföljen.

Marknadsvärdet på placeringstillgångarna i kapitalförvaltningen uppgick per den 31 december 2011 till 4 521 miljoner kronor, (5 053 miljoner kronor per 31 dec 2010). Det förvaltrade kapitalet var 532 miljoner kronor lägre än vid förra årsskiftet, varav 200 miljoner kronor, är hänförligt till ianspråktagande för församlingsbidrag.

Resultatet för året 2011 uppgick till -256 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning på -5,1 procent. Ränteförvaltningen hade ett positivt resultat med totalt 155 miljoner kronor medan aktieförvaltningen sammanlagt bidrog negativt med 414 miljoner kronor under perioden. Valutakursförändringarna påverkade den globala aktieportföljens resultat positivt under 2011 med ca 2 procent.

Utöver kapitalförvaltningen tillkommer likviditetsförvaltningen som uppgår till 2 153 miljoner kronor och är placerade i kortfristiga räntebärande placeringar samt likvida medel på kyrkkontot som uppgår till 1 408 miljoner kronor.

Tabell 10: Portföljens avkastning per tillgångsslag 2011 (miljoner kronor)

	Resultat	Avkastn	Index- utveckling	Jämförelseindex
Svenska aktier	- 278	-20,7%	-13,5%	SIX RX
Globala aktier	-108	-8,6%	-5,7%	DJSI
Emerging markets	-28	-13,1%	-16,5%	MSCI EM
Svenska räntor	147	8,4%	8,4%	OMRX Bond Merrill Lynch
Globala räntor	8	3,5%	2,7%	EMU
Alternativa placeringar	1	1,0%	0,1%	3 mån SSVX
Totalt i förvaltning	-256	-5,1%	-2,8%	

Riskhantering

Syftet med riskhantering inom finansfunktionen är att säkerställa att förvaltningen av de finansiella tillgångarna sker på ett tillfredsställande sätt. Metoden för att uppnå detta är att löpande bevaka, utvärdera och kontrollera de finansiella riskerna. Utformningen av denna verksamhet ska säkerställa att förvaltningen följer beslutade strategier och riktlinjer.

De risker som är förknippade med förvaltningen kan delas upp i marknadsrisk, kredit- och motpartsrisk, valutarisk, likviditetsrisk, legal och operativ risk. Dessa risker avgränsas i den finanspolicy som finns för verksamheten. Riskerna hanteras genom god *intern kontroll* exempelvis vad gäller en säker hantering av transaktioner, klart definierade och avgränsade ansvarsområden samt dokumenterade rutinbeskrivningar. Arbetet med kontroll och uppföljning av risk i förvaltningen är strukturerade kring två huvudfunktioner: Löpande kontroll och granskning av risk mot limit samt rapportgenerering.

Svenska kyrkan har valt att anlita externa förvaltare för merparten av det förvaltrade kapitalet. Det innebär att de huvudsakliga operativa riskerna uppstår hos de externa förvaltare och depåbankerna.

Kostnader

Tabell 11. Kostnader för förvaltning av det nationella kapitalet (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Förvaltning av det nationella kapitalet	-24	-26	-29	-21
Andel av den totala kostnadsramen	1,0%	1,1%	1,1%	0,8%

Kostnaderna inkluderar både förvaltningsarvoden och administrationskostnader och ligger något över föregående års nivå, men är ändå 3 miljoner kronor lägre än budget.

Forskning

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift. Enligt kyrkoordningen är uppgiften att främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan. Det innebär av instruktion för nämnden att främja vetenskaplig forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att främja vetenskaplig forskning inom det teologiska området och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden till stöd för utvecklingsarbetet i stift och församlingar. Det innebär dels att forskningsresultat presenterats via publikationer eller föreläsningar, dels att forskarna funnits i en akademisk kontext som direkt och indirekt bedriver forskning av relevans för Svenska kyrkan.

Under året har fyra monografier publicerats. Det är Barnen i Svenska kyrkan: Teologiska reflektioner om en kyrklig praktik, An Unlikely Dilemma: Constructing a Partnership between Human Rights and Peace-Building, Omvänd dig och bli som ett barn och lägg bort det barnsliga samt I begynnelsen var barnet.

Tre antologier har publicerats under året. Det är Människa sedd genom olika vetenskapliga prismor, Levande ord: Tolkningar av abrahamitiska källtexter samt Och han tog dem i famnen. Därtill har nio vetenskapliga artiklar producerats under året. De projekt som har slutförts under året är Forskning om Teologisk literacy, Nordiska folkkyrkor och Folkmordet på Armenierna.

Svenska kyrkans forskardagar har genomförts under temat Religionens offentlighet med cirka 40 medverkande och 150 deltagare. Kyrkostyrelsens doktorandanslag har administrerats. Under året har två av forskarna disputerat.

Kostnader

Tabell 12. Kostnader för forskning (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Forskning	-11	-11	-11	-11
Andel av den totala kostnadsramen	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%

Kostnaderna ligger på samma nivå som föregående år och som budget.

Kulturliv för dialog

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har ett särskilt ansvar för denna uppgift. Enligt kyrkoordningen är uppgiften att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning. Det innebär av instruktion för nämnden att verka för ett rikt kulturliv och främja dialogen kring religion och livsfrågor i det allmänna kulturlivet. Samverkan ska ske med stift och organisationer vars verksamhet berör detta arbetsområde.

Insatser och resultat

Förutom det årliga arrangemanget med seminarier och scenprogram på Bok- och biblioteksmässan i samverkan med Göteborgs stift, har fokus i arbetet varit på film och kulturstipendier. För filmarbetet har det delvis handlat om att sjösätta

den nya satsningen Svenska kyrkans filmblogg. Filmbloggen har startat under året och har ett 10-tal aktiva skribenter. Vidare är ett viktigt resultat det nya samarbetet med Folkets bio som möjliggjort en serie panelsamtal om filmen *Mammas comeback* som tilldelades Svenska kyrkans filmpris vid Göteborgs filmfestival.

Svenska kyrkans kulturstipendier på totalt 500 000 kronor per år har beretts och utdelats till åtta projekt vid kyrkomötet i oktober 2011. Kulturstipendiater kommer att medverka vid Världens fest och Ärkebiskopens möte 2012. Olika insatser har gjorts för att sprida kunskap om och tillgängliggöra kulturstipendieprojekt.

Kostnader

Tabell 13. Kostnader för kulturliv och dialog (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Kultur	-5	-6	-6	-8
Andel av den totala kostnadsramen	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%

Kostnaderna är något högre än föregående år och i nivå med budget.

De direkta valen

Uppgiften är att ha det övergripande ansvaret för de direkta valen vilket omfattar samtliga direkta val i hela landet, till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församlingar, till samfällda kyrkofullmäktige i samfälligheter, till stiftsfullmäktige i stift och till kyrkomötet på den nationella nivån.

Inriktningen är att de direkta valen ska genomföras på ett korrekt (i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser) och kostnadseffektivt sätt. I detta ligger också att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter genom bland annat utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att förbereda 2013 års direkta val.

Inom valområdet har utvecklingen av valsystemen hållit en lägre takt än planerat. Detta bedöms dock inte riskera måluppfyllelsen när det gäller genomförande av valet 2013. Arbetet inför kyrkovalet 2013 har i övrigt fortskridit som planerat. Valkansliet har besökt stiftet för samtal om bland annat gällande tidplan för eventuella beslut 2012-2013 samt strukturutredningens påverkan på valet och indelningsarbetet. Under hösten genomfördes de rekryteringar som krävs för att bemanna valkansliet på den nationella nivån från januari 2012.

Kostnader

Tabell 14. Kostnader för de direkta valen (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
De direkta valen	-3	-4	-6	-23
Andel av den totala kostnadsramen	0,1%	0,2%	0,2%	0,9%

Kostnaderna är något högre än föregående år, men lägre än budget till följd av periodiseringar mellan åren.

KsSkr 2012:2
Bilaga 1

EKONOMI

Det ekonomiska utfallet i moderföretaget uppgår till -204 (föregående år 344) miljoner kronor och är främst en följd av det negativa resultatet i finansförvaltningen uppgående till -201 miljoner kronor brutto. I nedanstående tabell visas intäkter, kostnader och resultat.

Tabell 16. Resultaträkning (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Ram- budget 2011	Detalj- budget 2012
Utgjenningsavgifter	1 553	1 567	1 568	1 555	1 575
Insamlade medel	191	195	192	194	186
Erhållna bidrag	439	570	598	597	661
Övriga intäkter	33	151	23	24	36
Förändr. destinerade medel	37	-22	17	7	13
	2 253	2 461	2 398	2 377	2 471
Finans o likviditetsförvaltning	439	-201	262	264	235
Summa intäkter	2 692	2 260	2 660	2 641	2 706
Generell utjämning	-708	-723	-722	-715	-770
Stiftsbidrag	-213	-221	-278	-277	-230
Utvecklingssamarbete/bistånd	-196	-198	-249	-244	-288
Tillf. församlingsbidrag	-200	-200	-200	-200	-200
Kyrkoantikvarisk ersättning	-324	-432	-460	-460	-460
Övriga lämnade bidrag	-86	-85	-82	-82	-89
Externa kostnader	-277	-289	-331	-323	-322
Personalkostnader	-329	-285	-315	-313	-317
Avskrivningar	-15	-11	-16	-15	-14
Kostnadsram	-2 348	-2 444	-2 653	-2 629	-2 690
Fastighetsbudget		-20	-26	0	-26
Resultat	344	-204	-19	12	-10

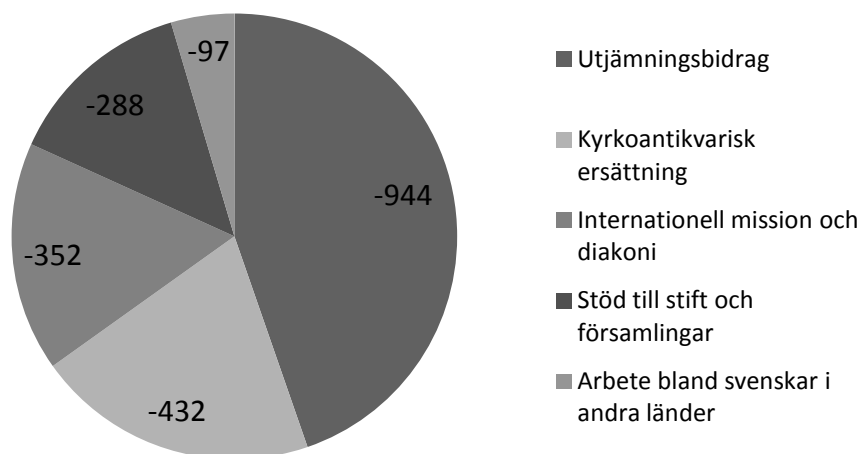
För att ge en överblick har i följande tabell nettoresultatet sammanfattats i några huvudgrupper. På en övergripande nivå kan noteras att resultatet exklusive finansförvaltning är positivt, 106 miljoner kronor. Det innebär att inget uttag ur kapitalet eller dess avkastning har behövt ske det här året heller för att finansiera den löpande verksamheten. Även årets andel av den 5-åriga fastighetsfinansieringen har kunnat täckas av allmän utjänningsavgift.

Tabell 15. Nettoresultat per huvudgrupp (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Ram- budget 2011	Detalj- budget 2012
Allmän utjämningsavgift	845	846	846	841	849
Generell utjämning, netto	-1	0	0	-1	0
Individuella bidrag	-213	-221	-278	-277	-230
Fastighetsfinansiering	0	-20	-38	0	-26
Nationell finansiering	-510	-499	-582	-582	-577
Res före finansförvaltn	121	106	-52	-19	16
Finansiellt stöd till församlingar	-200	-200	-200	-200	-241
Återbetalning särskild löneskatt	0	117	0	0	0
Finansförvaltningen netto	423	-227	233	231	215
Nettoresultat	344	-204	-19	12	-10

Intäkter

Diagram 3. Intäkter* (miljoner kronor)

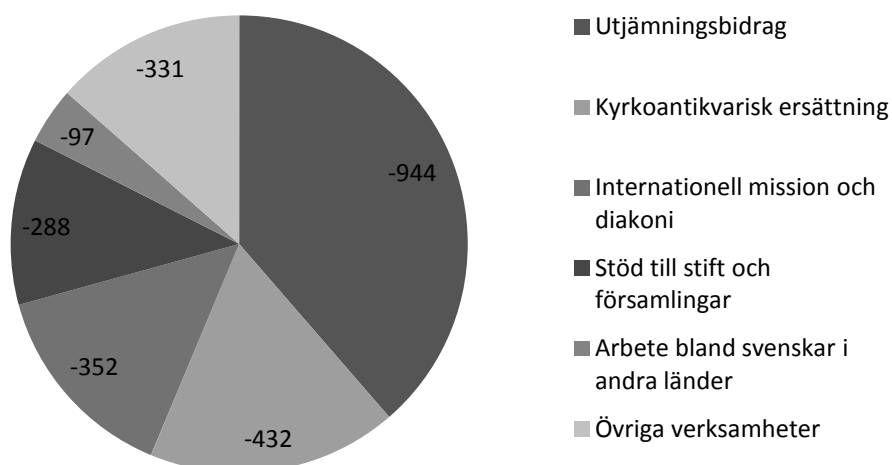
*exklusive det negativa resultatet av finansförvaltningen och exklusive förändring av destinerade medel.

Intäkterna enligt ovanstående uppställning uppgår till 2 249 (föregående år 2 692) miljoner kronor, inklusive det negativa resultatet av finansförvaltningen. Den största intäktsposten är utjämningsavgiften. Den omfördelas till största delen i det kyrkliga utjämningsystemet i form av utjämningsbidrag. Den näst största intäktsposten är erhållna bidrag, främst den kyrkoantikvariska ersättningen, som intäktsförs i den utsträckning som den används. Ännu inte använda medel skuldförs i balansräkningen. Övriga bidrag kommer bland annat från Sida, EU och olika stiftelser och används främst i den internationella verksamheten. Kollekt och gåvor är en annan betydelsefull intäkt, inte minst för den internationella verksamheten. I övriga intäkter ingår återbetalning av särskild löneskatt uppgående till 117 miljoner kronor, som berör pensionsavsättningar före år 2000.

Kostnader

KsSkr 2012:2
Bilaga 1

Diagram 4. Kostnader (miljoner kronor)

Tabell 17. Kostnader (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Det kyrkliga utjämningssystemet	-921	-944	-1 000	-962
De kyrkliga kulturminnena	-324	-432	-460	-460
Internationell mission och diakoni	-354	-352	-408	-444
Stöd till stift och församlingar	-288	-288	-292	-336
Styrning och administration	-136	-105	-142	-140
Arbetet bland svenskar i andra länder	-110	-97	-95	-87
Gemensamma datasystem	-81	-88	-99	-103
De kyrkliga grundutbildningarna	-51	-52	-56	-55
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-32	-31	-34	-37
Förvaltning av det nationella kapitalet	-24	-26	-29	-21
Forskning	-11	-11	-11	-11
Kultur	-5	-6	-6	-8
De direkta valen	-3	-4	-6	-23
STI	-8	-8	-3	-3
Kostnadsram	-2 348	-2 444	-2 641	-2 690
Fastighetsbudget		-20	-37	-26

Inriktningen på verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå utgår från kyrkoordningen och från de beslut som kyrkomötet och kyrkostyrelsen fattar. Den totala kostnadsramen uppgår till 2 444 (föregående år 2 348) miljoner kronor. Kostnaderna är 185 miljoner kronor lägre än den budgeterade kostnadsramen. Detta beror bland annat på 56 miljoner kronor lägre utbetalning av stiftsbidrag (till följd av högre utdelning från prästlönetillgångarna än budgeterat), 46 miljoner kronor lägre kostnader för bidrag inom ramen för den internationella verksamheten (varav 20 miljoner kronor avseende bostadsbyggnadsprojekt på Olivberget i Jerusalem), 28 miljoner kronor lägre utnyttjande av kyrkoantikvarisk

ersättning, 28 miljoner kronor lägre personalkostnader (401 medarbetare jämfört med 450 i den budgeterade kostnadsramen, varav 286 jämfört med 310 i Sverige) och 26 miljoner kronor i bibehållna förfogandemedel och omkostnadsreserver.

Nationell finansiering är 83 miljoner kronor lägre än den budgeterade kostnadsramen. Detta beror på 37 miljoner kronor (varav 26 miljoner kronor i bibehållna förfogandemedel och omkostnadsreserver) lägre kostnader för styrning och administration, 20 miljoner kronor för Olivberget, 11 miljoner kronor för gemensamma datasystem, 4 miljoner kronor för stöd till stift och församlingar, 4 miljoner för de kyrkliga grundutbildningarna, 3 miljoner kronor för officiella relationer till andra kyrkor och samfund.

Tabell 18. Fastighetsbudget (miljoner kronor)

Fastighetsbudget	2010	2011	2011	2012	2012	2013	2014	2015	2016	från 2011
Svenska kyrkan i utlandet	0	-8	-25	-25	-25	-25	-25	-15	-15	17
STI	0	-12	-13	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1

Den nationella femåriga fastighetsbudgeten har under 2011 främst används för renoveringen av det teologiska institutet i Jerusalem samt för fastigheten i Paris.

Balansräkning

Balansomslutningen i moderföretaget har minskat med 203 miljoner till 8 611 miljoner kronor. Detta beror på att finansiella anläggningstillgångar (värdepappersportföljen) sjunkit i värde. Samtidigt har kortfristiga placeringar och bankmedel ökat med 320 miljoner kronor till 3 560 miljoner kronor. Ökningen beror bland annat på att församlingarnas medel på kyrkkontot ökat och att outnyttjad kyrkoantikvarisk ersättning stigit. Materiella och immateriella anläggningstillgångar har anskaffats till ett värde av 15 miljoner och avskrivningar uppgår 11 miljoner kronor och avser främst datasystem.

Under året är nettoförändringen av *destinerade medel* 22 (föregående år -37) miljoner kronor. Det innebär att reserverade medel ökat till skillnad från föregående år, då medel ianspråktogs. Destinerade medel uppgår därmed till 239 miljoner kronor. *Avsättningar* uppgår till 195 miljoner kronor och består huvudsakligen av 88 miljoner kronor i ännu ej utbetalt riktat församlingsbidrag och 18 miljoner kronor i reserv för tilläggsränta på kyrkkontot. I bokslut 2006 avsattes 100 miljoner för framtida kostnader för pensioner till präster anställda i Svenska kyrkan före år 2000 och vid utgången av 2011 återstår 65 miljoner av avsättningen. Övriga *kortfristiga skulder* består huvudsakligen av skuld till underkontohavare (församlingar, samfälligheter och stift) på kyrkkontot (2 347 miljoner kronor). Outnyttjad kyrkoantikvarisk ersättning svarar för 517 miljoner kronor av övriga kortfristiga skulder.

Koncernen med dotterföretag

Koncernens resultat är -201 miljoner kronor eller 3 miljoner kronor över moderföretagets. Den största delen av Svenska kyrkans förvaltnings AB:s (SKF AB) intäkter avser uthyrning till moderföretaget för hyra av kyrkokansliet. I koncernens resultaträkning måste interna vinster elimineras. På samma sätt elimineras SKF AB:s lån från moderföretaget för att de inte ska dubbelräknas. Dotterföretaget Svenska kyrkans förvaltning AB, äger fastigheten där kyrkokansliet inryms. Det ekonomiskt viktigaste intresseföretaget är Berling Media AB, där Svenska kyrkan på nationell nivå har en ägarandel om 41 procent.

Eget kapital i koncernen har sjunkit jämfört med föregående år till 5 064 miljoner kronor. Det är 200 miljoner kronor under den övre gränsen för målnivån där kyrkostyrelsen har att till kyrkomötet kommentera det överskjutande beloppet. Föregående år överskreds nivån med 102 miljoner kronor. Kyrkostyrelsen kommenterade detta i skrivelsen Verksamhet och ekonomi 2012-14, där 41 miljoner kronor avsattes som stöd till församlingar avseende premiekapning av pensioner. Vidare beslutades att arbeta fram en strategi för undervisning och mission i alla åldrar där kostnaden ska finansieras av resterande överskott föregående år, ca 60 miljoner kronor.

Tabell 19. Målkapital i koncernen (miljoner kronor)

	Utfall 2010	Utfall 2011	Detalj- budget 2011	Detalj- budget 2012
Totalt eget kapital	5 265	5 064	5 246	4 569
Målvärde	4 130	4 211	4 213	4 297
Målvärde +25%	5 163	5 264	5 266	5 371
Avvikelse mot övre gräns	103	-200	-20	-802

Personal

Antalet anställda har varit 401 årsarbetare jämfört med 450 i den budgeterade kostnadsramen, varav 286 jämfört med 310 i Sverige, vilket betyder att det funnits vakanser under året. Personalomsättning för tillsvidareanställd personal i Sverige har varit 12,3 (föregående år 11,0) procent. Målsättningen är att den ska ligga inom ett spann på 5–10 procent. Sjukfrånvaron är på samma nivå som föregående år 2,2 procent (2,1 procent) och ligger under nivån för privat sektor.

Bilaga 2

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden 2012

Kyrkostyrelsen lämnar i det följande en redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden. Alla fortfarande öppna ärenden samt ärenden som avslutats till den 30 juni 2012 redovisas. Detta är ett uttryck för kyrkostyrelsens övergripande ansvar för verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå och avser att skapa en samlad överblick.

För varje ärende redovisas kyrkomötets uppdrag i sammanfattning, vad som skett eller planerats i ärendets handläggning samt om skrivelsen fortfarande är under behandling eller avslutats sedan föregående redogörelse lämnades.

Följande är vägledande för när en skrivelse anges som slutbehandlad eller inte. En skrivelse är i första hand slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och i förekommande fall lagts fram för kyrkomötet. Exempel på detta är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska återkomma med ett utarbetat förslag i någon fråga. Skrivelsen är slutbehandlad när kyrkostyrelsens förslag läggs fram för kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen betraktar även en skrivelse som slutbehandlad när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Ett exempel är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning i en viss fråga. Skrivelsen anses slutbehandlad i och med att utredningen tillsatts. Kyrkomötet kommer då i en framtid att få ta del av utredningens betänkande samt av eventuella förslag från kyrkostyrelsen med anledning av den.

1992 gav Ombudsmötet ett uppdrag till SFRV:s styrelse att låta översätta psalmboken och kyrkohandboken till samiska. Skrivelsen överlämnades till dåvarande Församlingsnämnden som på ett tidigt stadium konstaterade att översättningar av kyrkans böcker till samiska, något som pågått sedan år 1989, är ett långsiktigt projekt. Arbetet har hittills redovisats i denna bilaga till kyrkostyrelsens skrivelse men kommer fortsättningsvis inte att redovisas här utan återkommer till kyrkomötet allteftersom de olika översättningarna är klara. I dagsläget beräknas Nordsamiskt psalmboksarbete vara färdigt under 2014. De återstående översättningarna av bibeltexter till sydsamiska ligger något efter i tidtabellen, men beräknas bli klara 2015. Översättningarna sker i samarbete med Norska kyrkan, samt Norska och Svenska bibelsällskapet.

Skrivelser där kyrkomötet ger kyrkostyrelsen något till känna är i regel avslutad när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till aktuell avdelning på den nationella nivån. Eftersom denna typ av skrivelser inte innebär något uttalat uppdrag och de konsekvenser som de kan medföra inte är budgetprövade i kyrkomötets budgetutskott måste kyrkostyrelsen anses ha frihet att själv prioritera bland uppdragen. Detta innebär att en sådan skrivelse i regel inte återrapporteras till kyrkomötet, men kan återspeglas i den årliga redovisningen eller andra skrivelser till kyrkomötet.

Till denna redogörelse läggs fyra bilagor: *Instruktion till Rådet för Svenska kyrkan i utlandet* med anledning av KmSkr 2011:20 (bilaga 2A), *Nyöversättningar av trosbekännelser – remissammanställning* med anledning av KmSkr 2009:4 (bilaga 2B), *Prästlönetillgångar i Västerås stift* (bilaga 2C) samt *Det riktade församlingsbidraget 2011-2012* (bilaga 2D).

Övrig rapportering

KsSkr 2012:2
Bilaga 2

En redovisning från Nämnden för utbildning, forskning och kultur om *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden* återfinns som en separat bilaga till skrivelsen.

Kyrkostyrelsen har vid sammanträden under våren 2012 fått presentation av nämndens beslut om studiegång och organisation för de kyrkliga utbildningarna till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. Vid sammanträdet i maj uttryckte styrelsen önskemål om att en sammanfattande redovisning om utbildningsfrågorna skulle ges till kyrkomötet (se bilaga 3).

Skrivelser från kyrkomötet år 2011

Kyrkomötets skrivelse 2011:1 med

B 2011:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2010

(Dnr ks 2011/910)

Kyrkomötet har beslutat dels att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2010, dels att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2010.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:2 med

EE 2011:1 Revision och granskning av Svenska kyrkans verksamhet m.m.

(Dnr ks 2011/911)

Kyrkomötet har med bifall till kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2011:6 och Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande beslutat om ändringar i 3, 4, 7, 9, 12, 16, 43, 48, 50 och 52 kap. i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:2 har utfärdats och träder ikraft den 1 januari 2013 med undantag för bestämmelsen i 43 kap. 10 § som trädde i kraft den 1 januari 2012.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:3 med

EE 2011:3 Ersättning för kyrkliga handlingar (Dnr ks 2011/912)

Kyrkomötet har beslutat att en utvärdering om ersättning för kyrkliga handlingar sker skyndsamt av kyrkostyrelsen, att kyrkostyrelsen lämnar förslag till ändring i kyrkoordningen om det är motiverat och att en utvärdering av clearingsystemet bör ske snarast.

En utvärdering om ersättning för kyrkliga handlingar har gjorts genom att tre enkäter har gått ut; en till alla kyrkoherdar, en till 500 präster som inte är anställda i en församling och en till stiftens jurister. Dessa utvisar i korthet följande.

En stor majoritet av *kyrkoherdarna* upplever de nya bestämmelserna med möjlighet att välja präst för en kyrklig handling positivt. Däremot är färre positiva till att förordna präster för ändamålet. En stor majoritet av kyrkoherdarna upplever även clearingbeloppen som skäliga.

När det gäller de *ej anställda prästerna* uppger ett litet antal av de svarande att de varit med om att en församling har nekat förordnande. I de fall så skett har motiveringen oftast varit att församlingen har egna präster som kan tjänstgöra eller att församlingen p.g.a. dålig ekonomi inte har råd att förordna. Nästan 60 procent har haft kyrkliga handlingar utan ersättning. De nya bestämmelserna uppfattar ungefär 55 procent som positiva medan ca 25 procent ställer sig negativa. Resterande 20 procent uppger antingen att de inte känner till de nya bestämmelserna eller inte har någon synpunkt i frågan. De som är positiva anser att det är bra att man nu fått tydlighet i vad som gäller och att ersättning endast

betalas från en församling. De som är negativa framför bl.a. att bestämmelserna drabbar medlemmarna som inte får välja präst.

Det finns tydliga skillnader i hur man ser på kyrkliga handlingar och uppdraget att vara präst. Majoriteten betraktar vigningstjänsten som ett uppdrag som prästen inte äger själv. Därför vill många präster inte ta emot arvode för att utföra kyrkliga handlingar. Andra präster relaterar till uppdraget mer som till ett vanligt yrke, uttryckt som "arbetaren är värd sin lön" och att beslutet att ersättning bara får tas emot från församlingar innebär ett "yrkesförbud".

En synpunkt som framförs av många är att man bör få ersättning för direkta kostnader, främst resekostnader.

Stiften har inte upplevt några större problem med regleringen men något stift ser behov av kyrkordningsändringar avseende reseersättningar.

Det samlade resultatet av enkäterna visar alltså att det såväl bland kyrkoherdarna som bland de präster som inte är anställda i församling finns ett stöd för de regler som nu gäller. Man ser positivt på att enskilda får välja präst. När det blir aktuellt att förordna någon som kommer utifrån i det egna pastoratet är andelen positiva färre. Regelverket upplevs som tydligt av de svarande men eftersom det kan uppstå många olika situationer blir tillämpningen av regelverket ibland besvärlig.

När clearingbestämmelserna har kritiserats under det senaste året har det ofta handlat om pensionerade präster som inte har förordnats och då inte heller kan få någon ersättning på annat sätt. Enkäten visar också att det finns ett något svagare stöd för möjligheten att anlita präster som saknar anställning i en församling. Knappt en femtedel av de ej anställda prästerna som har svarat har också någon gång nekats att få ett förordnande.

Sammanfattningsvis ger enkätresultatet inte stöd för att några mer genomgripande förändringar av nu gällande reglering behövs.

Utifrån inkomna enkätsvar beslutade kyrkostyrelsen den 6 mars 2012 att när reseersättning betalas av förrättningsförsamlingen till en präst som man har förordnat särskilt, har församlingen rätt att i sin tur debitera den enskilde för denna kostnad. Kyrkostyrelsen gör bedömningen att det för en sådan ordning inte krävs någon ändring i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsen beslutade vidare att uppdra till generalsekreteraren att se över clearingbeloppen under året. Ett arbete har påbörjats där kontakter har tagits med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation angående beräkning av tidsåtgång för vissa tjänstegrupper när det gäller kyrkliga handlingar. Svenska kyrkans bestämmelser om clearingbelopp kommer att utfärdas i december 2012.

En utvärdering av clearingsystemet i dess helhet återstår att göra. Den kommer troligen ske som en del i översynen av utjämningsystemet.

Skrivelsen är *i denna del* inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:4 med

Eu 2011:2 Svenska kyrkans insatser under Årtiondet för att övervinna våld 2001-2010 (Dnr ks 2011/914)

Kyrkomötet har beslutat att lägga slutrapporten om Svenska kyrkans insatser under Årtiondet för att övervinna våld till handlingarna.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2011:5 med
Kl 2011:6 Undervisning för barn upp till arton år
(Dnr ks 2011/915, ks 2012/345)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i samband med planerad satsning på undervisning i kristen tro särskilt fokusera på undervisning för barn upp till arton år.

Kyrkostyrelsen har i juni 2012 beslutat om en gemensam satsning på undervisning och mission för alla åldrar. Satsningen innebär att initiera en gemensam process för kyrkans alla nivåer med fokus på församlingarnas arbete, stiftens främjande och den nationella nivåns stödjande uppgift.

Syftet är att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget. Satsningen ska genomföras från 2013 och ingår i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2013-2015. Två tidigare kyrkomötesuppdrag ingår i satsningen: Öka kunskapen om kristen tro (KmSkr 2010:10) och Kristen tro i en ny situation (KmSkr 2009:17). Dessutom finns ett nära samband med Kyrkans undervisning (KmSkr 2008:21) och Kommunikation kring dopet och medlemskapet (KmSkr 2009:14).

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2011:6 med
Kl 2011:8 Firande av reformationen (Dnr ks 2011/916)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och planera ett firande inför reformationens 500-årsjubileum 2017.

Avsikten är att dels låta firandet prägla återkommande arrangemang (forskar-dagar, teologifestival m.m.), dels ta initiativ till särskilda satsningar och firanden. Firandet ska ha folkbildande karaktär och genomföras på ett ekumeniskt lyhört sätt. Inom befintlig ram publiceras en hemsida under våren 2012, där information samlas om vad som förbereds inför reformationsjubileet inom både kyrka och samhälle. En revision och komplettering av Carl Axel Aurelius bok om tidigare reformationsjubileer i Sverige med titeln *Luther i Sverige* (1994) kommer också att publiceras. Kontakter hålls med Lutherska världsförbundet och Sveriges kristna råd inför firandet.

Överläggningar har ägt rum i maj 2012 mellan biskopsmötet och kyrkostyrelsen om firandets omfattning i tid och aktiviteter.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2011:7 med
Kl 2011:9 Skolavslutningar i kyrkan (Dnr ks 2011/917)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med ett diskussionsunderlag eller likvärdigt material när det gäller skolavslutningar i kyrkan.

Ett samtalsunderlag till stöd för församlingar som vill reflektera över mötet mellan kyrka och skola har utarbetats. Materialet *Svenska kyrkan och skolavslutningar* vänder sig till församlingarnas arbetslag, det vill säga ideella medarbetare, förtroendevalda och anställda. I *Svenska kyrkan och skolavslutningar* finns texter, illustrationer och samtalsövningar, samt en ledarinstruktion. Materialet inleds med en kort informationsdel där bl.a. för samtalet relevanta utdrag ur den nya skollagen återges. Materialet har färdigställs under maj månad 2012 och kan laddas ner från www.svenskakyrkan.se.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:8 med

KI 2011:18 Nationell strategi för ökat ideellt engagemang (Dnr ks 2011/918)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang inom kyrkan och i det svenska samhället.

En förstudie har genomförts under våren 2012 och stiftens kanslichefer, eller dem de rekommenderat, har bidragit till studien. Förhållningssättet till det ideella engagemanget handlar om både kyrkans uppdrag och kyrko- och församlingssyn. Det handlar också om varje tillhörigs rätt och möjlighet att utöva sin tro och sitt engagemang. Det har därför betydelse på vilket sätt det ideella engagemanget motiveras och hur en fortsatt reflektion kan ske. Förstudien ger en bild av hur arbetet för att öka det ideella engagemanget ser ut idag och vilka aktörer som finns. Den visar att ett ideologiskt och strategiskt arbete redan pågår i stiftet, mestadels i samarbete med Ideellt Forum i Svenska kyrkan.

I förstudien konstateras bl.a. att det behövs både omvärldsanalys och forskning på området och ett förbättrat kommunikationsstöd för att stift och församlingar ska få ett relevant stöd för det arbete kring det ideella engagemanget som redan pågår.

Flera stift uttrycker att en nationell strategi har föga betydelse om den inte anknyter till redan befintliga arbetsformer och de nätverk som finns och verkar genom Ideellt forum. Däremot menar man att ett nationellt stöd till det strategiska arbete som redan pågår är viktigt.

Kyrkostyrelsen har genomfört överläggningar med representanter för samtliga stiftsstyrelser i syfte att tydliggöra vad den nationella nivån förväntas erbjuda utifrån stiftens och församlingarnas behov. Kyrkostyrelsen menar att de behov som redovisas i förstudien anknyter till de fokusområden som styrelsen beslutat om för den nationella nivåns stöd och därför också kan hanteras inom ramen för den nationella nivåns verksamhet. Kyrkostyrelsen avser att stärka engagemanget i Ideellt Forum. Frågan om stöd för ett ökat ideellt engagemang kan också aktualiseras vid överläggningar mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:9 med

G 2011:1 Kyrkoordningen och försöksverksamhet avseende kyrkohandboken (Dnr ks 2011/919)

Kyrkomötet har beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 18 kap. i kyrkoordningen och att som ett led i arbetet med en ny kyrkohandbok som ska ersätta 1986 års kyrkohandbok får försöksverksamhet bedrivas i Svenska kyrkans församlingar i enlighet med 18 kap. 3 § 2 stycket i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:3 har utfärdats och trädde ikraft den 1 december 2011.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:10 med

G 2011:4 Den svenska psalmboken (Dnr ks 2011/920)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida och med bifall till en annan motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att under denna mandatperiod initiera ett projekt i vilket användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Planen är att under hösten 2012 initiera ett projekt i vilken användandet av den nuvarande psalmboken undersöks. Arbetet med att göra psalmboken tillgänglig på nätet fortsätter och relateras till förnyelsen av avtalet mellan Verbum och Svenska kyrkan.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:11 med

TU 2011:1 Tystnadsplikt m.m. (Dnr ks 2011/921)

Kyrkomötet har i enlighet med kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2011:7 beslutat att anta ändringar i 32 kap. i kyrkoordningen, att anta utskottets förslag till ändringar i inledningstexten till tolfte avdelningen och i 54 kap. i kyrkoordningen, att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i Den svenska kyrkohandboken samt att uppdra till kyrkostyrelsen att ge råd om hur regler om tystnadsplikt och anmälningsskyldighet ska göras kända för alla verksamma inom Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:4 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2012. Ändringarna i Den svenska kyrkohandboken trädde i kraft samma datum (SvKB 2011:5).

Kyrkostyrelsen har i mars 2012 fastställt en kommunikationsplan avseende råd om hur reglerna om tystnadsplikt och anmälningsskyldighet ska göras kända för alla verksamma inom Svenska kyrkan. I enlighet med den fastställda kommunikationsplanen och i samråd med stiftsrepresentanter har bl.a. en verktygslåda tagits fram som ska kunna användas i stift och församlingar. Information om gällande regler har också lagts ut på Svenska kyrkans intranät. Arbetet med att genomföra ytterligare insatser som finns beskrivna i planen, exempelvis riktade insatser till stiftet och utvalda målgrupper via intranätet, produktion av mindre trycksak med information m.m., kommer att fortgå under året.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:12 med

TU 2011:2 Skydd för barn och ungdomar i kyrkans verksamhet (Dnr ks 2011/922)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om utdrag ur belastningsregistret ska krävas vid vissa anställningar och för ideella medarbetare inom Svenska kyrkan.

Inom kyrkokansliet har det utarbetats en promemoria som har presenterats för kyrkostyrelsens arbetsutskott i maj 2012. Promemorians förslag innebär att sådana utdrag inte ska krävas i nuläget utan att Svenska kyrkan i stället bör påverka lagstiftaren för att utöka den lagstadgade registerkontrollen. En sådan påverkansmöjlighet har kyrkostyrelsen fått genom att Svenska kyrkan har beretts möjlighet att lämna synpunkter till den pågående statliga utredningen angående genomförande av ett EU-direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp m.m. Utredningen överväger att föreslå att även ideella organisationer och registrerade trossamfund ska få en lagstadgad rätt att begära registerutdrag. Kyrkostyrelsen har i sitt yttrande ställt sig positiv till en sådan utvidgning och fortsätter att bevaka frågan.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:13 med

TU 2011:6 Förordnande som vigselförrättare m.m. (Dnr ks 2011/923)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2012 års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder som säkerställer att samtliga präster i Svenska kyrkan innehar vigselbehörighet.

Kyrkokansliet har utarbetat en promemoria som har skickats på remiss till stift och församlingar. I promemorian formuleras några olika alternativ på lösningar eftersom det inte är helt klart hur uppdraget från kyrkomötet ska tolkas.

Ett alternativ är en kyrkoordningsändring i form av ett uttryckligt krav på att samtliga präster ska inneha vigselbehörighet. Motivet för det skulle i så fall vara att det av nu gällande bestämmelser inte framgår tillräckligt tydligt att vigselbehörighet är en "given" del av prästens vigningstjänst. Enligt promemorian kan det dock ifrågasättas om ett sådant förtydligande behövs och vad det skulle få för effekt.

Ett annat alternativ är en kyrkoordningsändring med innebörden att en präst *ska* förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon inte har vigselförordnande. Ett problem med detta är dock, enligt promemorian, att det bryter mot den struktur som finns idag vad gäller uppdelningen mellan 31 kap. 11 §, *ska*-paragrafen, och 31 kap. 12 §, *får*-paragrafen. Överklagandenämnden och Läronämnden har anfört att det fall där en präst själv avsäger sig vigselförordnandet ska ses som ett brott mot kyrkans ordning. Andra brott mot kyrkans ordning hanteras enligt *får*-paragrafen, inte enligt *ska*-paragrafen. Ett annat problem med en sådan ordning är att det skulle medföra obehörigförklaring pga. slarv vid t.ex. hindersprövning, vilket vore en mycket tungrodd ordning och antagligen inte i enlighet med kyrkomötets intentioner. Vidare skulle en sådan kyrkoordningsändring leda till att de präster som lider av demenssjukdom eller liknande och som av den anledningen inte innehar vigselförordnande automatiskt skulle måsta obehörigförklaras.

En annan möjlighet är en kyrkoordningsändring med innebörden att en präst som *själv* avsäger sig sitt vigselförordnande *ska* förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. För att mjuka upp skrivningen ytterligare kan man göra tillägget "om det inte finns särskilda skäl", för att på så vis inte fånga in de präster som av hälsoskäl avsäger sig vigselförordnandet. Även en sådan ordning skulle dock vara att brott den struktur som nämnts ovan.

Ytterligare en möjlighet vore enligt promemorian att inte reglera detta i kyrkoordningen utan att på annat sätt försöka åstadkomma en förändring. Här kan man tänka sig både information och administrativt stöd för att inskräpa att vigselförordnandet är något som ingår i att vara präst och inte är något som prästen själv förfogar över.

Enligt promemorian kan man också tänka sig en ordning där man påverkar lagstiftaren. Genom politisk påverkan skulle man t.ex. kunna försöka få igenom en lagändring som innebär att Kammarkollegiet ger vigselrätt till trossamfunden, men att det är trossamfunden som själva bestämmer vilka präster eller andra befattningshavare som ska inneha vigselförordnande. En sådan ordning borde i så fall gälla alla trossamfund som beviljats vigselrätt. Eftersom det är fråga om myndighetsutövning att viga är det enligt promemorian högst osäkert om detta är en framkomlig väg.

Slutligen beaktas i promemorian frågan om präster med demenssjukdom eller liknande. Hittillsvarande praxis har inneburit att hänsyn har tagits till sådana omständigheter när det gäller vigselbehörigheten.

En majoritet av remissinstanserna anser att den nuvarande regleringen i kyrkoordningen är tillräcklig och att information och administrativt stöd är en väg att gå. Bl.a. anføres att säkerställandet av att samtliga präster har vigselbehörighet är tillräckligt reglerat, särskilt efter Överklagandenämndens beslut 28/2011. En enskild präst kan inte välja ut delar av vad det innebär att vara präst utan är skyldig att följa Svenska kyrkans ordning.

Mot bakgrund av detta anser kyrkostyrelsen att det inte finns skäl att nu föreslå några ytterligare bestämmelser i kyrkoordningen. Istället bör, enligt

styrelsens mening, ett arbete inledas i samråd med biskopsmötet, kring lämpliga informations- och utbildningsinsatser för att understryka vad som är kyrkans ordning i detta avseende. Det kan också finnas anledning att se över om det går att förbättra det administrativa stödet, t.ex. för att underlätta den kontroll som måste göras av att giltigt hindersbevis finns.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:14 med

TU 2011:10 Diakonernas ställning och uppgifter (Dnr ks 2011/924)

Kyrkomötet har med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att vid överläggningar med stiftens aktualisera behovet att bearbeta frågor om diakonatets ställning m.m. i enlighet med vad utskottet framfört.

Planen är att behandla frågan vid stiftsstyrelseöverläggningen den 21 mars 2013.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:15 med

TU 2011:16 Verksamhetsberättelse år 2010 för Svenska kyrkans överklagandenämnd (Dnr ks 2011/925)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:16 med

TU 2011:17 Verksamhetsberättelse år 2010 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Dnr ks 2011/926)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:17 med

O 2011:1 Vissa ändringar i kyrkoordningens bestämmelser om direkta val (Dnr ks 2011/928)

Kyrkomötet har i enlighet med kyrkostyrelsens skrivelse beslutat att anta ändringar i 3, 4, 7, 33 samt 38 kap. i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:6 har utfärdats och träder ikraft den 1 januari 2013.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:18 med

O 2011:1 Verksamhetsberättelse år 2010 för Svenska kyrkans valprovsnämnd (Dnr ks 2011/930)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:19 med

O 2011:1 Ansvar för fristående kyrkliga stiftelser (Dnr ks 2011/931)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att förutsättningslöst belysa de frågeställningar, samt vid behov föreslå ändringar i kyrkoordningen, som kan uppstå när församlingsverksamhet i Svenska kyrkans namn bedrivs av föreningar, stiftelser eller i andra associationsformer.

Frågan ska utredas under innevarande år. Ett förslag beräknas vara klart som ska kunna gå på remiss till stift och församlingar i slutet av året för att slutsatser sedan ska kunna redovisas för kyrkomötet år 2013.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:20 med

**Eu 2011:1 Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet
(Dnr ks 2011/932)**

Kyrkomötet har med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2011:5 beslutat om ändringar i 2, 7, 8, 9, 10, 12, 31, 32, 34, 36, 38 och 57 kap. i kyrkoordningen.

att upphäva Instruktionen för Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet (SvKB 2002:8) från och med den 1 januari 2012.

att uppdra åt kyrkostyrelsen att revidera Ersättningsstadgan (SvKB 2001:18).

att uppdra åt kyrkostyrelsen att återkomma till 2012 års kyrkomöte med den reglering som krävs för att genomföra de indirekta val som anges i 38 kap. 17 § i kyrkoordningen.

att uppdra åt kyrkostyrelsen att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet.

att uppdra åt kyrkostyrelsen att till 2012 års kyrkomöte redovisa den delegationsordning man beslutat rörande rådet för Svenska kyrkan i utlandet.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:7 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2012, med undantag av vissa bestämmelser som träder i kraft den 1 januari 2013.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:8, avseende upphävande av instruktionen, har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2012.

Kyrkomötets presidium kommer att lämna förslag till ny ersättningsstadga i presidiets skrivelse till kyrkomötet 2012 med anledning av sitt uppdrag från kyrkomötet 2010. Revidering av stadgan med avseende på Svenska kyrkan i utlandet kommer därför att ingå i det av presidiet lämnade förslaget.

Frågan om indirekta val har utretts på kyrkokansliet och en promemoria med förslag på ändrade bestämmelser har remitterats till Visby stift och församlingarna inom utlandskyrkan. Kyrkostyrelsens förslag om att införa bestämmelser om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkans i utlandet behandlas i skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen*, KsSkr 2012:3.

Kyrkomötet har vidare uppdragit åt kyrkostyrelsen att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet. Beredningen av frågan om rättsäkra direkta val har ännu inte påbörjats.

Kyrkostyrelsen har den 8 december 2011 fastställt Instruktion för Rådet för Svenska kyrkan i utlandet, se bilaga 2A.

Skrivelsen är *i den del* som avser rättssäkra direkta val inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:21 med

O 2011:11 Präst och diakon i domkapitlet (Dnr ks 011/933)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat anta förslag till ändringar i 9 kap. 1-2 a §§ i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:9 har utfärdats och träder ikraft den 1 januari 2014. Beslutet ska dock tillämpas redan vid det val som avser den mandatperiod som inleds den 1 januari 2014.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:22 med

**Kr 2011:1 Ändringar i kyrkoordningen och Arbetsordning för kyrkomötet
(Dnr ks 2011/934)**

KsSkr 2012:2
Bilaga 2

Kyrkomötet har med bifall till kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2011:3 och enligt Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2011:1 beslutat om ändringar i 7 och 11 kap. i kyrkoordningen och 4 och 6 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:10 och SvKB 2011:11 har utfärdats och trädde ikraft den 1 januari 2012.

Ändringen att stava "kyrkostyrelsen" och "kyrkomötet" med liten begynnelsebokstav istället för stor har verkställts.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:23 med

Kr 2011:2 Kyrkomötets arbetssätt (Dnr ks 2011/935)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att se över möjligheterna att anordna barntillsyn under kyrkomötet som inte överskrider maxtaxans ekonomiska villkor.

Kyrkostyrelsen har efter genomförd översyn konstaterat att det inte finns någon möjlighet att tillämpa maxtaxans bestämmelse för anordnad barntillsyn under kyrkomötet och därför hänvisat till den ersättningsmodell som kyrkomötets presidium fastställt för att ge ledamöter i kyrkomötet skälig ersättning för kostnader för barntillsyn under kyrkomötets sessioner.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:24 med

B 2011:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån år 2012-2014 (Dnr ks 2011/936)

Kyrkomötet har med bifall till kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2011:1 beslutat att fastställa inriktning, kostnadsram och planeringsramar för verksamheten på den nationella nivån för åren 2012–2014.

Verksamhet och detaljbudget för 2011 har fastställts av kyrkostyrelsen i enlighet med kyrkomötets beslut.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:25 med

Kr 2010:1 Ändringar i kyrkoordningen (Dnr ks 2011/937)

Kyrkomötet har beslutat att anta den av kyrkomötet 2010 som vilande antagna ändringen i 53 kap. 1 § i kyrkoordningen avseende offentlighet för handlingar.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2011:12 har utfärdats och trädde ikraft den 1 januari 2012.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2010

Kyrkomötets skrivelse 2010:3 med

**O 2010:1 Arbetsformer
(Dnr Ks 2010:911)**

Kyrkomötet har med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2010:7 beslutat att

ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ytterligare utreda de juridiska konsekvenserna för såväl församlingar som stift av att församlingar bedriver näringsverksamhet.

ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material med råd till församlingarna om bedrivande av näringsverksamhet samt ge stöd till stiftens i deras tillsynsuppdrag rörande näringsverksamhet som bedrivs av församling.

uppdra åt kyrkostyrelsen att ytterligare utreda kyrkoherdens roll i framtida kyrkliga bolag.

Kyrkostyrelsen beslutade i december 2011 om *Råd vid bedrivande av näringsverksamhet i församling*. Dessa råd syftar till att stödja församlingar som överväger att bedriva eller som redan bedriver näringsverksamhet. Avvägningar görs som kan vara till vägledning för församlingarna när de har att ta ställning till om verksamheter ska bedrivas i bolag eller i annan form.

I december 2011 beslutade kyrkostyrelsen även om *Råd till församlingar vid bolagsbildning*. Råden klargör förutsättningarna för kyrklig bolagsverksamhet och kan utgöra ett stöd för församlingar som överväger att bedriva viss verksamhet i bolagsform. Råden behandlar kyrkoherdens roll i framtida kyrkliga bolag och hur kyrkoherdens uppgift att ha ett helhetsansvar för församlingens verksamhet ska utövas beträffande verksamhet i bolaget. Även de av kyrkostyrelsen fastställda riktlinjerna för användandet av Svenska kyrkans varumärke behandlas i råden. Dessutom förs ett resonemang angående stiftens möjligheter att utöva tillsyn över verksamhet som församlingarna bedriver i bolagsform.

Kyrkostyrelsen beslutade i mars 2012 *dels* att avstå från att föreslå bestämmelser om bolagsverksamhet i kyrkoordningen, *dels* att uppdra till kyrkokansliet att fortlöpande följa utvecklingen inom kyrkan på detta område för att, om det senare visar sig finnas ett reellt behov, återkomma med förslag på sådana bestämmelser. Vid en fördjupad analys av frågan om behovet av kyrkoordningsreglering har kyrkostyrelsen konstaterat att eventuella bestämmelser i kyrkoordningen inte skulle tillföra något ytterligare innehållsligt i förhållande till de råd om bolagsstyrning som styrelsen har utarbetat (se ovan). När bestämmelserna i kommunallagen infördes 1992 var huvudskälet att det var mycket vanligt att kommunerna valde att bedriva viss verksamhet i privaträttsliga former. Detta motiv finns för närvarande inte inom kyrkan. Den enkätundersökning som gjordes 2009 av utredningen Arbetsformer i förändring visade att det är ovanligt att församlingar bedriver näringsverksamhet i företagsform. Det bedöms därför onödigt att nu tynga kyrkoordningen med nya regler. Om det skulle bli mycket vanligt att församlingar bedriver näringsverksamhet i olika företagsformer, eller det skulle visa sig att kyrkostyrelsens råd inte följs i den utsträckning som förutsätts idag, får kyrkostyrelsen återkomma i frågan till kyrkomötet.

Begravningsbyråer

Kyrkostyrelsen behandlade vid sammanträdet i april 2012 frågan om begravningsbyråer i kyrklig regi. Styrelsen beslöt att begravningsbyråer i kyrklig regi inte heller i fortsättningen ska vara tillåtna.

Ett fortsatt förbud motiveras främst utifrån omsorg om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Det ska inte behöva uppstå misstankar om att församlingar blandar sina olika uppgifter och kassor med varandra eller utnyttjar huvudmannaskapet som en konkurrensfördel. Även om utredningen *Arbetsformer i förändring* visade att konkurrenslagstiftningen formellt inte hindrar att en församling driver en begravningsbyrå kan det upplevas som alltför känsligt på grund av församlingens uppdrag att samtidigt vara huvudman för begravningsverksamheten. Det kan också finnas en risk för att en församling som startar en begravningsbyrå konkurrerar ut en befintlig byrå på orten och att församlingen får negativ publicitet av det skälet.

För många människor kan det vara svårt att uppfatta skillnaderna mellan de olika verksamheterna. Människors bild av trossamfundet Svenska kyrkan, med sitt uppdrag att ansvara för begravningsverksamheten, kan riskera att förändras. Det handlar med andra ord om kyrkans trovärdighet, något som inte får sättas på spel.

Alla ska bemötas lika oberoende av medlemskap i Svenska kyrkan. Detta krav gäller även begravningsverksamheten, men situationen kan bli särskilt känslig när byrån ska hjälpa till att arrangera borgerliga ceremonier och ceremonier i andra trossamfunds ordningar. Det får inte finnas minsta risk för att en person som inte tillhör Svenska kyrkan får ett sämre bemötande enbart av det skäl att han eller hon inte är tillhörig Svenska kyrkan.

Redan i samband med kyrkomötesbehandlingen av motionen om rikstäckande begravningsbyrå år 2004 poängterade kyrkostyrelsen att församlingarnas arbete med begravningsfrågorna behövde bli mer genomreflekterat för att de ska kunna möta sörjandes behov och ge stöd. Kyrkostyrelsen vill återigen påminna om de möjligheter att bredda kyrkans ansvarstagande som finns utan att man behöver öppna begravningsbyrå. Hur kan då en församling förbättra sin service i samband med dödsfall? God tillgänglighet är en avgörande förutsättning. Det gäller öppettider, telefontider och, inte minst, möjligheten att få kontakt med en präst. Vidare behöver personalen ha tid att tillsammans med anhöriga gå igenom vad som ska ske, ge råd om vad som behövs och kanske inte behövs och vart de kan vända sig. Arbetsgivarorganisationen har tagit fram en informationsbroschyr om vad man kan göra själv i samband med en begravning. Broschyren kan med fördel delas ut och användas i ett samtal med anhöriga. Bokning av präst och tid för ett samtal med prästen, bokning av kyrka, psalmval och eventuell bokning av församlingens lokal för en minnestund borde inte behöva ske via en begravningsbyrå. De församlingar som har bårtäcke som lånas ut som alternativ till en påkostad kista informerar om denna möjlighet.

Det finnas alltså många möjligheter för en församling att förbättra sina kontakter med anhöriga och erbjuda ett stöd för dem som söker ett alternativ till de traditionella begravningsbyråerna. Mot denna bakgrund anser kyrkostyrelsen att det inte finnas skäl att ändra frånga nu gällande ordning. Kyrkostyrelsen noterar också att Överklagandenämnden i sitt beslut 9/2012 har vidhållit sitt tidigare ställningstagande från 2007, innebärande att det även enligt den ändrade lydelsen av kyrkoordningen inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyrå.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2010:8 med
KI 2010:2 Utbildning i hbt-frågor
(Dnr Ks 2010:916)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra stiftens att starta utbildningar i hbt-frågor för anställda, ideella och förtroendevalda.

Kyrkokansliet har genomfört en inventering av utbildnings- och informationsmaterial som finns inom området och vilka utbildningar som genomförs i stiftens. En sammanställning har gjorts och den är ett stöd för stiftens arbete med att erbjuda utbildningar. En nationell pilotutbildning med plats för två representanter från varje stift genomförs i oktober 2012. Uppdraget planeras vara slutfört hösten 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2010:9 med
Kl 2010:8 Svenska kyrkans arbete med samhällsaktörer och i arbetslivet
(Dnr Ks 2010:917)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsens att göra en inventering av Svenska kyrkans "närvaroarbete" hos samhällsaktörer, i arbetslivet och på institutioner.

En förstudie har genomförts i samarbete med arbetsgruppen för kyrka och arbetsliv i samverkan och samordnarna för de verksamhetsområden som nämnd i Kl 2010:8. Bl.a. genomfördes en workshop i oktober för att bidra till uppdragets inriktning och genomförande. Inventeringen har påbörjats och studier av ett tiotal församlingar kommer att genomföras under perioden maj till november 2012. Resultatet kommer att redovisas skriftligt till kyrkomötet 2013 och materialet är avsett att inspirera till fortsatt reflektion och analys av församlingarnas prioriteringar och arbetssätt.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2010:10 med
Kl 2010:10 Öka kunskapen om kristen tro
(Dnr Ks 2010:918)**

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda formerna för en satsning på kunskapsförmedling av kristen tro och då i första hand innebörden av varför vi firar jul och påsk i vårt land.

Kyrkomötets skrivelse 2010:10 och kyrkomötets skrivelse 2009:17 Kristen tro i en ny situation behandlas av kyrkostyrelsen som relaterande till varandra och bereds inom ramen för den gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.

Uppdraget redovisas med KmSkr 2011:5.

**Kyrkomötets skrivelse 2010:14 med
Kr 2010:7 Elektronisk röstning vid val inom kyrkomötet
(Dnr Ks 2010:922)**

Kyrkomötet har med anledning av Kyrkorättsutskottets förslag beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda alternativa valmetoder, företrädesvis elektronisk röstning, vid val inom kyrkomötet.

Den studie som kyrkostyrelsen genomförde förra året visade att kostnaden för att införa ett tekniskt system enbart för elektronisk röstning är allt för hög i relation till den tidsvinst som den skulle medföra. Teknikutvecklingen går snabbt framåt och kyrkostyrelsen kommer därför åter en gång undersöka om det kommit fram nya och mer kostnadseffektiva lösningar. Detta arbete kommer att ske i samverkan med kyrkomötets presidium.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2009

**Kyrkomötets skrivelse 2009:4 med
G 2009:1 Nyöversättning av trosbekännelser**

Kyrkomötet har beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att i Sveriges kristna råd (SKR) driva frågan om en gemensam nyöversättning av trosbekännelserna med början med den apostoliska.

Ärendet har tagits upp i SKR. Förutsättningarna att få till stånd en ekumenisk översättning har sedan påverkats av att den Romersk-katolska Gudstjänst-kongregationen har godkänt en ny svensk mässordning med översättningar som

på många punkter sammanfaller med 1996 års översättningar, men där det också finns betydande skillnader.

Vid ett styrelsemöte inom SKR i december 2011 framkom att erfarenheterna av att använda 1996 års översättningar (med små modifieringar) på det hela taget är goda i de kyrkor som har valt att införa dem samt att SKR står fast vid beslutet om att rekommendera 1996 års översättningar, som gemensam utgångspunkt för bruk i medlemskyrkorna.

En remiss angående nyöversättning av trosbekännelser sändes ut till samtliga domkapitel och stiftsstyrelser samt till fyra församlingar i varje stift och Svenska Kyrkans Unga i december 2011. En remissammanställning redovisas i bilaga 2B. Av remissammanställningen framgår att det saknas stöd bland stiftet för att gå fram med ett förslag om att införa nya översättningar.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:5 med G 2009:5 Öppet nattvardsbord för de odöpta

Kyrkomötet har beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt och pastoralt aktualisera det nödvändiga sambandet mellan dop och nattvard. Uppdraget innebär klargörande av en lärofråga, där traditionen är relativt entydig. Biskopsmötet har bekräftat att den allmänkyrkliga traditionens hållning också är Svenska kyrkans hållning i biskopsbrevet *Leva i dopet. Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar*.

Till biskopsmötet har arbetsmaterialet *Till frågan om att nattvardsdeltagande är för de döpta* överlämnats, avsett att vara tillhjälp för biskoparna när de teologiskt och pastoralt aktualiserar det nödvändiga sambandet mellan dop och nattvard. Detta är ett ansvar för biskopsmötet, eftersom det är en pastoral fråga.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:7 med O 2009:2 Valfrågor

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att se över möjligheterna till kostnadsbesparingar inom nuvarande valsystem.

Kyrkokansliet har utarbetat promemorian Kostnadsbesparingar inom nuvarande valsystem som har behandlats av styrelsen i februari 2011. Utredningen *har också presenterats för nomineringsgrupperna i kyrkomötet i mars 2011. Med anledning av utredningen har kansliet genomfört de i utredningen presenterade förslagen till besparingar avseende personalkostnader i kyrkovalet. Kyrkostyrelsen lämnade i skrivelse KsSkr 2011:3 till förra årets kyrkomöte förslag till ändringar i kyrkoordningens 38 kapitel Direkta val vilka bifölls av kyrkomötet. Dessa förväntas leda till minskade kostnader både hos stiftet och hos kyrkostyrelsens kansli, främst genom att det skapats större tidsutrymme, vilket i sin tur kan komma att minska behovet av extra personal.*

Utifrån promemorian framgår att det finns en större möjlig besparing vilken kräver beslut av kyrkomötet – bidraget för valsedlar som ges till nomineringsgrupper som är eller blir företrädare i de beslutande organen. Kyrkomötets beslut avseende nivå på bidraget för valsedlar kan ha en prejudicerande verkan på de bidragsbeslut som fattas i övrigt inom Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen om verksamhet och ekonomi KsSkr 2012:1 att valsedelsbidraget för valet 2013 till kyrkomötet högst ska motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Detta innebär en kostnadsbesparing i relation till tidigare valsedelsbidrag.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2009:11 med
TU 2009:7 Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda frågor om barns och ungdomars dop och kyrkotillhörighet i enlighet med vad utskottet har anfört.

Uppdraget behandlas tillsammans med KmSkr 2009:18 inom ramen för programmet barn och unga 0-18 år och har beretts när det gäller Svenska kyrkans kommunikation med ungdomar som på 18-årsdagen inte tillhör Svenska kyrkan, genom biskopsbrevet *Leva i dopet* samt genom andra informationsinsatser när det gäller barn och unga. Revideringen av de brev som församlingen kan använda i sin kommunikation med föräldrar och barn har gjorts. En sammanställning av olika insatser som gjorts presenteras för kyrkostyrelsen hösten 2012. Frågan bereds också inför ärkebiskopens möte om barn och unga i november 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2009:14 med
KI 2009:1 Kommunikation kring dopet och medlemskapet**

Kyrkomötet har med bifall till en motion uppdragit till kyrkostyrelsen att finna former för hur Svenska kyrkan på den nationella nivån kan lägga fokus på dopet.

Tillsammans med stiftens teologisk reflektion samt kommunikations- och metodutveckling genomförts. Inom ramen för programmet barn och unga 0-18 år har överläggningar skett med samtliga stifts kansliledningar utifrån frågan om dop och kommunikation, i flera stift vid ett flertal tillfällen. Utifrån den omvärldsanalys som genomförts i stiftens har flera stiftsprojekt inlett omkring frågan om dop. Lunds stift har genomfört ett utvecklingsarbete kring dopet och byggt upp en webbplats. I december 2011 skrevs ett avtal med Lunds stift angående den s.k. Dopsajten, som nu finns på Svenska kyrkans gemensamma webbplats. Sajten kommer troligen att överlätas till den nationella nivån 2013. Samarbete sker med de kyrkliga grundutbildningarna och utbildningsdagar har erbjudits och genomförts för verksamma lärare vid samtliga utbildningar för tjänst i Svenska kyrkan. Biskopsbrevet om dopet utkom i oktober 2011 och är ett viktigt bidrag för kyrkans kommunikation om dop och medlemskap. Texterna på www.svenskakyrkan.se om dopet har uppdaterats och en sökordsoptimering är genomförd. Svenska kyrkan har gjort en anmälan av företag som går ut med vilseledande information om utträden hos reklamombudsmannen. Uppdraget avslutas i samband med programmets avslutning i december 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2009:15 med
KI 2009:2 Svenska kyrkans närvaro på internet**

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att skyndsamt införa en öppen, interaktiv mötesplats som Svenska kyrkan erbjuder och tar ansvar för. Vidare har kyrkomötet beslutat uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer alternativt policy för att utveckla, stimulera och öka Svenska kyrkans närvaro online.

Svenska kyrkans intranät introducerades 2009. Det är en stor interaktiv mötesplats för anställda, förtroendevalda och frivilliga. I så kallade samverkansrum underlättas det dagliga arbetet. En satsning på att öka inomkyrklig användning av sociala medier genomfördes under 2010 och 2011. Genom utbildning, strategier och en policy för användning av sociala medier, främst Facebook och Twitter, kyrkans närvaro på nätet fått stöd. Via sociala medier och andra applikationer på webben skapas moderna mötesplatser, inte minst för den yngre

generationen. Hittills har principen för arbetet varit att Svenska kyrkan ska vara närvarande där människor finns, även på nätet.

2011 beslutade kyrkostyrelsen om en ny kommunikationsstrategi för Svenska kyrkans nationella nivå. Den första delstrategi som nu ska arbetas fram avser Svenska kyrkans närvaro på internet och inkluderar en tydlig webbstrategi. Arbetet med att ta fram en sådan pågår under 2012 och kommer att föreläggas kyrkostyrelsen i början av 2013. Ett omfattande förankringsarbete och dialog med representanter för stift och församlingar och andra intressenter i Svenska kyrkan är nödvändig för att en sådan strategi ska kunna gynna vårt framtida digitala kommunikationsarbete och kyrkans närvaro på nätet.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:16 med

Kl 2009:3 Själavård och andlig vägledning

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga och utvärdera själavård och andlig vägledning inom Svenska kyrkan. Detta i syfte att undersöka det eventuella behovet av kompletteringar och förändringar i kyrkoordningen jämte det eventuella behovet av institutionellt stöd på nationell nivå.

En förstudie har genomförts och presenterats för kyrkostyrelsens i november 2011. Förstudien konstaterade att det finns behov av fortsatt stöd och samordning från nationell nivå inom vissa själavårdssatsningar medan andra själavårdsnätverk där stiftsansvariga ingår kan samordnas och stärkas genom stiftens ansvar. Kyrkostyrelsen ansåg förstudien vara fullt tillräcklig som underlag för slutfört uppdrag, och därför fortsätter inte kansliet att undersöka behovet av kompletteringar och förändringar av kyrkoordningen ytterligare. Inte heller kommer de olika traditioner och former inom själavård och andlig vägledning inom Svenska kyrkan att beskrivas mera än vad som gjorts i förstudien då det redan finns tillräckligt med litteratur inom området.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:17 med

Kl 2009:4 Kristen tro i en ny situation

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att planera och genomföra en satsning kring vuxnas väg till tro.

Kyrkomötets skrivelse 2009:17 och kyrkomötets skrivelse 2010:10 Öka kunskapen om kristen tro behandlas av kyrkostyrelsen som relaterande till varandra och bereds inom ramen för den gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.

Uppdraget redovisas med KmSkr 2011:5.

Kyrkomötets skrivelse 2009:18 med

Kl 2009:6 Barnkonsekvensanalys

Kyrkomötet har med bifall till ett par motioner beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen, samt att utarbeta ett arbetssätt så att det görs barnkonsekvensanalys inför beslut.

En förstudie har genomförts med Barnombudsmannen och stiftens. Uppdraget genomförs samordnat med KmSkr 2009:11 och inom ramen för programmet barn och unga 0-18 år.

Till kyrkomötet 2012 föreslås ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2012:3) som innebär att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför

beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Vidare föreslås en bestämmelse om att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastoral program. Slutligen föreslås en komplettering i instruktionen för kyrkostyrelsen. Förslaget har varit på remiss till stift.

Under våren 2012 har en *Handbok för barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan* tagits fram. Några stift och församlingar har erbjudits att vara med i försöksverksamhet och får del av Handboken och erbjuds utbildning i barnkonventionen och barnkonsekvensanalys.

Hösten 2013 utvärderas arbetet med barnkonsekvensanalys i försöksstift och församlingar. *Handbok för barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan* kommer att distribueras till alla stift.

Ett förslag på arbetsmetod kommer att lyftas fram vid ärkebiskopens möte om barn och unga i november 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:21 med

2009:2 Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni samt ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet har med bifall till kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2009:7 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni och om ändringar i 12 kap. i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2009:7 om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni och SvKB 2009:8 om ändringar i kyrkoordningen som gällde antalet ledamöter i Nämnden för internationell mission och diakoni har utfärdats och trätt i kraft och rapporterats till 2010 års kyrkomöte.

Arbetet med att göra nödvändiga revideringar av instruktionerna för nämnderna har inte slutförts, eftersom diskussioner har förts mellan företrädare för nomineringsgrupperna angående nämndernas framtid. I skrivelse KsSkr 2012:3 till årets kyrkomöte föreslår kyrkostyrelsen att Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra. I övrigt har uppdraget slutförts och rapporterats till 2010 års kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2008

Kyrkomötets skrivelse 2008:2 med

O 2008:2 Icke-territoriella församlingar (Svenska kyrkans arbete på andra språk än svenska)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utfärda bestämmelser om ändringar i 35 kap. 5 § första stycket i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen fick dessutom i uppdrag att tillsätta en utredning med uppgift att föreslå organisatoriska former för Svenska kyrkans arbete på andra språk än svenska. Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2008:4 om ändringar i kyrkoordningen har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2010. Bestämmelsen rör rätten att tillhöra Finska församlingen i Stockholm.

En flerspråkig kyrka - Policy och mål för Svenska kyrkans arbete på andra språk än svenska remitterades till stift under 2011 och svar lämnades från samtliga stift. Remissammanställningen presenterades för kyrkostyrelsen i november 2011 och under våren 2012 har kansliet utarbetat ett förslag till insatser för att främja och utveckla Svenska kyrkans flerspråkiga arbete. Kyrkostyrelsen har i juni 2012 beslutat om åtgärder enligt promemorian *Insatser för att främja och*

utveckla Svenska kyrkans flerspråkiga arbete. Därmed har kyrkostyrelsen fastställt målsättningarna för den nationella nivån enligt det remitterade förslaget och beslutat att rekommendera stiftens att anta målsättningarna för regional nivå. Kyrkostyrelsen har uppdragit åt kyrkokansliet att utarbeta en åtgärdsplan i enlighet med stiftens remissvar och i fortsatt dialog med stiftens.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2008:21 med

KI 2008:11 Kyrkans undervisning

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att anta en nationell handlingsplan med utvärderingsbara kvalitativa och kvantitativa mål för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Frågan bereds för närvarande tillsammans med stiftens konfirmandansvariga. Utgångspunkterna för arbetet har bland annat varit materialet i den stora konfirmandenkät som kyrkokansliet samordnar för stiftens räkning och en större europeisk konfirmandundersökning från 2010. En ytterligare utgångspunkt är de förstärkta insatser som stiftens konfirmandansvariga kunnat medverka till genom de av kyrkostyrelsen och samtliga domkapitel antagna riktlinjerna för Svenska kyrkans konfirmandarbete. Arbetet med nationell handlingsplan ska vara klart och presenteras vid ärkebiskopens möte om barn och unga i november 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2008:25 med

KI 2008:15 Nationell samordning av kommunikation

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan kan starta och sända regelbunden webb-TV.

I enlighet med kyrkomötets beslut om Nationell samordning av kommunikation och Svenska kyrkans närvaro på internet (KmSkr 2009:15) har kyrkokansliet genomfört ett tidsbegränsat försök kallat Svenska kyrkan Play. Syftet har varit att pröva möjligheterna för kyrkan att producera och sända rörliga bilder på internet. Svenska kyrkan har en lång erfarenhet av att producera film men inte för internet.

En kort förstudie och utredning *Ökad närvaro och interaktivitet på internet* har genomförts. I utredningen föreslås pilotverksamhet inom rörlig bild på nätet inom ramen för befintlig budget 2011. Kyrkostyrelsen beviljade i maj 2011 500 tkr från förfogandemedlen.

Försöksperioden har sträckt sig från september 2011 till 15 april 2012. Under projektet har olika typer av material – magasinsprogram, instruktionsfilmer, evenemangsdokumentation, gudstjänster med mera – producerats och lagts ut på webbplatsen <http://play.svenskakyrkan.se>. För produktionen har såväl nationell nivå som stift och församlingar samt externa leverantörer och Berling Press svarat.

Ett antal utvärderingar har genomförts under och efter projektet och många samtal har förts om Svenska kyrkan som producent av digitala, rörliga bilder. Det entydiga svaret är att Svenska kyrkan bör arbeta med rörlig bild som en del av verksamheten och öka närvaron på internet. Ansvarfördelningen mellan de olika nivåerna bör följa den antagna kommunikationsstrategin. Den nationella nivån erbjuder en teknisk plattform, ger stöd till stiftens och producerar övergripande material samt sänder från till exempel bokmässan, forskardagar och ärkebiskopens möte 2012. Stift och församlingar producerar det de behöver. Utvärderingen visar att pilotperioden var för kort för att involvera många stift och församlingar. Slutrapporten har presenterats för kyrkostyrelsen i juni 2012.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2008:27 med
Kr 2008:6 De ungas kyrkomöte**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2010 föreslå former för ungas ökade delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå t.ex. i anslutning till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen har mottagit en rapport om ungas ökade delaktighet på nationell nivå, som tagits fram i samverkan med Svenska kyrkans unga. Med anledning av rapporten har styrelsen vänt sig till presidiet för att initiera en diskussion med gruppledarna och presidiet om nomineringsgruppernas möjligheter att värva yngre ledamöter och mål för arbetet. Svenska Kyrkans Unga har hösten 2011 tillfrågats om uppdraget att utveckla former för ett Ungas kyrkomöte, vars uppdrag är att bl.a. bearbeta motioner och skrivelser som ska behandlas på kyrkomötet. I uppdraget ingår att involvera andra ungdomsrörelser som relaterar till Svenska kyrkan, t.ex. nya ledare i församlingarnas verksamhet, konfirmandledare, Kyrkosångsförbundet, teckenspråkigas ungdomsråd, den samiska ungdomsorganisationen Saminuorra, barn och unga som ännu inte är organiserade i en rörelse i Svenska kyrkan. Förslaget ska beskriva de demokratiska formerna för ett ungas kyrkomöte. Uppdraget ska utföras i samverkan med kyrkokansliet.

Svenska Kyrkans Unga har i maj 2012 återkommit med svar på frågan om uppdraget. Svenska Kyrkans Unga arrangerar i juni 2012 en demokratikonferens. Uppdraget bereds vidare tillsammans med kyrkokansliet.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2006

**Kyrkomötets skrivelse 2006:5 med
Eu 2006:7 Ekumeniken och kyrkoordningen**

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat uppdra åt kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningen ur ett ekumeniskt perspektiv, överväga vilka behov av förändringar i kyrkoordningen som kan finnas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till förändringar i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsens förslag läggs fram till kyrkomötet i skrivelse KsSkr 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsen är slutbehandlad.

DOKUMENT			SIDA
Instruktion för Rådet för Svenska kyrkan i utlandet			
FASTSTÄLLD AV	DATUM	DIARIENUMMER	VERSION
Kyrkostyrelsen	2011-12-08	Ks 2011:942	

KsSkr 2012:2
Bilaga 2A

Bilaga 2A

Instruktion för Rådet för Svenska kyrkan i utlandet

Inledande bestämmelser

1 § Rådet svarar under kyrkostyrelsen för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder enligt vad som framgår av denna instruktion.

Uppgifter

2 § Rådet har till uppgift att främja församlingslivet och verka för dess utveckling i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar. Rådet ska också främja den övriga utlandsverksamhet som hör till rådets ansvarsområde.

3 § Rådet ska utarbeta långsiktiga mål och strategier samt göra nödvändiga prioriteringar för verksamheten. Utifrån detta ska rådet lägga fram förslag till kyrkostyrelsen om *dels* vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas, *dels* vilka åtgärder avseende fastigheter och personal m.m. som behöver vidtas med anledning av detta.

4 § Rådet ska utarbeta förslag till budget för Svenska kyrkan i utlandet, löpande följa verksamhetens genomförande och arbeta med policyfrågor. Rådet ska bedöma resultatet av insatserna och göra uppföljningar mot antagna mål.

5 § Rådet ska fastställa församlingsordningar och yttra sig över förslag till församlingsinstruktion för utlandsförsamlingarna, samt utarbeta och godkänna församlingsinstruktion för övriga utlandsverksamheter enligt bestämmelserna i 57 kap. i kyrkoordningen.

6 § Rådet ska hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ett ekumeniskt samarbete.

7 § Rådet ska möjliggöra rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal inom rådets ansvarsområde.

8 § Rådet ska åt kyrkostyrelsen bereda sådana ärenden inom rådets verksamhetsområde som rådet inte självt har befogenhet att besluta om.

9 § Rådet ska regelbundet återrapporera till kyrkostyrelsen avseende sin verksamhet.

Sammansättning

10 § Rådet består av nio ledamöter. Av 10 kap. 5 § i kyrkoordningen framgår att en av ledamöterna är biskopen i Visby stift. Övriga åtta ledamöter utses av

kyrkostyrelsen varav minst två, enligt nämnda bestämmelse, ska vara valbara i en utlandsförsamling.

Kyrkostyrelsen utser en ledamot att vara ordförande och en ledamot att vara vice ordförande i rådet.

Sekreterare

11 § Sekreterare och föredragande i rådet är den chef inom kyrkokansliet till vars ansvarsområde rådets verksamhet hör. Sekreteraren får uppdra åt någon annan att fullgöra sekreterarens uppgifter i rådet.

Sammanträden och protokoll

12 § Rådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Kallelse till sammanträde, förslag till dagordning samt handlingar ska vara ledamöterna till handa en vecka före mötet.

Vid sammanträdet förs beslutsprotokoll. Protokollet ska justeras av ordföranden senast en vecka efter sammanträdet.

Sekreteraren har rätt att få en avvikande mening antecknad till protokollet.

Ärendenas handläggning

13 § Rådet är beslutfört när ordföranden eller, vid förhinder för honom eller henne, vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§ i kyrkoordningen.

14 § Om ett ärende är så brådskande att rådet inte hinner sammanträda för att behandla det, får ordföranden ensam avgöra ärendet, om det inte är av principiell karaktär. Ett sådant beslut ska anmälas vid rådets nästa sammanträde.

15 § Rådet får i en arbetsordning eller i särskilda beslut lämna över till en eller flera ledamöter eller till någon som tjänstgör på kyrkokansliet att avgöra ärenden som är av det slaget att de inte behöver prövas av rådet.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2012.

DOKUMENT			SIDA
Remissammanställning			
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Göran Möller	2012-04-12	Slutlig	2012-04-12

KsSkr 2012:2
Bilaga 2B

Bilaga 2B

Nyöversättningar av trosbekännelser – remissammanställning

Bakgrund

Kyrkostyrelsen fick i uppdrag av kyrkomötet 2009 att i Sveriges Kristna Råd driva frågan om en gemensam översättning av trosbekännelserna med början med den apostoliska. I syfte att ge underlag för Kyrkostyrelsens beredning av uppdraget inbjöds samtliga domkapitel och stiftsstyrelser samt fyra församlingar i varje stift och Svenska Kyrkans Unga att besvara en remiss angående Nyöversättningar av trosbekännelser. Remissen sändes ut den 13 december 2011 och kompletterades den 20 januari 2012 med information om ställningstaganden inom SKR.

Kyrkostyrelsen ville i första hand ha svar på följande frågor:

1. Tillstyrker ni att kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet att anta de ekumeniska trosbekännelserna från 1996 med den ekumeniskt förankrade ändringen "allsmäktig Fader" i stället för "den allsmäktige Fadern" i den apostoliska trosbekännelsen och med formuleringen "universell" beträffande kyrkan?
2. Om svaret är "nej" på fråga 1. Vilka förändringar anser ni vara nödvändiga för att ni ska vara beredda att tillstyrka att kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet att anta de ekumeniska trosbekännelserna från 1996?

Inkomna yttranden

Samtliga stift har besvarat remissen, i flera fall (*Skara, Strängnäs, Västerås, Lunds, Göteborgs, Luleå, Visby och Stockholms stift*) har gemensamma eller likalydande svar lämnats från domkapitel och stiftsstyrelse. I andra fall har svar endast inkommit från en instans i stiftet: *Uppsala (dk), Karlstad (ss), och Härnösand (dk)*. Beträffande *Linköpings och Växjö stift* har domkapitel och stiftsstyrelse lämnat yttranden där texten på vissa punkter skiljer sig åt men där ställningstagandena i sak varit desamma i respektive stift. I det följande kommer – med ett par undantag beträffande Linköpings och Växjö stift – endast att anges hur respektive stift har svarat utan angivelse av instans.

Yttranden har även inkommit från *Svenska Kyrkans Unga* samt från följande församlingar: *Bro, Eskilstuna, Gamla Uppsala, Gävle Heliga Trefaldighet, Götene, Höganäs, Jukkasjärvi, Karlshamn, Kristinehamn, Norra Åsum, Nyköpings S:t Nicolai, Näsby, Starrkärr-Kilanda, Stenkumla, Stigsjö, Stora Mellösa, Stora Tuna, Sundsvalls Gustav Adolf och Skönsmon, Söndrum-Vapnö, Tranemo, Trollhättan, Ullervad, Ulricehamn, Umeå stads, Västerås Domkyrko, Västra Skrävlinge, Åhl, Örgryte, Östersund och Överluleå* samt från *Burs pastorat* och *Undersåkers och Kalls kyrkliga samfällighet*.

Dessutom har spontanremisser lämnats av *Ragnar Holte, Agneta Lejdhamre, Lötenkyrkan i Gamla Uppsala församling* samt *Svenska Kyrkans Unga i Karlstads stift*.

Övergripande synpunkter

Några remissinstanser har anfört övergripande synpunkter beträffande nyöversättningar av trosbekännelser. *Linköpings domkapitel* skriver att trosbekännelserna tillhör en poetisk genre som kan jämföras med psalmer och som karakteriseras av att själva formen är viktigare än sakinnehållet. Människor kan texterna utantill och genom den långvariga ständiga användningen förbinder texterna oss med vårt ursprung.

Burs pastorat skriver att man inte motsätter sig en ny översättning, men understryker vikten av att den så långt som det över huvud taget är möjligt blir gemensam för kyrkorna i Sverige. Särskilt viktigt menar man att det är att eftersträva gemensam översättning med katolska kyrkan. I frikyrkorna förekommer inte trosbekännelse i den omfattning som i Svenska kyrkan och den Romersk-katolska kyrkan. Församlingen föreslår därför att översättningen i så hög grad som möjligt ansluter till den Romersk-katolska.

Söndrum-Väpnö församling skriver i sitt yttrande att det är viktigt med rätt versrytm och menar att trosbekännelsen i sin nuvarande form har bättre rytm än SKR:s förslag. Även *Åhls församling* framhåller att den språkliga rytmen är viktig.

Örgryte församling menar att pastoralteologiska hänsyn måste tillmättas en stor betydelse när en ny översättning ska antas. Man anser att om valet står mellan nutida begriplighet och språklig trohet mot originaltexten så måste det nutidsbegripliga ha företräde. Vidare menar församlingen att det bör beslutas om ett sista datum då de nya översättningarna ska tas i bruk för att undvika en process liknande den med nyöversättningen av Herrens bön.

Frågan om nya översättningar alls bör införas

Bland stiftens är meningarna delade beträffande om nya översättningar bör införas. Sammanfattningsvis gäller beträffande stiftens ställningstagande att *Växjö, Karlstad, Härnösands, Luleå och Stockholms stift* tillstyrker att nya översättningar införs medan *Uppsala, Skara, Västerås, Lunds, Göteborgs och Visby stift* avstyrker. *Linköpings stift* tillstyrker en ny översättning av den nicenska trosbekännelsen men inte av den apostoliska. *Strängnäs stift* tillstyrker nya översättningar under förutsättning att det finns en stor uppslutning i remissomgången och i kyrkomötet.

Uppsala stift ställer sig tveksamt till om det är möjligt att få till en samsyn och om det ens är angeläget att anta nya översättningar av de båda trosbekännelserna.

Enligt *Linköpings stift* bör den apostoliska trosbekännelsen behållas oförändrad. Stiftsstyrelsen skriver bl.a. att denna trosbekännelse är ett av få liturgiska moment som många gudstjänstfirare kan delta i utan innantilläsning och att de invanda och välkända formuleringarna blir bärande i den varma känslan av igenkännande. Vidare skriver man att det ekumeniska argumentet inte blir särskilt tungt när varken den Romersk-katolska kyrkan eller de ortodoxa kyrkorna kommer att använda översättningen. Däremot ställer sig stiftet positivt till att använda en ny översättning av den nicenska trosbekännelsen.

Skara stift förordar att ingen ändring sker av den apostoliska och den nicenska trosbekännelsens lydelse i kyrkohandboken. Man menar att värdet av att den

gudstjänstfirande församlingen känner igen sig och känner klangen av tidigare generationer väger tyngre än exakt överensstämmelse mellan olika kyrkor.

Strängnäs stift förordar att de nya översättningarna antas. Man menar emellertid att detta förutsätter en stor uppslutning i remissomgång och kyrkomötesprocess. Om så inte blir fallet så menar man att det är bättre att behålla nuvarande översättningar.

Västerås stift avstyrker att nya översättningar införs. Man skriver att orden inte behöver vara vardagsord för att betyda något för människor. Igenkänning, samhörighet och högtid är betydande faktorer som i kyrkans sammanhang blivit allt viktigare. Stiftet betonar vikten av igenkänning och skriver att om vi ska vara folkkyrka så är det en omfattande sak att ändra i texter som många kan utantill. Man menar att detta både kan upprätthålla och nyskapa ett utanförskap.

Stiftsstyrelsen i Växjö stift konstaterar att de flesta kyrkor i Sverige, som regelbundet använder trosbekännelsen i svensk översättning i gudstjänsten, antagit eller är på väg att anta nya översättningar av trosbekännelserna. Därför menar stiftsstyrelsen att även Svenska kyrkan bör anta översättningar i nutida språkdräkt.

Lunds stift skriver i sitt yttrande att en nyöversättning av trosbekännelserna inte påtagligt kommer att främja ekumeniken i Sverige och att de nuvarande formuleringarna inte står hindrande i vägen för det ekumeniska samarbetet. Vidare skriver man att behovet av en nyöversättning måste vägas mot en situation, där gamla uttryck såsom "en född", "avlad", "pinad", "allmännelig" och verbens participformer, dels understryker texternas åldriga ursprung, dels skapar ett sunt behov av aktiv tolkning av ordens innebörd till nutida språk och tanke. En påtagligt mer samtida språkdräkt kan enligt stiftet ge en känsla av att en mer bokstavlig tolkning har fått företräde.

Göteborgs stift avstyrker förslaget att anta de ekumeniska trosbekännelserna från 1996. Man menar i nuläget att värdet av att den gudstjänstfirande församlingen känner igen sig och kan stämma in i trosbekännelsen väger tyngre än behovet av nyöversättning. Vidare menar man att en bedömning av värdet av en nyöversättning måste göras mot bakgrund av erfarenheterna från övergången till ny lydelse av Herrens bön.

Karlstads och Härnösands stift tillstyrker att nya översättningar införs utan att ge någon motivering för detta ställningstagande.

Luleå stift tillstyrker att kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet att anta de ekumeniska trosbekännelserna från 1996. Stiftet skriver att beslutet inom den Romersk-katolska kyrkan visserligen innebär att det inte längre finns någon förutsättning för att få till stånd gemensamma översättningar inom hela den svenska kristenheten. Man menar dock att eftersom avvikelserna mellan den Romersk-katolska kyrkans nya översättningar och de ekumeniska översättningarna inte är så stora, så kommer det att finnas ett slags "gemensam" översättning.

Visby stift har som grundhållning att man bör vänta med förändringar i trosbekännelserna till dess att full enighet kan uppnås mellan de kyrkor som firar sin gudstjänst på svenska. Man skriver vidare att om det ändå inte anses vara möjligt att vänta med en språklig översyn så bör man nå en samsyn genom att anta de översättningar som den Romersk-katolska kyrkan redan har antagit.

Stockholms stift tillstyrker att de ekumeniska trosbekännelserna antas. Stiftet skriver att det bör finnas en betydande generositet kring vilka formuleringar som kan rymmas i kyrkans liturgier. När det gäller trosbekännelserna så bör det emellertid för enhetens och tydlighetens skull finnas en gemensam överenskommelse kring de översättningar som ska brukas i gudstjänsten.

Svenska Kyrkans Unga tillstyrker att nya översättningar införs. Man skriver att man har tagit emot remissen med glädje och att det är en förhoppning från Kyrkans Unga att så många som möjligt av samfunden i Sverige nu kommer att kunna dela en och samma formulering av den kristna bekännelsen, som en manifestation av enhet och gemenskap.

Bland församlingarna är det en stor majoritet som förordar att nya översättningar av den nicenska och apostoliska trosbekännelsen införs. Mestadels ges ingen motivering för detta ställningstagande.

Ullervads församling skriver att man sedan ett drygt tiotal år använt den ekumeniska översättningen av *Apostolicum* i alla sammanhang och att människor i alla åldrar har tilltalats av den nya översättningen och uttalat sitt stöd för ett fortsatt bruk. Inga uttalade invändningar har framförts inom församlingen och även de allra äldsta förespråkar nyöversättningen.

Enligt *Stenkumla församling* bör emellertid en ny översättning antas endast om de gamla översättningarna får vara kvar i kyrkohandboken och en ny översättning får finnas som ett alternativ att bruka vid ekumeniska gudstjänster.

Västerås domkyrkoförsamling menar att uråldriga texter, såsom trosbekännelserna, vare sig förbättras eller görs mera tillgängliga genom nyöversättningar. De förändringar som görs förändrar i grunden ingenting utom att de ibland blir till stötestenar för många. Man menar vidare att om den Romersk-katolska kyrkan i Sverige redan har antagit nya översättningar så faller det ekumeniska skälet att samlas kring en nyöversättning.

Synpunkter på enskilda formuleringar

Flera remissinstanser skriver att de tillstyrker att kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet att anta de ekumeniska trosbekännelserna från 1996 med den ekumeniskt förankrade ändringen "allsmäktig Fader" i stället "den allsmäktige Fadern" i den apostoliska trosbekännelsen och med formuleringen "universell" beträffande kyrkan utan att ge några motiveringar till sitt ställningstagande eller att ge några synpunkter på enskilda formuleringar. Hit hör *Eskilstuna, Nyköpings S:t Nicolai, Näsby och Stora Mellösa församling*.

Även sådana remissinstanser som avstyrker att nya översättningar införs har bidragit med synpunkter på enskilda formuleringar i förslagen till nya översättningar för den händelse att nya översättningar kommer att införas.

Strängnäs stift skriver att värdet av en för de kristna kyrkorna i Sverige gemensam utformning av trosbekännelserna är stort varför invändningar mot de av SKR förordade översättningarna måste vara av synnerligen genomgripande natur för att i detta sena skede äga berättigande.

"Den allsmäktige Fadern" eller "allsmäktig Fader"?

Ett stort antal remissinstanser förordar formuleringen "allsmäktig Fader" framför "den allsmäktige Fadern" i den apostoliska trosbekännelsens första stycke. Det är inte någon som förordar alternativet "den allsmäktige Fadern".

Enligt *Härnösands stift* bör uttrycket "allsmäktig Fader" även användas i den apostoliska trosbekännelsens andra stycke. *Norra Åsums församling* skulle gärna se ett tillägg med "Moder" för att uppnå ett mer inkluderande språk.

Beträffande om kyrkan ska benämnas "universell", "katolsk", "världsvid" eller "allmännelig" går meningarna isär. Det finns dock en klar övervikt för alternativet "världsvid".

Uppsala stift skriver att "världsvid" har en mycket större tyngd innehållsmässigt och emotionellt jämfört med "universell", som sällan används i kyrkliga sammanhang. Ordet "universell" ger dessutom kyrkan en kosmisk innebörd som den inte har genom att ordet kan associeras till universum. *Linköpings stift* skriver att med ordet "universell" riskerar kyrkan att framstå som något profillöst. Som ett tämligen sentida låneord harmonierar ordet dessutom inte med den i övrigt sakrala stilen. *Svenska Kyrkans Unga* föredrar "världsvid" med motiveringen att det är mindre abstrakt än "universell" och därför lättare att förstå för unga människor.

Stigsjö församling skriver att ordet "universell" upplevs som främmande i sammanhanget. Det finns inte med i det nedärvda "kyrkospråket" och har en akademisk klang. Församlingen föredrar ordet "världsvid" som visserligen inte täcker in grundtextens *katholike* med dess dubbla betydelse av både geografiskt utbredd och autentisk, men ordet har en förankring i kyrkans språk och är lätt att förstå. Församlingen skriver att när orden formuleras i bestämd form – "den heliga världsvida kyrkan" – så betonas att det endast finns en enda kyrka med anspråk på att vara den autentiska Kristi kyrka.

Ullervads församling skriver att ordet "universell" är synnerligen kryptiskt för gemene man medan "världsvid" upplevs som både tillgängligt och begripligt. Enligt *Ulricehamns församling* har bönespråket i kyrkan förändrats under den tid som gått sedan trosbekännelserna var ute på remiss förra gången. Ordet "världsvid" används numera ofta i bönen och skulle fungera utmärkt i *Credo*.

Andra remissinstanser som förespråkar "världsvid" är *Göteborgs och Härnösands stift*, *Svenska Kyrkans Unga*, *Gamla Uppsala församling*, *Gävle Heliga Trefaldighets församling*, *Götene församling*, *Höganäs församling*, *Starrkärr-Kilanda församling*, *Söndrum-Vapnö församling*, *Trollhättans församling*, *Umeå stadsförsamling*, *Undersåkers och Kalls kyrkliga samfällighet samt Örgryte församling* och *Överluleå församling*.

Alternativet "universell" förespråkas av *Strängnäs stift* som dock beklagar att ordet "katolsk" inte är användbart eftersom det i gemene mans öra är alltför förknippat med en samfundsbezeichnung.

Växjö stift skriver att språket har förändrats sedan remissomgången 1996 och att ordet "universell" inte längre har samma klang av internationell organisation som det hade tidigare. Vidare skriver man att ordet är mindre brukat nu jämfört med tidigare, vilket gör det lämpligt att fylla det med en "religiös laddning".

Andra remissinstanser som förespråkar "universell" är *Karlstads och Luleå stift* samt *Eskilstuna*, *Karlshamns*, *Kristinehamns* och *Östersunds församlingar*.

Ordet "katolsk" förespråkas av *Burs pastorat*, *Sundsvalls Gustav Adolfs och Skönsmons församlingar* samt *Tranemo församling*.

Ordet "allmännelig" förespråkas av *Lunds stift* som skriver att detta begrepp, som brukats på svenska sedan fjortonhundratalet, är det som bäst kan inrymma den rika helhetstanken i begreppet *catholicam*. Även *Västerås och Visby stift* samt *Jukkasjärvi*, *Stora Tuna* och *Åhls församlingar* förordar "allmännelig".

Skara stift föreslår att ordet "kristen" ska användas som bestämning av kyrkan. Man skriver att grundtextens ord *katholiké*, dels har en geografisk innebörd i betydelsen utsträckt över hela världen, dels den innehållsligt avgränsande innebörden den autentiska (kyrkan), i motsats till olika heretiska

grupperingar. Båda dessa betydelser skulle täckas av beteckningen "kristen" (jämför den tyska formuleringen "die heilige christliche Kirche").

Norra Åsums församling förespråkar ordet "allomfattande". Som motivering anförs att ordet inte signalerar något geografiskt utan snarare att det rör sig om att alla människor är välkomna och är delar av den heliga gemenskapen.

"Kroppens", "de dödas" eller "köttets" uppståndelse?

Översättningen av grundtextens *carnis resurrectio* i den apostoliska trosbekännelsen diskuteras i flera yttranden. De remissinstanser som har yttrat sig om denna punkt förordar nästan samstämmigt formuleringen "de dödas" uppståndelse framför alternativen "kroppens" respektive "köttets" uppståndelse.

Uppsala stift skriver att "kroppens" uppståndelse inte leder tankarna i riktning mot en härlighetskropp utan i riktning mot en förståelse av att det är den jordiska kroppen som uppstår. *Undersåker och Kalls kyrkliga samfällighet* skriver att uttrycket "kroppens uppståndelse" för tankarna till den kropp vi har nu och det inte alltid är positivt. Församlingen anser att det viktigaste är att det finns en uppståndelse från det döda i Guds kraft. Hur den himmelska kroppen ser ut får bli en överraskning.

Andra remissinstanser som förordar "de dödas uppståndelse" är *Växjö, Göteborgs och Karlstads stift, Svenska Kyrkans Unga samt Bro, Gamla Uppsala, Götene, Jukkasjärvi, Norra Åsums, Stigsjö, Stora Tuna, Trollhättans, Ulricehamns, Umeå stads-, Åhls och Örgryte församling samt Undersåker och Kalls kyrkliga samfällighet*.

Ragnar Holte skriver i en spontanremiss att "kroppens uppståndelse" är en felaktig översättning. Holte framhåller att originalet har *resurrectio carnis*, alltså köttets uppståndelse. Bakom detta uttryck ligger den bibliska betydelsen av *sarx* = hela människan enligt Joh 1 "Ordet blev kött" som i sin tur återgår på hebreiskan i uttryck som i Jesaja 40 "allt kött är gräs". Denna betydelse av "kött" = människa är obegriplig för moderna människor, därför har Bibel 2000 ersatt ordet "kött" med "människa" både i GT och NT: "Människan är som gräset" respektive "Ordet blev människa".

Karlshamns församling förordar dock "kroppens uppståndelse". Att betona att den kristna tron handlar om en kroppslig uppståndelse behövs enligt församlingen för att bemöta sådana nyandliga tendenser som även mötte de första kristna.

"Blev människa av kött och blod" eller "blev människa"?

I några yttranden kommenteras uttrycket "blev människa av kött och blod" i den nicenska trosbekännelsen. *Svenska Kyrkans Unga* hänvisar till att barn och ungdomar som man talat med tyckte att det verkade överflödigt med tillägget "av kött och blod".

Stora Tuna församling förordar "blev människa" och skriver att det inte behövs någon språklig förstärkning med "av kött och blod". Även *Umeå stadsförsamling* förordar "blev människa". *Agneta Lejdhamre* skriver i en spontanremiss att alla vet att människan består av kött och blod och att detta inte särskilt behöver lyftas fram beträffande Jesus.

Västerås Domkyrkoförsamling menar dock att inkarnationstanken förstärks av uttrycket blev människa "av kött och blod".

Burs pastorat förordar ett bibehållande av "blev avlad" från nu gällande översättning.

"Erkänner" eller "bekänner" om dopet?

Frågan om "erkänner" eller "bekänner" skall användas beträffande dopet i *Nicenum* kommenteras i några yttranden. *Karlstad stift* förordar ordet "bekänner" och ansluter sig till ärkebiskopens remissyttrande från 1996 där det heter att ordet "erkänner" i svenskan kan ha ett drag av underkastelse snarare än en positiv beaktelse. Andra som förordar "bekänner" är *domkapitlet i Linköping*, *Härnösands stift*, *Svenska Kyrkans Unga och Burs pastorat*.

Även *Lötenkyrkan* i Gamla Uppsala församling skriver i en spontanremiss att man förordar "bekänner". Man menar att ordet "erkänner" har övertoner av "godkänner", vilket visserligen kan ha varit aktuellt vid dokumentets tillkomst men inte har samma relevans idag.

Med eller utan "och Sonen" (*filioque*) om Anden?

Några remissinstanser kommenterar att tillägget "och Sonen" (*filioque*) inte finns med i förslaget till nyöversättning av den nicenska trosbekännelsen.

Domkapitlet i Växjö skriver att det i västerlandet har vuxit fram en annan syn på Anden än i de ortodoxa kyrkorna genom att det nära sambandet mellan Anden och Sonen har framhållits i väst. Ibland beskrivs Anden som ett kärlekens band mellan Fadern och Sonen; Fadern älskar Sonen, som älskar Fadern. Denna kärlek är en person i Treenigheten, Anden. Därför har det varit naturligt att säga att Anden utgår från Fadern och Sonen (*filioque* = och Sonen), inte enbart att Anden utgår från Fadern (som i den nicenska trosbekännelsens originaltext). Mot bakgrund av den ekumeniska översättningens svaga förankring i kyrkornas gudstjänstliv ser stiftet helst att den ekumeniska texten antas med tillägget "och Sonen". Om kyrkomötet skulle föreslås anta den ekumeniska översättningen utan *filioque*, förutsätter domkapitlet att Svenska kyrkans tidigare ställningstaganden i frågan inventeras och redovisas.

Jukkasjärvi församling skriver att man känner tveksamhet till att SKR:s översättning från 1996 inte innehåller formuleringen "och Sonen". Församlingen skriver att Svenska kyrkan i första hand är en del av en västlig tradition där denna dogmatiskt betydelsefulla formulering har haft och har ett starkt stöd. *Stenkumla församling* menar att tillägget "och Sonen" i den nicenska trosbekännelsen gör det tydligt att Svenska kyrkan är en del av västkyrkan.

Karlshamns församling konstaterar däremot med glädje att det utsända förslaget innebär att man övergivit *filioque*. Församlingen menar emellertid att detta eventuellt kan skapa bekymmer i mötet med den Romersk-katolska kyrkan och uppmanar till samtal med denna kyrka. *Stora Tuna församling* skriver att *filioque*-striden mellan öst och väst knappast är aktuell i vårt sammanhang och att det låter rimligare att utgå ifrån den grekiska grundtexten än från den latinska översättningen.

"Jag tror" eller "vi tror"

Flera remissinstanser diskuterar huruvida "jag" eller "vi" ska användas som subjekt i trosbekännelserna. *Skara stift* skriver att båda varianterna, det vill säga vi-form och jag-form finns i traditionen. Stiftet menar att det ligger ett stort värde i att behålla båda formerna, den ena i *Apostolicum* och den andra i *Nicenum*. Formen "vi tror" visar att vi alla "går in under samma tak". Vi-formen uttrycker samhörighet och därmed att beaktelsen av tron hör ihop med en gemenskap. Särskilt vid dop och konfirmation är det värdefullt att man går in under ett "vi". Vid dessa tillfällen används *Apostolicum* och därför är vi-formen viktig att bevara i denna beaktelse.

Göteborgs stift skriver att det enligt översättarna inte har någon större betydelse om trosbekännelserna inleds med "Jag tror" eller "Vi tror". Stiftet konstaterar att *Nicenums* grundtext har pluralis medan *Apostolicums* har singularis och att SKR överlämnar åt respektive kyrka och samfund att välja numerus. Formuleringssättet kan alltså anpassas efter behovet i olika liturgiska sammanhang. I mässan är det naturligt att använda den i liturgierna vanliga pluralformen. Det är också viktigt att gudstjänstledare kan inbjuda till "instämmande i kyrkans gemensamma bekännelse", dvs. att människor kan delta även om man inte är färdig med sin egen övertygelse.

Andra instanser som förordar vi-formen (åtminstone i *Apostolicum*) är *Uppsala, Linköpings, Växjö, Karlstads och Härnösands stift, Bro, Götene, Söndrum-Vapnö, Trollhättans, Åhls och Örgryte församling samt Undersåker och Kalls kyrkliga samfällighet*.

Jag-formen förordas av *Karlshamns församling* som menar att det är bra att man återgår till ursprungets första person singularis. Dels av rent språkliga skäl, dels eftersom det visar på varje persons del i den gemensamma kyrkan. Andra som förordar jag-formen *Gamla Uppsala och Stigsjö församling*.

Övriga synpunkter

Uppsala stift förordar formuleringen "Guds ende Son" i stället för "hans ende Son" i den apostoliska trosbekännelsen i syfte att åstadkomma ett mera inklusivt språk.

Jukkasjärvi församling skriver att formuleringen "den heliga Anden" borde ersättas med "den helige Ande" medan *Svenska Kyrkans Unga* välkomnar formuleringen "den helige Anden" under hänvisning till att det är uttryck för ett inklusivt språk.

Gamla Uppsala församling föreslår att formuleringen "skall komma därifrån" i *Apostolicum* ändras till "komma åter" som man menar är tydligare och dessutom har biblisk förankring. Dessutom föreslår församlingen några smärre formmässiga förändringar i syfte att bl.a. skapa bättre språklig rytm.

Norra Åsums församling förespråkar formuleringen "ett evigt liv", dvs. obestämd form, framför "det eviga livet" i *Apostolicum*. Bestämd form signalerar enligt församlingen att vi vet vad det är för slags evigt liv vi talar om medan formuleringen "ett evigt liv" ger en betydligt öppnare upplevelse av att vi tror på något större än vi riktigt kan greppa.

Ulricehamns församling skriver beträffande den nicenska trosbekännelsen att det förhållandet att "Gud av Gud" inte finns kvar i förslagets Nicenum lär bero på att det kom in i den latinska översättningen genom sammanblandning av två grekiska versioner, en med "Gud av Gud, ljus av ljus" och den andra med "ljus av ljus, sann Gud av sann Gud", vilket blev "Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud". Denna formulering har en lång tradition bakom sig i västkyrkan och församlingen anser att den bör finnas kvar.

Åhls församling förordar "skall därifrån komma" framför "skall komma därifrån" i den apostoliska trosbekännelsen.

Bilaga 2C

Prästlönetillgångar i Västerås stift

KsSkr 2012:2
Bilaga 2C

Kyrkostyrelsen har från och med 2010 enligt 46 kap. § 5a i kyrkoordningen tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. Ett stift är enligt § 5b skyldigt att på begäran tillhandahålla handlingar och annat material som rör förvaltningen, samt att ge kyrkostyrelsen de upplysningar som behövs för tillsynen. Vid uppmärksammande av allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångar, ska kyrkostyrelsen enligt § 5c avlämna skrivelse till kyrkomötet med förslag på åtgärder som föranleds av stiftets agerande.

Mot bakgrund av kyrkostyrelsens tillsynsansvar lämnas följande information:

Prästlönetillgångar i Västerås stift är moderföretag till det helägda företaget Västerås Stift Skog AB (bokfört värde 48,5 mnkr). Även bolagen Global Solidarity Fund International AB (GSFI) (bokfört värde nedskrivet med 13,6 mnkr till 11,0 mnkr) och Global Solidarity Forest Fund AB (GSFF) (bokfört värde nedskrivet med 3,9 mnkr till 9,3 mnkr) är dotterbolag till prästlönetillgångarna. Före 2011 var de två sistnämnda bolagen intresseföretag till prästlönetillgångarna i Västerås stift, men under 2011 har ägandet ökat varför statusen ändrats.

Prästlönetillgångar i Västerås stift har ett långsiktigt avtal om att investera 6 miljoner USD i Global Solidarity Forest Fund AB, varav hittills 3,6 miljoner USD (ca 38 mnkr) investerats. Skogsfonden GSFF har etablerat flera investeringar i Moçambique, bl.a. i bolaget Chikweti Forests of Niassa, SARL. Bolaget planterar skog, tall och eukalyptus, på avbeskogade områden i Niassaprovinzen i Moçambique. Investeringarna i Afrika har under flera år underpresterat, varför ännu ingen avkastning erhållits. I media har under våren 2012 framförts kritik för bristande etik i verksamheten och det lämpliga i att plantera tall och eukalyptus i Moçambique.

Kyrkostyrelsen har för avsikt att vid det årliga samrådet med stiftens om förvaltningen av prästlönetillgångar hösten 2012 behandla frågan om onoterade innehav. Det kan också finnas behov av att kyrkostyrelsen utfärdar kompletterande bestämmelser om förvaltningen gällande onoterade innehav.

Bilaga 2D

Det riktade församlingsbidraget 2011 och 2012

Kyrkomötet 2009 beslutade att ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor vardera för åren 2011 och 2012 ska destinerats till församlingar att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Beloppen avsätts proportionellt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari året innan, till stift.

Medlen för 2011 får användas under perioden 2011-2013 och på motsvarande sätt får 2012 års medel användas även under 2014. Kyrkostyrelsen har fastställt regler för utbetalning av bidraget, som sker på rekvisition från stift, och stift ska årligen rapportera om sitt arbete.

Stift har främst valt att prioritera *IT* (tretton stift), vilket i tolv av fallen avser anslutning till den gemensamma nationella IT-plattformen.

Andra områden som prioriterats högt är *Tillgänglighet/telefoni* (sju stift) och *Fastighetsprojekt* (sex stift). Även inom området telefoni finns möjlighet att ansluta sig till en gemensam nationell plattform, vilket fem av stift gjort. Fastighetsprojekten är i huvudsak inriktade på området energifrågor och hållbar utveckling.

Övriga områden är *Lön/personaladministration* (två stift), *Den grundläggande uppgiften* (två stift), *Medlemskommunikation* (två stift) *Ekonomisystem* (ett stift) och *Upphandling* (ett stift).

Ungefär hälften av stift menar att det sammanlagda bidragsutrymmet för 2011 och 2012 kommer att räcka för att genomföra de projekt de valt att prioritera, och att det kommer att vara möjligt att fullfölja projekten inom den tid som bidraget är tillgängligt. Några stift pekar dock på att bidraget inte kommer att räcka till de prioriteringar som stiftet utöver detta anser nödvändiga, eller att bidraget inte kommer att täcka kostnaden om alla ekonomiska enheter vill ansluta sig till de gemensamma plattformarna. Det är också flera stift som pekar på att en förutsättning för att uppnå målen är att det finns tillräcklig kapacitet på den nationella nivån för att införandena ska kunna ske i den takt som krävs.

DOKUMENT			SIDA
Svenska kyrkans utbildningar i framtiden, nämnden UFK			
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Lisa-Gun Bernerstedt	2012-05-31		1.0

KsSkr 2012:2
Bilaga 3

Bilaga 3

Svenska kyrkans utbildningar i framtiden

INNEHÅLL OCH ORGANISATION

Nämnden för utbildning, forskning och kultur

Inledning

Nämndens för utbildning, forskning och kultur beslut den 19 mars 2012 om studiegång för och organisation för de kyrkliga utbildningarna till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst är ett rambeslut som också anger inriktningen för arbetet vidare 2012–2014.

Nämnden har under beredningsperioden fått en förkortad tidsmarginal för arbetet, vilket för med sig att vissa konkretiseringar av beslutet behöver göras under våren och hösten 2012. Nämnden hade till att börja med i överenskommelse med kyrkostyrelsens arbetsutskott till och med 2012 på sig för att lägga fram underlag och fatta beslut. På grund av kyrkomötets beslut om kostnadsreduceringar och kyrkostyrelsens uppdrag att genomföra dessa 2010–2012 har nämnden genomfört arbetet under av kyrkostyrelsen önskad tidsperiod, men det innebär att vissa delar av beslutet konkretiseras under 2012.

Nämndens beslut har siktet inställt på framtiden och är välgrundat genom ett stort antal utredningar, arbetsgrupper, försöksutbildningar, erfarenheter från befintliga utbildningsanordnare och från utbildning som idag sker i egen regi vid pastoralinstituten. Nämndens förslag till innehåll i utbildningarna har prövats och diskuterats i överläggningar med stiftens under hösten 2011. Som grund ligger också omvärldsanalys genomförd under hösten 2011.

Förutsättningar för nämndens beslut är att Svenska kyrkans personal ska vara välutbildad. Fackutbildningarna ska ske vid universitet, högskolor och folkhögskolor (för kantorer). Det pastoralteologiska slutåret/slutterminen sker vid ett utbildningsinstitut i egen regi.

Förutsättningar i korthet:

- ◆ Beslutet tar sikte på Svenska kyrkans framtida utbildningar
- ◆ Ett institut i egen regi ger Svenska kyrkan möjlighet att ta ett övergripande ansvar för de kyrkliga utbildningarna och
- ◆ skapar förutsättningar för en kontinuerlig reformering av utbildningarna (beslut av ansvarigt styrorgan kan förverkligas snabbare än idag)
- ◆ Utbildningarna bör präglas av växling mellan teori och praktik samt ett tydligt församlingsperspektiv
- ◆ Fackutbildningarna bör anpassas till samhällets utbildningssystem

Nämnden har vid sitt sammanträde den 8 maj fastställt en handlingsplan för det fortsatta arbetet.

Tidsplan

Tidsplanen för projektet att bygga upp ett utbildningsinstitut är 2012–2013 med beslut om förutsättningar för arbetet senast våren 2013. Nämnden planerar att utifrån en projektbeskrivning besluta om ramar för projektet vid sitt sammanträde den 24 september. Uppbyggnaden av utbildningsinstitutet och dess verksamhet sker därefter under 2013 och 2014. Tidsplanen är naturligtvis beroende av kyrkostyrelsens beslut om skrivelsen Verksamhet och Ekonomi 2013–2015.

Våren 2014 bör det konkreta planeringsarbetet inom ramen för det nya institutet starta med den personal som ska driva verksamheten. Nämnden räknar också med en övergångsperiod från 1991 års utbildningsordning (SvKB 2001:21). Det finns möjlighet till flexibilitet när det gäller övergången och det behövs troligen en period av infasning av de pastoralteologiska delarna för de olika utbildningarna.

Utbildningsplanerna för de fyra yrkesgrupperna ska vara klara under hösten 2012 och beslutsunderlag föreligga berört styrorgan i början av 2013.

Ett institut i egen regi inom ramen för den nationella nivåns verksamhet

Institutet i egen regi samlar slutåret/slutterminen under ett tak och inleder med verksamhet i Uppsala och Lund (beroende på antalet studenter) och kommer att samverka om den pastoralteologiska terminen vid de folkhögskolor som ger kantorsutbildning.

Det handlar alltså inte om att förlägga slutåret/slutterminen på ytterligare ställen. Skälen till att samla grundutbildningarna är att församlingens grundläggande uppgift är en och – som framgår av nämndens rapport – kvalitetsmässiga, ekonomiska samt att skapa en miljö där alla yrkesgrupperna möts för gemensamma och specifika utbildningsmoment. Undantaget är, som nämnts, kantorsutbildningen där den pastoralteologiska terminen är inkluderad i utbildningen och sker vid folkhögskola.

Nämnden har i sitt beslut angett att institutet kan samverka med andra utbildningsanordnare och pekar med detta på att man för grundutbildningen – och påbyggnadsutbildningen – vid behov kan bedriva utbildningar i samverkan med andra utbildningsanordnare. Ett exempel på detta är en eventuell teologisk kurs för diakoner och församlingspedagoger inom ramen för slutåret. För denna kurs kan t.ex. samverkan med ett universitet ske.

Utbildningsinstitutet ska ge blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster en studiemiljö och utbildning med hög kvalitet för att kunna utföra ett relevant arbete i Svenska kyrkans församlingar och som kan hantera framtida förändringar.

Utifrån respektive utbildning ska det pastoralteologiska året eller terminen ge ett yrkeskunnande utifrån vars och ens kunskaper, erfarenheter och bakgrund. Det ska också ge fördjupning i relation till innebörden av att tjänstgöra i en evangelisk-luthersk kyrka.

Samverkan mellan de olika yrkesgrupperna ska vara en naturlig del i studierna och skapa förutsättningar för lärande och samarbete. I studiegrupperna ingår därmed studenter från de olika yrkesgrupperna.

En utbildningsorganisation i egen regi ger också möjlighet att utveckla kunskap och undervisning om vad pastoralteologisk kompetens är och hur lärande ska ske.

Grundutbildning och påbyggnadsutbildning

Utbildningsinstitutet är ett institut för grundutbildning med möjlighet att utveckla verksamheten till att även innefatta påbyggnadsutbildning för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. En kyrka som möter sin tid och integrerar sin tradition behöver också utveckla kompetensutveckling och påbyggnadsutbildning för sina anställda.

Nämnden har konstaterat att påbyggnadsutbildning för de fyra yrkesgrupperna är en vital fråga för att i framtiden kunna stärka de nyckelgrupper det handlar om och därmed Svenska kyrkans arbete. Därför är frågan om kompetensutveckling och fortbildning inom institutets ram inte en fråga om att den nationella nivån skulle överta ansvar som stiftet idag har – utan en fråga om att skapa något som idag inte finns: planerad påbyggnadsutbildning för de fyra yrkesgrupperna. Den nationella nivån har idag ansvar för viss typ av påbyggnadsutbildning av den typ som här avses. Förslaget innebär att utbildningsinstitutet i samråd med stiftet utvecklar kvalificerade kurser utifrån den pastoralteologiska grundkursen. Dessa kurser ska syfta till fördjupning inom ett område eller en specialisering. Danska kyrkan har idag en form för detta där det i prästutbildningen ingår en veckas fortbildning varje år i fem år efter prästvigning. Ett annat exempel inom Svenska kyrkan är den behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar. Denna är idag en uppdragsutbildning som genomförs under ett års tid och ger 15 högskolepoäng. Den nationella nivån har uppdraget att samordna denna utbildning i samarbete med samtliga stift.

I överläggningarna med stiftet hösten 2011 har frågan om påbyggnadsutbildning diskuterats. Nämndens förslag på denna punkt är att frågan bereds parallellt med starten av det nya institutet då den hör intimt ihop med avsikten att skapa förutsättningar för utveckling och fördjupning.

Beräkning av behovet av utbildad personal i Svenska kyrkan

Nämndens underlag för beräkningar av behovet av utbildad personal baseras på en minskning av antalet församlingar och en minskning av dessas ekonomiska förutsättningar att anställa personal. I underlaget anges också att det idag är svårt att exakt prognostisera behovet av antalet anställda i Svenska kyrkan i framtiden. Hur det kommer att se ut när det gäller antalet diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster är t.ex. också beroende av Svenska kyrkans behov och satsningar på lokal och regional nivå. Det är dock rimligt att anta att Svenska kyrkan i framtiden kommer att behöva proportionerligt fler präster än diakoner, församlingspedagoger och kyrkomusiker. Utbildningsinstitutet bör ha kapacitet att utbilda mellan 100 och 240 studenter under deras slutår/sluttermin. I ett institut i egen regi finns kan flexibilitet skapas för att utbilda efter de behov som Svenska kyrkan har.

Faktorer som påverkar beräkningen av utbildad personal inom de fyra yrkesgrupperna

- ◆ Strukturutredningens förslag förutsätts påverka behovet av diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster
- ◆ Pensionsavgångar och nyrekrytering
- ◆ Satsningar inom Svenska kyrkan
- ◆ Det utbildas idag flest präster och dessa kommer troligen även i framtiden att vara den största yrkesgruppen (av de fyra)

Kvalitetssäkring och uppföljning

Det är viktigt att former för kvalitetssäkring skapas och säkras för utbildning som sker i ett institut i egen regi. Det handlar både om hur utbildningen utvärderas och följs upp i relation till de mål som ställs upp för denna och om hur det görs i relation till styrfunktionen för institutet. Idag sker kontinuerlig utvärdering av utbildningarna både inom ramen för de utbildningsinstitutioner som ger utbildningarna och genom separata insatser av extern utvärdering. Frågan ska beredas parallellt med det projekt som nämnden tillsätter för uppbyggnad av institutet.

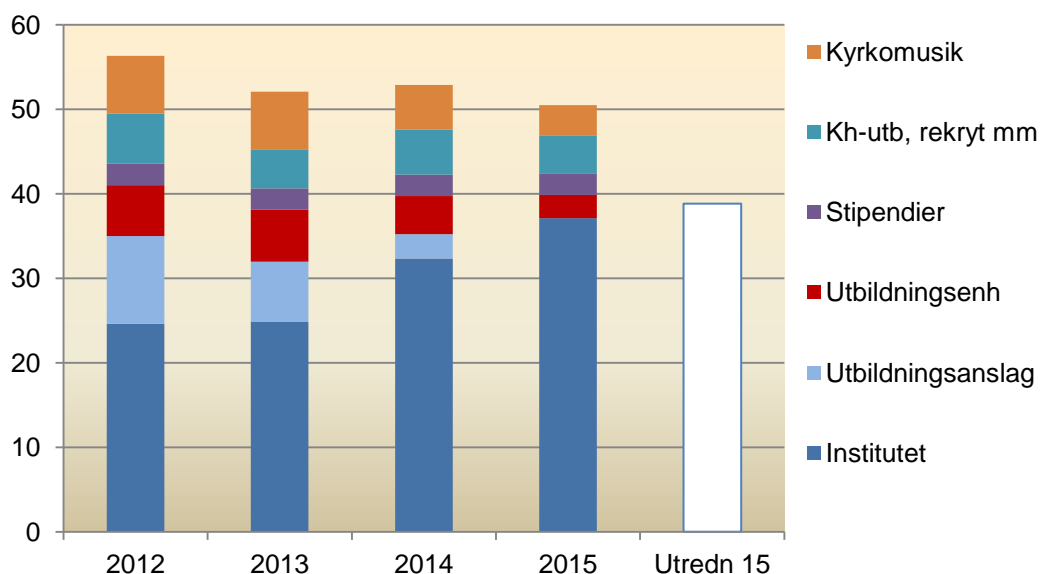
Kostnadsberäkning för ett nytt utbildningsinstitut

Beräkningarna av vad institutet kommer att kosta har gjorts i jämförelse med vad det skulle kosta att lägga ut utbildningen i annan regi. I realiteten har kostnaderna för utbildningarna redan sänkts under den senaste ramperioden. Kostnaderna för grundutbildningarna var 2009 ca 80 miljoner kronor och har genom kyrkostyrelsens kostnadsreduceringsbeslut och genom förändringar av avtal med nuvarande utbildningsanordnare sänkts till ca 55 miljoner kronor 2012. Kostnader i 2014 års nivå motsvarar den ram som ligger och omfattar det nya institutets kostnader och kostnader för utbildningsstipendier, för utbildning av kantorer vid folkhögskolor, den behörighetsgivande utbildningen för kyrkoherdar samt kostnader för uppföljning och kvalitetssäkring av utbildningsinstitutets verksamhet. Ramen omfattar också omställningskostnader och kostnader för uppbyggnad av det nya institutet.

Ekonomiska förutsättningar i korthet

- ◆ Kostnader i 2009 års nivå ca 80 miljoner
- ◆ Sänkning till ca 58 miljoner i 2011 års läge
- ◆ Beräkningen utgår från att institutet kan starta verksamheten hösten 2014
- ◆ Om förutsättningarna förändras eller genomförande fördröjs innebär detta kostnadsökningar i förhållande till budget

Utbildningskostnader

Nämndens beslutsunderlag och beslut

KsSkr 2012:2
Bilaga 3

Nämnden fastställde sin slutrapport den 19 mars 2012 då också beslut om studiegång och organisation av Svenska kyrkans utbildningar fattades. Här redovisas delar ur nämndens slutrapport.

Svenska kyrkan på den nationella nivån ansvarar för utbildning till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. I nämndens beslutsunderlag presenteras förslag till innehåll och studiegång för de fyra yrkesgrupperna och därefter organisation för det pastoralteologiska slutåret eller terminen. Nämnden för utbildning, forskning och kultur valde att inför sitt beslut först diskutera vilka fackutbildningar och pastoralteologiska utbildningsmoment som krävs för respektive yrkesgrupp och därefter inriktning och organisation av utbildningsverksamheten. I september 2011 antog nämnden ett förslag till innehåll för de framtida utbildningarna och förslaget användes sedan som underlag för överläggningar med stiftens under hösten 2011. Därefter har frågan om hur slutår eller sluttermin för diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst ska organiseras diskuterats. Nämnden gav i november 2011 kansliet i uppdrag att utarbeta två alternativa förslag – i egen regi alternativt som uppdragsutbildning i annan regi.

I nämndens slutrapport ingår en kort omvärldsanalys som tar upp ett antal aspekter som är betydelsefulla för utbildningarnas innehåll och organisation, nu och i framtiden. En angelägen fråga är det förväntade antalet diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster som behöver utbildas. De kommande åren pensioneras nästan 30 procent av dem som har tjänst inom något av de fyra profilyrkerna. Någon entydig uppgift finns dock inte om tjänsterna kommer att återbesättas eller inte.

Utifrån pastoratens förväntade minskade ekonomi och medlemstal kan antalet tjänster antas bli färre. Men det är möjligt att antalet anställda inom dessa fyra kategorier förblir oförändrat. Antalet kan också öka på grund av de utmaningar Svenska kyrkan står inför, till exempel när samhällets behov av socialt ansvarstagande ökar eller att Svenska kyrkan utökar sitt arbete med och för barn och unga. Under perioden 2005–2011 har antalet utexaminerade studenter haft ett medelvärde på 213.

Den kommande utbildningsorganisationen ska vara dimensionerad för 100–240 studenter och vara flexibel för att kunna ta emot ett varierande antal. Trossamfundet Svenska kyrkan har idag omkring 6,5 miljoner medlemmar varav 22 253 är anställda. Av dessa har 10 506 personer tjänst som diakon, församlingspedagog (eller med pedagogiska uppdrag), kyrkomusiker eller präst (BSF 2010). De framtida pastoraten definieras i utredningen *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2), och pekar på resurs- och personalfrågor. Det kan antas att framtidens tjänster framförallt kommer att finnas på pastoratsnivå men också lokalt i församlingar. Demografiska förändringar bidrar till att förutsättningarna för pastoraten kommer att variera när det gäller storlek, åldersfördelning, livsstil, kulturell och religiös mångfald. Detta ställer krav på olika typer av kompetens hos anställda och på samverkan med kyrkotillhöriga i nya former.

2007 genomfördes en utbildningsreform vilken i hög grad har påverkat universitets- och högskoleutbildningen. Den så kallade Bolognaprocessen – högskolereformen – har samordnat utbildning och regler för examination inom Europa. För studenter i Sverige ger det möjlighet att läsa delar av eller hela sin examen vid olika universitet och högskolor även utanför Sverige. En kandidatexamen omfattar tre år och är en grundutbildning. Avancerad nivå, magister- eller masterexamen ska ge kunskaper inför kommande yrkesliv och förbereda för forskning. Kyrkorna i Europa har med anledning av Bolognaprocessen börjat

rådgöra om vilka konsekvenser utbildningsreformen ger, och då i första hand för blivande präster och teologer.

I det beslut nämnden fattat om utbildningsinnehåll följer de angivna studierna till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst de regler och examina som gäller inom högskola och universitet. Den grundläggande utbildningen ges inom det offentliga utbildningssystemet. Svenska kyrkan tillhandahåller pastoralteologiska utbildningar som är specifika för tjänst inom kyrkan. För antagning till dessa krävs som lägst en kandidatexamen, med undantag för blivande kantorer. För diakon och församlingspedagog innebär den pastoralteologiska utbildningen ett slutår, för kyrkomusikerna en sluttermin och för präst, tio veckors pastoralteologisk kurs A plus ett slutår. Den pastoralteologiska utbildningen utgår från församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission och från vigningsordningen för präster och diakoner som den uttrycks i *Den svenska kyrkohandboken*. Utöver de kompetenser som ges inom ramen för grundutbildningen syftar det avslutande året eller terminen till att integrera fackutbildning med pastoralteologi samt verksamhetsförlagd utbildning och praktik i församling. Syftet är att ge de kunskaper och färdigheter som krävs för anställning i Svenska kyrkans församlingar. De pastoralteologiska kurserna skräddarsys för att passa respektive yrkeskategori och ge kompetens för tjänst som diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker respektive präst. Gemensamma utbildningsmoment ska finnas inom relevanta områden och samverkan mellan yrkesgrupperna är en del i utbildningen.

Nämnden har beslutat om en utbildningsorganisation i egen regi utifrån kriterier som tidigare fastställts. Utbildningsorganisationen ska kunna ge en utbildning med hög kvalitet och vara attraktiv för studenter. Organisationen ska vara hållbar i så måtto att den kan anpassas till tänkbara förändringar i Svenska kyrkan och dess omvärld och använda resurser på ett effektivt och ansvarsfullt sätt.

Bakgrund till nämndens arbete med Svenska kyrkans utbildningar i framtiden

Ansvaret för de kyrkliga utbildningarna har sedan 2000 legat på en nämnd, först Nämnden för kyrkolivets utveckling och sedan Nämnden för utbildning, forskning och kultur. I dag bedrivs profilutbildningarna på 18 utbildningsorter och med nästan lika många utbildningsanordnare. Bakom denna rapport och bakom nämndens förslag och beslut ligger ett antal utredningar, rapporter och överläggningar med företrädare för stift och utbildningsanordnare.

Nämnden beslöt i sin handlingsplan 2010-2011 att tillsätta ett flertal arbetsgrupper med representanter från stift, skolor och kyrkokansli. Uppgiften var att vidareutveckla de förslag som presenterats i *En förändrad utbildning för Svenska kyrkan*, EFU (SKU 2007:2) och de inkomna remissvaren. De sex arbetsgrupperna arbetade med olika inriktningar för utbildning till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst samt med ekonomiska förutsättningar och med de stiftsförlagda utbildningsmomenten, kallade "Tro och liv". Arbetsgruppernas förslag presenterades i nämnden och bearbetades därefter i kansliet under våren och sommaren 2011. I september tog därefter nämnden beslut om förslag till framtida utbildningar inför överläggningar i stift.

Utöver arbetsgruppernas arbete har ytterligare kunskapsinsamling gjorts när det gäller församlingars behov av pedagogisk kompetens genom *En undersökning om behovet av pedagogisk kompetens i Svenska kyrkans församlingar* (Miriam Hollmer, 2011). I rapporten *Översyn av kantorsutbildningarna* redovisar Marit Torkelson och Lena Petersson utbildning och undervisning vid de sju

kantorsutbildningarna hösten 2011. Under hösten 2011 inbjöds samtliga stift till överläggning om Svenska kyrkans utbildningar. Avsikten med stiftssamtalen var att kommunicera nämndens utbildningsförslag, att pröva detta och vid behov revidera förslaget. I överläggningarna deltog totalt 160 personer. Stiftens synpunkter har sammanställts och förslaget till innehåll för Svenska kyrkans utbildningar har reviderats på ett antal punkter *Stiftsöverläggning om förslag på framtida utbildningar för Svenska kyrkan* (Maria Klingenberg, 2012).

Tidigare utredningar

Beslut om nuvarande utbildningssystem togs vid ombudsmötena 1990 och 1991 (StSkr 1990:13, StSkr 1991:10). Redan 1997 initierade Svenska kyrkans utbildningsnämnd en utvärdering av utbildningsreformen genom *Rätt kurs? En utvärdering av 1990 års utbildningsreform* (Gunnar Hede och Hans Nyttell, 1998). Utvärderingen pekade bland annat på vikten av ledarskapsutbildning samt att grundkursen kunde utvecklas till en mer öppen och tros- och yrkesprövande kurs. Under 1999 följdes den upp av *Översyn av de kyrkliga utbildningarna* (ÖSUT), som föreslog en varsam revidering av utbildningarna men också att en gemensam profilutbildning skulle utarbetas. Arbetet bedrevs på bred bas genom olika arbetsgrupper som bestod av förtroendevalda, utbildare från Svenska kyrkans grundkurs och profilutbildande skolor, anställda vid Svenska kyrkans församlingsförbund, stift och kyrkokansliet. Dessutom arrangerades fyra öppna seminarier som samlade nära 300 deltagare.

Parallellt med ÖSUT genomfördes studien, *Präst idag – och i morgon* (Bo Larsson, 2000), där Svenska kyrkans syn på prästuppsdraget undersöktes och där det beskrevs vad som bör präglade en framtida prästutbildning. Studien följdes upp av utredningen *Prästutbildning i förändring* (PUF) publicerad i Tro och tanke 2001:8.

Hösten 2002 inbjöds samtliga stift till mötesplatser för samtal om de genomförda utredningarna och om hur de kyrkliga utbildningarna borde utvecklas för att bättre svara mot förändringar och krav som dagens kyrka och samhälle ställer. Efter genomförda samtal skickades ÖSUT och PUF på remiss. Svaren sammanställdes i rapporten *Radikal omprövning eller försiktig utveckling?* (Birgitta Walldén, 2003). I denna rapport framkom att Svenska kyrkan bör ta ett större övergripande ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna. Utbildningarna borde präglas av en helhetssyn, växling mellan teori och praktik samt ett tydligt församlingsperspektiv. De skulle också relatera till varandra, fackutbildningarna borde anpassas till samhällets utbildningssystem, och det bedömdes som angeläget att skapa en flexibilitet i utbildningssystemet.

Parallellt med ÖSUT och PUF pågick *Utredning om pedagogernas ställning i Svenska kyrkan* (SKU 2002a). Utredningen pekade på undervisning som en del av församlingens grundläggande uppgift och pedagogik som ett eget kunskapsområde behövde tydliggöras. Därutöver menade utredningen att Svenska kyrkan i dag och i framtiden behöver välutbildade pedagoger som kan utveckla församlingen som en lärande miljö.

Under samma tid genomfördes också utredningen *Kyrkan mitt i musiklivet. Utredningen om kyrkomusikens ställning som en del av det offentliga musiklivet i Sverige* (SKU 2003:3). Den pekade på att Svenska kyrkan är en betydelsefull och omistlig del i det offentliga musiklivet. Kyrkomusikens ställning behöver stärkas och de kyrkomusikaliska utbildningarna behöver ses över och anpassas för såväl Svenska kyrkans som samhällets behov.

För det fortsatta arbetet beslöt kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att ta ett samlat grepp om den fortsatta hanteringen av utbildningsutredningarna, ÖSUT och PUF. Kyrkostyrelsen tillsatte 2003 en styrgrupp med representanter för biskopsmötet, kyrkostyrelsen och Nämnden för kyrkolivets utveckling. Styrgruppens arbete resulterade i utredningen *En förändrad utbildning för Svenska kyrkan* (SKU 2007:2), EFU. Utredningen bestod av två delar: dels *En förnyad prästutbildning* (EFP), dels *En förändrad utbildning för kyrkoarbetare med inriktning mot omsorg, lärande, undervisning och musik* (EFK).

När det gäller prästutbildningen beslutade styrgruppen för EFU redan 2005 och 2006 att försöksutbildning för blivande präster skulle genomföras. I försöksutbildningen samverkade universitet och högskolor med Svenska kyrkan kring teori och praktik genom tre pastoralteologiska kurser med praktik förlagd till församlingar i Svenska kyrkan. Utbildningen avslutades med en termins pastoralteologisk fördjupning. Försöksutbildningen granskades i *Utvärdering av försöksutbildningen av präster* (Karin Sarja, 2010). Där konstateras att integrationen mellan teori och praktik är värdefull. Studenterna är positiva till försöksutbildningens intention att foga samman olika utbildningsmoment till en helhet med prästblivande i centrum. Många understryker också betydelsen av en tydlig förankring i Svenska kyrkan för blivande präster.

Arbetet med EFK tog sin utgångspunkt i tidigare utredningsarbete och cirka 60 församlingsintervjuer med företrädare från församlingsanställda, förtroendevalda, församlingsbor och representanter för skola, vård och omsorg. Därutöver gjordes en rad andra undersökningar inom ramen för EFK: *Att utbilda till tvåspråkighet och En studie av diakonutbildningens utveckling under de senaste åren* (Per Nordqvist, 2006) och *Instrument och rutiner för utvärdering av framtida kyrkliga utbildningar*. (Lars Naeslund, 2006).

Resultatet av EFU pekade i likhet med tidigare remissvar (PUF och ÖSUT) på att Svenska kyrkan bör ta ett tydligt ansvar för de kyrkliga utbildningarna. Diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster ska ha vid och djup kunskap om Svenska kyrkan och vara trygga i sin tro. Utbildningarna ska varva teori och praktik med yrkesspecifika och gemensamma delar och de studerande ska särskilt fokusera barns och ungas lärande och liv i Svenska kyrkan, och i det omgivande samhället (SKU 2007:2, s. 12). Även EFU skickades på remiss, och under våren 2008 sammanställdes svaren. Analysen av remissvaren kompletterades med ytterligare tre studier: om den kyrkomusikaliska profilutbildningen, om kyrkans utbildningar och folkhögskolan samt om Svenska kyrkans grundkurs. I det fortsatta arbetet beslöt Nämnden för utbildning, forskning och kultur våren 2009 om en handlingsplan för arbetet med Svenska kyrkans utbildningar.

EFU-utredningens slutsatser pekar i likhet med tidigare utredningar (PUF och ÖSUT) på att

- Svenska kyrkan skall ta ett tydligt ansvar för de kyrkliga utbildningarna,
- kyrkoarbetare behöver vara trygga i sin tro, socialt kompetenta och lyhörda,
- kyrkoarbetare behöver ha både vid och djup kunskap om Svenska kyrkan och kyrkans roll och uppgift i samhället liksom om olika samhällsinstitutioners roll och uppgifter,
- kyrkoarbetare skall som ledare kunna ge kolleger, ideella medarbetare och församlingsbor stöd, kraft och inspiration,
- kyrkoarbetare behöver utveckla kunskap om och förståelse för förhållandet mellan styrning och ledning, relationen mellan förtroendevalda och anställda samt beslutsgångarna på olika nivåer i Svenska kyrkan,

- utbildningarna skall fokusera förhållandet mellan teori och praktik, och att pastorala utbildningsdelar och ämnesstudier skall varvas under utbildningstiden,
- de studerande skall utveckla både generell kyrkoarbetarkompetens som gör att de kan arbeta över yrkesgränserna och yrkesspecifik kompetens,
- blivande kyrkoarbetare skall utveckla förmåga att förstå och tolka människors tillvaro och villkor, kyrkan och hennes uppgift och villkor samt sin egen uppgift som kyrkoarbetare i en mångkulturell och postmodern värld,
- de studerande skall utveckla kompetens att möta människor enskilt och i grupp för samtal om och bearbetning av etiska, existentiella, sociala, kognitiva och teologiska frågor,
- alla kyrkoarbetare behöver ha pastoralteologisk kompetens,
- de studerande särskilt skall fokusera barns och ungas lärande och liv i Svenska kyrkan, i församlingen och i det omgivande samhället (EFU s.12).

Av de tidigare utredningarna och den fortsatta arbetsprocessen har nämnden dragit följande slutsatser:

- ♦ Svenska kyrkan bör ta ett större övergripande ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna.
- ♦ Utbildningarna bör präglas av växling mellan teori och praktik samt ett tydligt församlingsperspektiv.
- ♦ Fackutbildningarna bör anpassas till samhällets utbildningssystem.
- ♦ Svenska kyrkan behöver välutbildade pedagoger.
- ♦ En gemensam profilutbildning för de olika yrkesgrupperna.
- ♦ De blivande medarbetarna ska ha kunskap om Svenska kyrkans tro och liv samt förankring i sin egen tro.
- ♦ Särskilt fokus på barns och ungas lärande och liv i Svenska kyrkan och i samhället.

Uppdrag och arbetsprocess

Nämnden för utbildning, forskning och kultur valde att först arbeta med innehåll och studiegång för Svenska kyrkans utbildningar och därefter med hur organisationen utformas. Efter arbetet med utbildningarnas innehåll tillsattes inom kansliet 2011 en projektgrupp som stöd för nämndens arbete och med uppgift att ta fram och jämföra olika modeller för organisering av det avslutande pastoralteologiska året/terminen. Nämnden har följt arbetsprocessen genom löpande rapportering vid samtliga nämndsammanträden under 2011. Nämndens arbetsutskott har haft regelbundna överläggningar med kyrkostyrelsens arbetsutskott under beredningstiden. Vidare har företrädare för Ersta Sköndal högskola och företrädare för åtta folkhögskolor i samverkan med studieförbundet Sensus medverkat i arbetet genom såväl skriftliga förslag som genom att kommunicera med projektgruppens medlemmar.

Johannelunds teologiska högskola, Uppsala universitet och Mittuniversitetet har var för sig anmält intresse för att delta i utformandet av Svenska kyrkans utbildningsorganisation.

Arbetet med innehåll och organisation för Svenska kyrkans utbildningar har syftat till att ta fram beslutsunderlag i vilket olika förslag bedöms dels utifrån för Svenska kyrkans utbildningar i framtiden viktiga säkra och osäkra omvärldstrender, dels utifrån de utgångspunkter som nämnden gett rörande utbildningarnas innehåll och verksamhetens organisering. Förslaget har utvecklats, preciserats och justerats efter diskussioner och behandling i nämnden.

Uppdraget har varit att utarbeta ett förslag till en sammanhållen utbildningsorganisation för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Organisationsförslaget ska ange hur ansvaret fördelas mellan utbildningsanordnare, Svenska kyrkan på den nationella nivån samt de tretton stiftet. Nämndens uppdrag till kansliet i november 2011 var att ta fram ett förslag på organisation i egen regi och ett alternativ i annan regi och beskriva förutsättningar och konsekvenser för dessa två alternativ beträffande kvalitet, ekonomi, hållbarhet och flexibilitet. Som underlag för nämndens beslut finns jämförelser mellan organisation i egen regi, i högskoleregion och i folkhögskoleregion.

Nämnden gav följande kriterier för arbetet med organisationsförslagen:

1. Kostnader för de olika alternativen ska redovisas och ekonomiska beräkningar av utbildningsorganisationen ska göras med hänsyn till nuvarande budgetram.
2. Utbildningsorganisationen ska innefatta och "hålla samman" samtliga utbildningar. Ansvar för och relationerna mellan de olika utbildningarna ska framgå.
3. Utbildningsorten eller orterna kan vara en eller flera.
4. Svenska kyrkan har på den nationella nivån ett övergripande ansvar för sina utbildningar till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. Vad detta innebär och hur ansvaret ska utövas ska tydligt framgå av organisationsförslaget.
5. Fackutbildning för de olika professionerna sker inom befintliga statliga utbildningssystem, och därför ska hänsyn tas till fackutbildningarna och gällande examina.
6. Det pastoralteologiska slutåret eller slutterminen ska relatera till respektive fackutbildning och examensnivå och ge studenten eller eleven relevanta redskap för sitt kommande yrke.

Arbetet har utförts utifrån förutsättningarna att den nya organisationen för det pastoralteologiska slutåret/slutterminen ska vara hållbar i så måtto att den inte ska behöva reformeras omedelbart efter att den implementerats. Detta innebär att den måste vara byggd för att hantera förändringar i Svenska kyrkan och i omvärlden.

Avgränsning av uppdraget

Nämnden avgränsade sitt uppdrag genom att konstatera att det i nämndens uppdrag inte ingår att ta ställning i de lärofrågor som berör vinning och vinningstjänsterna eller att överväga en eventuell utökning eller begränsning av pastorsadjunktsåret. Uppgiften innebär utformning av utbildningar för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster, vilket betyder att nämndens beslut inte tar berör utbildning för andra yrkesgrupper inom Svenska kyrkan. I frågor som regleras av kyrkoordningen påpekar nämnden i sin rapport detta. Nämndens beslut följer gällande ordning.

Uppdraget har följaktligen *inte* omfattat:

- ♦ **Definition av vinning och ämbete eller innebörden av ett karitativt diakonat.**
Förslaget att diakonens uppdrag inom Svenska kyrkan ska vara karitativt går tillbaka på Ombudsmötets beslut 1990 och utredningen *Diakonins ämbete* (SKU 1995:1). Diakonats kyrkorättsliga ställning fastställdes i kyrkoordningen 1999. Sedan dess beskrivs diakonatet som karitativt, men pedagogiska och liturgiska funktioner ingår i kyrkoordningens beskrivning av diakonens uppgifter.

- ♦ **Pastorsadjunktstjänst och en eventuell motsvarande introduktionstjänst för diakoner.** Under höstens samtal med stiftens framfördes synpunkter på att kostnaden för pastorsadjunktstjänsten är ekonomiskt betungande. Flertalet stift menade dock att diakonerna bör ges samma möjlighet som prästerna eftersom båda är vigningstjänster. Pastorsadjunktstjänsten regleras i kyrkoordningen och kommer därför att finnas med i förslaget till utbildning för präst. Frågan behöver dock bearbetas vidare. En diskussion om en introduktionstjänst för diakoner har efter nämndens beslut inletts mellan stiftens biskopar och kyrkostyrelsen.
- ♦ **Gränsdragning mellan utbildning till och antagning för diakon och präst.** Att utse blivande diakoner och präster åligger biskoparna. Antagningsprocessen till diakon och präst är inte en utbildningsdel utan är kopplad till lämplighet och kallelse. Det behöver klargöras och säkerställas var gränsen går mellan utbildning och antagning.
- ♦ **Arbetet med utbildningsplaner för de pastoralteologiska kurserna, kursplan och antagning** för kantorer vid folkhögskola samt examens- och tjänstetitulatur för kantorer eller organister fullföljas under 2012.

Omvärldsanalys

För att förstå de utmaningar som Svenska kyrkan står inför och som påverkar utformning och organisering av utbildningarna har en kortfattad omvärldsanalys sammanställts. De centrala frågor som särskilt berör de framtida utbildningarna är antalet förväntade studenter, hur tillgången på tjänster ser ut och vilka utmaningar kyrkan och därmed anställd personal kommer att möta. Analysen följer den omvärldsbevakning som görs på den nationella nivån för.

Medlemsutveckling och de ekonomiska förutsättningarna

Svenska kyrkan har förlorat medlemmar under 2000-talet. Sedan 2004 har antalet medlemmar minskat från cirka 7 059 000 till ungefär 6 553 000 (2011). Detta innebär en genomsnittlig minskning med omkring 72 000 medlemmar eller ungefär en procentenhet per år. De analyser som gjorts av kyrkokansliets analysenhet prognostiserar en fortsatt minskning med sammanlagt cirka 780 000 medlemmar till år 2020, vilket skulle innebära ett medlemsantal på omkring 5 773 000. Ju längre framåt i tiden man sträcker sig, desto svårare är det att göra prognoser. Det är dock sannolikt att medlemsantalet kommer att fortsätta att minska under 2020-talet. Däremot finns det ingenting som säger att kyrkans åtagande och ansvar skulle minska då medlemsantalet går ned. Det är exempelvis svårt att i dag veta hur antalet kyrkbesökare och antalet aktiva i kyrkan kommer att förändras. Under 2000-talet har antalet huvudgudstjänster och kyrkliga handlingar minskat och en fortsatt minskning kan tänkas påverka rekryteringen av kyrkomusiker och präster. Det finns dock ingen automatik i detta. Kyrkan kan t.ex. önska spela en mera aktiv roll i samhället, trots ett minskat medlemsantal.

Om organisatoriska förändringar medför att antalet pastorat blir färre bör det ge möjligheter till administrativa effektiviseringar, men förändringarna innebär inte i sig några dramatiska förändringar när det gäller behovet av diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker eller präster. Svenska kyrkan är resursstark vad gäller fastigheter och ekonomi, men står inför stora utmaningar såväl organisatoriskt som innehållsligt. Trossamfundet har idag att formulera sig i ord, handling och spiritualitet under andra förutsättningar än innan relationsförändringen mellan kyrka och stat.

De kommande årens pensionsavgångar kommer att utvisa hur pastoraten väljer att prioritera. Idag kan man inte se en tydlig trend vad gäller om tjänsternas återbesätts eller inte. Märkbart är dock att församlingarna anställer nya grupper utifrån sina behov: informatörer, rytmpedagoger, ekonomer och lärare. Det är en viktig uppgift att utbilda kompetenta medarbetare och att kommunicera de påtagliga fördelarna med att anställa välutbildade kyrkoarbetare.

En försvagad finansiell situation skulle däremot kunna tvinga Svenska kyrkan att se över organisationens storlek. Medlemsintäkterna beror på antalet medlemmar, avgiftens storlek samt medlemmarnas löneutveckling och arbetsmarknad. En fortsatt minskning av medlemsantalet i kombination med att de som begär utträde ur kyrkan betalat mer än en genomsnittlig medlemsavgift innebär att det finns anledning att utgå från att medlemsintäkterna i fast penningvärde kommer att minska.

Det är också rimligt att vara försiktig i bedömningar av framtida avkastning från prästlönstillgångar och fonder. Försiktighet bör också iaktas beträffande bedömningar av utvecklingen av de kyrkoantikvariska medlens storlek.

Framtida ekonomiska frågor och pastorala utmaningar behandlas med större djup av Strukturutredningen, (SKU 2011:2). Kostnadsutvecklingen och de minskade intäkterna beräknas leda till ett sparbehov om 2 procent per år under åren fram till 2020. Det är rimligt att utgå från att sparbehoven därefter kommer att vara minst lika stora på grund av att generationsskiftet tar fart först efter 2020.

Slutsatser:

- ◆ De kommande årens pensionsavgångar kommer utvisa hur pastoraten väljer att prioritera. Vi kan idag inte se en tydlig trend vad gäller tjänsternas återbesättning eller inte.
- ◆ Ett lägre medlemsantal medför inte automatiskt att kyrkan behöver färre anställda. Svenska kyrkan är resursstark vad gäller byggnader, ägande och ekonomi men står inför ett paradigmskifte.
- ◆ På sikt kan dock en minskning av antalet gudstjänster och kyrkliga handlingar påverka behovet av utbildade kyrkomusiker och präster.

Demografi och utbildning

Det finns en stor utmaning knuten till frågan om var människor bosätter sig. Inflyttningen till de större städerna kan förväntas fortsätta och det är främst de yngre som flyttar. En ny trend är att unga flyttar till större tätorter och förblir staden trogen eftersom den erbjuder den livsstil som den unga människan vill vara en del av. Förr flyttade de som bildat familj oftast tillbaka till hemorten eller från stadens centrum till dess ytterområden. Nu ser vi en ålderssegregering mellan land och stad och inom staden. Dessutom segregeras staden utifrån sociala skillnader. Omflyttningarna ger kyrkan särskilda utmaningar att möta: att vara närvarande där många (och särskilt yngre) människor samlas och samtidigt finnas nära de allt färre och äldre i avfolkningsbygder. Kyrkan ska utbilda för tjänst i såväl storstad som glesbygd. Det betyder att varierande kompetenser kan komma att efterfrågas inom de olika yrkena. För varje generation stiger utbildningsnivån. I åldern 55-64 år har 23 procent förgymnasial utbildning som högsta utbildning och 18 procent har en minst treårig eftergymnasial utbildning. I gruppen 25-34 år har endast 11 procent förgymnasial utbildning som högsta utbildning och 31 procent har en minst treårig eftergymnasial utbildning. Det finns för övrigt ett rätt starkt samband mellan utbildningsnivå och närhet till större stad. En slutsats man kan dra av detta är att de höga ambitioner som finns när det gäller kyrkoarbetsares

teoretiska och pastoralteologiska utbildning svarar väl mot en framtid där alltfler av medlemmarna är välutbildade.

KsSkr 2012:2
Bilaga 3

Samtidigt som allt fler kommit att studera vid universitet och högskolor har rollen för folkhögskolorna förändrats. Dessa skolor har historiskt sett i huvudsak rekryterat människor som inte haft tillgång till utbildning i annan form. Under 2000-talet har detta förändrats, så att folkhögskolorna i dag i större utsträckning rekryterar personer som till exempel behöver komplettera sin skolgång. Åldern för de deltagande vid folkhögskolans kurser har också sjunkit markant (Caroline Runesdotter, 2010).

Unga kvinnor utbildar sig i större utsträckning än unga män (Befolkningens utbildning, SCB 2010). På det hela taget är det vanligare bland unga kvinnor än bland unga män att inrikta sig mot vård och pedagogik, områden som i vissa bemärkelser ligger nära Svenska kyrkans verksamhet. En av utmaningarna för kyrkan är att till de kyrkliga utbildningarna rekrytera såväl män som kvinnor.

De unga möter i dag ett större utbud av utbildning än dagens äldre gjorde under sin studieaktiva tid. Utbildningssystem samordnas på europeisk nivå och utbyten med andra delar av världen blir en naturlig del för många unga. Genom den s.k. Bolognaprocessen (högskolereformen) blir de högre utbildningarna i Europa mera likartat organiserade. Det blir allt lättare att genomföra delar av eller hela sina universitetsstudier utomlands, och genom utbildningarnas jämförbarhet blir det också lättare att arbeta utanför sitt hemland. Kyrkorna i Europa har hittills inte varit särskilt aktiva inom Bolognaprocessen, trots att många äger egna universitet eller andra utbildningsanordnare och trots att en ökad internationalisering exempelvis kan påverka teologiämnets inriktning och utveckling (Eloranta, Elina (2011) *CSC Report on the Future of European Higher Education*). Även arbetsmarknaden blir större, såväl genom anpassning av regelverk som genom ökade kunskaper och större resvana bland de yngre. I denna miljö ska Svenska kyrkan attrahera och rekrytera sina framtida medarbetare. Samtidigt ger Svenska kyrkan möjlighet att arbeta utanför Sveriges gränser i utlandskyrkan och i systerkyrkor. Borgåöverenskommelsen skapar också möjlighet till arbete utanför Sverige. Undersökningsföretaget Kairos Future har genom studier visat att det bland 80-talisterna finns ett starkt uttalat krav på ett meningsfullt arbete. Förutsättningarna att rekrytera unga borde således vara goda, och en ny rekryteringsbas är de unga konfirmandassistenter (ca 8000 personer). Under ett antal år har Svenska kyrkan dock haft svårt att rekrytera tillräckligt antal till utbildning till kyrkomusiker och församlingspedagog. Erfarenheten är att församlingar anställt medarbetare som saknar formell kyrklig utbildning. Antalet utexaminerade präster och diakoner har ungefär motsvarat den efterfrågan som finns i församlingarna.

Sammantaget är bedömningen att Svenska kyrkan troligen kommer att rekrytera allt färre personer till de kyrkliga utbildningarna. Begränsade resurser och de utmaningar som Svenska kyrkan står inför kräver kunniga och engagerade medarbetare. Det krävs också stora insatser för att stärka Svenska kyrkans attraktionskraft som arbetsplats. En andra karriär i Svenska kyrkan är vanligt inom samtliga fyra yrkesgrupper.

Slutsatser:

- ♦ Kyrkan ska utbilda för tjänst i såväl storstad som glesbygd. Det betyder att varierade kompetenser kan komma att efterfrågas inom de olika yrkena.
- ♦ En trend är att unga flyttar till större tätorter och stannar kvar. De ambitioner som finns när det gäller de fyra yrkesgruppernas teoretiska och

pastoralteologiska utbildning svarar väl mot en framtid där alltfler av landets befolkning har en akademisk utbildning. Det är en särskild utmaning för kyrkan att attrahera såväl män som kvinnor till utbildningarna.

- ♦ Utbildningssystem samordnas på europeisk nivå och utbyten med andra delar av världen blir en naturlig del för många unga.
- ♦ Bedömningen är att ett relativt litet antal personer kommer att rekryteras till utbildning för tjänst i Svenska kyrkan

Diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster i framtidens kyrka

Diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster är nyckelpersoner för kyrkans framtida utveckling, och utgångspunkten är att denna syn är väl förankrad i Svenska kyrkan. Därför har beräkningarna för framtida utbildningsdimensionering gjorts med utgångspunkten att kyrkan kommer att prioritera dessa grupper.

Beräkningarna bygger därmed på oförändrat antal anställda i dessa kategorier, trots de eventuella sparkrav som kommer att finnas. Om resurserna minskar och man dessutom inte får ett tillfredställande antal sökande kan förutsättningarna försämrats ytterligare. Detta bygger på oförändrad fördelning mellan tjänster. Samtidigt är det också rimligt att göra beräkningar som grundas på att besparingar kommer att beröra även dessa grupper. Beräkningarna baseras därför också på att antalet i de yrkesgrupper vi studerar kommer att minska med 2 procent per år (SKU 2011:2). Beräkningarna är gjorda fram till år 2030 och det är naturligtvis viktigt att tänka på att ju längre fram i tiden man spanar, desto svårare är det att bedöma rimligheten i de antaganden gjorts om kyrkans utveckling. Av tabell 1 framgår hur många yrkesutövare som finns i dag samt antalet om besparingar genomförs enligt ovan.

Tabell 1. Antal diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster idag och i framtiden: oförändrad fördelning mellan yrkesgrupper och 2 procents årlig besparing.

KsSkr 2012:2
Bilaga 3

Yrkeskategori	Nuvarande antal samt fort- satt antal utan besparingar	2020 (2 % bespa- ring per år)	2025 (2 % bespa- ring per år)	2030 (2 % bespa- ring per år)
Diakoner	1125	938	848	766
Församlings- pedagoger	812	677	612	553
Kyrkomusiker	1998	1666	1506	1361
Präster	3156	2631	2378	2150
Totalt	7091	5912	5344	4830

Av tabellen kan man konstatera att en besparing om 2 procent per år på sikt skulle ha ganska dramatiska konsekvenser. I dagsläget är det troligen rimligt att utgå från att antalet tjänster år 2020 kommer att vara någonstans emellan dagens drygt 7 000 och knappt 6 000, medan antalet år 2030 rör sig från dagens drygt 7 000 till knappt 5 000.

Hur ser utbildningsbehoven ut?

Utbildningsbehoven styrs av

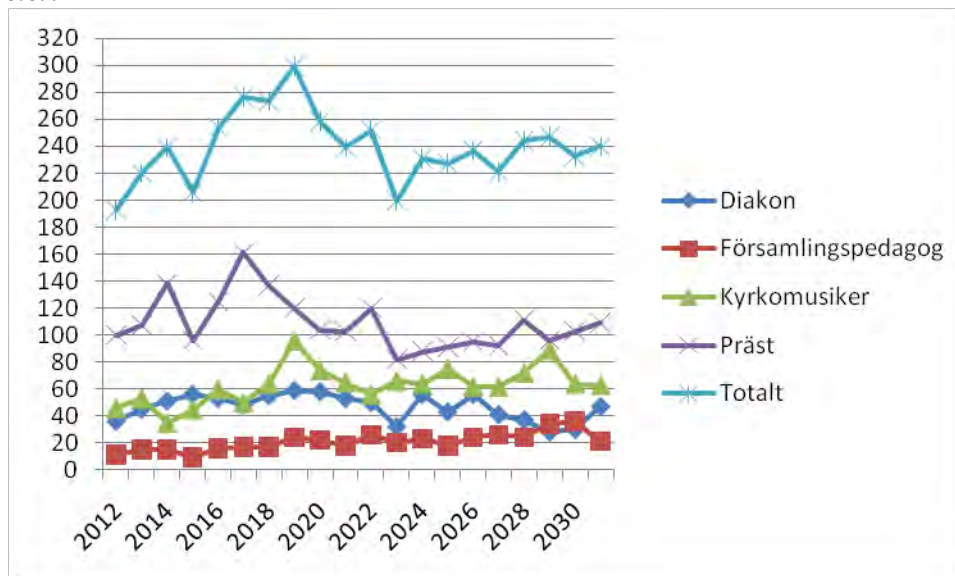
- ♦ antalet tjänster av respektive kategori som kyrkan önskar tillsätta
- ♦ antalet personer som lämnar sin tjänst på grund av pension eller av andra skäl
- ♦ antal år anställd i yrket

Det har redan konstaterats att det i dag är oklart hur många diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster som kyrkan kommer att sysselsätta i framtiden. Därför kommer beräkningar att ske utifrån de olika bedömningar som gjorts ovan.

Beräkningarna baseras på pensionsavgångar inom varje yrkeskategori. Eftersom vissa lämnar sin tjänst tidigare än vid pension, medan andra fortsätter att arbeta längre tid, har en ungefärlig bedömning gjorts av att antalet personer som genomgår utbildningarna ska utgöra 105 procent av det antal som ska ersättas.

Det är också svårt att göra prognoser kring framtida omfattning av deltids-tjänster, tjänstledigheter m.m. Här är utgångspunkten oförändrad arbetstidslängd, vilket innebär att antalet personer som behöver utbildas inte har justerats utifrån antaganden om förkortad eller förlängd arbetstid. Det första diagrammet visar årliga utbildningsbehov under förutsättning att kyrkan önskar bibehålla dagens antal medarbetare i de olika kategorierna.

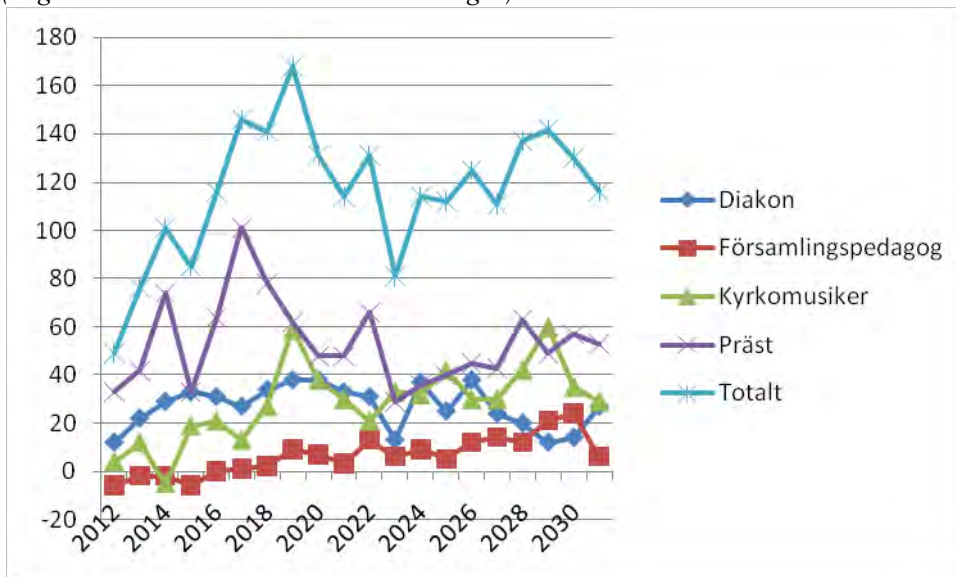
Diagram 1. Utbildningsbehov vid oförändrad ambitionsnivå avseende antal tjänster.

En utbildningsorganisation bör kunna dimensioneras för att utbilda upp till 240 personer per år om Svenska kyrkan väljer att hålla fast vid dagens ambitionsnivå när det gäller antal diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker, och präster.

Beräkningen är baserad på åldersavgång men i övrigt en oförändrad bemanning och på att antalet anställda inte minskar

Diagram 2. Utbildningsbehov vid 2 procents indragningar av tjänster varje år (negativa tal har satts till 0 i summeringar).

I diagram 2 framgår att utbildningsbehoven sjunker relativt dramatiskt. Vissa år behövs ingen som helst utbildning av församlingspedagoger och kyrkomusiker (minusmarkeringar i diagrammet anger att beräknade pensionsavgångar är färre än vad som motsvaras av årets besparing i antal tjänster). Om besparingar genomförs på denna nivå, skulle utbildningarna dimensioneras för att ta emot i genomsnitt drygt 115 personer per år och det skulle vara rimligt att planera för en flexibilitet som innebär att en årlig antagning om 100 till 130 personer skulle kunna hanteras utan större svårigheter.

Givet den osäkerhet om framtida resurstillgång som beskrivits innebär dessa beräkningar att en utbildningsorganisation skulle behöva klara av allt från 100 till 240 antagna per år. De olika förslag som beskrivs i denna rapport bygger på att i genomsnitt 225 personer ska utbildas varje år. Detta är en rimlig nivå för att i stort sett behålla antalet aktiva diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Det är angeläget att inför beslut kring organisering av Svenska kyrkans utbildningsinstitut också göra bedömningar av hur olika lösningar kan anpassas till ett minskat antal studerande.

Det är viktigt att notera att samtliga beräkningar ovan utgått från efterfrågan av personal. En viktig förutsättning är också att utbildningarna och de yrken de leder till uppfattas som attraktiva, så att tillströmningen av sökande är god. Om Svenska kyrkan behöver utbilda färre personer än tidigare skärps kraven ytterligare på de sökandes lämplighet.

Slutligen kan det finnas anledning att jämföra de framtida utbildningsbehoven med dagens dimensionering av den pastoralteologiska utbildningen. År 2011 examinerades 216 personer, av vilka 65 var män. Sedan 2005 har genomsnittlig examination varit 213 personer per år, vilket ska ställas mot att antalet utbildningsplatser varit 330. Det finns två förklaringar: dels fyller man inte utbildningarna, dels examineras inte alla antagna. Outnyttjade studieplatser har i huvudsak funnits på präst- och församlingspedagogutbildningarna. Förklaringen är en överdimensionering av antalet platser i förhållande till antalet studenter som önskar gå profilåret.

Slutsats:

- ◆ Givet den osäkerhet om framtida resurstillgång som beskrivits, innebär dessa beräkningar att en utbildningsorganisation skulle behöva klara av att utbilda mellan 100 och 240 personer per år.

Framtida utmaningar att möta

Den utveckling som beskrivits ovan visar att det finns starka skäl att se över den pastoralteologiska utbildningen och besluta om hur den ska bedrivas och organiseras. Prognoserna är ett redskap för att planera för framtiden. Hur Svenska kyrkans framtid ser ut beror i stor utsträckning på hur kyrkan väljer att förhålla sig till och påverka faktorer i omvärlden som bedöms viktiga för Svenska kyrkan. Det är viktigt att reflektera över hur medlemssiffrorna kan påverkas och över vilka möjligheter kyrkan har att befästa och utveckla sin roll för kyrkotillhöriga och för människor i allmänhet.

Man kan observera samhällsförändringar som påverkar kyrkans möjligheter och människors behov av kyrkan. Det är exempelvis uppenbart att ett mångkulturellt Sverige rymmer utövare av många religiösa åskådningar. Det är en viktig utmaning för Svenska kyrkan att förhålla sig till denna utveckling, som också kan ge möjligheter till berikande samarbeten som kan påverka människors liv.

Församlingens grundläggande uppgift är att fira **gudstjänst**, bedriva **undervisning** samt utöva **diakoni** och **mission**. Kyrkans framtid beror på hennes förmåga att förstå och utföra denna uppgift på ett sätt som upplevs som relevant av de kyrkotillhöriga. Samtliga medlemsundersökningar visar på betydelsen av de kyrkliga handlingarna. Dessutom pekas i medlemsundersökningarna på att arbete bland utsatta är angeläget, liksom arbetet med barn och unga. Diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster är nyckelpersoner i kyrkans arbete. Svenska kyrkans högst prioriterade områden – vid sidan av att förvalta och tillhandahålla kyrkobyggnader – har alltså direkta kopplingar till de församlingsvårdande tjänsterna. En av kyrkans stora utmaningar är de pastoralala frågorna.

Enligt evangelisk-luthersk syn är det varje människas uppdrag att tolka livet utifrån bibel, tradition och erfarenhet. Svenska kyrkan har också valt att ge anställd personal nyckelfunktioner. Viktiga framtidsfrågor är inte minst vilken kompetens som kommer att krävas och hur den ska användas i relationen till de kyrkotillhöriga i den lokala församlingen.

En stark förändringstendens är att värderingar och samhällsstrukturer förändras. Tvåstarka förändringar är att verksamheter som tidigare bedrivits av samhället i allt större utsträckning bedrivs i annan – ofta privat – regi, samtidigt som finansieringen fortfarande i huvudsak kommer från stat eller kommun. Detta gäller t.ex. för barnomsorg, skola och sjukvård. I *Arbetsformer i förändring – församlingens uppgift och förutsättningar* (SKU 2009:2), konstaterar Per Eckerdal utifrån teologiska och diakonala ståndpunkter att Svenska kyrkans församlingar i dag kan driva och redan driver verksamhet i bolagsform med innehållslig anknytning till kyrkans uppgifter.

De offentligfinansierade trygghetssystemen kompletteras i allt större utsträckning med privatfinansierade lösningar. Det handlar exempelvis om de tilläggsförsäkringar till arbetslöshetskassan som många fackförbund erbjuder, privata sjukvårdsförsäkringar och privata kapitalförsäkringar eller pensionslösningar. Man skulle kunna hävda att solidariteten tidigare i stor utsträckning institutionaliserats, medan solidariteten i dag i större utsträckning beskrivs som en privat fråga. Sedan 1980 har inkomstklyftorna ökat i Sverige. Denna beskrivning kan få konsekvenser för hur människor relaterar till och efterfrågar Svenska kyrkans solidaritet och gemenskap. En av utmaningarna för kyrkan idag är att engagera sig och sina medlemmar i ett alltmera angeläget arbete grundat på solidaritet och gemenskap – och att klara av att arbeta långsiktigt och hållbart så att mänskliga och andra resurser brukas med omsorg och förnuft. Svenska kyrkans medlemmar och medarbetare är, som tidigare uttryckts, nyckelaktörer i detta arbete. Diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster är fyra centrala medarbetargrupper. När en ny organisation för utbildning för dessa tjänster ska byggas upp är det naturligtvis viktigt att denna blir resurseffektiv och flexibel. Viktigt är också att Svenska kyrkan kan attrahera, utbilda och fortbilda personer som är väl skickade att möta omvärlden, att integrera tolkning av evangelium i sina liv, att företräda kyrkan och verka för solidaritet och gemenskap.

Sammanfattningsvis pekar omvärldsanalysen på flera utmaningar för Svenska kyrkan:

- ◆ Minskande medlemsantal och ett minskat ekonomiskt utrymme ställer krav på anpassningar och utveckling av Svenska kyrkans verksamhet.
- ◆ Besparingskrav kan medföra att antalet utbildningsplatser vid de pastoralteologiska utbildningarna kommer att minska.
- ◆ Förändrade värderingsmönster och ett ändrat samhällsklimat ställer nya krav på kyrkans uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.
- ◆ De kyrkliga yrkenas och utbildningarnas attraktionskraft måste stärkas bland yngre

Utbildningarnas inriktning och innehåll

KsSkr 2012:2
Bilaga 3

I september 2011 antog Nämnden för utbildning, forskning och kultur ett förslag till innehåll och form för utbildning till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst att användas som arbetsmaterial i möte med stiftet under perioden oktober-december 2011. Förslaget presenterades i stiftet, i grupper av studenter och lärare, vid stiftsrekryterarmöten, vid biskopsmötet, vid kyrkomötet, för Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och de fackliga organisationerna. Överläggningarna har dokumenterats i en särskild rapport och ligger till grund för det beslut nämnden tagit.

Utbildning till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst inom Svenska kyrkan

Diakonens, församlingspedagogens, kyrkomusikerns och prästens uppdrag utgår från församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission. Uppdraget är gemensamt med alla kyrkotillhöriga men betoningen i uppdragen är olika. *"Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas"* (kyrkoordningen, andra avdelningen, inledningstexten). *Alla kyrkans anställda och medarbetare skall tjäna kyrkan och församlingen och i det uppdrag de fått bidra till att evangeliet blir känt, kyrkan uppbyggd och människorna tjänade.* (kyrkoordningen, sjunde avdelningen, inledningstexten).

Utgångspunkten är att det utbildningsförslag som utarbetats ska fungera nu och i framtidens kyrka, även när det finns behov av justeringar och förändringar. Förslaget utgår från att antalet anställda i pastoraten kommer att bli färre och att dessa kommer att ställas inför mer mångfasetterade uppgifter och nya utmaningar. Som en följd av detta bör diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster vara välutbildade, vilket ställer krav på fack- och yrkesutbildning samt på det pastoralteologiska slutåret eller slutterminen. Dessutom krävs en kontinuerlig fortbildning av Svenska kyrkans anställda för att ge möjligheter för att utveckla den kompetens som efterfrågas.

Fackutbildningarna

Fackutbildningarna för Svenska kyrkans utbildningar ges inom högskola, universitet och folkhögskola och följer ordningen för studier vid universitet och högskola inom Europa. En kandidatexamen innebär tre års studier och är en grundutbildning. Ytterligare två år på avancerad nivå ger en masterexamen. Sverige har dessutom en magisterexamen vilket innebär fyra års studier. Efter avancerade studier följer doktorandstudier. Eftersom systemet är gemensamt inom Europa ger det möjligheter för studenter att läsa delar av sin utbildning utomlands eller vid olika lärosäten. För diakon, församlingspedagog och kyrkomusiker (organist) krävs framöver minst en kandidatexamen eller yrkesutbildning vid högskola eller universitet. För präster krävs en magisterexamen. Samtliga grupper kan läsa vidare på avancerad nivå till en magister-, master eller fortsätta till en doktorsexamen. En kantor studerar vid folkhögskola eller musikhögskola/högskola och oavsett läroanstalt kommer kantorer att kunna validera sin utbildning för vidare studier.

Studentperspektivet är betydelsefullt

För tjänst i Svenska kyrkan krävs förutom en fackutbildning även praktik och pastoral utbildningsmoment. Kombinationen av dessa utbildningsdelar har hittills visat sig vara en svårlöst ekvation att lösa för studenten. Därför är ambitionen att skapa en studiegång som är rimlig att följa för studenten. Praktiktider och mötesplats mellan stift och student är utbildningsmoment förlagda i respektive stift och behöver ske i samråd med studenten.

Som framgår av rapportens omvärldsanalys finns en osäkerhet om det framtida antalet anställda och vilka kompetenser som kommer att efterfrågas i pastoraten. Därför behöver fackutbildningarna även kunna kvalificera för andra tjänster i samhället så att flera yrkesvägar är möjliga. Detta gäller särskilt för diakoner, församlingspedagoger och kyrkomusiker. Fackutbildningarna följer gällande utbildningssystem, vilket också underlättar för kyrkans rekrytering. En viktig förutsättning för de pastoralteologiska utbildningarna är att de studerande har möjlighet att erhålla studiemedel från CSN. Det finns för närvarande ingen anledning att tro att denna möjlighet kommer att upphöra.

Pastoralteologisk utbildning

Svenska kyrkan på den nationella nivån ansvarar för den pastoralteologiska utbildningen. I detta utbildningsmoment ska studenterna integrera fackutbildning med pastoralteologi samt verksamhetsförlagd utbildning och praktik. Syftet är att ge kunskaper och färdigheter som krävs för tjänst i Svenska kyrkans församlingar. För att underlätta studenternas studiegång har de pastoralteologiska delarna samlats till ett slutår eller en sluttermin. Undantaget utgör prästernas introducerande pastoralteologiska kurs som omfattar 10 veckor, den som i dag kallas Pastoralteologisk kurs A (förkortad PA). Erfarenheterna från 2007 års prästutbildning har visat att denna kurs varit viktig för studenternas förståelse av vad det innebär att vara präst. I 2007 års ordning var prästernas pastoralteologiska utbildning uppdelad i tre delkurser (Pastoralteologisk kurs A, B och C) samt en avslutande termin (Pastoralteologisk kurs D). Kurserna var vid starten 2007 integrerade i universitetsutbildningen. Denna möjlighet finns inte för närvarande, då högskoleverket ställt sig negativt till universitetens samverkan kring de pastoralteologiska kurserna. De präststudenter som nu studerar enligt 2007 ordning har i flertalet fall fört samman kurserna PB, PC och PD till ett slutår. PA-kursen kommer fortsättningsvis att ingå under de blivande prästernas akademiska utbildning, men den sker nu i Svenska kyrkans egen regi. Diakoner och församlingspedagogerna läser också ett avslutande pastoralteologiskt år medan organister och kantorer går en pastoralteologisk termin vid ett tillfälle under sin utbildningstid. För kantorer vid folkhögskola kan den pastoralteologiska terminen integreras med de kyrkomusikaliska kurserna. De pastoralteologiska kurserna skräddarsys för att passa respektive yrkeskategori. I de kommande utbildningsplanerna formuleras ämnen och mål för studierna. Gemensamma utbildningsmoment ska finnas inom relevanta områden.

Församlingserfarenhet, praktik, verksamhetsförlagd utbildning och mötesplats mellan stift och student

Praktik

Praktik ingår i dag för samtliga utbildningar med 3 månaders praktik samt med ett varierat antal veckor verksamhetsförlagd utbildning. Åtta veckors praktik föreslås för alla grupper och denna genomförs i det stift studenten tillhör. Kyrkomusiker har i dag ingen uttalad stiftstillhörighet, vilket blir en särskild fråga

att lösa när det gäller praktikplatser. Dessa åtta veckor ska ge kännedom om församlingens liv men också ge erfarenheter av det egna yrkets arbetsuppgifter samt av möten med anställda i tjänst. För varje student ska finnas en handledare som stiftet utsett och som har genomgått utbildning för uppdraget. Diakoner och präster kan ha fyra veckors praktik innan de antas av biskopen. Utöver detta tillkommer fyra veckors individuell praktik. Församlingspedagoger och kyrkomusiker har åttaveckors praktik.

Verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en del av den pastoralteologiska utbildningen. Den skiljer sig från praktiken genom att den är reglerad och ska innefatta vissa utbildningsmoment som relaterar till de teoretiska studierna. VFU sker i det stift där studenten blivit antagen eller som studenten tillhör. För blivande präster omfattar denna utbildning sammanlagt två tillfällen om tre veckor. För diakoner och församlingspedagoger omfattar utbildningen en period på tre veckor. Kyrkomusiker har ingen VFU-period.

Mötesplats mellan stift och student

Mötesplatsen mellan stift och student är till för att studenten ska få lära känna sitt stift och är också ett möte mellan blivande och tjänstgörande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Enligt samtliga stifts önskemål ska samverkansmoment mellan de fyra yrkesgrupperna finnas. Hur upplägget av dessa tillfällen ser ut har varje stift att utforma efter egna önskemål. Mötesplats mellan stift och student omfattar 8–10 dagar, vilket kan innebära

- ◆ samtalsgrupper om tro och liv i relation till kommande yrkesidentitet
- ◆ deltagande i stiftsarrangemang och kurser
- ◆ kännedom om stiftet och Svenska kyrkans liv
- ◆ möten, samtal och utbildning tillsammans med stiftens handläggare

Portfolio

Portfoliomodellen används inom många yrkesutbildningar. Portfolio är en loggbok, en pärm, som studenten själv ansvarar för och i vilken studenten samlar sina betyg, uppsatser och intyg. Portfoliomodellen ska binda samman den enskildes utveckling, akademiska studier, praktik och pastoralteologisk reflektion med Svenska kyrkans uppställda mål och krav på kompetenser. Modellen möjliggör såväl en fortlöpande som en slutlig redovisning av genomförda studier i mötet mellan studenten och det stift studenten tillhör, det vill säga med handläggaren för rekrytering och vid antagning med biskopen. Rekryterare och biskop möter regelbundet den blivande diakonen, församlingspedagogen och prästen för samtal. Ett sådant samtal kan med fördel utgå från det som portfolion vid det tillfället innehåller. På det sättet bidrar portfolion till en kontinuitet och progression i samtalen mellan den studerande och stiftsrepresentanten.

I ett rörligt utbildningssystem ligger ansvaret i stor utsträckning på studenten. Det är studenten själv som under utbildningens gång och vid utbildningens slut ska redovisa graden av måluppfyllelse. Detta kan han eller hon med fördel göra med hjälp av det som under studierna och praktiktjänstgöringarna samlats i portfolion.

Pastorsadjunktstjänsten

Pastorsadjunktstjänsten finns kvar för präster eftersom det regleras i kyrkoordningen. Nämnden är väl medveten om att diakonerna önskar samma

förhållande och att representanter från tio stift vid överläggningar under hösten 2011 har uttalat sig för att lika villkor ska råda för diakoner och präster.

Nämnden föreslår att frågan bereds vidare efter samråd med biskoparna.

Antagning och församlingserfarenhet

Erfarenhet av och kunskap om Svenska kyrkans arbete och om vardagen i församlingen ska som ovan angett ingå som en del i utbildningsgången i form av åtta veckors praktik. Denna praktik ansvarar den nationella nivån för i samarbete med stiftet.

Nämnden förordade i sitt förslag till stiftet (september 2011) engagemang i församling under två års tid för diakon, församlingspedagog och präst som en väg för studenten att få erfarenhet av det kyrkliga livet. För kyrkomusiker föreslogs engagemang under ett års tid. Hur kraven ska formuleras och kontrolleras när det gäller erfarenhet och kunnande bör utredas innan den nya studieordningen träder i kraft. Stiftet har i överläggningar under hösten påpekat vikten av att definiera vilka krav på kyrkligt engagemang som ska ställas på studenterna och hur ansvarsfördelningen ska se ut mellan stiftet och den nationella nivån.

Gränsen mellan vad som är utbildning och vad som är stiftens ansvar vid antagning av diakon och präst bör utredas vidare.

Studiegång för diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst

I följande staplar beskrivs studiegång för respektive yrke. Studiegång innebär alla de olika utbildningsmoment som en student ska läsa fram till avslutad utbildning. Fackutbildning som här innebär grundutbildning vid folkhögskola, högskola eller universitet, de pastoralteologisk året/terminen samt praktik och mötesplats mellan stift och student.

Varje utbildningsmodul i figurerna motsvarar en termin eller en yrkesutbildning vilket framgår av bilden. Färgerna anger vem som är ansvarig utbildningsanordnare. De röda blocken är pastoralteologisk utbildning vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut, de gröna blocken är praktik och möten i stiftet, vilka genomförs vid varierande tidpunkter parallellt med fackutbildningen. De blå blocken beskriver den utbildning som genomförs vid folkhögskola, högskola eller universitet. I en kandidat- eller magisterexamen för diakon, kyrkomusiker och präst finns i vissa fall angivet vad som ska studeras och om studenten ska ha ett huvudområde. Varje universitet och högskola bestämmer självständigt sina huvudområden. För samtliga generella och konstnärliga examina krävs fördjupning inom ett huvudområde med 90 högskolepoäng. Kurser kan också anges som valbara vilket innebär att studenten kan välja fritt bland de ämnen som en högskola eller universitet godkänner för att få ut examen. Yrkesutbildning innebär att en högskola eller universitet anger ett program för examen till exempelvis lärare eller socionom.

Pastoralteologisk utbildning	
Pastoralteologisk utbildning/3 v VFU	
Vård, omvårdnad eller hälsovetenskap, psykologi eller socialt	Yrkesutbildning (180 hp)
Vård, omvårdnad eller hälsovetenskap, psykologi eller socialt	
Vård, omvårdnad eller hälsovetenskap, psykologi eller socialt	
Valbar kurs 30 hp	
Valbar kurs 30 hp	
Valbar kurs 30 hp	
Praktik 8 veckor: 4 veckor grupp, 4 veckor individuellt	
Mötesplats stift-student 8-10 dagar	

Fackutbildning

Diakon har en yrkesexamen eller en kandidatexamen om 180 högskolepoäng med en tydlig karitativ inriktning genom att 90 högskolepoäng ska innefatta ett av följande huvudområden: vård, omvårdnads- eller hälsovetenskap, psykologi eller socialt arbete.

Pastoralteologi 1 år

Pastoralteologisk utbildning på 1 år med övergripande mål att förberedas för tjänst som diakon i Svenska kyrkan. Detta är en del som Svenska kyrkan ansvarar för, men som kan läggas ut på uppdrag.

Praktik

Praktik 8 veckor i församling plus mötesplats mellan stift och student 8-10 dagar i det stift studenten antagits.

Utbildning församlingspedagog

Fackutbildning

Församlingspedagogutbildningen ska enligt förslaget ha en tydlig inriktning på barn och unga med en lärar-examen. Församlingspedagogen kan således vara förskollärare, fritids-pedagog, grundlärare eller ämnes-lärare.

Pastoralteologi 1 år

Pastoralteologisk utbildning på 1 år med övergripande mål att förberedas för tjänst som församlingspedagog i Svenska kyrkan. Detta är en del som Svenska kyrkan ansvarar för, men som kan läggas ut på uppdrag.

Praktik

Praktik 8 veckor i församling samt mötesplats mellan stift och student 8–10 dagar i det stift studenten tillhör.

Fig. 2

Fackutbildning

Utbildningen till kantor omfattar 80 veckors musikstudier och 20 veckors pastoralteologisk utbildning på folkhögskola alternativt 120 högskolepoäng på musikhögskola eller högskola.

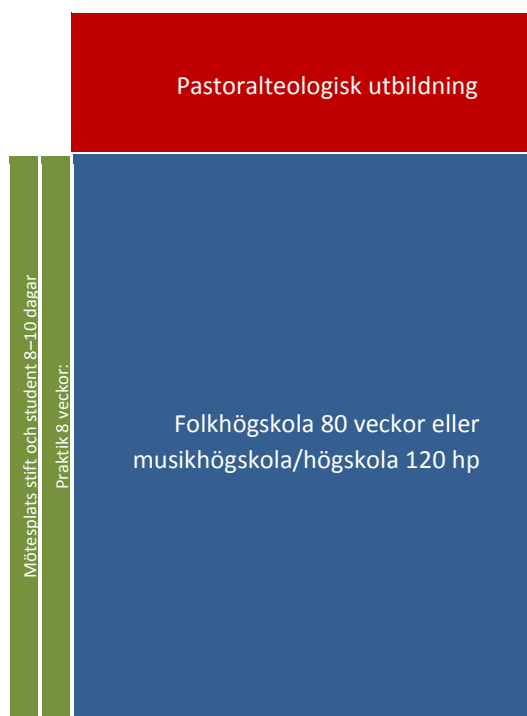
Pastoralteologi 1 termin

Kyrkomusiker ska enligt förslaget ha en pastoralteologisk termin om 20 veckor. Utbildningen läses en gång under kyrkomusikerns utbildningstid. Den pastoralteologiska utbildningen för kantor som utbildas vid folkhögskola ingår i den sammanlagda utbildningstiden på 100 veckor (2,5 år).

Den pastoralteologiska utbildningen för kantor som utbildas vid musikhögskola/högskola läser denna kurs inom den kommande utbildningsorganisationen.

Praktik

Praktik 8 veckor i församling plus mötesplats mellan stift och student mellan 8–10 dagar i det stift studenten önskar tillhöra.

Fig.3a

Utbildning kyrkomusiker

Pastoralteologisk utbildning, 1 termin vid 1 tillfälle under utbildningstiden	
Konstnärlig masterutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig masterutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig masterutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig masterutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Pastoralteologisk utbildning, 1 termin vid 1 tillfälle under utbildningstiden	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	
Konstnärlig kandidatutb inriktning kyrkomusik 30 hp	

Praktik 8 veckor

Mötesplats stift och student 8-10 dagar

Fackutbildning

Konstnärlig kandidatexamen med inriktning kyrkomusik sker vid universitet och musikhögskola och utbildningen motsvarar 180 högskolepoäng.

Konstnärlig masterexamen med inriktning kyrkomusik sker vid universitet och musikhögskola och utbildningen motsvarar 120 högskolepoäng på avancerad nivå.

Pastoralteologi 1 termin

Pastoralteologisk termin läses en gång under kyrkomusikernas utbildningstid.

För att erhålla Svenska kyrkans organistexamen ska studenten ha genomgått den pastoralteologiska terminen, 8 veckors praktik plus mötesplats stift och student samt avlagt en konstnärlig kandidatexamen med inriktning kyrkomusik.

Praktik

Praktik 8 veckor i församling plus mötesplats mellan stift och student 8-10 dagar.

Fig.3b

Pastorsadjunksår	
Pastorsadjunksår	
Pastoralteologisk utbildning	
Pastoralteologisk utbildning/3 v VFU	
Rel.vet/teologi, avancerad nivå 30 hp	
Rel.vet/teologi, avancerad nivå 30 hp	
Fördjupning alt valbar kurs 30 hp	
Pastoralteologisk kurs – 10 v varav 3 VFU	Svenska kyrkans tro och liv 15 hp
Kyrkohistoria 30 hp	
Rel.vet/teologi, bibelvetenskap med språk 30 hp	
Rel.vet/teologi, bibelvetenskap med språk 30 hp	
Rel.vet/teologi, tros- och livsåskådning/systematik 30 hp	
Baskurs 30 hp	

Praktik 8 veckor: 4 veckor grupp, 4 veckor individuellt
Mötesplats stift och student 8-10 dagar

Fackutbildning

För att bli präst krävs minst en magisterexamen i teologi/religionsvetenskap på sammanlagt 240 högskolepoäng (hp). I dessa ingår kandidatexamen 180 högskolepoäng och magisterexamen 60 högskolepoäng.

I examen ska ingå följande:

Baskurs	1 alt 2 terminer
Exegetik, språklig inriktning	60 hp
Tros- och livsåskådning/systematik el. motsvarande	30 hp
Kyrkohistoria	30 hp

I övrigt

Uppsatser och/eller valbara kurser
Dessutom läser studenten "Svenska kyrkans tro och liv", 15 högskolepoäng, en kurs som ges vid universitet/högskola under den termin som pastoralteologisk kurs A genomförs.

Pastoralteologi 1 år och pastoralteologisk kurs 10 veckor

Efter att studenten antagits som präst-kandidat i ett stift, följer en introduktionskurs till det kommande slutåret, Pastoralteologisk kurs A.

Den pastoralteologiska kursen, ger en introduktion till Svenska kyrkan och arbetet som präst och introducerar de pastoralteologiska ämnen som fördjupas under slutåret.

Den pastoralteologiska utbildningen på 1 år har som övergripande mål att tillsammans med övriga utbildningsmoment förbereda för tjänst som präst i Svenska kyrkan.

Praktik

Praktik 8 veckor i församling plus mötesplats mellan stift och student 8-10 dagar i det stift studenten antagits.

Fig 4

Organisation för Svenska kyrkans utbildningar

Överväganden

Bedömningen är att organisationsförslagen i egen och i annan regi som beskrivs i projektgruppens rapport är av hög kvalitet. De har därmed bidragit till ökade kunskaper inför beslutet om organisation. Varje förslags mer eller mindre starka sidor har beskrivits och kostnaderna för de olika modellerna har uppskattats så precist som ansetts vara möjligt. Utgångspunkterna för valet av organisation grundar sig på den omvärldsanalys som gjorts och på de kriterier som fastställts för bedömning av de studerade alternativen. Samtliga studerade alternativ till organisation har av de samverkande parterna utformats med utgångspunkt från en god insikt i de utmaningar som presenterats i omvärldsanalysen och kriterierna. De av nämnden fastställda kriterierna är avgörande för valet av organisationsform.

Kriterier för bedömning av organisatoriska lösningar

Nämnden fastställde den 29 februari 2012 fastställt följande kriterier för bedömning av organisationsalternativ.

Kvalitet i utbildningen

1. Dessa utbildningar förbereder för uppdrag i Svenska kyrkan genom att knyta samman de studerandes fackutbildningar och egna erfarenheter med Svenska kyrkans tro och liv.
2. En varierad pedagogik innebär bland annat att undervisning bedrivs i individuella moment och i grupper av olika storlek och sammansättning. Samverkan mellan de olika utbildningsinriktningarna förbereder genom detta för framtida arbete i kyrkan.
3. Utbildningarna bedrivs av kvalificerad personal med hög akademisk kompetens, god didaktisk förmåga och stark anknytning till Svenska kyrkans verksamhet. Bland personalen finns representanter för de fyra yrkeskategorierna.
4. Utbildningen berikas av mångfald och är tillgänglig för alla behöriga studenter.
5. Utbildningsorganisationen ska vara en viktig resurs för Svenska kyrkans fortbildning inom det pastoralteologiska området.

Närhet till kyrkan

6. Utbildningarna bedrivs i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse, lära, liv och ordning.
7. Svenska kyrkan har ett starkt innehållsligt och organisatoriskt inflytande över utbildningarna. Genom kontinuerliga utvärderingar säkerställer Svenska kyrkan att verksamheten bedrivs med hög kvalitet.

Ett hållbart och flexibelt system

8. De pastoralteologiska utbildningarna är innehållsligt, pedagogiskt och studiesocialt attraktiva.
9. Utbildningarna bedrivs resurseffektivt och är hållbara så att förändringar i de studerandes antal och sammansättning kan mötas utan att kvalitetskraven behöver sänkas.

Den sammanfattande bedömningen rörande *kvalitet i utbildningen* är att förslaget att inrätta en utbildningsorganisation i egen regi har bäst förutsättningar

att uppfylla kriterierna. Närheten till Svenska kyrkan och dess praktik är här en helt naturlig del. En ny organisation kan byggas upp med nyttjande av redan prövade arbetssätt som innefattar en varierande pedagogik och lärande i små grupper.

Personalrekryteringsbehov och andra organisatoriska utmaningar är mindre i detta förslag än i de övriga. Detta förslag ger också Svenska kyrkan goda möjligheter att inom sin egen organisation hantera ett eventuellt uppdrag för den nationella nivån att utveckla former för kompetensutveckling och fortbildning.

Beträffande *närhet till kyrkan* är det en fördel att bedriva verksamheten i egen regi, av såväl ideologiska och teologiska som organisatoriska skäl. I flera tidigare utbildningsutredningar, och i remissvar på dessa, har det framförts önskemål om att Svenska kyrkan ska ta ett större och övergripande ansvar för de pastoralteologiska delarna, vilket härmed blir möjligt. Redan de försök till organisationsskisser som finns i projektgruppens rapport visar tydliga skillnader i hur förutsättningarna för Svenska kyrkans närhet till utbildningsorganisationen kan se ut.

Möjligheterna att skapa *ett flexibelt och hållbart system* är mera svårbedömda. En universitets- eller högskolelösning skulle här kunna ha flera fördelar eftersom utbildningsanordnaren har större resurser och bättre förmåga att hantera svängningar i studentunderlag än de övriga alternativen. En lösning med en folkbildningskonstellation kan också tänkas ha fördelar genom de statsbidrag som kan erhållas för folkbildning. Att driva verksamheten i egen regi visar sig enligt beräkningarna vara det kostsammaste alternativet i rapportens beräkningar. Å andra sidan har Svenska kyrkan med denna lösning lättare att besluta om till exempel förändringar som rör ekonomi eller pedagogiska ambitioner. Sammantaget är det svårt att göra bedömningen enbart utifrån flexibilitets- och hållbarhetskriterier.

En utbildningsorganisation i egen regi

Hur svarar detta förslag mot de uppsatta kriterierna?

Kvalitet i utbildningen

Kriterium 1

Svenska kyrkan har egna erfarenheter (till exempel genom utbildningarna Pastoralkurs A, Pastoralkurs B, Pastoralkurs C vid pastoralinstituten i Lund och Uppsala) av att knyta samman fackutbildningar, egna erfarenheter och Svenska kyrkans arbete. Förläggning till Uppsala och Lund ger möjligheter till strategiskt viktiga universitetssamarbeten. Närheten till stiftet är god genom att utbildningen bedrivs inom och av Svenska kyrkan. Svenska kyrkan kan själv skapa förutsättningar för en varierad pedagogisk kompetens och knyta samman fackutbildningar och pastoralteologi.

Kriterium 2

I en utbildningsorganisation i egen regi ges förutsättningar att dra nytta av erfarenheter av varierad pedagogik. Svenska kyrkan kan välja att skapa kvalitet i utbildningen genom hög lärartäthet och arbete i mindre grupper. Den undervisning som i dag erbjuds på till exempel pastoralinstituten präglas av att:

- ◆ Kunskap och bildning har ett egenvärde där processen betonas.
- ◆ Student och lärare är delaktiga i lärandeprocessen genom reflektion, samarbete och diskussion.
- ◆ Studenten har inflytande över utbildningen.

- ◆ Studenterna har anknytning till Svenska kyrkan.
- ◆ Särskilt vid en organisering på en ort ges möjligheter till god samverkan mellan de olika utbildningsinriktningarna.

Kriterium 3

Med Svenska kyrkan som huvudman finns möjligheten att anställa personal med önskad kompetens.

Kriterium 4

Genom verksamhet vid till exempel ett institut i egen regi (inledningsvis på två orter) blir antalet studerande relativt stort, vilket bidrar till goda förutsättningar för mångfald. Aktiv och genomtänkt rekrytering av lärare och studerande förutsätts bidra till öppenhet och bejakande av olikheter. Svenska kyrkan kommer dock själv att få stå för kostnader för särskilt utbildningsstöd till utbildningsdeltagare med funktionsnedsättning.

Kriterium 5

Svenska kyrkan har sannolikt ett ökande behov av kompetensutveckling och fortbildning av olika personalkategorier. Att samordna dessa insatser inom ramen för en utbildningsorganisation i egen regi medför möjligheter att utnyttja resurser på flera sätt. Möjligheterna att arrangera fortbildning är goda vid bibehållande av två utbildningsorter, men kan även motivera en expansion av verksamhet på en ort.

Närhet till kyrkan

Kriterium 6

En utbildningsorganisation i egen regi är en del av Svenska kyrkan, vilket ger utmärkta förutsättningar i detta avseende.

Kriterium 7

En utbildningsorganisation i egen regi kan ge en enkel och tydlig organisationsmodell med god överblickbarhet när det gäller innehåll, organisering, kvalitet och ekonomi. Det redan uppbyggda arbetet med stiftens kan fortsätta.

Ett hållbart och flexibelt system

Kriterium 8

En reflektion kring lokalisering av organisationen till en ort där det kan vara svårt för studerande att finna önskat boende kan motverka attraktiviteten. Samtidigt kan det vara attraktivt för studenter som redan finns på utbildningsorten/orterna. Bedömningen är också att en större ort är mer attraktivt för i synnerhet unga människor. Den kan också ge ytterligare mervärde när det gäller närhet till kyrkoliv och kultur samt till teologisk utbildning och forskning.

Kriterium 9

En organisation i egen regi medför goda möjligheter till insyn, kostnadskontroll och möjligheter för Svenska kyrkan att själv fatta beslut om förändringar. En koncentration till en studieort ger besparingsmöjligheter och möjligheter att hårbärgera fortbildningsuppdrag öppnar för samlade effektiviseringsvinster för Svenska kyrkan.

Ett utbildningsinstitut i egen regi

Med utgångspunkt från ovan förda resonemang har nämnden gjort bedömningen att Svenska kyrkan bör organisera det pastoralteologiska slutåret/slutterminen i egen regi. Det medför att Svenska kyrkan tar eget ansvar för organisation och genomförande av det pastoralteologiska slutåret eller slutterminen, ett år för diakon, församlingspedagog och präst, en termin för kyrkomusiker. Ett nytt utbildningsinstitut bildas som kan samverka med andra parter – vilket är önskvärt på flera områden. Verksamheten kan byggas upp med erfarenheter som gjorts av att organisera och driva efterakademisk utbildning och slutår eller sluttermin för präster i egen regi. Dessutom har Svenska kyrkan erfarenhet från samverkan i utbildningsfrågor med folkhögskolor och diakoniinstitutioner samt med universitet och högskolor.

En samordning av det pastoralteologiska slutåret eller slutterminen för alla yrkesgrupperna i ett institut med Svenska kyrkan som huvudman innebär flera fördelar för den studerande och Svenska kyrkan:

- ◆ Studenterna får redan under utbildningen samverka med kollegor som utbildar sig till andra befattningar inom kyrkan, vilket bidrar till sammanhang och kan främja kreativitet genom gränsöverskridande idéer, projekt med mera.
- ◆ Det är studenternas framtida arbetsgivare som ansvarar för utbildningen. Svenska kyrkan har intresse av att ge en så god och verklighetsanpassad utbildning som möjligt, då det är framtidens nyckelmedarbetare det handlar om.
- ◆ Det finns en naturlig närhet mellan den nationella nivån och stiftet. De nätverk som idag finns mellan kyrkokansliet, biskopsmöte, styrorgan på den nationella nivån och motsvarande styrnings- och ledningsfunktioner i stiftet, underlättar implementering och samverkan.
- ◆ Svenska kyrkan kan vid behov, med korta beslutsvägar överföra innehåll och kunskap till utbildningarna och utveckla de pastoralteologiska utbildningsmomenten på ett för kyrkan adekvat sätt.
- ◆ Svenska kyrkan har att upprätthålla och säkerställa uppdragsavtal med externa utbildningsanordnare. Med ett utbildningsinstitut i egen regi blir detta möjligt utan att bygga upp en intern organisation för detta, vilket skulle behöva göras med en organisation i annan regi.

Ett utbildningsinstitut i Svenska kyrkans egen regi kännetecknas följaktligen av att:

- ◆ det är en integrerad del av Svenska kyrkan.
- ◆ verksamheten styrs och utvecklas inom Svenska kyrkan,
- ◆ det pastoralteologiska slutåret eller slutterminen genomförs i huvudsak i Svenska kyrkans regi.
- ◆ Svenska kyrkan råder över förändringar, storleksanpassningar med mera,
- ◆ det utgör en relativt liten utbildningsorganisation, vilken har kortare beslutsvägar och därigenom får flexibilitet,
- ◆ det ger frihet att välja önskade samarbetsparter,
- ◆ det på sikt kan ge Svenska kyrkan möjlighet att bygga upp en fortbildningsverksamhet utifrån de pastoralteologiska kurserna,
- ◆ det finns ett redan fungerande samarbete mellan stiftet och den nationella nivån.

Ett utbildningsinstitut på den nationella nivån är en hanterlig lösning för Svenska kyrkan. Innehållet i utbildningen kan skräddarsys utifrån behoven hos de studerande och hos den kyrka som de ska tjäna. Utgångspunkten är att det är

kyrkans egna behov som ska styra innehåll och pedagogik. Flera remissvar på till exempel SKU 2007:2, *En förändrad utbildning för Svenska kyrkan utbildningar* pekar på att Svenska kyrkan bör ta ett större ansvar för den egna pastoral-teologiska utbildningen. Genom att kyrkan totalfinansierar utbildningen behöver inga anpassningar göras för att tillgodose externa utbildningsfinansiärer.

Studiefinansiering

De pastoralteologiska utbildningarna berättigar till studiemedel från CSN. Det finns ingen anledning att förvänta sig någon förändring i detta avseende.

Erfarenhet av studerande med särskilda behov

Både inom pastoralinstituten och i organisationen i övrigt har Svenska kyrkan erfarenhet av studerande med särskilda behov. Det kan handla om studerande med funktionsnedsättning av olika slag, vilka har rätt till särskilt stöd och planerad utbildning. Finansiering av särskilt stöd sker av Svenska kyrkan i ett institut i egen regi.

Utifrån underlaget fattade Nämnden för utbildning, forskning och kultur den 19 mars 2012 följande beslut:

att fastställa fackutbildning och studiegång för de fyra yrkesgrupperna diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst som följer

- för diakon enligt figur 1 i nämndens rapport,
- för församlingspedagog enligt figur 2 i nämndens rapport,
- för kyrkomusiker enligt figur 3 i nämndens rapport,
- för präst enligt figur 4 i nämndens rapport.

att beslutade fackutbildningar gäller från och med 1 augusti 2013.

att organisera utbildningarnas slutår/sluttermin i egen regi. Samverkan kan ske med andra utbildningsanordnare.

att bedriva utbildningarnas slutår/sluttermin inom ramen för ett utbildningsinstitut. Institutet är en del av den nationella nivån.

att utbildningsinstitutet placeras i Uppsala. Inledningsvis förläggs verksamhet till två utbildningsorter, Uppsala och Lund. Efter en övergångsperiod kan verksamhet komma att bedrivas endast på en ort.

att utbildningsinstitutet startar verksamhet senast hösten 2014

att ett projekt tillsätts för uppbyggnad och resurssättning av utbildningsinstitutet

att regler för övergången mellan nuvarande och kommande studiegång för utbildningarna utarbetas och fastställs senast under hösten 2012.

att utbildningsplaner för de nya studiegångarna utarbetas under 2012

Utöver beslut om innehåll och organisation av utbildningsfrågorna finns några områden som skyndsamt behöver utredas för att skapa klara förutsättningar för samverkan mellan den nationella nivån och stiftet och mellan utbildningsaktörer och Svenska kyrkan. Nämnden beslutar därför

att under 2012 i samarbete med stiftet och biskopsmötet utreda förutsättningarna för pastorsadjunktstjänst och för möjligheterna att inrätta liknande introduktionstjänst för diakoner.

att under 2012 i samarbete med stiftens och biskopsmötets utreda gränsdragningar mellan utbildning och antagning vad gäller behovet av "erfarenhet av kyrkligt liv".

att under 2012 bereda och föreslå examina och tjänstetitulatur för kyrkomusiker och församlingspedagoger.

att under 2012 utreda förutsättningar för en Svenska kyrkans fritidsledarutbildning.

att under 2012 i samarbete med stiftens utreda hur frågor som rör rekrytering och praktik skulle kunna regleras i en överenskommelse mellan den nationella nivån och stiftens och därvid beakta församlingarnas nyckelroll.

Nämnden har under beredningen av **Svenska kyrkans utbildningar i framtiden** konstaterat behovet av att den nationella nivån tar ökat ansvar för kompetensutveckling och fortbildning. Nämnden föreslår att en utredning tillsätts med uppdrag att ta fram en modell för att den nationella nivån ska kunna driva kompetensutveckling och fortbildning. Utredningen sker i samarbete med stiftens.

Nämnden har också konstaterat att frågan om det karitativa diakonatet varit aktuell i överläggningarna med stiftens och instämmer i kyrkomötets uppfattning

att diakonatets ställning är en viktig fråga för stiftens fortsatta bearbetning.

Nämnden har vid sitt sammanträde den 8 maj fastställt en handlingsplan enligt följande:

- ◆ Utbildningsplaner för de nya studiegångarna utarbetas under 2012 (beslut i nämnden 4 december, därefter underlag för beslut i kyrkostyrelsen när det gäller diakon och präst)
- ◆ Under 2012 utreds förutsättningar för en Svenska kyrkans fritidsledarutbildning
- ◆ Under 2012 bereds förslag om övergångsregler (presentation av vilka regler som behövs vid sammanträdet den 19 juni)
- ◆ Precisering av fackutbildning och studiegång för de fyra yrkesgrupperna inleds under våren, beslut i nämnden den 4 december
- ◆ Förutsättningar för kantorsutbildningarna utreds under 2012
- ◆ Utredning tillsätts för att ta fram en modell för att den nationella nivån ska kunna driva påbyggnadsutbildning, beslut i nämnden den 19 juni. Beslutet kräver överläggning med kyrkostyrelsen.
- ◆ Start av projekt för uppbyggnad och resurssättning av ett nytt utbildningsinstitut (projektplan klar), beslut i nämnden den 24 september
- ◆ Utbildningsinstitutets organisation och verksamhet, beslut i nämnden den 4 december
- ◆ Examina och tjänstetitulatur för kyrkomusiker och församlingspedagoger utreds 2012

Uppdrag som kräver vidare överläggningar med kyrkostyrelsen

- ◆ Utreda gränsdragningar mellan utbildning och antagning vad gäller behovet av "erfarenhet av kyrkligt liv"
- ◆ Utreda hur frågor som rör rekrytering och praktik kan regleras i en överenskommelse mellan den nationella nivån och stiftens
- ◆ Utreda förutsättningar för pastorsadjunktstjänst och för möjligheterna att inrätta en liknande tjänst för diakoner

Kyrkomötet Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2012

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- Det införs krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Vidare föreslås en bestämmelse om att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program.
- Bestämmelser införs om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.
- Ändring av namn på en kyrklig enhet som inte har samband med ett indelningsbeslut ska träda i kraft 1 januari. Beslut om sådan namnändring ska fattas sex månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.
- I de fall nivån på den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftsbidraget brutto ska prästlönertillgångarna i det aktuella stiftet betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån för att på detta sätt garantera att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämnings-systemet.
- I kyrkoordningen införs en ny fjortonde avdelning med en inledningstext som anger den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och ett nytt kapitel 59 med dels bestämmelser av övergripande eller förtydligande karaktär gällande regleringen av ekumeniken och dels med hänvisningsbestämmelser till de saksammanhang där ekumeniska aspekter regleras.
- Kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Vid detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.
- Nämnderna på nationell nivå för samordning, planering och utveckling avskaffas.
- En rättelse görs i 38 kap. 31 § så att paragrafens lydelse blir konsekvent med övriga paragrafer i kapitlet.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
1. Inledning	4
2. Barnkonsekvensanalys	5
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	5
Ändringar i kyrkoordningen.....	5
3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter	5
4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter	5
7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna	6
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	6
57 kap. Tillsyn.....	6
Ändringar i Instruktionen för kyrkostyrelsen	7
Kyrkostyrelsens förslag.....	7
2.1 Bakgrund.....	9
2.2 Kyrkostyrelsens överväganden	12
3 Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.....	14
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	14
11 kap. Kyrkomötet	14
33 kap. Kyrkans förtroendevalda	14
38 kap. Direkta val.....	16
39 kap. Valsätt vid indirekta val	17
39 kap. Indirekta val	17
Kyrkostyrelsens förslag.....	19
3.1 Bakgrund.....	19
3.2 Kyrkostyrelsens överväganden	20
4 Beslut om namnändringar	24
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	24
37 kap. Ändringar i indelningen.....	24
Kyrkostyrelsens förslag.....	25
4.1 Bakgrund.....	25
4.2 Kyrkostyrelsens överväganden	26
5 Särskild utjämningsavgift	27
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	27
44 kap. Ekonomisk utjämning	27
Kyrkostyrelsens förslag.....	28
5.1 Bakgrund.....	29
5.2 Kyrkostyrelsens överväganden	29
6 Ekumeniken i kyrkoordningen	31
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	31
Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.....	31
59 kap. Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.	31
Kyrkostyrelsens förslag.....	34
6.1 Bakgrund.....	34
6.2 Kyrkostyrelsens överväganden	35

7 Valsammanträde i kyrkomötet.....	37
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	37
Ändringar i kyrkoordningen.....	37
9 kap. Domkapitlet	37
11 kap. Kyrkomötet	37
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	38
14 kap. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar	38
15 kap. Svenska kyrkans valprövningsnämnd.....	38
16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd	39
52 kap. Revision för den nationella nivån	39
52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån.....	39
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	40
4 kap. Ärendenas beredning	40
Kyrkostyrelsens förslag.....	41
7.1 Bakgrund och gällande bestämmelser.....	41
7.2 Kyrkostyrelsens överväganden	42
8 Avskaffande av nämnder.....	44
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	44
Ändringar i kyrkoordningen.....	44
10 kap. Den nationella nivåns uppdrag.....	44
11 kap. Kyrkomötet	45
12 kap. Kyrkostyrelsen, <i>m.m.</i>	46
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	46
52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån.....	47
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	47
4 kap. Ärendenas beredning	47
Kyrkostyrelsens förslag.....	48
8.1 Bakgrund och gällande bestämmelser.....	48
8.2 Kyrkostyrelsens överväganden	48
9 Rättelser i valbestämmelserna	50
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	50
38 kap. Direkta val.....	50
Kyrkostyrelsens förslag.....	50
9.1 Bakgrund och kyrkostyrelsens överväganden.....	50
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	51

1. Inledning

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen, kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen. En del förslag har föranletts av uppdrag från tidigare års kyrkomöten medan andra förslag har sin grund i behov av ändringar som kyrkostyrelsen har uppmärksammat under året.

Förslagen om ändringar beträffande barnkonsekvensanalys, kyrkomötesval i utlandskyrkan, tidpunkter för beslut om namnändringar, särskild utjämningsavgift och ekumenik i kyrkoordningen har varit remitterade till bland andra stiftet och utvalda församlingar och samfälligheter. Förslagen om särskilt valsammanträde, avskaffande av nämnderna på nationell nivå och rättelse i 38 kap. har inte varit föremål för remissbehandling.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013 med undantag för bestämmelserna om avskaffande av nämnderna för planering, samordning och utveckling som föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

2. Barnkonsekvensanalys

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) att 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet.

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet. *I en sådan beredning ska ingå en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn.*

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. *Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*
- När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

12 kap. Kyrkostyrelsen

- 3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

- 3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Därvid ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*
- Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

57 kap. Tillsyn

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Församlingsinstruktionens innehåll

- 5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla
1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska även

- 5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla
1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska

behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

särskilt behandlas *dels* församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift *dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys*.

KsSkr 2012:3

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Ändringar i Instruktionen för kyrkostyrelsen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

2 § Kyrkostyrelsen *skall* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

2 § Kyrkostyrelsen *ska* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

Vidare ska kyrkostyrelsen i sitt arbete verka för barnets bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar och stift som på nationell nivå. Vidare ska barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys beaktas i församlingsinstruktionens pastoral program.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Merparten av remissinstanserna ställer sig positiva till förslaget.

Flera remissinstanser påpekar behovet av fungerande verktyg i form av modeller och metoder för utarbetande av barnkonsekvensanalyser. *Luleå stift* framhåller vikten av bra verktyg och styrdokument från nationell nivå så att efterlevnaden av bestämmelserna ska kunna säkerställas. *Härnösands stift* påpekar att många små församlingar saknar resurser för mer omfattande analyser och är därför i behov av stöd i form av modeller för barnkonsekvensanalyser.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Växjö stift ställer sig positiva till förslaget men anser att förslaget att kyrkomötets beslut ska vara undantagna från kravet på

barnkonsekvensanalys strider mot grundtanken i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning angående barnens ställning.

Även *Strängnäs stift* ställer sig positivt till förslaget men påpekar att det bör förtydligas att med verksamhet även menas sådana beslut som fattas i församlingen och som inte tydligt relaterar till den grundläggande uppgiften, t.ex. försäljning av församlingshem eller ändringar i indelningen.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Lunds stift välkomnar de föreslagna ändringarna. Man anser dock att det behövs någon slags förklarande skrivning som visar på varför barnkonsekvensanalys är en obligatorisk del i beredningen av ärenden samt ska beaktas i församlingsinstruktionen, en skrivning som kompletterar inledningstexten till första avdelningen i kyrkoordningen. I en sådan skrivning, som kan knytas till inledningstexten eller till de olika avdelningar som berör beredningen av ärenden på olika nivåer samt församlingsinstruktionens pastoralprogram, bör det framgå att barnets perspektiv bör beaktas på ett sådant sätt att ett barnrättsorienterat arbete säkerställs. I kyrkoordningen bör också, som en motivering till barnkonsekvensanalyser, skrivas in vad kyrkolivsutskottet anförde i sitt betänkande KL 2009:6 om att Svenska kyrkan bör ligga steget före andra organisationer vad gäller barns rättigheter eftersom vi har något viktigt att bidra med. Man anser vidare att det sänder fel signaler till stift och församlingar om frågans vikt till stift och församlingar om kyrkomötets beslut undantas från kravet på barnkonsekvensanalys. *Stiftsstyrelsen i Lunds stift* tillägger för egen del att man för att säkerställa att barnkonsekvensanalysen får genomslagskraft skulle kunna göra ett tillägg i 48 kap. i kyrkoordningen med innebörd att revisorerna också ska granska att barnkonsekvensanalyser gjorts på ett tillfredsställande sätt.

Även *Domkapitlet i Linköpings stift* tillstyrker förslaget.

Svenska kyrkans unga tycker att förslaget är bra. Man tror att det är en riktig slutsats att arbetet med barnkonventionen måste byggas in i grundläggande styrdokument och att det är nödvändigt att ledningen för Svenska kyrkan tydligt markerar att detta är ett viktigt och prioriterat område. Det är också bra att man tänkt in alla beslutande nivåer av Svenska kyrkan i förslaget. Svenska kyrkans unga tycker att det är positivt att barnets bästa är ett tydligt uttalat syfte för de beslut som fattas och att det även är viktigt att man inte reserverat arbetsmodellen med beredning endast för speciella "barnfrågor" utan att det gäller som förberedelse inför alla beslut. Man anser vidare att det är mycket viktigt för genomförandet att det tas fram en konkret modell för barnkonsekvensanalys och att det planeras för en uppföljning av effekterna av beslutet. Man föreslår i denna del att en uppföljning med rapport till kyrkostyrelsen eller kyrkomötet planeras redan i samband med beslutet. Svenska kyrkans unga kan se att en uppföljning av hur arbetet med barnkonventionen fungerar i praktiken skulle kunna bli en naturlig del av stiftens tillsynsansvar när man arbetar med uppföljning av församlingsinstruktionerna. Man tror ändå att det är viktigt att det finns personer anställda både på stiftsnivå och på nationell nivå som har ett uppdrag inom sina tjänster att titta på hur barnets bästa tillvaratas i praktiken på olika nivåer inom Svenska kyrkan.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Karlstads stift befarar att förslaget att införa begreppet barnkonsekvensanalys och lägga till det i en rad paragrafer kan motverka portalskrivningens syfte. Det finns en risk att barnets perspektiv blir en administrativ fråga utan större koppling till det dagliga arbetet i församlingarna. Man menar att barnperspektivet självklart ska genomsyra församlingens verksamhet och införandet av en skrivning om barnets perspektiv är bra när det

gäller församlingsinstruktionen. Man är dock tveksam till att införa begreppet barnkonsekvensanalys.

KsSkr 2012:3

Svenska kyrkans överklagandenämnd anser att det kan övervägas om det inte vore lämpligare med en eventuellt utbyggd portalbestämmelse i stället för en hänvisning i ett antal enskilda paragrafer.

Även *Domkapitlet i Göteborgs stift* förordar en portalparagraf i kyrkoordningen vilken skulle prägla hela kyrkoordningen och innehålla bestämmelser om nödvändigheten av att tydligt uppmärksamma barnens behov. Alternativt föreslår man ett tydliggörande i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning av behovet av regelbundna barnkonsekvensanalyser i kyrkans verksamhet.

Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift anser att det – mot bakgrund av att Svenska kyrkan inbjuder alla att tillhöra trons folk och dela dess liv – ligger en problematik i att allt för mycket ta särskild hänsyn till en grupp människor i kyrkoordningen - barnen. Man menar inte att barnen ska fråntas sin särställning. Istället menar man att alla de grupper som riskerar att marginaliseras, på ett särskilt sätt ska uppmärksammas i kyrkan. Därför föreslår man att inledningstexten till kyrkoordningen utvecklas så att man där ännu tydligare uppmärksammar barnen, samt andra grupper som riskerar marginaliseras i kyrkan och samhället. Syftet med att poängtera detta tydligare i inledningstexten är att texten ska få prägla hela kyrkoordningen. Det är därför överflödigt att nämna barnets bästa och uppmana till barnkonsekvensanalys i paragraferna.

Norrköpings kyrkliga samfällighet anser att då barnens särställning tydliggörs i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning är det rimligt att detta förhållande också återspeglas i regelverket. Man anser emellertid att förslaget om att barnkonsekvensanalyser ska göras i fullmäktige, kyrkonämnd och stiftsstyrelse innebär ett alltför byråkratiskt arbetssätt och föreslår i stället att barnkonsekvensanalyser ska ingå i det långsiktiga målarbetet, dvs. församlingsinstruktionen. Man tror att det i annat fall riskerar att bli en papperstiger.

Stiftsstyrelsen i Linköpings stift är delad i frågan om de föreslagna bestämmelserna behövs. Inom stiftsstyrelsen finns en tveksamhet till att byråkratisera frågan i den omfattning som föreslås då det riskerar att bara bli tomma ord. Samtidigt har kyrkan ett ansvar att gå före i dessa frågor och visa ett lyhört förhållningssätt gentemot barn och unga.

Tysslinge församling anser att ett krav på barnkonsekvensanalys kan införas såväl beträffande församlingsinstruktionen som i formulering av verksamhetsmål och verksamhetsuppföljning men att det inte är relevant att ha ett sådant krav på alla beslut.

Lindberga församling anser att det på församlingsnivå borde vara tillräckligt med bestämmelser om barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen. Man anser vidare att det, med den föreslagna lydelsen, finns en risk att det blir en plikt som inte uppfattas som verklighetsanpassad.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Kyrkomötet 2009

Till 2009 års kyrkomöte förelåg två motioner som behandlade frågan om barnkonsekvensanalys. Motionärerna argumenterade för att genomförandet av en barnkonsekvensanalys inför beslut är viktigt, bl.a. för att Svenska kyrkans verksamhet därmed också ska genomsyras av barnkonventionens grundtankar.

I betänkandet 2009:6 föreslog kyrkolivsutskottet kyrkomötet att bifalla motion 2009:55 om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till

kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen och motion 2009:9 i den del som den avsåg att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför varje beslut. Utskottet menade att det arbete som utförts med barnkonsekvensanalyser inom stift och församlingar har nått skiftande resultat, och det har visat sig att det inte är enkelt att utarbeta en barnkonsekvensanalys. Svårigheterna berodde enligt utskottet ofta på att det inte fanns tillräckligt stöd i församlingarnas och stiftens styrorgan och ledningsfunktioner. Det var enligt utskottet först när frågans angelägenhetsgrad uttrycks av högsta ledningen och när resurser tilldelas som en barnkonsekvensanalys kan bli verklighet.

Utskottet menade vidare att en paragraf i kyrkoordningen inte med automatik innebär att ett arbete kommer igång lokalt men att den skrivning om barnets särställning som den nuvarande kyrkoordningen rymmer, behövde få stöd genom att konkretiseras. Då kyrkoordningen är styrdokument för hela Svenska kyrkan kommer det som står där att stärka det sedan länge prioriterade arbetet för barn och unga, på samtliga nivåer. Slutligen konstaterade utskottet att Svenska kyrkan bör ligga steget före andra organisationer vad gäller barns rättigheter, eftersom kyrkan har något viktigt att bidra med. Också detta ansåg utskottet vara ett skäl till att en skrivning om barnkonsekvensanalys bör komplettera den nuvarande skrivningen om barnets särställning i kyrkoordningen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2.1.2 FN:s konvention om barnets rättigheter

År 1989 antog FN konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen). Sedan dess har nästan samtliga världens stater godkänt konventionen. Barnkonventionen är folkrättsligt bindande, dock kan inte handlingar som inte är förenliga med konventionen föras upp i internationell domstol. De sanktioner som finns är i stället av karaktären kritik och påtryckningar. För att övervaka att de stater som har ratificerat konventionen också följer den har en FN-kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén) inrättats.

Sammantaget beskriver 1989 års barnkonvention barnet som innehavare av mänskliga rättigheter och staten som garant för att dessa rättigheter tillgodoses. Konventionen ger en definition av sådana universella rättigheter som bör gälla för alla barn i världen, oavsett kön, hudfärg, kultur, religion och funktionsnedsättning.

Av konventionens 54 artiklar slår 41 artiklar (sakartiklar) fast vari barnets rättigheter består. De återstående artiklarna ringar in hur barnet ska försäkras sina rättigheter. Konventionens sakartiklar rymmer fyra grundläggande principer, som ska styra tolkningen av texten som helhet:

- ◆ Alla barn har lika värde och samma rättigheter (art 2).
- ◆ Vid alla beslut ska barnets bästa beaktas (art 3).
- ◆ Alla barn har rätt till liv och utveckling (art 6).
- ◆ Alla barn har rätt att säga sin mening och att få den respekterad (art 12).

Sverige ratificerade konventionen 1990. Sedan dess har riksdagen antagit två strategier för att förverkliga och för att stärka barnets rättigheter (1999, 2010). Dock har Sverige valt att inte inkorporera barnkonventionen i den nationella lagstiftningen, vilket har kritiserats bl.a. av UNICEF och Svenska kyrkan.

2.1.3 Barnkonsekvensanalyser som ett sätt att förverkliga barnkonventionen

En avgörande fråga är hur barnets rättigheter kan förverkligas i samhällets olika delar och på olika nivåer. Barnombudsmannen (BO) har konstaterat att arbetet

för att konkretisera principerna om barnets rättigheter kan hämta stöd ur ett antal artiklar i barnkonventionen.

KsSkr 2012:3

En av de metoder som BO rekommenderar – barnkonsekvensanalysen – hör samman med barnkonventionens artikel 3 om barnets bästa. Idén om barnkonsekvensanalys vilar på barnkonventionens insikt om att barnets bästa inte är en statisk princip, utan med nödvändighet ser olika ut i olika sammanhang. För att kunna åstadkomma det bästa för barnet, krävs att man i förväg analyserar konsekvenserna av ett beslut eller en planerad åtgärd. Detta bör ske inför beslut inom alla politikområden och inte bara i frågor som har en direkt koppling till barn och unga. Det är också viktigt att en barnkonsekvensanalys inte ses som ett enkelt kontrollinstrument, utan som en av flera möjliga metoder att förverkliga barnkonventionens syfte.

Arbetet med barnkonsekvensanalyser kan se olika ut. Ett sätt är att inför alla beslut använda sig av en checklista; ett annat att lyssna till barn och unga vid hearings; ett tredje att föra strukturerade samtal i grupp. I ett dokument från 2006 presenterar BO generella framgångsfaktorer för implementering av ett barnperspektiv i organisationers arbete. Bland annat konstaterar man att stöd av ledning och styrdokument är avgörande för huvudvida ansträngningarna ska bli lyckosamma.

2.1.4 Svenska kyrkan, barnkonventionen och arbetet med barnkonsekvensanalys

År 2009 sjösattes programmet Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan. Barnkonventionen utgör en självklar grund för programmet. En annan utgångspunkt är kyrkoordningens formulering om att barnen har en särställning i kristen tro och att de därför behöver särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. När programmet avrundas med ett nationellt möte år 2012 ska teologiska, diakonala, pedagogiska och kommunikativa utgångspunkter föreligga för fortsatt arbete med och för barn och unga.

Dokumentet *I dialog med barn – grund för Svenska kyrkans arbete bland barn 0–14 år* antogs av Församlingsnämnden 1999. Också här präglas texten av barnkonventionens formuleringar. Som tillägg till materialet finns exempel på frågor som skulle kunna ingå i en barnkonsekvensanalys. Sedan församlingsnämnden antog dokumentet har frågan om barnkonsekvensanalys också varit aktuell i flera stift.

2.1.5 Förstudie

Hösten 2011 genomfördes en förstudie utifrån det ovan beskrivna kyrkomötesuppdraget. Studien ger inledningsvis en bakgrund till FN:s barnkonvention och dess fyra grundprinciper: förbud mot diskriminering, barnets bästa i främsta rummet, rätten till liv och utveckling och rätten att få komma till tals. Därefter följer en genomgång av Sveriges arbete med att genomföra konventionen. Genomgången visar att relativt lite har hänt utifrån riksdagens första strategi för att förverkliga barnkonventionen och att få kommuner och myndigheter 2004 hade genomfört barnkonsekvensanalyser. Riksdagen har antagit en ny strategi som håller på att genomföras.

I förstudien har två stift och en församling intervjuats för att samla in erfarenheter och framgångsfaktorer. Resultatet visar att arbete med barnkonsekvensanalyser pågår i varierande omfattning men att det inte har fått särskilt stort genomslag. Utbildning, uppföljning, att ledningen är drivande och att arbetet sker

långsiktigt är några av de faktorer som lyfts fram som väsentliga för ett lyckosamt arbete.

Slutsatserna av förstudien visar på behovet av att arbeta med utbildning och kompetensutveckling kring barnkonventionen, vikten av att ledningen är drivande och följer upp och granskar arbetet, samt vikten av att få in barnkonsekvensanalyser i de ordinarie arbetsprocesserna. Arbetet bör enligt studien ses som långsiktigt.

2.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Kyrkostyrelsen ser det som angeläget att barnkonsekvensanalyser blir en naturlig del i beredningen av ärenden som beslutas i Svenska kyrkan på dess olika nivåer. För att åstadkomma detta är det, som också framhålls av bland andra Svenska kyrkans unga, viktigt att kravet på barnkonsekvensanalys framgår av kyrkoordningen. I annat fall riskerar arbetet med barnkonsekvensanalyser att inte prioriteras i tillräckligt hög grad. Därför föreslår kyrkostyrelsen nu bestämmelser om genomförande av barnkonsekvensanalys på alla nivåer inom kyrkan.

När det gäller den lokala nivån föreslår kyrkostyrelsen att församlingsinstruktionens pastorala program alltid särskilt ska behandla barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. Kyrkostyrelsen ser kravet på barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen som ett viktigt styrmedel för att barnperspektivet ska få praktiskt genomslag i den dagliga verksamheten på församlingsnivå. Genom kravet på barnkonsekvensanalys i församlingens pastorala program lyfts detta perspektiv fram i församlingens grundläggande uppgift. Vidare föreslår kyrkostyrelsen att krav på att göra en barnkonsekvensanalys ska gälla inför beslut av såväl kyrkofullmäktige som kyrkoråd. För fullmäktige kommer kravet då att gälla för den beredning som görs av kyrkorådet eller en nämnd. Krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras föreslås även gälla sådana ärenden som kyrkoråden själva svarar för.

Även på stiftsnivå föreslår kyrkostyrelsen att det införs krav på barnkonsekvensanalys inför beslut såväl i stiftsfullmäktige som i ärenden som stiftsstyrelsen själv handlägger.

När det gäller den nationella nivån föreslår kyrkostyrelsen att det införs ett krav på att barnkonsekvensanalys ska göras när kyrkostyrelsen handlägger egna ärenden, på motsvarande sätt som föreslås för kyrkorådet och stiftsstyrelsen. Detta föreslås ske genom ett tillägg i 12 kap. 3 § i kyrkoordningen. Så som bestämmelsen är formulerad är det dock oklart om den även avser sådana ärenden där kyrkostyrelsen i någon mening, om än inte formellt, har berett en fråga för beslut i kyrkomötet genom att avge en skrivelse till kyrkomötet. För att även sådana fall ska täckas förslår kyrkostyrelsen en ändring i kyrkostyrelsens instruktion.

I promemorian har inte föreslagits något krav på barnkonsekvensanalys inför beslut i kyrkomötet. Några remissinstanser har framfört synpunkter på detta. På den nationella nivån sker inte någon motsvarande beredning av kyrkostyrelsen inför beslut i kyrkomötet som på den lokala och regionala nivån. För att åstadkomma barnkonsekvensanalyser inför beslut i kyrkomötets alla ärenden skulle det därför behöva införas ett krav när det gäller den beredning som sker i kyrkomötets utskott. Enligt kyrkostyrelsens mening är detta knappast rimligt eller ens praktiskt genomförbart utifrån de förutsättningar som utskottsarbetet bedrivs idag. En barnkonsekvensanalys som tas fram under utskottsberedningen av ett ärende i kyrkomötet torde av praktiska skäl aldrig kunna bli något annat än en ”tom pappersprodukt”. Det skulle snarare göra mer skada än nytta att låta

utskotten genomföra barnkonsekvensanalyser som av praktiska skäl inte kan hålla den kvalitet som måste eftersträvas.

Några remissinstanser har förordat en portalbestämmelse om barnkonsekvensanalys i stället för att bestämmelser om barnkonsekvensanalys ges i ett antal enskilda paragrafer. Kyrkostyrelsen anser emellertid att kravet på barnkonsekvensanalys inför beslut blir tydligare och mera konkret med den reglering som nu föreslås.

Som Strängnäs stift påpekar gäller kravet på barnkonsekvensanalys alla beslut, dvs. även sådana beslut som inte tydligt relaterar till den grundläggande uppgiften. Enligt kyrkostyrelsens uppfattning måste detta sägas framgå av de föreslagna bestämmelserna.

Kyrkostyrelsen instämmer i det som Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Lunds stift i anført om att det som bör eftersträvas är ett barnrättsorienterat arbetssätt där barnets perspektiv finns som en integrerad och naturlig del av församlingsarbetet. Kyrkostyrelsen anser emellertid, i motsats till Domkapitlet och stiftsstyrelsen, inte att det är lämpligt att i kyrkoordningen införa någon förklarande skrivning som visar på varför barnkonsekvensanalys är en obligatorisk del i beredningen av ärenden samt ska beaktas i församlingsinstruktionen. Kyrkostyrelsen anser inte heller att man bör skriva in någon ytterligare motivering till barnkonsekvensanalyser i kyrkoordningen.

Stiftsstyrelsen i Lunds stift har också framlagt förslaget att det skulle kunna göras ett tillägg till 48 kap. i kyrkoordningen med innebörd att revisorerna också ska granska att barnkonsekvensanalyser gjorts på ett tillfredsställande sätt. Enligt kyrkostyrelsens mening har revisorerna redan idag möjlighet att i den löpande verksamhetsrevisionen granska samtliga handlingar och har de synpunkter på brister i ärendehandläggningen bör de påtala detta. En sådan brist skulle kunna vara att barnkonsekvensanalys inte gjorts eller att den som gjorts är bristfällig. Kyrkostyrelsen ser därför inte att det behöver göras något tillägg i 48 kap. kyrkoordningen.

Några remissinstanser har framfört farhågor om att bestämmelserna om genomförande av barnkonsekvensanalys i beredningen av ärenden kommer att innebära ett alltför byråkratiskt arbetssätt och att barnets perspektiv riskerar att bli en administrativ fråga utan större koppling till det dagliga arbetet. Kyrkostyrelsen tror, i likhet med flera av remissinstanserna, att detta är en reell risk och har därför under våren 2012 tagit fram en *Handbok för barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan*. Handboken innehåller flera konkreta modeller för barnkonsekvensanalys som kan användas på olika nivåer inom Svenska kyrkan. Efter utvärdering kommer modellerna att bearbetas för att därefter kunna vara ett stöd i Svenska kyrkans arbete med barn och unga. Kyrkostyrelsen tror att denna handbok kommer att vara ett viktigt verktyg för att säkerställa att barnkonsekvensanalyser kan genomföras med hög kvalitet utan att handläggningstiderna blir orimligt långa.

3 Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 11 kap. 2 och 5 §§, 33 kap. 4 §, 38 kap. 17 § och 39 kap. 3 § samt rubriken till 39 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 39 kap. 19-24 §§, en ny inledande rubrik i 39 kap. samt sex nya rubriker före 39 kap. 19-24 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

2 § Kyrkomötet väljs av de röstberättigade i hela landet.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

2§ Tvåhundrafyrtionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.

Bestämmelser om rösträtt finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Två av kyrkomötets ledamöter väljs av utlandsförsamlingarna.

Bestämmelser om rösträtt och om valet finns i 39 kap.

Bestämmelser om valbarhet finns i 33 kap.

Antal ersättare

5 § För varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.

5 § Vid val enligt 2 § första stycket ska för varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.

Vid val enligt 2 § tredje stycket ska för varje ledamot utses tre ersättare.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Valbarhet

4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i sam-

4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i sam-

fälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

fälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige i 38 kap. 12 §, vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §, *direkta* val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § *och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.*

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.¹

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till den ändring som beslutades av kyrkomötet 2011 (SvKB 2011:6).

38 kap. Direkta val

Fasta valkretsmandat och utjämningsmandat vid val till Kyrkomötet

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat och 26 utjämningsmandat.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.¹

17 § *Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat, 2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.*

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.²

17 § *De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat. Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.*

¹ Gällande lydelse

² Lydelse enligt kyrkomötets beslut (SvKB 2011:7). Ändringen träder i kraft den 1 januari 2013.

39 kap. Valsätt vid indirekta val

Proportionellt valsätt

- 3 § Bestämmelserna i 4–18 §§ om möjlighet till proportionellt valsätt gäller vid val som görs av beslutande och verkställande organ.

Det finns särskilda bestämmelser om val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet i 19-24 §§.

39 kap. Indirekta val VALSÄTT VID INDIREKTA VAL

KsSkr 2012:3

VAL TILL KYRKOMÖTET FRÅN SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Övergripande ansvar

- 19 § Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för valets genomförande.

Rösträtt och valbarhet

- 20 § Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd väljer de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket. I kyrkorådets beslut får de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Den som väljs till ledamot eller ersättare ska vara valbar i en utlandsförsamling. Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 33 kap. 4 §.

Valets genomförande

- 21 § Varje kyrkoråd ska på en förteckning ange fem personer som är valbara till kyrkomötet enligt 20 § andra stycket. Namnen ska tas upp i en följd under varandra.

Förteckningen ska vara inkommen till kyrkostyrelsen senast den dag då de ordinarie direkta kyrkovalen hålls i enlighet med 38 kap. 6 §.

Sammanräkning

22 § *Kyrkostyrelsen svarar för sammanräkningen av valet.*

Vid sammanräkningen får namn på första plats en hel röst, namn på andra plats en halv röst, namn på tredje plats en tredjedels röst, namn på fjärde plats en fjärdedels röst och namn på femte plats en femtedels röst. De båda personer som vid sammanräkningen får de två högsta röstetalen blir ledamöter i kyrkomötet och de tre följande ersättare.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

Om en förteckning upptar namn på en person som inte är valbar anses namnet som obefintligt. Detsamma gäller namn utöver de fem första om fler namn finns på förteckningen.

Ersättarnas tjänstgöring

23 § *Ersättarna inträder i tjänst i den ordning som de har blivit valda. Alla ersättare kan tjänstgöra för båda ledamöterna.*

Om en ledamot avgår under mandatperioden utses den ersättare som har fått högst röstetal till ledamot.

Överklagande

24 § *Valet av ledamöter och ersättare till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd av utlandsförsamlingarnas röstberättigade medlemmar.*

Skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast fjorton dagar efter att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webb-sidor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd ska göra var sin rangordnad förteckning med fem valbara kandidater till kyrkomötet. I kyrkorådets beslut får bara de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet. Valbar är den som är valbar i någon utlandsförsamling. Kandidater som är placerade först tilldelas ett högre röstvärde och de därefter placerade ett lägre värde i en fallande skala. De båda som vid sammanräkningen av samtliga röster får det största antalet blir ledamöter i kyrkomötet och de tre följande ersättare. Kyrkostyrelsen har ett övergripande ansvar för valets genomförande och svarar för sammanräkningen. Valet till kyrkomötet kan inom 14 dagar från det att resultatet är kungjort överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens frånsatt tillägget i 39 kap. 21 § att förteckningarna med valbara personer ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast den dag då de ordinarie direkta kyrkovalen hålls i enlighet med 38 kap. 6 §. Vidare klargörs att resultatet av valet ska kungöras på kyrkostyrelsens webbsidor.

Remissinstanserna

Visby stift anför, när det gäller frågan om vem som ska ha rösträtt, att det är en grundprincip som i många sammanhang upprepats att den som är medlem i en församling i Svenska kyrkan i utlandet också är medlem i Svenska kyrkan. Denna grundprincip måste gälla fullt ut och därmed också få återverkningar på valen till kyrkomötet på så sätt att en kyrkorådsledamots medlemskap i en utlandsförsamling också innebär rätt att delta i kyrkorådets val till kyrkomötet. Man menar också att definitionen av ett kyrkoråd som har rösträtt måste framgå tydligt och en tidpunkt för när röstlängden ska fastställas bör anges. När det gäller frågan om valbarhet konstaterar stiftet att principen om att medlemskap i en utlandsförsamling ska innebära medlemskap i Svenska kyrkan medför att medlemskap i en utlandsförsamling ska vara grunden för valbarhet. *Visby stift* påpekar vidare att när det gäller val i Sverige har valnämnder vissa utpekade uppgifter. Stiftet anser att det behöver anges vem som i utlandsförsamlingarna ska ha ansvar för motsvarande uppgifter, som inrapportering, protokoll etc. *Visby stift* anser vidare att det av tydlighetsskäl vore bättre att i 38 kap. 17 § räkna upp samtliga mandat till kyrkomötet även om det innebär att mandat från såväl direkta som indirekta val anges i samma bestämmelse.

Svenska kyrkans valprovsnämnd har synpunkter på den föreslagna bestämmelsen i 39 kap. 24 § andra stycket om att en skrivelse med överklagande av valet ska ha inkommit till kyrkostyrelsen senast 14 dagar efter det att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webbplats. Valprovsnämnden påpekar att kyrkostyrelsen inte har någon egen webbplats och menar att det därför kan vara svårt för den som vill ta del av det anslagna resultatet.

Victoriaförsamlingen i Berlin framhåller att frågan om utlandssvenskars tillhörighet till Svenska kyrkan måste klargöras.

3.1 Bakgrund

En under hösten 2007 tillsatt utredning om förändrad organisation av Svenska kyrkan i utlandet fick bland annat i uppdrag att utreda förutsättningar och

möjligheter för representanter från utlandsförsamlingarna att vara delaktiga i kyrkomötet. I betänkandet *Utlandskyrkan – Struktur och delaktighet* (Svenska kyrkans utredningar 2009:1) föreslog utredningen att alla som tillhörde Svenska kyrkan och hade uppnått rösträttsåldern skulle ges rätt att rösta i valet till kyrkomötet oavsett om de var folkbokförda i Sverige eller hade varit det tidigare. Valet skulle avse två ledamöter i kyrkomötet från en särskild utlandsvalkrets omfattande dem som tillhör Svenska kyrkan men inte är folkbokförda i Sverige. Utredningen noterade att det saknades uppgifter om exakt hur många personer som skulle komma att tillhöra den nya valkretsen.

I sin skrivelse KsSkr 2011:5 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* föreslog kyrkostyrelsen direkta val till kyrkomötet med rösträtt för den som inte är folkbokförd i Sverige men tillhör Svenska kyrkan och har fyllt 16 år. Detta förslag avvisades dock av kyrkomötet.

Ekumenikutskottet bejakade i sitt betänkande E 2011:6 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* ambitionen att göra det möjligt för alla medlemmar i Svenska kyrkan att utöva ett inflytande på kyrkans verksamhet genom att delta i val till kyrkomötet. Man hade dock sådana invändningar mot delar av kyrkostyrelsens förslag att man menade att det inte utan ytterligare åtgärder var lämpligt att genomföra direkta val för dem som inte är folkbokförda i landet. Det som i första hand behövde åtgärdas var att få säkrare uppgifter om vilka som är röstberättigade, alltså uppgifter om vilka personer som tillhör Svenska kyrkan men inte är folkbokförda i Sverige. Ekumenikutskottet ansåg därför att ett indirekt valförfarande var lämpligare till dess att medlemskap i Svenska kyrkan för utlandsboende kan fastställas och hållas aktuellt på ett förutsägbart och tillfredsställande sätt. Utskottet föreslog därför att två fasta utlandsmandat i kyrkomötet efter 2013 års kyrkoval skulle tillsättas gemensamt av kyrkoråden i utlandsförsamlingarna.

I betänkandet konstaterade Ekumenikutskottet vidare att Kyrkorättsutskottet i ett yttrande hade påpekat att kyrkomötet bör vara det organ som beslutar hur kyrkomötet väljs. Därför borde kyrkostyrelsen enligt Ekumenikutskottet ges i uppdrag att till kommande års kyrkomöte utforma de regler som krävs för att genomföra valen till de två fasta utlandsmandaten.

Genom att bifalla punkt 7 i förslaget i Ekumenikutskottets ovan nämnda betänkande uppdrog kyrkomötet åt kyrkostyrelsen att återkomma till 2012 års kyrkomöte med ”den reglering som krävs för att genomföra indirekta val som anges i 38 kap. 17 § kyrkoordningen i dess lydelse enligt bilaga 5”. Den i kyrkomötets beslut åberopade bestämmelsen i 38 kap. 17 § ska enligt beslutet träda i kraft den 1 januari 2013. I sin nya utformning har det ändrade första stycket i den nämnda paragrafen följande lydelse:

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat,
2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.

3.2 Kyrkostyrelsens överväganden

I kyrkoordningen finns redan idag bestämmelser om indirekta val. Dessa gäller visserligen inte utan särskilda beslut för utlandsförsamlingarna men skulle kunna göras tillämpliga när det ska genomföras ett val till kyrkomötet. Det är dock inte givet att detta är det lämpligaste. Som framhålls i promemorian är förutsättningarna annorlunda när val ska ske av utlandsförsamlingar utspridda i olika delar av världen mot vad som gäller när t.ex. ledamöterna i kyrkofullmäktige är samlade på en plats för att välja kyrkoråd. Det är också skillnad på att välja en

enda person till biskop mot att välja två ledamöter jämte ett antal ersättare till kyrkomötet.

KsSkr 2012:3

Rösträtt

Det framgår av Ekumenikutskottets betänkande att man har utgått från att det är kyrkoråden i utlandsförsamlingarna som ska delta i valet till kyrkomötet. Det står dock inte klart om tanken har varit att det är kyrkoråden som kollektiv eller kyrkorådens enskilda ledamöter som ska delta i valet. I promemorian föreslås att det ska vara kyrkoråden som sådana som väljer ledamöter och ersättare till kyrkomötet. Kyrkostyrelsen instämmer i denna bedömning. Eftersom kyrkoråden inte har ett fixerat antal ledamöter skulle en konsekvens av att ge de enskilda ledamöterna direkt rösträtt vara att församlingarna skulle få olika stort inflytande över valet beroende på hur många ledamöter man har i kyrkorådet. Detta bör enligt kyrkostyrelsens mening undvikas.

Visby stift har anfört att principiellt måste gälla att den som är medlem i en utlandsförsamling också ska anses vara medlem i Svenska kyrkan och därmed ha rätt att delta i kyrkorådets val av kyrkomötesledamöter. Kyrkostyrelsen delar inte uppfattningen att detta är en gällande grundprincip i alla sammanhang. Kyrkostyrelsens förslag om vilka i kyrkorådet som ska ha rösträtt knyter helt an till vad som gäller vid val av biskop enligt 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen. Då det på vissa platser förekommer samverkan med andra nordiska evangelisk-lutherska kyrkor är det inte givet att alla kyrkorådsledamöter i en utlandsförsamling tillhör Svenska kyrkan. Enligt kyrkostyrelsens mening är det rimligt att samma rösträttsbestämmelser gäller när kyrkoråden väljer ledamöter och ersättare till kyrkomötet som när de deltar i biskopsval. Den av Visby stift återopade grundprincipen om ett givet samband mellan församlings- och kyrkotillhörighet bör därför, enligt kyrkostyrelsens mening, inte heller bli tillämplig i fråga om rätt att delta i val av kyrkomötesledamöter.

Visby stift har vidare anfört att definitionen av ett röstberättigat kyrkoråd måste framgå tydligt och att en tidpunkt för när röstlängden ska fastställas bör anges. Även när det gäller denna fråga finns motsvarande reglering för val av elektor vid biskopsval där det i 8 kap. 23 a § sägs att de valda ledamöterna i kyrkorådet i varje församling i utlandskyrkan ska välja elektor. Enligt 2 kap. 16 § i kyrkoordningen beslutar kyrkostyrelsen vilka församlingar som finns inom Svenska kyrkan i utlandet. I 2 kap. 17 § sägs att varje församling ska ha en församlingsordning. Av kyrkostyrelsens beslut om församlingsordning (SvKB 2010:1) framgår i 6 § att det ska finnas ett kyrkoråd. Det finns alltid en aktuell förteckning, eller beslut som utgör underlag för en förteckning, över vilka församlingar som är utlandsförsamlingar i kyrkoordningens mening och det är kyrkoråden i dessa församlingar som ska ha rösträtt.

Någon inskränkning till de *valda* ledamöterna behöver inte göras eftersom kyrkoherden inte i egenskap av präst redan har rösträtt såsom fallet är vid val till biskop i Visby stift. Däremot kan det finnas kyrkorådsledamöter i utlandsförsamlingarna som är folkbokförda i Sverige och därmed har rösträtt i det direkta valet till kyrkomötet. För att dessa personer inte ska ha en dubbel rösträtt anges att det är de kyrkorådsledamöter som inte är folkbokförda i Sverige som har del i utlandsförsamlingens val till kyrkomötet.

Valbarhet

När det gäller valbarhet som ledamot eller ersättare föreslår kyrkostyrelsen att samma valbarhetsregler ska gälla som för elektor i biskopsvalet. Det innebär att utöver den grundläggande bestämmelsen i 33 kap. 4 § om krav på tillhörighet till

Svenska kyrkan för uppdrag som förtroendevald på nationell nivå ska den som väljs till kyrkomötet också vara valbar i en församling i Svenska kyrkan i utlandet. Detta kan sägas motsvara det som gäller för det direkta valet där valbarheten är inskränkt till valkrets. De personer som både är valbara i en utlandsförsamling och folkbokförda i Sverige kan sägas ha en dubbel valbarhet genom att även vara valbara från ett stift som valkrets. Eftersom valbarheten inte är en individuell rättighet som man själv förfogar över finns dock inte samma principiella invändningar mot denna dubbla valbarhet som mot dubbel rösträtt.

Som framhålls i promemorian kommer även den ledamot som genom att flytta mister valbarheten i en utlandsförsamling och därmed sin valbarhet i kyrkomötet ha möjligheten enligt 33 kap. 10 § att ha kvar sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden. Det står naturligtvis fritt för den som vill, att frånträda sitt uppdrag.

Valets genomförande

Det är önskvärt att valet kan genomföras på ett så enkelt sätt som möjligt. Kyrkostyrelsen föreslår därför, i likhet med promemorian, att de båda ledamöterna från Svenska kyrkan i utlandet ska ha tre gemensamma ersättare och att dessa ska inträda i samma ordning oavsett vilken ledamot som tjänstgöringen avser. Då det finns tre ersättare att tillgå bedömer kyrkostyrelsen, i likhet med promemorian, att det inte behövs regler om fyllnadsval om någon ledamot eller ersättare avgår under mandatperioden.

Även när det gäller hur valen ska gå till instämmer kyrkostyrelsen i promemorians förslag. Det innebär i huvudsak att kyrkorådet i varje utlandsförsamling ska göra en förteckning med fem valbara kandidater i rangordning. De kandidater som får förstaplatser får en hel röst, de som kommer på andraplatser en halv röst, de som hamnar på tredjeplatser en tredjedels röst osv. Kyrkostyrelsen, som får ett övergripande ansvar för valets genomförande, ska svara för sammanräkningen av rösterna. De kandidater som får det högsta respektive det näst högsta sammanlagda röstetalet utses till ledamöter. Den kandidat som kommer på tredje plats blir första ersättare, den som kommer på fjärde plats andra ersättare och den på femte plats tredje ersättare. Det får anses följa av kyrkostyrelsens övergripande ansvar att den kan ge eventuella kompletterande instruktioner för valets genomförande om detta visar sig behövas. Det blir då fråga om rent praktiska anvisningar.

Visby stift anser att det bör anges vem som i utlandsförsamlingarna ska ha ansvar för motsvarande uppgifter som valnämnderna har i de direkta valen i Sverige. Med de bestämmelser som kyrkostyrelsen nu föreslår för valets genomförande kommer det egentligen inte att finnas några uppgifter som motsvarar dem som en valnämnd har i de direkta valen. Det blir endast fråga om att expediera ett kyrkorådsbeslut till kyrkostyrelsen. Någon reglering torde enligt kyrkostyrelsens mening inte vara nödvändig utan församlingen själv bör utarbeta en lämplig rutin för det som behöver göras. Inte heller när det gäller nominering av kandidater finns det skäl att ha en kyrkoordningsreglering. Det kommer sannolikt att förekomma underhandskontakter för att man ska kunna resonera sig fram till vilka personer som kan vara lämpliga att välja och som kan få ett så brett stöd som möjligt.

När det gäller det direkta valet till kyrkomötet finns ett antal tidpunkter som måste iaktas och som syftar till att valet ska vara avslutat viss tid och att den preliminära sammanräkningen av röster ska kunna göras. Enligt kyrkostyrelsens mening bör även valet från utlandsförsamlingarna genomföras i sådan tid att sammanräkningen kan göras på kvällen på valdagen. Därför bör tidpunkten för när resultatet av en utlandsförsamlings beslut om fem kandidater senast ska ha inkommit till

kyrkostyrelsen anges i kyrkoordningen. Tidpunkten bör vara samma dag som de ordinarie direkta valen hålls i enlighet med vad som föreskrivs i 38 kap. 6 §.

KsSkr 2012:3

Överklagande

När det gäller överklagande föreslår kyrkostyrelsen att valet av ledamöter och ersättare ska få överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd av utlandsförsamlingarnas röstberättigade medlemmar. Vid de direkta valen används stiftens anslagstavlor för att kungöra när sammanräkningen är avslutad. Det finns inte några bestämmelser om en kyrkostyrelsens anslagstavla och en sådan skulle inte heller vara någon lämplig plats för de klagoberättigade att få del av resultatet. I promemorian har därför föreslagits att resultatet ska anslås på kyrkostyrelsens webbplats. Det är, enligt kyrkostyrelsens mening, naturligtvis viktigt att det är så enkelt som möjligt att ta del av det anslagna resultatet. Med hänsyn till de förutsättningar som gäller för detta val har kyrkostyrelsen svårt att se något bättre alternativ än att valresultatet kungörs via internet. Som Valprovsnämnden anfört har kyrkostyrelsen inte någon egen webbplats men däremot egna webbsidor på Svenska kyrkans webbplats under www.svenskakyrkan.se/kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen anser att det är på dessa sidor resultatet bör kungöras. Kyrkostyrelsen föreslår därför att skrivelse med överklagande ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast fjorton dagar efter att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webbsidor.

Övrigt

Visby stift har anfört att man anser att det av tydlighetsskäl vore bättre att i 38 kap. 17 § räkna upp samtliga mandat till kyrkomötet även om det innebär att mandat från såväl direkta som indirekta val anges i samma bestämmelse. Kyrkostyrelsen delar inte denna uppfattning. Samlade bestämmelser om samtliga mandat i kyrkomötet finns i 11 kap. i kyrkoordningen. Enligt kyrkostyrelsens mening är det mer konsekvent med uppbyggnaden av kyrkoordningen att bestämmelserna om de mandat som besätts genom direkta val återfinns i 38 kap. och bestämmelserna om de mandat som besätts genom indirekta val finns i 39 kap. kyrkoordningen.

4 Beslut om namnändringar

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 37 kap. 55 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap. Ändringar i indelningen

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Även ändring av namn på en kyrklig enhet som inte har samband med ett indelningsbeslut ska träda i kraft 1 januari. Beslut om sådan namnändring ska fattas sex månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrat sig har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

4.1 Bakgrund

Enligt 37 kap. 55 § ska stiftsstyrelsen i beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastoratssamfälligheter och kontrakt också besluta om namn på enheterna. I sådana fall gäller redan idag att besluten träder i kraft vid årsskiftet när indelningsändringen träder i kraft.

Enligt bestämmelsen ska stiftsstyrelsen även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter. Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om ett beslut om att ändra namn i sådant fall. När det gäller namnändringsbeslut som inte har samband med indelningsändring saknas bestämmelser om tid för ikraftträdande och när besluten senast ska fattas.

De två senaste åren har i några fall förekommit att beslut om namnändring av kyrkliga enheter fattats i mitten av december. Dessa beslut har kommunicerats till kyrkostyrelsen antingen i slutet av december eller under januari året därpå. Detta har i sin tur inneburit att kyrkostyrelsen inte har kunnat kommunicera dessa beslut vidare till statliga myndigheter förrän efter det att myndigheterna har genomfört uppdateringar av sina system och databaser i samband med årsskiftet. Om namnändringen måste införas i efterhand i till exempel folkbokföringen innebär detta merkostnader för staten, samtidigt som det förorsakar irritation hos de statliga myndigheterna. Missnöje med denna ordning har framförts av myndigheterna. Om namnändringen inte införs i systemen kommer samtliga personer som är folkbokförda i den berörda församlingen under ett helt år att ha ett felaktigt församlingsnamn i folkbokföringen.

Kyrkoval genomförs vart fjärde år och påverkar på många sätt indelningsarbetet och är beroende av den indelning som ska gälla året efter valåret. Kyrkovalen genomförs för den organisation som gäller från och med 1 januari året efter valåret. I 38 kap. 25 § i kyrkoordningen regleras att de nomineringsgrupper som ska ställa upp i kyrkovalet ska ha en registrerad gruppbezeichnung som innehåller stiftets, samfällighetens eller församlingens namn i nominativ- eller genitivform beroende på vilken nivå de registreras. Undantaget från detta är de grupper som är registrerade för val till kyrkomötet. Grupperna ska senast den 15 april valåret ha ansökt om att få bli registrerade och ha anmält kandidater. Enligt 26 § gäller en gruppbezeichnung tills vidare, men den upphör att gälla och ska tas bort ur registret om det inte finns någon samfällighet eller församling med namn som ingår i gruppbezeichnung. Det är därför viktigt att förutsättningarna för gruppregistreringen är klara i god tid och inte heller kan ändras när som helst inför ett kyrkoval.

4.2 Kyrkostyrelsens överväganden

För att komma tillrätta med den ovan beskrivna problematiken med sen kommunikering av beslut om namnändring föreslår kyrkostyrelsen att det i kyrkoordningen regleras att beslut om att ändra namn på enheter, även om dessa inte har samband med en indelningsändring, alltid ska träda i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet och fattas senast sex månader före ikraftträdandet.

För att skapa så goda förutsättningar som möjligt inför kyrkovalet föreslås att beslut om namnändring som ska träda i kraft den 1 januari året efter ett valår ska, även om beslutet saknar samband med ett indelningsbeslut, fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.

5 Särskild utjämningsavgift

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 44 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap. Ekonomisk utjämning

4§ Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap. 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift med högst samma belopp.

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap. 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift med högst samma belopp. *Om avgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för det nationella utjämningsystemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: I de fall nivån på den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftsbidrag brutto ska prästlönstillgångarna i det aktuella stiftet betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån för att på detta sätt garantera att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämnings-systemet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Härnösands stift, Visby stift, Göteborgs stift, Stiftsstyrelserna i Linköpings, Uppsala och Stockholms stift samt Svenska kyrkans överklagandenämnd har inget att invända mot förslaget.

Inte heller *Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Karlstad stift* har något att erinra mot förslaget. Stiftet framhåller att det rimmar väl med solidaritet och medmänsklighet men påtalar, i likhet med *Luleå stift samt stiftsstyrelserna i Skara och Växjö stift*, att ett stort överskott av förvaltningen ett enskilt år kan bero på stormfällning och andra kalamiteter inom skogsbruket. Därför kan det behövas en urkopplingsfunktion till den föreslagna regeln. De virkesintäkter som erhålls ett år med mycket stormfälld skog måste betraktas som förskott för kommande år och bör komma stiftet och dess församlingar till del för de år det gäller. *Stiftsstyrelserna i Skara och Växjö stift* efterlyser bestämmelser om dispensmöjligheter för dessa situationer. *Luleå stift* föreslår i stället att avgiften ska beräknas på ett genomsnitt de senaste fem räkenskapsåren. Under år där ett enskilt stifts prästlönstillgång gör ett negativt resultat skulle detta dock kunna skapa en situation där det saknas likvida medel att betala den särskilda utjämningsavgiften med. Detta bör tas i beaktande och kanske bör den särskilda utjämningsavgiften alltid vara noll kronor under ett år där förvaltningen visat ett negativt resultat.

Stiftsstyrelserna i Västerås, Skara, Växjö och Lunds stift framhåller att de regleringar som föreslås i promemorian kan innebära att incitamentet för stiftet att rationalisera förvaltningen för att öka avkastningen blir mindre om ett gott arbete på stiftet med förvaltningen av prästlönstillgångarna inte ger något synligt resultat för ekonomin inom stiftet, dvs. stift och församlingar. *Stiftsstyrelsen i Västerås stift* anser att detta vore olyckligt. Ansvar för förvaltningen är delegerat till stiftet och då bör, enligt stiftsstyrelsen, också resultatet av hur detta ansvar hanteras märkas på stiftsnivå. *Stiftsstyrelsen i Växjö stift* anser att denna aspekt behöver utredas ytterligare. *Stiftsstyrelsen i Lunds stift* anser det också viktigt att öka församlingarnas intresse av att förvaltningen sköts så rationellt som möjligt.

Stiftsstyrelsen i Växjö stift uppfattar den nivå som stiftsbidraget har råkat hamna på som irrelevant som tak för vad stiftet får tillgodogöra sig av prästlönstillgångarnas avkastning. Man anser att ju mer förvaltning, affärsverksamhet och vinstdelning regleras och kringskärs av olika regler desto ineffektivare riskerar verksamheten att bli.

Strängnäs stift är inte berett att tillstyrka promemorians förslag angående den särskilda utjämningsavgiften och menar att det vore bättre att beakta frågan i den aviserade översynen av utjämningsystemet.

5.1 Bakgrund

Före år 2005 betalade prästlönstillgångarna in den särskilda utjämningsavgiften från förvaltningen direkt till den nationella nivån. 2003 års kyrkomöte beslöt att stiftet i fortsättningen skulle få tillgodogöra sig den särskilda utjämningsavgiften, samtidigt som den nationella nivån avräknar motsvarande belopp från bruttonivån på stiftsbidraget. På detta vis kunde en önskan om att minska rundgången av pengar i utjämningsystemet uppfyllas.

Tabellen nedan visar omfattningen av den särskilda utjämningsavgiftens avvikelse från det nationella utjämningsystemet och i vilka stift de överskjutande beloppen uppstått:

Stiftens överskott från utjämningsystemet 2005-2011

tkr	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Summa
Uppsala	0	0	0	0	0	0	0	0
Linköping	0	0	0	0	0	0	0	0
Skara	805	930	0	0	0	0	290	2 025
Strängnäs	0	0	6 350	6 020	0	0	0	12 370
Västerås	0	0	0	0	0	0	0	0
Växjö	0	0	8 330	7 980	0	4 380	14 250	34 940
Lund	0	4 330	10 380	3 150	0	0	0	17 860
Göteborg	0	0	0	0	0	0	0	0
Karlstad	0	0	0	0	0	0	0	0
Härnösand	0	0	0	0	0	0	0	0
Luleå	0	0	0	0	0	0	0	0
Visby	0	0	0	0	0	0	0	0
Stockholm	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	805	5 260	25 060	17 150	0	4 380	14 540	67 195

Det rör sig om totalt cirka 70 mnkr i mellanskillnad mellan särskild utjämningsavgift och stiftsbidrag brutto sett över tiden. Det är fyra stift som har återkommande avvikelser.

Vid tiden för nämnda ändringar i utjämningsystemet med ikraftträdande från 2005 förutsågs inte att den särskilda utjämningsavgiften kunde överstiga stiftsbidrag brutto i den omfattning som skett. En del av förklaringen till de stora överskotten går dock att härleda till stormfällningarna 2005 och 2007, vilka drabbade skogarna i Växjö stift särskilt hårt.

5.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Avkastningen från prästlönstillgångarna omfattas av Svenska kyrkans nationella utjämningsystem. Hälften av avkastningen delas ut till församlingar med rätt till del i avkastningen efter fastställda andelstal och den andra hälften får stiftet tillgodogöra sig i form av särskild utjämningsavgift. Denna avgift ingår som en avdragspost i stiftsbidragsmodellen i samband med fördelning av stiftsbidrag.

Om den särskilda utjämningsavgiften överstiger det bruttobidrag varifrån avdrag görs, leder detta enligt dagens ordning till att det aktuella stiftet får tillgodogöra sig hela den särskilda utjämningsavgiften samtidigt som stiftsbidrag netto från den nationella nivån blir noll. Den uppkomna skillnaden i belopp stannar således i det aktuella stiftet och härigenom undantas en del av utjämningsavgiften från det nationella utjämningsystemet. När de nuvarande bestämmelserna om särskild utjämningsavgift ändrades genom beslut i kyrkomötet 2003 så att den särskilda utjämningsavgiften kom att avräknas mot stiftsbidragen, var en utgångspunkt att den situationen att den särskilda utjämningsavgiften översteg ett

stifts stiftsbidrag inte kunde uppkomma annat än i något enstaka undantagsfall. Som ovan beskrivits har verkligheten visat att detta ändå sker från tid till annan. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det införs en bestämmelse om att i de fall utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för utjämnings-systemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Några stift har framfört farhågor om att förslaget kommer att få en negativ inverkan på stiftens incitament att anstränga sig för att öka avkastningen av förvaltningen. Kyrkostyrelsen konstaterar att prästlönetillgångarna enligt 46 kap. 1 § har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse vilket innebär att de ska ses som en gemensam förmögenhetsmassa. Det kan vidare konstateras att det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att skapa ekonomiska i huvudsak likvärdiga förutsättningar för den kyrkliga verksamheten i hela landet för att Svenska kyrkan därigenom ska kunna upprätthålla en rikstäckande verksamhet. Den nu föreslagna bestämmelsen i kyrkoordningen syftar endast, som ovan nämnts, till att säkerställa att – som systemet från början var tänkt – särskild utjämningsavgift inte till någon del faller utanför detta utjämningsystem. Detta borde inte riskera att få en negativ inverkan på stiftens incitament att upprätthålla en god förvaltning av prästlönetillgångarna.

Som framförts från några remissinstanser torde det i en del fall vara så att ett stort överskott i förvaltningen av prästlönetillgångar ett visst år beror på en ovanligt stor mängd stormfälld skog eller andra oförutsedda händelser av tillfällig karaktär. Stiftet får, enligt 44 kap. 4 § 2 stycket, för likviditets- och utjämningsändamål, hålla inne medel för förvaltningen av egendomen. I den tidigare ordningen före 2005 tillämpades vissa regler för avkastningen som innebar att ett stift medgavs att för likviditets- och utjämningsändamål hålla inne avkastning från fastighetsförvaltningen motsvarande ett års normalvinst. När det gällde fondförvaltningen angavs att ett stift kunde hålla inne vinster av värdepappersförvaltningen upp till 40 procent av värdepapperens bokförda värde innan dessa orealiserade vinster lades till grund för särskild utjämningsavgift. Även enligt nu gällande ordning har liknande principer tillämpats vid fördelningen av stiftsbidrag. Kyrkostyrelsen har dock möjlighet att medge dispens från detta s.k. konsolideringstak. Så har exempelvis Växjö stift under flera år fått dispens att överskrida konsolideringstaket vilket inneburit att man har kunnat ansamla stora vinstmedel i förvaltningen till följd av stormfällningarna i samband med stormarna Gudrun och Per. Enligt kyrkostyrelsens mening får det bli en fråga för kyrkostyrelsen och berört stift hur en dispens från konsolideringstaket närmare ska utformas i händelse av t.ex. onormalt stor stormfällning.

Diskussioner har påbörjats mellan kyrkostyrelsen och stiftet om hur den särskilda utjämningsavgiften ska behandlas i stiftsbidragsmodellen på lite längre sikt. Denna fråga kräver dock en del utredningsarbete och några ändringar är i nuläget inte aktuella. Den problematik som adresseras med den nu föreslagna ändringen var, som nämnts ovan, aldrig avsedd att inträffa när den särskilda utjämningsavgiften växlades ut mot delar av stiftsbidraget 2005. Det rör sig alltså om en missbedömning som då gjordes och som har varit ett problem sedan dess. Det är dock relativt enkelt att snabbt åtgärda genom att den överskjutande delen av avgiften betalas in till den nationella nivån. Kyrkostyrelsen vill också i sammanhanget erinra om att en översyn av utjämningsystemet planeras ske. Större förändringar av principiell karaktär bör därför anstå till dess en sådan utredning har skett.

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. av följande lydelse.

Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.

Inledning

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet. Kyrkan är Kristi kropp och därför i grunden en: ”en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt” (Ef 4:4-6). I trosbekännelsen uttrycks också tron på en enda kyrka. I den lutherska traditionen beskriver den Augsburgska bekännelsen kyrkan och dess enhet på följande sätt: ”Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense ifråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten”.

Kristen tro levs i olika kontexter och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen. Detta har lett till framväxten av den ekumeniska rörelsen.

Svenska kyrkan har tagit aktiv del i de ekumeniska strävandena sedan rörelsens början, både internationellt och i Sverige. Svenska kyrkan delar den ekumeniska rörelsens övertygelse att Jesu bön om enhet (Joh 17:21) är en kallelse att söka de kristnas synliga enhet.

Detta kommer till uttryck i bön, teologiska samtal och diakonalt arbete, där ansvaret för medmänniskorna och skapelsen uppfordrar kyrkorna att arbeta tillsammans. Mötet mellan olika kristna traditioner ger impulser till kyrkornas fortlöpande reflektion över trons innebörd och möjlighet till ömsesidig kritisk dialog.

Det ekumeniska arbetet sker på nationell nivå, i stiftet och i församlingarna. Församlingsekumeniken är särskilt betydelsefull, då man möter andra kristna i den lokala miljön, lär känna deras traditioner, ber och firar gudstjänst tillsammans och samverkar i olika uppgifter där möjlighet finns.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet, och med andra kyrkor efter särskilda överenskommelser.

59 kap. Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.

Ansvaret för Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund

- 1 § Av 10 kap. 3 § framgår att kyrkostyrelsen svarar för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.
- 2 § Beslut om Svenska kyrkans medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ fattas av kyrkomötet.

- KsSkr 2012:3
- 3 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.
- 4 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan

- 5 § Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan med andra trossamfund träffas genom beslut av kyrkomötet.
- 6 § Bestämmelser om att Läronämnden ska yttra sig före kyrkomötets beslut om ekumeniska överenskommelser finns i 11 kap. 17 § 5.
- 7 § Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.
- 8 § Ett stift kan ha vänstiftsrelationer med stift eller motsvarande i andra kyrkor.
Innan stiftsstyrelsen träffar ett vänstiftsavtal med ett stift eller motsvarande i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet godkännas av kyrkostyrelsen efter hörande av Biskopsmötet. Kyrkostyrelsens prövning avser konsekvenser för Svenska kyrkans samlade ekumeniska relationer.
- 9 § En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.
Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

Yttranden och samråd

- 10 § Bestämmelser om att kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av beslut i ekumeniska frågor av större vikt finns i 12 kap. 3 a §.
- 11 § Inför beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt ska kyrkostyrelsen samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.

Särskilt om gudstjänster och kyrkliga handlingar

- 12 § Bestämmelser om när en gudstjänst tillsammans med en församling i annat kristet samfund får firas som huvudgudstjänst finns i 17 kap. 7 §.
- 13 § Bestämmelser om när en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar i en annan kyrka eller annat kristet samfund finns i 17 kap. 17 §.
- 14 § Bestämmelser om när alternativ formulering av den nicenska trosbekännelsen vid gudstjänst tillsammans med en ortodox församling får användas finns i 18 kap. 7 §.

- 15 § Av 19 kap. 1 § framgår att Svenska kyrkan erkänner varje dop som har skett i Faderns och Sonens och den helige Andes namn med rent vatten genom begjutning eller nedsänkning.
- 16 § Bestämmelser om upptagande i Svenska kyrkan av en vuxen som är döpt i en annan kyrkas ordning finns i 29 kap. 4 §. Bestämmelser om barns upptagande i Svenska kyrkan finns i 29 kap. 3 §.
- 17 § Av 20 kap. 2 § framgår att var och en som är döpt får ta emot nattvardsgåvorna i Svenska kyrkan.
- 18 § Bestämmelser om vad som gäller vid nattvardsfirande tillsammans med något annat kristet trossamfund finns i 20 kap. 6-8 §§.
- 19 § Bestämmelser om vem som får konfirmeras i Svenska kyrkan finns i 22 kap. 2 § andra stycket.
- 20 § Bestämmelser om när en biskop får leda vigning till uppdragen som biskop, präst och diakon i en annan kyrka eller ett annat kristet samfund finns i 25 kap. 9 §.

Särskilt om behörighet att utöva vigningstjänsten

- 21 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som präst i de fall vederbörande inte har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning finns i 31 kap. 2-4 §§.
- 22 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som diakon i de fall vederbörande inte har vigts till diakon i Svenska kyrkans ordning finns i 32 kap. 2-4 §§.

Anställning i Svenska kyrkan av den som tillhör en annan kyrka eller ett annat samfund

- 23 § Bestämmelser om vem som är behörig att anställas på och inneha en tillsvidareanställning i Svenska kyrkan finns i 34 kap. 7 §.

Upplåtelse av kyrka i ekumeniska sammanhang

- 24 § Bestämmelser om upplåtelse av kyrka finns i 41 kap.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoordningen ändras så att en ny fjortonde avdelning införs med en inledningstext som anger den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och ett nytt 59 kap. med dels bestämmelser av övergripande eller förtydligande karaktär gällande regleringen av ekumeniken, dels hänvisningsbestämmelser till de saksammanhang där ekumeniska aspekter regleras.

Promemorians förslag: Överensstämmer huvudsakligen med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Remissen skickades till alla domkapitel och stiftsstyrelser, samt 5 församlingar i varje stift. Alla stift har svarat, i tio fall har svar inkommit från såväl domkapitel som stiftsstyrelse, i två fall enbart från domkapitlet och i ett fall enbart från stiftsstyrelsen. Två stift bejakar inledningstexten och utformningen av bestämmelserna utan förslag på ändringar, medan sju stift bejakar förslaget men har olika synpunkter på justering av inledningstexten och kommentarer till vissa bestämmelser. *Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Växjö stift* föreslår motsatt ordning med hänvisningsparagraferna, d v s att alla bestämmelserna ska samlas i ekumenikkapitlet och hänvisningarna till dessa ska finnas i andra kapitel i saksammanhangen. *Domkapitlet och stiftsstyrelserna i Lund och Karlstad stift* menar att inledningstexten ger en tillräckligt tydlig teologisk motivering för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och att utformningen av paragraferna gör det lättare att få överblick över kyrkoordningens reglering av ekumeniska frågor, men avstyrker ändå förslaget att ha ett nytt kapitel. *Domkapitlet och stiftsstyrelserna i Skara och Göteborgs stift* avvisar förslaget på införandet av ett nytt kapitel, och föreslår istället någon form av sammanställning som publiceras på annat sätt t ex som appendix eller på nätet. De föreslår att de nya bestämmelserna kunde inordnas på andra ställen i kyrkoordningen och att den teologiska motiveringen kunde arbetas in i t ex inledningskapitlet. Sammanfattningsvis kan det konstateras att nio stift är positiva till förslaget och fyra avvisar ett nytt kapitel men tycker att en teologisk motivering av ekumeniken behövs i kyrkoordningen, och någon form av sammanställning av ekumeniska bestämmelser utanför kyrkoordningen skulle vara av värde.

Av 65 möjliga församlingar har 20 svarat. Av dessa är nio positiva till förslaget i befintligt skick, både gällande inledningstexten och bestämmelserna. Åtta församlingar är positiva till inledningstexten men med förslag till justeringar och några frågor kring några bestämmelser. Tre församlingar överväger alternativet att ha en sammanställning av bestämmelserna som appendix istället för ett eget kapitel, och två av dessa föreslår att inledningstextens innehåll inarbetas i kyrkoordningens första kapitel. Sammanfattningsvis kan det konstateras att 17 församlingar är positiva till förslaget och tre överväger en annan möjlighet utan att helt avvisa förslaget.

6.1 Bakgrund

Vid 2006 års kyrkomöte behandlades förslaget om ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan. I samband med detta redovisades att bestämmelser i sex olika kapitel i kyrkoordningen skulle bli direkt tillämpliga efter ingående av överenskommelsen. Kyrkostyrelsen förde ett

resonemang kring detta faktum och föreslog att möjligheten att föra in vissa övergripande bestämmelser om ekumenik i kyrkoordningen kunde prövas. Med hänvisning till detta väcktes en motion vid samma kyrkomöte där det föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen ”att utforma ett förslag till avsnitt om ekumeniken i kyrkoordningen med inriktning på grundläggande förutsättningar, ansvar och stöd i de ekumeniska relationerna”.

Kyrkomötet beslöt att uppdra åt kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningen ur ett ekumeniskt perspektiv, överväga vilka behov av förändringar i kyrkoordningen som kan finnas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till förändringar i kyrkoordningen (motion 2006:25, Eu 2006:7, KmSkr 2006:5).

6.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Vid en genomgång visar det sig att ekumeniska bestämmelser återfinns i 14 av kyrkoordningens 58 kapitel. I huvudsak handlar det om enskilda bestämmelser som rör gudstjänster, dop, konfirmation, nattvard, upptagande i kyrkan, vigningstjänsten och anställning i Svenska kyrkan. Ett fåtal bestämmelser anger hur beslut i viktigare ekumeniska frågor fattas.

Teologiska inledningstexter med viss bäring på ekumenik återfinns på tre ställen. I inledningen till första avdelningen sägs det att Svenska kyrkan ”i fortlöpande samtal med andra traditioner fortsätter att utlägga sin tro”. I inledningen till fjärde avdelningen anges att Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om ekumeniska relationer. I inledningen till sjunde avdelningen definieras biskopens uppdrag som ett tecken på kyrkans enhet.

I kyrkoordningen återkommer flera gånger formuleringen ”annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med”. Ingenstans i kyrkoordningen framgår vilka de sistnämnda är, än mindre vad de innehåller.

Under utredningen av denna fråga har olika lösningar övervägts. En är att avstå från att utvidga kyrkoordningen med ett nytt kapitel och i stället lösa behoven av överblick genom en separat publicerad ”lathund” (kanske på nätet) där hänvisningarna till olika ställen i kyrkoordningen är enkla och tydliga utifrån praktiska situationer. Svenska kyrkans principiella grundsyn fick i så fall dokumenteras på annat sätt, utanför kyrkoordningens ram.

En helt annan lösning är att införa ett komplett ekumenikkapitel till vilket bestämmelserna i de andra kapitlen överflyttas. Då finns allt samlat i ett enda sammanhang som kan förles med en teologisk inledningstext i likhet med övriga delar av kyrkoordningen. Lösningen skulle dock innebära att alla de kapitel och saksammanhang från vilka ekumenikbestämmelserna flyttats behöver förles med hänvisningar. Så skulle t.ex. kapitlet om behörighet till vningstjänsten som präst behöva ha hänvisningar till ekumenikkapitlet beträffande vad som särskilt gäller i ekumeniska relationer. Det kan dock erinras om att kyrkostyrelsen i skrivelsen *Ekumeniska överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan* (KsSkr 2006:4) avvisade denna lösning då man ansåg att bestämmelser som i sak rör samma område, exempelvis behörighet, bör hållas ihop.

Kyrkostyrelsen föreslår nu att ett kapitel om ekumenik införs i kyrkoordningen. Det inleds med en nyskriven principiell inledningstext där den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska strävanden anges. De konkreta bestämmelserna i kapitlets olika paragrafer föreslås till en del bestå av

föreskrifter som inte finns på annat ställe i kyrkoordningen eller som behöver förtydligas. Dit hör en förklaring av vad Svenska kyrkan genom överenskommelser har förpliktat sig till, t.ex. samråd före viktiga beslut i den egna kyrkan. Till en annan del ska det nya kapitlet byggas upp av hänvisningar till det saksammanhang där reglerna i ämnet för övrigt finns. Då fungerar det nya kapitlet som överblick och sammanfattning utan att övriga kapitel behöver splittras upp.

Kapitlet får i kyrkostyrelsens förslag en delvis annan karaktär än övriga kapitel genom förekomsten av hänvisningsparagrafer. Möjligheten att lätt få överblick över ekumenikens plats i kyrkoordningen och hitta enskilda bestämmelser med ekumenisk bäring är dock en stor fördel, vilket lyfts fram i flera remissvar.

En möjlighet som har övervägts och som föreslogs i remissen var att ange i en lämplig paragraf de kyrkor med vilka Svenska kyrkan ingått överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan. Överväganden efter remissomgången har dock lett till att en sådan lista nu inte finns i förslaget. Anledningen är att flera av de överenskommelser som har ingåtts inom överskådlig tid kommer att upphöra, och nya kommer kanske att ingå i framtiden. Därför skulle en sådan lista kunna uppfattas som ofullständig eller missvisande av ett eller annat skäl, vilket påpekas i några remissvar. Information om vilka kyrkor Svenska kyrkan har sådana överenskommelser med kan finnas på annat sätt.

Det påpekas i flera remissvar att det som ibland betecknas som den vidgade ekumeniken, dvs. religionsmöten, saknas i förslaget. Man efterlyser att den teologiska inledningstexten ska ta upp denna fråga. Kyrkostyrelsen vill här framhålla att denna principiella text ska vara en grund för det som regleras i kyrkoordningen. Eftersom det för närvarande inte finns någon reglering av specifikt interreligiösa frågor, bör detta inte principiellt belysas i inledningstexten.

Kyrkostyrelsen föreslår att den nya avdelningen och kapitlet placeras sist. Skälen är två. Dels hör kapitlet och dess bestämmelser inte helt naturligt ihop med något befintligt avsnitt i kyrkoordningen. Dels skulle varje annan inplacering medföra att kyrkoordningens nuvarande avdelnings- och kapitelnumrering fick ändras, vilket innebär ett relativt stort ingrepp i den struktur som nu är väl etablerad.

7 Valsammanträde i kyrkomötet

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 9 kap. 19 §, 11 kap. 6 §, 12 kap. 11 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 §, 16 kap. 3 § samt 52 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 11 kap. 6 a § av följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3)
att 4 kap. 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap. Domkapitlet

VAL AV LEKMANNALEDAMÖTERNA

Tidpunkt för valet

- 19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige *för fyra år.*
- Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden. Valen gäller till dess kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.*
- Övriga ledamöter och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

- 19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige.
- Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet.
- Ledamöterna* och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

11 kap. Kyrkomötet

När sammanträde ska hållas

- 6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år.
- Kyrkomötet får sammanträda högst 10 dagar under ett år.
- 6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. *Vad som gäller under valåret framgår av 6 a §.*
- 6 a § *Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.*

12 kap. Kyrkostyrelsen

Mandatperiodens längd

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen *och nämnderna* väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden.*

Valen gäller till dess att kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.*

14 kap. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Val till Ansvarsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

15 kap. Svenska kyrkans valprovsnämnd

Val till Valprovsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

Val till Överklagandenämnden

- 3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*
- 3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*
- Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

52 kap. Revision för den nationella nivån**Val av revisorer**

- 1 § Föreskrifter om revision finns i lag.
- Kyrkomötet ska på sitt första sammanträde efter det att val till kyrkomötet förrättats välja sju revisorer som ska granska verksamheten under de fyra följande åren. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande.¹

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån**Val av revisorer**

- 1 § Kyrkomötet ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
- Kyrkomötet ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare sex revisorer. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande. Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.
- 1 § Kyrkomötet ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
- Kyrkomötet ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare sex revisorer. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande. Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

¹ Gällande lydelse

Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet vid dess första sammanträde.²

Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet *och avse tiden från den 1 januari året efter valåret.*

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.
2. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som vid 2010 års kyrkomöte valdes till Visby domkapitel i särskild sammansättning, kyrkostyrelsen, Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning forskning och kultur, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd samt uppgifterna för de revisorer som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för kyrkomötets valperiod. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

4 § *Valen av åtta ledamöter i Läronämnden gäller till dess kyrkomötet vid det första sammanträdet under en valperiod har förrättat ett nytt val.*

5 § Valberedningen väljs för kyrkomötets valperiod. Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

2 § Utskotten väljs *för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.* Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

4 § Åtta ledamöter i Läronämnden *väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

5 § Valberedningen väljs *vid kyrkomötets sammanträde enligt 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under nästa mandatperiod.* Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

² Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap och 1 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Vid detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.

7.1 Bakgrund och gällande bestämmelser

Frågan om att få ett snabbare valgenomslag har varit föremål för kyrkomötets behandling vid flera tillfällen.

Vid 2001 års kyrkomöte väcktes frågan om ett extra sammanträde med kyrkomötet året efter valåret för att förrätta de val som kyrkomötet har att göra. Ett snabbare genomslag vore enligt Organisationsutskottet (O 2001:10) att föredra och utskottet förutsatte att detta skulle belysas i samband med utvärderingen av kyrkovalet 2001. Frågan kom dock aldrig att behandlas i denna utvärdering.

I en skrivelse till kyrkomötet föreslog kyrkomötets ordförande att kyrkomötet skulle sammanträda i mars månad 2002 för snabbare valgenomslag. Kyrkomötet beslöt den 18 maj 2001 att avslå ordförandens förslag.

Nästa gång frågan behandlades var under 2006 års kyrkomöte som beslutade att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att bl.a. se över frågan om ett eventuellt extra kyrkomöte för att förrätta val. Kyrkostyrelsen beslutade att överlämna detta uppdrag till utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. I Organisationsutskottets betänkande (O 2006:4) angavs att det var otillfredsställande att den nya mandatfördelningen efter ett val fick genomslag i kyrkostyrelsens och nämndernas sammansättning först ett år efter valet samt att kyrkomötet under nästan sju månader saknade presidium.

I slutbetänkandet, *Styra och leda. Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan*, SKU 2008:1, från den av kyrkostyrelsen tillsatta utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan behandlades bland annat mandatperioder för kyrkomötet, sammanträdesfrekvens och särskilt valsammanträde. Utredningen föreslog bland annat att mandatperioden för ledamöter och ersättare i kyrkomötet skulle börja den 1 januari året efter valåret. Vidare föreslogs att ett särskilt valsammanträde skulle hållas senast före februari månads utgång året efter det år som val till kyrkomötet ägt rum.

Efter det att synpunkter på utredningens förslag inhämtats i en bred remiss lämnade kyrkostyrelsen skrivelsen *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5) till 2009 års kyrkomöte. I skrivelsen följde kyrkostyrelsen utredningens förslag att mandatperioden för kyrkomötet skulle sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val. Något extra valsammanträde med kyrkomötet för året efter valåret föreslogs däremot inte. Även om det fanns skäl som talade för en sådan förändring fann kyrkostyrelsen vid en sammanvägd bedömning att utredningens förslag, av kostnadsskäl, inte borde genomföras. Organisationsutskottet konstaterade vid sin behandling av skrivelsen (O 2009:1) att det hade välkomnat en förändrad ordning som gjort att valresultatet fått ett snabbare genomslag men hade förståelse för att kyrkostyrelsen främst av kostnadsskäl inte ställde sig bakom utredningens förslag om ett särskilt valsammanträde. Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

I en överläggning i mars 2011 mellan kyrkomötets ordförande och kyrkostyrelsen diskuterades frågan om möjliga kostnadsbesparingar avseende kyrkomötet. Kyrkostyrelsens ledamöter föreslog vid överläggningen att det skulle utredas om det var möjligt att kalla in det nyvalda kyrkomötet till ett särskilt valsammanträde redan under valåret. Sammanträdet föreslogs ligga i direkt anslutning till kyrkomötets andra session vilket skulle minska kostnaderna för ledamöternas resor betydligt då de som blivit omvalda redan fanns på plats.

Vid sitt första sammanträde under mandatperioden förrättar kyrkomötet ett antal val. Det gäller kyrkomötets presidium bestående av ordförande och två vice ordförande och kyrkomötets beredningsorgan – valberedning, utskott och valda ledamöter i Läronämnden.

Bestämmelserna om val av ordförande finns i 11 kap. 8 § i kyrkoordningen. Där sägs att till dess att valen av ordförande har förrättats utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera varit ledamöter lika länge, har den äldste av dem företräde. Bestämmelser om val av beredningsorgan finns i 4 kap. i kyrkomötets arbetsordning. Där anges också att kyrkomötet för varje valperiod utser en sekreterare. Beträffande Läronämnden stadgas i arbetsordningen att valen av åtta ledamöter gäller till dess kyrkomötet vid det första sammanträdet under en valperiod har förrättat ett nytt val. Till skillnad från övriga val av beredningsorgan sker detta val först i slutet av den första sessionen.

I 12 kap. 11 § i kyrkoordningen anges att kyrkomötet vid den första sammanträdessessionen under en mandatperiod ska välja ledamöter och ersättare till kyrkostyrelsen, och nämnderna för samordning, planering och utveckling. I 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § respektive 16 kap. 3 § anges att ledamöter och ersättare i de tre specialnämnderna, dvs. ansvarsnämnden för biskopar, valprovsnämnden och överklagandenämnden, väljs av kyrkomötet vid det första sammanträdet under mandatperioden. I 9 kap. 19 § finns bestämmelser om att kyrkomötet då också väljer en ledamot och en ersättare till Domkapitlet i Visby stift. Vid kyrkomötets första sammanträdessession under mandatperioden väljs enligt 52 kap. 1 § även revisorer för granskning av verksamheten på den nationella nivån.

7.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Beslutet vid 2009 års kyrkomöte att mandatperioden för kyrkomötet ska sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val innebär att det nu är samma mandatperiod för kyrkomötet som för kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige.

I 3 kap. 13 § i kyrkoordningen finns bestämmelser om att kyrkofullmäktige vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret. Genom en hänvisning i 7 kap. 6 § första stycket omfattar dessa bestämmelser även stiftsfullmäktige. Kyrkostyrelsen föreslår nu ändringar i kyrkoordningen som innebär att även det nyvalda kyrkomötet ska kunna sammanträda under valåret och då välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret. Med de nu föreslagna ändringarna kommer fördelningen av mandaten mellan nomineringsgrupperna i kyrkomötet att avspeglas redan från mandatperiodens början i kyrkostyrelsen och andra organ som kyrkomötet har att välja personer till. Ytterligare en fördel är att kyrkomötet kommer att ha ett presidium och en sekreterare redan från mandatperiodens början.

Något behov av att förändra bestämmelserna 11 kap. 8 § i kyrkoordningen om val av ordförande samt förste och andre vice ordförande föreligger inte eftersom det där inte anges när valet ska förrättas. Däremot föreligger behov av att ändra i ett antal andra bestämmelser i kyrkoordningen där den nuvarande lydelsen anger när ledamöter och ersättare ska utses samt att mandatperioden varar till dess att kyrkomötet hållit nya val under nästa mandatperiod. I samtliga bestämmelser föreslås i den nya lydelsen att ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Enligt nu gällande bestämmelser i kyrkoordningen varar uppdragen för ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte till dess kyrkomötet hållit ett nytt val under sin nästa valperiod vilket enligt nu gällande ordning innebär fram till september året efter valåret. För att det ska bli ett snabbare valgenomslag efter nästa val föreslår kyrkostyrelsen att uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte till kyrkostyrelsen, Visby domkapitel i särskild sammansättning, Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning forskning och kultur och de tre specialnämnderna samt revisorer ska upphöra redan den 31 december 2013.

Det finns enligt kyrkostyrelsens uppfattning inte någon anledning att senarelägga valen av kyrkomötets beredningsorgan. Därför föreslås att också utskotten och valberedningen samt åtta ledamöter till Läronämnden ska väljas vid det särskilda valsammanträdet. Genom att förrätta dessa val under det särskilda valsammanträdet kan den ”nya” Läronämnden, till skillnad från idag, påbörja sitt arbete redan i samband med kyrkomötets första sammanträde under en valperiod.

En betydande kostnad i samband med kyrkomötets sessioner är ledamöternas resor till och från sessionerna. Genom att lägga ett extra valsammanträde i direkt anslutning till en session tillkommer enbart kostnaderna för de resor som helt nyvalda ledamöter behöver göra. Vidare minskar kostnaderna för kyrkomötet eftersom det innebär att det inte, som idag, behövs någon extra dag i samband med kyrkomötets första session under mandatperioden för att förrätta val.

Samtliga föreslagna ändringar och tillägg i kyrkoordningen och i Arbetsordning för kyrkomötet föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

8 Avskaffande av nämnder

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 10 kap. 3 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 12-13 a §§ samt 52 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att 10 kap. 4 och 6 §§ samt 12 kap. 9 och 10 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3)
att 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

3 § Kyrkostyrelsen <i>eller något annat organ som kyrkomötet bestämmer</i> ska 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet, 2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, 3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, 4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, 5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, 6. svara för det kyrkliga utjämnningssystemet, 7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem, 8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och 9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning. <i>De organ som kyrkomötet</i>	3 § Kyrkostyrelsen <i>företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut och har förvaltande uppgifter.</i> <i>Kyrkostyrelsen ska</i> 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet, 2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, 3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, 4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, 5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, 6. svara för det kyrkliga utjämnningssystemet, 7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem, 8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och 9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som

bestämmer har också andra förvaltande uppgifter.

främjar dialogen kring religion och livstolkning.

KsSkr 2012:3

4 § *Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut. Den har också förvaltande uppgifter.*

6 § *För samordning, planering och utveckling ska det finnas följande nämnder:*
1. *Nämnden för internationell mission och diakoni, med särskilt ansvar för insatserna rörande internationell mission och diakoni.*
2. *Nämnden för utbildning, forskning och kultur med särskilt ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna, kyrkans forskning och kulturfrågorna.*

11 kap. Kyrkomötet

Närvarorätt

9 § *Stiftens biskopar får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag.*

Ledamöterna i kyrkostyrelsen har rätt att närvara och delta i kyrkomötets överläggningar. De får delta i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Ordföranden i en nämnd som har tillsatts av kyrkomötet enligt bestämmelserna i 10 kap. 6 § får delta i överläggningarna, men inte i besluten vid granskningen av nämndens verksamhet även om han eller hon inte är ledamot av kyrkomötet eller i kyrkostyrelsen.

12 kap. Kyrkostyrelsen, m.m.

Nämnderna för planering, samordning och utveckling

9 § Nämnden för internationell mission och diakoni består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop

Nämnden för utbildning, forskning och kultur består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop.

För ledamöterna i respektive nämnd väljer kyrkomötet lika många ersättare.

10 § I var och en av nämnderna väljer kyrkomötet en ledamot att vara ordförande och en eller två att vara vice ordförande.

Arbetsformer

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på Kyrkostyrelsen och nämnderna:
– 4 kap. 15 § första och andra styckena om fyllnadsval,
– 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ om kyrkofullmäktige.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ om hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i en församling i 4 kap. 22 §.
Bestämmelserna om kyrkoråd

12 kap. Kyrkostyrelsen

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på kyrkostyrelsen:
– 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
– 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring.¹

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen.¹

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 16 §.
Bestämmelserna om jäv gäller

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2012:5, *Strukturfrågor*.

ska då gälla Kyrkostyrelsen eller nämnderna.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på Kyrkostyrelsens eller nämndernas uppdrag handlägger ett ärende.

även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens uppdrag handlägger ett ärende.¹

KsSkr 2012:3

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån

Revisionsberättelse

3 § I lag anges vad en revisionsberättelse ska innehålla.²

Valbarhetshinder

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot i kyrkomötet, kyrkostyrelsen eller *i en nämnd på den nationella nivån*,
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.³

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot eller ersättare i kyrkomötet eller kyrkostyrelsen
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktioner* för kyrkostyrelsen och nämnderna.

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktionen* för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

² Gällande lydelse.

³ Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap. och 3 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån avskaffas från och med 1 januari 2014.

8.1 Bakgrund och gällande bestämmelser

I betänkandet *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) föreslår Strukturutredningen att det på lokal nivå inte ska finnas några andra nämnder än valnämnden. En viktig utgångspunkt för utredningen har varit att den lokala nivån bör vara utformad så att ansvars- och kompetensfördelningen blir så tydlig som möjligt.

I likhet med Strukturutredningen föreslår kyrkostyrelsen i skrivelse 2012:5, Strukturfrågor, att det, fr.o.m. den 1 januari 2014, inte ska finnas några andra nämnder än valnämnden på lokal nivå.

Strukturutredningen har inte föreslagit någon ändring av förtroendemannaorganisationen på stiftsnivån. Utredningen har inte heller berört frågan om nämnderna för planering, samordning och utveckling på den nationella nivån ska finnas kvar.

När det gäller organisationen på den nationella nivån har särskilt frågan om nämndernas ställning och fortbestånd varit föremål för diskussioner under ett antal år och ett flertal ändringar har gjorts av kyrkoordningens bestämmelser om nämndorganisationen.

8.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Nationell nivå

Kyrkostyrelsen menar att det även på den nationella nivån finns behov av tydlighet i ansvars- och kompetensfördelningen. Det har också framförts kritik från revisorerna mot den oklarhet i ansvarsförhållanden som självständiga nämnder innebär. Kyrkostyrelsen föreslår därför att den oklarhet i ansvarsförhållanden som de självständiga nämnderna innebär bör åtgärdas och att det, förutom Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd, inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån.

Det bör noteras att kyrkostyrelsen, i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. 5 § i kyrkoordningen, har en uttrycklig möjlighet att tillsätta råd för delar av sin verksamhet. Den tidigare nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har också ersatts av ett av kyrkostyrelsen tillsatt råd för Svenska kyrkan i utlandet. Fördelen med en sådan modell är, förutom tydliggörandet av roller och ansvar, att den öppnar för en större möjlighet att ”hämta in” extern-/specialistkompetens på ett visst område samtidigt som en bred demokratisk förankring kan bibehållas.

Stiftsnivån

När det gäller frågan om nämnder på stiftsnivå konstaterar kyrkostyrelsen att Strukturutredningen ansett att det även fortsättningsvis ska vara möjligt för

stiftsfullmäktige att inrätta nämnder på stiftsnivå. Vid remissbehandlingen av Strukturutredningens förslag ansåg nästan 80 procent av de svarande remissinstanserna att stiftsstyrelsen skulle ha kvar denna möjlighet medan endast 20 procent avstyrkte förslaget. Mot bakgrund härav lägger inte heller kyrkostyrelsen fram något förslag om att avskaffa nämnderna på stiftsnivå.

KsSkr 2012:3

9 Rättelser i valbestämmelserna

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 38 kap. 31 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap. Direkta val

Grupp- och kandidatförteckning

31 § Stiftsstyrelsen ska senast den 1 juni under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar ska upprättas för varje slag av val och för varje valkrets inom stiftet.

För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *juni* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.

För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *maj* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: En konsekvensändring genomförs som innebär att bestämmelsen om grupp- och kandidatförteckning i 38 kap. 31 § ändras så att den stämmer överens med 38 kap. 30 §.

9.1 Bakgrund och kyrkostyrelsens överväganden

Genom beslut i kyrkomötet 2011 ändrades vissa bestämmelser om de direkta valen i 38 kapitlet i kyrkoordningen. Bland annat ändrades då 38 kap 21 och 29 §§ så att tidpunkten för ansökan om registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater ändrades från den 15 maj valåret till den 15 april valåret. I konsekvens därmed ändrades också 38 kap. 30 § så att tidpunkten för kandidatanmälan i vissa fall kan förlängas till den 15 maj i stället för som tidigare till den 15 juni. De beslutade ändringarna träder i kraft den 1 januari 2013.

I 38 kap. 31 § anges att för valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater förlängts till "den 15 juni" ska stiftsstyrelsen fatta beslut om fastställande av grupp- och kandidatförteckning senast den 1 juli. I denna mening skulle rätteligen 15 juni ha ändrats till 15 maj för att stämma överens med det som anges i 38 kap. 30 §. Av förbiseende kom dock så inte att ske. Kyrkostyrelsen föreslår därför att den nu ändras i enlighet med vad som ovan har sagts.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2012:3

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Britt Louise Agrell, Mary Österström och Bertil Olsson.

Föredragande: Rättschefen Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:4

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 24 maj 2012

Anders Wejryd

Erika Brundin

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen ges en redovisning av jämställdhetssituationen i Svenska kyrkan.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
1. Bakgrund	3
2. Redovisning.....	3
2.1 Statistiska uppgifter.....	3
2.2 Jämställdhetsarbete i Svenska kyrkan.....	5
3. Kyrkostyrelsens överväganden	9
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	11
Bilaga 1. Förtroendevalda på nationell nivå.....	12
Bilaga 2. Kyrkligt anställda heltid och deltid	15
Bilaga 3. Kyrkligt anställda timavlönade.....	18
Bilaga 4. Anställda biskopar, präster och diakoner.....	20
Bilaga 5. Tillsvidareanställda och visstidsanställda på nationell nivå.....	21
Bilaga 6. Andelen kvinnor och män bland de förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå i mars 2012 och i april 2008 – stiftsvis	22
Uppsala stift	22
Linköpings stift.....	23
Skara stift	23
Strängnäs stift.....	24
Västerås stift.....	25
Växjö stift.....	26
Lunds stift	26
Göteborgs stift.....	27
Karlstads stift	28
Härnösands stift	29
Luleå stift	29
Visby stift	30
Stockholms stift.....	31
Andelen kvinnor och män bland de förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå år 2012 och år 2008	32

Kyrkomötet beslutar att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

1. Bakgrund

Dåvarande ombudsmötet beslutade 1995 att uppdra åt SFRV:s styrelse att i början av varje mandatperiod lämna en redogörelse över jämställdhetssituationen och jämställdhetsarbetet i Svenska kyrkan. I en skrivelse från SFRV:s styrelse (StSkr 1998:505) föreslogs att en rapport över jämställdhetssituationen i fortsättningen skulle lämnas i sådan tid att den skulle kunna få "betydelse för nomineringarna inför nästa kyrkoval". Församlingsutskottet påpekade i sitt betänkande (OF 1998:501) att uttrycket "få betydelse för" inte skulle tolkas som en önskan att påverka nomineringsarbetet. Men, sade utskottet, rapporter om jämställdheten kan "ha ett betydande värde som information inför det nomineringsarbete som skall ske".

Skrivelser om jämställdheten i Svenska kyrkan har sedan lämnats av kyrkostyrelsen till kyrkomötena 2000, 2004 och 2008. I sitt betänkande (Kl 2008:1) uttalade Kyrkolivsutskottet att det "ytterligare en gång [vill] understryka att jämställdheten mellan kvinnor och män måste få ett tydligare genomslag i såväl nomineringarna inför kommande kyrkoval som när val förrättas i början av den nya mandatperioden. För att uppnå detta krävs gemensamma ansträngningar för att hitta nya vägar och kreativa metoder såväl inom nomineringsgrupperna som mellan grupperna. Även åldersspridningen bör beaktas i dessa sammanhang."

Nu lämnar kyrkostyrelsen en motsvarande skrivelse till 2012 års kyrkomöte.

2. Redovisning

Den redovisning som vi lämnar i denna skrivelse inleds med en beskrivning samt en kortare analys av det statistiska material som finns i de till skrivelsen fogade bilagorna. Därefter följer en redovisning av det arbete som bedrivs på den nationella nivån för att på olika sätt främja jämställdheten mellan kvinnor och män. Som tidigare är framställningen i denna del uppdelad i vad som skett inom ramen för nationellt respektive internationellt arbete. Beskrivningen gör inte anspråk på att vara heltäckande, bl.a. därför att det, enligt kyrkostyrelsens mening, inte går att dra en skarp gräns mellan arbete som är relaterat till jämställdhetssträvanden och sådant som inte är det. Allt arbete som den nationella nivån bedriver ska ha en sådan inriktning att jämställdheten mellan kvinnor och män främjas. Jämställdhetsarbete bedrivs på intet vis enbart av Svenska kyrkans nationella nivå, men när vi nu lämnar vår redogörelse är det där som fokus ligger.

Avslutningsvis redovisar vi våra överväganden med anledning av den redogörelse som lämnas.

2.1 Statistiska uppgifter

De statistiska uppgifter som lämnas i de bilagor som fogas till denna skrivelse är uppställda så att jämförelser på ett så bra sätt som möjligt ska kunna göras med det som redovisades i 2008 års skrivelse. Statistiken hänför sig till det senaste år för vilket det varit möjligt att få fram uppgifter. Tillvägagångssättet är detsamma som i föregående skrivelse. Vissa förändringar och kompletteringar har dock skett. Dessa kommenteras i anslutning till respektive bilaga.

I *bilaga 1* ges först en sammanställning av fördelningen av kvinnor och män i kyrkomötet och i kyrkomötets presidium. Likaså ges en redovisning av ålderssammansättningen i kyrkomötet. Den nu föreliggande skrivelsen anger antalet levnadsår uppdelat i intervaller.

Siffrorna visar att fördelningen av kvinnor och män är jämn, även om det alltså finns något fler män än kvinnor bland ledamöterna. En närmare analys visar att det är en jämn fördelning av kvinnor och män bland ledamöter som är 60 år eller äldre och ledamöter som är mellan 59 och 40 år även om det skett en viss ökning av antalet män. För ledamöter som är 39 år eller yngre har det nu blivit en ojämn fördelning och antalet kvinnor är fler än antalet män. Genomsnittsåldern för kyrkomötets ledamöter har inte förändrats utan är i likhet med förra redovisningen 57 år. Kyrkomötets presidium består oförändrat av två män och en kvinna. När det gäller redovisningen beträffande övriga styrorgan på den nationella nivån är jämförelser i en del avseenden svårare att göra, beroende på förändringar i organisationen. Några förhållanden kan dock noteras. Sammansättningen av kvinnor och män bland ledamöterna har blivit ojämnare än vad som var fallet i den föregående redovisningen. Andelen kvinnor har minskat och uppgår nu endast till 37 procent. Proportionerna mellan kvinnor och män är fortsatt ojämn när det gäller presidierna i de nationella styrorganen, även om en viss utjämning skett beträffande ordförandeposterna. Cirka 58 procent av ledamöterna är 61 år eller äldre och 8 procent är 40 år eller yngre. Detta är en ökning av såväl antalet äldre och yngre i jämförelse med redovisningen för fyra år sedan. Antalet äldre har ökat med 11 procent och antalet yngre med 3 procent.

Det kan också nämnas att en genomgång av sammansättningen av de utredningar, referensgrupper och arbetsgrupper som tillsatts på nationell nivå under perioden 2008–2011 visar att av de utsedda är 62 procent män och 38 procent kvinnor.

I *bilagorna 2* och *3* finns uppgifter som rör fördelningen kvinnor och män bland kyrkligt anställda på lokal nivå, liksom uppgifter om medellön för de olika grupperna. Uppgifter om medellön har utelämnats i de fall då det i gruppen bara finns ett fåtal personer, fem eller färre. *Bilaga 2* avser heltidsanställda och anställda på deltid medan *bilaga 3* avser antalet anställda med timlön. I vissa kategorier, t.ex. bland kantorer, fritids- och barntimmeledare utgör kvinnor en påtagligt stor andel. I den föregående jämförelsen fanns även två olika diakonbefattningar med i denna redovisning. Dessa har nu flyttats och redovisas i *bilaga 4* tillsammans med övriga diakonbefattningar. Sedan föregående jämförelse gjordes är antalet heltidsanställda i stort oförändrat däremot har antalet deltidanställda minskat med cirka 15 procent i jämförelse med år 2006. För att bättre spegla den mångfald av befattningar som finns på den lokala nivån har ytterligare ett antal tagits med i årets redovisning. Dessa befattningar redovisas i en egen tabell i *bilaga 3*.

I de flesta befattningskategorier har männen högre medellön än kvinnorna. Det är omöjligt att ur en så övergripande sammanställning som den föreliggande dra bestämda slutsatser om huruvida osakliga löneskillnader föreligger. För att det ska kunna ske måste de enskilda befattningarna jämföras och värderas.

I *bilaga 4* ges en sammanställning över fördelningen mellan kvinnor och män samt genomsnittslön när det gäller anställda präster, biskopar och diakoner. Till skillnad från vad som gäller i *bilaga 2* och *3* har löneuppgifter för biskopar och domprostar lämnats också när det rör sig om färre än fem personer.

Det finns skäl att notera att samtidigt som det totala antalet kyrkoherdar har minskat med tolv procent, har antalet kvinnliga kyrkoherdar ökat med över 9 procent. Antalet kvinnor som är biskop, respektive domprost, har ökat med en

vardera. I Svenska kyrkan finns nu tre biskopar och tre domprostar som är kvinnor. Samtidigt visar tabellerna för de båda redovisade åren att bland pastorsadjunkterna är ca 60 procent kvinnor

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män är i de flesta fall förhållandevis små, men de utfaller med något enstaka undantag till männens fördel.

Bilaga 5 avser tillsvidareanställda, visstidsanställda och vikarier på den nationella nivån i mars 2012. Antalet anställda har minskat jämfört med den tidigare redovisningen. Det framgår också att andelen kvinnliga anställda fortfarande är hög även om den minskat en procent sedan år 2008. Nu är 69 procent kvinnor. Det finns en skillnad i medellön till männens fördel. I samband med löneöversynen har kyrkokansliet under flera år rättat till ojämna löner. Det föreligger inte några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

I en särskild tabell finns de utlandsanställda redovisade.

Bilaga 6 innehåller en redovisning av andelen kvinnor och män bland de förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå. Det är ett omfattande siffermaterial där huvuddelen är hämtad från *Organisationsregistret*. Eftersom sammanställningen också innefattar sådana uppgifter som det inte är obligatoriskt att rapportera in till *Organisationsregistret*, har kompletteringar gjorts med hjälp av stiftens hemsidor samt *Matrikel för Svenska kyrkan 2011*.

Beträffande stiftsfullmäktige och stiftsstyrelse är ordförande och vice ordförande också redovisade i kategorin ledamöter. Här räknas därmed biskoparna som ledamöter. När det gäller samfälliga kyrkofullmäktige/kyrkofullmäktige i församling redovisas inte ordförande och vice ordförande. Tillräckligt omfattande data för detta finns inte tillgängligt i *Organisationsregistret*. För att göra uppgifterna jämförbara med år 2008 ingår inte ordförande och vice ordförande i kategorin ledamöter när det gäller kyrkonämnd/kyrkoråd. Kyrkoherdarna är heller inte inräknade bland ledamöterna.

Av statistiken framgår att det sammantaget finns en någorlunda jämn fördelning av kvinnor och män i stiftsfullmäktige. I stiftsstyrelserna är det en övervikt för männen, medan det motsatta förhållandet gäller bland ledamöter på lokal nivå. Genomgående är det manlig dominans när det gäller posterna som ordförande och vice ordförande. Om ordförande och vice ordförande räknas in bland ledamöterna kan det, när det gäller kyrkonämnd/kyrkoråd, uttryckas så att omkring var sjätte manlige ledamot är ordförande, medan var tolfte kvinnliga ledamot har motsvarande uppdrag.

2.2 Jämställdhetsarbete i Svenska kyrkan

När Svenska kyrkan strävar efter att uppnå och behålla ett jämställt förhållande mellan kvinnor och män är det ett sätt att synliggöra människans värdighet. Eftersom Svenska kyrkan tillhör en världsvid gemenskap gäller detta såväl nationellt som internationellt.

Det är nödvändigt att denna hållning finns med i allt det arbete som kyrkan bedriver på skilda nivåer. Men det räcker inte. För att det ska få praktiska konsekvenser behövs återkommande konkreta och riktade insatser. Några av dessa beskrivs i det följande. Beskrivningen inskränker sig, som tidigare sagts, till det som sker på den nationella nivån.

Arbete med nationell inriktning

I kyrkokansliet finns en tjänst inrättad som handläggare för genderfrågor. Genom handläggaren deltar den nationella nivån i ett nätverk med stiftens handläggare i jämställdhetsfrågor. Nätverket samlas för erfarenhetsutbyte och kompetens-

utveckling två gånger varje år. Likaså är den nationella nivån representerad i ett ekumeniskt kvinnonätverk med deltagare från Finland, Island, Norge, Sverige och – vid några tillfällen – Danmark.

Våren 2010 genomfördes en kartläggning av stiftens jämställdhetsarbete. Syftet med inventeringen var dels att ta reda på vilka förväntningar stiftens har på den nationella nivån när det gäller jämställdhetsarbete, dels att undersöka på vilket sätt som jämställdhetsarbetet i stiftens är förankrat i stiftens strukturer och rutiner. Kartläggningen visar på olikheter mellan stiftens både när det gäller vilka resurser de har avsatta som jämställdhetsarbetets omfattning. En tydlig tendens i de flesta stift är att jämställdhetsarbetet länkas samman med det generella arbetsmiljöarbetet. Stiftens förväntningar på den nationella nivån handlar om omvärldsanalys, tematiska handläggarsamlingar och nätverksträffar för erfarenhetsutbyte.

Det redan existerande samarbetet med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation när det gäller arbetsmiljö- och diskrimineringsfrågor har fördjupats under perioden. I november 2010 arrangerades en gemensam konferens kring strukturförändringar och kön. I januari 2012 hölls en gemensam dagskonferens. Den fokuserade på prästvigda kvinnors arbetsmiljö med utgångspunkt i Försäkringskassans rapport december 2011. Rapporten visade att prästvigda kvinnor låg högst när det gällde påbörjade sjukskrivningar som är längre än 14 dagar.

Kyrkokansliet är också engagerad i Sveriges Kristna Råds genderarbetsgrupp. Under 2011 gav gruppen ut skriften *Mellan Lustgården och Paradiset. Kyrkorna och jämställdheten – insikter, erfarenheter och visioner*. Skriften är en del av arbetet med att förankra arbetet med jämställdhet inom SKR:s alla medlemskyrkor.

Handläggaren på den nationella nivån är ansvarig för att koordinera och utveckla Svenska kyrkans arbete med att förebygga och bemöta sexuella övergrepp i kyrkliga sammanhang. Arbetet sker i nära samarbete med de av stiftens utsedda kontaktpersonerna för sexuella övergrepp. I januari 2011 lanserades boken *Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp. Riktlinjer*. Boken innehåller konkreta riktlinjer och handlingsplaner som ersätter de tidigare riktlinjerna från 1998 *Riktlinjer för handhavandet inom Svenska kyrkan av situationer där människor såväl barn som vuxna blivit utsatta för sexuella övergrepp av kyrklig personal*. De nya riktlinjerna fokuserar särskilt på hur vi som kyrka kan skapa trygga mötesplatser för alla som deltar i vår verksamhet. Det omfattar såväl sociala medier, frivilliga ledare som kvalitets-säkring av barn- och ungdomsverksamheten. Boken har utarbetats i samarbete mellan kyrkokansliet, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Svenska Kyrkans Unga. Svenska kyrkan har sedan 1996 arbetat med att förebygga och bemöta sexuella övergrepp. Löpande fortbildas och utbildas kyrkans personal och studenterna vid de kyrkliga utbildningarna i dessa frågor som på ett särskilt sätt handlar om Svenska kyrkans trovärdighet.

Som en integrerad del av programmet Barn och unga 0–18 år har flera regionala konferenser ägt rum i samarbete med stiftens kring ungdomar och sexualitet: *Liv och Lust konferenserna*. Konferenserna påbörjades 2010 och pågår fortfarande. Konferenserna vänder sig särskilt till konfirmand- och ungdomsledare.

På ärkebiskopens begäran genomfördes av en extern utredare en kartläggning av alla domkapitelärenden, från år 2000 till och med år 2011, som berört området sexuella övergrepp och överskridanden. Kartläggningen visade att domkapitlen till stor del följt de gällande riktlinjerna.

I allt internationellt arbete ska ett genus- och rättighetsperspektiv vara integrerat, grundat i varje människas fulla värde och rätt, som Guds avbild. Det ska finnas med i alla de insatser som Svenska kyrkan på olika sätt medverkar till och yttrar sig i att vi strävar efter att göra genusanalyser av alla projektansökningar från partner. Vi ber även våra partner att göra genusanalyser inför att diakonala projekt runt om i världen ska genomföras. Detta framgår också av den strategiska plan som fastställts av den internationella verksamhetsledning som finns i kyrkokansliet. Under rubriken Vägledande perspektiv sägs "Ett rättighets- och genusperspektiv sätter människovärdet i centrum, och innebär ett aktivt påverkansarbete för att värna människors rätt. I många av de länder där vi samarbetar innebär detta att särskilt främja kvinnors och flickors rättigheter, eftersom de ofta kommer i andra hand i både samhälle och kyrka." Särskilt fokus på dessa frågor finns inom internationella avdelningens policyenhet där det finns en befattning med inriktning på genus och teologi. Också inom ramen för samverkan med LVF (Lutherska världsförbundet) har Svenska kyrkan betonat vikten av att inkludera genusperspektivet i utvecklingen av ett rättighetsbaserat arbete.

Svenska kyrkans internationella arbete har ett särskilt mål för genusintegrering inom ramen för det interna kvalitetssäkringsarbetet. Genusintegreringen genomförs och följs upp med hjälp av en genusgrupp, där representanter från verksamhetens olika delar ingår. Ett positionspapper för Svenska kyrkans internationella arbete är under utarbetande, och beräknas bli färdig under våren 2012. Svenska kyrkans internationella arbetes genusposition visar att Svenska kyrkan har en vilja att verka för genusrättvisa och jämställdhet i sin roll som aktör inom internationell mission och diakoni. Positionen tar ställning för mänskliga rättigheter, vilket ställer krav på jämställdhet mellan kvinnor, män, flickor och pojkar i alla sammanhang, samt belyser att detta får konsekvenser även för Svenska kyrkans syn på äktenskap, och bejakande av mångfald gällande sexuell orientering och genusidentitet (SOGI), samt hiv. Det är även på gång att utarbetas interna riktlinjer till stöd för handläggare och medarbetare inom Svenska kyrkans internationella arbete tillsammans med partner. Under 2010 och 2011 har den internationella avdelningen genomfört interna utbildningar för personalen i grundläggande genusfrågor och genusbegrepp, liksom i modellen rättighetsbaserat arbete, RBA.

Svenska kyrkan stödjer kvinnors och flickors deltagande och röst i kyrka och samhälle genom flera olika typer av projekt. Flera av dessa projekt syftar till att inspirera till kvinnlig texttolkning och kvinnors ledarskap i kyrkan.

Jämställdhet är inte en kvinnofråga, utan en fråga för hela samhället, något som inte minst handlar om mansrollen. Det har uppmärksammats bland annat genom julkampanjen 2011, som handlade om mäns trygghet i en otrygg värld och mäns rätt till att leva ett liv utan våld och förtryck, där de varken är förövare eller offer.

Liksom tidigare medverkar Svenska kyrkan i Aprovev (Association of World Council of Churches Related Development Organisations in Europe). Organisationen grundades 1990 och för närvarande är det 17 europeiska biståndsorganisationer som arbetar nära Kyrkornas världsråd som samverkar i Aprovev. Organisationen har som uppgift att utöva inflytande på beslutsprocessen i EU:s institutioner när det gäller nord-sydfrågor, liksom att underlätta för medlemsorganisationerna att få tillträde till EU-institutionerna. Aprovev präglas av den grundläggande övertygelsen att alla människor är skapade till Guds avbild. Medlemsorganisationerna betonar alla människors lika värde, oavsett ras, hudfärg, kön, tro eller nationell, etnisk eller politisk tillhörighet. Samarbetet inom

Aprodev gäller många frågor, men bland annat genusfrågor. Under den senaste tiden har samarbetet bidragit till ökat kunskapsutbyte om hur organisationerna kan stärka genusintegreringen i sina respektive arbeten.

Svenska kyrkan är en del av ACT International (Action by Churches Together). Inom det humanitära biståndet har Svenska kyrkan tagit på sig att vara ledande organisation när det gäller psykosociala insatser. Bakom åtagandet ligger insikten att enbart traditionella biståndsinsatser inte räcker. Den psykosociala aspekten måste finnas med och den måste bygga på de resurser som redan finns i det samhälle där katastrofen inträffat. Termen för detta sätt att arbeta är *Community Based Psychosocial Approach*. Med ett sådant arbetssätt blir frågor om kvinnors utsatthet, men också om kvinnors möjligheter och kvinnligt ledarskap självklara inslag.

Svenska kyrkan ställer medarbetare till förfogande inom ramen för samarbetet med kyrkor och organisationer. Det är väsentligt att de som då sänds ut av Svenska kyrkan för utlandstjänst bär jämställdhetsperspektivet och i sin dagliga verksamhet och kan levandegöra vad det står för. Därför är det naturligt att dessa frågor finns med i den utbildning som alla måste genomgå före utlandsanställningen. Så är också fallet, dels i den utbildning som sker i Sida:s regi, dels i den utbildning som Svenska kyrkan svarar för.

Jämställdhetsmätning av kyrkomötets sammanträden

Med anledning av en motion (2007:63) till 2007 års kyrkomöte om att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten till att jämställdhetsmäta kyrkomötets sammanträden konstaterade kyrkorättsutskottet (Kr 2007:7) att ett aktivt jämställdhetsarbete är angeläget men på grund av arbetsordningen för kyrkomötet ligger den uppgiften att besluta om ordningen för kyrkomötets sammanträden i plenum på kyrkomötets presidium. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås. Under överläggningen i plenum framställde motionären istället ett förslag att kyrkomötet skulle besluta att ge kyrkomötets presidium i uppdrag att undersöka möjligheten att jämställdhetsmäta kyrkomötets sammanträden och förhandlingar. Detta förslag bifölls av kyrkomötet (§ 196).

Under 2008 års kyrkomöte genomfördes en taltidsmätning under kyrkomötets plenumsessioner. Taltid från presidiet är inte medräknad i den. Som komplement till taltidsmätningen sändes en anonym enkät ut till samtliga biskopar och ledamöter som deltagit under någon av sessionerna. Enkäten bestod till stor del av frågor kring den enskilda upplevelsen från arbetet i kyrkomötet med betoning på arbetet i utskotten eftersom inte någon taltidsmätning gjordes där. Cirka 81 procent av kvinnorna och 82 procent av männen besvarade enkäten.

Något helhetsgrepp kring jämställdheten under kyrkomötet ger inte undersökningen men däremot några indikatorer som kan lyftas fram. Skillnaden i taltid och antalet inlägg under den tid som taltidsmätningen skett är större än antalet talande kvinnor och män. Den främsta skillnaden består i att fler män talar fler gånger och har längre sammanlagd taltid än kvinnorna.

Enkäten pekar på att männen i högre grad än kvinnorna är nöjda med jämställdheten i kyrkomötet även om stora delar av de svar som kom in visar att ledamöterna generellt är nöjda med jämställdheten. Bland bägge könen pekar svaren mot att delar av männen och kvinnorna upplever att det är män som begär ordet under arbetet i utskottet samt att kvinnor i högre grad är tysta.

Utifrån ett arbetsgivarperspektiv lämnas här en kort redovisning av det löpande jämställdhetsarbetet på kyrkokansliet.

Varje år upprättar kyrkokansliet en lönestrukturtabell för kyrkokansliet och utlandspersonal. Den innehåller befattningsgrupper, könsfördelning, medellön män, kvinnor och totalt samt lönespridning män, kvinnor och totalt. Kravbeskrivningar finns för samtliga befattningar. Det finns under senaste året uppdaterade personalutvecklings- och lönesamtalsmallar samt stödmaterial.

Kyrkokansliet har en jämställdhetsplan och i den står att både kvinnor och män i samtliga yrkesgrupper ska kunna förena arbete och familj. I planen understryker kyrkokansliet bl.a. vikten av att möten inte bör förläggas före kl. 08:30 och inte efter kl. 15:00 i syfte att underlätta att kombinera föräldraskap med arbete. Det finns en tydlig policy gällande kränkande särbehandling och sexuella trakasserier samt hur sådana ärenden ska behandlas. Riktlinjer för hantering av klagomål är fastlagda och en funktion och en process är inrättad för att säkra hanteringen.

Kyrkokansliet arbetar systematiskt med medarbetarundersökningar vartannat år. I enkäterna ställs bl.a. frågor om upplevd jämställdhet och andra arbetsmiljöfrågor. Resultatet redovisas för att eventuella förbättringsåtgärder ska kunna vidtas.

Kyrkokansliet informerar och utbildar kansliets chefer om diskrimineringslagen, diskrimineringsfaktorer, vad sexuella trakasserier är, utredningsskyldighet, utredningsprocessen och handläggningen av inträffade trakasserier, hur vi definierar olika former av trakasserier samt om de beslut som kan komma ifråga. Informationen finns tillgänglig på kansliets intranät tillsammans med övriga policys och riktlinjer. Ett ledarutvecklingsprogram pågår som alla chefer på kansliet deltar i. I programmet ingår att arbeta med det egna och det gemensamma ledarskapet samt med det kommunikativa ledarskapet i olika sammanhang (exempelvis i svåra samtal med olika individer, gruppkonstellationer, möta kulturskillnader).

Kyrkokansliet har en Uppförandekod som tillsammans med anställningsavtalet undertecknas av den anställda. Alla som ska arbeta inom den internationella verksamheten ska dessutom underteckna Code of Conduct från ACT Alliance i samband med undertecknandet av sitt anställningsavtal.

Kyrkokansliet arbetar med systematiskt arbetsmiljöarbete och följer upp detta bl.a. med årliga skyddsronder innehållande frågor om både fysisk och psykosocial arbetsmiljö på respektive avdelning och enhet. Samtliga nya chefer går en arbetsmiljöutbildning och kvitterar därefter till sig sin arbetsmiljödelegation.

Kyrkokansliet strävar efter en jämn köns- och åldersfördelning på kansliet, i ledningsgruppen och i övriga arbetsgrupper. Det sker en löpande uppföljning av de nyckeltal och den statistik som belyser den bilden.

3. Kyrkostyrelsens överväganden

Svenska kyrkan är en kyrka i förändring. Församlingar, pastorat, stift och den nationella nivån står därför mitt i ett utmanande förändringsarbete där det är viktigt att vi inte tappar bort frågan om jämställdhet.

Den kartläggning som genomförts av stiftens jämställdhetsarbete visar att jämställdhetsarbetet länkas allt mer samman med arbetsmiljöarbetet. Den nationella nivån och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation bedriver sedan flera år tillbaka ett gemensamt arbete kring arbetsmiljö- och diskrimineringsfrågor. Detta arbete har fördjupats sedan vår förra redovisning.

De uppgifter om medellön som redovisas i denna skrivelse ger vid handen att det, med få undantag, finns en löneskillnad till männens fördel. Jämställdhetsplaner och lönekartläggningar är betydelsefulla redskap i det arbete som varje arbetsgivare behöver genomföra.

De statistiska uppgifter som finns i denna skrivelse ger oss härutöver anledning att göra följande reflektioner. Det måste ses som en brist ur ett jämställdhetsperspektiv att det i Svenska kyrkan bara är tre av biskoparna och tre av domprostarna som är kvinnor. Samtidigt som antalet kvinnor som är kyrkoherdar har ökat, både i absoluta tal och som procentuell andel, är det inte mer än 26 procent av kyrkoherdarna som är kvinnor. Motsvarande andel bland samtliga präster är knappt 42 procent. I vår förra redovisning uttryckte vi en förhoppning om att den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen skulle vara betydelsefull för att öka antalet kvinnor som blir kyrkoherdar. Vi kan till vår glädje se en viss ökning av antalet kvinnor som är kyrkoherdar i vad mån den nya utbildningen bidragit till den kan vi däremot inte uttala oss om. Eftersom antalet fortfarande är lågt kan vi även denna gång konstatera att det finns skäl att analysera närmare vad som kan göras för att stimulera kvinnor att söka tjänst som kyrkoherde. Inte minst mot bakgrund av den rapport som Försäkringskassan lämnade i december 2011 där prästvigda kvinnor låg högst när det gällde påbörjade sjukskrivningar som är längre än 14 dagar måste vi fråga oss om arbetsmiljön har en roll i detta. En fråga som vi uppmärksammade vid en dagkonferens som hölls tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation tidigare i år.

Även om fördelningen av kvinnor och män bland förtroendevalda i Svenska kyrkan är förhållandevis jämn, återstår fortfarande mycket att göra när det gäller posterna som ordförande och vice ordförande. Det finns också anledning att uppmärksamma att det finns färre män än kvinnor bland förtroendevalda i kyrkonämnder och kyrkoråd. Situationen på stiftsnivån är den omvända, samtidigt som en viss utjämning har skett där.

Jämställdheten mellan kvinnor och män behöver få ett tydligare genomslag, såväl i nomineringarna inför kommande kyrkoval som när val förrättas i början av den nya mandatperioden.

Vi konstaterar ännu en gång att det för vår egen del finns skäl att tydligare än hittills låta ett jämställdhetsperspektiv slå igenom när ledamöter i utredningar, referensgrupper och arbetsgrupper utses.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2012:4

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 24 maj 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Hans Wallmark, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Lennart Sacrédeus, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Mary Österström och Celina Falk.

Föredragande: Utvecklings- och planeringschefen Erika Brundin

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2012:4 Jämställdheten i Svenska kyrkan.

Bilaga 1. Förtroendevalda på nationell nivå

Andelen kvinnor och män samt åldersfördelning i kyrkomöte och kyrkostyrelse år 2011 (siffror för år 2007 anges inom parentes)

Kyrkomötet år 2011

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
115 (121)	136 (130)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
46 % (48 %)	54 % (52 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Ålder över 71 år	Ålder 70–61 år	Ålder 60–51 år	Ålder 50–41 år	Ålder 40–31 år	Ålder under 31 år
31 (26)	90 (90)	53 (72)	39 (34)	24 (18)	9 (11)
14 % (10 %)	36 % (36 %)	21 % (29 %)	15 % (14 %)	10 % (7 %)	4 % (4 %)

Andelen kvinnor och män i kyrkomötet i olika ålderskategorier

Ålder	Kvinnor	Procent	Män	Procent
–60 år	56 (60)	22 % (24 %)	76 (67)	30 % (27 %)
59–40 år	39 (46)	16 % (18 %)	47 (51)	19 % (20 %)
39 år–	20 (15)	8 % (6 %)	13 (12)	5 % (5 %)

Källa: Ärkebiskopens och generalsekreterarens sekretariat.

Kyrkostyrelse år 2011 (siffror för år 2007 anges inom parentes)

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (8)	10 (7)		1 (1)	1 (1)	1 (2)
33 % (53 %)	67 % (47 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (100 %)

Ålder över 71 år	Ålder 70–61 år	Ålder 60–51 år	Ålder 50–41 år	Ålder 40–31 år
	6 (6)	5 (7)	3 (2)	1
	40 % (40 %)	33 % (47 %)	20 % (13 %)	7 %

Källa: Ärkebiskopens och generalsekreterarens sekretariat.

Andelen kvinnor och män samt åldersfördelning i de förtroendevalda verkställande organen på nationell nivå 2011 (siffror för år 2007 anges inom parentes)

KsSkr 2012:4
Bilaga 1

Av kyrkomötet utsedda organ: Kyrkomötets läronämnd, kyrkostyrelsen, Överklagandenämnden, Ansvarsnämnden, Valprövningsnämnden samt Nämnderna för internationell mission och diakoni, Utbildning, forskning och kultur, Svenska kyrkan i utlandet samt revisorerna.

	Kvinnor	Män
Ordförande	25 % (37,5 %)	75 % (62,5 %)
Vice ordförande	50 % (25 %)	50 % (75 %)
Ledamöter	37 % (51 %)	63 % (49 %)
Ersättare	44 % (45 %)	56 % (55 %)

Ålder 71 år–	Ålder 70–61 år	Ålder 60–51 år	Ålder 50–41 år	Ålder 40–31 år	Ålder Under 31 år
17 (15)	60 (49)	30 (42)	16 (23)	8 (6)	3 (2)
13 % (11 %)	45 % (36 %)	22 % (31 %)	12 % (17 %)	6 % (4 %)	2 % (1 %)

Källa: Matrikel för Svenska kyrkan 2011.

År 2011

Råd tillsatta på den nationella nivån: Samiska rådet och Kapitalförvaltningsrådet (på grund av organisationsförändringar redovisas år 2011 och år 2007 separat).

	Kvinnor	Män
Ordförande	50 %	50 %
Vice ordförande		100 %
Ledamöter	58 %	42 %
Ersättare	44 %	56 %

Det är endast Samiska rådet som har ersättare.

Ålder 71 år–	Ålder 70–61 år	Ålder 60–51 år	Ålder 50–41 år	Ålder 40–31 år	Ålder 30 år–
2	5	4	3	5	2
9 %	24 %	19 %	14 %	24 %	10 %

Källa: Matrikel för Svenska kyrkan 2011.

År 2007

Råd tillsatta på den nationella nivån: Samiska rådet, Rådet för utjämningsfrågor, Delegationen för finskspråkigt arbete, Kapitalförvaltningsrådet.

	Kvinnor	Män
Ordförande		100 %
Vice ordförande	100 %	
Ledamöter	50 %	50 %
Ersättare	53 %	47 %

Det är endast Samiska rådet och Delegationen för finskspråkigt arbete som har ersättare.

Ålder 71 år–	Ålder 70–61 år	Ålder 60–51 år	Ålder 50–41 år	Ålder 40–31 år	Ålder 30 år–
6	13	11	3	5	1
15 %	33 %	28 %	8 %	13 %	3 %

Bilaga 2. Kyrkligt anställda heltid och deltid

KsSkr 2012:4

Bilaga 2

Kyrkligt anställda med församlings- och främjandeuppgifter 2010 på heltid och deltid (siffror för år 2006 anges inom parentes)

Befattning	Kvinnor Hel-/deltid	Män Hel-/deltid	Totalt Hel-/deltid	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Församlingspedagog	522/125 (423/105)	154/12 (147/7)	676/137 (570/112)	25 099 (21 684)	25 443 (21 888)
Informatör	96/39 (102/36)	44/15 (44/14)	140/54 (146/50)	28 841 (25 296)	29 433 (25 820)
Stiftskonsulent	44/10 (58/16)	33/3 (20/3)	77/13 (78/19)	32 523 (27 316)	32 304 (27 661)
Familjerådgivare	17/20 (15/23)	3/6 (1/4)	20/26 (16/27)	30 994 (27 011)	– (–)
Assistent i försam- lingsarbete	493/317 (521/381)	133/44 (142/35)	626/361 (663/416)	22 703 (19 631)	22 837 (19 909)
Organist	211/24 (210/28)	280/29 (281/42)	491/53 (491/70)	30 238 (26 371)	30 956 (26 969)
Kantor	678/377 (636/414)	272/157 (285/159)	950/534 (921/573)	26 043 (22 516)	26 526 (22 903)
Annan musiker	38/45 (24/59)	28/18 (23/19)	66/63 (47/78)	25 478 (22 015)	24 953 (22 774)
Föreståndare/ förskollärare	78/20 (77/24)	1/0 (1/2)	79/20 (78/26)	28 456 (23 971)	– (–)
Informationsassistent	32/31 (42/24)	6/5 (7/3)	38/36 (49/27)	24 827 (21 665)	26 046 (21 749)
Förskollärare	288/198 (244/206)	11/1 (6/0)	299/199 (250/206)	24 332 (21 383)	24 208 (20 517)
Fritidsledare	178/194 (148/216)	79/21 (69/31)	257/215 (217/247)	21 849 (18 697)	21 609 (18 838)
Barntimmeledare/ barnskötare	292/594 (285/754)	15/10 (14/11)	307/604 (299/765)	21 172 (18 306)	20 785 (17 956)
Annan arbetstagare med pedagogiska uppgifter	65/31 (42/31)	20/5 (17/8)	85/36 (59/39)	25 690 (23 035)	25 865 (23 331)
TOTALT	3 032/2 025 (2 827/2 317)	1 079/326 (1 057/338)	4 111/2 351 (3 884/ 2 655)		

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

I de fall uppgift saknas har grupperna varit för små. Medellön avser månads-
avlönade.

Kyrkogårdspersonal och kyrkokameral personal 2010 heltid och deltid

(siffror för år 2006 anges inom parentes och avser endast heltid)

Befattning	Kvinnor Heltid/deltid	Män Heltid/deltid	Totalt Heltid/deltid	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Kyrkvaktmästare	476/331 (403/393)	1 699/282 (1 911/345)	2 175/613 (2 314/738)	21 767 (18 753)	22 359 (19 339)
Kyrkogårdsarbetare	912/128 (795/142)	1 810/108 (1 773/127)	2 722/236 (2 568/269)	20 615 (17 853)	21 314 (18 627)
Kanslichef	70/8 (74/10)	82/8 (94/6)	152/16 (168/16)	42 042 (35 523)	45 754 (39 192)
Kyrkokamrer	89/33 (105/40)	62/10 (79/15)	151/43 (184/55)	32 914 (27 684)	34 481 (29 442)
Kamrer	185/94 (181/106)	72/17 (77/13)	257/111 (258/119)	30 684 (25 985)	32 325 (28 747)
Förvaltnings- assistent	145/90 (138/102)	17/4 (13/7)	162/94 (151/109)	25 187 (21 894)	26 073 (22 165)
Löneassistent	50/34 (52/38)	7/0 (10/0)	57/34 (62/38)	25 348 (21 815)	25 550 (21 770)
Ekonomiassistent	125/74 (95/74)	11/3 (15/1)	136/77 (110/75)	24 793 (21 578)	25 369 (23 728)
TOTALT	2 052/692 (1 843/905)	3 760/432 (3 972/514)	5 812/1 124 (5 815/1 419)		

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

Församlings- och kyrkogårdspersonal 2010 heltid och deltid (siffror för år 2006 saknas då dessa befattningar inte var medtagna i den förra redovisningen)

KsSkr 2012:4
Bilaga 2

Befattning	Kvinnor Heltid/deltid	Män Heltid/deltid	Totalt Heltid/deltid	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Församlingshems- värd/husmor	297/407	21/11	318/418	21 650	21 864
Städare	144/270	16/12	160/282	20 731	20 134
Kyrkobokförings- assistent	37/26	4/0	41/26	23 655	–
Kontorsvaktmästare	6/5	26/7	32/12	22 479	22 948
Krematorievakt- mästare	25/2	75/1	100/3	23 138	24 007
Kyrkogårds- föreståndare	116/8	13/2	129/10	27 560	29 792
Arbetsledare	32/3	188/5	220/8	26 104	26 706
Krematoriemästare /föreståndare	2/1	20/0	22/0	–	25 713
Chef inom kyrko- gårdsförvaltning	12/2	93/1	105/3	36 567	35 919
Skogvaktare	–	26/1	26/1	–	36 933
Annan med arbets- ledande uppgifter	14/0	32/0	46/0	26 466	25 775
Skogsarbetare	–	48/3	48/3	–	22 975
Fastighetsskötare	–	53/4	53/4	–	24 367
Maskinreparatör	–	33/4	33/4		23 640
HR-specialist	61/9	13/1	74/10	30 885	32 251
TOTALT	746/733	661/52	1 407/785		

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

Medellön avser månadsavlönade.

Bilaga 3. Kyrkligt anställda timavlönade

Kyrkligt anställda med församlings- och främjandeuppgifter 2010 timavlönade

(siffror för år 2006 anges inom parentes)

Befattning	Timavlönade kvinnor	Timavlönade män	Totalt
Församlingspedagog	8 (10)	4 (1)	12 (11)
Informatör	3 (4)	0 (3)	3 (7)
Stiftskonsulent	2 (1)	1 (1)	3 (2)
Annan handläggare	(6)	(6)	(12)
Församlingsdiakon	16 (23)	3 (6)	19 (29)
Familjerådgivare	3 (4)	1 (0)	4 (4)
Assistent i församlingsarbete	127 (111)	29 (26)	156 (137)
Organist	11 (19)	12 (14)	23 (33)
Kantor	118 (132)	51 (68)	169 (200)
Annan musiker	40 (49)	27 (35)	67 (84)
Föreståndare/ förskollärare	0 (4)	0 (1)	0 (5)
Informations- assistent	8 (5)	2 (2)	10 (7)
Förskollärare	14 (13)	0 (1)	14 (14)
Fritidsledare	104 (156)	58 (69)	162 (225)
Barntimmeledare/ barnskötare	345 (463)	24 (27)	369 (490)
Annan arbetstagare med pedagogiska uppgifter	24 (16)	9 (7)	33 (23)
TOTALT	823 (1 000)	221 (261)	1 044 (1 261)

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

Kyrkogårdspersonal och kyrkokameral personal 2010 timavlönade
(siffror för år 2006 anges inom parentes)

KsSkr 2012:4
Bilaga 3

Befattning	Timavlönade kvinnor	Timavlönade män	Totalt
Kyrkvaktmästare	165 (183)	234 (259)	399 (442)
Kyrkogårdsarbetare	61 (83)	85 (123)	146 (206)
Kanslichef	0 (0)	1 (0)	1 (0)
Kyrkokamrer	2 (1)	1 (1)	3 (2)
Kamrer	6 (5)	5 (12)	11 (17)
Förvaltningsassistent	6 (9)	1 (2)	7 (11)
Löneassistent	1 (0)	0 (1)	1 (1)
Ekonomiassistent	4 (5)	2 (3)	6 (8)
TOTALT	245 (286)	329 (401)	574 (687)

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

Bilaga 4. Anställda biskopar, präster och diakoner

Anställda biskopar och präster i församling och stift år 2010 (siffror för år 2006 anges inom parentes)

Befattning	Kvinnor Hel-/deltid	Män Hel-/deltid	Totalt Hel-/deltid	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Kyrkoherde	223/4 (208)	632/9 (781)	855/13 (989)	43 256 (37 055)	43 837 (37 231)
Komminister ej arbetsledare	770/88 (812)	824/92 (1 001)	1 594/180 (1 813)	31 242 (27 199)	31 745 (27 720)
Komminister/ arbetsledare	86/4 (79)	142/2 (141)	228/6 (220)	33 999 (28 873)	34 102 (28 995)
Sjukhuspräst	31/4 (31)	35/3 (45)	66/7 (76)	32 042 (28 061)	33 166 (29 527)
Biskop	3/0 (2)	11/0 (11)	14/0 (13)	64 900 (57 500)	65 582 (58 136)
Domprost	2/1 (2)	10/0 (11)	12/1 (13)	56 392 (47 950)	55 113 (49 058)
Stiftsadjunkt/ arbetsledare	0/0 (2)	3/1 (6)	3/1 (8)	- (-)	- (34 058)
Stiftsadjunkt ej arbetsledare	51/2 (44)	58/6 (72)	109/8 (116)	34 455 (30 554)	36 137 (31 620)
Kontraktsadjunkt	8/2 (11)	7/1 (16)	15/3 (27)	33 217 (28 176)	31 530 (27 842)
Pastorsadjunkt	75/6 (75)	52/0 (51)	127/6 (126)	22 395 (19 930)	22 192 (19 962)
Präst med annan specialuppgift	10/2 (16)	21/12 (36)	31/14 (52)	30 835 (26 230)	33 692 (28 633)
TOTALT	1 259/113 (1 282)	1 795/126 (2 171)	3 054/239 (3 453)		

I kategorin biskop var ärkebiskopen inte medräknad 2006.

Anställda diakoner i församling och stift år 2010 (siffror för år 2006 anges inom parentes)

Befattning	Kvinnor Hel-/deltid	Män Hel-/deltid	Totalt Hel-/deltid	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Församlings- diakoner	686/162 (897)	106/13 (132)	792/175 (1 029)	27 141 (23 404)	27 328 (23 590)
Diakon/arbetsledare	27/7 (27)	2/1 (4)	29/8 (31)	29 751 (25 413)	- (-)
Sjukhusdiakoner	39/19 (62)	6/0 (6)	45/19 (68)	28 137 (24 092)	27 897 (23 156)
Stiftsdiakoner	17/2 (16)	3/0 (2)	20/2 (18)	31 545 (28 299)	- (-)
Diakon med annan specialuppgift	21/13 (33)	5/1 (5)	26/14 (38)	28 699 (22 891)	- (-)
TOTALT	790/203 (1 035)	122/15 (149)	912/218 (1 182)		

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/SCB.

Uppgifterna 2006 var inte särredovisade utan avser såväl hel- som deltidsanställda.

Bilaga 5. Tillsvidareanställda och visstidsanställda på nationell nivå

KsSkr 2012:4
Bilaga 5

Tillsvidareanställda och visstidsanställda på nationell nivå mars 2012 (avser kyrkokansliet och pastoralinstituten) (siffror för maj år 2008 anges inom parentes)

Befattning	Kvinnor	Män	Totalt	Medellön Kvinnor	Medellön Män
Chefer (avd-, enhets-, gruppchefer, regionchef och regionsekreterare)	24 (32)	16 (24)	40 (56)	43 119 (40 784)	50 425 (42 314)
Handläggare (ekonomer, forskare, tematiker, informatörer, HR, m.fl.)	168 (172)	80 (79)	248 (251)	33 348 (28 728)	35 778 (31 361)
Avdelnings-, enhets- och planeringssekreterare, vaktmästare	25 (37)	3 (4)	28 (41)	27 299 (23 606)	– (–)
TOTALT	216 (241)	98 (107)	314 (348)		

Källa: Kyrkokansliets personalavdelning

Ärkebiskopen och generalsekreteraren är inte inräknade.

Förmåner såsom årskort på SJ är inte medräknade, däremot lönetillägg.

Tillsvidareanställda och visstidsanställda på nationell nivå mars 2012 (avser kyrkokansliet och pastoralinstituten) (siffror för maj 2008 inom parentes)

	Kvinnor	Män
Chefer (avd-, enhets-, gruppchefer, regionchef och regionsekreterare)	60 % (57 %)	40 % (43 %)
Handläggare (ekonomer, forskare, tematiker, informatörer, HR, m.fl.)	68 % (69 %)	32 % (31 %)
Avdelnings-, enhets- och planeringssekreterare, vaktmästare	89 % (90 %)	11 % (10 %)

Källa: Kyrkokansliets personalavdelning.

Medarbetare i utlandstjänst april 2012 (siffror för maj 2008 inom parentes)

	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Medarbetare i utlandstjänst, såväl utlandskyrkan som internationella avd.	58 (87)	44 (74)	56 (54 %)	44 (46 %)

Källa: Kyrkokansliets personalavdelning.

Bilaga 6. Andelen kvinnor och män bland de förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå i mars 2012 och i april 2008 – stiftsvis

(Siffror för år 2008 anges inom parentes)

Uppsala stift

Uppsala stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
31 (28)	44 (47)		1 (1)	(1)	2 (1)
41 % (37 %)	59 % (63 %)		100 % (100 %)	(50 %)	100 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
8 (7)	6 (7)		1 (1)	1	1 (2)
57 % (50 %)	43 % (50 %)		100 % (100 %)	50 %	50 % (100 %)

Samfällida kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
948 (1 062)	870 (956)
52 % (53 %)	48 % (47 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
688 (768)	508 (580)	53 (77)	86 (116)	59 (99)	80 (102)
58 % (57 %)	42 % (43 %)	38 % (40 %)	62 % (60 %)	42 % (49 %)	58 % (51 %)

Linköpings stift

KsSkr 2012:4
Bilaga 6

Linköpings stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
24 (28)	41 (37)		1 (1)	(1)	2 (1)
37 % (43 %)	63 % (57 %)		100 % (100 %)	(50 %)	100 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (3)	8 (10)		1 (1)		2 (2)
38 % (23 %)	62 % (77 %)		100 % (100 %)		100 % (100 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
595 (706)	594 (729)
50 % (49 %)	50 % (51 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
568 (732)	438 (557)	44 (67)	72 (120)	51 (96)	65 (105)
56 % (57 %)	44 % (43 %)	38 % (36 %)	62 % (64 %)	44 % (48 %)	56 % (52 %)

Skara stift

Skara stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
38 (31)	33 (40)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
54 % (44 %)	46 % (56 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (5)	8 (8)		1 (1)		1 (1)
38 % (38 %)	62 % (62 %)		100 % (100 %)		100 % (100 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
725 (822)	736 (925)
50 % (47 %)	50 % (53 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
740 (840)	542 (618)	55 (88)	64 (119)	59 (88)	72 (118)
58 % (58 %)	42 % (42 %)	46 % (43 %)	54 % (57 %)	45 % (43 %)	55 % (57 %)

Strängnäs stift

Strängnäs stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
34 (27)	27 (34)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
56 % (44 %)	44 % (56 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
4 (6)	7 (5)		1 (1)	(1)	2
36 % (55 %)	64 % (45 %)		100 % (100 %)	(100%)	100 %

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
649 (730)	549 (645)
54 % (53 %)	46 % (47 %)

Kyrkonämnd/kyrkorådKsSkr 2012:4
Bilaga 6

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
323 (442)	255 (305)	41 (51)	37 (57)	43 (55)	52 (64)
56 % (59 %)	44 % (41 %)	53 % (47 %)	47 % (53 %)	45 % (46 %)	55 % (54 %)

Västerås stift**Västerås stift år 2012****Stiftsfullmäktige**

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
38 (34)	41 (45)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
48 % (43 %)	52 % (57 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
6 (6)	9 (9)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
40 % (40 %)	60 % (60 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
624 (734)	530 (615)
54 % (54 %)	46 % (46 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
345 (469)	278 (367)	31 (52)	48 (62)	46 (56)	47 (71)
55 % (56 %)	45 % (44 %)	39 % (46 %)	61 % (54 %)	49 % (44 %)	51 % (56 %)

Växjö stift

Växjö stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
22 (20)	29 (31)		1 (1)		2 (2)
43 % (39 %)	57 % (61 %)		100 % (100 %)		100 % (100 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (4)	6 (7)		1 (1)		2 (2)
45 % (36 %)	55 % (64 %)		100 % (100 %)		100 % (100 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
1 013 (1 192)	903 (1 133)
53 % (51 %)	47 % (49 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1 094 (1 136)	701 (790)	98 (113)	131 (156)	115 (141)	110 (138)
61 % (59 %)	39 % (41 %)	43 % (42 %)	57 % (58 %)	51 % (51 %)	49 % (49 %)

Lunds stift

Lunds stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
28 (37)	36 (44)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
44 % (46 %)	56 % (54 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

StiftsstyrelseKsSkr 2012:4
Bilaga 6

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
7 (7)	6 (6)	1 (1)		(1)	2 (1)
54 % (54 %)	46 % (46 %)	100 % (100 %)		(50 %)	100 % (50 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
1 512 (1 570)	1 367 (1 554)
53 % (50 %)	47 % (50 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
784 (940)	617 (779)	81 (80)	110 (168)	102 (137)	114 (150)
56 % (55 %)	44 % (45 %)	42 % (32 %)	58 % (68 %)	47 % (48 %)	53 % (52 %)

Göteborgs stift**Göteborgs stift år 2012****Stiftsfullmäktige**

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
41 (38)	40 (43)		1 (1)	1	1 (2)
51 % (47 %)	49 % (53 %)		100 % (100 %)	50 %	50 % (100 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
7 (5)	6 (8)		1 (1)	1 (1)	
46 % (38 %)	54 % (62 %)		100 % (100 %)	100 % (100 %)	

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
1 373 (1 545)	1 234 (1 409)
53 % (52 %)	47 % (48 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
965 (1 151)	723 (830)	80 (101)	129 (182)	118 (146)	112 (167)
57 % (58 %)	43 % (42 %)	38 % (36 %)	62 % (64 %)	51 % (47 %)	49 % (53 %)

Karlstads stift

Karlstads stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
41 (36)	40 (45)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
51 % (44 %)	49 % (56 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
6 (6)	5 (5)		1 (1)	2 (1)	(1)
55 % (55 %)	45 % (45 %)		100 % (100 %)	100 % (50 %)	(50 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
520 (667)	477 (614)
52 % (52 %)	48 % (48 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
458 (589)	343 (431)	18 (55)	49 (91)	34 (75)	37 (75)
57 % (58 %)	43 % (42 %)	27 % (38 %)	73 % (62 %)	48 % (50 %)	52 % (50 %)

Härnösands stift

KsSkr 2012:4
Bilaga 6

Härnösands stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
29 (29)	29 (30)	1 (1)		(1)	1 (1)
50 % (49 %)	50 % (51 %)	100 % (100 %)		(50 %)	100 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (3)	6 (8)	1	(1)		2 (1)
45 % (27 %)	55 % (73 %)	100 %	(100 %)		100 % (100 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
661 (716)	571 (631)
54 % (53 %)	46 % (47 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
470 (526)	345 (384)	51 (52)	54 (75)	54 (65)	64 (74)
58 % (58 %)	42 % (42 %)	49 % (41 %)	51 % (59 %)	46 % (47 %)	54 % (53 %)

Luleå stift

Luleå stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
30 (37)	37 (30)	1	(1)	1 (1)	1 (1)
45 % (55 %)	55 % (45 %)	100 %	(100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
4 (6)	7 (5)		1 (1)	(1)	1
36 % (55 %)	64 % (45 %)		100 % (100 %)	(100 %)	100 %

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
517 (595)	457 (518)
53 % (53 %)	47 % (47 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
232 (264)	199 (255)	23 (30)	32 (45)	31 (38)	28 (40)
54 % (51 %)	46 % (49 %)	42 % (40 %)	58 % (60 %)	53 % (49 %)	47 % (51 %)

Visby stift

Visby stift år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
22 (21)	29 (30)	1 (1)		(1)	2 (1)
43 % (41 %)	57 % (59 %)	100 % (100 %)		(50 %)	100 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
5 (5)	7 (7)		1 (1)	(1)	2 (1)
42 % (42 %)	58 % (58 %)		100 % (100 %)	(50 %)	100 % (50 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
272 (181)	273 (181)
50 % (50 %)	50 % (50 %)

Kyrkonämnd/kyrkorådKsSkr 2012:4
Bilaga 6

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
132 (186)	115 (144)	11 (15)	26 (45)	11 (26)	22 (35)
53 % (56 %)	47 % (44 %)	30 % (25 %)	70 % (75 %)	33 % (43 %)	67 % (57 %)

Stockholms stift**Stockholms stift år 2012****Stiftsfullmäktige**

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
46 (49)	44 (42)		1 (1)	1 (1)	1 (1)
51 % (54 %)	49 % (46 %)		100 % (100 %)	50 % (50 %)	50 % (50 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
7 (6)	6 (7)	1 (1)		(1)	2 (1)
54 % (46 %)	46 % (54 %)	100 % (100 %)		(50 %)	100 % (50 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
809 (818)	704 (724)
53 % (53 %)	47 % (47 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
240 (267)	164 (224)	21 (28)	39 (43)	43 (45)	36 (44)
59 % (54 %)	41 % (46 %)	35 % (39 %)	65 % (61 %)	54 % (51 %)	46 % (49 %)

Andelen kvinnor och män bland de förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå år 2012 och år 2008

Hela riket år 2012

Stiftsfullmäktige

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
424 (416)	470 (497)	3 (2)	10 (11)	8 (11)	17 (15)
47 % (46 %)	53 % (54 %)	23 % (15 %)	77 % (85 %)	32 % (42 %)	68 % (58 %)

Stiftsstyrelse

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
74 (69)	87 (92)	3 (2)	10 (11)	6 (8)	17 (14)
46 % (43 %)	54 % (57 %)	23 % (15 %)	77 % (85 %)	26 % (36 %)	74 % (64 %)

Samfällda kyrkofullmäktige/Kyrkofullmäktige i församling

Ledamöter	
Kvinnor	Män
10 218 (11 338)	9 265 (10 634)
52 % (52 %)	48 % (48 %)

Kyrkonämnd/kyrkoråd

Ledamöter		Ordförande		Vice ordförande	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
7 039 (8 310)	5 228 (6 264)	607 (809)	877 (1 279)	766 (1 067)	839 (1 183)
57 % (57 %)	43 % (43 %)	41 % (39 %)	59 % (61 %)	48 % (47 %)	52 % (53 %)

Källa: Svenska kyrkans organisationsregister, stiftens hemsidor, Matrikel för Svenska kyrkan 2011.

Uppgifterna speglar de registreringar, som de olika enheterna har fört in vid respektive tillfälle.

Kyrkomötet Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5

Strukturfrågor

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2012

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås ändringar i kyrkoordningen med anledning av Strukturutredningens betänkande. Ändringarna berör den lokala nivåns organisation och innebär i huvudsak följande.

- På den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan församlingar tillsammans bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ.
- Församlingar som ingår i ett pastorat har som styrelse församlingsråd som utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsråden gäller hela pastoratet.
- Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion.
- Det ska inte längre finnas några flerpastoratssamfälligheter. De flerpastorats-samfälligheter som finns den 1 januari 2014 blir då pastorat. Göteborgs kyrkliga samfällighet får dock finnas kvar under en övergångsperiod på två år.
- Det görs ett förtydligande med innebörden att stiftens tillsyn omfattar även förvaltningen i församlingar och pastorat.

Kyrkostyrelsen avser att tillsätta utredningar rörande samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten, kontraktens ställning och uppgifter, domprostens ställning m.m., det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna samt utjämningssystemet.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	4
Förslag till ändringar i kyrkoordningen.....	4
Andra avdelningen: Församlingarna.....	4
2 kap. Församlingens uppdrag	5
3 kap. Kyrkofullmäktige.....	7
4 kap. Kyrkoråd och församlingsråd.....	12
5 kap. Kyrkoherden.....	16
6 kap. Stiftets uppdrag	16
7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna	17
8 kap. Biskopen	20
9 kap. Domkapitlet	22
11 kap. Kyrkomötet	24
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	25
16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd	26
17 kap. Gudstjänstliv	27
18 kap. Gudstjänstböcker	28
20 kap. Nattvard	28
22 kap. Konfirmation.....	29
23 kap. Vigsel och välsignelsehandlingar	29
24 kap. Begravning.....	30
26 kap. Sändnings- och mottagningshandlingar.....	30
29 kap. Kyrkotillhörighet.....	31
33 kap. Kyrkans förtroendevalda	31
34 kap. Kyrkans anställda.....	35
Åttonde avdelningen: Församlingstillhörighet och indelning.....	37
35 kap. Församlingstillhörighet.....	37
36 kap. Indelningsenheter.....	38
37 kap. Ändringar i indelningen.....	39
38 kap. Direkta val.....	44
40 kap. Kyrkobyggnader.....	59
41 kap. Upplåtelse av kyrka	60
42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar	60
43 kap. Kollekt.....	62
44 kap. Ekonomisk utjämning	63
46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom.....	63
47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och <i>samfälligheter</i>	64
47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och <i>pastorat</i>	64
48 kap. Revision <i>för</i> församlingar och <i>samfälligheter</i>	65
48 kap. Revision och granskning av församlingar och <i>samfälligheter</i>	66
48 kap. Revision och granskning av församlingar och <i>pastorat</i>	66
53 kap. Offentlighet för handlingar.....	68
56 kap. Kyrkobokföring och andra register	68
57 kap. Tillsyn.....	68

1 Bakgrund.....	75	KsSkr 2012:5
2 Inledning	79	
3 Den lokala nivån	80	
4 Stiftsuppgifter	118	
5 Administrativ samverkan	124	
6 Övriga förslag	127	
10 Kyrkoordningskommentarer	127	
Åttonde avdelningen.....	143	
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	161	

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att andra avdelningen ska upphöra att gälla,

dels att 37 och 42 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 21 §, 36 kap. 3 §, 38 kap. 9–12¹ och 67 §§, 47 kap. 12 och 13 §§ samt 48 kap. 5 §² ska upphöra att gälla och att rubrikerna före 38 kap. 9–12 och 67 §§ och 47 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken före 41 kap. 4 § ska placeras före den nya 41 kap. 3 a §,

dels att 48 kap. 6 § ska betecknas 48 kap. 5 § och 48 kap. 7 § ska betecknas 48 kap. 6 §³,

dels att 6 kap. 4 §, 7 kap. 6, 8, 11, 14 och 15 §§, 8 kap. 2, 13–14 a, 16–17, 20 och 23 §§, 9 kap. 1 och 2, 2 c, 7 och 8 samt 12 §§, 11 kap. 8 a och 14 §§, 12 kap. 3 a och 12–13 a §§, 16 kap. 2 §, 17 kap. 3 och 6–9 §§, 18 kap. 6 §, 20 kap. 6 §, 24 kap. 4 §, 26 kap. 3 §, 29 kap. 6 §, 33 kap. 2, 4–6 och 9–11 §§, 34 kap. 2, 6, 12 och 16 §§, 35 kap. 10 §, 36 kap. 1 och 2 samt 4–6 §§, 38 kap. 3–5, 7 och 8, 21–26, 33 och 34, 48, 50, 53, 56, 59, 63, 65, 69–71, 88 och 90–92 §§, 40 kap. 2, 4, 7 och 8 §§, 43 kap. 6 och 7 §§, 44 kap. 1 och 7 a §§, 46 kap. 2 §, 47 kap. 1 §, 48 kap. 1 och 4 §§, 53 kap. 12 §, 56 kap. 7 §, 57 kap. 1, 5–10 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna före 7 kap. 6, 14 och 15 §§, 38 kap. 8, 62, 64, 66, 69–71 §§ och 57 kap. 1 § samt rubrikerna till 47 och 48 kap. ska ha följande lydelse,

dels att inledningarna till 17 och 26 kap. samt till åttonde avdelningen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny andra avdelning, nya 37 och 42 kap., fem nya paragrafer, 7 kap. 14 a §, 22 kap. 2 a §, 23 kap. 1 a §, 24 kap. 1 a §, och 41 kap. 3 a §, och nya rubriker före 7 kap. 14 a §, 23 kap. 1 a §, samt 24 kap. 1 a och 4 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse⁴

Andra avdelningen: Församlingarna

Inledning

Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som

¹ Beslutet att 38 kap. 11 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:6.

² Beslutet att 48 kap. 5 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:2.

³ Dessa ändringar av beteckningar avser de två paragraferna enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

⁴ I högerspalten har även de ändringar som kyrkostyrelsen föreslår i årets övriga kyrkomötesskrivelser tagits med.

församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

KsSkr 2012:5

Svenska kyrkan har en rikstäckande indelning i territoriella församlingar som pastorala områden. Församlingen är samtidigt en gemenskap av de människor som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Det finns även icke-territoriella församlingar. Flera församlingar kan samverka i ett pastorat.

Församlingen har lokal självstyrelse men är samtidigt en del av ett stift och Svenska kyrkan som trossamfund. Delaktigheten i de döptas och troendes allmänna prästadöme förenar alla i församlingen, vigda och icke vigda. Alla har tillsammans ansvaret för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Den demokratiska organisationen och kyrkans ämbete eller vinningstjänst har gemensamt ansvar för att bedriva en verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. För varje församling finns ett kyrkoråd eller ett församlingsråd som församlingens styrelse och en kyrkoherde med ansvar för ledning, samordning och tillsyn.

Kyrkans verksamhet bärs således organisatoriskt upp såväl av alla kyrkotillhörigas, och särskilt de förtroendevaldas, ansvarstagande inom den demokratiska organisationen som av ansvarstagandet hos dem som är vigda till uppdragen inom kyrkans vinningstjänst. Det är inte två helt skilda former av ansvar. De förtroendevalda och andra som tillhör kyrkan har tillsammans med dem som innehar vinningstjänsten del i det gemensamma uppdraget att förkunna det kristna budskapet. Tillsammans har de också ansvar för det demokratiska beslutsfattandet och för besluten.

2 kap. Församlingens uppdrag

Församlingens uppgifter

1 § Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst.

Församlingen får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Församlingen ska anställa och avlöna den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.

2 § Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

3 § Föreskrifter om församlingens ansvar för begravningsverksamheten finns i begravningslagen (1990:1144).

4 § En församling ska behandla dem som tillhör församlingen lika om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Pastorat

5 § Flera församlingar kan samverka i ett pastorat som då utgör en kyrklig samfällighet.

Pastoratet har som pastoralt område det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift.

Pastoratet har det ekonomiska ansvaret för alla församlingens uppgifter och fullgör uppgifterna enligt 1 § tredje och fjärde styckena samt 2–4 §§.

Församlingsinstruktion

- 6 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion som anger hur församlingen fullgör sin grundläggande uppgift. När flera församlingar samverkar i ett pastorat har de en gemensam församlingsinstruktion.

Närmare bestämmelser om församlingsinstruktionen finns i 57 kap.

Ansvarsfördelningen

- 7 § Kyrkofullmäktige utövar beslutanderätten i en församling eller, när flera församlingar bildar ett pastorat, i pastoratet. Närmare bestämmelser om kyrkofullmäktige finns i 3 kap.

Av kyrkoordningen framgår att kyrkoherden och kyrkorådet beslutar i vissa frågor.

- 8 § Kyrkorådet är styrelse i en församling som inte ingår i ett pastorat och i ett pastorat.

Församlingsrådet är styrelse i en församling som ingår i ett pastorat.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkorådet och församlingsrådet i 4 kap.

- 9 § Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.

Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.

- 10 § För det ekonomiska ansvaret för kyrkobyggnaderna i Visby stift får det finnas en samfällighet som omfattar samtliga församlingar i stiftet. En sådan samfällighet får ändras eller upplösas genom beslut av stiftsstyrelsen om samtliga församlingar i stiftet har samtyckt till det eller om det finns synnerliga skäl.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om en sådan samfällighet.

Den kyrkliga beredskapen

- 11 § Församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap.

Svenska kyrkan i utlandet

- 12 § Svenska kyrkan i utlandet omfattar utlandsförsamlingar och övriga utlandsverksamheter. Kyrkostyrelsen beslutar vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas.

Inom Svenska kyrkan i utlandet gäller kyrkoordningens bestämmelser bara om det är särskilt angivet.

- 13 § För varje utlandsförsamling ska det finnas en församlingsordning. Beslut om församlingsordningen fattas av församlingens beslutande organ. I församlingsordningen ska alltid finnas bestämmelser om vilka av kyrkoordningens bestämmelser som gäller för församlingen, om församlings-tillhörighet samt om rösträtt och valbarhet i församlingen.

En församlingsordning för en viss församling ska för att gälla vara fastställd av kyrkostyrelsen efter att Domkapitlet i Visby stift har getts tillfälle att yttra sig.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om församlingsordningen.

3 kap. Kyrkofullmäktige

- 1 § Kyrkofullmäktige är högsta beslutande organ i en församling som inte ingår i ett pastorat.

Om flera församlingar samverkar i ett pastorat är kyrkofullmäktige pastoratets högsta beslutande organ. Det som sägs i detta kapitel om församlingen ska då gälla pastoratet.

Kyrkofullmäktiges uppgifter

- 2 § Kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst

1. godkännande av församlingsinstruktionen
2. mål och riktlinjer för verksamheten,
3. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor,
4. val av ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsråd och valnämnden,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ersättning till förtroendevalda och revisorer, samt
7. fastställande av årsredovisningens resultat- och balansräkning samt
8. ansvarsfrihet.⁵

Kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkoordningen.

- 3 § Kyrkofullmäktige får uppdra åt kyrkorådet att i fullmäktiges ställe fatta beslut i ett visst ärende eller vissa grupper av ärenden.

Sådana ärenden som avses i 2 § får dock inte delegeras.

Val av kyrkofullmäktige

- 4 § Kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i församlingen.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 34 § första stycket.

⁵2 § anpassad enligt lydelsen i SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

Antalet ledamöter och ersättare

- 5 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.
- Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst
- 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,
 - 25 i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,
 - 35 i församlingar med över 20 000 röstberättigade.
- Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i fullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.
- Med röstberättigad i andra stycket avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret.
- 6 § Om kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter ska ändras, ska beslutet för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret.
- Om indelningsdelegerade enligt 37 kap. 29 § beslutar om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige ska beslutet vara anmält till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. Om inte en sådan anmälan har gjorts ska stiftsstyrelsen fatta beslut om antalet ledamöter.

Mandatperiodens längd

- 7 § Ledamöter och ersättare ska väljas för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Ordförande

- 8 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller flera vice ordförande.
- Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

När sammanträdena ska hållas

- 9 § Kyrkofullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden ska hållas.
- Sammanträde ska också hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller när ordföranden anser att det behövs.
- 10 § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkofullmäktige välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret.

Hur sammanträdena kungörs

- 11 § Ordföranden utfärdar en kungörelse om när kyrkofullmäktige ska sammanträda. Kungörelsen ska innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet samt uppgifter om de ärenden som ska behandlas.
- 12 § Kungörelsen ska anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den ska inom samma tid också lämnas till varje ledamot och ersättare på ett lämpligt sätt.

- 13 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 12 §, ska kungörelsen med uppgifter om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom ska kungörelsen på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare så att den kan antas nå dem inom samma tid.

Ersättarnas tjänstgöring

- 14 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.
- 15 § Ersättarna ska tjänstgöra enligt den ordning som är bestämd att gälla mellan dem.
En ersättare som redan har börjat tjänstgöra har dock företräde oberoende av turordning.
En ersättare som måste avbryta tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende, får åter tjänstgöra sedan det ärendet har handlagts.
- 16 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har inträtt i hans eller hennes ställe.
En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv, får inte tjänstgöra igen under samma dag.

Beslutförhet

- 17 § Kyrkofullmäktige får handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.
Om en ledamot är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta även om antalet närvarande ledamöter på grund av jävet inte uppgår till mer än hälften.

Jäv

- 18 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv eller ledamotens make, sambo, förälder, barn, syskon, någon annan närstående eller något ledamoten närstående intresse.
- 19 § Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne, ska självant ge det till känna.
Om det har uppkommit en fråga om jäv mot någon och någon ersättare inte har trätt i hans eller hennes ställe, ska kyrkofullmäktige snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om kyrkofullmäktige inte är beslutfört utan honom eller henne och man inte tillräckligt snabbt kan tillkalla någon annan.
Beslutsprövning av en jävsfråga får endast begäras i samband med att man begär beslutsprövning av det beslut genom vilket fullmäktige har avgjort ärendet.

Rätten för kyrkoherden och andra att delta

20 § Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten vid kyrkofullmäktiges sammanträden samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Kyrkofullmäktige får bestämma att också andra ska ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

Ärendena i kyrkofullmäktige

21 § Kyrkofullmäktige ska besluta i ärenden som har väckts av

1. kyrkorådet,
2. en ledamot genom en motion,
3. kyrkostyrelsen, stiftsstyrelsen eller domkapitlet, eller
4. revisorerna, om det gäller ett ärende som har samband med deras uppdrag.

Beredning

22 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av kyrkorådet. Om ärendet särskilt angår en församling i ett pastorat ska församlingsrådet ha beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

I kyrkorådets beredning ska ingå en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ärendet.

23 § Kyrkofullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning.

Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet, får fullmäktige också utan beredning, besluta att den förtroendevalda personens uppdrag ska återkallas enligt 33 kap. 11 §.

24 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

25 § Kyrkofullmäktige får hålla val samt besluta om antalet ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsrådet och valnämnden utan föregående beredning.

26 § En motion bör beredas inom sådan tid, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta anmälas till fullmäktige vid ett sammanträde inom samma tid. Fullmäktige ska då också underrättas om vad som dittills kommit fram vid beredningen. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Bordläggning

27 § Ett ärende ska bordläggas, om minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna begär det. Det krävs dock att mer än hälften av de närvarande ledamöterna är ense om det för att bordlägga ett val eller ett tidigare bordlagt ärende.

Ett bordlagt ärende ska behandlas på kyrkofullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat.

28 § Sammanträdena med kyrkofullmäktige ska vara offentliga.

Ordningen vid sammanträdena

29 § Ordföranden leder kyrkofullmäktiges sammanträden och ansvarar för ordningen vid sammanträdena. Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Hur ärendena avgörs

30 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att det inte har kungjorts enligt 11–13 §§, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

31 § När överläggningen är avslutad lägger ordföranden fram förslag till beslut. Varje förslag ska utformas så att det kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med ett klubbslag, om inte någon ledamot begär omröstning.

32 § Om en ledamot begär omröstning, ska den ske öppet, utom i ärenden som gäller val.

33 § Vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om.

34 § Vid lika antal röster är ordförandens röst utslagsgivande.
I ärenden som gäller val fattas beslutet dock genom lottning.

Reservation

35 § Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Reservationen ska anmälas innan sammanträdet har avslutats. Om ledamoten vill utveckla reservationen närmare, ska den avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

Protokollet

36 § Vid kyrkofullmäktiges sammanträden ska protokoll föras på ordförandens ansvar.

37 § Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort vid sammanträdet och vilka ärenden som kyrkofullmäktige har handlagt.

38 § Protokollet ska för varje ärende redovisa

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
4. vilka beslut som har fattats,
5. vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar,
6. vilka reservationer som har anmälts mot besluten, och
7. särskild mening enligt 20 §.

- KsSkr 2012:5 39 § Ett protokoll ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet på det sätt som kyrkofullmäktige har bestämt.
- 40 § Senast på andra dagen efter justeringen ska denna tillkännages på församlingens anslagstavla.
- Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt och vilken dag som det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort innan tiden för att överklaga har gått ut.
- En uppgift om vilken dag tillkännagivandet anslogs ska tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

4 kap. Kyrkoråd och församlingsråd

KYRKORÅD

Allmänt

- 1 § Av 2 kap. 8 § framgår att det i varje församling som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat ska finnas ett kyrkoråd som styrelse.

Kyrkorådets uppgifter

- 2 § Kyrkorådet ska ha omsorg om församlingens liv och har gemensamt med kyrkoherden ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.
- 3 § Kyrkorådet ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens eller pastoratets ekonomiska ställning.
- Kyrkorådet ska fastställa en arbetsordning för sitt arbete.⁶
- 4 § Kyrkorådet ska
1. bereda ärenden som ska handläggas av kyrkofullmäktige,
 2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och förvalta församlingens och pastoratets egendom,
 3. verkställa kyrkofullmäktiges beslut om detta inte har uppdragits åt någon annan, och
 4. fullgöra de uppgifter i övrigt som anges i kyrkoordningen och i bestämmelser beslutade med stöd av kyrkoordningen.
- Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Val av kyrkoråd

- 5 § Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i kyrkorådet. Antalet bestämmer fullmäktige. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.
- Antalet ersättare ska vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

⁶ Andra stycket enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

6 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

7 § Kyrkoherden har, även om han eller hon inte är ledamot, rätt att närvara vid sammanträden med ett organ till vilket kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller givit uppdrag att bereda kyrkorådets ärenden. Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Mandatperiod

8 § Ledamöterna och ersättarna ska väljas för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

När uppdragen upphör efter omval

9 § Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan nomineringsgrupperna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och ersättare i kyrkorådet som har valts av fullmäktige, två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, ska fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och ersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

Fyllnadsval

10 § Om en vald ledamot eller ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om en ledamot har utsetts vid ett proportionellt val inträder i stället en ersättare enligt den turordning som har bestämts för ersättarna.

Ordförande

11 § Kyrkofullmäktige ska bland kyrkorådets valda ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

12 § Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet utser rådet en annan vald ledamot att vara ordförande för det tillfället.

Om ordföranden för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får rådet utse en annan vald ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra hans eller hennes uppgifter under denna tid.

När sammanträdena ska hållas

13 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

Sammanträden ska även hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller kyrkoherden begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Det nyvalda kyrkorådet får sammanträda under valåret för att välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret.

Ersättarnas tjänstgöring

- 14 § I fråga om ersättarnas tjänstgöring i kyrkorådet tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 14–16 §§ om ersättarnas tjänstgöring i kyrkofullmäktige.
Ersättarna får närvara vid rådets sammanträden.

Beslutförhet

- 15 § Kyrkorådet får handlägga ärenden bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Jäv

- 16 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som rör ledamoten eller ledamotens make, sambo, förälder, barn, syskon, någon annan närstående eller något ledamoten närstående intresse.

Detsamma gäller om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamotens opartiskhet i ärendet.

I fråga om jäv i övrigt tillämpas bestämmelsen i 3 kap. 19 §. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkorådet.

- 17 § Bestämmelserna i 16 § gäller även anställda och andra personer som på kyrkorådets uppdrag handlägger ett ärende.

Ärendenas avgörande och protokollet

- 18 § Följande bestämmelser om kyrkofullmäktige ska tillämpas på kyrkorådet:

- 3 kap. 31 § om ordförandens förslag och om beslut,
- 3 kap. 32 och 33 §§ om omröstning,
- 3 kap. 34 § om ordförandens utslagsröst och lottning,
- 3 kap. 35 § om reservation,
- 3 kap. 36 § om ordförandens ansvar för protokollet,
- 3 kap. 37 och 38 §§ om protokollets innehåll,
- 3 kap. 39 § om protokollets justering, och
- 3 kap. 40 § om tillkännagivande av protokollsjustering.

Vid tillsättning av en befattning tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 32 § om slutna omröstning och i 3 kap. 34 § om lottning.

Kyrkvärdar

- 19 § Församlingens kyrkoråd eller, om församlingen ingår i ett pastorat, församlingsrådet väljer kyrkvärdar för mandatperioden. Till kyrkvärd får den väljas som

1. tillhör Svenska kyrkan,
2. är döpt, och
3. har fyllt 16 år.

Minst två av kyrkvärdarna ska alltid vara ledamöter eller ersättare i församlingens kyrkoråd eller i församlingsrådet. Ingen får vara kyrkvärd i mer än en församling samtidigt.

- 20 § Av 2 kap. 8 § framgår att det i varje församling som ingår i ett pastorat ska finnas ett församlingsråd som styrelse.

Församlingsrådets uppgifter

- 21 § Församlingsrådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Val av församlingsråd

- 22 § Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i församlingsrådet. Antalet bestämmer kyrkofullmäktige. Antalet valda ledamöter får inte vara mindre än fyra.

Antalet ersättare ska vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

- 23 § Det nyvalda kyrkofullmäktige ska inför val av församlingsråd genomföra ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte som säkerställer församlingens inflytande. Vid ett sådant möte nominerar församlingens röstberättigade medlemmar kandidater till församlingsrådet.

Kyrkoherden som ledamot

- 24 § Kyrkoherden är ledamot i församlingsrådet. Bestämmelser om kyrkoherdens rätt att i sitt ställe utse en annan präst som ledamot finns i 5 kap.

Mandatperiod

- 25 § Kyrkofullmäktige beslutar för vilken tid ledamöter och ersättare ska väljas. Valet får dock inte avse längre tid än fyra år. Ett nytt församlingsråd ska alltid väljas från och med den 1 januari året efter valåret.

Ordförande

- 26 § Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna välja en ordförande och församlingsrådet en vice ordförande. Kyrkofullmäktige får uppdra åt församlingsrådet att även välja ordförande.

Hänvisningsbestämmelser

- 27 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på församlingsrådet:

- 9 § om när uppdragen upphör efter omval,
- 10 § om fyllnadsval,
- 12 § om tillfällig ordförande,
- 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 15 § om beslutförhet,
- 16 och 17 §§ om jäv, och
- 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Tillkännagivande om protokollsjustering ska anslås på församlingens anslagstavla eller, om församlingen inte har en egen anslagstavla, på pastoratets anslagstavla.

5 kap. Kyrkoherden

- 1 § Av 2 kap. 9 § framgår att det i en församling och i ett pastorat ska finnas en kyrkoherde som leder verksamheten.
- 2 § Kyrkoherden ska utifrån avgivna vigningslöften och på eget ansvar fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.
Kyrkoherden har gemensamt med kyrkorådet ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.
Kyrkoherden har ansvar för tillsyn över all verksamhet utifrån Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.
- 3 § Uppdraget som kyrkoherde utövas av den som är anställd eller vikarierar som kyrkoherde i församlingen eller pastoratet.
Domprosten är kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen.
- 4 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning övriga präster i församlingen eller pastoratet ska träda in som vikarierande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster, som enligt kyrkorådets beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.
Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet vikarie.
För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen.
- 5 § En vikarie för domprost, som enligt 4 § tredje stycket utses av stiftsstyrelsen, ska under vikariatet även fullgöra domprostens uppgifter enligt 7, 9, 26 och 40 kap.
- 6 § Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Förordnandet ska avse den tid för vilken övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underrätta församlingsrådets ordförande om förordnandet.
Om en präst som har utsetts enligt första stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde ska kyrkoherden tjänstgöra i stället.
En kyrkoherde som tillträder i ett pastorat får återkalla ett förordnande som givits av den tidigare kyrkoherden enligt första stycket.

6 kap. Stiftets uppdrag

Stiftets uppgifter

4 § Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. <i>Detta sker genom att stiftet erbjuder utbildning och fortbildning samt genom andra insatser.</i> Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.	4 § Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. <i>Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar och pastorat och ha tillsyn över förvaltningen.</i>

Det finns särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om övriga uppgifter som stiftet, biskopen, domkapitlet och stiftsstyrelsen ska fullgöra.

KsSkr 2012:5

För sina uppgifter ska stiftet anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet samt anställa och avlöna personal.

Stiftet ska *anställa och avlöna den personal samt* anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet.

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

Hur bestämmelserna om kyrko-fullmäktige m.m. i församlingar ska tillämpas på stiftsfullmäktige

6 § I fråga om stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 10–44 §§ om kyrko-fullmäktige i en församling.

Då ska följande gälla:

1. Bestämmelserna om församlingen, kyrkorådet och nämnder ska i stället avse stiftet, stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på stiftets anslagstavla.
3. Bestämmelserna i 3 kap. 23 § och 3 kap. 41 § 7 om kyrkoherden ska i stället avse biskopen eller domprosten.
4. För ersättarnas tjänstgöring i stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 38 kap. 82 §.

Hur bestämmelserna om kyrko-fullmäktige m.m. ska tillämpas på stiftsfullmäktige

6 § I fråga om stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 7–40 §§ om kyrkofullmäktige.

Då ska följande gälla:

1. Bestämmelserna om församlingen och kyrkorådet ska i stället avse stiftet och stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på stiftets anslagstavla.
3. Bestämmelserna i 3 kap. 20 § och 3 kap. 38 § 7 om kyrkoherden ska i stället avse biskopen eller domprosten.
4. För ersättarnas tjänstgöring i stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 38 kap. 82 §.

Utöver vad som följer av hänvisningen till 3 kap. 21 § får även en av stiftsfullmäktige tillsatt nämnd väcka ett ärende i fullmäktige.

Stiftsstyrelsen ska alltid få tillfälle att yttra sig över ett ärende som har beretts av en nämnd.

STIFTSSTYRELSEN OCH NÄMNDERNA

8 § Stiftsstyrelsen ska leda och samordna stiftets förvaltning och ha tillsyn över nämndernas verksamhet.

Stiftsstyrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftets ekonomiska ställning.

Stiftsstyrelsen ska också göra de framställningar som behövs till stiftsfullmäktige och nämnder liksom till andra kyrkliga organ

Stiftsstyrelsen ska också göra de framställningar som behövs till stiftsfullmäktige och nämnder liksom till andra kyrkliga organ.

samt statliga och kommunala myndigheter.

Stiftsstyrelsen ska fastställa en arbetsordning för sitt arbete.⁷

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och *anställda och* från domkapitlet samt från församlingar och *samfälligheter*.

Ordförandeskapet

- 14 § Biskopen är ordförande i stiftsstyrelsen. Bland *de valda* ledamöterna utser stiftsfullmäktige en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen som vice ordförande.

I Uppsala stift är biskopen i Uppsala stift stiftsstyrelsens ordförande.

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder, från domkapitlet samt från församlingar och *pastorat*.

Ordförande

- 14 § Biskopen är ordförande i stiftsstyrelsen. Stiftsfullmäktige väljer bland ledamöterna en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen som vice ordförande.

Nämnder

- 14 a § *Stiftsfullmäktige får tillsätta de nämnder som behövs för sådana uppgifter som annars fullgörs av stiftsstyrelsen.*

Stiftsfullmäktige väljer ledamöter och ersättare i en nämnd till det antal som fullmäktige bestämmer. Fullmäktige ska bland ledamöterna välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Tiden för ordförandeuppdragen beslutas av fullmäktige.

Stiftsfullmäktige ska fastställa ett reglemente med närmare bestämmelser om en nämnds verksamhet.

Biskopen har rätt att närvara vid en nämnds sammanträden och delta i överläggningarna,

⁷ Fjärde stycket enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet (särskild mening). När biskopen är förhindrad har domprosten samma rätt.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd i församlingar tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder

- 15 § Följande bestämmelser om kyrkorådet *i en församling* ska tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder:
- 4 kap. 14 a § om vad som sker efter ett omval eller en ny sammanräkning,
 - 4 kap. 15 § om fyllnadsval,
 - 4 kap. 17 § första stycket om tillfällig ordförande,
 - 4 kap. 18 § om när sammanträdena skall hållas,
 - 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
 - 4 kap. 20 § om beslutförhet,
 - 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv,
 - 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll,
 - 4 kap. 25 § *om tillsättning av nämnder, och*
 - 4 kap. 26 § om närvarorätt vid sammanträden.

Då skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige, kyrkoråd *och nämnder* ska avse stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
2. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden ska avse biskopen och, när han eller hon har förhinder, domprosten.
3. Kungörelser och tillkännagivande ska anslås på stiftets anslagstavla.
4. Stiftsstyrelsen och nämnderna får begära upplysningar från kyrkoråden, *kyrkonämnderna* och *pastoratsnämnderna*, när det behövs för att stiftsstyrelsen och nämnderna ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder

- 15 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder:
- 4 kap. 7 § om närvarorätt vid sammanträden,
 - 4 kap. 9 § om vad som sker efter ett omval eller en ny sammanräkning,
 - 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
 - 4 kap. 12 § första stycket om tillfällig ordförande,
 - 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
 - 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
 - 4 kap. 15 § om beslutförhet,
 - 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, *och*
 - 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Då ska följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige *och* kyrkoråd ska avse stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.
2. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden ska avse biskopen och, när han eller hon har förhinder, domprosten.
3. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på stiftets anslagstavla.
4. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från kyrkoråden *och församlingsråden* när det behövs för att stiftsstyrelsen och nämnderna ska kunna fullgöra sina uppgifter.

8 kap. Biskopen

Visitationer

2 § Biskopen ska visitera stiftets församlingar.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. Uppdraget kan i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet.

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och *samfällighet*.

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och *berört pastorat*.

Röstberättigade

13 § Vid ett biskopsval, som inte avser befattningen som ärkebiskop eller biskop i Visby stift, har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar, och
3. särskilt utsedda elektorer.

14 § Vid ett val av ärkebiskop har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift,
2. ledamöterna i kyrkostyrelsen,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Uppsala stift eller i någon av dess församlingar, och
4. särskilt utsedda elektorer för Uppsala stift.

14 a § Vid ett val av biskop i Visby stift har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Visby stift eller i någon av dess församlingar i Sverige,
3. de som är anställda tills vidare

13 § Vid ett biskopsval, som inte avser befattningen som ärkebiskop eller biskop i Visby stift, har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar *eller pastorat*, och
3. särskilt utsedda elektorer.

14 § Vid ett val av ärkebiskop har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift,
2. ledamöterna i kyrkostyrelsen,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Uppsala stift eller i någon av dess församlingar *eller pastorat*, och
4. särskilt utsedda elektorer för Uppsala stift.

14a § Vid ett val av biskop i Visby stift har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Visby stift eller i någon av dess församlingar *eller pastorat* i Sverige,
3. de som är anställda tills vidare

eller minst sex månader som präster eller diakoner för utlandsförsamlingarna, och 4. särskilt utsedda elektor.

eller minst sex månader som präster eller diakoner för utlandsförsamlingarna, och 4. särskilt utsedda elektor.

KsSkr 2012:5

Hur elektorena utses

16 § När det gäller val av elektor utgör varje pastorat en valkrets.

16 § Vid val av elektor utgör varje församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, varje pastorat en valkrets.

16 a § Det ska väljas lika många elektor som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda i stiftets församlingar och anställda pastorsadjunkter när stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkt för valet.

16 a § Det ska väljas lika många elektor som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda i stiftets församlingar och pastorat samt anställda pastorsadjunkter när stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkt för valet.

17 § Inom varje pastorat ska det väljas minst en elektor.
Stiftsstyrelsen ska fördela övriga elektor mellan pastoraten. Fördelningen ska göras i förhållande till antalet röstberättigade enligt 33 kap. 2 § i varje pastorat. Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka före det att stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkten för valet.
Stiftsstyrelsen ska genast underrätta *pastoraten* om beslutet.

17 § Inom *varje församling som inte ingår i ett pastorat* och varje pastorat ska det väljas minst en elektor.
Stiftsstyrelsen ska fördela övriga elektor mellan *församlingarna* och pastoraten. Fördelningen ska göras i förhållande till antalet röstberättigade enligt 33 kap. 2 § i varje *församling som inte ingår i ett pastorat* och pastorat. Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka före det att stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkten för valet.
Stiftsstyrelsen ska genast underrätta *de församlingar och pastorat som ska välja elektor* om beslutet.

20 § Om ett pastorat består av en församling, ska elektorena och deras ersättare väljas av kyrkofullmäktige eller, om det inte finns något kyrkofullmäktige, av kyrkorådet.

20 § *Kyrkofullmäktige* ska välja elektorena och deras ersättare.

21 § *Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, ska elektorerna och deras ersättare väljas av samfällda kyrkofullmäktige.*

Om det inte finns samfällda kyrkofullmäktige i pastoratet ska elektorerna och deras ersättare i stället väljas av kyrkoråden gemensamt i pastoratets församlingar.

23 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är behörig att utses till ledamot i kyrkofullmäktige i en församling inom pastoratet.

Den som redan har rösträtt vid biskopsvalet är dock inte valbar.

23 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är valbar till ledamot i kyrkofullmäktige.

9 kap. Domkapitlet

Domkapitlets sammansättning

1 § Domkapitlet ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som är *en i stiftet eller i någon av dess församlingar* anställd präst eller diakon,
4. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
5. tre övriga ledamöter.

För Domkapitlet i Visby stift ska den ledamot som avses i första stycket 3 vara anställd i stiftet eller i någon av stiftets församlingar i Sverige.

Ledamöterna som avses i första stycket 4 och 5 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa.

För biskopen och domprosten som ledamot utses en gemensam ersättare som ska vara präst. För den ledamot som är präst eller diakon utses en ersättare som är präst eller diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är präst ska ersättaren vara diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är diakon ska ersättaren vara präst. För den ledamot som är eller har varit ordinarie domare utses en ersättare som uppfyller samma kvalifikationskrav. För de övriga ledamöterna utses tre ersättare.⁸

1 § Domkapitlet ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som är anställd som präst eller diakon *i stiftet eller i någon av dess församlingar eller pastorat,*
4. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
5. tre övriga ledamöter.

⁸ Fjärde stycket enligt beslutad lydelse som träder i kraft den 1 jan 2014 (SvKB 2011:9).

- 2 § I Uppsala stift ska domkapitlet bestå av följande ledamöter:
1. ärkebiskopen, som är ordförande,
 2. biskopen i Uppsala stift, som är förste vice ordförande,
 3. domprosten, som är andre vice ordförande,
 4. en ledamot som är en i stiftet eller i någon av dess församlingar anställd präst eller diakon,
 5. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
 6. fyra övriga ledamöter.

Ledamöterna som avses i första stycket 5 och 6 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa.

För ärkebiskopen, biskopen och domprosten som ledamot utses två gemensamma ersättare som ska vara präster. För den ledamot som är präst eller diakon utses en ersättare som är präst eller diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är präst ska ersättaren vara diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är diakon ska ersättaren vara präst. För den ledamot som är eller har varit ordinarie domare utses en ersättare som uppfyller samma kvalifikationskrav. För de övriga ledamöterna utses fyra ersättare.⁹

- 2 § I Uppsala stift ska domkapitlet bestå av följande ledamöter:
1. ärkebiskopen, som är ordförande,
 2. biskopen i Uppsala stift, som är förste vice ordförande,
 3. domprosten, som är andre vice ordförande,
 4. en ledamot som är *anställd som präst eller diakon i stiftet* eller i någon av dess församlingar *eller pastorat*,
 5. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
 6. fyra övriga ledamöter.

Ny paragraf enligt SvKB 2011:2

- 2 c § Av bestämmelserna i 48 kap. 4 och 5 §§ samt 50 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i domkapitlet inte får vara revisor i församling eller *samfällighet som ligger i det stiftet, eller i stiftet.*

- 2 c § Av bestämmelserna i 48 kap. 4 § samt 50 kap. 3 § framgår att *en* ledamot eller ersättare i domkapitlet inte får vara revisor i stiftet eller i *en* församling eller *ett pastorat inom stiftet.*

Omröstningsregler m.m.

- 7 § Om det vid en överläggning i sådana ärenden som anges i 5 § andra och tredje styckena framkommer skilda meningar ska en omröstning ske.

Därvid ska vid överläggningar som avser ärenden om behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst, reglerna om omröstning i brottmål i allmän domstol tillämpas. Vid överläggningar i övriga ärenden enligt första stycket ska i stället reglerna om omröstning i tvistemål tillämpas.

I domkapitlets ärenden i övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

I domkapitlets ärenden i övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

⁹ Tredje stycket enligt beslutad lydelse som träder i kraft den 1 jan 2014 (SvKB 2011:9).

Protokoll

8 § I fråga om protokoll ska bestämmelserna i 3 kap. 39–41 och 43 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

8 § I fråga om protokoll ska bestämmelserna i 3 kap. 36–39 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

Rösträtt vid valet

12 § Rösträtt vid valet har den som innehar en anställning som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar och som är behörig att utöva uppdraget som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Vid valet till Domkapitlet i Visby stift gäller dock följande:

1. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 1 § första stycket 3 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av stiftets församlingar i Sverige. Detsamma gäller den ersättare som ska utses för biskopen och domprosten enligt 1 § fjärde stycket.
2. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 2 a § första stycket 2 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda i Svenska kyrkan i utlandet.

12 § Rösträtt vid valet har den som innehar en anställning som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar *eller pastorat* och som är behörig att utöva uppdraget som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Vid valet till Domkapitlet i Visby stift gäller dock följande:

1. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 1 § första stycket 3 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av stiftets församlingar *eller pastorat* i Sverige. Detsamma gäller den ersättare som ska utses för biskopen och domprosten enligt 1 § fjärde stycket.
2. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 2 a § första stycket 2 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda i Svenska kyrkan i utlandet.

11 kap. Kyrkomötet**Jäv**

8 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 21 § och 22 § första och andra styckena. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkomötet.

14 § När ett ärende ska avgöras tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§.
Det finns särskilda

8 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 18 § och 19 § första och andra styckena. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkomötet.

14 § När ett ärende ska avgöras tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§.
Det finns särskilda

bestämmelser om beslut i lärofrågor i 18 § och om beslut i vissa av kyrkoordningens bestämmelser i 19 §.

bestämmelser om beslut i lärofrågor i 18 § och om beslut om vissa av kyrkoordningens bestämmelser i 19 §.

KsSkr 2012:5

12 kap. Kyrkostyrelsen

3 a § Kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av styrelsens beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt.

När det behövs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter får kyrkostyrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftens samt från församlingar och *samfälligheter*.

När det behövs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter får kyrkostyrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftens samt från församlingar och *pastorat*.

Arbetsformer

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet i *en församling* ska tillämpas på kyrkostyrelsen och nämnderna:
– 4 kap. 15 § första och andra styckena om fyllnadsval,
– 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas, och
– 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring.

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på kyrkostyrelsen:
– 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
– 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§ om kyrkofullmäktige i *en församling*.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 39–41 §§ *när det gäller* hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ om kyrkofullmäktige.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ *om* hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i *en församling* i 4 kap. 22 §. Bestämmelserna om kyrkoråd ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens eller nämndernas uppdrag handlägger ett ärende.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 16 §.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens uppdrag handlägger ett ärende.

16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd

Nämndens sammansättning¹⁰

- 2 § Överklagandenämnden ska bestå av följande ledamöter:
1. en ordförande som är eller har varit ordinarie domare,
 2. en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen,
 3. en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området,
 4. en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, och
 5. en övrig ledamot.

Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet.

För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare. För var och en av de övriga fyra ledamöterna ska det finnas två personliga ersättare. Ersättarna ska uppfylla de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. När ordförandens ersättare träder in som ledamot ska han eller hon vara ordförande.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i första stycket 1, 4 och 5 och för deras ersättare.

Av bestämmelserna i 48 kap. 4 och 5 §§, 50 kap. 3 § och 52 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i Överklagandenämnden inte får vara revisor i Svenska kyrkan.

Sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är en jurist som utses av nämnden.

Endast den som har fyllt 18 år, är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara föredragande i Överklagandenämnden.

- 2 § Överklagandenämnden ska bestå av följande ledamöter:
1. en ordförande som är eller har varit ordinarie domare,
 2. en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen,
 3. en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området,
 4. en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, och
 5. en övrig ledamot.

Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet.

För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare. För var och en av de övriga fyra ledamöterna ska det finnas två personliga ersättare. Ersättarna ska uppfylla de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. När ordförandens ersättare träder in som ledamot ska han eller hon vara ordförande.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i första stycket 1, 4 och 5 och för deras ersättare.

Av bestämmelserna i 48 kap. 4 §, 50 kap. 3 § och 52 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i

Överklagandenämnden inte får vara revisor i Svenska kyrkan.

Sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är en jurist som utses av nämnden.

Endast den som har fyllt 18 år, är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara föredragande i Överklagandenämnden.

¹⁰ I lydelse enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

Inledning

Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud. Kyrkorådet och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling. Prästen, kyrkomusikern, *kyrkovärdena* och den gudstjänstfirande församlingen gestaltar tillsammans varje enskild gudstjänst.

Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud. Kyrkorådet, *församlingsrådet* och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling. Prästen, kyrkomusikern, *kyrkovärdena* och den gudstjänstfirande församlingen gestaltar tillsammans varje enskild gudstjänst.

Huvudgudstjänster

3 § I varje församling ska det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar.

Finns det särskilda skäl får domkapitlet på begäran av en församling i församlingsinstruktionen besluta om undantag från bestämmelserna i första stycket. I ett sådant beslut ska domkapitlet ange vad som i stället ska gälla i fråga om församlingens gudstjänstliv. Om beslutet gäller enstaka tillfällen behöver det inte finnas i församlingsinstruktionen.

6 § Kyrkorådet i en församling får efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker besluta vilka i Den svenska kyrkohandboken angivna former av huvudgudstjänst som utöver högmässa ska användas i församlingen.

7 § En gudstjänst tillsammans med en församling i ett annat kristet trossamfund får firas som huvudgudstjänst om *kyrkorådet* medger det. Innan kyrkorådet fattar ett sådant beslut ska det

3 § I varje församling *som inte ingår i ett pastorat* och i varje pastorat ska det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar *om inte domkapitlet för visst tillfälle har medgivit något annat.*

För ett pastorat ska domkapitlet i församlingsinstruktionen besluta vad som ska gälla beträffande huvudgudstjänster i församlingarna.

6 § Kyrkorådet i en församling *eller församlingsrådet* får efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker besluta vilka i Den svenska kyrkohandboken angivna former av huvudgudstjänst som utöver högmässa ska användas i församlingen.

7 § En gudstjänst tillsammans med en församling i ett annat kristet trossamfund får firas som huvudgudstjänst om *församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* medger det.

samråda med församlingens präster och kyrkomusiker och inhämta tillstånd från domkapitlet.

Innan kyrkorådet *eller församlingsrådet* fattar ett sådant beslut ska det samråda med församlingens präster och kyrkomusiker och inhämta tillstånd från domkapitlet.

- 8 § Kyrkoherden beslutar efter samråd med församlingens kyrkoråd, präster och kyrkomusiker om huvudgudstjänstens uppbyggnad och utformning.

- 8 § Kyrkoherden beslutar efter samråd med församlingens kyrkoråd *eller församlingsråd*, präster och kyrkomusiker om huvudgudstjänstens uppbyggnad och utformning.

Den präst som leder gudstjänsten beslutar vilka av kyrkohandbokens alternativa moment som ska användas.

Gudstjänstplan

- 9 § Kyrkoherden fastställer efter samråd med församlingens kyrkoråd, präster och kyrkomusiker en plan för församlingens gudstjänster.
Vid oenighet mellan kyrkorådet och kyrkoherden om gudstjänstplanen får ärendet föras till domkapitlet för beslut.

- 9 § Kyrkoherden fastställer efter samråd med församlingens kyrkoråd *eller församlingsråd*, präster och kyrkomusiker en plan för församlingens gudstjänster.
Vid oenighet mellan kyrkorådet *eller församlingsrådet* och kyrkoherden om gudstjänstplanen får ärendet föras till domkapitlet för beslut.

18 kap. Gudstjänstböcker

- 6 § I huvudgudstjänsten får vid ett visst tillfälle eller under en viss tid användas någon annan gudstjänstordning eller musik än den som ingår i Den svenska kyrkohandboken och andra psalmer eller församlingssånger än de som ingår i Den svenska psalmboken.

Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av kyrkorådet. Ett sådant beslut ska genast anmälas till domkapitlet.

Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av kyrkorådet *eller församlingsrådet*. Ett sådant beslut ska genast anmälas till domkapitlet.

Om det finns särskilda skäl får domkapitlet ändra eller upphäva kyrkoherdens beslut.

20 kap. Nattvard

Ekumeniskt nattvardsfirande

- 6 § Kyrkoherden får bjuda in den som är behörig att leda nattvardsfirandet i något annat

- 6 § Kyrkoherden får bjuda in den som är behörig att leda nattvardsfirandet i något annat

kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst i församlingen. Innan kyrkoherden gör en sådan inbjudan ska han eller hon samråda med församlingens övriga präster, och kyrkorådet ska ge sitt medgivande.

Biskopen får bjuda in den som är behörig att leda nattvardefirandet i något annat kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst som firas för ett kontrakt eller för stiftet.

kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst i församlingen. Innan kyrkoherden gör en sådan inbjudan ska han eller hon samråda med församlingens övriga präster, och kyrkorådet *eller församlingsrådet* ska ge sitt medgivande.

22 kap. Konfirmation

2 a § *Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt att delta i konfirmation, om inte synnerliga skäl hindrar det.*

Beslut om rätt att delta i konfirmation fattas av kyrkoherden för den församling där konfirmationen begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt andra stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

23 kap. Vigsel och välsignelsehandlingar

Rätt till vigsel

1 a § *Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt till vigsel i Svenska kyrkans ordning, om inte synnerliga skäl hindrar det.*

Även när inte någon av de blivande makarna tillhör Svenska kyrkan, får de viga i Svenska kyrkans ordning, om det finns särskilda skäl.

Beslut om rätt till vigsel fattas av kyrkoherden för den församling där vigseln begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt tredje stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

Rätt till begravningsgudstjänst

1 a § Dödsboet har rätt till begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning när den avlidna tillhörde Svenska kyrkan, om inte synnerliga skäl hindrar det.

Även när den avlidna inte tillhörde Svenska kyrkan får en begravningsgudstjänst firas, om det finns särskilda skäl.

Beslut om rätt till begravningsgudstjänst fattas av kyrkoherden för den församling där gudstjänsten begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt tredje stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

Begravningsgudstjänst när anhörig saknas

4 § När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen *bör om möjligt* församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

4 § När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen *ska* församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

26 kap. Sändnings- och mottagningshandlingar**Inledning**

Den nyvigda biskopen tas i mottagningsgudstjänsten emot i stiftet av stiftets församlingar. En ny kyrkoherde tas emot som ledare för pastoratets församlingar i en *gemensam* gudstjänst i en av pastoratets kyrkor. På motsvarande sätt bör andra anställda, medarbetare och förtroendevalda tas emot vid en huvudgudstjänst.

Den nyvigda biskopen tas i mottagningsgudstjänsten emot i stiftet av stiftets församlingar. En ny kyrkoherde tas emot som ledare för *församling och pastorat* i en *mottagningsgudstjänst*. I ett pastorat håller församlingarna en *gemensam* gudstjänst. På motsvarande sätt bör andra anställda, medarbetare och förtroendevalda tas emot vid en huvudgudstjänst.

3 § När en kyrkoherde har tillträtt sin tjänst ska kyrkoherden så snart som möjligt *mottagas* i en *för pastoratet* gemensam gudstjänst.

Mottagandet ska ledas av biskopen eller en präst som biskopen utser.

3 § När en kyrkoherde har tillträtt sin tjänst ska kyrkoherden så snart som möjligt *tas emot* i en mottagningsgudstjänst. *I ett pastorat håller församlingarna en* gemensam gudstjänst.

KsSkr 2012:5

29 kap. Kyrkotillhörighet

Beslut om kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden *i* den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill *och har rätt att* tillhöra en icke-territoriell församling prövas *sådana* frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden *i* den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst *i pastoratet* att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden *för* den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor *med anledning av detta* av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden *för* den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Rösträtt

2 § Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*,
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
4. landet, om det gäller val till kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till

2 § Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i *pastoratet*, om det gäller val till *ett pastorat*,
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
4. landet, om det gäller val till kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till

den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till *samfällda* kyrkofullmäktige i *en samfällighet* endast rösträtt i *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till kyrkofullmäktige i *ett pastorat* endast rösträtt i *det pastorat* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Valbarhet

Nuvarande lydelse

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling,
 2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*, eller
 3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *samfällighet* är hon eller han endast valbar till *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

Enligt SvKB 2011:6

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *samfällighet* är hon eller han endast valbar till *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till *samfällda fullmäktige i 38 kap. 12 §*, vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a och vid val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a §

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

1. församlingen, om det gäller val till en församling *som inte ingår i ett pastorat*,
2. en församling som ingår i *pastoratet*, om det gäller val till *pastoratet eller till en församling i pastoratet*, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *pastorat* är hon eller han endast valbar till *det pastorat* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §, direkta val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

Valbarhetshinder

- 5 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en församling är inte den som
1. är anställd som biskop,
 2. är anställd som kyrkoherde i församlingen,
 3. har utsetts att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i *församlingens kyrkoråd*, eller
 4. är anställd *hos* församlingen eller *samfällighet i vilken* församlingen ingår och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.

- 6 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i *en samfällighet* är inte
1. den som är anställd som biskop,

- 5 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en församling är inte den som
1. är anställd som biskop,
 2. är anställd som kyrkoherde i församlingen,
 3. har utsetts att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i *ett församlingsråd*, eller
 4. är anställd *i* församlingen eller *i det pastorat där* församlingen ingår och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.

Ingen får vara förtroendevald i mer än en församling samtidigt.

- 6 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i *ett pastorat* är inte den som
1. är anställd som biskop,
 2. är anställd som kyrkoherde i

2. den kyrkoherde som är ledamot och kyrkoherdens ersättare i samfällighetens kyrkonämnd, eller
3. den som är anställd *hos samfälligheten* och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§ gäller följande valbarhetshinder för förtroendeuppdrag. Hindren gäller för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattning beräknat för en period på fem månader.
1. Den som är anställd av en församling är inte valbar till *direkt eller indirekt valt kyrkoråd eller någon nämnd i denna församling*.
 2. Den som är anställd av *en samfällighet* är inte valbar till *kyrkonämnden eller någon annan nämnd i denna samfällighet*. Han eller hon är inte heller valbar till *något kyrkoråd eller någon nämnd i en församling som ingår i samfälligheten*.
 3. Den som är anställd av ett stift är inte valbar till stiftsstyrelsen eller någon av stiftets nämnder.
 4. Den som är anställd på nationell nivå är inte valbar till kyrkostyrelsen eller någon nämnd på nationell nivå.

Bestämmelserna om valbarhetshinder för anställda ska på motsvarande sätt tillämpas för den som är uppdragstagare.

- pastoratet, eller
3. är anställd *i pastoratet* och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§ gäller följande valbarhetshinder för förtroendeuppdrag. Hindren gäller för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattning beräknat för en period på fem månader.
1. Den som är anställd av en församling är inte valbar till *församlingens kyrkoråd*.
 2. Den som är anställd av *ett pastorat* är inte valbar till *pastoratets kyrkoråd*. Han eller hon är inte heller valbar till *församlingsrådet* i en församling som ingår i *pastoratet*.
 3. Den som är anställd av ett stift är inte valbar till stiftsstyrelsen eller någon av stiftets nämnder.
 4. Den som är anställd på nationell nivå är inte valbar till kyrkostyrelsen eller någon nämnd på nationell nivå.

Uppdragets upphörande

- 10 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast.

- Om valbarheten upphör enbart därför att en förtroendevald flyttar gäller följande.
1. En ledamot eller ersättare i kyrkomötet får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
 2. En ledamot eller ersättare i ett

- Om valbarheten upphör enbart därför att en förtroendevald flyttar gäller följande.
1. En ledamot eller ersättare i kyrkomötet får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.
 2. En ledamot eller ersättare i ett

kyrkoråd *eller någon nämnd* i en församling får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

kyrkoråd i en församling *eller i ett församlingsråd* får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling *eller ett annat pastorat*.

- 11 § Kyrkofullmäktige *eller samfällda kyrkofullmäktige* får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon
1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
 2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

- 11 § Kyrkofullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon
1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
 2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

Första stycket ska på motsvarande sätt tillämpas på stiftsfullmäktige och kyrkomötet.

34 kap. Kyrkans anställda

- 2 § Församlingar som ingår i ett *flerförsamlingspastorat* har gemensam kyrkoherde och annan personal.

- 2 § Församlingar som ingår i ett *pastorat* har gemensam kyrkoherde och annan personal.

Domkyrkoorganisten är kyrkomusiker för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Domkyrkoorganisten ska vara organist. När en domkyrkoorganist ska anställas ska domkapitlet beredas tillfälle att yttra sig över de sökande.

Domkapitlet ska för andra församlingar än den som avses i andra stycket besluta om den kyrkomusiker som avses i 1 § 3 ska vara organist eller kantor.

Arbetsgivarorganisation

- 6 § När en församling, *en samfällighet* eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation
1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
 2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
 3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och

- 6 § När en församling, *ett pastorat* eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation
1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
 2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
 3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och

4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalsslutande arbetstagarorganisation.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ska på motsvarande sätt företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet.

4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalsslutande arbetstagarorganisation.

Tillsättning av domprost

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i *ett flerförsamlingspastorat* utser i stället *kyrkonämnden* eller, om *en sådan finns*, *pastoratsnämnden* tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet *i en församling* ska tillämpas på tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 20 § om beslutförhet,
- 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv, och
- 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på pastoratets anslagstavla.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i *ett pastorat* utser i stället *pastoratets kyrkoråd* tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska *i tillämpliga delar gälla för* tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutförhet,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
- 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på *domkyrkoförsamlingens* eller, om *domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat*, *pastoratets* anslagstavla.

16 § Om församlingen anvisar tjänstebostad åt en kyrkoherde eller komminister är den som innehar befattningen skyldig att bo i den. Församlingen får om det finns särskilda skäl medge befrielse från denna skyldighet. Kostnaderna för bostaden betalas av församlingen. Kyrkoherden eller komministern erlägger hyra till församlingen.

Ingår församlingen i *en samfällighet* gäller det som sägs i första stycket *samfälligheten* i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 §.

Om församlingen ingår i *ett pastorat* gäller det som sägs i första stycket *pastoratet* i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 5 §.

Åttonde avdelningen: Församlingstillhörighet och indelning

Inledning

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling *till dem som bor i Sverige. Kyrkans geografiska gränser sammanfaller därför med nationens.* Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns också pastorat, som är kyrkoherdens tjänstgöringsområde, och samfälligheter för att flera församlingar ska kunna samverka om personal, ekonomi och fastigheter. Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar några av stiftets församlingar.

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling. Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns pastorat för att flera församlingar ska kunna samverka när de fullgör sin grundläggande uppgift. Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar några av stiftets församlingar.

35 kap. Församlingstillhörighet

10 § Kyrkoherdens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets och kyrkostyrelsens beslut får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Rätt att överklaga beslutet har

1. den person som ärendet gäller,
2. den icke-territoriella församlingen, och
3. den territoriella församling där personen i fråga är folkbokförd.

Rätt att överklaga beslutet har

1. den person som ärendet gäller,
2. den icke-territoriella församlingen, och
3. den territoriella församling där personen i fråga är folkbokförd eller pastoratet om den territoriella församlingen ingår i ett pastorat.

36 kap. Indelningsenheter

1 § Svenska kyrkan är indelad i territoriella församlingar, *pastorat*, kontrakt och stift.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också de icke-territoriella församlingar som framgår av 35 kap. samt utlandskyrkan enligt 2 kap. 16 §.

3 § *Den territoriella församlingsindelningen ska omfatta hela landet.*

4 § Ett pastorat består av *en församling (enförsamlingspastorat) eller flera församlingar (flerförsamlingspastorat)*. *Pastoratet utgör tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Varje icketerritoriell församling utgör ett pastorat.*

5 § Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift.

Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost.
Kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

6 § Inom Svenska kyrkan finns det tretton stift. Dessa är Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lunds, Göteborgs, Karlstads, Härnösands, Luleå, Visby och Stockholms stift.

Stiftsindelningen ska omfatta hela landet.

Till Visby stift hör även Svenska kyrkan i utlandet enligt 2 kap. 16 §.

1 § Svenska kyrkan är indelad i territoriella församlingar, kontrakt och stift.

Den territoriella församlingsindelningen ska omfatta hela landet.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också *pastorat enligt 2 kap. 5 §*, de icke-territoriella församlingar som framgår av 35 kap. samt utlandskyrkan enligt 2 kap. 12 §.

4 § Ett pastorat består av flera församlingar.

5 § Ett kontrakt består *av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift, dock alltid minst två enheter.*

Till Visby stift hör även Svenska kyrkan i utlandet enligt 2 kap. 12 och 13 §.

ÄNDRINGAR I FÖRSAMLINGS- OCH PASTORATSINDELNINGEN

Bestämmelsernas tillämpning

- 1 § Bestämmelserna om församlings- och pastoratsindelning i 12–14, 17 och 18 §§ gäller bara församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat.

Grunderna för den lokala indelningen

- 2 § En församling som inte ingår i ett pastorat ska, utöver det som är angivet i 3 §, kunna fullgöra församlingens uppgifter enligt bestämmelserna i 2 kap. 1 § och enligt bestämmelser i kyrkoordningen i övrigt.
- 3 § Om en församling ingår i ett pastorat gäller följande:
1. I församlingen ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av församlingsinstruktionen.
 2. I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning.
 3. I församlingen ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.
- 4 § Ett pastorat ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt bestämmelserna i 2 kap. 5 § och enligt bestämmelser i kyrkoordningen i övrigt.

Stiftsstyrelsens övergripande ansvar

- 5 § Stiftsstyrelsen ska verka för en lämplig församlings- och pastoratsindelning. Styrelsen ska fortlöpande följa utvecklingen och snarast initiera åtgärder när så behövs för att bestämmelserna i 2–4 §§ ska kunna följas.

Vem som beslutar om den lokala indelningen

- 6 § Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar av den indelning som avser församlingar som inte ingår i ett pastorat och som avser pastorat. Om en sådan ändring berör församlingar eller pastorat i flera stift beslutar kyrkostyrelsen om ändringen.
- 7 § Pastoratets kyrkofullmäktige beslutar om ändringar av församlingsindelningen i pastoratet. Innan fullmäktige fattar sitt beslut ska församlingsråden i pastoratets församlingar få tillfälle att yttra sig.
- Församlingens kyrkofullmäktige beslutar om indelning av församlingen i flera församlingar så att församlingen blir ett pastorat.
- Ett pastorats beslut om ändrad församlingsindelning och en församlings beslut om indelning i flera församlingar ska för att gälla fastställas av stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen ska efter att ha gett domkapitlet tillfälle att yttra sig fastställa sådana beslut, om församlingarna kan uppfylla kriterierna i 3 §.
- Om en församling som ingår i ett pastorat inte uppfyller kriterierna i 3 § får stiftsstyrelsen efter samråd med pastoratet och dess församlingar besluta om en ändrad församlingsindelning.

Utredning

- 8 § I ett ärende om ändrad församlings- eller pastoratsindelning enligt 6 § ska stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Församlingar och pastorat ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i utredningsarbetet, om stiftsstyrelsen begär det.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena.

Om den ändring i indelningen som utredningen i första hand avser också bör leda till en ändring i någon annan indelning, som stiftsstyrelsen får besluta om, ska utredningen omfatta även denna ändring.

- 9 § Om fråga om ändrad församlings- eller pastoratsindelning berör flera stift ska det som sägs i 8 § om stiftsstyrelsen i stället gälla kyrkostyrelsen. Bestämmelserna om samråd ska i en sådan fråga gälla även stiftsstyrelserna och domkapitlen i de stift som berörs av ändringen.

Ekonomisk reglering

- 10 § När en församling eller ett pastorat delas, ska de inbördes ekonomiska förhållandena mellan enheterna enligt den nya indelningen regleras.

När en del av en församling eller ett pastorat förs över till en annan församling eller ett annat pastorat ska en reglering enligt första stycket ske om tillgångar och förbindelser som kan hänföras till den överförda delen bör föras över eller om det finns särskilda skäl till en reglering.

- 11 § Fördelningen av tillgångar och förbindelser ska grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. Församlingarna och pastoraten får träffa en överenskommelse om hur fördelningen ska göras.

Regleringen ska fastställas av stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsändringen enligt 6 och 7 §§. Är församlingarna och pastoraten inte överens om fördelningen ska stiftsstyrelsen göra denna.

- 12 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, ska utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet ska betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

- 13 § När två eller fler församlingar eller pastorat läggs samman övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till den nya församling eller det nya pastorat som bildas.

Beslut om ytterligare bestämmelser

- 14 § Stiftsstyrelsen får i beslutet om en indelningsändring utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om indelningsändringen innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas får stiftsstyrelsen i beslutet också bestämma att beslutanderätten i församlingen eller pastoratet ska utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 29 § från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft. Detta gäller också om en indelnings-

ändring annars är av sådan omfattning att församlingen eller pastoratet inte bör företrädas av tidigare valda organ.

KsSkr 2012:5

Kyrkofullmäktige och kyrkoråd när pastorat blir församling

- 15 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör ett pastorat blir kyrkofullmäktige i pastoratet kyrkofullmäktige i den nybildade församlingen. Pastoratets kyrkoråd blir kyrkoråd i den nya församlingen.

När beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen träder i kraft

- 16 § En ändring i församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena träder beslutet i kraft vid den tidpunkt som stiftsstyrelsen eller kyrkostyrelsen beslutar.

En ändring enligt första stycket som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företrädas av tidigare valda organ träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Detsamma gäller sådana ändringar som avses i 15 §.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen även i andra fall än som anges i tredje stycket besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Ändringen träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet.

En ändring av församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § träder i kraft 1 januari det år som anges i beslutet.

Tidpunkter för beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen

- 17 § Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § första stycket ska fattas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § andra stycket ska fattas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § tredje och fjärde styckena ska fattas under den mandatperiod då den ändrade indelningen ska träda i kraft. Det ska fattas senast nio månader före ikraftträdandet.

Ett beslut om att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § som beslutas under en mandatperiod ska fastställas av stiftsstyrelsen eller, om stiftsstyrelsen är beslutande, beslutas av stiftsstyrelsen senast nio månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska beslutet fastställas eller beslut fattas av stiftsstyrelsen senast ett år innan det ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar.

När den nya indelningen kan tillämpas

- 18 § Sedan en indelningsändring har beslutats kan en församling eller ett pastorat enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Om indelningsdelegerade ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

Prästorganisation

19 § När stiftsstyrelsen beslutar att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat.

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om församlings- eller pastoratsindelningen inte ändras.

ÄNDRINGAR I KONTRAKTSINDELNINGEN

20 § Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

Indelningen får ändras om den därmed blir mer ändamålsenlig. Den ska dock vara oförändrad det år då ordinarie kyrkoval äger rum och det närmast följande året.

21 § Kontraktsindelningen får inte ändras utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet har getts tillfälle att yttra sig.

22 § En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft vid den tidpunkt som beslutats, med den inskränkning som anges i 20 §.

Ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

ÄNDRINGAR I STIFTSINDELNINGEN

23 § Kyrkomötet beslutar om ändringar i stiftsindelningen.

24 § Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift.

Sådana ändringar får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

25 § I ett ärende om ändring i stiftsindelningen enligt 24 § ska kyrkostyrelsen göra den utredning som behövs. Vid utredningen ska kyrkostyrelsen samråda med berörda biskopar, stiftsstyrelser, domkapitel, församlingar och pastorat. Stiftsstyrelserna, domkapitlen, församlingarna och pastoraten ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i utredningsarbetet om kyrkostyrelsen begär det.

26 § Kyrkostyrelsen får i ett beslut om ändring i stiftsindelningen utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

27 § En ändring i stiftsindelningen enligt 24 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

28 § Ett beslut om en ändring i stiftsindelningen enligt 24 § ska fattas senast ett år innan det ska träda i kraft.

Antalet indelningsdelegerade och hur dessa utses

29 § Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

Stiftsstyrelsen ska i beslutet ange hur många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och när valet av dessa senast ska förrättas.

30 § Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige. De ska väljas bland ledamöter eller ersättare i kyrkofullmäktige. Om det behövs för att tillräckligt många ledamöter och ersättare ska kunna utses i indelningsdelegerade får stiftsstyrelsen besluta att den som är valbar enligt 33 kap. 4 § på motsvarande sätt ska vara valbar till indelningsdelegerade.

Sedan valet ägt rum ska stiftsstyrelsen snarast utse en av ledamöterna att vara sammankallande.

31 § För beredning och verkställighet av indelningsdelegerades ärenden ska det finnas en indelningsstyrelse, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Den av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya indelningsenheten som har varit kyrkoherde längst eller, om ingen har varit kyrkoherde, som har varit anställd som präst längst ska vara ledamot i indelningsstyrelsen. Han eller hon har rätt att sätta annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat som ledamot i sitt ställe respektive som ersättare.

Andra ledamöter och ersättare i indelningsstyrelsen väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet

32 § De församlingar och pastorat som har valt delegerade ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Fördelningen av kostnaderna mellan församlingarna och pastoraten ska grundas på vad som är skäligt.

Tvister om kostnadsfördelningen ska avgöras av stiftsstyrelsen.

Beslut om ytterligare bestämmelser

33 § Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för indelningsdelegerades verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGSÄNDRING UNDER EN MANDATPERIOD

34 § När en indelningsändring enligt 16 § fjärde stycket träder i kraft blir indelningsdelegerade kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och indelningsstyrelsen blir kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en indelningsändring träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvärd och revisor. Nya kyrkvärdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av indelningsändringen.

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

35 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat och kontrakt ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna, pastoraten respektive kontrakten.

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt tredje stycket.¹¹

36 § Namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoraten i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontraktet omfattar.

37 § Innan namnet på en territoriell församling, ett pastorat eller ett kontrakt fastställs ska Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket beredas tillfälle att yttra sig.

38 kap. Direkta val

Valnämnder

3 § I varje församling eller, om församlingen ingår i *en samfällighet*, i *samfälligheten* ska det finnas en valnämnd med ansvar för valets genomförande.

Valnämnderna ska biträda stiftsstyrelsen och i övrigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen eller i bestämmelser utfärdade av kyrkostyrelsen.

4 § Om en ändrad indelning innebär att en ny församling som inte ingår i *en samfällighet* eller *en ny samfällighet* bildas, ska indelningsdelegerade snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

3 § I varje församling eller, om församlingen ingår i *ett pastorat*, i *pastoratet* ska det finnas en valnämnd med ansvar för valets genomförande.

4 § *Ledamöter och ersättare i valnämnden väljs av kyrkofullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. De väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Antalet ledamöter får inte vara mindre än tre.*

Om en ändrad indelning innebär att en ny församling som

¹¹ Enligt kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet 2012:3.

inte ingår i ett pastorat eller ett nytt pastorat bildas, ska indelningsdelegerade snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

5 § *Valnämnden ska ha tillgång till personal i den omfattning som behövs för att nämnden ska kunna utföra sina uppgifter.*

Kostnaden för valnämndens verksamhet ska bestridas av församlingen eller samfälligheten.

För valnämnden ska tillämpas vad som sägs om nämnder i 4 kap. 25 respektive 32 §§ kyrkoordningen.

5 § För valnämnden tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 4 kap. 9–18 §§.

Val vid indelningsändring

7 § Om en ändrad indelning ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska *redan det* valet avse enheterna enligt den nya indelningen.

7 § Om en ändrad indelning ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse *församlingarna, pastoraten och stift* enligt den nya indelningen.

Valkretsar vid val till beslutande organ i församling

8 § Varje församling utgör en valkrets.

Valkretsar vid val till kyrkofullmäktige

8 § Varje församling där kyrkofullmäktige ska väljas och varje pastorat utgör en valkrets.

Fördelning av mandat mellan valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige

9 § *Stiftsstyrelsen ska senast den 31 mars under valåret besluta hur många mandat som varje valkrets vid val till samfällda kyrkofullmäktige ska ha. Det ska göras på följande sätt.*

Antalet röstberättigade i samfälligheten delas med antalet mandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen.

Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla mandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter hur stort överskott var och en valkrets får vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, ska man genom lottning avgöra vilken valkrets som ska få mandatet.

Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i flerpastoratssamfällighet

10 § I en flerpastoratssamfällighet ska varje pastorat utgöra en valkrets.

Om antalet mandat som en valkrets får vid fördelning enligt 9 § blir mindre än 1, ska antalet ändå bestämmas till 1. Antalet mandat i övriga valkretsar i samfälligheten ska då jämkas i motsvarande utsträckning så att det totala antalet mandat överensstämmer med det beslutade antalet.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i pastoratssamfällighet

11 § I en pastoratssamfällighet ska varje församling utgöra en valkrets.

Om det i förväg kan bedömas att någon valkrets när mandaten fördelas enligt 9 § kommer att få mindre än fem mandat ska i stället en särskild valkretsindelning göras i samfälligheten.

När det gäller särskilda valkretsindelningar ska samfällda kyrkofullmäktige

besluta hur samfälligheten ska delas in i valkretsar, sedan församlingarna har fått tillfälle att yttra sig. För att gälla ska beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet, dock senast den 1 mars under valåret. Har ett beslut inte anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret får stiftsstyrelsen besluta hur samfälligheten ska delas in i valkretsar.

Vid särskild valkretsindelning ska varje valkrets utformas så att den vid mandatfördelning enligt 9 § kan få minst fem mandat. Den ska omfatta en eller flera församlingar och ha en sammanhängande gränslinje. Antalet mandat för hela samfälligheten ska fördelas så jämnt som möjligt.¹²

Beslut om inskränkt valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige

12 § *Samfällda kyrkofullmäktige får, sedan församlingarna i samfälligheten har fått tillfälle att yttra sig, besluta att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut ska fattas senast den 1 februari under valåret. För att gälla ska beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen.*

REGISTRERING AV GRUPPBETECKNINGAR OCH ANMÄLAN AV KANDIDATER

Registrering av gruppbezeichnungar

21 § Kyrkostyrelsen beslutar om registrering av gruppbezeichnung för val till kyrkomötet.

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbezeichnung för val till stiftsfullmäktige, till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbezeichnung för val till stiftsfullmäktige och kyrkofullmäktige.

¹² Enligt SvKB 2011:6 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

För att gälla vid ett ordinarie val ska ansökan om registrering ha inkommit senast den 15 april valåret. Vid omval som har beslutats enligt 94 § ska ansökan ha inkommit senast den dag som kyrkostyrelsen beslutar.

Vid ansökan om registrering av gruppbeteckning ska nomineringsgruppen också anmäla ett ombud.

- 22 § En ansökan om registrering för val till kyrkomötet ska ha stöd av minst 300 personer som är röstberättigade vid detta val.

En ansökan om registrering för val till stiftsfullmäktige ska ha stöd av minst 100 personer som har rösträtt i stiftet.

En ansökan om registrering för val till *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet eller till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* ska ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt *i den samfällighet respektive den församling som ansökan gäller.*

En ansökan om registrering för val till kyrkofullmäktige ska ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt *vid detta val.*

De som stöder en ansökan om registrering ska själva skriva under en förklaring om stödet. De ska i förklaringen också ange sitt personnummer och den församling som de tillhör.

- 23 § Om en gruppbeteckning registreras för val till kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige, *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* i hela landet.

Registreras en gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet och till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* i stiftet.

Registreras en gruppbeteckning för val till *samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet* gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling som ingår i samfälligheten.

Registreras en gruppbeteckning för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling, gäller registreringen val i den församlingen.

- 23 § Om en gruppbeteckning registreras för val till kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige *och* kyrkofullmäktige i hela landet.

Registreras en gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige i stiftet.

Registreras en gruppbeteckning för val till kyrkofullmäktige gäller registreringen val i den församlingen *eller det pastoratet.*

- 24 § Sedan kyrkostyrelsen har prövat ansökningar om registrering av gruppbezeichnung för val till kyrkomötet, ska stiftsstyrelsen pröva ansökningar om registrering av gruppbezeichnung för övriga val i följande ordningsföljd:
- val till stiftsfullmäktige
 - *val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet*
 - val till kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd i församling.*

En ansökan om registrering av gruppbezeichnung ska avslås

- om den kan antas bli förväxlad med en beteckning som redan är registrerad eller som en nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad och beteckningarna skulle komma att bli registrerade för samma val eller
- om beteckningen med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som gruppbezeichnung.

Vid prövning enligt föregående stycke ska beaktas vad som sägs om beteckningars innehåll i 25 §.

- 25 § En beteckning som inte registreras för val till kyrkomötet men för val till stiftsfullmäktige i ett stift ska alltid innehålla stiftets namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som inte registreras för val till kyrkomötet eller stiftsfullmäktige men för val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet ska alltid innehålla samfällighetens namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som registreras *enbart* för val till kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd i en församling* ska alltid innehålla församlingens namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som registreras *bara* för val till kyrkofullmäktige ska alltid innehålla församlingens eller pastoratets namn i nominativ eller genitivform.

Nuvarande lydelse

- 26 § En gruppbezeichnung som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare.

Gruppbezeichnung upphör dock att gälla och ska tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till kyrkomötet, stiftsfullmäktige,

samfällda kyrkofullmäktige,
kyrkofullmäktige eller till ett
direktvalt kyrkoråd,
3. nomineringsgruppen inte har
något ombud, eller
4. det inte längre finns någon
samfällighet eller församling med
namn som ingår i gruppbe-
teckningen.

Enligt SvKB 2011:6

26 § En gruppbe-
teckning som har
registrerats enligt 23 § gäller tills
vidare.

Gruppbe-
teckningen upphör
dock att gälla och ska tas bort ur
registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har
anmält kandidater för två
ordinarie val i följd till något val,
3. nomineringsgruppen inte har
något ombud, eller
4. det inte längre finns någon
samfällighet eller församling med
namn som ingår i
gruppbe-
teckningen.

26 § En gruppbe-
teckning som har
registrerats enligt 23 § gäller tills
vidare.

Gruppbe-
teckningen upphör
dock att gälla och ska tas bort ur
registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har
anmält kandidater för två
ordinarie val i följd till något val,
3. nomineringsgruppen inte har
något ombud, eller
4. det inte längre finns någon
församling *eller något pastorat*
med namn som ingår i
gruppbe-
teckningen.

33 § En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra stycket.

Beslut att bidrag ska utgå
efter viss enhetlig grund till
nomineringsgrupp som är eller
genom valet blir *företrätt* i det
organ som valet avser får fattas
– i fråga om val till
kyrkofullmäktige *i församling*
som inte ingår i en samfällighet
av församlingen,
– i fråga om val till *direktvalt*
kyrkoråd och till
kyrkofullmäktige i församling
som ingår i en samfällighet av
samfälligheten,
– i fråga om val till *samfällda*
kyrkofullmäktige av
samfälligheten,
– i fråga om val till stiftsfull-
mäktige av stiftet, och
– i fråga om val till kyrkomötet
av detta.

Beslut att bidrag ska utgå
enligt viss enhetlig grund till
nomineringsgrupp, som är eller
genom valet blir *företrädd* i det
organ som valet avser, får fattas
– i fråga om val till kyrkofull-
mäktige av församlingen *eller*
pastoratet,
– i fråga om val till stiftsfull-
mäktige av stiftet, och
– i fråga om val till kyrkomötet
av detta.

34 § Valsedlarna ska vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till kyrkomötet ska användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa, *för val till samfällda kyrkofullmäktige blå* och för val till kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd* vita valsedlar.

34 § Valsedlarna ska vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till kyrkomötet ska användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa och för val till kyrkofullmäktige vita valsedlar.

Var och när röstning äger rum

48 § På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställena inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för förtidsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition ska finnas i varje *pastorat* enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställena inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för förtidsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition ska finnas i varje *församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet* enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brevrösta enligt bestämmelserna i 54-57 §§.

Väljare som röstar före valdagen ska rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i.

Beslut om röstningslokaler

50 § Valnämnden ska besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt. *Det ska finnas minst en vallokal i varje pastorat.*

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe ska anordnas. Ett sådant ska vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden ska efter samråd med *berörd kyrkoherde* besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som förtidsröstning ska ske.

50 § Valnämnden ska besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt.

Valnämnden ska efter samråd med *kyrkoherden* besluta på vilken eller vilka expeditioner i *en församling eller* ett pastorat som förtidsröstning ska ske.

Röstning på expedition för förtidsröstning

53 § På minst en expedition för förtidsröstning i varje pastorat ska det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen. *Stiftsstyrelsen får dock besluta att flera pastorat inom en flerpastoratssamfällighet får ha en gemensam expedition för förtidsröstning.*

Det ska vara möjligt att rösta under minst tre timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst en dag vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider.

56 § Vid brevröstning genom bud ska bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för förtidsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe *inom* den församling som väljaren tillhör eller *inom den samfällighet* som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas ska budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

53 § På minst en expedition för förtidsröstning i varje *församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet* ska det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Budet ska lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för förtidsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe i den församling som väljaren tillhör eller *inom det pastorat* som församlingen ingår i.

Slutlig sammanräkning

59 § Stiftsstyrelsen ska göra den slutliga sammanräkningen av valresultatet.

Kyrkostyrelsen ska på grundval av resultatet av den slutliga sammanräkningen fördela mandaten i kyrkomötet. Stiftsstyrelsen ska bistå kyrkostyrelsen i den utsträckning som det behövs för att den ska kunna utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige, *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet* och kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd i församling* ska stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige och kyrkofullmäktige ska stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

**Mandatfördelning vid val till
församling och samfällda
kyrkofullmäktige**

62 § Mandaten ska fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen ska vid val till kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Gäller valet direktvalt kyrkoråd ska i stället nomineringsgruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

**Mandatfördelning vid val till
kyrkofullmäktige**

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen ska vid val till kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

**Hur ledamöter utses vid val till
församling och samfällda
kyrkofullmäktige**

64 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått ska utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand ska denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87 §. Personligt röstetal ska fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal ska lotten avgöra vem som ska ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

**Hur ledamöter utses vid val till
kyrkofullmäktige**

65 § Kandidater som har fått mandat för mer än en nomineringsgrupp ska tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina

65 § Kandidater som har fått mandat i fler än en valkrets eller för mer än en nomineringsgrupp ska tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i

ordningen på grundval av sina personliga röstetal, ska de tillträda mandatet *i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.*

personliga röstetal, ska de tillträda mandatet *för den nomineringsgrupp som har högst röstetal.*

Det mandat som kandidaten inte tillträder ska tillfalla den som skulle komma först i ordningen enligt 66 §. Vid denna beräkning ska man bortse från den som redan valts till ledamot.

Gemensamma bestämmelser om hur ersättare utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

Hur ersättare utses vid val till kyrkofullmäktige

66 § Ersättare utses i första hand på grundval av ordningen mellan kandidaterna som framkommer vid beräkningen av deras personliga röstetal enligt 87 §.

I andra hand utses ersättare på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen.

I båda fallen bortses från den som redan valts till ledamot.

Kan inte ersättare utses på det sätt som här anges utses inte någon ersättare.

Särskilda bestämmelser om hur ersättare utses vid val till samfällda kyrkofullmäktige

67 § Om inte den situation som avses i 66 § fjärde stycket råder, ska för varje ledamot i samfällda kyrkofullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för två eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för tre eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för fyra eller flera ledamöter, fem eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare

är mindre än det antal som har beslutats.

KsSkr 2012:5

Hur ersättare inträder i tjänst i församling och samfällda kyrkofullmäktige

69 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot *tillhörande* samma nomineringsgrupp i den ordning de har utsetts enligt 66 §.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i en valkrets i samfällda kyrkofullmäktige är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring ska den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte om samfällda kyrkofullmäktige har beslutat om inskränkt valbarhet.

Hur ny ledamot utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

70 § Avgår en ledamot i kyrkofullmäktige, *direktvalt kyrkoråd eller samfällda kyrkofullmäktige* under valperioden ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, *det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot ska utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66 §.

Finns det inte någon som kan utses till ledamot enligt första stycket ska stiftsstyrelsen göra en ny sammanräkning och utse en ny ledamot. Därvid ska den som står närmast i tur att få mandat för nomineringsgruppen utses.

Kan någon ny ledamot inte utses ska *vad gäller kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige* mandatet vara obesatt under återstoden av

Hur ersättare inträder i tjänst i kyrkofullmäktige

69 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot *som tillhör* samma nomineringsgrupp i den ordning de har utsetts enligt 66 §.

Hur ny ledamot utses i kyrkofullmäktige

70 § Avgår en ledamot i kyrkofullmäktige under valperioden ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot ska utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66 §.

Kan någon ny ledamot inte utses ska mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

valperioden.

Vad gäller direktvalt kyrkoråd ska i stället ny ledamot utses från den nomineringsgrupp och med den kandidat som stått närmast i tur om den ursprungliga mandatfördelningen omfattat ytterligare ett mandat.

Hur ny ersättare utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

71 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, *det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid ska bestämmelserna i 66–68 §§ tillämpas.

Hur ny ersättare utses i kyrkofullmäktige

71 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid ska bestämmelserna i 66 § tillämpas.

ANMÄLAN ATT FÖR FÅ LEDAMÖTER HAR UTSETTS

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, *direktvalt kyrkoråd, samfällda kyrkofullmäktige* eller stiftsfullmäktige, ska stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsnämnd. En sådan anmälan ska också göras om inget val har kunnat genomföras.

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige, ska stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsnämnd. En sådan anmälan ska också göras om inget val har kunnat genomföras.

ÖVERKLAGANDE

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd.

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12 § får inte överklagas.

Hos Valprovsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. stiftsstyrelsens beslut om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,

Hos Valprovsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
2. stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
3. kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker

2. stiftsstyrelsens beslut om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
 3. stiftsstyrelsens beslut att fastställa samfällda kyrkofullmäktiges beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
 4. stiftsstyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
 5. stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
 6. kyrkostyrelsens beslut om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §,
 7. kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till kyrkomötet enligt 18 §,
 8. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,
 9. beslut i ärenden om registrering av grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
 10. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
 11. beslut i ärenden om valsedlar,
 12. kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §,
 och
 13. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas.

från kontraktsindelningen för val till stiftsfullmäktige enligt 16 §,
 4. kyrkostyrelsens beslut om fördelning av fasta valkretsmandat för val till kyrkomötet enligt 18 §,
 5. stiftsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt enligt 20 §,
 6. beslut i ärenden om registrering av grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
 7. stiftsstyrelsens beslut att fastställa grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 §,
 8. beslut i ärenden om valsedlar,
 9. kyrkostyrelsens beslut om rättelse i röstlängd enligt 41 §,
 och
 10. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 5, 7, 8, 9 och 11 ska dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap. 2 §.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1–3 får dock endast överklagas av en berörd

91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § andra stycket 1, 2, 4, 5, 6 och 8 ska dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap. 2 §.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 3 får endast överklagas av ett berört stift.

församling eller samfällighet.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 6 får endast överklagas av ett berört stift.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 10 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 13 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 7 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 9 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § andra stycket 10 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

- 92 § Den som vill överklaga ett val eller ett beslut ska ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. *Skrivelsen* ska ha kommit in till beslutsinstansen.
1. i ärende enligt 90 § första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,
 2. i ärende enligt 90 § tredje stycket 1–8 och 11: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
 3. i ärende enligt 90 § tredje stycket 9: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
 4. i ärende enligt 90 § tredje stycket 10: senast den 15 juni under valåret för grupp- och kandidatförteckningar som enligt 31 § ska vara fastställda den 1 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som ska vara fastställda den 1 juli,

- 92 § Den som vill överklaga ett val eller ett beslut ska ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. *Den* ska ha kommit in till beslutsinstansen
1. i ärende enligt 90 § första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,
 2. i ärende enligt 90 § andra stycket 1–5 och 8: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
 3. i ärende enligt 90 § andra stycket 6: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,
 4. i ärende enligt 90 § andra stycket 7: senast den 15 juni under valåret för grupp- och kandidatförteckningar som enligt 31 § ska vara fastställda den 1 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som ska vara fastställda den 1 juli,

5. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 12: senast tisdagen i veckan före valet, och
6. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 13: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

5. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 9: senast tisdagen i veckan före valet, och
6. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 10: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

40 kap. Kyrkobyggnader

Vård av kyrkobyggnader och deras inventarier

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. *Av* lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. *framgår* ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkobyggnaderna ska hållas tillgängliga för allmänheten.

Kyrkoherden och en *av kyrkorådet utsedd* kyrkvård, *som är ledamot eller ersättare i rådet*, ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i lagen om kulturminnen m.m. Kyrkoherden får utse någon annan präst i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. *I* lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. *finns* ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i lagen om kulturminnen m.m.

Kyrkvärden ska utses av kyrkorådet, om det är en församling som inte ingår i ett pastorat, eller av församlingsrådet. Han eller hon utses bland de kyrkvårdar som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Kyrkoherden får utse någon annan präst *som arbetar* i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

4 § När en domkyrkoförsamling eller *en samfällighet* avgör ärenden om domkyrkans förvaltning ska biskopen eller en företrädare för stiftet, utsedd av biskopen, ha rätt att delta med yttranderätt och förslagsrätt samt rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

4 § När en domkyrkoförsamling eller *ett pastorat* avgör ärenden om domkyrkans förvaltning ska biskopen eller en företrädare för stiftet, utsedd av biskopen, ha rätt att delta med yttranderätt och förslagsrätt samt rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Beslut om att ta kyrkobyggnader ur bruk

7 § En församling får besluta att en kyrkobyggnad inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i *en samfällighet*, ska beslutet dock

Om församlingen ingår i *ett pastorat*, ska beslutet dock fattas

fattas av *samfälligheten*. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får *samfälligheten* besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

av *pastoratet*. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får *pastoratet* besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

8 § Församlingens eller *samfällighetens* beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen ska fastställa ett beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

8 § Församlingens eller *pastoratets* beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

41 kap. Upplåtelse av kyrka

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–9 §§ i stället församlingsrådet.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

Inledande bestämmelse

1 § Det som sägs i detta kapitel om församlingar ska för en församling som ingår i ett pastorat i stället gälla pastoratet.

Kyrkoavgift

2 § Av 7–8 §§ lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala lokal och regional kyrkoavgift samt vem som ska besluta om kyrkoavgift.

Av 4 § lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund framgår att kyrkoavgiften ska beräknas på samma underlag som den kyrkotillhöriges kommunala inkomstskatt beräknas på.

3 § När en församling har fastställt budgeten, ska kyrkorådet genast underrätta kyrkostyrelsen om den avgiftssats för kyrkoavgift som har bestämts för det följande året. Avgiftssatsen ska bestämmas som ett procenttal av den kyrkotillhöriges inkomst.

Om församlingen inte senast den 14 november har underrättat kyrkostyrelsen om avgiftssatsen för det kommande året, förblir den oförändrad. Om stiftet inte senast den 30 november har underrättat kyrkostyrelsen om avgiftssatsen för det kommande året, förblir den oförändrad.

4 § Kyrkostyrelsen ska senast den 8 mars informera församlingar och stift om den kyrkoavgift som församlingen eller stiftet kommer att få under året.

Kyrkostyrelsen ska senast den 10 september varje år preliminärt informera församlingar och stift om de kommunalt beskattningsbara inkomster-na för dem som tillhör Svenska kyrkan inom församlingen eller stiftet.

- 5 § Kyrkostyrelsen ska genast överföra intäkterna från kyrkoavgiften till församlingarna och stiftet. Bestämmelser om avräkning mot intäkterna finns i 44 kap. 13 §.
- 6 § Kyrkostyrelsen får besluta om rättelse, om ett meddelande från något kyrkligt organ till Skatteverket angående kyrkoavgiften till följd av ett skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende innehåller en uppenbar oriktighet.

Avgifter för kyrkliga handlingar

- 7 § Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

Ersättning för kostnader för kyrkliga handlingar

- 8 § Om ett dop har ordnats av en annan församling än den som den döpta tillhör har den församling som har ordnat dopet rätt till ersättning från den församling som den döpta tillhör.
Om en präst har anlitats från en annan församling än den där dopet har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.
- 9 § Om en annan församling än den som konfirmanden tillhör eller ett stift har ordnat konfirmationen, själv eller i samverkan med någon annan, har den församlingen eller stiftet rätt till konfirmationsersättning från den församling som konfirmanden tillhör.
Om konfirmanden inte har någon hemförsamling i Sverige har den församling eller det stift som ordnar konfirmationen rätt till konfirmationsersättning från Svenska kyrkans nationella nivå.
- 10 § Om en vigsel har ordnats av en annan församling än den som någon av makarna tillhör, har den församling som har ordnat vigseln rätt till ersättning från den församling som den äldre av makarna tillhör. Om den äldre av makarna inte tillhör någon församling i Svenska kyrkan svarar den församling som den yngre av makarna tillhör för ersättningen.
Om en präst har anlitats från en annan församling än den där vigseln har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.
- 11 § Om en begravningsgudstjänst har ordnats av en annan församling än den som den avlidna tillhörde vid dödsfallet har den församling som har ordnat begravningsgudstjänsten rätt till ersättning från den församling som den avlidna tillhörde.
Om en präst har anlitats från en annan församling än den där begravningsgudstjänsten har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.

Närmare bestämmelser

12 § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om den ersättning som utgår enligt 8–11 §§ och ska fastställa ersättningsbeloppens storlek.

43 kap Kollekt**Församlingskollekt**

6 § *Kyrkorådet* beslutar om församlingskollekt och bestämmer i samband med det såväl ändamålet med kollekten som vid vilket gudstjänstillfälle kollekten ska tas upp. En församlingskollekt får inte beslutas för någon dag eller något gudstjänstillfälle då kyrkostyrelsen har beslutat att en rikskollekt ska tas upp eller domkapitlet har beslutat att en stiftskollekt ska tas upp. Av 7 § framgår att kollektdag i vissa fall kan ändras.

Kyrkoherden får för en viss gudstjänst besluta om kollekten, om någon kollekt inte har blivit bestämd och kyrkorådet inte hinner besluta i frågan. Om kyrkoherden inte har beslutat något, får den präst som tjänstgör vid gudstjänsten besluta i frågan. Innan kyrkoherden eller någon annan präst i sådant fall beslutar om kollekt ska de tjänstgörande kyrkvärdarna först få säga sin mening. Ett sådant beslut ska anmälas vid kyrkorådets nästa sammanträde.

6 § *Församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* beslutar om församlingskollekt och bestämmer i samband med det såväl ändamålet med kollekten som vid vilket gudstjänstillfälle kollekten ska tas upp. En församlingskollekt får inte beslutas för någon dag eller något gudstjänstillfälle då kyrkostyrelsen har beslutat att en rikskollekt ska tas upp eller domkapitlet har beslutat att en stiftskollekt ska tas upp. Av 7 § framgår att kollektdag i vissa fall kan ändras.

Kyrkoherden får för en viss gudstjänst besluta om kollekten, om någon kollekt inte har blivit bestämd och kyrkorådet *eller församlingsrådet* inte hinner besluta i frågan. Om kyrkoherden inte har beslutat något, får den präst som tjänstgör vid gudstjänsten besluta i frågan. Innan kyrkoherden eller någon annan präst i sådant fall beslutar om kollekt ska de tjänstgörande kyrkvärdarna först få säga sin mening. Ett sådant beslut ska anmälas vid kyrkorådets *eller församlingsrådets* nästa sammanträde.

7 § En rikskollekt eller stiftskollekt som har bestämts till en viss dag får av *kyrkorådet* flyttas till en annan dag under året, om det finns synnerliga skäl och domkapitlet medger det.

7 § En rikskollekt eller stiftskollekt som har bestämts till en viss dag får av *församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* flyttas till en annan dag under året, om det finns synnerliga skäl och domkapitlet medger det.

44 kap. Ekonomisk utjämning

Inledande bestämmelser

1 § Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för det ekonomiska utjämningsystemet.

Vad som i detta kapitel sägs om församlingar ska för en församling som ingår i *en samfällighet* i stället gälla *samfälligheten*. Det finns särskilda bestämmelser i 7 a § om den samfällighet som avses i 2 kap. 12 §.

Det som sägs i detta kapitel om församlingar ska för en församling som ingår i *ett pastorat* i stället gälla *pastoratet*. Det finns särskilda bestämmelser i 7 a § om den samfällighet som avses i 2 kap. 10 §.

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte tillämpas på Hovförsamlingen.

7 a § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur de avgifter och bidrag som enligt 7 § gäller för församlingarna i Visby stift ska fördelas mellan församlingarna och den samfällighet som avses i 2 kap. 12 §.

7 a § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur de avgifter och bidrag som enligt 7 § gäller för församlingarna i Visby stift ska fördelas mellan församlingarna och den samfällighet som avses i 2 kap. 10 §.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

2 § Stiftens ska förvalta prästlönetillgångarna.

Församlingarna har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen. För en församling som ingår i *en samfällighet* ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla *samfälligheter*.

Församlingarna har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen. Om en församling ingår i *ett pastorat* ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla *pastoratet*.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och *samfälligheter*

Mål för den ekonomiska förvaltningen

- 1 § Församlingen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Församlingen ska ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

För en församling som ingår i en samfällighet ska det som sägs i 2–11 §§ om församlingar i stället gälla samfälligheter. Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället samfällda kyrkofullmäktige och det som sägs om kyrkorådet gäller kyrkonämnden. I 12–13 §§ finns särskilda bestämmelser för samfälligheter.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och *pastorat*

Om en församling ingår i ett pastorat ska det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället gälla pastoratet.

Särskilt om *samfälligheter*

- 12 § Församlingarnas kyrkoråd ska varje år till kyrkonämnden lämna en berättelse om sin verksamhet under det föregående året. Kyrkonämnden bestämmer när detta ska ske.

- 13 § Innan samfällda kyrkofullmäktige beslutar om budgeten ska församlingarna ges tillfälle att begära medel för sina uppgifter. Församlingarnas kyrkoråd ska lämna sina särskilda budgetförslag för det nästföljande året till kyrkonämnden, som bestämmer när detta ska ske.

Samfällda kyrkofullmäktige får i sitt budgetbeslut avvika från det som en församling har begärt endast om det finns särskilda skäl till det.

48 kap. Revision för församlingar och samfälligheter

KsSkr 2012:5

Nuvarande lydelse

Val av revisorer och revisorsersättare

- 1 § Föreskrifter om revision finns i lag.

För en församling *som* ingår i *en samfällighet* gäller det som sägs om församlingar i stället samfälligheten. *Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället samfällda kyrkofullmäktige och det som sägs om kyrkorådet gäller kyrkonämnden.*

Varje församling ska utse minst tre revisorer och lika många ersättare. Minst en revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Under de år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det nyvalda kyrkofullmäktige välja revisorer och revisorsersättare som ska granska verksamheten under de fyra följande åren. Valet av auktoriserad eller godkänd revisor får dock skjutas upp och äga rum senast den 30 juni året efter valåret.

Revisorernas uppgifter

- 2 § I lag finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att kyrkofullmäktiges beslut enligt 47 kap. 5 § har iakttagits samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsberättelsen

- 3 § I lag anges vad en revisionsberättelse ska innehålla.
- 4 § Revisionsberättelsen ska överlämnas till kyrkofullmäktige.

- KsSkr 2012:5 5 § Kyrkofullmäktige ska begära in förklaringar som gäller de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen.
- Därefter ska kyrkofullmäktige vid ett sammanträde senast den 31 december året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.

Enligt SvKB 2011:2

48 kap. Revision och granskning av församlingar och *samfälligheter*

48 kap. Revision och granskning av församlingar och *pastorat*

Enligt SvKB 2011:2

Inledande bestämmelser

1 § För en församling som ingår i <i>en samfällighet</i> gäller det som sägs om församlingar i stället <i>samfälligheten</i> . Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället <i>samfällda kyrkofullmäktige</i> och det som sägs om kyrkordet gäller kyrkonämnden.	1 § Om en församling ingår i <i>ett pastorat</i> gäller det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället <i>pastoratet</i> .

Val av revisorer

- 2 § Kyrkofullmäktige ska utse en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
- Kyrkofullmäktige ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare två revisorer. Valet ska förrättas av nyvalda kyrkofullmäktige det år ordinarie kyrkoval har ägt rum, för att granska verksamheten under de fyra följande åren.
- Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

Valbarhet

- 3 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast vid valtillfället. Bestämmelsen gäller ej auktoriserad eller godkänd revisor.

- 4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som
1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige, kyrkorådet *eller i en nämnd* i församlingen,
 2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som församlingen ligger i
 3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagandenämnd.
- 4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som
1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige eller kyrkorådet i församlingen *eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i ett församlingsråd inom pastoratet,*
 2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som församlingen ligger i,
 3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagandenämnd.
- 5 § *Valbar till uppdrag som revisor i en samfällighet är inte den som*
1. *är ledamot eller ersättare i samfällda kyrkofullmäktige, kyrkonämnden eller i en nämnd i samfälligheten,*
 2. *är ledamot eller ersättare i något av de organ som anges i 4 § 1,*
 3. *är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som samfälligheten ligger i,*
 4. *är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagandenämnd.*

Revisorernas uppgifter

- 5 § I revisionslagen finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsberättelsen

- 6 § I revisionslagen finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll.
- Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida resultat- och balansräkning bör fastställas och ett uttalande om huruvida ansvarsfrihet bör beviljas.
- Revisorerna ska överlämna sin berättelse till kyrkofullmäktige.
- Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning, ett modifierat uttalande eller upplysningar av särskild betydelse ska revisorerna lämna sin berättelse även till stiftet.

53 kap. Offentlighet för handlingar

Överklagande

12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling eller <i>samfällighet</i> får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 11 § får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.	12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling eller <i>ett pastorat</i> får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 11 § får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

56 kap. Kyrkobokföring och andra register

7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling eller <i>en samfällighet</i> får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.	7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling eller <i>ett pastorat</i> får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

57 kap. Tillsyn

ALLMÄNT OM TILLSYN

Tillsyn över församlingar och stift

- 1 § *Biskopen och domkapitlet* ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och *samfälligheter samt över verksamheten i stiftet*. I tillsynen ingår
1. råd, stöd och hjälp, *dels* i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, *dels* i rättsliga frågor,
 2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
 3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
 4. granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,

Tillsyn över församlingar och pastorat

- 1 § *Stiftet* ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och *pastorat*. I tillsynen ingår
1. råd, stöd och hjälp, i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, i rättsliga frågor *och i förvaltningsfrågor*,
 2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
 3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
 4. *biskopens och domkapitlets* granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,

5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,

6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och

7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

Det som sägs i första stycket 1–6 gäller även Svenska kyrkan i utlandet.

5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,

6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och

7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Församlingsinstruktionens innehåll

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. *Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion.* Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med domkapitlet. *När det gäller en gemensam församlingsinstruktion ska kyrkorådet även samråda med församlingsråden inom pastoratet.* Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

Utöver vad som sägs i första stycket ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande

uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 18 § i huvudsak disponeras.

Utfärdande och ändring av en församlingsinstruktion

6 § Församlingsinstruktionen får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av *församlingens beslutande organ* och kyrkoherde var för sig. Den är därefter bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av *församlingens beslutande organ*, kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

6 § Församlingsinstruktionen får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av *kyrkofullmäktige* och kyrkoherde var för sig. Den är därefter bindande för församlingen *och, när det är fråga om en gemensam församlingsinstruktion, för pastoratet och dess församlingar.*

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av *kyrkofullmäktige*, kyrkorådet, *ett församlingsråd*, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen. Om inget förslag till ändring utarbetas ska skälen för detta anmälas till kyrkofullmäktige och domkapitlet.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *beslutande organ* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen först efter det att *det beslutande organet* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

För församlingar inom *utlandskyrkan* gäller det som sägs i första stycket om beslutande organ istället kyrkorådet.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *kyrkofullmäktige* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen *eller pastoratet och dess församlingar* först efter det att *kyrkofullmäktige* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

För församlingar inom *Svenska kyrkan i utlandet* gäller det som sägs i första stycket om kyrkofullmäktige istället kyrkorådet.

Tillämpningsområde

8 § Beslut av en församling prövas på begäran av den som tillhör församlingen och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Församlingens beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om han eller hon inte tillhör församlingen.

Beslut av *en samfällighet* prövas på begäran av en församling som ingår i *samfälligheten* och på begäran av den som tillhör en sådan församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. *Samfällighetens* beslut prövas också på begäran av kyrkoherden *i en pastorats-samfällighet eller av någon av kyrkoherdarna i en flerpastorats-samfällighet* även om kyrkoherden inte tillhör någon av församlingarna som ingår i samfälligheten.

Beslut av ett stift prövas på begäran av en församling som ligger i stiftet, på begäran av en *samfällighet där församlingar som ligger i stiftet ingår* och på begäran av den som tillhör en *sådan* församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Beslut av en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 § prövas på begäran av den som tillhör en församling för vilken domprosten är kyrkoherde och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Prövning av beslut enligt första–fjärde styckena gäller dock inte

1. om det i lag eller annan författning eller i denna kyrkoordning finns särskilda föreskrifter om överklagande,
2. beslut av rent förberedande eller rent verkställande art, *och*
3. beslut som har fattats av domkapitlet.

Beslut av *ett pastorat* prövas på begäran av en församling som ingår i *pastoratet* och på begäran av den som tillhör en sådan församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Pastoratets beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om kyrkoherden inte tillhör någon av församlingarna som ingår i pastoratet.

Beslut av ett stift prövas på begäran av en församling i stiftet, på begäran av *ett pastorat* i stiftet och på begäran av den som tillhör en församling *i stiftet* och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Prövning av beslut enligt första–fjärde styckena gäller dock inte

1. om det i lag eller annan författning eller i denna kyrkoordning finns särskilda föreskrifter om överklagande,
2. beslut av rent förberedande eller rent verkställande art,
3. *beslut som har fattats av ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte enligt 4 kap. 23 §, och*
4. beslut som har fattats av domkapitlet.

Hur man begär beslutsprövning

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling eller *en samfällighet*. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

En begäran om beslutsprövning ska avfattas skriftligt, egenhändigt undertecknas och ges in till prövningsinstansen. Klaganden ska därvid ange vilket beslut som ska prövas och vilka omständigheter som åberopas till stöd för prövningen.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, *samfällighetens* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Anslaget om protokolljusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden ska löpa ut.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, *samfälligheten* respektive stiftet i stället för till prövningsinstansen, ska den ändå prövas.

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling eller *ett pastorat*. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, *pastoratets* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, *pastoratet* respektive stiftet i stället för till prövningsinstansen, ska den ändå prövas.

Grunder för prövningen

10 § Ett prövat beslut ska upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, *samfälligheten* respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

10 § Ett prövat beslut ska upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, *pastoratet* respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

20 § Om ett beslut har upphävts och om beslutet redan har verkställts, ska det organ som har fattat beslutet se till att verkställigheten rättas i den utsträckning som det är möjligt. Ett beslut om rättelse ska fattas så snart som möjligt.

En församling och *en samfällighet* ska senast tre månader efter att ett beslut har upphävts meddela domkapitlet vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av upphävandet.

En församling och *ett pastorat* ska senast tre månader efter att ett beslut har upphävts meddela domkapitlet vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av upphävandet.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014 med undantag för ändringarna i 38 kap., som träder i kraft den 1 januari 2013. Äldre bestämmelser i 38 kap. gäller dock fortfarande när nya ledamöter och ersättare ska utses i direktvalda kyrkoråd och samfällda kyrkofullmäktige under år 2013.

2. Pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter blir den 1 januari 2014 pastorat. Detsamma gäller de pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter om vilka det har fattats beslut med ikraftträdande den 1 januari 2014. Om det i pastoratens namn ingår orden "kyrkliga samfällighet" ska detta istället ersättas av ordet "pastorat".

3. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 får Göteborgs kyrkliga samfällighet finnas kvar fram till och med den 31 december 2015. Kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Göteborgs kyrkliga samfällighet samt dess församlingar och pastorat under övergångstiden, samt särskilda bestämmelser avseende kyrkovalet 2013 till samfälligheten.

För att vara valbar i ett direktval i en församling som ingår i samfälligheten krävs kyrkotillhörighet i den församlingen.

4. Kyrkovalet år 2013 ska för samfälligheter avse kyrkofullmäktige i pastorat. Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige ska vid beslut om antalet ledamöter i det kommande pastoratets kyrkofullmäktige tillämpa bestämmelserna i den lydelse av 3 kap. 5 § som träder i kraft den 1 januari 2014.

5. Kyrkonämnden i en flerpastoratssamfällighet ska utse den som ska vara kyrkoherde när samfälligheten blir ett pastorat.

6. När en befattning som domprost ska tillsättas för anställning i ett pastorat som har varit en flerpastoratssamfällighet ska samfällighetens kyrkonämnd utse de tre ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden som enligt 34 kap. 12 § annars utses av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, av en kyrkonämnd eller av en pastoratsnämnd.

7. Trots bestämmelserna i 36 kap. 5 § får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2016, även om de då inte uppfyller dessa bestämmelser.

8. Gruppbeteckningar som den 1 januari 2013 är registrerade för val till samfällda kyrkofullmäktige blir registrerade för val till kyrkofullmäktige. Då ska gruppbeteckningarna ändras i enlighet med bestämmelserna i nya 38 kap. 25 §.

KsSkr 2012:5 Stiftsstyrelserna ska informera berörda nomineringsgrupper om ändringen av gruppbezeichnungarna.

9. När församlingsråd ska väljas första gången efter 2013 års kyrkoval ska kyrkonämnden i de samfälligheter som blir pastorat kalla till församlingsmöte enligt 4 kap. 23 §. Om det sker en indelningsändring som innebär att ett helt nytt pastorat bildas, ska i stället indelningsdelegerades arbetsutskott kalla till församlingsmöte.

10. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överklaganden och begäran om beslutsprövningar beträffande beslut som har fattats av en flerpastorats-samfällighet före den 1 januari 2014.

1 Bakgrund

1.2 Strukturutredningen

Uppdraget

Strukturutredningen har sin bakgrund i ett beslut av 2007 års kyrkomöte. Kyrkostyrelsen fick då i uppdrag ”att tillsätta en utredning med syfte att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå: pastoralt, administrativt och ekonomiskt”. Kyrkomötets beslut innebar ett bifall till motion 2007:49 av biskoparna Caroline Krook och Sven Thidevall. Motionen behandlades av Organisationsutskottet i dess betänkande O 2007:7 *Strukturfrågor*.

Kyrkostyrelsen fastställde direktiv för utredningen i maj 2008. Det övergripande syftet med utredningsarbetet var att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar för församlingarna att fullgöra sin grundläggande uppgift. Som tillägg, men också som förtydligande, fanns följande mål:

- ◆ ge förutsättningar för bred delaktighet, ansvarstagande och gemenskap
- ◆ bidra till tydlig ansvarsfördelning
- ◆ bidra till långsiktig ekonomisk bärkraft
- ◆ ge förutsättningar för en god arbetsmiljö

Utredningen lämnade sitt betänkande *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) till kyrkostyrelsen den 28 mars 2011.

1.2 Utredningens förslag i sammanfattning

Förslag som berör den lokala nivån

Församlingar och pastorat

På den lokala nivån ska enligt utredningens förslag kunna finnas, som för närvarande, församlingar med ansvar för all verksamhet på den lokala nivån, den grundläggande uppgiften, den ekonomiska förvaltningen, personalen, fastighetsförvaltningen och begravningsverksamheten.

Alternativt ska det kunna finnas församlingar som tillsammans bildar ett pastorat som har ansvar för resurs- och personalfrågor samt ett övergripande ansvar för den grundläggande uppgiften. Ett pastorat är enligt förslaget en samverkansform mellan församlingar och definieras inte längre som kyrkoherdens ansvarsområde. De ingående församlingarna ska samverka om den grundläggande uppgiften men hur ansvaret för denna uppgift fördelas mellan pastoratet och församlingarna ska inte regleras i kyrkoordningen. Fördelningen ska framgå av församlingsinstruktionen som ska vara gemensam för pastoratet. I och med att det blir lättare för små församlingar att finnas kvar och att församlingar med distriktsindelning kan bli pastorat och de ingående distrikten församlingar, skapar förslaget förutsättningar för att församlingarna kan bli fler i stället för att antalet minskar.

Församlingar som inte ingår i ett pastorat

Församlingar som inte ingår i ett pastorat motsvarar i stort sett dagens församlingar med egen ekonomi.

De församlingskriterier som föreslås gälla motsvarar i stort sett nu gällande församlingskriterier; gudstjänstfirande enligt kyrkoordningens bestämmelser, minst ett kyrkorum och personer som tar ansvar för församlingens grundläggande uppgift. I fråga om gudstjänstfirande ska det inte längre vara möjligt att i församlingsinstruktionen besluta om generella undantag men för ett enskilt tillfälle ska domkapitlet kunna fatta beslut om avvikelse.

Beslutande organ i en församling är direktvalt kyrkofullmäktige och verkställande organ ett kyrkoråd.

Kriterierna och uppgifterna för ett pastorat är i stor utsträckning desamma som för församlingar som inte ingår i pastorat. Utredningen hänvisar här till gällande bestämmelser om ändamålsenlig pastoratsindelning och stiftsstyrelsens ansvar för att inför indelningsbesluten göra bedömningen av om pastorat och församlingar på ett adekvat sätt kan fullgöra sina uppgifter. Pastoratet beskrivs som en samverkansform mellan församlingar och i den egenskapen en kyrklig samfällighet (jfr lagen om Svenska kyrkan). Pastoratet har det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift.

Det högsta beslutande organet i ett pastorat är direktvalt kyrkofullmäktige som i sin tur utser ett kyrkoråd som pastoratets styrelse.

Församlingar som ingår i ett pastorat

Församlingar som ingår i ett pastorat ska i stort sett svara mot de gällande grundläggande kriterierna för en församling med undantag av att gudstjänstfirande ska regleras i pastoratets gemensamma församlingsinstruktion. Utredningen betonar att den gemensamma gudstjänsten är konstitutiv för församlingen och att den därför måste finnas med i kyrkoordningens kriterier för en församling. Omfattningen av församlingens gudstjänstliv ska dock inte regleras i kyrkoordningen utan bedömas lokalt i dialog mellan församlingen, pastoratet och domkapitlet i samband med arbetet med församlingsinstruktionen.

Utredningen menar att det inte finns behov av ett beslutande organ i en församling som ingår i ett pastorat då församlingen inte har hand om sådana uppgifter som hör hemma hos ett i direkta val utsett beslutande organ. Som styrelse för en församling som ingår i ett pastorat ska pastoratets kyrkofullmäktige välja ett församlingsråd. Något slags nomineringsförfarande rekommenderas men formen får avgöras lokalt. De som tillhör någon av församlingarna i pastoratet ska vara valbara till ett församlingsråd i pastoratet.

Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna, som ska vara minst fyra, välja en ordförande för församlingsrådet. Vice ordförande väljs av församlingsrådet. Kyrkoherden eller en annan präst som arbetar i församlingen och som kyrkoherden sätter i sitt ställe ska vara ledamot i församlingsrådet.

De uppgifter som enligt förslaget till kyrkoordningsbestämmelser ankommer på församlingsrådet hör till stor del samman med församlingens gudstjänstliv. I församlingsinstruktionen ska församlingsrådets ansvarsområde vad gäller den grundläggande uppgiften närmare definieras. Pastoratets kyrkoråd kan vidare delegera olika uppgifter till församlingsrådet beroende på lokala förhållanden.

Församlingsinstruktionen

Utredningen föreslår inga större ändringar vad gäller församlingsinstruktionen för församlingar som inte ingår i ett pastorat. För församlingar som ingår i pastorat ska det finnas en gemensam församlingsinstruktion. I denna redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften är fördelat mellan pastoratet och församlingarna samt ansvarsfördelningen mellan församlingarna i pastoratet. Som exempel på verksamheter som församlingar kan samverka kring och som pastoratet i så fall har ett mer direkt ansvar för nämns skolkyrkoarbete, diakoncentral, sjukhuskyrkan och konfirmandarbete.

Att även pastoratets församlingsinstruktion ska benämnas så motiveras med att församlingens grundläggande uppgift utgör det centrala innehållet i församlingsinstruktionen. Pastoratet har det övergripande ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift och detta hanteras genom församlingsinstruktionen.

Pastoratets kyrkofullmäktige ska jämte kyrkoherden fatta beslut om instruktionen på lokal nivå. I beredningsarbetet ska samråd ske med pastoratets församlingar. Församlingsrådet ska kunna väcka ett ärende om att ändra den gemensamma församlingsinstruktionen.

Utredningen föreslår vidare att det införs bestämmelser i kyrkoordningen om regelbunden översyn av församlingsinstruktionen. Detta föreslås ske minst vart fjärde år.

Indelningsbeslut

Utredningen föreslår att stiftsstyrelsen beslutar om pastoratsindelningen och indelningen i församlingar som inte ingår i pastorat. Pastoratet ska besluta om indelningen av pastoratet i församlingar. Beslutet ska fastställas av stiftsstyrelsen. En församling som inte ingår i ett pastorat kan genom att besluta att den ska uppdelas i flera församlingar bli ett pastorat. Även ett sådant beslut ska fastställas av stiftsstyrelsen.

Inga nämnder på lokal nivå

Utredningen föreslår att det inte ska finnas andra nämnder än valnämnd på lokal nivå. Förslaget motiveras med att det på det sättet skapas tydlighet då kyrkorådet får hela det samlade styrelseansvaret. Kyrkorådet har dock möjlighet att tillsätta utskott eller liknande.

På stiftsnivån föreslår utredningen ingen ändring. Det ska fortfarande vara möjligt för stiftsfullmäktige att utse nämnder vid sidan av stiftsstyrelsen.

Förslag som berör stiftet

Stiftens ansvar för tillsyn av församlingarnas förvaltning

Utredningen föreslår att det ska framgå av kyrkoordningen att stiftets främjande och tillsyn inte enbart avser församlingens grundläggande uppgift utan även förvaltningen hos pastorat och församlingar. Utredningen ser detta som ett klarläggande av vad som redan gäller.

Gemensamt ansvar för kyrkobyggnaderna

Utredningen föreslår att stiftet från den 1 januari 2015 ska ha ansvaret för vård och underhåll av de kyrkobyggnader i stiftet som ägs av en församling. Stiftet ska även ha ansvar för sådana inventarier som avses i bestämmelserna i 4 kap. 6 § i kulturminneslagen. Utredningen föreslår en fortsatt beredning av i första hand frågor som rör genomförandet av förslaget.

Administrativ samverkan

Utredningen redovisar den utveckling som sker i fråga om administrativ samverkan inom Svenska kyrkan. Man föreslår att arbetet med gemensamma administrativa system och med administrativ samverkan ska intensifieras med syftet att i största möjliga utsträckning ha gemensamma system varav vissa bör vara obligatoriska. Inga bestämmelser föreslås.

1.3 Remissförfarandet

Remissutskicket

Strukturutredningens betänkande *Närhet och samverkan* sändes i juni 2011 för yttrande till domkapitlen och stiftsstyrelserna, samfälligheterna, församlingarna, både med och utan egen ekonomi, utlandsförsamlingarna i London, Paris, Bryssel, Zürich och New York, Ansvarsnämnden för biskopar, Överklagandenämnden,

Valprövningsnämnden, Svenska Kyrkans Unga, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Svenska kyrkans pensionskassa, Kyrkans Akademikerförbund, Lärarnas samverkansråd, SKTF, Kommunal, Akademikerförbundet SSR, Jusek, Kyrkomusikernas riksförbund, Sveriges kyrkokamerala förening, Föreningens Sveriges Kyrkogårdschefer, EFS, Riksantikvarieämbetet och länsantikvarierna. Remissinstanserna inbjöds att lämna sina yttranden genom ett digitalt frågeformulär. Remisstiden var utsatt fram till den 15 december 2011.

Enkäten

Av 1807 remissinstanser har 1259 sänt in ett digitalt svar, vilket motsvarar 70 procent. Några har lämnat ett fritt formulerat svar. Högst är svarsfrekvensen för stiftsnivån (vilken utgörs av respektive stiftsstyrelse och domkapitel) som är 100 procent. I gruppen för församlingar utan egen ekonomi ligger nivån på 72 procent. Av församlingar med egen ekonomi har 65 procent lämnat yttrande, av samfälligheter 69,5 procent. Majoriteten av de övriga remissinstanserna har lämnat ett yttrande.

Utöver dessa har det kommit ett antal spontanyttranden, ca 45 digitalt på formuläret och några tiotal per post eller E-post, några skrivna på frågeformuläret men de flesta som ett fritt formulerat yttrande. Bland avsändarna finns kyrkopolitiska grupper, föreningar, några kyrkogårdsnämnder och enskilda anställda, förtroendevalda och medlemmar.

Yttranden har kommit även från Stiftelsen kyrkans familjerådgivning, Stiftelsen Kyrkans Jourttjänst Jourhavande präst, Lärarförbundet och Svenska kyrkans ingenjörsförening.

I enkäten ingick 28 frågor om förslagen i utredningen. Dessutom hade remissinstanserna möjlighet att ta upp områden som inte hade behandlats i betänkandet och lämna en helhetsbedömning. För samtliga enkätfrågor har remissinstanserna haft möjlighet att välja mellan fyra olika kryssvar 1) *Ja*; vilket innebär att man anser att förslaget bör genomföras, 2) *Efter viss justering*; vilket innebär att förslaget bör genomföras efter viss justering, 3) *Nej*; vilket innebär att man inte anser att förslaget bör genomföras, 4) *Avstår från att svara*; vilket innebär att man av olika skäl inte vill eller kan svara på frågan. Det fanns möjlighet att kommentera det valda alternativet.

Flera remissinstanser har ibland valt det fjärde svarsalternativet, vilket i sig inte är konstigt eftersom utredningen är omfattande och man knappast kan förvänta att alla känner sig berörda av – eller har en uppfattning om – allt som utredningen föreslår. Men detta kan också vara uttryck för att förslaget har varit svårt att ta ställning till. Dessa svar är helt enkelt att betrakta som ett internt variabelbortfall. Det bortfallet kommer inte att ingå i underlaget för den statistiska redovisningen utan behandlas på motsvarande sätt som de som låtit bli att sätta ett kryss över huvudtaget. Däremot är ambitionen att redovisa stora svarsbortfall på enskilda frågor, i syfte att tydliggöra vilka förslag som inte varit lika självklara att besvara för alla. Dessutom har de som ej satt kryss, och de som valt alternativet avstår från att svara ibland avgivit fritextsvar. Sådana svar lyfts fram i sammanställningen.

Förslag som besvarats med *ja* är ur en synvinkel relativt oproblematiska, eftersom det funnits andra alternativ. Samma sak gäller för *nej*-svaren. Man bör dock ha klart för sig att ett jakande eller nekande svar inte per definition innebär att beslutet är enkelt. Många reflektioner och problematiseringar av alla svarstyper återfinns i de textsvar, som också bifogas denna sammanställning. Svarsalternativet *efter justering* kräver också viss problematisering. Dels kan man erhålla kunskap om vad svaren står för i textkommentarerna. Men i den

statistiska analysen betraktas de som mer positiva till förslaget än vad ett avvisande av förslaget innebär. Dessa mittensvar tolkas således som att remissinstansen är villig att genomföra förslaget under förutsättning att vissa justeringar genomförs.

Kommentarerna till de olika ställningstagandena har mycket varierande tyngd. Somliga är såväl argumenterande som resonerande, medan andra inte ger mer kunskap än vad det redan ifyllda krysset gjort. Vissa kullkastar hela förslaget men kan ändå vara kombinerade inte bara med justeringsalternativet utan t.o.m. med ja-kryss på vissa av frågorna. Man bör också ha i åtanke att möjligheten att kommentera svaren främst har nyttjats av dem som är kritiska till förslagen. Kommentarer utgör således en komplex materia som måste ställas i relation till hur fördelningen i den statistiska analysen ser ut. De kommentarer som lyfts fram i texten är valda utifrån principen att synpunkter som kommit fram ska synliggöras. Däremot har det inte ansetts nödvändigt att göra alltför många upprepningar. I vissa fall refereras kommentarerna.

När remissinstanser citeras här uppges efter namnet inom parentes det svar som enheten har kryssat i den aktuella frågan. För församlingar uppges också om de har egen ekonomi (ee) eller inte (uee) eftersom dessa kategorier berörs i olika grad av utredningens förslag. Om stiftets domkapitel och stiftsstyrelse har lämnat likalydande svar används ordet *stift*.

2 Inledning

När kyrkomötet år 2007 fattade beslut om en utredning om strukturfrågor uttalades att utredningen skulle syfta till att förtydliga och förenkla den lokala nivån men också bidra till en förnyad reflektion kring församlingsbegreppet samt belysa möjligheter till delaktighet och ansvarstagande i kyrkans liv i en ny samhällssituation (O 2007:7).

I Läronämndens yttrande (2007:13y) över de motioner som låg till grund för kyrkomötets beslut, hänvisades till kyrkoordningens beskrivning av församlingen utifrån tre olika aspekter. Läronämnden anförde följande:

Svenska kyrkans församlingsbegrepp beskrivs i kyrkoordningen ur flera aspekter. Dessa hålls samman i en helhet:

- uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission (den grundläggande uppgiften)
- människor som tillhör Svenska kyrkan (gemenskapsaspekten)
- bosättningen inom ett geografiskt område (territorialprincipen).

Därtill kommer ansvaret för dem som vistas i församlingen (vistelsebegreppet). Församlingskriterierna anger vad som behövs för att församlingen ska kunna leva och fungera: En församlingskyrka, gudstjänstfirande varje vecka och människor som tar ansvar.

Till följd av förändringar i kyrka och samhälle behöver man tänka igenom hur de olika aspekterna av att vara kyrka och församling förhåller sig till varandra. Därför behövs en förnyad reflektion kring församlingsbegreppet. Möjligheter till delaktighet och ansvarstagande i kyrkans liv i en ny samhällssituation – i stad och tätort, på landsbygd och i glesbygd, samt för människor med en ökad rörlighet – behöver belysas. Därvid är det samtidigt nödvändigt att en pastoralt och ekonomiskt bärkraftig organisation som motsvarar arbetsrättsliga krav kommer till stånd. Sammantaget bör detta leda till ett förtydligande av kyrkans självförståelse och teologiska och pastorala identitet.”

Det förslag som kyrkostyrelsen lägger fram i denna skrivelse syftar till att bygga hållbara strukturer för Svenska kyrkan på lång sikt. Kyrkan ska både vara densamma och ha en för framtiden ändamålsenlig struktur. Vilken organisation Svenska kyrkan än väljer behövs en levande teologisk reflektion över hur vår identitet kan uttryckas, bevaras och utvecklas. Vårt uppdrag är detsamma, att vara ett redskap för evangelium.

Utredningens titel, *Närhet och samverkan*, sammanfattar på ett bra sätt vad det handlar om. Svenska kyrkan inrymmer något av det mest personliga i människolivet, vår andlighet, varje människas möte med Gud, och är samtidigt både en lokal och en världsvid gemenskap. Det kan tyckas motsägelsefullt, men detta uttrycker också något av kyrkans identitet sedan biblisk tid. Den består av människor som samlas till bön i en gemenskap som sträcker sig över tid och rum. Den gudstjänstfirande gemenskapen omfattar alla döptas tjänst åt Gud i vardagens liv. Gudstjänst och nästantjänst hålls samman i vår kyrka och hjälper oss att bevara vår kyrkas karaktär av öppen folkkyrka. Den samlas kring altaret och lever i världen. Gudstjänsten är ett centrum, inte en gränssättare. Varje gudstjänst avslutas med sändning ut i världen.

I en av de mest centrala texterna i våra bekännelseskriter, *Den augsburgska bekännelsen*, artikel VII, definieras kyrkan som ”de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas”. Här anges det som är nödvändigt, det konstitutiva, för kyrkan: att människor församlas till gemenskap genom att de i församlingen delar kyrkans nådemedel. Den världsvida kyrkan gestaltas helt och fullt i varje församling. En sådan definition med ett tydligt centrum ger stor frihet när det gäller att utforma kyrkans organisation.

Den organisation som Svenska kyrkan har idag med territoriellt avgränsade församlingar möjliggör en rikstäckande verksamhet. Genom att utveckla våra former för samverkan kan vi även framgent säkra att församlingarna kan fullgöra sitt uppdrag att förkunna evangelium för alla. En förändrad struktur i Svenska kyrkan kan ge oss förbättrade möjligheter till ett kreativt samspel mellan kyrkans liv och organisation. Gemenskaper ska leva och utvecklas och de gemensamma strukturerna ska stödja detta.

Kyrkoordningen anger församlingen som primär för kyrkan. Uppgiften utförs både utåtriktat och samlande. Församlingen hör nära samman med sin omvärld och med stiftsgemenskapen. Att vigningstjänsten finns för förkunnelse, sakrament och diakoni i församlingens mitt, där alla döpta samlas, är ett uttryck för hur församling, stift och biskop hör samman. Alla döpta har ett gemensamt uppdrag och ett delat ansvar som också gestaltas i våra demokratiskt valda organ. Detta är grunden för vår episkopala och synodala struktur. Stiftet håller samman församlingarna i en större helhet. Biskoparna har också uppgiften att värna kyrkans identitet och lära som ett stöd för gestaltningen av tron i församlingarnas liv. Det förslag som kyrkostyrelsen nu lägger fram förändrar ingenting i detta avseende.

3 Den lokala nivån

3.1 Kyrkostyrelsens utgångspunkter

Kyrkostyrelsen har haft att ta ställning till de förslag som Strukturutredningen har lagt fram i betänkandet *Närhet och samverkan* och det omfattande remissmaterial som enheter inom Svenska kyrkan och andra remissinstanser har lämnat in. Remissinstansernas ställningstaganden och synpunkter har självklart haft stor betydelse när kyrkostyrelsen har bedömt Strukturutredningens förslag. Utredningen sammanfattar i kapitlet *Utgångspunkter* i betänkandet *Närhet och*

samverkan ett antal utgångspunkter som även kyrkostyrelsen ser som relevanta. I detta sammanhang framhåller Strukturutredningen att dess uppdrag gällde de organisatoriska förutsättningarna för att församlingarna ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. Utredningen ville lyfta fram sådana utmaningar som har betydelse för detta uppdrag, för skapande av den framtida organisationen för lokal nivå. Strukturen ska, som framgår av utredningsuppdraget, skapa förutsättningar för församlingars arbete med den grundläggande uppgiften. Den ska stödja livaktiga lokala gemenskaper.

Kyrkostyrelsen har i arbetet med denna skrivelse prioriterat vissa principer, som också tas upp i utredningsbetänkandet. Kyrkostyrelsen vill lyfta fram sådant som i behandlingen av ärendet har ansetts vara av särskild vikt: pastoral ledning, verksamhet där resurser och ansvar hålls samman, enkelhet (begriplighet), flexibilitet, förtroende och samarbete.

Av kyrkans och församlingens uppdrag att förkunna evangelium för alla följer att det övergripande perspektivet och det som ska styra all verksamhet behöver vara det pastorala. Det är kyrkans väsen och det är därför som Svenska kyrkans organisation har episkopal struktur. Kyrkostyrelsens förslag till ny organisation på lokal nivå innebär utifrån denna princip en förändring avseende flerpastorats-samfälligheter. Ansvar för resurser och verksamhet ska hållas under gemensam pastoral ledning. Därför ska det inte få finnas några flerpastoratssamfälligheter i framtiden, vilket kanske är den största förändringen strukturellt sett i styrelsens förslag. Detta förslag svarar också mot en annan viktig utgångspunkt, nämligen att organisationen bör vara tydlig och gripbar, att den inte får vara alltför komplicerad. Utan flerpastoratssamfälligheter blir Svenska kyrkans organisation som helhet enklare.

Samtidigt bör organisationen kunna på olika sätt svara mot samhällsutvecklingen. Kyrkostyrelsen vill med detta förslag skapa en struktur som även kan stå emot oönskade effekter som att församlingssammanläggningar påtvingas utifrån på grund av samhällsförändringar. Det måste kunna finnas små församlingar med fungerande gemenskaper även om var och en inte kan bära alla administrativa krav. Grundförutsättningen är att dessa kan ha ansvar för det som är församlingens grundläggande uppgift. Närvaro är en av förutsättningarna för att Svenska kyrkan ska kunna uppfylla sin uppgift att tillhandahålla evangeliet. Samtidigt ska organisationen kunna fungera i olika typer av miljöer, på landsbygden, i tätorter och i storstäder. Detta har inneburit att förslaget till kommande struktur innehåller alternativa lösningar med församlingar och pastorat. En förutsättning för att små församlingar ska kunna existera är alternativa möjligheter till gudstjänstfirande i församlingar som ingår i pastorat. En sådan möjlighet kan förstås vara minst lika angelägen i större sammanhang.

Kyrkostyrelsen utgår ifrån att allt inte behöver detaljregleras utan att den lokala nivån har förmågan att finna lämpliga lösningar i sin egen situation. Styrelsen tror också att den lokala nivån vågar och vill pröva nya former att organisera arbetet som man också har gjort tidigare och kommer att behöva göra i framtiden.

Remissinstanserna har emellanåt gett uttryck för oro och farhågor som kan ses som uttryck för svagt förtroende gentemot andra nivåer inom kyrkan men ibland även i de nära sammanhangen. Det är naturligt att förestående förändringar väcker oro men kyrkostyrelsen vill understryka att förutsättningen för att arbetet ska kunna lyckas är att man inte dömer nya strukturer eller organ på förhand. Förändringsarbetet kräver ett gott samarbete mellan inblandade parter. Den föreslagna organisationen kräver vilja och förmåga till ett förtroendefullt samarbete, kanske till och med mer än den nuvarande, med tanke på att

detaljstyrningen minskar. Kyrkostyrelsen menar att detta borde ses som en möjlighet.

Kyrkostyrelsen vill också i sammanhanget lyfta fram några i dess arbete aktuella områden av mer pastoral karaktär som styrelsen ser som särskilt viktiga för församlingarna.

Första advent påbörjas remissomgången med försöksverksamhet på väg mot en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan 2015. Ett brett urval av församlingar i alla stift kommer att pröva förslaget. Försöksverksamheten kommer att innebära en vitalisering av gudstjänstlivet och gemensam reflektion över centrala teologiska teman och frågor. Kyrkohandboken är ett redskap för att värna det lokala gudstjänstlivet och är samtidigt Svenska kyrkans gemensamma uttryck för tro.

Genom den strategiska satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar avser kyrkostyrelsen att få igång en process i hela kyrkan som blir ett konkret bidrag till stiftens främjande av församlingarnas uppgift att på ett för vår tid relevant sätt kunna erbjuda undervisning i kristen tro för alla åldrar. Kyrkans undervisning är central för att människor kan nås av evangeliet och själva i ord och handling bära evangeliet till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning.

Kyrkomötet beslutade 2008 att arbetet med barn och unga är en av fem särskilda strategier av större betydelse för att utveckla Svenska kyrkan. Programmet Barn och unga 0 – 18 år i Svenska kyrkan är ett sammanhållet program som samordnar verksamhet på den nationella nivån. Programmets mål handlar om att barn och unga ska kunna påverka och utveckla Svenska kyrkan och kunna engagera sig utifrån sina förutsättningar. Svenska kyrkan sätter fokus på barn och unga i samhället och stärker barns och ungas rättigheter. Programmet avrundas med Barn och unga – Ärkebiskopens möte 2012. Då finns teologiska, pedagogiska, diakonala och kommunikativa utgångspunkter för Svenska kyrkans arbete med barn och unga i åldrarna 0–18 år.

3.2 Församlingar och pastorat

Kyrkostyrelsens förslag: På den lokala nivån ska det kunna finnas församlingar med egen ekonomi och ansvar för alla församlingens uppgifter.

Det ska också kunna finnas församlingar som tillsammans bildar ett pastorat. Pastoratet har då ansvar för ekonomi, personal, fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet samt ett övergripande ansvar för församlingarnas grundläggande uppgift inom pastoratet.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågorna

På Svenska kyrkans lokala nivå ska kunna finnas församlingar med ansvar för församlingens grundläggande uppgift, med egen ekonomisk förvaltning och med ansvar för personal, fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet.

Ja	Efter viss justering	Nej
83,6%	8,8%	7,6%

Det ska alternativt kunna finnas pastorat som är en samverkansform för flera församlingar. När församlingar bildar ett pastorat avser samverkan även sådant arbete som är ett utflöde av församlingens grundläggande uppgift. Pastoratet har ansvaret för ekonomi, personal, fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet.

74,4%	15,2%	10,4%
-------	-------	-------

Utredningens förslag angående den lokala nivåns organisation har generellt sett fått starkt stöd av remissinstanserna.

KsSkr 2012:5

Stiftsstyrelserna i *Linköping* och *Västerås*, *Domkapitlet i Göteborg*, *Lunds*, *Växjö* och *Stockholms stift*, och även andra remissinstanser, ifrågasätter de av utredningen föreslagna benämningarna för pastorat och församling. De föreslår att benämningen pastorat även i fortsättningen ska avse kyrkoherdens arbetsområde. Då skulle pastoraten vara enförsamlingspastorat eller flerförsamlingspastorat. Det finns även andra förslag på benämningar, som kapellförsamling, moderförsamling, dotterförsamling och socken.

Ett antal remissinstanser som *Söraby samfällighet* (just) kritiserar utredningen för att församlingsbegreppet inte är enhetligt. *Sätilla samf.* (inget kryss): "I frågan om den lokala nivå och församlingsbegreppets innehåll saknas teologisk och pastoral begrundning. Denna fråga är så central för kyrkans identitet och framtid att det liggande förslaget bör avslås."

Det ställs frågor om hur stora pastoraten kan vara. Vidare framförs synpunkter på termerna samverkan och samverkansform som utredningen har använt. Kritikerna menar att samverkan kräver självständiga enheter. Några församlingar, både med och utan egen ekonomi, menar i sina yttranden att en samfällighet är en bättre samverkansform än det föreslagna pastoratet. Bedömningen motiveras bland annat med att pastoratet tar över ansvaret för den grundläggande uppgiften. Vissa remissinstanser är oroliga för att församlingar som ingår i pastorat förlorar sin självständighet och blir närmast distrikt och att medlemmarnas möjligheter att påverka i flera avseenden kommer att minska.

Färgaryds förs. (uee ja): "Förslaget innebär att de små församlingarnas önskemål om att få bibehålla sin lokala identitet tillgodoses." *Trångsunds förs.* (uee, nej) förespråkar samfälligheter: "Vi har goda erfarenheter av samfälligheter och ser det som en god organisatorisk lösning där det sker en fördelning av medel efter de behov och äskanden som kommit in till kyrkonämnden och där samtliga församlingar är med i beslutsprocessen." *Lunds Allhelgonaförs.* (uee, just.) vill behålla ett lokalt kyrkoråd och kyrkoherde och föreslår att pastoratets ledare ska kallas pastoratsherde. *Vittangi förs.* (uee, nej): "Vi är nöjda med dagens organisation med en samfällighet bestående av flera pastorat och anser att det är en organisationsform som passar våra förhållanden med stora avstånd till församlingarnas olika byar. Samfällighetens yta är lika stor som halva Schweiz."

Kyrkokamerala föreningen (ja) påpekar: "Svenska kyrkan har för många små enheter som leder till kompetensbrist och sårbarhet på en mängd förvaltningsområden. Utredningen missar helt denna problematik i sina förslag. Istället föreslår man att flerpastoratssamfälligheterna, som har hög kompetens och hög grad av specialisering, med automatik skall övergå till att bli pastorat."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen ansluter sig till utredningens förslag angående den lokala organisationen. I likhet med utredningen finner styrelsen att en församling med egen ekonomi som den enda organisationsformen på lokal nivå är en tilltalande tanke. Det finns dock en risk att den förväntade befolkningsutvecklingen med minskande befolkning på landsbygden i så fall kommer att leda till att allt fler mindre församlingar försvinner genom sammanläggningar. Om närheten går förlorad riskerar det lokala engagemanget att försvagas och de lokala gemenskaperna att försvinna. En sådan utveckling är enligt styrelsens mening inte önskvärd. Följaktligen behövs det även andra möjligheter än självständiga församlingar på den lokala nivån. Därför föreslås ett alternativ som består av en

tvådelad lokal nivå, med församlingar som den grundläggande nivån och pastorat som en övergripande nivå.

Den föreslagna organisationen ger goda förutsättningar både i storstäder och på landsbygden för närhet, lokalt engagemang och gemenskap som kyrkostyrelsen, i likhet med utredningen, ser som grundläggande förutsättningar för församlingslivet. Församlingar med egen ekonomi, det självständiga och enkla alternativet, kommer att finnas kvar men det blir också möjligt att vara en församling med ett mer begränsat ansvar. I det senare fallet tar två eller fler församlingar genom att bilda ett pastorat tillsammans ansvar för uppgifter som kräver större resurser och specialkompetenser. Denna struktur kan möta behoven där gemenskaperna är små och har svårt att klara de växande ekonomiska och administrativa krav som numera ställs på självständiga förvaltningar. Samtidigt erbjuder den samverkansmöjligheter i de större sammanhangen där gemensamma resurser öppnar möjligheter för gemensamma insatser i form av specialiserade verksamheter. Det blir också möjligt för enskilda församlingar som ingår i ett pastorat att specialisera sig utifrån olika behov och kompetenser och på det sättet fördela ansvaret mellan församlingarna i pastoratet. I pastoratet, liksom i församlingar som inte ingår i ett pastorat, hålls resurser och ansvar samman vilket är en viktig utgångspunkt. Förslaget öppnar för ett alternativ med tydligare struktur även för större församlingar där arbetet för närvarande bedrivs i distrikt.

Den nya struktur som kyrkostyrelsen nu föreslår innebär möjlighet till större differentiering inom pastorat och inom stora församlingar, när det gäller församlingens grundläggande uppgift. På många håll är detta redan en realitet. Det är viktigt att det fortlöpande sker en reflektion över hur en sådan förändring kan påverka relationen mellan upplevelsen av den lokala gudstjänstgemenskapen och församlingen. Det är vår tro att hela kyrkan alltid tar gestalt där förkunnelse sker och sakramenten delas. När vi som firar gudstjänst tillsammans bärs av denna insikt, kan vi känna trygghet i att vara en del av helheten och även finna språk och uttryck för allas vår delaktighet i församlingen.

När församlingar går samman i pastorat, blir det även möjligt för den enskilda att vara engagerad i en annan församling än sin egen. Därmed kan man välja gudstjänstgemenskap och gudstjänstgemenskaperna kan utvecklas i olika riktningar. Värde av detta faller olika ut. Det tar alltid kraft, både av individen och av organisationen, att göra val. Samtidigt får var och en möjlighet att bejaka sin personliga andlighet i en gemenskap på ett nytt sätt. Även i detta avseende är det viktigt att vi fortsatt reflekterar över konsekvenserna av förändringen och värnar det gemensamma. Det pågående arbetet med revisionen av Den svenska kyrkohandboken syftar just till ett dynamiskt växelspel mellan det lokalt förankrade och det för Svenska kyrkan – och stora delar av kristenheten – gemensamma.

Utredningens förslag har kritiserats av vissa remissinstanser för oklarhet, bland annat för att det innebär att det finns två kategorier av församlingar. Vad gäller församlingsbegreppet mer allmänt vill kyrkostyrelsen hänvisa till avsnitt 2. *Inledning*. Rörande de olika församlingskategorierna i förslaget kan man konstatera att det enligt gällande bestämmelser också finns två kategorier av församlingar, de med egen ekonomi och de som ingår i samfälligheter. I det avseendet är det ingen avgörande skillnad mot vad som nu gäller. Det är visserligen så att församlingar inom en samfällighet har en mer självständig ställning än vad församlingar som ingår i ett pastorat i det aktuella förslaget har, särskilt om man enbart ser på de bestämmelser som föreslås finnas i kyrkoordningen. Men i den nu gällande ordningen hålls resurser och ansvar inte samman vilket också det begränsar församlingens självbestämmande. Den

föreslagna strukturen, som håller ihop resurser och ansvar och samtidigt innehåller valfrihet i fråga om omfattningen av församlingens ansvar, är enligt kyrkostyrelsens mening att föredra. Det är också viktigt att uppmärksamma att det i praktiken, särskilt vad gäller församlingens uppgifter, inte behöver bli särskilt stora skillnader mot nuläget vilket behandlas längre fram i skrivelsen. Alla församlingar kommer också fortfarande att vara juridiska personer.

Ett antal remissinstanser påpekar att de olika samfällighetskonstruktionerna trots sina svagheter har fungerat väl för det mesta. Kyrkostyrelsen räknar med att även den föreslagna ordningen, med den förhållandevis stora friheten att lokalt fördela ansvaret, kommer att fungera när de ingående enheterna har funnit sina roller.

Vidare föreslår vissa remissinstanser att benämningen pastorat även i fortsättningen ska definieras som kyrkoherdens ansvarsområde och att det följaktligen ska finnas enförsamlingspastorat och flerförsamlingspastorat. Kyrkostyrelsen ansluter sig dock till de av utredningen föreslagna benämningarna pastorat, församling som ingår i pastorat och församling som inte ingår i pastorat.

Majoriteten av invändningarna mot utredningens förslag i denna del berör uppgiftsfördelningen, församlingsrådets mandat, val av församlingsrådets ledamöter, församlingsinstruktionen och indelningsfrågor. Dessa frågor behandlas var för sig i det följande.

3.2.1 Församlings- och pastoratskriterier

Kyrkostyrelsens förslag: För församlingar som inte ingår i ett pastorat och för pastorat ska gälla att det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar om inte domkapitlet för ett visst tillfälle har medgivit något annat, att det finns ett invigt kyrkorum och att det finns personer som tar ansvar för att den grundläggande uppgiften blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen och i pastoratet.

För församlingar som ingår i pastorat gäller att gudstjänster ska firas enligt vad som framgår av församlingsinstruktionen. I övrigt gäller samma kriterier som ovan.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågorna

Som kriterium för pastoratsindelningen ska gälla att ett pastorat ska kunna fullgöra de uppgifter som är ålagda ett pastorat enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Motsvarande ska gälla för församlingar som inte ingår i något pastorat.

Ja	Efter viss justering	Nej
88,0%	5,5%	6,5%

Domkapitlet i Göteborg (just.) anser att pastoratskriterierna är något röriga och luddiga och efterlyser tydligare kriterier för pastorat, för församlingar som ingår i ett pastorat och för församlingar som inte ingår i ett pastorat. *Lidingö församling* (ee just.): "Det främsta kriteriet är att få fram enheter som kan fira gudstjänst. Ekonomiska överväganden är sekundära." *Örebro Olaus Petri förs.* (uee just.): "Det är inte pastoratet utan varje församling i pastoratet eller motsvarande församling som skall fullfölja de uppgifter som är bestämt i kyrkoordningen. Pastoratet skall se till att församlingarna fullgör sina uppgifter."

Som kriterier för församlingar som ingår i ett pastorat ska gälla att gudstjänster firas enligt vad som framgår av församlingsinstruktionen, att det finns ett invigt kyrkorum samt att det finns personer som tar ansvar för den grundläggande uppgiften och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.

Ja	Efter viss justering	Nej
85,6%	8,6%	5,8%

Flera remissinstanser poängterar att gudstjänst ska firas regelbundet, vissa andra menar att förslaget underlättar för mindre församlingar.

Domkapitlen i Visby och Skara avstyrker förslaget. *Skara domkapitel* skriver: "Att fira gudstjänst ligger i kyrkans och församlingens väsen. Det är därför angeläget att kyrkoordningen även framgent fasthåller som huvudregel att en kristen församling i första hand utmärks av att man samlas till söndaglig gudstjänst, en huvudregel som kan ha undantag enligt kyrkoordningen 17 kap. 3 § och 37 kap. 2 § men som förblir huvudregel." *Visby domkapitel* menar att dagens reglering ger tillräcklig frihet. Även *Växjö stift* (just.) vill ha söndaglig gudstjänst som grundregel. Stiftet menar att det finns risk att gudstjänstlivet förläggs på andra dagar än söndagar och poängterar att det är viktigt att domkapitlet även i fortsättningen får besluta om minsta antalet nattvardstillfällen. *Stiftsstyrelsen i Linköping* (ja): "Med utredningens förslag blir det lättare att tänka vidare i andra gudstjänstformer som komplement till huvudgudstjänsten, det kommer att synliggöra det lokala gudstjänstlivet ännu mer än idag." *Strängnäs stift* (ja): "Församlingsbegreppet hade behövt en grundligare teologisk bearbetning.---Vad är den teologiska skillnaden och betydelsen för pastorat i relation till församling? Pastorat definieras ju inte teologiskt utan bara att det "består av flera församlingar".

Örebro samf. (ja): "När gudstjänstkriteriet inte förutsätter att en församling har en huvudgudstjänst varje söndag blir det enklare för de små församlingarna att finnas kvar vilket är positivt. Olyckligt blir om huvudgudstjänsten även försvinner i relativt stora församlingar. Det är angeläget att domkapitlet här tar sitt ansvar vid godkännande av församlingsinstruktionerna." *Solna förs.* (ee nej): "Utredningen tycks vilja ha kvar många församlingar, men med en mer betydelselös funktion. Kriterierna skall inte ersättas av församlingsinstruktioner styrda av pastoraten. Kriterierna skall vara kvar i kyrkoordningen och också gälla församlingar som ingår i pastorat." *Kville förs.* (uee ja): "Förstärker församlingens/pastoratets självbestämmande, möjliggör profilering och flexibilitet utifrån församlingens behov."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

De föreslagna pastoratskriterierna som också ska gälla för församlingar som inte ingår i pastorat, överensstämmer i stort sett med gällande församlingskriterier, dock med en viss skärpning vad gäller möjlighet för undantag i fråga om gudstjänstfirande. Remissinstansernas kommentarer berör främst gudstjänstkriteriet för församlingar som ingår i pastorat.

Den gemensamma gudstjänsten är, som sagts tidigare, konstitutiv för församlingen och måste därför finnas med i kyrkoordningens kriterier för en församling. Utredningen hänvisar till kyrkoordningens inledning där det står: "utan gudstjänsterna och gudstjänstgemenskapen finns ingen församling".

Kyrkostyrelsen föreslår att huvudregeln, att huvudgudstjänst firas alla söndagar och kyrkliga helgdagar, ska gälla för församlingar som inte ingår i pastorat och för pastorat. Den nu gällande möjligheten att i församlings-

instruktionen kunna besluta om generella undantag från huvudregeln föreslås utgå. För ett visst tillfälle ska domkapitlet dock även i fortsättningen kunna medge undantag från grundregeln.

Gudstjänstfirande i församlingar som ingår i pastorat ska däremot inte regleras i kyrkoordningen. I någon av pastoratets församlingar ska gudstjänst firas varje söndag och kyrklig helgdag men i övrigt vill kyrkostyrelsen öppna möjlighet för större variation och anpassning av församlingens gudstjänstfirande till lokala behov. Därför föreslås att omfattningen av gudstjänstlivet i de församlingar som ingår i pastorat ska framgå av församlingsinstruktionen.

De remissinstanser som avstyrker eller föreslår att förslaget ska justeras, förordar oftast en närmare reglering av gudstjänstfirandet i kyrkoordningen för att garantera ett regelbundet, söndagligt gudstjänstfirande i församlingarna. Kyrkostyrelsen ansluter sig dock till utredningens bedömning att omfattningen av dessa församlingars gudstjänstliv inte ska regleras i kyrkoordningen. Som framgår ovan ska det varje söndag och helgdag finnas möjlighet att fira huvudgudstjänst i minst en av pastoratets församlingar. Det kan finnas behov både i städer och på landsbygden av ett mer varierat utbud av gudstjänster och en anpassning till olika lokala förhållanden. En förutsättning för ett rikt gudstjänstliv inom pastoratet är det lokala engagemanget i församlingarna som på det här sättet får större frihet. I och med att församlingsinstruktionen tas fram i en dialog mellan domkapitlet, pastoratet och församlingarna och att domkapitlet utfärdar församlingsinstruktionen kommer domkapitlet även i fortsättningen att ha tillsyn över gudstjänstfirandet.

3.2.2 Beslut om indelningen

Kyrkostyrelsens förslag: Stiftsstyrelsen beslutar om pastoratsindelningen och om indelningen i församlingar som inte ingår i något pastorat.

Pastoratet beslutar om indelningen av pastoratet i församlingar. En församling som inte ingår i ett pastorat kan genom att besluta att den ska uppdelas i flera församlingar bli ett pastorat. Sådana beslut gäller först när stiftsstyrelsen, efter att ha gett domkapitlet tillfälle att yttra sig, har fastställt dem.

Utredningens förslag överensstämmer i stort sett med kyrkostyrelsens. Det har gjorts ett tillägg angående domkapitlets roll vad gäller beslut om indelning inom pastorat.

Remissinstanserna

Enkätfrågorna

Stiftsstyrelsen fattar beslut om pastoratsindelningen och om indelningen i församlingar som inte ingår i något pastorat.

Ja	Efter viss justering	Nej
77,4%	12,9%	9,7%

Den lokala nivåns delaktighet tas upp i flera kommentarer, till exempel från *Växjö stift* (just.): "Vid pastoratsreglering bör även kontraktsprost och kyrkoherde vara remissinstans." *Lysekils samf.* (just.): "Delaktighet på lokal nivå måste stärkas och stiftsstyrelsers beslut mot församlingens lokala vilja undvikas."

Kyrkans Akademikerförbund anser att arbetstagarna och deras organisationers möjlighet att påverka beslutsprocessen måste stärkas.

Pastoratet beslutar om indelningen av pastoratet i församlingar. Ett sådant beslut ska för att gälla vara fastställt av stiftsstyrelsen.

En församling som inte ingår i ett pastorat kan genom att besluta att den ska uppdelas på flera församlingar bli ett pastorat. Ett sådant beslut ska fastställas av stiftsstyrelsen.

Ja	Efter viss justering	Nej
81,9%	8,9%	9,2%

Stiftsorganen diskuterar om beslutet ska *fastställas* eller *fattas* på stiftsnivån, och om det ska vara domkapitlet eller stiftsstyrelsen eller båda som ska avgöra frågan. *Domkapitlet i Linköping* (just.) menar att beslutet ska fastställas av domkapitlet som också fastställer församlingsinstruktionen. Denna påverkas i hög grad av ett sådant beslut. *Domkapitlet i Skara* (nej) menar att det, i och med att beslutanderätten flyttas till den lokala nivån som är berörd av beslutet, kan uppstå interna schismer och att kyrkoherden kan dras in i dessa. Vidare påpekas att stiftsstyrelsen genom förslaget får tillsynsansvar. *Strängnäs stift* (just.) och *Lunds stift* (just.) menar att stiftsstyrelsen ska kunna fatta beslutet. *Växjö stift* (just.) föreslår samråd med domkapitel och att församlingsråden ska få yttra sig. Även *Karlstad stift* (ja) anser att stiftsstyrelsen ska inhämta synpunkter från domkapitlet och att stiftet ska ha ett pastoralt perspektiv, inte bara juridiskt. *Göteborgs stift* (ja) efterlyser kriterier för de fall stiftsstyrelsen har att fastställa ett lokalt beslut om upplösning av en församling.

Malmö samf. (ja): ” Detta är ett av strukturutredningen bästa förslag. Vi utgår från att ett genomarbetat och förankrat förslag från ett pastorat kommer att fastställas av stiftet med automatik.” *Lohärads förs.* (uee nej): ”Ett sådant beslut ska fattas på stiftsnivå, självfallet efter samråd med de lokala församlingarna och pastoraten. --- och det vore olyckligt om sådana beslut fattas på pastoratsnivå där tillfälliga majoriteter kan skapas och fatta beslut med ödesdigra konsekvenser.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Indelning i pastorat och församlingar

Remissinstansernas kommentarer berör ofta den lokala nivåns påverkansmöjligheter och samarbetet mellan de inblandade enheterna. Möjlighet att överklaga beslut efterfrågas också.

Att stiftsstyrelsen ska fatta beslut som gäller indelningen i pastorat och församlingar som inte ingår i pastorat, d.v.s. de ekonomiskt självständiga enheterna, motsvarar gällande ordning. Samma ordning som nu föreslås också gälla i fråga om samverkan mellan stiftet och den lokala nivån i hanteringen av dessa indelningsfrågor. Avgörande är, som utredningen påpekar, att församlingar och pastorat kan fullgöra de uppgifter som de har ansvar för enligt kyrkoordningen. I kyrkoordningens 37 kapitel regleras utredningsförfarandet och stiftsstyrelsens skyldighet att samråda med berörda församlingar och samfälligheter samt med domkapitlet. Kyrkostyrelsen menar att de föreslagna bestämmelserna, som motsvarar vad som gäller idag, säkerställer att de berörda har möjlighet att göra sin röst hörd. Det finns även avgöranden från Överklagandenämnden som understryker vikten av att beslutet föregås av ett samråd. I dessa fall rörde det sig om beslutsprövning, prövning av om beslut har kommit till i rätt ordning, Möjlighet att överklaga indelningsbeslut i sak övervägdes men avvisades av Centralstyrelsen i kyrkoordningsskrivelsen år 1999. Kyrkostyrelsen ser inte anledning att nu frånga de överväganden som gjordes vid kyrkoordningens tillkomst när det beslutades att indelningsändringar bara ska kunna bli föremål för beslutsprövning.

Det finns ett visst motstånd bland remissinstanserna vad gäller förslaget att beslut om indelning inom ett pastorat ska *fattas* på den lokala nivån och fastställas på stiftsnivån. Kyrkostyrelsen ansluter sig dock till utredningens bedömning att pastoratet som har det övergripande ansvaret för den grundläggande uppgiften också kan bedöma vilken församlingsindelning som är lämplig. Utredningen påpekar att det är ett mer renodlat pastoralt perspektiv som ska vara avgörande för församlingsindelningen inom ett pastorat. Syftet är att skapa de bästa möjligheterna till gudstjänstfirande utifrån de önskemål och förutsättningar som finns, samtidigt som de övriga församlingskriterierna kan uppfyllas. Det är en gemensam uppgift för församlingar, pastorat och stiftet att i en dialog komma fram till en lösning som ger de bästa förutsättningarna för församlingarna att fullgöra sin uppgift. Vid fastställande av beslutet är stiftets uppgift att kontrollera att det lokala beslutet stämmer med kyrkoordningens bestämmelser, det vill säga att församlingarna uppfyller de ställda församlingskriterierna.

Med tanke på att vissa remissinstanser oroar sig för osämja eller kortsiktiga beslut vill kyrkostyrelsen understryka att stiftets medverkan inte begränsar sig till att ta ställning till ett beslut som pastoratet har fattat. Stiftet har, med sitt övergripande ansvar för den lokala strukturen och sin tillsyns- och främjandefunktion, en viktig roll även när det gäller pastoratets indelning. Därför ska beslutet, såsom redan har sagts, förberedas i en dialog där även stiftet är involverat.

Samma rutiner rörande stiftets medverkan ska gälla när en församling genom delning i flera församlingar vill bli ett pastorat.

Flera stiftsorgan har tagit upp frågan om domkapitlets medverkan i sammanhanget. Kyrkostyrelsen håller med om att beslutet innehållsligt, med sin betoning av gudstjänstlivet, närmast hör till domkapitlets ansvarsområde samtidigt som stiftsstyrelsen utifrån sitt generella ansvar för indelningsfrågor bör ha huvudrollen. Därför föreslås att stiftsstyrelsen ska ge domkapitlet tillfälle att yttra sig innan ett beslut som rör indelning inom ett pastorat fastställs.

Göteborgs stift önskar tydliga kriterier för de fall stiftsstyrelsen har att fastställa ett lokalt beslut om upplösning av en församling. Kyrkostyrelsen menar att de föreslagna kriterierna för församlingar som ingår i pastorat ska kunna fungera som bedömningsgrund även i det fallet. Den ovan beskrivna dialogen mellan stiftet, pastoratet och församlingarna bör kunna leda fram till en gemensam syn på hur församlingskriterierna i det aktuella fallet har uppfyllts.

Domkapitlet i Skara menar att stiftsstyrelsen genom de aktuella bestämmelserna får ett tillsynsansvar. Det framgår dock av kyrkoordningens bestämmelser om stiftets uppgifter i 6 kap. 4 § att stiftet ska främja och tillsyn över församlingarna. De nya bestämmelserna innebär därför ingen förändring i fråga om stiftsstyrelsens ansvar. Kyrkostyrelsens klarläggande angående domkapitlets roll bör också noteras i sammanhanget.

Kyrkostyrelsen vill vidare understryka stiftsstyrelsens och domkapitlets ansvar att initiera en process om ett pastorat, trots att problemet är känt, inte agerar när en församling inte längre uppfyller de gällande kriterierna. I det fallet är det möjligt för stiftsstyrelsen att även besluta om en ändrad församlingsindelning.

3.2.3 Beslutande organ m.m.

Kyrkostyrelsens förslag: Beslutande organ i pastorat och i en församling som inte ingår i något pastorat är kyrkofullmäktige som utses i direkta val av dem som tillhör pastoratets församlingar respektive församlingen.

Varje pastorat och varje församling med kyrkofullmäktige ska utgöra en valkrets.

Nuvarande bestämmelser i 38 kap. 20 § om valdistriktsindelning behålls.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsen förslag utom i fråga om valdistrikt. Utredningen föreslog att varje pastorat ska utgöra ett valdistrikt och att det, efter beslut av stiftsstyrelsen, kunde indelas i flera valdistrikt.

Remissinstanserna**Enkätfrågan**

Beslutande organ i pastorat och i en församling som inte ingår i något pastorat är kyrkofullmäktige som utses i direkta val av dem som tillhör pastoratets församlingar respektive församlingen.

Varje pastorat och varje församling med kyrkofullmäktige ska utgöra en valkrets.

Ja	Efter viss justering	Nej
75,9%	10,3%	13,9%

Många församlingar har synpunkter och förslag vad gäller valkretsindelning, valdistrikt och nuvarande valsystem. Flera är beredda att avstå från direktval på högre nivåer bara de får behålla direktval på församlingsnivå. Bortsett från de anmärkningar som remissinstanserna har mot att församlingar som ingår i pastorat enligt förslaget inte har något direktvalt organ och synpunkter på benämningar uttrycker kommentarerna främst oro för kyrkofullmäktiges och kyrkorådets representativitet. Remissinstanser önskar garantier för att alla församlingar som ingår i pastorat blir representerade i dessa organ. Ett antal remissinstanser påpekar att det är viktigt att möjligheten att dela valkretsen i flera valdistrikt finns kvar.

Stiftsstyrelsen i Linköping (ja) varnar för att församlingar som ingår i ett stort pastorat kan bli helt utan representation i kyrkorådet. Då blir det ännu viktigare att någon ledamot i församlingsrådet kommer från den egna församlingen. Stiftsstyrelsen menar att det är lämpligt att begära en snävare valkretsindelning. *Stiftsstyrelsen i Härnösand* (ja) menar att det är viktigt att alla församlingar blir representerade i kyrkofullmäktige.

Söderbykarls samf. (just.): "Det är olyckligt (i det fall det är mer än två församlingar) om en församling kan ha absolut majoritet i fullmäktige." *Skara samf.* (nej): "Vi förordar att direkta val till församlingsråd och som följd av detta indirekta val till kyrkofullmäktige. Vi anser att församlingen är grunden i Svenska kyrkan." *Tranås samf* (ja): "Det finns en risk att det lokala engagemanget minskar när antalet förtroendevalda i direkta val minskar, i synnerhet på landsbygden, där personvalen får stor genomslagskraft och där man anser det viktigt att personer från den egna bygden finns med i de beslutande organen."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Bestämmelserna i denna del motsvarar i stort sett vad som nu gäller för församlingar och samfälligheter.

Enligt de föreslagna bestämmelserna bildar varje församling som inte ingår i ett pastorat och varje pastorat en valkrets. Flera remissinstanser oroar sig för att

det inte finns några garantier för att alla församlingar inom pastoratet får åtminstone en plats i kyrkofullmäktige. Tranås kyrkliga samfällighet framhåller till exempel att det på landsbygden anses viktigt att personer från den egna bygden finns i kyrkofullmäktige. Några sådana garantier finns dock inte heller för närvarande vad gäller samfälliga kyrkofullmäktige i en pastoratssamfällighet.

Styrelsen har diskuterat önskemålet om att det på något sätt skulle garanteras plats åt varje församling i kyrkofullmäktige men kan konstatera att grundprincipen att sammansättningen av kyrkofullmäktige ska avgöras utifrån valresultatet då inte skulle få fullt genomslag. Det är självfallet önskvärt med en bred representation och delaktighet från de ingående församlingarna i pastoratets beslutande organ. Sammansättningen av kandidatlistorna vid valet, liksom valutgången där personrösterna kan få en avgörande roll, blir av betydelse för om detta uppnås.

Kyrkostyrelsen vill i detta sammanhang understryka att då valet till kyrkofullmäktige gäller hela pastoratet representerar de valda ledamöterna helheten, alla röstberättigade medlemmar i pastoratet, och inte bara sin egen församling. Det är genom ett aktivt engagemang som församlingarnas medlemmar har möjlighet att bli representerade på det sätt som de önskar.

Kyrkostyrelsen vill vidare framhålla att den av utredningen föreslagna ordningen att varje pastorat och varje församling som inte ingår i ett pastorat bildar en valkrets, innebär en avsevärd förenkling och kostnadsbesparing vad gäller de direkta valen jämfört med, som nu gäller, att varje församling bildar en valkrets.

I fråga om valdistrikt anser kyrkostyrelsen, till skillnad från utredningen, att varje församling ska bilda ett valdistrikt och att stiftsstyrelsen får besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Det motsvarar nu gällande ordning. En sådan reglerad valordning underlättar det praktiska valgenomförandet. Vidare blir det möjligt att få en uppfattning om utfallet i kyrkovalet i församlingarna vilket kan komma till nytta när församlingsråd ska utses.

3.2.4 Verkställande och beredande organ – kyrkoråd

Kyrkostyrelsens förslag: Styrelse i ett pastorat och styrelse i en församling som inte ingår i något pastorat är ett av kyrkofullmäktige valt kyrkoråd.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Styrelse i ett pastorat och styrelse i en församling som inte ingår i något pastorat är ett av kyrkofullmäktige valt kyrkoråd.

Ja	Efter viss justering	Nej
82,7%	6,8%	10,5%

Stiftsstyrelsen i Linköping (just.): "Det kan finnas en risk för demokratin att ha ett så lågt antal ledamöter som sex, vilket föreslås vara det minsta antal ledamöter i ett kyrkoråd oavsett storlek på pastoratet. Det bör vara reglerat i förhållande till antalet mandat i KF och att KR bör bestå av en bred representation för att tillgodose pastoratets olika delar." *Vårdnäs förs. (uee just.):* "Regler som styr att varje församling har rätt till minst en representant i kyrkorådet måste finnas. Representanten skall vara medlem i församlingen."

Flera förslag till benämningar finns: pastoratsråd, församlingsstyrelse och pastoratsstyrelse, kyrkonämnd eller pastoratsnämnd.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Förslaget motsvarar den nu gällande ordningen. Några remissinstanser bl.a. Vårdnäs församling och Stiftsstyrelsen i Linköping uttrycker oro för att en församling som ingår i ett pastorat kan bli utan representant i kyrkorådet. Kyrkostyrelsen vill understryka att även ledamöterna i kyrkorådet, så som i föregående avsnitt sagts om kyrkofullmäktige, ska se till hela pastoratets, inte bara sin egen församlings, bästa.

Några remissinstanser kommenterar det antal ledamöter som finns i de föreslagna bestämmelserna för kyrkoråd, och även längre fram vad gäller församlingsråd, och menar att det är för lågt. Det bör uppmärksammas att det föreskrivna antalet är formulerat som ett minimum och att det lämpliga antalet får avgöras lokalt.

3.2.5 Verkställande och beredande organ – församlingsråd

Kyrkostyrelsens förslag: För en församling som ingår i ett pastorat ska pastoratets kyrkofullmäktige välja ett församlingsråd som styrelse. Inför valet ska det nyvalda fullmäktige genomföra ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte med församlingens röstberättigade medlemmar, för att säkerställa församlingens inflytande.

Kyrkofullmäktige ska besluta för vilken tid ledamöter och ersättare i församlingsrådet ska väljas. Valet får inte gälla mer än fyra år och det ska alltid ske nyval till församlingsrådet i samband med att en ny mandatperiod börjar för kyrkofullmäktige.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens utom i den del som avser skyldigheten för nyvalda kyrkofullmäktige att genomföra ett öppet nomineringsmöte av något slag.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Som styrelse för en församling som ingår i ett pastorat ska finnas ett av pastoratets kyrkofullmäktige valt församlingsråd.

Ja	Efter viss justering	Nej
58,5%	18,1%	23,5%

Bortsett från förslaget om stiftens ansvar för kyrkobyggnader är detta det förslag i enkäten som möter mest motstånd. Kommentarererna berör främst det indirekta valet av ledamöterna i församlingsrådet och nomineringen av dessa. Flera av de remissinstanser som är kritiska menar att det är principiellt felaktigt att val på lokal nivå skulle vara indirekt, de påpekar att en demokratisk organisation byggs underifrån. Det finns oro för att intresset för kyrkliga val och engagemanget i församlingen kommer att påverkas negativt. Några poängterar att det är viktigt att varje församling bildar ett valdistrikt så att man känner till valresultatet och kan utse församlingsrådet utifrån det. Andra menar att det är en fördel att även personer som inte vill ställa upp på listor i val men som är aktiva i församlingen kan väljas som ledamöter i församlingsrådet. Beteckningen *styrelse* anses av en del vara felaktig. Olika synpunkter framförs i fråga om mandatperiodens längd.

Visby stift avstyrker förslaget: "Församlingarna ska alltid välja sitt församlingsråd genom direkta val. I en mindre församling, förslagsvis under 2 000 kyrkotillhöriga, kan det direkta valet genomföras vid en kyrkstämman." *Domkapitlet i Uppsala* (ja): "Det får förutsättas att kyrkofullmäktige tar ansvar för att varje församlingsråd i möjligaste mån får en majoritet av ledamöter från den egna församlingen." Domkapitlet ser flera fördelar med förslaget: kortare mandatperioder som kan vara bra för ungdomar, och att man kan adjungera personer som inte är bosatta inom pastoratet. *Stiftsstyrelsen i Västerås* (ja): "I och med att val till församlingsråd sker genom indirekta val av kyrkofullmäktige slopas ett val på den lokala nivån, vilket tillstyrkes." *Växjö stift* (ja): "Oro finns för att kyrkofullmäktige strävar efter att samma nomineringsgruppsfördelning som gäller i fullmäktige och kyrkoråd även blir gällande i församlingsråden. Obligatoriskt med ett nominerings/församlingsmöte och att förslaget sedan bereds i fullmäktiges valberedning innan fullmäktige fattar beslut. Fördelar finns med att mandatperioden inte behöver vara fyra år samt att man på detta sätt kan välja personer som inte vill stå med på en lista i valet." *Lunds stift* (just.): "Församlingsrådet bör inte benämnas "styrelse"."

Tibro samf. (just.): "Förslaget är bra, men det måste framgå tydligt även i kyrkoordningen att valet ska ha lokal förankring, så att en församling inte ska kunna bli överkörd av pastoratet i valet av vilka som ska sitta i församlingsrådet. Det är bra att man kan välja olika sätt att förankra detta på, och sättet behöver inte framgå av kyrkoordningen, men att det ska förankras i församlingen är otroligt viktigt och det syns inte i den nuvarande formuleringen i kyrkoordningen."

Malmö samf. (nej): "Vi anser att förslaget medför ett demokratiskt underskott jämfört med dagens direktvalda kyrkoråd. Indirekt valda församlingsråd kommer att minska engagemanget för kyrkovalet. --- Fullt medvetna om att vårt förslag innebär två val på lokalplanet föreslår vi att församlingsråden från och med 2017 års kyrkoval blir direktvalda (eftersom det inte praktiskt går att genomföra redan vid 2013 års val). Kyrkan kan inte vara utan det lokala engagemanget. Vårt förslag vill tillvarata detta engagemang och stärka närdemokratien i kyrkan." *Göteborgs samf.* (nej): "Församlingsråd ska kunna utses antingen indirekt genom beslut i pastoratsfullmäktige eller i direktval. Pastorn ska själva få avgöra vilket av de båda valsätten som ska användas. Det finns behov av båda alternativen beroende på om det inom pastoratet är svårt eller lätt att få fram tillräckligt många kandidater till församlingsråd. En stark lokal förankring i församlingarna är eftersträvarsvärt eftersom det främjar engagemang och skapar en tydlig "närhet" mellan kyrkotillhöriga och Svenska kyrkan. Det är viktigt att kyrkofullmäktige tar hänsyn till församlingarnas önskemål när församlingsråden utses. Det bör också stadgas att församlingarna ska utgöra valdistrikt (dock inte valkretsar) så att den lokala opinionen blir känd och kan tas hänsyn till." *Brunflo, Lockne, Marieby och Näs samf.* (ja): "Bra att det verksamhetsledande rådet väljs oberoende av politiska nomineringsgrupper. Det öppnar för att engagerade personer i verksamheten som inte vill stå på någon nomineringslista kan ingå."

Gustaf Vasa förs. (ee just.): "Det kan emellertid finnas församlingar som har flera kyrkor som också bör ges möjlighet att ha förtroendevalda och lekmän som ges inflytande över verksamheten i form av verksamhetsråd/distriktsråd eller motsvarande. Det är viktigt att en sådan form av lokal medverkan finns med i regelverket som en möjlig frivillig form där behov finns."

Uppsala domkyrkoförs. (uee just.): "Vi ser behov av ett förtydligande av församlingsrådets funktion, inte minst i frågan om fastställande av församlingsinstruktionen där vi ser det som centralt att församlingsråden får ett starkt

inflytande.” *Härlanda förs.* (uee, nej): ”Styrelseuppgifterna har hittills ansetts som ett arbete med strategiska frågor (se Styra och leda [SKU 2008:1], s.128). Eftersom församlingsrådet enligt förslaget till kyrkoordningsbestämmelser inte ska besluta om verksamhetens mål och inriktning, om resurstilldelning eller om arbetsgivarfrågor kan rådet inte betraktas som en styrelse i den mening som det uttrycket hittills har brukat ges.”

Kyrkans Akademikerförbund (just.): ”Risken för otydlighet och bristande kontinuitet för församlingsrådets funktion bör beaktas. Församlingsråden kan ha kortare mandatperiod än fyra år. Ur ett arbetstagarperspektiv är detta inte okomplicerat. --- Man riskerar att förlora den stabilitet och arbetsro som längre mandatperioder ger. Församlingsrådet kan få uppgifter delegerade till sig utöver de i Kyrkoordningen reglerade uppgifterna. Risken finns att det blir olika mycket som delegeras i olika mandatperioder.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Val av församlingsråd

Många remissinstanser har synpunkter i fråga om det indirekta valet till församlingsrådet. Kyrkostyrelsen noterar att nästan en fjärdedel av dem som har tagit ställning till förslaget avstyrker det och att de som önskar justeringar oftast har synpunkter just på valsättet. Även oklarheter rörande församlingsrådets roll tas upp i kommentarerna.

Att församlingen utser sina representanter genom val är en gammal och god demokratisk tradition. När kyrkostyrelsen nu föreslår två lokala nivåer är frågan hur man på bästa sätt kan skapa en ordning där församlingars medlemmar blir representerade på ett godtagbart sätt och där ansvarsförhållandena mellan de två nivåerna samtidigt blir tydliga och ändamålsenliga. Utredningen diskuterar alternativet där församlingarna har ett direktvalt kyrkoråd vilket även vissa remissinstanser förordar. En sådan lösning skulle dock innebära två direktvalda organ inom pastoratet, församlingens kyrkoråd och pastoratets kyrkofullmäktige. Kyrkostyrelsen delar utredningens slutsats att en ordning med direktvalda organ både i församlingarna och i pastoratet skulle innebära att ansvarsförhållandena blir otydliga mellan de direktvalda organen. Dessutom skulle den önskvärda förenklingen av strukturen därmed utebli. Eftersom pastoratet enligt styrelsens förslag – som stämmer med utredningens – ska ha det övergripande ansvaret för resurser och uppgifter är det naturligt att pastoratets beslutande organ är det som ska väljas direkt av de röstberättigade medlemmarna inom pastoratet. Det blir följaktligen kyrkofullmäktiges uppgift att välja styrelse i de ingående församlingarna. Att kyrkofullmäktige väljer församlingsrådet kan också motiveras med att det samlade kyrkofullmäktige har överblick över hela pastoratet. Detta behövs med tanke på att valbarheten till församlingsrådet föreslås gälla alla som är medlemmar och bosatta inom pastoratet och på att en församling kan komma att ansvara för uppgifter som inte bara rör den egna församlingen.

Det indirekta valet av församlingsrådet upplevs av förhållandevis många remissinstanser som en förlust eller ett demokratiskt underskott som Malmö kyrkliga samfällighet uttrycker det. Denna upplevda brist bör, enligt kyrkostyrelsens mening, kunna uppvägas av ett väl genomfört nomineringsförfarande till församlingsråden.

I likhet med utredningen anser kyrkostyrelsen att det är av stor betydelse att församlingsrådet har en förankring i församlingen i fråga. Frågan är då hur det kan skapas en ordning i pastoraten som säkerställer att den enskilda församlingen och dess medlemmar får ett inflytande på det egna församlingsrådets sammansätt-

ning. Kyrkostyrelsen har därför övervägt om det bör införas någon form av reglerat nomineringsförfarande i kyrkoordningen.

Med tanke på att de aktuella församlingarna kan vara mycket små men också mycket stora och att omständigheterna i övrigt är varierande, är det dock inte en enkel uppgift att konstruera ett nomineringsförfarande som passar i alla situationer. Det är möjligt att ett församlingsmöte i främst mindre församlingar kan ges uppdraget att nominera kandidater till församlingsrådet. I större sammanhang kan andra lösningar vara att föredra.

Mot denna bakgrund föreslår kyrkostyrelsen att det ska regleras i kyrkoordningen att pastoratets nyvalda kyrkofullmäktige, inför valet av församlingsråd, ska ha en skyldighet att genomföra ett församlingsmöte eller någon annan form av öppet nomineringsmöte, så att församlingens inflytande säkerställs. Till ett sådant möte ska bara församlingens röstberättigade medlemmar inbjudas. Med hänsyn till de valbarhetsvillkor som föreslås gälla för församlingsrådet är det dock fullt möjligt att vid mötet nominera kandidater som inte tillhör den egna församlingen men någon av de övriga församlingarna inom pastoratet. Även om nomineringarna inte föreslås vara bindande för kyrkofullmäktige förutsätts att de tillmäts stor betydelse när fullmäktiga ska välja. För det fall att kyrkofullmäktige önskar ytterligare vägledning inför valet blir det också, genom kyrkostyrelsens förslag om valdistrikt (avsnitt 3.2.3), möjligt att göra rättvisa åt församlingsbornas önskemål så som de har uttryckts vid kyrkovalet. Styrelsen vill dock inte gå så långt som att säga att valresultatet överallt ska vara avgörande. Det bör också finnas ett utrymme att utse personer som är aktiva i församlingen men som inte har velat vara med på någon nomineringslista, vilket också några remissinstanser ser som positivt.

Några remissinstanser har med anledning av valbarhetsvillkoren (se vidare i det följande) uttryckt farhågor för att församlingsråden till övervägande delen skulle komma att bestå av personer som inte härrör från den egna församlingen. Det kan i sammanhanget finnas skäl att erinra om att de föreslagna församlingskriterierna förutsätter att det finns personer i församlingen som är beredda att ta på sig ansvar för verksamheten och som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen. Även detta är något som kyrkofullmäktige bör beakta när man väljer församlingsråd.

Benämningen styrelse

Ett antal remissinstanser vänder sig mot benämningen styrelse för församlingsrådet. Härlanda församling hänvisar till Demokratiutredningen (*Styra och leda* s. 128) och skriver att styrelseuppgifter har ansetts som ett arbete med strategiska frågor. I det aktuella avsnittet diskuteras rollfördelningen mellan kyrkorådet och kyrkoherden. Styrelsearbetets ”mer strategiska inriktning” ställs i texten mot ett operativt ledarskap. Beslut angående verksamhetens mål och inriktning och om resurstilldelning är dock enligt kyrkoordningen en uppgift för ett beslutande organ, alltså kyrkofullmäktige. Kyrkostyrelsen vill framhålla att benämningen styrelse signalerar att församlingsrådet är ett verkställande och beredande organ i församlingen. Det tydliggör också församlingen som juridisk person. Församlingen i formell mening företräds ju av församlingsrådet som dess styrelse.

Mandatperiodens längd

Kyrkofullmäktige ska besluta för vilken tid ledamöter och ersättare i församlingsrådet ska väljas. Valet får inte gälla mer än fyra år och det ska alltid ske nyval till församlingsrådet i samband med att en ny mandatperiod börjar för kyrkofullmäktige. I remissenkäten ställdes inte någon fråga om mandatperioden. Några

remissinstanser uttalar sig positivt om möjligheten för till exempel studenter som inte avser att bo på orten i flera år att kunna åta sig uppdraget att vara ledamot i ett församlingsråd. Kyrkans Akademikerförbund påpekar att det finns risk för bristande kontinuitet i och med att församlingsrådet kan ha kortare mandatperiod än fyra år och att fullmäktige kan delegera arbetsuppgifter i olika omfattning till församlingsrådet från en mandatperiod till en annan. Kyrkostyrelsen menar att huvudregeln bör vara att församlingsrådets ledamöter utses för fyra år, men att kortare mandatperioder ska också kunna tillämpas. Vad gäller synpunkten från Kyrkans Akademikerförbund utgår styrelsen från att rimlig kontinuitet eftersträvas både i fråga om mandatperioder och delegationer.

Distriktsråd eller liknande

Gustaf Vasa församling menar det ska kunna finnas verksamhetsråd, distriktsråd eller liknande och att det borde regleras i kyrkoordningen. För det fall det finns behov lokalt av sådana andra organisatoriska former inom en församling, är det enligt kyrkostyrelsen fullt möjligt att inrätta sådana. Att möjligheten inte nämns i regelverket ska alltså inte tolkas som att sådana råd inte får inrättas. Samtidigt kan det finnas skäl att erinra om att det förslag till struktur på den lokala nivån som kyrkostyrelsen nu lägger fram öppnar möjligheter att inte bara behålla även små gemenskaper som egna församlingar utan också att – där så är lämpligt – bilda pastorat av tidigare stora församlingar så att nuvarande distrikt istället kan övergå till att bli församlingar.

Valbarhet

Kyrkostyrelsens förslag: Den som tillhör någon av församlingarna i pastoratet ska vara valbar till ett församlingsråd i pastoratet.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

De som tillhör någon av församlingarna i ett pastorat ska vara valbara till ett församlingsråd i pastoratet.

Ja	Efter viss justering	Nej
68,7%	12,6%	18,7%

Förhållandevis många remissinstanser är positiva till att ledamöter kan vara skrivna i en annan församling i pastoratet, men andra, även de många, kräver att ledamoten ska vara skriven i församlingen. Det framförs också farhågor om att möjligheten på något sätt kan användas i ett maktspel. Det finns oro för att församlingen t.o.m. kan komma att sakna majoritet i sitt eget församlingsråd.

Domkapitlet i Uppsala (ja) ser flera fördelar med förslaget: kortare mandatperioder som kan vara bra för ungdomar, och att man kan adjungera personer som inte är bosatta inom pastoratet. Domkapitlet påpekar också att det blir möjligt för en dominerande församling i pastoratet att ha representation i samtliga församlingsråd, "vilket inte är en önskad effekt". *Stiftsstyrelsen i Västerås* (just.) föreslår ett tillägg: "Men det behöver framgå tydligt, inte minst i kyrkoordningens formuleringen, att det gäller enbart i ett av församlingsråden." *Lunds stift* (ja): "Utredningen utgår från att alla alltid har goda intentioner. --- Någon form av reglerat nomineringsförfarande från församlingen behövs." *Stiftsstyrelsen i Visby* (just.): "Utredningen bör överväga att göra det möjligt att i viss omfattning

välja in personer i församlingsrådet, som inte är bosatta i pastoratet. Minst hälften av församlingsrådets ledamöter ska vara bosatta i församlingen.”

Lekeryds förs. (ee just): ”Det borde inte krävas tillhörighet i just det pastoratet. Däremot krav på dop, medlemskap i Svenska kyrkan och konfirmation, samt gärna någon skrivelse om att det bör vara aktiva gudstjänstfirare som i första hand ska komma ifråga. Liknande krav bör ställas på ledamöter i kyrkoråd (och eventuellt kyrkofullmäktige).” *Lomma förs.* (ee just.): ”Merparten av församlingsrådets ledamöter bör vara bosatta och aktiva i den församling det gäller. Risken är annars stor för att fördelning av platser sker efter nomineringsgruppernas storlek och turordning istället för efter lokalt engagemang.” *Flemingsbergs förs.* (uee ja): ”Detta ser vi som positivt. Det är en variant av icke-territoriellt församlingstänk som vi ser kan vara positivt utifrån människors lokala engagemang. Samma regel bör också gälla personer som ska väljas till kyrkvårdar, m.a.o. alla förtroendeuppdrag inom församlingen.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen föreslår, i likhet med utredningen, att valbarheten ska gälla inom hela pastoratet, dock ska den begränsningen gälla att man bara kan väljas till ett av församlingsråden. Förslaget har väckt viss oro för att en stor del av församlingsrådet skulle utses från andra församlingar i pastoratet. Samtidigt har flera remissinstanser uttalat sig positivt om förslaget. Naturligtvis är avsikten att det i första hand är personer som är aktiva i församllingslivet i den aktuella församlingen som bör komma i fråga. Om församlingen har ansvar för uppgifter för hela pastoratet kan det dock finnas anledning att se till att pastoratet i övrigt är representerat i församlingsrådet.

Vad gäller valbarhet i övrigt ser kyrkostyrelsen inga skäl att frångå de allmänna valbarhetskriterier som hittills har gällt för förtroendevalda i Svenska kyrkan och som i huvudsak har fungerat väl.

Kyrkoherden som ledamot och ordförande i församlingsrådet

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoherden eller en annan i församlingen tjänstgörande präst som kyrkoherden sätter i sitt ställe ska vara ledamot i församlingsrådet.

Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna välja en ordförande och församlingsrådet en vice ordförande. Kyrkofullmäktige får uppdra åt församlingsrådet att välja även ordförande.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan:

Kyrkoherden eller en annan präst som arbetar i församlingen och som kyrkoherden sätter i sitt ställe ska vara ledamot i församlingsrådet.

Ja	Efter viss justering	Nej
87,7%	6,8%	5,5%

I en del kommentarer föreslås att andra än präster, diakoner eller vilken anställd som helst ska kunna utses att vara ledamot i församlingsrådet. Delegationstidens längd diskuteras.

Domkapitlet i Uppsala (just.): ”Domkapitlet anser att kyrkoherden i normalfallet ska vara ledamot i varje församlingsråd och att det bör markeras i kyrkoordningstexten att delegation till komminister att sitta i församlingsråd ska vara undantag. Det är dock bra att församlingsrådet kan ha en kortare mandatperiod

än fyra år och att en komministers uppdrag i församlingsrådet upphör när rådets mandatperiod löper ut, vilket ger möjlighet för kyrkoherden att ta tillbaka delegationen på ett sätt som inte finns i dag.” *Skara stift* (just.) föreslår formuleringen: ”Kyrkoherden eller annan i församlingen tjänstgörande präst som kyrkoherden sätter i sitt ställe...” *Västerås stift* (just) menar att det borde finnas möjlighet för kyrkoherden att återkalla förordnandet. *Växjö stift* (just.) menar att prästen ska förordnas för samma tid som det övriga församlingsrådet utses på.

Aneby samf. (just.): ”Vi vill öppna för möjligheten att utse någon för uppgiften lämplig anställd att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet. Det kan vara en kantor, en diakon, en pedagog, den som för tillfället bäst passar till uppdraget. Vi tror nämligen att församlingarna i framtiden kommer ha olika profiler.” *Helsingborgs samf.* (ja): ”Det är en självklarhet att det måste finnas god teologisk kompetens i varje församlingsråd. --- Kyrkoherden bör också ges möjlighet att byta ut sin ersättare i ett församlingsråd om sådant behov skulle uppkomma. Detta skulle kunna ses som en förlängning av kyrkoherdens arbetsledarskap.”

Arbetsgivarorganisationen menar att ordet *arbetar* är olämpligt och föreslår i stället ”tjänstgör i pastoratet” eller ”är anställd i pastoratet” och att prästen utses att vara ledamot i ”församlingsrådet i en församling”.

Kyrkans Akademikerförbund (just.) anser det vara väsentligt att även diakoner i arbetsledande ställning kan utses av kyrkoherden att i dennes ställe vara ledamot i församlingsrådet. *Vision* föreslår att en anställd i församlingen ska kunna komma i fråga.

Ordförande i församlingsrådet (ingen fråga i enkäten)

Gällinge förs.: ”Utredningens förslag innebär att besluten flyttar uppåt och därmed en försämring av den lokala demokratin. Utredningens motivering på sida 248, 2 stycket, avslöjar att detta just är avsikten. Detta bekräftas av utredningens förslag att församlingsrådets ordförande utses av överordnad instans och inte av församlingsrådet självt.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen anser i likhet med utredningen att det med tanke på de uppgifter som tillkommer församlingsrådet är naturligt att kyrkoherden är ledamot i församlingsråden. Men i likhet med vad som gäller i dag i en församling i ett flerförsamlingspastorat måste det också vara möjligt för kyrkoherden att sätta en annan präst i sitt ställe i något av församlingsråden. I så fall ska prästen arbeta i den aktuella församlingen. De nu föreslagna bestämmelserna följer i stort sett de nu gällande, dock alltså med den skillnaden att det nu är fråga om församlingsråd.

Kyrkoherdens delegation kommenteras av några remissinstanser. Det finns önskemål om att kyrkoherden ska kunna återkalla förordnandet under mandatperioden. Vid 2011 års kyrkomöte behandlades en motion där det föreslogs att kyrkoherden i ett flerförsamlingspastorat, som har förordnat en annan präst som tjänstgör i pastoratet att vara kyrkorådsledamot i kyrkoherdens ställe i en annan församling än den där kyrkoherden själv tjänstgör, skulle kunna återta förordnandet. Enligt gällande bestämmelser är det bara möjligt när en ny kyrkoherde tillträder. I Organisationsutskottets betänkande hänvisades till Centralstyrelsens skrivelse till 1999 års kyrkomöte där värdet av stabilitet framhölls. Kyrkorätsutskottet anförde i sitt yttrande 2011 att eventuella konflikter mellan kyrkoherden och en präst inte kan lösas genom formella regelverk. Kyrkomötet avlog motionen. Kyrkostyrelsen har inte funnit några bärande skäl att nu göra en annan bedömning än att förordnandet ska gälla, såsom utredningen föreslår, hela mandatperioden utom när en ny kyrkoherde tillträder.

Vidare föreslår vissa remissinstanser att även en diakon ska kunna komma i fråga som ledamot i församlingsrådet i kyrkoherdens ställe. Kyrkoherdens uppgift är enligt kyrkohandboken att ”vara församlingens andliga ledare och tillsammans med (övriga präster och) de förtroendevalda tillse att allt sker med god ordning och efter Guds vilja”. Utifrån prästens särskilda uppdrag inom vigningstjänsten är det naturligt att kyrkoherden bara kan utse en präst i sitt ställe att vara ledamot i församlingsrådet.

Några enstaka remissinstanser har uppmärksammat att det i enkäten inte ställdes någon fråga om val av ordförande och vice ordförande och ifrågasatt förslaget. Utredningen, som föreslår att kyrkofullmäktige ska välja ordförande i församlingsrådet, har inte motiverat sitt förslag. Kyrkostyrelsen menar att den föreslagna ordningen, som överensstämmer med vad som nu gäller för ett indirekt valt kyrkoråd, kan initialt förenkla för församlingsrådet att komma i gång med sina uppgifter. Då kyrkofullmäktige enligt förslaget kan delegera åt församlingsrådet att välja ordförande bland de valda ledamöterna bör detta inte bli ett problem.

3.2.6 Församlingsrådets uppgifter

Kyrkostyrelsens förslag: Församlingsrådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Ett församlingsråd ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Ja	Efter viss justering	Nej
79,5%	10,2%	10,3%

Församlingsrådets, och i och med det, församlingens uppgift och mandat uppfattas av några remissinstanser som oklara i relation till pastoratet. Det påpekas bland annat av Skara stift. Olika klarlägganden i kyrkoordningen efterlyses.

Skara stift (just.) som poängterar att en fungerande gudstjänstgemenskap måste vara grundläggande för synen på en församling: ”Specifikt utifrån här aktuell fråga önskar stiftsstyrelsen/domkapitlet dock belysa den konkurrens som, utifrån förslaget, uppstår mellan den grundläggande uppgift församlingen har att utöva och den frihet pastoratet erhåller genom att i församlingsinstruktionen kunna delegera och fördela delarna i den grundläggande uppgiften mellan de olika församlingarna i pastoratet. --- Enligt förslaget har pastoratet som pastoralt område ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift, men denna ligger kvar på det lokala pastorala området, dvs. församlingen. Detta kan sannolikt resultera i att pastoratet, kyrkoordningen till trots, övertar funktionen som det lokala pastorala området.”

Tranås samf. (just): ”Bör ändå regleras vilka uppgifter av principiell vikt som kyrkoråden inte kan delegera.” *Malmö samf.* (ja): ”Det är viktigt att församlingsrådet får en stark ställning så att det känner att det har ansvarsfyllda uppgifter och kan besluta. Dess uppgifter ska därför beskrivas tydligt och det ekonomiska ansvaret för det lokala församlingsarbetet utvecklas. Vi fäster särskilt vikt vid att

kyrkorådet tillämpar en generös delegering av uppgifter till församlingsråden och ger dem ett reellt inflytande.”

Norrköpings S:t Johannes förs. (uee nej): ”Församlingsrådets roll och befogenhet måste förtydligas. Risker är överhängande att de blir en instans mellan förtroendevalda och ideella medarbetare, som bara får ta hand om verksamhet utan budget. Vi bör arbeta med att tydligare särskilja begreppen ”förtroendevald” och ”ideell medarbetare”. *Norra Sandsjö förs.* (uee just.): ”Visst ekonomiskt ansvar bör finnas. Församlingsrådet måste också kunna vara remissinstans till kyrkorådet och den vägen kunna påverka frågor, som är viktiga både för församlingen och för samarbetet inom pastoratet. Tillfrågas för att kunna yttra sig när det gäller anställningar av personal, som ska arbeta direkt inom församlingsverksamheten och som församlingsrådet då blir beroende av. Ha möjligheter att få yttra sig och i möjligaste mån bli respekterat, när det gäller exempelvis kyrkorenoveringar och annat för kyrkobyggnaden – kyrkorummet. Församlingsrådet ska vara till för församlingens medlemmar, ett viktigt kontaktorgan.” *Västerås Lundby förs.* (uee ja): ”Ett gott syfte med det föreslagna församlingsrådet är att skapa en flexibel organisation anpassad till lokala förutsättningar. Detta bör genomföras med så liten reglering som möjligt i kyrkoordningen.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Inledningsvis bör påpekas att de bestämmelser om församlingens uppgifter – vad gäller församlingar som ingår i pastorat – som enligt förslaget regleras i kyrkoordningen ska ses som ett minimum. De handlar främst om församlingens gudstjänstliv. Den föreslagna ordningen anger den minsta möjliga omfattningen av uppgifter men lämnar sedan ansvaret för bedömningen av vilka ytterligare uppgifter som ska delegeras till de lokala organen. De kyrkoordningsreglerade uppgifterna omfattar det som är centrum, gudstjänstfirandet. Där förkunnas evangelium och sakramenten delas. Detta markerar att även den lilla församlingen och dess medlemmar bär hela den grundläggande uppgiften i gudstjänstfirandet och i sitt dagliga liv.

Kyrkostyrelsen ansluter sig till utredningens bedömning att några fler uppgifter inte ska regleras i kyrkoordningen. De ytterligare uppgifter som en enskild församling ska ansvara för vad gäller den grundläggande uppgiften ska framgå i församlingsinstruktionen. Vidare kan kyrkorådet delegera uppgifter till församlingsrådet. I det här sammanhanget vill styrelsen påminna om vad som tidigare har sagts om arbetsfördelningen mellan församlingar och pastorat och mellan pastoratets församlingar. En församling kan få uppdraget att för hela pastoratet ta hand om en viss uppgift som av olika skäl, till exempel enskilda personers särskilda kunskaper, lämpliga lokaler, geografiskt läge osv., kan vara lämplig att delegera just till den församlingen.

Det skulle knappast vara möjligt att på ett fungerande sätt täcka de olika situationer och behov som finns i församlingarna inom Svenska kyrkan med ytterligare bestämmelser om uppgifter och delegationer i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen håller med de remissinstanser som påpekar att förhållandena är så väldigt olika på olika orter och i olika delar av landet. I stället för detaljstyrning anges därför ramar. Det minsta möjliga har redan berörts. Ett antal remissinstanser ställer frågor om vilka uppgifter som ska eller kan delegeras. Utredningen anför i fråga om detta:

Det finns nu föreskrivet i kyrkoordningen att kyrkonämnden ska uppdraga till kyrkoråden i församlingarna att disponera anslagen för den grundläggande uppgiften. Inget hindrar att man tillämpar den ordningen även fortsättningsvis. Även i övrigt kan man behålla den

uppgiftsfördelning mellan kyrkonämnd och kyrkoråd som har fastställts genom delegationsbeslut från kyrkonämndens sida.

Alla uppgifter inom den grundläggande uppgiften kan tas om hand av församlingarna, men även andra uppgifter kan alltså delegeras till församlingsrådet så som det beskrivs ovan. Pastoratet har i sådana fall ansvar för övergripande mål, riktlinjer och budget.

Kyrkostyrelsen vill också framhålla det rimliga i att församlingsrådet som får till sig delegerade uppgifter också får disponera anslag för dessa.

Stockholms stift föreslår att kyrkorådet, i stället för församlingsrådet, ska få en avgörande roll i fråga om beslut om formerna för huvudgudstjänster utöver högmässa och om huvudgudstjänster i annan form än vad som finns i kyrkohandboken. Kyrkostyrelsen menar att sådan ändring skulle strida mot en av förslagets bärande tankar, nämligen att församlingen genom församlingsrådet ska ha ansvar för församlingens gudstjänstliv. En viss självständighet bör enligt kyrkostyrelsens mening ges till församlingsrådet i det avseendet. Det är också viktigt ur det perspektivet att förtroendevalda måste få förtroendet att ansvara för meningsfulla uppgifter. Det har vidare ställts frågor om skillnaden mellan ledamöterna i församlingsrådet och "frivilliga" dvs. aktiva församlingsmedlemmar och mellan församlingsrådet och anställda i församlingen. Kyrkostyrelsen vill med anledning av detta framhålla att församlingsrådets ledamöter är förtroendevalda i enlighet med kyrkoordningens definition. På samma sätt som gäller idag för kyrkorådets ledamöter, kommer församlingsrådets ledamöter genom denna sin roll att få ett särskilt, kyrkoordningsreglerat och formellt verksamhetsansvar, i vissa fall kombinerat med ansvar för ekonomi m.m. på delegation. Att de, på samma sätt som ledamöter i andra beslutande och verkställande organ, också är aktiva och engagerade i församlingens verksamhet borde inte vara ett problem utan snarare en tillgång i uppdraget som ledamot i församlingsrådet. Det behöver inte innebära att det sker en sammanblandning av rollerna. Det är viktigt med bra beslutsstrukturer, utbildning m.m. som kan motverka sådana risker.

Vad gäller församlingsrådets roll i fråga om anställningar i församlingen ser kyrkostyrelsen det som naturligt att det finns ett kontinuerligt samarbete mellan kyrkorådet och församlingsrådet bl.a. i anställningsfrågor. Det bör inte regleras i kyrkoordningen.

3.2.7 Församlingsinstruktionen

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska finnas en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat. I denna redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften fördelas mellan församlingarna och pastoratet.

Där redovisas också hur prästtjänsterna i huvudsak disponeras.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna**Enkätfrågan**

Det ska finnas en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat. I en församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur prästtjänsterna i huvudsak disponeras.

Ja	Efter viss justering	Nej
64,2%	20,5%	15,3%

Den mest diskuterade frågan är församlingarnas delaktighet i processen med framtagande av församlingsinstruktionen och vilket utrymme varje församling ska ha i instruktionen. Församlingar utan egen ekonomi är den mest kritiska gruppen. Benämningen pastoratsinstruktion föreslås av ett antal remissinstanser.

Domkapitlet i Uppsala (ja) vill inkludera diakontjänsterna i instruktionen. *Stiftsstyrelsen i Västerås* (ja) ”vill understryka att instruktionen ska vara gemensam för hela pastoratet, eftersom beslut om prioriteringar och resursanvändning ligger på pastoratsnivå”. *Växjö stift* (just.): ”Ska pastoratet vara den pastoral nivå är detta förslag en självklarhet. Viktigt att församlingsråden blir delaktiga i arbetet innan fullmäktige tar beslutet. --- En gemensam församlingsinstruktion med fördelning av hur prästtjänsterna fördelas ställer stora krav på lokalkännedom av domkapitlet inför utfärdandet. Att samråd har ägt rum med församlingsrådet ska finnas med som bilaga i församlingsinstruktionen.” *Göteborgs stift* (just.): ”Det bör poängteras att den föreslagna redovisningen i församlingsinstruktionerna, för hur prästtjänsterna skall disponeras bör hållas mycket generell. En poäng med samverkan i ett pastorat bör vara att pastoratets fullmäktige och kyrkoherden kan omfördela resurser och anpassa verksamheten till de lokala förutsättningarna. Då skall man inte vara alltför bunden till alltför detaljerade formuleringar i församlingsinstruktionerna.”

Enköpings samf. (ja): ”Inte bara präster utan borde gälla alla tjänster.” *Södertälje samf.* (ja): ”Ja, efter viss justering. Det behöver framgå att varje församling skall ha åtminstone ett avsnitt i församlingsinstruktionen.” *Malmö samf.* (just.): ”Vi uppfattar att anledningen till att prästtjänsternas huvudsakliga fördelning ska redovisas i församlingsinstruktionen är att stiftet fastställer den prästerliga minimiorganisationen för varje pastorat. Eftersom stiftet även har att besluta om kyrkomusikertjänsterna (om det ska vara organist eller kantor) borde även kyrkomusikorganisationen synas i församlingsinstruktionen. Vi anser vidare att inte enbart ansvarsfördelningen mellan pastoratsnivå och församlingsnivå ska behandlas i församlingsinstruktionen utan också fördelningen församlingarna emellan. Givetvis ska den grundläggande uppgiften utföras överallt men i en storstad kan det t.ex. bli fråga om att profilera några församlingar på ett visst sätt utifrån de pastoral och diakonala behoven.”

Vantörs förs. (ee ja): ”Vi konstaterar att Församlingsinstruktionen utöver vad den idag innehåller av Omvärldsanalys och Pastoralt program samt Domkapitlets regler, kommer att behöva innehålla något av en delegationsordning. Det lyfter FIN till att bli ett mycket tungt policydokument. --- Här kan behövas stöd av t.ex. stiftens kring hur pastoraten bör arbeta fram FIN.” *Överkalix förs.* (ee just.): ”Församlingsråden som har lokalkännedomen bör först få skriva sin instruktion som sedan i samråd sammanjämkas till en helhet för pastoratet av kyrkorådet.”

Kyrkans akademikerförbund föreslår att alla tjänster som arbetar med den grundläggande uppgiften ska redovisas. *Vision* vill att den huvudsakliga disponeringen av alla yrkesgruppers tjänster borde redovisas. *Läraryrkesförbundet* och *Kyrkomusikernas Riksförbund* anser att antalet kyrkomusiker, organist resp. kantor, med behörighet ska säkerställas ”på minst nuvarande nivå.”

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Församlingsinstruktionen

De ändringar som nu föreslås i fråga om församlingsinstruktionen gäller pastorat och församlingar som ingår i pastorat. Frågor om fördelningen av uppgifter inom pastoratet som ska framgå i instruktionen har redan berörts. Församlingsinstruktionen får en central roll när det gäller relationerna och arbetsfördelningen mellan pastoratet och församlingarna.

Av församlingsinstruktionen framgår de uppgifter som församlingarna samverkar kring och som pastoratet i så fall har ett ansvar för. Det ska också framgå vilka uppgifter de enskilda församlingarna har ansvar för, inte bara i relation till pastoratet utan även i relation till varandra. Det är ju möjligt för en församling att svara för en viss uppgift för hela pastoratet eller en del av pastoratet, det vill säga för några av församlingarna. Att instruktionen är gemensam för pastoratet motiveras av utredningen med att den då får mer av en styrande funktion. Växjö stift skriver i sitt yttrande att förslaget är en självklarhet om pastoratet ska vara den pastorala nivån. Det förslag som kyrkostyrelsen nu lägger fram innebär att den grundläggande uppgiften kan fördelas mellan pastoratet och de ingående församlingarna. I 1999 års kyrkoordningsskrivelse sägs att ”med pastoralt område menas ett territoriellt område inom vilket man har till uppgift att till enskilda människor överräcka det kristna budskapet i ord och handling”. Enligt denna definition är både pastoratet och församlingen pastorala nivåer.

Förhållandevis många remissinstanser är oroliga dels för att församlingarna inte ska kunna påverka innehållet i den gemensamma församlingsinstruktionen, dels för att de enskilda församlingarna inte kommer att vara synliga i dokumentet.

Utredningen skriver att samråd ska ske med pastoratets församlingar i beredningsarbetet. Det kan möjligen uppfattas som vagt. Kyrkostyrelsen vill understryka att församlingsrådets medverkan är en förutsättning för att det överhuvudtaget ska vara möjligt att formulera en församlingsinstruktion där ansvarsfördelningen, med tydligt angivande av vars och ens uppgifter, framgår. Kyrkorådet ska samarbeta med församlingsråden i beredningsarbetet. Det är inte minst genom ett reflekterat arbete med församlingsinstruktionen som den blir ett levande dokument. Att varje församling är synlig i instruktionen i ett eget avsnitt, ett kapitel eller en bilaga borde också vara självklart. Det betyder inte att församlingen eller församlingsrådet självt ska formulera avsnittet i fråga utan att det ska vara ett resultat av det gemensamma arbetet med framtagandet av instruktionen. Detta utesluter inte att församlingar själva ska kunna lägga fram förslag. Hur samarbetet mer konkret ska ske måste avgöras lokalt. Det handlar ju om församlingar av olika storlek och vitt skilda förhållanden i övrigt.

I några yttranden föreslås att dokumentet ska benämnas pastoratsinstruktion till skillnad från självständiga församlingars församlingsinstruktion. Kyrkostyrelsen menar dock att instruktionerna ska benämnas lika. Benämningen församlingsinstruktion är motiverad även i ett pastorat eftersom dokumentets huvudsakliga innehåll är det pastorala programmet för de ingående församlingarnas grundläggande uppgift. Församlingsinstruktionen riktar sig främst till pastoratets församlingar.

Prästorganisationen

Enligt nu gällande bestämmelser i 37 kap. 26 § i kyrkoordningen ska stiftsstyrelsen i samband med indelningsändringar fatta beslut om prästorganisationens omfattning i ett nybildat pastorat. Även annars får stiftsstyrelsen fatta beslut om minsta antalet prästtjänster i ett pastorat. Nu föreslås en motsvarande bestämmelse i det omskrivna 37 kapitlet, men i och med att pastoraten enligt förslaget kan bli mycket stora förlorar bestämmelsen en del av sin funktion. Därför föreslås att det i den gemensamma församlingsinstruktionen ska anges hur prästtjänsterna i huvudsak ska disponeras inom pastoratet. Syftet med bestämmelsen är att stiftets inflytande behålls på ett sätt som motsvarar den gällande ordningen. Redovisningen ska som Göteborgs stift förespråkar hållas generell.

Förslaget har fått ett antal remissinstanser att reagera mot att bara präster och inte andra anställda, som diakoner eller musiker, tas upp på samma sätt i församlingsinstruktionen. Kyrkomötet har vid flera tillfällen behandlat diakoners ställning i församlingarna och liknande frågor. Tillsyns- och uppdragsutskottet diskuterade diakoners ställning bl.a. vid 2007 års kyrkomöte och uttalade då att det inte är kyrkomötets uppgift att bestämma vad som ska gälla i alla församlingar. Även 2008 års kyrkomöte behandlade frågan och kom till samma slutsats. Därmed kvarstår skillnaden i regleringen av präst- och diakontjänster i detta avseende.

Kyrkostyrelsen kan inte se någon anledning att inkludera fördelningen av personal mer generellt i församlingsinstruktionen. Samfälligheterna ansvarar redan i dag för personalfrågorna och den funktionen tas enligt förslaget över av pastoraten. Att allmänt reglera personalfrågor i församlingsinstruktionen som är ett instrument för domkapitlets tillsyn ser styrelsen inte som lämpligt. Församlingens diakoni behandlas i församlingsinstruktionen men kyrkostyrelsen anser inte att några bestämmelser om fördelningen av diakontjänster i församlingsinstruktionen behöver inkluderas i kyrkoordningen. I sammanhanget kan nämnas att kyrkostyrelsen av 2011 års kyrkomöte fick i uppdrag att vid överläggningar med stiftet aktualisera behovet av att bearbeta frågor om diakonatets ställning m.m. Vid dessa överläggningar kan därför sådana frågor komma att ytterligare belysas.

När det gäller frågan om kyrkomusiker kan noteras att domkapitlets beslut om att det i en församling ska finnas en organist eller kantor hör till det som redan i dag ska finnas i församlingsinstruktionen. Någon ytterligare reglering gällande kyrkomusiker anser inte kyrkostyrelsen bör införas i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsens förslag: Församlingsinstruktionen innehåll ska prövas minst vart fjärde år.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Församlingsinstruktionen innehåll ska prövas minst vart fjärde år.

Ja	Efter viss justering	Nej
90,6%	6,9%	2,5%

Skara stift (just.) föreslår en annan lydelse med innebörden att en ny eller översedd version godkänns och utfärdas på samma sätt som varje församlingsinstruktion. *Växjö stift* (nej): "Det bör vara upp till varje domkapitel att besluta om utfärdandetid." *Stiftsstyrelsen i Göteborg* (just.): "... eller när indelningsändring träder i kraft." *Domkapitlet* (ja) föreslår ett annat tillägg: "I förslagets 57 kap 6 § tredje stycke bör införas att församlingrådet bör tillfrågas före kyrkorådets prövning. Ej nödvändigt att just relatera omprövningen till ny mandatperiod."

Karlskoga förs. (ee nej): "Att ange detta i KO bör ej göras, utan det kan med fördel ges till stiftens att besluta om enligt de överväganden, som de gör utifrån sina förhållanden och omständigheter. Det är ju rätt olika omständigheter i stiftens, från landsbygds- och glesbygdspräglade stift som Karlstad och Visby till storstadsstiftet Stockholm." *Enköpings förs.* (uee just.): "Tveksam till att församlingsinstruktionen ska prövas minst vart fjärde år. Vi ser risker med att koppla samman prövningen av församlingsinstruktionen och mandatperioder. Vi vill i stället föreslå att församlingsinstruktionen ska prövas efter att församlingen visiterats av biskop eller kontraktsprost och i samband med byte av kyrkoherde." *Norrköpings S:t Johannes förs.* (uee just.): "4 år är en lång tid och är förmodligen satt efter mandatperiodens längd. Men församlingsinstruktionen är ett levande dokument och kan/bör revideras under tiden i samråd med stift och domkapitel."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Utredningens bedömning att det behövs en bestämmelse om omprövning av församlingsinstruktionen är välmotiverad. Även remissinstanserna stöder förslaget. I yttrandena föreslås olika rikttider som var och en har sitt berättigande. Kyrkostyrelsen stannar dock vid utredningens förslag att instruktionen ska omprövas minst vart fjärde år. Vid behov kan ju omprövning ske efter en kortare period när det finns anledning, till exempel, som vissa remissinstanser föreslår, efter en visitation eller när en ny kyrkoherde har tillträtt.

Utredningen påpekar att det kan göras ändringar i församlingsinstruktionen på enstaka punkter utan att det behöver innebära att hela instruktionen revideras. På så sätt kan detta styrinstrument hållas aktuellt. I enlighet med utredningen anser kyrkostyrelsen också att det är naturligt att ett församlingråd ska kunna väcka ett ärende om ändring av den gemensamma församlingsinstruktionen.

3.3 Nämnder på lokal nivå

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska inte finnas andra nämnder än valnämnd på lokal nivå.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Det ska inte finnas andra nämnder än valnämnd på lokal nivå.

Ja	Efter viss justering	Nej
81,2%	5,4%	13,3%

Linköpings stift (stiftsstyrelsen: just., domkapitlet: ja) kan tänka sig en särskild nämnd för begravningsverksamheten. *Lunds stift* (just.) har samma hållning. Vissa samfälligheter och församlingar rekommenderar en nämnd för begravningsverksamheten, vissa andra hävdar samfälligheters/församlingars rätt att själva avgöra vad som behövs och andra tycker att beslutsstrukturen blir enkel och tydlig med förslaget särskilt med tanke på att det finns möjlighet att utse utskott.

Strängnäs domkyrkoförs. med Aspö (nej): ”En Domkyrka är ingen vanlig församlingskyrka – den är en kyrka som delas mellan stift och församling. Detta talar dels för att bibehålla möjligheten att inrätta nämnder, dels för (åter)inrättandet av en självständig Domkyrkonämnd med representation från stift och församling. KR menar vidare att begravningsverksamheten även fortsättningsvis bör ha sitt eget beslutsorgan underställt Kyrkofullmäktige.”

Prostmötet i Lunds stift diskuterar i sitt spontantyttrande utskott kontra nämnd för begravningsverksamheten: ”Om betoningen ligger på att Svenska kyrkan fått förtroendet att svara för begravningsverksamheten, blir det tydligast om frågan ligger under kyrkorådet. Om i stället det egna ansvaret och ärendehanteringens väger tungt, kan en särskild nämnd vara lösningen. Kompetensen bland ledamöterna i nämnd respektive utskott torde bli densamma. Ett kyrkogårdsutskott under kyrkorådet tydliggör ett tydligare kyrkligt ansvar för frågan. En egen nämnd under fullmäktige synliggör en egen professionell verksamhet. I båda fallen handlar det om trovärdighet såväl inåt mot kyrkans medlemmar som ut mot icke-kyrkotillhöriga och myndigheter. Särskilt viktigt blir detta på orter med multireligiösa förhållanden.”

Föreningen Sveriges kyrkogårdschefer förordar möjlighet att utse en kyrkogårdsnämnd.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

En viktig utgångspunkt för Strukturutredningen har varit att den lokala nivån bör vara utformad så att ansvars- och kompetensfördelningen blir så tydlig som möjligt. Utredningen föreslår att det inte ska finnas några andra nämnder än valnämnd på lokal nivå. Kyrkostyrelsen anser att med utredningens förslag, skapas tydlighet, i och med att kyrkorådet får axla hela styrelseansvaret. Kyrkorådet kan även i fortsättningen tillsätta utskott utifrån egen bedömning.

Ett antal remissinstanser menar att det behövs en egen nämnd för begravningsverksamheten som skiljer sig från en församlings eller ett pastorats andra uppgifter då det är ett statligt uppdrag och innebär vissa myndighetsuppgifter. Kyrkostyrelsen menar liksom utredningen att det kan finnas goda skäl att utse några personer att arbeta särskilt med sådana frågor och att det i så fall får ske genom att kyrkorådet tillsätter ett utskott. Styrelsen kan instämma i vad prostmötet i Lunds stift anför i frågan och vill för egen del betona vikten av det

kyrkliga sammanhanget. Vad gäller det praktiska arbetet i ett utskott eller en nämnd var prostmötets slutsats: ”Kompetensen bland ledamöterna i nämnd respektive utskott torde bli densamma.” Här vill kyrkostyrelsen tillägga att man i ett utskott kan ha friare kriterier för ledamöterna p.g.a. att valbarhetsvillkoren då inte gäller.

Strukturutredningen föreslog vidare att det inte skulle ske någon ändring var gäller nämnder på stiftsnivån. Förslaget fanns med i Strukturutredningens remissbehandling. Kyrkostyrelsen behandlar frågan i skrivelsen *Kyrkoordningsändringar m.m.* (KsSkr 2012:3) då den inte hör ihop med den lokala nivåns organisation.

3.4 Flerpastoratssamfälligheter

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska inte längre finnas några flerpastoratssamfälligheter.

De flerpastoratssamfälligheter som finns vid årsskiftet 2013/14 övergår då till att bli pastorat.

Göteborgs kyrkliga samfällighet får genom övergångsbestämmelser finnas kvar fram till årsskiftet 2015/16. Särskilda bestämmelser ska gälla för kyrkovalet 2013.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag utom i fråga om övergångslösningen gällande Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Det ska inte längre finnas några flerpastoratssamfälligheter. De flerpastoratssamfälligheter som finns vid årsskiftet 2013/14 övergår då till att bli pastorat.

Ja	Efter viss justering	Nej
71,2%	12,8%	16,0%

Knappt en femtedel av remissinstanserna har avstått från att ta ställning till förslaget. Det finns rikligt med kommentarer angående frågan. Det har också kommit in separata kommentarer. Vissa församlingar och samfälligheter har främst yttrat sig om det här förslaget.

Betänkligheter som stiftsstyrelser och domkapitel framför handlar främst om storleken på de kommande pastoraten och tidtabellen. *Lunds stift* (ja) oroar sig för att det kommer att behövas färre förtroendevalda som församlingar i så fall bör hitta uppgifter till. Vidare påpekas att domprostens roll som kyrkoherde i ett stort pastorat med de stiftsuppgifter som följer med uppdraget borde belysas. *Göteborgs stift* (just.) föreslår att det införs ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet som borde få tid fram till 1 januari 2018. Även *Växjö stift* (just.) är tveksamt i fråga om tidtabellen. *Luleå stift* (ja) föreslår att det i övergångsbestämmelserna p. 4 ska stå att kyrkonämnden ska utse den som ska vara kyrkoherde vid övergången alternativt att det ska anges vem som annars gör det.

Det finns totalt 35 flerpastoratssamfälligheter av varierande storlek inom Svenska kyrkan. (Uppgiften avser år 2011, fr.o.m. 2012 finns 34.) 18 flerpastoratssamfälligheter tillstyrker förslaget, fem avstyrker, fem vill att förslaget justeras och tre avstår från att svara. Stora samfälligheter ser särskilda problem som hänger direkt ihop med deras storlek, exempelvis att kyrkoherdens roll kan bli svår. Särskilt gäller detta där domkyrkoförsamlingar ingår. Både samfälligheter

och ingående församlingar anför att fungerande enheter kommer att slås sönder. Samfälligheter som nyligen har genomfört större ombildningar, som Norrköpings kyrkliga samfällighet, känner sig särskilt drabbade. Tidtabellen ifrågasätts av många med motiveringen att de stora förändringar som ska genomföras kräver längre tid.

Örebro samf. (ja): "Vi delar utredningens tolkning att flerpastoratssamfälligheternas problem kommer att bli större i en krympande ekonomi. Utdragna organisationsförändringar skapar oro och tar energi från den egentliga uppgiften det är därför viktigt att om förändringen går igenom så ska den genomföras med början 2014." *Lunds samf.* (just.) kommenterar förslaget i en separat bilaga. Ett pastorat i Lund skulle ha drygt 50 000 medlemmar och ledas av en person som är kyrkoherde och domprost. I första hand vill samfälligheten att uppdragen inte ska tillkomma en och samma person. Vidare vill samfälligheten ha det avgörande inflytandet över tillsättningen och att majoriteten av ledamöterna i tillsättningsnämnden borde bestå av representanter för arbetsgivaren.

Göteborgs samf. (nej) föreslår att samfälligheten på grund av sin särart undantas från förslaget att flerpastoratssamfälligheterna ska avvecklas. Samfälligheten pekar på den fungerande solidaritet som finns mellan församlingarna i den segregerade staden. Vidare framhålls att det är osäkert hur styrning och ledning av ett så stort pastorat ska ske särskilt med tanke på att Göteborg är en stiftsstad. "Är det rimligt att domprosten självklart blir kyrkoherde i pastoratet – är det rimliga arbetsförutsättningar för domprosten? Bör inte pastoratet utse sin egen kyrkoherde/chef? Hur blir relationen mellan ett så stort pastorat och Göteborgs stift? --- Utredningens förslag riskerar att medföra en snabb och ogenomtänkt splittring och nedmontering av en fungerande organisation." Samfälligheten påpekar att många av de gemensamma uppgifter som samfälligheten nu utför skulle kunna ske i en annan organisatorisk form men då bli momsbelagda. Särskilt tar man upp administrativ samverkan, gemensam fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet.

Halmstad samf. (nej): "Flera flerpastoratssamfälligheter hotar att spricka. För att rädda situationen bör utredningen föreslå Kyrkomötet besluta att inga flerpastoratssamfälligheter får splittras inför ny mandatperiod 2014-01-01. Alla skall således tvingas att omorganisera till ett pastorat. Splittras flerpastoratssamfälligheterna blir det en återgång till småskalighet med ökad grad av sårbarhet och sämre kompetens på en rad förvaltningsområden. Dessutom ökar kostnaderna för administration på bekostnad av församlingsverksamheten."

Karlstads samf. (just.) delar Lunds kyrkliga samfällighets mening att pastoratets kyrkoherde inte borde vara domprost. "Vi vill förtydliga oss ytterligare och vill i ett framtida förslag se en konstruktion där det i varje församling ska finnas en präst, gärna kallad "församlingsherde". Den har funktion som pastoral ledare i församlingen och har rollen som föredragande i församlingsrådet." *Norrköpings samf.* har skapat en ny organisation som trädde i kraft den 1 januari 2010 och menar att det är omöjligt att implementera utredningens förslag den 1 januari 2014, speciellt efter de stora förändringar som precis har genomförts. Samfälligheten avvisar utredningens förslag.

Gothems förs. (ee just.): "Man ska dock vara medveten om att om förslaget genomförs så försvinner en inomkyrkligt naturlig möjlighet till formell samverkan för små enheter. Dessa kan vara tillräckligt livskraftiga i pastoralt och geografiskt avseende under en kyrkoherde, men i detta behöva stöd genom administrativ och ekonomisk samverkan." Flera av de församlingar som ingår i samfälligheter diskuterar behovet av samverkansformer. Partiella samfälligheter för främst begravningsverksamheten föreslås. *Landeryds förs.* (uee nej): "Brist på möjliga

samverkansformer i utredningen gör att flerpastoratssamfälligheter fortfarande är ett bättre alternativ. Pastoraten blir annars lätt för stora och kyrkoherden blir bara VD för verksamheten och tappar både den lokala förankringen och den själavårdande funktionen. Vi vill ha kvar möjligheten till flerpastoratssamfälligheter, då utredningen inte lyckas presentera en modell för regional samverkan mellan församlingar. Vi ser inte heller något problem med samfälligheter som både inkluderar pastorat och församlingar.” *Tyska Christinae församling* drabbas av särskilda problem. Församlingen är en icke-territoriell församling med medlemmar som är bosatta i Göteborgs, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Mölndals, Partille och Öckerö kommuner och som uppfyller särskilda villkor. Församlingen måste vara ett eget valdistrikt. Särskilda bestämmelser finns bland annat om kyrkoherden i Drottning Christinas stadgar och avtalet mellan EKD och Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ser flerpastoratssamfälligheter som anomalier men betonar att flera av dem är föredömen när det gäller personalfrågor och begravningsverksamhet. Arbetsgivarorganisationen förordar ”där det bedöms som lämpligt” en längre övergångsperiod för flerpastoratssamfälligheterna.” Vidare tar Arbetsgivarorganisationen upp domprostbefattningen i de nya pastoraten. ”I normalfallet gäller vid pastoratssammanläggningar att indelningsdelegerades arbetsutskott definierar de formella kraven på den kyrkoherde som ska leda det nya pastoratet. Arbetsgivaren gör en bedömning av tillräckliga kvalifikationer och i praktiken kan detta innebära att ingen av de tidigare kyrkoherdarna anställs som kyrkoherde i det nya pastoratet. Lagen om anställningsskydd gäller och givetvis har dessa kyrkoherdar kvalifikationer att arbeta som komminister. Då gäller regler om företrädesrätt till anställning. Vi vill i detta sammanhang notera att det i sex av flerpastoratssamfälligheter finns domprostar. Dessa tillsätts enligt en särskild ordning av en tillsättningsnämnd som inte är arbetsgivare men som fullgöra arbetsgivaruppgiften att tillsätta en befattningshavare. Nuvarande domprosten i Växjö är tillsatt genom tillsättningsnämnd medan de andra domprostarna är tillsatta efter beslut i stiftsstyrelsen. Vår utgångspunkt är att det vore rimligt att arbetsgivaren för den nybildade enheten har möjlighet att formulera kvalifikationskraven för domprosten. Rättsläget är dock osäkert eftersom domprosten även har arbetsuppgifter åt en annan arbetsgivare – stiftet.” Arbetsgivarorganisationen anser att man ”till och med” borde överväga om ordningen med domprostens uppgifter i stiftet kunde ändras, möjligen läggas på en annan präst anställd på stiftet. Arbetsgivarorganisationen anför vidare angående skattefrågor: ”Vi menar att kyrkostyrelsen bör lyfta fram och belysa konsekvenserna då församlingar som är skattepliktiga för viss del av verksamheten är föremål för indelningsändring. Exempelvis kan gamla underskottsavdrag uppgå till betydande belopp. En omstrukturering kan innebära att dessa avdrag går förlorade.”

Den fackliga organisationen *Vision* tror att större flerpastoratssamfälligheter kommer att delas och bli ett antal pastorat vilket innebär sämre förutsättningar för omplaceringar. Vision föreslår att det bibehålls en stark samverkan i personalfrågor över de kommande pastoratsgränserna.

Stiftelsen Kyrkans Jourttjänst Jourhavande präst avstyrker bestämt förslaget i sitt spontantyttrande med motiveringen att eventuella mindre pastorat i Göteborg inte kommer att anse sig ha råd med att stödja denna verksamhet. *Stiftelsen kyrkans familjerådgivning*, Göteborg, har också lämnat en spontanremiss. ”Vi är en verksamhet med spetskompetens som kommer alla församlingar i Göteborgs kyrkliga samfällighet tillgodo. --- En sådan kompetens är omöjlig att upprätthålla i små pastorat. Oavsett vilket beslut som fattas övergripande utifrån utredningen vill vi att ni beaktar denna konsekvens. Beslutet bör innefatta konkreta modeller

för att underlätta för pastorat att samverka kring gemensamma diakonala verksamheter med specialkompetens.”

Överklagandenämnden påpekar i sitt yttrande att det behövs övergångsbestämmelser vad gäller flerpastoratssamfälligheter då begreppet mönstras ut ur kyrkoordningen. Nämnden menar också att församling inom ett pastorat betyder något annat än vad som gäller nu och att det kan behövas en övergångsbestämelse gällande beslut av en sådan församling. Detsamma gäller kyrkoråd i en församling som kommer att ingå i ett pastorat.

Kyrkans pensionskassa påpekar i sitt yttrande att de föreslagna förändringarna kan leda till byte av arbetsgivare genom så kallad verksamhetsövergång. Om en verksamhetsövergång rapporteras på ett felaktigt sätt till Pensionskassan kan den påverka pensionen på ett icke önskvärt sätt. Det är alltså viktigt att göra en korrekt rapportering.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Frågan om det övergripande pastorala ledningsansvaret i flerpastoratssamfälligheter fick inte någon lösning i samband med kyrkomötets beslut år 2009 om kyrkoherdens samlade ledningsansvar. I den meningen fullföljer Strukturutredningens förslag i fråga om flerpastoratssamfälligheter demokratiutredningens uppdrag. Samtidigt innebär detta förslag en tydlig förenkling av kyrkans organisation vilket var en av utredningens viktigaste målsättningar.

De invändningar till fördel för den gällande ordningen som förekom i svaren på diskussionsmaterialet *Strukturer för framtidens församling* och som redovisas i utredningen återkommer i några remissyttranden. I dem framhålls att det kan vara en fördel att administration m.m. sköts gemensamt och att församlingarna då kan lägga kraften på den grundläggande uppgiften. Kyrkostyrelsen delar dock utredningens bedömning att resursfördelning och verksamhetens styrning och ledning bör hållas samman. Ekonomiska och materiella resurser är enbart medel för att hantera den grundläggande uppgiften och därför bör frågor om resursfördelning och verksamhetens mål och inriktning hanteras ihop. En tydlig ansvarsfördelning främjas av att innehålls- och resursfrågor hålls samman ur såväl styrelse- som ledningsperspektiv. Genom denna ändring förenklas organisationen också avsevärt.

Några remissinstanser är oroliga för att uppdraget som kyrkoherde i stora pastorat blir alltför omfattande och att kyrkoherden då riskerar att förlora sin pastorala roll. Särskilt tas detta upp vad gäller flerpastoratssamfälligheter där det ingår en domkyrkoförsamling. Vi återkommer till domprostfrågan längre fram. Det följer av kyrkostyrelsens förslag att kyrkoherdebefattningen i stora pastorat kommer att innebära ett stort ansvar. Risken att kyrkoherdens pastorala uppgift får vika för förvaltningsuppgifter måste därför tas på största allvar. Vignings-tjänsten är knuten till och behövs för det som är konstitutivt för kyrkan, förkunnelsen av evangeliet i ord och handling samt utdelandet av sakramenten. Med färre kyrkoherdar ställs högre krav på precisering av relationen mellan kyrkoherdar och biskop i ett stift och på ett tydliggörande av innebörden i ett pastoralt ledarskap. Kyrkoherdens ansvar för församlingens teologiska reflektion och pastorala utveckling behöver värnas då det administrativa ansvarsområdet utökas. Den obligatoriska behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar kan vara ett redskap för detta. Annan fortbildning behöver utvecklas genom beslut om Svenska kyrkans utbildningar, så att vi säkerställer ledarförsörjningen i den nya organisationen. Närhet och samverkan är ledord också för utvecklingen av formerna för det pastorala ansvar som kyrkoherden har inom församlingen och det som stift och biskop kan bidra med.

Många remissinstanser uttrycker tveksamhet rörande tidpunkten och menar att förberedelsetiden är för kort. Kyrkostyrelsen anser att man, som utredningen föreslår, kan undvika förhastade beslut genom att låta den nuvarande organisationen och ansvarsfördelningen inom flerpastoratssamfälligheten bestå genom lokala delegationsbeslut. Om man inom det nya pastoratet, sedan den nya organisationen har prövats, ändå kommer fram till att en annan indelning vore att föredra är det möjligt att under mandatperioden fatta beslut om ändringar i pastoratsindelningen. Att skjuta på ikraftträdandet kan orsaka mer oro under en längre period än vad som blir följden av det aktuella förslaget.

Några större flerpastoratssamfälligheter, främst Göteborgs kyrkliga samfällighet, lyfter fram gemensamma verksamheter som vid en eventuell delning av samfälligheten i flera pastorat måste finna nya former.

Luleå stift föreslår att det i övergångsbestämmelserna (punkt 5) ska stå att kyrkonämnden *ska utse* den som ska vara kyrkoherde när flerpastoratssamfälligheten blir ett pastorat. Detta i stället för *får utse* som utredningen föreslår. Alternativt anser stiftet att det bör anges vem som annars utser den som ska vara kyrkoherde. Utredningens formulering *får utse* bör förstås som en befogenhet, inte en valmöjlighet, för kyrkonämnden att utse kyrkoherde trots att kyrkonämnden inte är arbetsgivare i det nya pastoratet. För tydlighetens skull ändras därför formuleringen i den föreslagna bestämmelsen enligt förslaget från Luleå stift.

En särskild fråga är vem som ska vara domprost och därmed kyrkoherde när en flerpastoratssamfällighet som innefattar en domkyrkoförsamling övergår till att bli ett pastorat. Utredningen har i övergångsbestämmelserna punkten 6 berört detta. I kommentaren till övergångsbestämmelsen konstateras att frågan berör hela det nya pastoratet och alla dess församlingar. Därför ska kyrkonämnden i den berörda flerpastoratssamfälligheten utse ledamöter i tillsättningsnämnden om det blir aktuellt att kalla in en sådan (se nedan).

Den föreslagna regleringen innebär att den person som är domprost vid utgången av år 2013 inte automatiskt blir domprost och kyrkoherde i det nya pastoratet. Det är arbetsgivaren, dvs. kyrkonämnden, som formellt avgör om kyrkoherdetjänsten ska ledigförklaras eller inte. Som Arbetsgivarorganisationen har påpekat kan det också vara indelningsdelegerades arbetsutskott som fullgör den funktionen i vissa fall (se vidare om indelningsändringar nedan). Med hänsyn till att det här är fråga om en befattning som domprost bör det ske ett samråd i frågan med stiftet. Om tjänsten ledigförklaras blir det tillsättningsnämnden som, i likhet med vad som nu gäller, ska tillsätta befattningen. Om arbetsgivaren i samråd med stiftet bedömer att den som redan är domprost uppfyller de kvalifikationer som krävs för den nya kyrkoherdebefattningen i pastoratet, behöver ingen ny tillsättning av domprost ske. I sådant fall blir det inte heller aktuellt att kalla in tillsättningsnämnden. Kyrkostyrelsen återkommer till den mer principiella frågan om domprostens ställning och uppgifter i det följande.

Den föreslagna övergången från flerpastoratssamfällighet till pastorat vid årsskiftet 2013/14 är inte och ska följaktligen inte heller hanteras som en indelningsändring i den ordning som är reglerad i kyrkoordningen. Inte heller övergången från pastoratssamfällighet till pastorat betraktas som en indelningsändring i kyrkoordningens mening. Däremot, om stiftsstyrelsen vill göra ändringar i den indelning som annars automatiskt kommer att gälla fr.o.m. den 1 januari 2014, blir förstås de vanliga bestämmelserna i 37 kapitlet i kyrkoordningen tillämpliga.

Det är sammantaget lämpligt att frågan om de nya pastoratens namn får en generell lösning genom en övergångsreglering. På så sätt behöver inte stiftsstyrelserna fatta en mängd namnändringsbeslut som inte har samband med beslut om indelningsändring. Kyrkostyrelsen föreslår att det nya pastoratets namn bildas ur

den nuvarande samfällighetens namn, till exempel får det pastoratet som bildas av Xs kyrkliga samfällighet namnet Xs pastorat, och att detta ska regleras i en övergångsbestämmelse.

Göteborgs kyrkliga samfällighet

Om Strukturutredningens förslag går igenom önskar bl.a. Göteborgs kyrkliga samfällighet och Göteborgs stift i sina yttranden en övergångsperiod för Göteborgs kyrkliga samfällighet för att man ska kunna förbereda en indelning av samfälligheten i flera pastorat. De hänvisar till samfällighetens storlek och dess långa historia som gör att man inte ens har någon tidigare organisation att falla tillbaka på. Göteborg beskrivs som en mycket segregerad stad där den gemensamma ekonomin har fyllt en utjämnande funktion. Vidare beskrivs gemensamma verksamheter som på något sätt behöver organiseras om ifall samfälligheten delas i flera pastorat. Stiftelserna Jourhavande präst och Kyrkans Familjerådgivning i Göteborg oroar sig för att församlingar inte kommer att anse sig ha råd att satsa på dessa verksamheter som för närvarande finansieras via samfälligheten. Särskilt nämns i flera yttranden begravningsverksamheten vars delning i så fall blir en krävande uppgift.

Stiftsstyrelsen i Göteborg anser att det för att man ska kunna planera och genomföra en ordnad övergång från nuvarande flerpastoratssamfällighetskonstruktion till en kommande ordning som efter en övergångsperiod kommer att innehålla ett antal pastorat behövs en övergångsperiod på två år. Fördelen med en sådan plan är att de nya juridiska personerna då kommer att finnas på plats både under tiden när delningen ska genomföras och när samfälligheten upphör.

Med anledning av det anförda är kyrkostyrelsen beredd att tillåta ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet fram till den 1 januari 2016.

Övergångslösningen kommer dock att innebära vissa komplikationer för kyrkovalet år 2013. För att valet ska kunna genomföras utan alltför stora problem gäller dock att valet inom samfälligheten ska följa en något förenklad modell, nämligen att samfälligheten bildar en enda valkrets och att det väljs ett kyrkofullmäktige som beslutande organ i enlighet med det regelverk som föreslås gälla kyrkofullmäktige i pastorat. Vidare ska samtliga församlingar som ingår i samfälligheten ha samma slags beslutande organ om det där ska genomföras direkta val. Kyrkostyrelsen föreslår att det ska vara kyrkofullmäktige. Samtliga dessa organ ska ha samma antal mandat och ersättarkvoten ska vara hälften. Detta för att undvika att det behöver fattas lokala beslut som ska fastställas av stiftsstyrelsen. För att vara valbar i ett direktval till en församling som ingår i samfälligheten krävs kyrkotillhörighet i den församlingen. Kyrkostyrelsen föreslår även att det endast ska gå att förtidsrösta till församlingarna inom Göteborgs kyrkliga samfällighet på röstningslokaler inom samfälligheten och att möjligheten att brevrösta i dessa församlingsval ska begränsas. På så sätt kan förhoppningsvis riskerna minska i den tidspressade hanteringen som kyrkovalet innebär. Vidare behöver kyrkostyrelsen bemyndigas att fatta övriga nödvändiga beslut som krävs för kyrkovalets genomförande inom Göteborgs kyrkliga samfällighet. Kyrkostyrelsen behöver också fatta beslut om vissa avvikelser från de valbestämmelser som styrelsen har utfärdat.

Kyrkostyrelsen noterar att det kommer att uppstå en särskild problematik med den icke-territoriella Tyska Christinae församling som nu ingår i Göteborgs kyrkliga samfällighet. Det blir svårt för församlingen att ingå i ett pastorat så som de föreslagna bestämmelserna är formulerade vad gäller pastorat och församlingar som ingår i ett pastorat. De särskilda villkoren som gäller för Tyska Christinae församling finns, bortsett från kyrkoordningen, i Drottning Christinas stadgar och

ett avtal mellan Svenska kyrkan och EKD. Dessa gäller bl.a. utseende av kyrkoherde och kyrkoråd. Att församlingen ingår i samfälligheten har inneburit fördelar för församlingen i form av den gemensamma ekonomin, fastighetsskötseln, administrationen och begravningsverksamheten. Församlingen saknar egen kyrkogård. Om församlingen efter årsskiftet 2013/14 skulle vilja ingå i ett pastorat behövs undantagsbestämmelser vad gäller kyrkorådet, församlingsinstruktionen, det kyrkliga valet och eventuellt kyrkoherden. Kyrkostyrelsen avser att följa upp frågan eftersom den behöver en särskild lösning.

Domprostens ställning och uppgifter

Domprostens uppgifter vid sidan av kyrkoherdeuppgifterna ifrågasätts i några remissvar. Även tillsättningsförfarandet som ändrades genom kyrkomötesbeslut år 2009 tas upp i några yttranden.

Strukturutredningen har inte berört domprostens uppgifter. Demokratiutredningen behandlade i betänkandet *Styra och leda* (SKU 2008:1) främst tillsättningen av domprost men även domprostens uppgifter. Enligt den då gällande ordningen hade stiftsstyrelsen ansvar för tillsättningen. I betänkandet hänvisades vidare till Stiftsorganisationsutredningen från 1996 och till betänkandet *Arbetet på olika nivåer* (SKU 1998:3). I Stiftsorganisationsutredningen beskrevs domprostens uppgifter enligt följande: ledamot och vice ordförande i domkapitlet, biskopens ersättare i stiftsstyrelsen biträde åt biskopen, teologisk och pastoral resurs och ansvarig för gudstjänstlivet i domkyrkan. Nivåutredningen knöt i detta sammanhang an till kontraktsprostarna som en resurs i deras funktion som biträde åt biskopen i samband med visitationer och andra tillsynsärenden. Därmed utkristalliserades främst tre uppgifter för domprosten, vice ordförande i domkapitlet, biskopens ersättare i stiftsstyrelsen och den ansvariga för gudstjänstlivet i domkyrkan.

Demokratiutredningen fick genom att ställa frågor till stiftens kanslichefer en viss uppfattning om omfattningen av domprostarnas stiftsuppgifter. Andelen varierade från 6–7 procent av en heltidstjänst till ca 25 procent. Kyrkostyrelsen anförde i skrivelsen *Styrning och ledning m.m.* till 2009 års kyrkomöte att domprostens stiftsansknutna uppgifter har sådan betydelse och är av sådan omfattning att det inte är lämpligt att tillsättningen sker i samma ordning som för kyrkoherdar i övrigt. Vidare avvisade kyrkostyrelsen tanken att stiftsuppgifterna skulle frikopplas från uppgiften som kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen. Med denna motivering anslöt sig styrelsen till Demokratiutredningens förslag om en tillsättningsnämnd med ledamöter utsedda av dels stiftsstyrelsen, dels domkyrkoförsamlingen.

Denna ordning kritiserar av några remissinstanser som menar att domkyrkoförsamlingen borde ha det avgörande inflytandet vid tillsättningen av domprosten. Även domprostens ställning och uppgifter som sådana ifrågasätts i yttrandena. Med Strukturutredningens förslag anses situationen bli särskilt problematisk för de domkyrkoförsamlingar som ingår i flerpastoratssamfälligheter. Domprostens arbetsområde som kyrkoherde i det blivande pastoratet som kommer att omfatta den nuvarande flerpastoratssamfälligheten blir i vissa fall avsevärt större än tidigare. Det ifrågasätts även om samma person kan vara kyrkoherde i ett så stort pastorat och samtidigt ha stiftsuppgifter.

Kyrkostyrelsen vill påminna om att domprostfunktionen har en månghundra-årig tradition inom Svenska kyrkan och att domprosten har viktiga uppgifter i såväl stiftet som domkyrkoförsamlingen och bildar en länk mellan dessa. Kyrkomötet har nyligen avvisat alternativet att skilja på dessa uppgifter. Kyrkostyrelsen anser dock, med anledning av de nu föreslagna ändringarna, att en översyn av domprostens

ställning, uppgifter och tillsättning behövs. Det kan lämpligen ske i samband med den kontaktsutredning som kyrkostyrelsen aviserar i avsnitt 3.7.

3.5 Inga andra samverkansformer

Kyrkostyrelsens förslag: I kyrkoordningen regleras inga andra samverkansformer på lokal nivå än samverkan mellan församlingar i ett pastorat.

Dock ska bestämmelserna om Samfälligheten Gotlands kyrkor finnas kvar tills vidare.

En utredning om särskilda samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten ska tillsättas och rapporteras till kyrkomötet 2013.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens utom vad gäller Samfälligheten Gotlands kyrkor. Strukturutredningen föreslog inte heller någon utredning om samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

I kyrkoordningen regleras inte några andra samverkansformer på lokal nivå än samverkan mellan flera församlingar i ett pastorat.

Ja	Efter viss justering	Nej
79,3%	6,7%	14,0%

Kommentarer till detta förslag lämnades av några remissinstanser under frågan om flerpastoratssamfälligheter och citeras där.

Stiftsstyrelsen i Göteborg (nej) menar att det kan finnas skäl att pröva något som motsvarar kommunförbund.

Flera remissinstanser önskar möjlighet att bilda partiella samfälligheter.

Arnäs, Gideå och Trehörningsjö samf. (nej) skriver: "Det bör finnas möjligheter till samverkan mellan pastoraten som regleras i kyrkoordningen. Detta kan gälla t.ex. administration, ekonomi, fastigheter, begravningsverksamhet, IT, information o.dyl. Sådan samverkan bör inte ske i för stora enheter, som t.ex. stift eller nationell nivå, eftersom samverkan mellan för stora geografiska områden eller för många kontrahenter tenderar att underminera den lokala nivåns styrka och försämra den lokala arbetsmiljön. Lämplig geografisk storlek för samverkan är kommun eller kontrakt. Samverkan i större omfattning riskerar att driva kyrkan i en centralisering som på sikt betydligt försämrar församlingarnas möjligheter att kunna fortsätta vara den primära enheten annat än på papperet."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Strukturutredningens ambition har varit att skapa en så enkel och flexibel lokal struktur som möjligt. Förslagen har därför som utgångspunkt att inte mer än nödvändigt ska regleras. Det ska lämnas öppet för församlingar och pastorat att finna lokala lösningar utifrån de förutsättningar som råder. Detta i sin tur grundar sig på övertygelsen om att de som vill samverka inom ett visst område är bäst skickade att bedöma vad som i ett enskilt fall är den lämpligaste samverkansformen.

Ett antal remissinstanser tar upp begravningsverksamheten och behovet av samverkansformer mellan begravningshuvudmän när de i sina yttranden listar områden som borde ha utretts eller utredas.

Begravningsverksamheten har varit föremål för den statliga begravningsutredningen som inte ledde till några ändringar rörande huvudmannastrukturen eller avgiftskonstruktionen. Avgiftsfrågan har behandlats vidare inom regeringen och förslag om en gemensam begravningsavgiftssats har remissbehandlats nyligen. Något beslut har ännu inte fattats i frågan.

Kyrkostyrelsen menar att det, även med tanke på de diskussioner som har förts med anledning av de statliga initiativen, finns anledning att se närmare på de särskilda behov av samordning som kan finnas för begravningsverksamheten och avser därför att utreda olika samverkansmöjligheter för denna verksamhet. Styrelsen har för avsikt att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte.

I skrivelsens avsnitt 4.2 framgår att kyrkostyrelsen inte lägger fram något förslag om att stiften ska ta över ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnader vilket Strukturutredningen föreslog. Som en konsekvens föreslog utredningen vidare att Samfälligheten Gotlands kyrkor skulle upphöra. Kyrkostyrelsens ställningstagande innebär att regleringen av Samfälligheten Gotlands kyrkor finns kvar i kyrkoordningen tills vidare.

3.6 Förenklingar

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska inte längre anges att nämnder på stiftsnivå eller att andra organ tillsatta av kyrkomötet än kyrkostyrelsen får väcka ärenden i kyrkofullmäktige. Vidare ska bestämmelser om följande utgå:

- att det får ställas frågor i kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige
- att det kan ske slutna omröstningar i fullmäktige vid tillsättning av befattningar
- att kyrkorådet ska göra framställningar till vissa organ
- att stiftsstyrelsen ska göra framställningar till vissa organ
- att kyrkorådet och stiftsstyrelsen får begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda.

Utredningens förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens utom vad gäller bestämmelsen om att stiftsstyrelsen ska göra framställningar till vissa organ.

Remissinstanserna

Enkätfrågorna

Det ska inte längre anges att nämnder på stiftsnivå eller att andra organ tillsatta av Kyrkomötet än Kyrkostyrelsen får väcka ärenden i kyrkofullmäktige.

Ja	Efter viss justering	Nej
91,8%	1,6%	6,5%

Av kommentarerna att döma har frågan av många uppfattats som svårbegriplig. En fjärdedel av remissinstanserna har avstått från att svara på den. Utredningens motivering anses inte heller vara tillräckligt upplysande.

Bestämmelserna om frågor i kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige utgår.

86,6%	1,5%	11,9%
-------	------	-------

En femtedel av remissinstanserna avstår från att ta ställning till förslaget. *Luleå och Stockholms stift* avstyrker förslaget. *Luleå* med motiveringen: "Möjligheten att ställa frågor är ett viktigt kontrollmedel för ledamöter i fullmäktige. Luleå stift har erfarenhet att denna möjlighet utnyttjas, om än inte ofta, och vi ser därför inget skäl till att ta bort regleringen om detta i kyrkoordningen." *Stockholm*: "Vi anser att frågeinstitutet som det är reglerat idag ska kvarstå. Hur det närmare ska

KsSkr 2012:5 utformas får respektive beslutande organ reglera i den egna arbetsordningen.”
Länna, Blidö och Riala samf. (ja): ”Under förutsättning att det därmed inte är förbjudet.”

Bestämmelserna om att det kan ske slutna omröstning i fullmäktige vid tillsättning av befattningar utgår.

80,0%	0,9%	19,1%
-------	------	-------

Flera av dem som avstyrker förslaget hänvisar till att personval ska ske med slutna omröstning.

Bestämmelserna om att kyrkorådet ska göra vissa framställningar till vissa organ utgår.

88,9%	1,3%	9,8%
-------	------	------

Voxtorps förs. (uee just.): ”Kan vara en styrka i att det står kvar. Det säger en del om Kyrkorådets uppgift och auktoritet.”

Bestämmelser om att kyrkorådet och stiftsstyrelsen får begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda utgår.

81,6%	2,3%	16,1%
-------	------	-------

Vissa remissinstanser vill ha kvar bestämmelsen för säkerhets skull.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Som framgår av vad som tidigare har redovisats (avsnitt 3.1) har en av kyrkostyrelsens utgångspunkter för de förslag som nu läggs fram, i likhet med utredningen, varit att åstadkomma en enkel och samtidigt flexibel struktur på den lokala nivån. Där så har ansetts lämpligt och möjligt har kyrkostyrelsen därför förordat mindre av kyrkoordningsreglering till förmån för ökade möjligheter att göra lokala anpassningar/ordningar. Mot den bakgrunden anser kyrkostyrelsen att det är bra om det går att ytterligare förenkla kyrkoordningen genom att några av de detaljbestämmelser som finns idag tas bort.

Den rätt att *väcka ärenden i kyrkofullmäktige* som bl.a. nämnder på den nationella nivån och på stiftsnivån har idag bör inte finnas kvar. Motivet till förslaget är att nämnderna enligt kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (2012:3) inte kommer att finnas kvar. Som utredningen noterar har denna möjlighet knappast heller använts i praktiken. Däremot kan det finnas skäl att, som utredningen har föreslagit, behålla möjligheten för kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen samt domkapitlet att väcka sådana ärenden.

Även när det gäller det s.k. *frågeinstitutet* delar kyrkostyrelsen utredningens bedömning att det torde sakna praktisk betydelse. Att fullmäktige även framgent och utan att detta behöver regleras i kyrkoordningen ska kunna inhämta upplysningar från ledamöter i kyrkorådet (och om det är fråga om pastorat, från församlingsråden) kan tyckas närmast självklart. Om det anses angeläget finns möjligheten att lokalt besluta om en sådan ordning.

När det gäller *slutna omröstning* i kyrkofullmäktige vid anställning av personal kan noteras att nästan en femtedel av dem som har tagit ställning till förslaget har avstyrkt det. Av kommentarer att döma har förslaget inte varit tillräckligt tydligt formulerat. Förslaget till ändring berör endast *kyrkofullmäktige*, eftersom det där inte ska förekomma att man beslutar i ärenden om anställning av personal. Däremot ska det självfallet finnas kvar en sådan möjlighet för *kyrkorådet*. Som utredningen noterat kräver det att en följdändring görs i kyrko-

rådsbestämmelserna, eftersom dessa idag hänvisar till vad som gäller för fullmäktige. Således föreslås ett tillägg i 4 kap. 18 § som innebär att slutna omröstning även i fortsättningen ska tillämpas i kyrkorådet vid tillsättning av en befattning.

Kyrkostyrelsen ansluter sig också till utredningens bedömning att kyrkorådets möjlighet att göra *framställningar till vissa organ*, exemplifierade i betänkandet (s. 256), är något som bör vara närmast självklart för en styrelse varför det inte behöver regleras i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen anser att motsvarande bedömning bör gälla stiftsstyrelsens möjlighet att göra framställningar till statliga och kommunala myndigheter och föreslår därför motsvarande ändring i 7 kap. 8 §.

Enligt föreliggande förslag ska nämnder på den lokala nivån inte längre finnas kvar. I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 föreslås att det inte heller på stiftsnivån ska finnas några nämnder. Vidare torde det vara en självklarhet att kyrkorådet kan *inhämta yttranden och upplysningar* från de anställda. Därför kan nuvarande bestämmelser om att kyrkorådet får begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen utgå.

3.7 Kontraktsutredning m.m.

Kyrkostyrelsens förslag: En utredning ska tillsättas om kontraktets ställning och uppgifter samt om domprostens ställning m.m.

Utredningens förslag överensstämmer kyrkostyrelsens vad gäller kontraktets ställning och uppgifter.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Det bör genomföras en särskild utredning om kontraktets ställning och uppgifter.

Ja	Efter viss justering	Nej
92,8%	1,3%	5,9%

Förslaget får ett starkt stöd av remissinstanserna. Synpunkterna handlar ofta om kopplingar till Strukturutredningens uppdrag, till exempel att utredningsbehovet är föranlett av Strukturutredningen eller att kontraktets ställning borde utredas innan andra beslut fattas. Vidare menar några att kontrakten fyller sin uppgift som den är formulerad i dag.

Strängnäs stift (just.) vill ha ett klarläggande tillägg: "En särskild utredning bör göras med tanke på de ändrade förhållandena i kommande strukturen." I övrigt tillstyrker stiftet utredningens förslag. *Växjö stift* (ja) tillägger: "Stiftsstyrelsen bejakar att kontrakten har olika funktion och uppgifter i olika delar av landet."

Bro förs. (ee nej): "Redan idag kan stiftet reglera kontraktsindelning. Vid behov vänta med utredning." *Solna förs.* (ee nej): "Det är rimligt att utreda hur indelningen i kontrakt skall ske, men inte någon förändring av kontraktets roll." *Lagga förs.* (uee nej): "Nej, kontrakten fyller en mening beträffande tillsyn, arbetsmiljö och fortbildning." *Fardhems förs.* (uee nej): "Det torde vara en felsyn att säga som utredningen, att 'kontrakten är ett utflöde av stiftet'. Kontraktsprosten har traditionellt varit biskopens förtroendeman bland kontraktets präster."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen anser att det på grund av de föreslagna ändringarna i den lokala strukturen, som innebär att pastoraten i många fall blir mycket större än vad som

nu är fallet, behövs en översyn av kontraktens ställning och uppgifter. Ändringarna i den lokala strukturen motiverar även en översyn av kontraktsindelningen. Förslaget tillstyrks av en stor majoritet av remissinstanserna som framför varierande synpunkter på kontrakten och deras uppgifter.

Styrelsen avser därför att tillsätta en utredning om kontraktsindelningen och kontraktens uppgifter. Denna utredning ska också, som tidigare har nämnts (2.4), se över frågor om domprostens ställning m.m.

4 Stiftsuppgifter

4.1 Stiftens tillsyn av församlingarnas förvaltning

Kyrkostyrelsens förslag: Stiftens främjande och tillsyn ska avse även förvaltningen hos pastorat och församlingar.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Stiftens främjande och tillsyn ska även avse förvaltningen hos pastorat och församlingar.

Ja	Efter viss justering	Nej
74,6%	6,9%	18,5%

Många remissinstanser tycker att förslaget är bra och nödvändigt. Huvudparten av dem som avstyrker förslaget gör det med hänvisning till församlingars självständighet och att denna uppgift sköts av revisorerna. Ordet tillsyn upplevs som negativt av många och ordet främjande som positivt. Sanktioner efterlyses. Klarlägganden om domkapitlets respektive stiftsstyrelsens uppgifter i frågan om tillsyn och främjande efterfrågas. Det ställs kritiska frågor angående ansvaret för arbetsmiljön som enligt remissinstanserna närmast är arbetsgivarens ansvar.

Av de sammanlagt 26 stiftsorganen svarar 19 *ja* på frågan utan att uppgöra någon problematik i användandet av begreppet *stiftet*. *Stiftsstyrelsen i Uppsala* (just.) anser att ansvarsfördelningen mellan stiftet och den lokala nivån behöver preciseras tydligare än i utredningsförslaget. *Domkapitlet i Linköping* (nej): "Det framgår inte vad som ingår i det som här kallas förvaltning. Förslaget är alltför diffust motiverat samtidigt som risk föreligger att det blir en dubbel tillsyn av pastorat och församlingars förvaltning eftersom den också måste underställas den revision som Kyrkoordningen stadgar. Bättre är att stiftet använder sig av den revision som årligen görs." *Växjö stift* (just.): "Det bör skrivas ut att det är biskop och domkapitel som utöver tillsyn, samt att stiftsstyrelsen får detta uppdrag kring församlingarnas/pastoratens förvaltaruppdrag. Gärna förenklingar men inte så att det blir otydligt." *Lunds stift* (ja): "Förslaget att stiftet också ska ha tillsyn över förvaltningen och inte endast över ämbetsbärarna och församlingsverksamheten är bra. Stiftet och församlingarna som pastorala nivåer hör ihop och är delar av Svenska kyrkan och den världsvida kyrkan." *Domkapitlet i Göteborg* menar "att förslaget att tillsynen uttryckligen även ska komma att avse förvaltningen hos pastorat och församlingar endast innebär ett förtydligande av vad som redan i dag gäller. Biskop och domkapitlet har redan med stöd av kyrkoordningen utövat tillsyn även i denna del. Domkapitlet har dock ingen erinran mot att bestämmelsen i 57 kap 1 § blir tydligare så att även "förvaltningen" anges. Domkapitlet ifrågasätter att det är "stiftet" som enligt 57 kap 1 § kyrkoordningen som ska utöva tillsynen över församlingar och pastorat. Domkapitlet menar att det

fortfarande bör vara biskop och domkapitel som ska ha tillsynen. --- Om förslaget "stiftet" i 57 kap 1 § antas av Kyrkomötet måste det ske en komplettering i kyrkoordningen avseende p 4 "granskning av hur präster och diakoner ..." med angivande av att det är domkapitlet som utövar denna granskning."

Knivsta samf. (just.): "Ansvarsfördelningen mellan stiftet och den lokala nivån behöver preciseras på ett tydligare sätt än i utredningsförslaget, liksom domkapitlets roll med tillsyn. Det är genomgående oklart vilket organ på stiftet som avses. *Malmö samf.* (ja): "Erfarenheten visar att detta är en välkommen utvidgning av stiftets ansvar." *Karlstads samf.* (ja): "Det är bra att även denna dimension dvs 'förvaltningen' tas med i tillsynen av församlingar och pastorat. Den tidigare något ensidiga inriktningen på de pastorala frågorna har inte varit tillräcklig. För att få en helhetssyn måste hela den förvaltningsmässiga delen tas i beaktande. Om tillsynen ska omfatta även pastoratets förvaltning, behöver det utredas närmare hur en sådan ska genomföras och integreras med den nuvarande pastorala tillsynen, eftersom det är ett nytt område för stiftet att ta sig an." *Huddinge samf.* (ja): "Vi anser det naturligt att stiftets tillsynsansvar utökas. Vikigast är främjandet samt samarbetet församling – stift – rikskyrkan/arbetsgivarorganisationen. Församlingar som 'missköter sig' bör kunna ställas under tvångsförvaltning."

Karlskoga förs. (ee ja): "Stiftens uppgift som nivå/organ för främjande och tillsyn är en god ordning, som mycket väl kan vidgas till att även avse förvaltningsfrågor. Detta kan komma väl till pass vid avgöranden i indelningsfrågor, då dessa frågor har mycket med resurser och kompetenser att göra." *Norrsunda förs.* (uee ja): "Det är viktigt att stift har kunskap om ekonomin i församlingar och pastorat för att förebygga trassel och kunna hjälpa till i tid. Det får inte bli kontroll utan främjande. Revisionen finns ju." *Uppsala domkyrkoförs.* (uee just.): "Vi ställer oss också försiktigt negativa till förslaget att stiftet ska ha främjande och tillsyn inte bara över verksamheten och även över församlingarnas förvaltning. Om stiftet kan ge stöd i ekonomiska frågor och gällande fastighetsförvaltning och liknande kan det säkert ge positiva effekter på många håll, men det behövs en tydlighet i regelverket så att stiftet inte riskerar att bli en revisionsinstans för församlingarna eller får möjlighet att styra församlingarnas ekonomi och därmed underminerar församlingarnas självstyre." *Norra Sandsjö förs.* (uee ja): "Viktigt att all förvaltning är oklanderlig. Stiftens främjande och tillsyn kan därför även gälla detta. Här måste dock stift kunna samarbeta och ta tillvara varandras kompetens. Här borde tre - fyra stift kunna samarbeta, så att inte uppgifterna bleve mera betungande." *Örebro Nikolai förs.* (uee ja): "Förslaget stärker en av utredningens grundtankar att verksamhet och resurser ska hållas samman som vi är positiva till. Viktigt att stiften skaffar sig god kompetens inom förvaltningsområdet." *Nätra förs.* (uee just.): "Frågor gällande arbetsmiljö är normalt en fråga mellan arbetsgivare och fackliga organ. Arbetsgivarorganisationerna och facken har väl upparbetade rutiner för att bevaka dessa frågor. --- Angående arkiveringsfrågor finns det skäl att stiftsnivån ges en förvaltande tillsyn."

Kyrkans Akademikerförbund avstyrker förslaget med motiveringen att förvaltningen är relaterad till arbetsgivarrollen.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

I 6 kap. 4 § i kyrkoordningen, som beskriver stiftets uppgifter idag, anges att stiftet ska främja och ha tillsyn över den kyrkliga verksamheten utifrån församlingens grundläggande uppgift. Genom det föreslagna tillägget görs det tydligt att stiftet också ska främja en god förvaltning i församlingar och pastorat och utöva tillsyn över den förvaltningen. Kyrkostyrelsen noterar, i likhet med utredningen,

att stiftets uppgifter har förändrats sedan kyrkoordningens tillkomst och att det aktuella tillägget därför i någon mån kan ses som ett klarläggande av vad som redan gäller.

Tillsynen och främjandet över förvaltningen innefattar bland annat ett övergripande tillsynsansvar över ekonomi där till exempel församlingar kommit på obestånd. Sådana fall har redan inträffat. Bland annat av denna anledning är det viktigt att stiftens främjande- och tillsynsansvar även för förvaltningen anges i kyrkoordningen så att stiftet har ett tydligt mandat att utgå från.

Några remissorgan uttrycker att det finns risk för att en tillsyn från stiftet över förvaltningen kan komma i konflikt med den revision av församlingarnas och pastoratets verksamhet som regleras i kyrkoordningen. Detta är givetvis inte avsikten och någon dubbel tillsyn ska inte förekomma. Stiftets tillsyn och främjande är inte avsedd att till någon del inkräkta på det uppdrag som ligger inom revisionens ansvarsområde utan är av mer övergripande natur. Som exempel kan nämnas hjälp till församlingar och pastorat att ha goda rutiner för diarieföring och arkivering. Det kan i det sammanhanget noteras att Riksarkivet i en granskningsrapport har pekat på stora brister i arkivhanteringen av de allmänna handlingar som förekommer i den lokala verksamheten.

Stiftet kan vidare vara till stöd och hjälp vid flera andra administrativa funktioner. I frågor som rör kyrkobokföringen har stiftet redan den funktionen genom sina särskilt utsedda sakkunniga. Ärenden rörande fastighetsförvaltning är ett annat område där det ofta behövs en mer omfattande kompetens än den som finns på lokalplanet, särskilt hos mindre enheter.

Några remissorgan menar att det tydligare bör uttryckas i kyrkoordningen vilket stiftsorgan som ska ha ansvar för tillsynen över församlingarna och pastoraten i olika situationer. Kyrkostyrelsen vill med anledning av detta anföra följande.

När kyrkoordningen idag beskriver stiftets främjande- och tillsynsfunktion i det tidigare nämnda 6 kapitlet talas om just ”stiftet” utan att det närmare preciseras vilket av stiftsorganen som avses. Det framgår av andra bestämmelser i kyrkoordningen om det är domkapitlet eller stiftsstyrelsen som har att fullgöra en viss uppgift.

Däremot, när det i 57 kap. i kyrkoordningen beskrivs närmare vad tillsynen över bl.a. församlingarnas verksamhet avser, talas enbart om biskop och domkapitel. Detta kan möjligen sägas vara relevant i förhållande till flera av de uppgifter som sedan räknas upp i kapitlets 1 § och som, enligt särskilda bestämmelser i andra kapitel, faller på just biskopen eller domkapitlet. Däremot, när det gäller första punkten i 1 §, som talar om råd, stöd och hjälp bl.a. i rättsliga frågor, går det inte att lika entydigt säga att detta enbart är en tillsynsuppgift för biskop och domkapitel. Den sortens tillsyn som där beskrivs torde redan i dag till vissa delar avse sådant som stiftsstyrelsen tar ansvar för, bland annat genom att tilldela resurser till stiftskansliet. Av det skälet delar kyrkostyrelsen utredningens uppfattning att den förvaltningstillsyn som vi nu vill tydliggöra att stiftet har, lämpligen bör komma till uttryck, genom att ”förvaltningsfrågor” läggs till även här.

Mot denna bakgrund är det inte längre motiverat att bara tala om biskopens och domkapitlets tillsyn i 57 kap. utan om *stiftets* tillsyn. Detta tydliggör också, som utredningen påpekar, att främjande och tillsyn hör nära samman och bör ses som olika aspekter av stiftets uppdrag.

Göteborgs domkapitel och stiftsstyrelse har föreslagit att det i så fall tydligare ska framgå att det är domkapitlet som ansvarar för granskningen av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften (se punkten 4 i 57 kap. 1 §). Kyrkostyrelsen kan instämma i att uppräkningsfrågan i

57 kap. 1 § inte är fullt ut konsekvent i det avseendet eftersom det finns särskilda bestämmelser i kyrkoordningen som säger något om detta och som är möjliga att hänvisa till. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det görs en hänvisning till relevanta kapitel även i punkten 4.

Några remissinstanser menar att det ska finnas möjligheter till sanktioner, t.ex. i form av "tvångsförvaltning" eller annan åtgärd. Som utredningen noterar finns det i praktiken ett yttersta ansvar hos Svenska kyrkan som trossamfund även för de lokala ekonomiska förhållandena. Om en församling eller ett pastorat skulle komma på obestånd måste Svenska kyrkan på nationell nivå eller stiftet ta ett ansvar. Kyrkostyrelsen vill här erinra om vad som uttalades i utredningen *Styra och leda* (s. 252) där såväl frågan om sanktioner vid brott mot kyrkoordningen som frågan om tvångsförvaltning också diskuterades.

Med utgångspunkt från att församlingen är Svenska kyrkan på lokal nivå – kyrkan framträder som församlingar – kan det finnas skäl som talar för att stiftet i vissa fall och för viss tid skulle kunna ta över församlingsstyrelsen. Primärt torde detta vara aktuellt om församlingen inte fullgör sin grundläggande uppgift eller bedriver en verksamhet som uppenbart står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Med det faktiska ekonomiska beroende som finns mellan delarna och helheten kan det också finnas skäl för någon form av tvångsförvaltning om en församling eller samfällighet riskerar att gå över styr ekonomiskt. (s. 252)

Det har enligt vad kyrkostyrelsen erfarit redan förekommit sådana situationer och de har kunnat hanteras inom ramen för stiftets tillsyns- och främjanderoll. Kyrkostyrelsen finner därför inte skäl att nu införa någon särskild reglering om detta i kyrkoordningen.

4.2 Stiftens ansvar för kyrkobyggnader

Kyrkostyrelsens förslag: En utredning ska tillsättas angående det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna. En översyn av utjämningsystemet ska också göras.

Utredningen föreslår att stiftet övertar ansvaret för vård och underhåll av de kyrkobyggnader inom stiftet som ägs av en församling samt vissa inventarier. Detta föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Utredningen föreslår också visst kompletterande utredningsarbete om genomförandefrågor.

Remissinstanserna

Enkätfrågorna

Stiftet ska ha det ekonomiska ansvaret för vård och underhåll av de kyrkobyggnader i stiftet som ägs av en församling och ha ansvar för vård och underhåll av kyrkobyggnader enligt en i kyrkoordningen given bestämning av stiftets ansvarsområde. Stiftet ska även ha ansvar för sådana inventarier som avses i bestämmelserna i 4 kap. 6 § i kulturminneslagen.

Ändringarna i ansvarsfördelningen avseende kyrkobyggnader ska träda i kraft den 1 januari 2015.

Ja	Efter viss justering	Nej
38,2%	19,8%	42,0%

Ja- och nej-svaren från både stiftet och församlingar utan egen ekonomi väger ungefär lika. I de övriga två grupperna väger nej-svaren tyngre.

Det finns rikligt med kommentarer till detta förslag och många av dem är långa och innehåller listor på frågor som borde utredas innan beslut kan fattas. Många remissinstanser menar att förslaget inte är tillräckligt underbyggt för att man ska kunna ta ställning till det. Den kanske vanligaste invändningen från den lokala nivån är att man där vill själv ta hand om sin kyrka eftersom den är så viktig för både församlingen och för hela bygden. Församlingarna är dock inte negativa till att stiftet skulle erbjuda stöd i form av rådgivning. Men det finns även församlingar som gärna vill se att stiftet tar över ansvaret för vården och underhållet av kyrkobyggnaderna. Länsstyrelserna/länsantikvarierna är till övervägande del negativa till förslaget, främst för att det innehåller så många oklarheter. I flertalet av länsantikvariernas yttranden påpekas att det lokala engagemanget för kyrkobyggnaden är av central betydelse och att det behövs en plan för hur detta engagemang kan hållas vid liv, om vård och underhåll inte längre skulle vara ett lokalt ansvar.

På stiftsnivån avstyrker *Västerås, Växjö, Göteborgs och Visby stift samt Domkapitlet i Linköping och stiftsstyrelsen i Stockholm* förslaget. *Domkapitlet i Uppsala* (ja) ifrågasätter om ändringarna kan träda i kraft så snart som 2015. *Stiftsstyrelsen i Uppsala* (ja) vill också skjuta fram reformen för att man ska hinna utreda ett antal frågor som räknas upp. *Stiftsstyrelsen i Linköping* (just.) och *Domkapitlet i Linköping* (nej) anser att frågan måste utredas vidare. *Stiftsstyrelsen i Skara* (just.): "Stiftsstyrelsen är i grunden positivt inställd till förslaget. Detta leder till att stiftet får ansvar för kyrkornas bestånd och där de lokala enheterna tvingas släppa ansvaret för kyrkobyggnaderna. Förslaget är nödvändigt då större delen av de lokala kostnaderna i mindre pastorat idag går till kyrkobyggnader. *Stiftsstyrelsen i Västerås* (nej) menar att en alternativ lösning skulle vara kontraktssvise fastighetssamordnare för förvaltningen av samtliga fastigheter i ett pastorat. *Växjö stift* (nej) hänvisar till att församlingar och samfälligheter förvaltar ett brett spektrum av fastigheter och begravningsplatser vilket inte berörs i utredningen. "Kyrkostyrelsen bör istället utreda möjligheterna till att skapa resurser för att förse nuvarande förvaltare med nödvändig kompetens. Stiftets möjligheter till stöd till den lokala förvaltaren bör intensifieras." *Lunds stift* (ja) menar att förslaget är nödvändigt. *Visby stift* menar att varje stift ska bestämma själv hur frågan ska lösas. Stiftet vill ha kvar Samfälligheten Gotlands kyrkor.

Umeå samf. (nej): "Vi befarar att medel kommer att överföras till byggnader med låg kyrklig aktivitet i glesbygder, till priset av minskad verksamhet där de stora befolkningskoncentrationerna finns."

Farsta förs. (ee nej): "Det vore att föredra om stiftet i stället har personal med kompetens som kan bistå konsultativt i underhållsfrågor gällande fastigheter. Många kyrkotillhöriga känner också ett mycket starkt engagemang för "sin kyrka" och kanske finns en risk att detta skulle minska om möjligheten att påverka blir mindre." *Alseda förs.* (ee nej): "Församlingarna har inte råd med sina kyrkor och det är inte underhållet som är boven i dramat utan driften. --- En bättre lösning vore att stiftet eller rikskyrkan tog hand om både underhåll och drift och att församlingarna betalade hyra för kyrkorna." *Karlskoga förs.* (ee nej): "Är det en god ordning att både vara förvaltande och utöva tillsynen över den samma? En princip som vi menar bör gälla är att ägande och förvaltningsansvar skall följas åt. En annan att tillsyn skall utövas av annat organ. --- Vi tror inte det är attraktivt för våra medlemmar att betala en stor del av avgiften för kyrkobyggnader som de inte har en relation till."

Norrsunda förs. (uee nej): "Inget av dessa problem kan lösas effektivt genom centraliserat ansvar för vård och underhåll. Den totala penningssumman är ändå densamma. Få pastorat har sådan ekonomi att de kan bära den ökade kostnaden till stiftet som blir följderna av detta. --- En tänkbar kortsiktig möjlighet är att stiftet genom en mindre avgiftshöjning bildar en fond, där de ekonomiskt sämst ställda pastoraten kan få hjälp med del av egeninsatsen vid kyrkoantikvarisk ersättning. Stiftet kan också bidra med viss expertkompetens, listor på företag med specialkompetens och upphandling." *Simrishamns förs. (uee ja):* "Stiftet har överblick och kan vid behov fatta obekväma beslut. Dessutom ger en större volym ekonomiska fördelar vid upphandling av varor och tjänster. Om stiftet får ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna skulle det kunna bli en större tyngd i kontakterna med de antikvariska myndigheterna/länsstyrelsen. Det är ofta svårt att få använda sig av kyrkoantikvarisk ersättning vid ombyggnader för att förbättra användningsmöjligheterna i kyrkorummet – de antikvariska hänsynen väger tyngre."

Arbetsgivarorganisationen listar invändningar mot förslaget som borde besvaras innan förslaget genomförs: ekonomi och verksamhetsansvar hålls inte samman, dagligt underhåll och långsiktigt underhåll hänger samman, underhåll av kyrkor används i församlingar för att sysselsätta deltids- och säsongsanställda, stiftets och församlingens verksamhetsrelaterade intressen kan kollidera, begravningsavgiften kommer att påverkas, vissa inventarier är hänförliga till begravningsverksamheten, Utrymmet för att lokalt anställa personal med fastighets-skötselkompetens minskar.

Det bör göras visst kompletterande utredningsarbete om genomförandefrågor. I det fortsatta arbetet bör prövas om det ska finnas en av Kyrkomötet tillsatt partssammansatt skiljenämnd med uppgift att lösa eventuella tvister mellan stift och lokal nivå i frågor om ansvaret för kyrkobyggnaderna.

I det fortsatta arbetet bör också prövas i vilken utsträckning Kyrkostyrelsen genom bestämmelser i kyrkoordningen bör få möjlighet att besluta om vissa närmare bestämmelser avseende ansvaret för kyrkobyggnaderna.

Ja	Efter viss justering	Nej
57,7%	9,6%	32,6%

Svaren knyter an till vad remissinstanserna har sagt under föregående fråga. Många av dem som bejakar en utredning vill ha en heltäckande utredning kring allt som de anser behövas för att man ska kunna ta ställning. *Skara stift* (nej) bejakar det första förslaget men inte de två andra. *Lunds stift* (ja) framhåller: "I det fortsatta utredningsarbetet behöver man ta hänsyn till risker för konflikter mellan stift och församlingar. En skiljenämnd kan lösa akuta frågor men knappast bidra till främjandet av goda och förtroendefulla relationer mellan stift och församlingar." *Domkapitlet i Göteborg* (nej): "Domkapitlet anser att istället en utredning bör ske hur man på alternativa vägar i olika steg kan skapa bättre förutsättningar för församlingar att klara av sitt ansvar för kyrkobyggnader, framförallt avseende ekonomi och kompetens inom fastighetsområdet."

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen konstaterar att remissinstanserna inte är beredda att tillstyrka förslaget utifrån det befintliga underlaget. Styrelsen tror ändå att den lösning som utredningen har presenterat är värd att pröva och avser att tillsätta en utredning med uppgift att ta fram ett mer genomarbetat underlag som församlingar, stift och andra berörda kan ta ställning till. Att förvaltningen av kyrkobyggnaderna skulle

flyttas till stiftet skulle, enligt styrelsens uppfattning, inte innebära att ansvaret för hur församlingen använder rummet som stöd och uttryck för sin gudstjänst skulle försvagas.

Strukturutredningen nämner att det på grund av indelningsändringar och den demografiska utvecklingen finns anledning att pröva behovet av en översyn av utjämnningssystemet. Kyrkostyrelsen avser att utreda såväl frågan om vård och underhåll av kyrkobyggnader som utjämnningssystemet.

Avsikten är att återkomma till kyrkomötet med förslag år 2016 i dessa delar.

5 Administrativ samverkan

Kyrkostyrelsens förslag: Arbetet med gemensamma administrativa system och med administrativ samverkan ska intensifieras i nära samverkan med stiftet.

Utredningens förslag överensstämmer i stort sett med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Enkätfrågan

Arbetet med gemensamma administrativa system och med administrativ samverkan ska intensifieras med syftet att i största möjliga utsträckning ha gemensamma system varav vissa bör vara obligatoriska.

Ja	Efter viss justering	Nej
69,3%	19,0%	11,6%

Ja 66,7	Efter just. 18,4	Nej 11,2	Avstår 3,7
---------	------------------	----------	------------

Några av remissinstanserna som yttrat sig framför kritik mot vad som upplevs som alltför otydliga formuleringar i enkätfrågan. Framför allt har gemensamma system och ett eventuellt obligatorium kommenterats. Det ställs frågor om vem som fattar beslut, vem väljer system och vem beslutar vilka som ska vara obligatoriska.

Domkapitlet i Uppsala (just.): "Domkapitlet anser att syftet att underlätta och förbilliga samverkan mellan enheterna inom de två pastorala nivåerna församling och stift är vällovligt, men ställer sig frågande till att detta nödvändigtvis ska ske på den nationella nivåns villkor och resultera i administrativa system under dess kontroll. Det är viktigare att de lokala och regionala enheterna har goda möjligheter att kommunicera med varandra, med andra samverkansparter och med sina medlemmar, de kyrkotillhöriga, samt att de system som används tar pastorala hänsyn och är tillförlitliga med avseende på bland annat sekretess." *Domkapitlet i Linköping* (nej) anser att förslaget inte är tillräckligt preciserat. *Stiftsstyrelsen i Västerås* (avstår) vill att deltagandet i gemensamma administrativa system ska vara ett erbjudande. *Lunds stift* (ja): "Det är angeläget att skapa gemensamma system som kan underlätta arbetet lokalt och frigöra resurser för den grundläggande uppgiften i församlingar och pastorat." *Göteborgs stift* (ja) ifrågasätter "om syftet alltid ska vara att ha gemensamma system "i största möjliga utsträckning". Det kan finnas sådana skillnader mellan olika pastorat att det mycket väl kan motivera att det är mer ändamålsenligt att dessa använder olika system för vissa uppgifter." *Visby stift* (nej) vill se fortsatt utveckling av administrativ samverkan men den ska inte vara ett obligatorium enligt stiftet.

Linköpings samf. (just.): "Samverkan är verkligen en framgångsfaktor men utredarna behöver också kunna identifiera olika målgrupper i sin analys. För alla församlingar och pastorat är behovet självklart stort, men det ser annorlunda ut

för de större samfälligheterna.--- Varför inte ta vara på den kompetens som finns i de stora samfälligheterna. Det är de här frågorna vi är duktiga på.” *Halmstads samf.* (just.) varnar för en monopolsituation. *Lysekils samf.* (just.): ”Vi förordar samordning utan obligatoriska former. Gör systemen och centrala upphandlingar ekonomiskt förmånliga för pastoraten så kommer de att användas i större utsträckning.” *Karlstads samf.* (ja): ”Vi är dock till viss del lite oroade över den stora tilltro som utredningen sätter till att många besparingar ska hämtas inom det administrativa området. Det är nog i kyrkan som i många andra organisationer att det kan finnas en övertro till att åtgärder inom det administrativa området kan medföra stora besparingar.” *Umeå samf.* (ja): ”Samfälligheten har åtagit sig uppdrag, där uppgiftens omfattning regleras av en policy beträffande ekonomisk vinst. Samverkan ses i första hand som en handling av samhörighet, där även samfälligheten kan göra kompetensvinster genom insikter i hur församlingar med helt annorlunda villkor arbetar.”

Saltsjöbadens förs. (ee ja): ”Möjligheten för oss att outsourca delar av vår adm (ex vis Lön, fastighetsförvaltning) till en gemensam, inomkyrklig men fristående förvaltning skulle vi uppskatta.” Församlingen menar att arbetsgivarorganisationen skulle kunna erbjuda sådana tjänster. *Sundbybergs förs.* (ee ja): ”Det bör vara på stiftsnivå. Det är avgörande att inte använda föråldrad teknik. Den bärande frågan är: hur kommer medinflytandet från brukarna att se ut? vem beslutar om programval, versioner, uppdateringar etc? Det krävs professionalitet för att hantera dessa frågor. Vi bygger dessa synpunkter på erfarenheterna av den gemensamma ITplattformen (GIP).” *Skoklosters förs.* (uee just.): ”Bra med gemensamma system MEN vem beslutar vilka system som ska vara obligatoriska?” *Örebro Nikolai förs.* (uee ja) ser stora fördelar och menar att området bör prioriteras. *Ljustorps förs.* (uee just.): ”Det kan knappast vara kyrkomötets sak att besluta över vilka administrativa system de lokala självstyrande församlingarna/pastoraten ska använda. Däremot kan vi tänka oss en frivillighet i att man satsar rimligt mycket resurser på nationell nivå att erbjuda administrativa system som alternativ. Dessa administrativa system blir då konkurrensutsatta båda vad gäller funktionalitet och pris.”

Kyrkokamerala föreningen påpekar att utvecklingen kan leda till en monopolsituation som kanske inte gagnar Svenska kyrkan.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Som utredningen redogör för i sina överväganden finns det inom Svenska kyrkan en växande insikt om och förståelse för behovet av gemensamma lösningar och system på områden av stöd och servicekaraktär. Det är en utveckling som har pågått sedan 1990-talets början när kyrkobokföringssystemet kom till men som har tagit fart i och med kyrka-statreformen och de behov som då uppkom av gemensamma systemlösningar. De system som då togs i bruk, t.ex. för att hantera kyrkoavgiften och lagstadgad rapportering till olika myndigheter, behövde av förklarliga skäl vara obligatoriska.

Inom stiftet har det också skett ett arbete med för stiftet gemensamma IT-lösningar och även det har intensifierats under de senaste åren. Det riktade församlingsbidraget som kyrkomötet beslutat om för åren 2011 och 2012 och som är avsett att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar, har bidragit till detta. Ett tydligt exempel är anslutningen till den gemensamma IT-plattformen (GIP) där för närvarande åtta stift är anslutna och ytterligare fyra beräknas ha anslutit sig före årsskiftet. Detta arbete sker i nära samverkan med nationell nivå men bygger på frivillighet, både när det gäller stiftens anslutning till den gemensamma IT-miljön och de i stiftet ingående

församlingarnas anslutning. Anslutningen sker genom avtal. Ett liknande arbete pågår också när det gäller gemensam telefoni. Enligt prognosen kommer 500 enheter med 12 000 användare att vara anslutna vid utgången av år 2014.

Det finns idag inget som tyder på att denna utveckling är i avtagande. Tvärtom har administrativ samverkan lyfts fram av stiftet som ett av de områden som man vill att kyrkostyrelsen ska fokusera på i sin verksamhet för att på bästa sätt stödja stiftet. Detta är också ett av skälen till att ökad effektivitet genom samverkan, med vilket bl.a. avses administrativ samordning och gemensamma system, finns med som ett strategiskt viktigt område för kyrkostyrelsen att arbeta med de närmaste åren (jfr Budgetutskottets betänkande B 2009:1).

Samtidigt som det har skett en positiv utveckling med gemensamma lösningar på några viktiga områden finns det inom Svenska kyrkan fortfarande många exempel på att system för likartad verksamhet används utan någon egentlig samordning. Utredningen nämner som exempel bl.a. ekonomihantering, löneadministration samt fastighetsfrågor. Att varje enhet för sig ska införskaffa och bekosta systemlösningar trots att verksamheten som systemen ska stödja är densamma är varken rationellt eller kostnadseffektivt. I likhet med utredningen anser kyrkostyrelsen därför att det finns skäl att söka gemensamma lösningar på fler områden och att det också kan vara motiverat att göra sådana lösningar obligatoriska i vissa fall. I samtalen med stiftet har flera områden nämnts där det vore angeläget med bättre samordning, utöver de ovan nämnda även t.ex. fastighets- och antikvariska frågor och medlemskommunikation. Som ytterligare exempel nämner utredningen bokningssystem och dokumenthanteringssystem.

Flera av de remissinstanser som har uttalat sig ifrågasätter att det ska bli fler system som är obligatoriska för hela Svenska kyrkan och någon undrar vem som i så fall ska besluta om det. I denna del vill kyrkostyrelsen framhålla följande. De system som idag är obligatoriska i den meningen att de är tvingande för samtliga Svenska kyrkans enheter att använda är reglerade i kyrkoordningen vad gäller ändamålen. Kyrkostyrelsen har visserligen befogenhet att bestämma om ytterligare gemensamma register (56 kap. 3 §) men i den mån som det är fråga om ett register som "ska" finnas men som inte redan ryms i ändamålsparagrafen bör denna i så fall justeras för att regleringen ska vara konsekvent. Ett obligatorium av detta slag kan alltså därigenom bli en fråga för kyrkomötet.

Det som kyrkostyrelsen ser som angeläget är att den redan inledda utvecklingen av gemensamma lösningar i fortsatt nära samverkan med stiftet kan fortsätta. Den modell som hittills har prövats inom ramen för den gemensamma IT-plattformen kan med fördel användas även på andra områden. En sådan modell är inte obligatorisk i den meningen att alla enheter inom Svenska kyrkan eller ens alla enheter inom ett stift är tvingade att använda det tillhandahållna datasystemet. Men det är bara genom att ansluta sig till den gemensamma lösningen som man får del av stöd för drift och underhåll samt support för användningen av dem. Det kan också vara möjligt att kombinera detta med ekonomiska incitament liknande det tidigare nämnda riktade församlingsbidraget. På så sätt kan det ske en utveckling mot fler gemensamma administrativa system utan att det för den skull blir ett "obligatorium" i egentlig mening. I likhet med utredningen ser kyrkostyrelsen detta som en viktig process som bör fortsätta men som måste hanteras i nära dialog med dem som berörs.

I Strukturutredningens betänkande ingår några förslag till ändringar i kyrkoordningen som inte behandlas i de allmänna kommentarerna och som inte har direkt anknytning till strukturfrågor.

I kyrkoordningen ingår bestämmelser om vilka som får ta del av kyrkliga handlingar. Dessa finns för närvarande i kyrkoordningens ekonomiavdelning trots att regleringen inte är av ekonomisk natur. Nu föreslås att dessa bestämmelser flyttas till kyrkoordningens gudstjänstavdelning där de mer naturligt hör hemma. De aktuella bestämmelserna rör konfirmation, vigsel och välsignelsehandlingar samt begravningsgudstjänst. En viss översyn av formuleringarna har skett men sakinnehållet i bestämmelserna är detsamma som tidigare. Kyrkostyrelsen anser att förslaget är välgrundat.

I betänkandet föreslås vidare att bestämmelsen i 24 kap. 4 § om begravningsgudstjänst när anhörig saknas får en egen rubrik. Bestämmelsen har sin bakgrund i en motion till 1995 års kyrkomöte. Motionen inleddes med orden: ”På senare tid har det blivit vanligt att avlidna personer gravsätts utan någon form av begravningsakt.” Kyrkomötet uppdrog åt Centralstyrelsen ”klarlägga vilket ansvar Svenska kyrkan har att för sina medlemmar ordna begravningsgudstjänst även där sådan ej har påkallats” (KG 1995:4). Frågan behandlades i Centralstyrelsens kyrkoordningsskrivelse 1999 där det uttalades: ”Tillhörigheten till Svenska kyrkan bör, om det inte finns skäl häremot, tolkas som en önskan att begravas enligt Svenska kyrkans ordning.”

Att gravsättningar utan ceremoni ökar uppmärksammades också av biskoparna i *Begravningen – ett brev från Svenska kyrkans biskopar* från 2006. I brevet står:

Det är alltför många kyrkotillhöriga med eller utan anhöriga som inte får någon begravningsgudstjänst. Antalet ökar, något som delvis kan vara en följd av att det nu går en längre tid mellan dödsfall och begravningsmöjlighet. Församlingen bör aktivt verka för att minska antalet gravsättningar utan ceremoni.

Kyrkostyrelsen delar Centralstyrelsens hållning att själva tillhörigheten bör tolkas som en önskan att begravas enligt Svenska kyrkans ordning om inte något annat är känt i det enskilda fallet. Även en person som saknar anhöriga borde få en värdig begravning. Paragrafen lyder för närvarande:

När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen bör om möjligt församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Denna lydelse kan möjligen uppfattas som föga förpliktande. Därför föreslår styrelsen att orden *bör om möjligt* ersätts med *ska*.

10 Kyrkoordningskommentarer

Skrivelsen innehåller omfattande förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Omfattande ändringar berör sex kapitel, 2–5, 37 och 42 som därför upphävs och ersätts av nya. I de formellt sett nya kapitlen finns bestämmelser om samma förhållanden som i de gamla. Genom att det är fråga om nya kapitel finns i dessa kapitel inte de nu gällande bestämmelserna kvar i en vänsterspalt så att man genom jämförelser kan se vilka förändringar som föreslås. Detta kan naturligtvis vara en nackdel för den som på ett tydligare sätt vill se förändringarna. I de följande kyrkoordningskommentarerna framgår dock i många fall vilka förändringar som har gjorts.

2 kap. Församlingens uppdrag**1 §**

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 2 kap. 1 § med en viss omredigering och en mindre språklig justering. Det anges i gällande bestämmelser i sista stycket i 1 § att det är en uppgift för församlingen att svara för egendom och personal såvida det inte är en uppgift för en kyrklig samfällighet som församlingen ingår i. Någon motsvarighet till denna skrivning behövs inte längre då det framgår av 2 kap. 5 § att i det fall en församling ingår i ett pastorat är detta en uppgift för pastoratet.

2 §

Bestämmelsen motsvarar det sista stycket i 2 kap. 1 §.

3 och 4 §§

Bestämmelserna motsvarar gällande 2 kap. 2 och 3 §§.

5 §

Pastoratets ställning som samverkansorgan för de församlingar som ingår i pastoratet behandlas närmare i avsnitt 3.2.

Av *första stycket* framgår att församlingar kan samverka i ett pastorat. En definition av vad ett pastorat är ur ett kyrkoordningsperspektiv finns i 36 kap. 4 § där det sägs att ett pastorat består av flera församlingar. Ändringarna innebär att det inte längre finns något som kan kallas enförsamlingspastorat. Ur ett legalt perspektiv är ett pastorat en kyrklig samfällighet. Även detta framgår av första stycket.

Till skillnad mot vad som gäller för de samfälligheter som hittills har funnits anges i *andra stycket* att församlingar i ett pastorat samverkar även om den grundläggande uppgiften. Det görs genom att det sägs att pastoratet har det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift. I stiftets tillsynsfunktion ligger ett övergripande ansvar för att församlingarna i stiftet fullgör sin grundläggande uppgift. Därför talas här om det övergripande *lokala* ansvaret. Genom att pastoratet får detta ansvar betecknas det som ett pastoralt område. Vad som ligger i att pastoratet har det övergripande ansvaret är inte närmare angivet i kyrkoordningen. Det ska i stället framgå av den för församlingarna i ett pastorat gemensamma församlingsinstruktionen, se 57 kap. 5 § sista stycket. Det innebär att även pastoratet, som samverkansorgan för församlingar även beträffande den grundläggande uppgiften, direkt kan svara för sådan verksamhet som är ett utflöde av den grundläggande uppgiften.

De uppgifter för pastoratet som anges i *tredje stycket* motsvarar i huvudsak de uppgifter som enligt gällande bestämmelser hör till en samfällighets ansvarsområde. Det är fråga om dels ett ekonomiskt ansvar, dels ansvar för personal och egendom. Med den ställning som pastoratet har är det också detta som kan besluta om bidrag till internationell diakoni och mission enligt 1 § tredje stycket och som har möjligheten att bedriva näringsverksamhet enligt 2 §. Det är även pastoratet som, enligt de nya bestämmelser (59 kap. 7 och 9 §§) som ingår i kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (KsSkr 2012:3), kan träffa lokala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan och ha vänförsamlingsrelationer med församlingar i andra kyrkor. Det finns inga hinder mot att pastoratet genom att ge en församling rätt att disponera ett ramanslag möjliggör för församlingen att besluta om bidrag till internationell diakoni och mission.

6 §

För att tydliggöra församlingsinstruktionens betydelse för hur församlingen fullgör sin grundläggande uppgift erinras här, i samband med att församlingens uppdrag behandlas, om att det ska finnas en församlingsinstruktion. Det framgår av *första stycket* att det ska finnas en församlingsinstruktion för varje församling och att församlingarna har en gemensam församlingsinstruktion när de samverkar i ett pastorat.

I *andra stycket* noteras att det finns närmare bestämmelser om församlingsinstruktionen i 57 kap. Församlingsinstruktionen är ett instrument för stiftets tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission (6 kap. 4 §). Därför finns huvudbestämmelserna om församlingsinstruktionen i kyrkoordningens kapitel om tillsyn.

7–9 §§ om ansvarsfördelningen

Genom bestämmelserna i 7–9 §§ ges en samlad bild av ansvarsfördelningen i församlingar som inte ingår i något pastorat och i pastorat. Det gäller fördelningen av funktionerna att svara för beslut, för styrning och för ledning som regleras i respektive paragraf.

7 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 2 kap. 4 § om församlingens beslutande organ. Det finns dock inte kvar någon bestämmelse om direktvalt kyrkoråd. Härtill kommer som en ändring att kyrkofullmäktige är beslutande organ även i ett pastorat. Se vidare avsnitt 3.2.3.

Vad som ligger i kyrkofullmäktiges beslutsansvar framgår i första hand av bestämmelserna om kyrkofullmäktiges uppgifter i 3 kap. 2 §. Det erinras i *andra stycket* om att även kyrkorådet och kyrkoherden har vissa beslutsfunktioner enligt kyrkoordningen.

8 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 2 kap. 5 §. I paragrafen regleras dock bara styrelsefunktionen. Bestämmelserna gäller inte bara, som är fallet med gällande 2 kap. 5 §, församlingar utan även pastorat.

I *första stycket* behandlas kyrkorådet. Till skillnad mot vad som hittills har gällt är det bara de församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat som har ett kyrkoråd som styrelse.

Av *andra stycket* framgår att församlingar som ingår i ett pastorat har ett församlingsråd som sin styrelse, se avsnitt 3.2.5. Närmare bestämmelser om församlingsrådet finns i 4 kap. 20–27 §§.

I *tredje stycket* erinras om att det finns närmare bestämmelser i kyrkoordningen om kyrkorådet och församlingsrådet i 4 kap. I detta kapitel finns de grundläggande bestämmelserna om kyrkorådets och församlingsrådets uppgifter och arbetsformer. I andra kapitel i kyrkoordningen finns det ytterligare bestämmelser om uppgifter som hör till kyrkorådets respektive församlingsrådets ansvarsområde. Som exempel kan nämnas 17 kap. om gudstjänstliv, 43 kap. om kollekter och 57 kap. i de delar som avser församlingsinstruktionen.

9 §

Första stycket motsvarar gällande 2 kap. 5 § första stycket, sista meningen och 2 kap. 8 § andra stycket. Genom att det inte längre finns några flerpastoratssamfälligheter och alltså inga lokala enheter med flera kyrkoherdar finns det en samlad ledning för all verksamhet med ett grundläggande pastoralt perspektiv.

I *andra stycket* erinras om att det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap. och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§. Bestämmelserna i 5 kap. behandlar kyrkoherdens ställning och särskilda ansvar samt vissa andra frågor som gäller funktionen som kyrkoherde. Av bestämmelserna i 34 kap. framgår att det ska finnas en kyrkoherde för varje församling och varje pastorat. Det innebär att det ska finnas en kyrkoherde anställd i varje församling som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat. En kyrkoherde i ett pastorat är också kyrkoherde för var och en av församlingarna som ingår i pastoratet. Det finns dock möjligheter att delegera olika uppgifter. Kyrkoherden kan t.ex. utse en komminister att vara ledamot i ett församlingsråd eller uppdra arbetsledarfunktioner till andra anställda i pastoratet. Det övergripande ledningsansvaret faller dock alltid på kyrkoherden. I samma kapitel finns också bestämmelser om behörighetsvillkoren för att anställas som kyrkoherde.

10 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 2 kap. 12 §.

11 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 15 § med den justering som följer av att pastoratet ersätter samfälligheten.

12 och 13 §§

Bestämmelserna överensstämmer helt med gällande 2 kap. 16 och 17 §§.

3 kap. Kyrkofullmäktige

1 §

Första stycket motsvarar gällande 3 kap. 1 § med den skillnaden att det bara är de församlingar som inte ingår i ett pastorat som har kyrkofullmäktige som högsta beslutande organ. Församlingar som ingår i ett pastorat har inte något eget högsta beslutande organ.

Av *andra stycket* framgår att även pastoratets beslutande organ utgörs av kyrkofullmäktige.

2 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 3 kap. 6 § i den lydelse som beslutades av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2). Det finns dock ingen motsvarighet till den kompetensfördelning mellan samfällighet och församling som funnits tidigare. När församlingar samverkar i ett pastorat har församlingarna inte några egna beslutande organ. Pastoratets kyrkofullmäktige fullgör alla uppgifter som beslutande organ även för församlingarna.

3 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 4 kap. 4 §. Bestämmelserna har flyttats till 3 kap. eftersom de primärt får sägas reglera vad kyrkofullmäktige får göra även om de också kan bli av betydelse för kyrkorådets uppgifter. En anpassning har gjorts till förändringarna i den lokala strukturen.

4 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 3 kap. 7 §. Av 1 § *andra stycket* följer att motsvarande gäller även för pastoratet, vars kyrkofullmäktige då väljs av dem som är röstberättigade i pastoratet.

5 §

Bestämmelsen motsvarar gällande 3 kap. 8 § och 53 §§ vad gäller beslut om antalet ledamöter. Liksom tidigare anges i *andra stycket* ett minsta antal ledamöter som ska finnas i relation till antalet röstberättigade. Det står alltså fritt för kyrkofullmäktige att besluta att det ska väljas fler ledamöter. De minimala för antalet ledamöter som gäller enligt de båda nämnda paragraferna för kyrkofullmäktige respektive samfällda kyrkofullmäktige skiljer sig åt. Det ska finnas minst 45 ledamöter i samfällda kyrkofullmäktige i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade enligt gällande 3 kap. 53 §. Enligt 4 § är det minsta antalet ledamöter i de största församlingarna och pastoraten 35 stycken. Minimiantalet har justerats nedåt bl.a. med hänsyn till att det inte någon valkretsindelning inte ska gälla för val till kyrkofullmäktige, oavsett om det är beslutande organ i en församling eller pastorat. I nuvarande flerpastoratssamfälligheter, vilka är de samfälligheter som har flest röstberättigade, utgör varje pastorat obligatoriskt en valkrets. När det finns en uppdelning på flera valkretsar krävs det fler mandat för att även mindre nomineringsgrupper ska bli representerade och för att nå en rättvis fördelning av mandaten mellan nomineringsgrupperna när man ser på valresultatet i en samfällighet som helhet.

I *tredje stycket* har gjorts en ändring som innebär att det i kyrkoordningen anges hur stor andel ersättare som ska utses. Enligt gällande bestämmelser är det kyrkofullmäktige som fattar beslut om antalet ersättare. Till grund för kyrkofullmäktiges beslut anges att antalet ersättare ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får. I praktiken har så gott som samtliga kyrkofullmäktige fastställt en ersättarkvot på 50 procent, alltså högsta tillåtna enligt gällande bestämmelser. Det innebär en förenkling för valets genomförande att ha en i kyrkoordningen fastställd ersättarkvot och bestämmelsen medför i de flesta fall ingen förändring i förhållande till gällande praxis.

6 §

Första stycket överensstämmer i sak med gällande 3 kap. 9 § andra stycket. Som en följd av att det inte längre finns något alternativ till kyrkofullmäktige som beslutande organ lokalt, regleras här bara beslut att ändra antalet ledamöter.

Andra stycket är nytt. Vid indelningsändringar blir det indelningsdelegerade som beslutar om antalet ledamöter när kyrkofullmäktige ska väljas för första gången. Även i det fallet måste i rimlig tid före valet stå klart hur många ledamöter som ska väljas. Därför anges att indelningsdelegerades beslut ska vara fattat senast den 1 mars under valåret. I detta fall, till skillnad mot i fråga om ändringsbeslut enligt första stycket, är det nödvändigt med ett beslut om hur många ledamöter som ska utses. Därför tar stiftsstyrelsen över beslutanderätten om inte indelningsdelegerade senast den 1 mars under valåret har anmält ett beslut om antalet ledamöter när kyrkofullmäktige ska väljas för första gången.

7–20 §§

Bestämmelserna överensstämmer med gällande 3 kap. 10–23 §§ med den skillnaden att det i 11 § inte finns någon motsvarighet till bestämmelsen i gällande 14 § om vad som gäller vid övergång från direktvalt kyrkoråd till kyrkofullmäktige. När det funnits indelningsdelegerade innan ett kyrkofullmäktige väljs för första gången bör en lämplig ordning kunna vara att delegerade fattar beslut om vem som svarar för kallelsen till det nyinrättade kyrkofullmäktiges första sammanträde.

21 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 3 kap. 24 §. Det finns dock inte längre angivet att någon nämnd eller något organ tillsatt av kyrkomötet annat än kyrkostyrelsen eller någon nämnd tillsatt av stiftsfullmäktige har rätt att väcka ärenden i kyrkofullmäktige. Se närmare avsnitt 3.6.

22 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 3 kap. 25 § med den justering som följer av att det inte längre ska finnas nämnder på lokal nivå. Vidare har lagts till att i det fall ett ärende särskilt angår en församling i ett pastorat ska församlingsrådet beredas tillfälle att yttra sig. Med att ett ärende särskilt angår en församling avses att ärendet ska avse en eller flera särskilt utpekade församlingar. Ett budgetbeslut kan t.ex., även om det skulle kunna anföras att det särskilt berör samtliga församlingar i pastoratet, inte anses omfattas av bestämmelsen då ett sådant gäller generellt för pastoratet. Lydelsen har också anpassats till ändringarna i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:3, *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*

23–31 §§

Bestämmelserna överensstämmer i stort med gällande 3 kap. 26–34 §§. I 25 § har dock lagts till att inte heller beslut om antalet ledamöter i församlingsråd och valnämnd kräver någon beredning.

32 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med gällande 3 kap. 35 §. Det är dock inte en uppgift för kyrkofullmäktige utan för kyrkorådet att besluta vem som ska anställas. Därför regleras inte längre något om anställningsärenden i denna paragraf.

33 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 3 kap. 36 §.

34 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med gällande 3 kap. 37 §. Motsvarande ändring har gjorts som i 32 § så att det inte längre står kvar något om vad som gäller vid anställningsbeslut.

35 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 37 a §.

36–40 §§

Bestämmelserna överensstämmer med gällande 39–41 samt 43 och 44 §§. Vad gäller 42 § framgår det i avsnitt 3.6 att bestämmelsen, som handlar om frågor i kyrkofullmäktige, utgår.

1 §

Här erinras bara om bestämmelserna i 2 kap. 8 § om kyrkorådet som styrelse i församlingar som inte ingår i ett pastorat och i pastorat. Motsvarar i sak gällande 4 kap. första stycket, första meningen.

2 §

Bestämmelsen motsvarar till sin ordalydelse helt gällande 4 kap. 5 § som dock i sak bara avser kyrkorådet i en församling. Ändringen innebär att kyrkorådet är även pastoratets styrelse. Det kan därigenom sägas ha skett en viss förändring i bestämmelsens sakliga innehåll.

3 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 4 kap. 6 § första och tredje styckena i den lydelse som beslutades av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med tillägg att det, beroende på den lokala organisationen, också kan vara en fråga för ett kyrkoråd att följa de frågor som är av betydelse för pastoratets ekonomiska ställning.

4 §

Första stycket överensstämmer i huvudsak med gällande 4 kap. 7 § första stycket. Det har gjorts anpassningar till den förändrade lokala strukturen. I första stycket 1 sägs dock inte att kyrkorådet ska yttra sig i ärenden som ska handläggas av kyrkofullmäktige. Detta beror på att det inte längre ska finnas några nämnder på lokalplanet och därför kommer kyrkorådet ensamt att svara för beredningen av kyrkofullmäktiges ärenden. Det följer också av bestämmelserna i 2 kap. 5 § att kyrkorådet i ett pastorat svarar för all ekonomisk förvaltning och för förvaltningen av all egendom, även den som tillhör någon av pastoratets församlingar.

I fjärde punkten i första stycket har gjorts ett tillägg: Där anges inte längre bara att kyrkorådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen utan även sådana uppgifter som framgår av bestämmelser beslutade med stöd av kyrkoordningen. På ett antal områden har kyrkomötet delegerat till kyrkostyrelsen att besluta om närmare bestämmelser. Det som sägs i sådana bestämmelser är naturligtvis också avgörande för vad som hör till kyrkorådets uppgifter. Detta bör framgå tydligt av de övergripande bestämmelserna om kyrkorådets uppgifter.

Andra stycket är ett tillägg som ingår i kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3.

5 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 4 kap. 10 §.

6 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 4 kap. 9 § första meningen. Den gällande bestämmelsen om att kyrkoherden i sitt ställe kan sätta en annan präst som ledamot i ett kyrkoråd har ingen motsvarighet eftersom det bara finns ett kyrkoråd i en församling som inte ingår i ett pastorat och i ett pastorat. Däremot finns i 24 § finns bestämmelser om att kyrkoherden kan utse en annan präst att vara ledamot i ett församlingsråd.

7 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med första stycket i gällande 4 kap. 26 §. En skillnad är att det inte längre finns några nämnder och att bestämmelsen därmed bara avser organ till vilka kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller bara har

gett beredningsansvar. Kyrkoherden torde i regel vara ledamot i t.ex. ett arbetsutskott. Bestämmelsen är bara av betydelsen för den händelse kyrkoherden inte utses att ingå i ett organ tillsatt av kyrkorådet. Det bör noteras att det i dessa fall inte är fråga om något sådant organ som avses i 33 kap. 1 § och att det alltså inte är fråga om välja förtroendevalda i kyrkoordningens mening när kyrkorådet utser ett organ till vilket man delegerar vissa beslut och/eller ger beredningsansvar.

8–15 §§

Bestämmelserna överensstämmer i sak med gällande 4 kap. 14–20 §§. En anpassning har gjorts till den förändrade lokala strukturen så att det inte finns kvar några bestämmelser om vad som särskilt gäller för ett direktvalt kyrkoråd.

16 och 17 §§

Bestämmelserna överensstämmer med gällande 4 kap. 22 och 22 a §§.

18 §

Första stycket överensstämmer i huvudsak med gällande 4 kap. 23 § med främst en förändrad uppställning av bestämmelserna.

Bestämmelserna i *andra stycket* har tillkommit eftersom det inte längre kan göras en hänvisning till bestämmelserna om omröstning i kyrkofullmäktige när det är fråga om anställningsbeslut. Se kommentaren till 3 kap. 32 §. Även om andra stycket är nytt är det inte fråga om någon ny bestämmelse i egentlig mening. Om någon begär omröstning när kyrkorådet fattar beslut om vem som ska anställas på en viss befattning blir det fråga om en sluten omröstning och vid lika röstetal blir lotten, inte ordförandens utslagsröst, avgörande.

19 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 4 kap. 24 §. Skillnaden är att det talas om att det är kyrkorådet eller församlingsrådet som väljer kyrkvårdar och att minst två av kyrkvårdarna ska vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller församlingsrådet. Denna förändring är en följd av att församlingar som ingår i ett pastorat har ett församlingsråd som sin styrelse. Uppdraget som kyrkvärd är ett uppdrag i församlingen och därför är det församlingens styrelse som beslutar vilka som ska vara kyrkvårdar. Det bör finnas kvar samma krav på samband mellan vilka som är kyrkvårdar och vilka som utgör församlingens styrelse som det finns enligt gällande bestämmelser.

20 §

Här erinras bara om bestämmelserna i 2 kap. 8 § om församlingsrådet som styrelse i församlingar som ingår i ett pastorat.

21 §

I paragrafen finns grundläggande bestämmelser om församlingsrådets uppgifter. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 3.2.6.

22 §

Bestämmelserna om val av församlingsråd bygger på och motsvarar i huvudsak de bestämmelser som gäller för val av kyrkoråd enligt 5 §. En skillnad är att minimiantalet valda ledamöter är satt till fyra. Se vidare om sammansättningen i avsnitt 3.2.5.

23 §

Bestämmelsen är ny och innebär att församlingens röstberättigade medlemmar ska kallas till ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte för att nominera kandidater till kyrkofullmäktiges val av ledamöter och ersättare i församlingsrådet, se närmare avsnitt 3.2.5.

24 §

Bestämmelserna om kyrkoherden eller eventuellt annan präst som ledamot i församlingsrådet behandlas i avsnitt 3.2.5.

25 §

Vad gäller församlingsrådet ska kyrkofullmäktige besluta för vilken tid ledamöter och ersättare ska väljas. Valet får inte gälla mer än fyra år och det ska alltid ske nyval till församlingsrådet i samband med att en ny mandatperiod börjar för kyrkofullmäktige.

26 §

Enligt huvudregeln är det kyrkofullmäktige som väljer ordförande i församlingsrådet medan församlingsrådet själv väljer sin vice ordförande. Det ska dock vara möjligt för kyrkofullmäktige att delegera till församlingsrådet att även välja ordförande. Detta motsvarar vad som idag gäller i fråga om direktvalda kyrkoråd. Ordförande och vice ordförande ska på motsvarande sätt som gäller för kyrkorådet väljas bland de valda ledamöterna. Detta gäller oavsett det är kyrkofullmäktige eller församlingsrådet självt som väljer ordföranden. Kyrkoherden eller annan präst som är ledamot i kyrkorådet kan alltså inte väljas till en ordförandepost.

27 §

För församlingsrådet gäller samma arbetsformer som för kyrkorådet. Detta regleras genom de hänvisningar som görs till bestämmelserna för kyrkorådet. Det ska också ske ett nytt val av församlingsråd om det har skett omval till kyrkofullmäktige.

5 kap. Kyrkoherden

1 §

Bestämmelsen motsvarar gällande 5 kap. 1 § första stycket och 5 kap. 1 a § första stycket.

2 §

Första stycket motsvarar gällande 5 kap. 1 § andra stycket.

Andra stycket motsvarar gällande 5 kap. 1 a § andra stycket. Med kyrkorådet avses såväl kyrkorådet i en församling som inte ingår i ett pastorat som kyrkorådet i ett pastorat. Att ett kyrkoråd i ett pastorat har ansvar för församlingarnas grundläggande uppgift framgår av 2 kap. 5 §.

Bestämmelserna om kyrkoherdens tillsynsansvar i *tredje stycket* motsvarar gällande 5 kap. 1 a § tredje stycket.

3 §

Bestämmelsen motsvarar gällande 5 kap. 2 §.

4 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande 5 kap. 3 §. Skillnaden är att det enbart finns kyrkoråd som på lokal nivå fattar beslut om vem som ska vikariera som kyrkoherde.

5 §

Bestämmelsen motsvarar gällande 5 kap. 3 a §.

6 §

Bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning gällande 5 kap. 4 §. En viktig skillnad är att det är beträffande församlingsråd, aldrig i fråga om kyrkoråd, som kyrkoherden kan sätta en annan präst i sitt ställe. Se avsnitt 3.2.5.

6 kap. Stiftets uppdrag

4 §

I *första stycket* har i relation till nu gällande bestämmelser gjorts ett tillägg som tydliggör att stiftets främjande och tillsyn även avser förvaltningsfrågor i församlingar och pastorat. Vidare har de exempel på insatser som kan göras från stiftens sida utgått. De ändrade bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 4.1. Förvaltningsfrågor kan vara av olika slag. Hanteringen av administrativa uppgifter, inte minst diarium och arkiv, som är reglerade i kyrkoordningen och som hör samman med den även i lag reglerade offentlighetsprincipen är ett område som behöver uppmärksammas i stiftets arbete med främjande och tillsyn.

I *fjärde stycket* har gjorts en mindre justering av språklig art.

7 kap. Stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen

6 §

De ändringar som har gjorts är en följd av justeringar i de bestämmelser om kyrkofullmäktige till vilka det hänvisas i 7 kap. 6 §. Ordningen med frågor i stiftsfullmäktige finns inte längre kvar eftersom den har reglerats genom en hänvisning till vad som gäller i kyrkofullmäktige.

8 §

Möjligheten för stiftsstyrelsen att göra framställningar till statliga och kommunala myndigheter har tagits bort i konsekvens med vad som ska gälla för kyrkorådet på den lokala nivån. Det får anses självklart att en styrelse har möjlighet att göra framställningar till de organ styrelsen finner lämpligt, se vidare avsnitt 3.6.

11 §

Ändringarna i *andra stycket* innebär dels att det inte längre finns någon bestämmelse i kyrkoordningen om stiftsstyrelsens självklara rätt att inhämta yttranden och upplysningar från anställda i dels stiftet, dels att begreppet ”samfälligheter” har ersatts av ”pastorat” som en följd av ändringar i den lokala organisationen.

14 §

I 14 § står inte längre att vice ordförande ska väljas bland de valda ledamöterna. Detta är i fråga om stiftsstyrelsen en överflödig bestämmelse eftersom biskopen är den enda självskrivna ledamoten och det av kyrkoordningen framgår att biskopen är ordförande. Därmed återstår endast valda ledamöter bland vilka man kan välja vice ordförande. En språklig justering har också gjorts av rubriken till paragrafen.

14 a §

Till följd av att det inte längre finns kvar bestämmelser om nämnder på lokal nivå till vilka det kan hänvisas i 7 kap. och då stiftsfullmäktige fortfarande ska kunna inrätta nämnder behövs nya bestämmelser om vad som gäller för nämnder i stiftet. Det är inte fråga om några förändringar i sak i förhållande till det som nu gäller.

Första stycket motsvarar i sak gällande 4 kap. 25 § första meningen som det finns en hänvisning till i gällande 7 kap. 15 §. Formulering av vad som är den övergripande uppgiften för en nämnd har dock ändrats. Nu talas om att tillsätta nämnder "för förvaltning och verkställighet". I förslaget står om tillsättning av "nämnder utöver stiftsstyrelsen - - - för sådana uppgifter som annars fullgörs av styrelsen". I sak är det inte fråga om någon ändring eftersom stiftsstyrelsen är det förvaltande och verkställande organet i stiftet om det inte finns några nämnder. Detta förhållande och att en av stiftsfullmäktige tillsatt nämnd tar över vissa funktioner som annars hör hemma hos stiftsstyrelsen klargörs genom den föreslagna formuleringen. Det finns också ett direkt samband mellan detta förhållande och det som anges i tredje stycket om att det ska finnas ett av stiftsfullmäktige fastställt reglemente med närmare bestämmelser om en nämnds verksamhet. Detta är inte heller någon i sak ny bestämmelse. Den gäller nu genom en hänvisning i 7 kap. 15 § till 4 kap. 25 § sista stycket. Det krävs ett särskilt reglemente bl.a. för att tydliggöra kompetensfördelningen mellan stiftsstyrelsen och en av stiftsfullmäktige tillsatt nämnd.

Bestämmelserna i *andra stycket* om val av ledamöter, ersättare och ordförande motsvarar helt gällande bestämmelser. Detsamma gäller *fjärde stycket* om biskopens eller domprostens närvarorätt.

15 §

De ändringar som har gjorts innebär inte några förändringar i sak utan bara anpassningar av hänvisningsbestämmelserna till de förändringar som har gjorts i 4 kap.

8 kap. Biskopen

De ändringar som har gjorts i detta kapitel är bara följdändringar till ändringar i den lokala strukturen.

2 §

I *tredje stycket* står om pastorat i stället för som tidigare om samfällighet.

13–14 a §§

I punkt 3 i de tre paragraferna har lagts till "pastorat" eftersom de präster och diakoner som har rösträtt är anställda antingen av en församling som inte ingår i ett pastorat eller av ett pastorat.

16 §

Församlingar som inte ingår i ett pastorat är inte längre pastorat. Därför har paragrafen ändrats så att det framgår att dels sådana församlingar, dels pastorat utgör valkretsar vid val av biskop. Det innebär i sak ingen ändring. Vidare har gjorts en viss språklig justering.

16 a §

Ändringen motsvarar den i 13–14 a §§.

17 §

Ändringen motsvarar den i 16 §.

20 §

Det är alltid kyrkofullmäktige som väljer elektorers eftersom det finns fullmäktige i pastoraten och i de församlingar som utgör valkretsar vid val av biskop.

23 §

Eftersom det finns kyrkofullmäktige även i pastorat utgår bestämmelsen att den är valbar till elektor som är valbar till kyrkofullmäktige i en församling. Det är tillräckligt att ange att kravet är att vara valbar till kyrkofullmäktige.

9 kap. Domkapitlet

På motsvarande sätt som i fråga om 8 kap. är de ändringar som görs i detta kapitel bara följdändringar.

1–2 §§

I punkten 3 i 1 § och i punkten 4 i 2 § har lagts till ”eller pastorat” eftersom präster och diakoner är anställda av en församling som inte ingår i ett pastorat eller av ett pastorat. En språklig justering har gjorts i 1 §.

2 c §

Ändringen motsvarar den i 1 och 2 §§.

7 §

Det har inte gjorts någon ändring i sak. I *tredje stycket* har det gjorts en ändring av hänvisningen till paragraferna i 3 kap. eftersom dessa har en annan numrering än den som nu gäller.

8 §

Ändringen motsvarar den i 7 §.

12 §

Ändringen motsvarar den i 1 och 2 §§.

11 kap. Kyrkomötet

8 a och 14 §§

Det har inte gjorts några ändringar i sak utan är bara fråga om ändringar av hänvisningarna till paragrafer i 3 kap. eftersom dessa har annan numrering än den som nu gäller. Vidare har gjorts en mindre språklig justering i 14 § andra stycket.

12 kap. Kyrkostyrelsen

3 a §

I *andra stycket* har begreppet ”samfälligheter” ersatts av ”pastorat” som en följd av ändringar i den lokala organisationen.

12–13 a §§

Det har inte gjorts några ändringar i sak utan det är bara fråga om ändringar av hänvisningarna till paragrafer i 3 kap. eftersom dessa har annan numrering än den som nu gäller.

2 §

I *fjärde stycket* har gjorts en justering med anledning av att 48 kap. 5 § har upphört att gälla, se vidare kommentaren till 48 kap. 4 §.

17 kap. Gudstjänstliv**3 §**

Genom ändringarna görs en skillnad mellan å ena sidan församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat samt å andra sidan församlingar som ingår i ett pastorat.

I *första stycket* anges att man i församlingar som inte ingår i ett pastorat och i pastorat ska fira huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. Detta är som huvudregel i överensstämmelse med det som nu gäller för alla församlingar. När det talas om att fira huvudgudstjänst i ett pastorat är det egentligen fråga om huvudgudstjänst i någon eller några av församlingarna i pastoratet. Bestämmelsen syftar till att ange omfattningen av gudstjänstlivet i församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat såvitt gäller huvudgudstjänster. Till skillnad mot vad som anges i gällande bestämmelser ska inte domkapitlet i församlingsinstruktionen kunna besluta om generella undantag från huvudregeln. I enstaka fall måste det däremot vara möjligt att man inte firar någon huvudgudstjänst. Det kan t.ex. vara fråga om att man en enstaka söndag firar en gemensam huvudgudstjänst i ett kontrakt eller för ett par församlingar, se avsnitt 3.2.1.

Av bestämmelserna i *andra stycket* framgår att för församlingarna i ett pastorat ska domkapitlet besluta vad som ska gälla. Domkapitlets beslut ska framgå av församlingsinstruktionen och det förutsätts att, även om domkapitlet ska besluta, det som ska gälla i regel är resultatet av ett gemensamt ställningstagande. Det anges också som kriterium för en församling i 37 kap. 3 § att i församlingen firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av församlingsinstruktionen. Bestämmelsen i 37 kap. är dock inte specifikt kopplad till huvudgudstjänster.

För församlingar i ett pastorat finns inte några genom kyrkoordningen givna bestämmelser om hur ofta man firar huvudgudstjänst. Det enda som är föreskrivet är det som följer av paragrafens första stycke, nämligen att det ska firas huvudgudstjänst i minst en av pastoratets församlingar varje söndag och kyrklig helgdag. Vad som i praktiken ska gälla i ett enskilt pastorat måste vila på en pastoral bedömning och blir också beroende av antalet församlingar i pastoratet och församlingarnas storlek.

6–9 §§

Den genomgående ändringen är att för församlingar som ingår i ett pastorat har församlingsrådet samma uppgifter i fråga om församlingens gudstjänstliv som kyrkoråden har i andra församlingar och som alla församlingars kyrkoråd har enligt gällande bestämmelser.

18 kap. Gudstjänstböcker**6 §**

Ändringen motsvarar den i 17 kap. 6–9 §§.

20 kap. Nattvard**6 §**

Ändringen motsvarar den i 17 kap. 6–9 §§.

22 kap. Konfirmation**2 a §**

Första och andra styckena överensstämmer huvudsakligen med gällande 42 kap. 7 §. Tredje och fjärde styckena överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 11 §.

Det bör noteras att det i 2 § finns bestämmelser om vem som får konfirmeras. Det gäller den som är döpt, tillhör Svenska kyrkan och själv begär det. Med detta avses vem som får, som konfirmand, vara delaktig i en konfirmationsgudstjänst och konfirmeras.

I 2 a § talas om vem som har rätt att delta i konfirmation. I 22 kap. 1 § anges vad som avses med konfirmation. Den ”ska innefatta dopundervisning, deltagande i församlingens gudstjänstliv samt en konfirmationsgudstjänst med redovisning, trosbekännelse, bön med handpåläggning och sändning”. Att konfirmeras innefattas alltså i det vidare begreppet ”delta i konfirmation”. Det är inte ovanligt att personer som inte är döpta börjar delta i exempelvis konfirmationsundervisning och sedan döps innan konfirmationsgudstjänsten äger rum. Det kan därmed inte finnas samma bestämmelser om vem som får konfirmeras som om vem som får delta i konfirmationen. Det finns ingen direkt bestämmelse om vem som får delta i konfirmation. Det måste i det fallet göras en pastoral bedömning som inte bör vara närmare reglerad i kyrkoordningen.

23 kap. Vigsel och välsignelsehandlingar**1 a §**

Första till tredje stycket överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 8 §. *Fjärde och femte styckena* överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 11 § såvitt gäller rätten till vigsel enligt Svenska kyrkans ordning.

Se den inledande kommentaren till 42 kap. om motiven för att flytta bestämmelserna från 42 kap.

24 kap. Begravning**1 a §**

Första till tredje stycket överensstämmer i huvudsak med gällande 42 kap. 9 § vad gäller rätten till begravningsgudstjänst. För att förtydliga bestämmelsen och för att nå överensstämmelse i uttryckssättet med 23 kap. 1 a § talas i första stycket om ”begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning” medan det nu i 42 kap. 9 § bara står ”begravningsgudstjänst”. I gällande 42 kap. 9 § andra stycket anges att det ska vara förenligt med den avlidnes önskemål om en begravningsgudstjänst firas när någon som inte tillhörde Svenska kyrkan har avlidit.

Fjärde och femte styckena överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 11 §.

Se den inledande kommentaren till 42 kap. om motiven för att flytta bestämmelserna från 42 kap.

4 §

Eftersom det läggs till en ny rubrik före nya 1 a § behövs för tydlighetens skull också en ny rubrik före 4 §.

I paragrafen förtydligas kyrkoherdens ansvar att verka för att begravningsgudstjänst firas enligt Svenska kyrkans ordning när en medlem i församlingen, som inte har någon anhörig som ordnar begravningen, har avlidit. Se motiveringen i avsnitt 6.

Inledningen och 3 §

Inledningen och bestämmelsen har ändrats som en följd av ändringar i den lokala strukturen. Genom ändringen klargörs att en mottagningsgudstjänst ska firas även när en ny kyrkoherde har tillträtt sin tjänst i en församling som inte ingår i ett pastorat.

29 kap. Kyrkotillhörighet**6 §**

Eftersom man måste tillhöra Svenska kyrkan för att ha rätt att tillhöra en icke-territoriell församling enligt bestämmelserna i 35 kap. kan det inte anges att för den som *har rätt att tillhöra* en icke-territoriell församling prövas frågor om *kyrkotillhörighet* av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen. En språklig ändring har därför gjorts i *första stycket*. Även övriga ändringar innebär ett språkligt förtydligande i linje med det uttryckssätt som annars gäller.

33 kap. Förtroendevalda**2 §**

Bestämmelsen har ändrats som följd av ändringar i den lokala strukturen. "Samfällighet" har ersatts av "pastorat". I *andra stycket* står inte längre "samfällda kyrkofullmäktige" utan bara "kyrkofullmäktige" eftersom det inte kommer att finnas kvar några samfällda kyrkofullmäktige.

4 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak de ändringar som ingår i 2 §. I *första stycket* andra punkten har dock gjorts en saklig förändring som innebär att valbar till en församling som ingår i ett pastorat är, i var och en av församlingarna, den som tillhör någon av pastoratets församlingar, se avsnitt 3.2.5.

5 §

Ändringarna innebär i första hand anpassningar och följdändringar till förändringarna i den lokala strukturen. I *första stycket* tredje punkten anges att en präst som kyrkoherden har satt i sitt ställe i ett församlingsråd inte är valbar till uppdrag i församlingen. Det motsvarar i sak det som är gällande ordning. I fjärde punkten har "samfällighet" ersatts av "pastorat" och därtill har gjorts en mindre språklig ändring.

Andra stycket är nytt. Det har införts som en följd av att enligt 4 § den som tillhör någon av församlingarna i ett pastorat är valbar till församlingsrådet i vilken som helst av pastoratets församlingar. Det är dock enligt denna bestämmelse inte möjligt att vara förtroendevald, ledamot eller ersättare, i mer än en församling samtidigt. Detta motsvarar det som gäller enligt 10 § andra stycket 2 för den som flyttar från en församling och under pågående mandatperiod behåller uppdraget som t.ex. ledamot i kyrkorådet (se kommentar nedan).

6 §

Ändringarna innebär anpassningar och följdändringar till förändringarna i den lokala strukturen.

9 §

Ändringarna innebär anpassningar och följdändringar till förändringarna i den lokala strukturen.

I *andra stycket* andra punkten i bestämmelsen har gjorts ett tillägg som innebär att det finns samma rätt att ha kvar ett uppdrag i ett församlingsråd om man flyttar från en församling som nu gäller för uppdrag i en församlings kyrkoråd. Den ändringen blir bara av betydelse för den som flyttar till en församling i ett annat pastorat eller till en församling som inte ingår i ett pastorat. Vid flytt mellan församlingarna inom ett pastorat upphör inte valbarheten och huvudbestämmelsen i första stycket är alltså inte tillämplig i det fallet. Det bör noteras att det inte har skett någon förändring i fråga om att rätten att under mandatperioden ha kvar ett uppdrag som ledamot eller ersättare i ett kyrkoråd bara gäller ett kyrkoråd i en församling, alltså i en församling som inte ingår i ett pastorat. Motsvarande gäller inte kyrkorådet i ett pastorat i linje med att det enligt gällande bestämmelser inte heller gäller en kyrkonämnd. Ändringen innebär vidare att man inte längre kan ha kvar sitt uppdrag som ledamot eller ersättare i valnämnd i en församling.

Eftersom det bara finns kvar kyrkofullmäktige som beslutande organ på lokal nivå ska det inte längre stå något om samfälliga kyrkofullmäktige i *första stycket*.

34 kap. Kyrkans anställda

Eftersom det inte längre finns bestämmelser om flerförsamlingspastorat och begreppet pastorat används när flera församlingar samverkar och även har en gemensam kyrkoherde har "flerförsamlingspastorat" ersatt med "pastorat".

I *första stycket* har begreppet "samfällighet" har ersatts av "pastorat" som en följd av ändringar i den lokala organisationen.

I *tredje stycket* har gjorts justeringar till följd av ändringar i den lokala strukturen. Om en domkyrkoförsamling ingår i ett pastorat blir det pastoratets kyrkoråd som utser ledamöter i tillsättningsnämnden. Detta motsvarar i sak det som nu gäller.

I *femte stycket* har hänvisningarna till olika bestämmelser i 4 kap. anpassats till nya 4 kap. Det innebär ingen ändring i sak.

I *andra stycket* har begreppet "samfällighet" har ersatts av "pastorat" som en följd av ändringar i den lokala organisationen.

Inledningen

Trots att Svenska kyrkan huvudsakligen är verksam i Sverige och de frågor som behandlas i åttonde avdelningen främst berör den kyrkliga indelningen inom Sverige motsvarar beskrivningen av Svenska kyrkans uppdrag i den inledande meningen inte vår syn på den världsvida kyrkan och dess uppdrag. Kyrkans och församlingens uppdrag behandlas framför allt i de inledande avdelningarna i kyrkoordningen. Därför kan beskrivningen strykas här.

35 kap. Församlingstillhörighet

10 §

Med den ställning som pastoratet har bör även ett pastorat ha rätt att överklaga ett beslut om församlingstillhörighet. Ett tillägg om detta har därför gjorts i punkt 3 i *tredje stycket*.

36 kap. Indelningsenheter

1 §

Ändringen innebär att det inte längre ska finnas enförsamlingspastorat. Därmed är inte pastorat längre en indelningsenhet av samma slag som territoriella församlingar, kontrakt och stift. Svenska kyrkan är enligt bestämmelserna i första stycket i sin helhet indelad i territoriella församlingar, kontrakt och stift på det sättet att hela det svenska territoriet också kan sägas vara indelat i motsvarande enheter. Det finns däremot inte pastorat över hela landet. Därför sägs inte längre att Svenska kyrkan är indelad i pastorat. I ett nytt *andra stycke* klargörs att bestämmelserna i 1 § avser den territoriella indelningen.

2 §

Eftersom det inte längre finns kvar bestämmelser om pastorat i 1 § har det gjorts ett tillägg som klargör att det vid sidan av de indelningsenheter som anges i 1 § även finns pastorat. Den grundläggande bestämmelsen om pastoratets ställning och uppgifter finns i 2 kap. 5 § och därför har gjorts en hänvisning till den paragrafen.

4 §

Definitionen av begreppet pastorat har ändrats, se avsnitt 3.2.

5 §

När det inte längre finns enförsamlingspastorat går det inte att säga att ett kontrakt består av ett antal pastorat. Därför har bestämmelsen av ett kontrakt i *första stycket* ändrats. Ett kontrakt kan bestå av bara några av stiftets pastorat, av några församlingar som inte ingår i ett pastorat eller av dels pastorat och dels församlingar som inte ingår i ett pastorat. Det ska dock alltid bestå av minst två enheter.

6 §

I *tredje stycket* har hänvisningen till det som sägs om Svenska kyrkan i utlandet i 2 kap. anpassats till nya 2 kap.

37 kap. Ändringar i indelningen

Allmänt det nya 37 kap.

Det nya 37 kapitlet om indelning är vad gäller den lokala indelningen uppbyggt på samma sätt som gällande kapitel 37. I det gällande kapitlet finns olika avsnitt om indelningen i församlingar, pastorat och flerpastoratssamfälligheter. Här behandlas den lokala indelningen i kapitlets första del.

1 §

Svenska kyrkan som helhet får med de aktuella ändringarna en territoriell indelning som innebär att den är indelad i församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat. Detta medför att samma bestämmelser kan gälla för indelningen i församlingar som inte ingår i ett pastorat och för indelningen i pastorat. Det finns ett antal bestämmelser som däremot inte blir tillämpliga på församlingar som ingår i ett pastorat även om de till sin ordalydelse är av generell karaktär. Detta gäller bestämmelserna i 12–14, 17 och 18 §§.

2–4 §§

Bestämmelserna om grunderna för den lokala indelningen behandlas närmare i avsnitt 3.2.1. Se även kommentaren till 17 kap. 3 § beträffande bestämmelserna i 3 § första punkten om gudstjänster i en församling som ingår i ett pastorat.

5 §

Bestämmelserna om att stiftsstyrelsen ska verka för en lämplig lokal indelning motsvarar i sak gällande 37 kap. 5 § första stycket, om församlingsindelningen, och 37 kap. 19 § första stycket, om pastoratsindelningen. Det noteras att det inte finns kvar bestämmelser om vem som har rätt att väcka ärenden om ändrad lokal indelning. Det får ses som självklart, utan att det har stöd av några särskilda bestämmelser i kyrkoordningen, att sådana frågor kan aktualiseras av berörda församlingar och pastorat samt av domkapitlet och att stiftsstyrelsen måste fatta beslut om det kommer en begäran om en indelningsändring. Detsamma bör också gälla om en enskild person som tillhör en församling som berörs begär en indelningsändring.

6 §

Motsvarar delvis gällande 37 kap. 3 § andra stycket, 4 § andra stycket och 18 § första stycket. En skillnad är att såvitt gäller församlingsindelningen avser bestämmelserna bara församlingar som inte ingår i ett pastorat. Se avsnitt 3.2.2.

7 §

Bestämmelserna i denna paragraf har inte någon direkt motsvarighet i gällande regelsystem. De behandlas närmare i avsnitt 3.2.2.

Den prövning som stiftsstyrelsen behöver göra enligt bestämmelserna i *tredje stycket* före ett fastställelsebeslut ska göras utifrån bestämmelserna i 3 § om grunderna för församlingsindelningen inom ett pastorat. Vidare bör också noteras att bestämmelserna i *fjärde stycket* om stiftsstyrelsens möjlighet att själv ändra församlingsindelningen i ett pastorat bara gäller om en församling inte uppfyller kriterierna i 3 §.

Om stiftsstyrelsen menar att ett pastorat borde delas upp i flera församlingar gäller bestämmelserna i 5 § att stiftsstyrelsen ska verka för en lämplig församlingsindelning. Detta får man dock göra på annat sätt än genom att själv överta beslutanderätten.

8 §

Bestämmelsen motsvarar gällande 37 kap. 4, 6 och 20 §§. I gällande bestämmelser finns dock inte samma bestämmelser om krav på samråd i 20 § om utredning beträffande pastoratsindelningen som i 6 § om församlingsindelningen. Enligt bestämmelserna i *andra stycket* görs ingen skillnad mellan vad som ska gälla i fråga om samrådsskyldighet från stiftsstyrelsens sida vid en utredning om ändring i församlings- respektive pastoratsindelningen. Svenska kyrkans överklagandenämnd har i bl. a. beslut ÖN 6/09 prövat vad som avses med bestämmelserna om samråd i gällande bestämmelser. I sitt beslut har Överklagandenämnden angivit följande som får ses som vägledande även för framtiden.

Formerna för hur samrådet ska gå till har inte detaljreglerats i kyrkoordningen, men avsikten kan inte vara annat än att det ska göras så enkelt som möjligt. Förutom representanter för stiftsstyrelsen bör givetvis representanter för berörda församlingar respektive samfälligheter delta i samrådet. För tydlighetens skull bör stiftsstyrelsens i sin kallelse till möte ange att det är fråga om ett samråd, i detta fall enligt 37 kap. 6 § andra stycket kyrkoordningen, i synnerhet om det redan står klart att någon berörd församling eller samfällighet motsätter sig en indelningsändring. Detta även för att klargöra att det inte är fråga om underhandskontakter under utredningsarbetet. Det kan även övervägas att protokollföra mötena.

Ett tydligt och i viss utsträckning formaliserat samrådsförfarande ger förutsättningar för stiftsstyrelsen att vid sina beslut ha en klar bild av berörda församlingars och samfälligheters inställning till en viss indelningsändring. Det får naturligtvis förutsättas att frågor om ändring i indelning sker i dialog med den lokala nivån även i andra former än de som är direkt föreskrivna i kyrkoordningen. Bestämmelser motsvarande dem som finns i gällande 37 kap. 7 och 21 §§ finns inte kvar. Där stadgas i 7 § att stiftsstyrelsen före ett beslut om en ändring i församlingsindelningen i regel ska ge berörda församlingar, samfälligheter, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet tillfälle att yttra sig. Även lantmäterimyndigheten och en kommun där församling som är föremål för indelningsändring är belägen ska ges tillfälle att yttra sig före beslutet. I 21 § finns bestämmelser om inhämtande avseende ändring i pastoratsindelningen från berörda församlingar, samfälligheter, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet. Det får förutsättas att stiftsstyrelsen när den gör en utredning och innan den fattar beslut inhämtar synpunkter från dem som är särskilt berörda och kan ha synpunkter av betydelse att tillföra till beslutsunderlaget. Inte minst när det finns delade meningar om ett visst beslut bör ett formellt remissförfarande komma till stånd.

9 §

Bestämmelserna om att kyrkostyrelsen ska svara för utredningsarbetet i fråga om indelningsändringar som berör flera stift motsvaras av gällande 37 kap. 8 § såvitt avser ändringar i församlingsindelningen. Det finns nu ingen motsvarande bestämmelse i fråga om ändringar i pastoratsindelningen. I 6 § anges att kyrkostyrelsen beslutar om en sådan ändring i pastoratsindelningen som gäller pastorat i flera stift. Därmed bör kyrkostyrelsen också ha ansvar för utredningsarbetet. I gällande bestämmelser föreskrivs att berörda stiftsstyrelser och domkapitel är skyldiga att vid en utredning om församlingsindelning lämna uppgifter och i

KsSkr 2012:5 övrigt i skälighet omfattning hjälpa till i utredningsarbetet om kyrkostyrelsen begär det. Detta gäller utan att det behöver regleras särskilt i kyrkoordningen.

10–13 §§

Bestämmelserna om ekonomisk reglering överensstämmer i sak med gällande bestämmelser i 37 kap. 9–12 §§, avseende församlingsindelning, och i 22–25 §§, avseende pastoratsindelning.

14 §

Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 37 kap. 13 och 27 §§.

15 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande 37 kap. 14 §. Bestämmelserna gäller om kyrkofullmäktige i ett pastorat fattar ett beslut som innebär att samtliga församlingar förs samman och blir en församling. I ett sådant fall övergår pastoratets kyrkofullmäktige till att bli kyrkofullmäktige i den nya församlingen och kyrkorådet blir styrelse i den nya församlingen. Det kan alltså inte, som nu är fallet om ett flerförsamlingspastorats församlingar slås samman till en församling, väljas ett nytt kyrkoråd istället för att i ett sådant fall kyrkonämnden blir kyrkoråd. En kyrkonämnds uppgifter enligt gällande ordning är mer begränsade än vad som gäller ett kyrkoråd i ett pastorat.

16 §

Bestämmelserna om när indelningsändringar träder i kraft bygger på och motsvarar i huvudsak gällande 37 kap. 15 och 28 §§. Det är i huvudsak bestämmelserna i gällande 15 § som är utgångspunkten. Bestämmelserna i 16 § avser beslut om församlingsindelningen och om pastoratsindelningen enligt den lokala strukturen.

I *första stycket* anges, liksom enligt gällande bestämmelser, som en huvudregel att indelningsändringar träder i kraft den 1 januari året efter ett valår.

Bestämmelserna i *andra stycket* motsvarar i sak gällande bestämmelser i 15 § andra stycket, tredje meningen.

Bestämmelserna i *tredje stycket* motsvarar i sak bestämmelserna i gällande 15 § andra stycket, första meningen. Det sägs i förarbetena till kyrkoordningen inget närmare om vad som avses med att en församling ”bör kunna företrädas av tidigare valda organ”, vilket nu ska gälla även vid ändring i pastoratsindelningen. Den citerade formuleringen kommer från den indelningslag som lades fram i prop. 1978/79:157 *med förslag till lag om rikets indelning i kommuner, landstingskommuner och församlingar m.m.* Den har därefter via några olika lagregleringar förts vidare in i kyrkoordningen. När kyrkoordningen utarbetades hämtades bestämmelsen från kyrkolagen. I den nämnda propositionen anges innebörden i bestämmelsen utifrån bestämmelser om den kommunala indelningen men samma bestämmelser gällde i detta avseende för kyrklig (kyrkokommunal) och för kyrklig indelning. Det framgår av propositionen att det tidigare kunde ske nyval av kommunfullmäktige vid en indelningsändring om ändringen hade inneburit en förändring uppåt eller nedåt med 15–25 procent av folkmängden. För att undvika detta hade regeringen inte beslutat om sådana kommunindelningar under löpande mandatperiod. Detta är bakgrunden till införandet av den citerade bestämmelsen i indelningslagens bestämmelser om kommunindelning. I specialmotiven i propositionen sägs att de mer omfattande indelningsändringar där en nybildad kommun inte bör företrädas av gamla kommunfullmäktige är sådana ”som leder till en större ökning eller minskning av folkmängden (som regel minst 15 procent) för

någon av de kommuner som berörs av ändringen”. Eftersom motsvarande bestämmelser alltså gällde för församlingsindelning och de bestämmelser som finns i kyrkoordningen, utan några nya motiveringar på vägen, har tagits in i kyrkoordningen med hänvisning till tidigare lagstiftning förefaller det rimligt att man kan lita sig mot det som står i propositionen om kommuner när man ska tolka vad kyrkoordningen säger om tidpunkt för ändring i församlingsindelningen.

Bestämmelserna i *fjärde stycket* överensstämmer i sak med gällande 15 § tredje stycket och med gällande 28 § andra stycket.

Bestämmelserna i *femte stycket* är nya och avser sådana ändringar som enligt bestämmelserna i 7 § beslutas av ett pastorats kyrkofullmäktige eller i undantagsfall kan beslutas av stiftsstyrelsen. Sådana ändringar av församlingsindelningen som avser församlingar som ingår i ett pastorat träder i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

17 §

Bestämmelserna i 1–3 och 5 st. om när beslut senast ska fattas om indelningsändringar bygger på och motsvarar i huvudsak gällande 37 kap. 16 och 29 §§.

Bestämmelserna i *fjärde stycket* är nya och avser sådana ändringar som enligt bestämmelserna i 7 § beslutas av ett pastorats kyrkofullmäktige eller i undantagsfall kan beslutas av stiftsstyrelsen. När pastoratets kyrkofullmäktige fattar beslut om ändringar i församlingsindelningen ska beslutet för att gälla fastställas av stiftsstyrelsen. Därför är det i detta sammanhang avgörande beslutstillfället när stiftsstyrelsen fastställer ett lokalt beslut så att det kan träda i kraft eller när stiftsstyrelsen själv undantagsvis beslutar om en indelningsändring avseende församlingsindelningen i ett pastorat. Oavsett vilket slags beslut det är fråga om från stiftsstyrelsens sida ska beslutet, i de fall ändring ska träda i kraft under en löpande mandatperiod, fattas senast nio månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska gälla från den 1 januari året efter ett valår ska på motsvarande sätt som enligt bestämmelserna i första stycket stiftsstyrelsens beslut vara fattat ett år innan det ska träda i kraft. Även den lokala församlingsindelningen inom ett pastorat kan vara av betydelse för valet.

18 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 17 och 30 §§.

19 §

Bestämmelserna om stiftsstyrelsens beslut om prästorganisationen överensstämmer i huvudsak med gällande 37 kap. 26 §. Till följd av förändringarna i den lokala strukturen gäller bestämmelserna vid stiftsstyrelsens beslut om ändring i indelningen av församlingar som inte ingår i pastorat och indelningen i pastorat.

Det bör noteras att stiftsstyrelsens beslut inte avser antalet personer som är anställda som präster utan prästorganisationens omfattning. Bestämmelsen att stiftsstyrelsen beslutar om hur stor prästorganisationen ska vara innebär att stiftsstyrelsen primärt beslutar den samlade tjänstgöringsgraden. Det bör framgå tydligt av stiftsstyrelsens beslut. Inget hindrar att församlingen eller pastoratet anställer två präster på heltid och två på halvtid om stiftsstyrelsen beslutar att det ska vara minst tre heltidstjänster.

20 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 37 kap. 40 §.

Det kan noteras att det inte finns kvar någon bestämmelse motsvarande gällande 37 kap. 41 §. Där sägs att stiftsstyrelsen ska verka för en ändamålsenlig

KsSkr 2012:5 kontraktsindelning och själv får ta upp frågor om att ändra indelningen. Eftersom kontraktet är att se som ett utflöde av stiftet får det anses självklart att stiftsstyrelsen verkar för en lämplig kontraktsindelning och det behöver inte särskilt regleras att stiftsstyrelsen själv får ta upp frågor om att ändra indelningen. Vidare finns i gällande 41 § bestämmelser om vem utöver stiftsstyrelsen som får väcka en fråga om att ändra kontraktsindelningen. I linje med vad som sägs i kommentaren till 5 § behöver det inte finnas bestämmelser om detta i kyrkoordningen.

21 och 22 §§

Bestämmelserna överensstämmer med gällande 37 kap. 42 och 43 §§.

23 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 37 kap. 44 §.

24 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med gällande 37 kap. 45 § första och andra stycket. I *första stycket* talas dock inte bara om ändringar som innebär att en eller flera församlingar förs över från ett stift till ett angränsande stift. Till följd av ändringarna i den lokala strukturen står det också om överförande av pastorat. Ett pastorat består visserligen alltid av församlingar men det får förutsättas av de mindre ändringar som avses i paragrafen kan avse hela pastorat.

I linje med vad som sägs i kommentaren till 20 § om bestämmelserna gällande kontraktsindelning har inte tagits med någon bestämmelse om att kyrkostyrelsen själv får ta upp frågor om mindre ändringar i stiftsindelning. En sådan bestämmelse får anses vara överflödig. I likhet med gällande bestämmelser om vem som får väcka ett ärende om mindre ändringar i stiftsindelningen.

25–28 §§

Bestämmelserna överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 46–49 §§.

29 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 50 §. En anpassning har dock gjorts till den förändrade lokala strukturen.

30 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med gällande 37 kap. 51 §. En anpassning har gjorts till den förändrade lokala strukturen. Därtill har i första stycket lagts till en möjlighet för stiftsstyrelsen att utvidga valbarheten till indelningsdelegerade så att den inte bara gäller dem som är ledamöter i kyrkofullmäktige i berörda församlingar och pastorat utan alla som uppfyller de generella valbarhetsvillkoren. Huvudregeln ska vara att ledamöter i indelningsdelegerade utses bland dem som tillhör ett kyrkofullmäktige. Om t.ex. ett pastorat ska delas upp i flera pastorat finns det dock inte tillräckligt antal ledamöter och ersättare i pastorats kyrkofullmäktige för att kunna välja ledamöter och ersättare i flera indelningsdelegerade.

31 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 52 §. Det som där kallas arbetsutskott har i stället fått benämningen indelningsstyrelse. Begreppet arbetsutskott kan ofta verka något förvirrande eftersom det annars regelmässigt är styrelseorgan, inte beslutande organ, som brukar utse arbetsutskott.

32 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 53 § även om det i bestämmelserna inte bara talas om församlingar utan även om pastorat.

33 §

Bestämmelsen överensstämmer med gällande 37 kap. 54 §.

34 §

Bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande 37 kap. 54 a §. Det behövs dock inte, på det sätt som finns i 54 a §, olika bestämmelser för församlingsindelning respektive pastoratsindelning. Närmare bestämmelser om hur revisorer utses finns i 48 kap. 2 §. Det kan noteras att kyrkomötet har beslutat (SvKB 2011:2) att det ska vara möjligt att till auktoriserad eller godkänd revisor även utse registrerat revisionsbolag.

35–37 §§

Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med gällande 37 kap. 55–57 §§. Det har dock gjorts vissa justeringar till följd av förändringarna i den lokala strukturen.

I 35 § föreskrivs att stiftsstyrelsen ska samråda med av namnfrågan berörda församlingar och pastorat. I gällande bestämmelser står det bara om samråd med församlingarna. Eftersom beslut om församlingsindelningen ska fattas lokalt torde stiftsstyrelsens beslut enligt 35 § första stycket i de flesta fall avse fastställande av en lokalt beslutad församlingsindelning. Bestämmelserna har också anpassats till kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:3, *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*

38 kap. Direkta val

3 §

Bestämmelserna har justerats i enlighet med förändringarna i den lokala strukturen så att det inte längre talas om att det ska finnas valnämnd i samfälligheter utan i pastorat.

4 §

Som redovisas i avsnitt 3.3 ska det inte finnas andra nämnder än valnämnd på lokal nivå. I gällande kyrkoordning regleras frågor om valnämndens och andra nämnders sammansättning och arbetsformer i kapitel 4 "Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter". När det inte längre finns andra nämnder än valnämnden har alla bestämmelser om valnämnden tagits in i kapitel 38 om direkta val. Valnämnden har bara uppgifter som hör samman med de direkta valen.

Första stycket är nytt. Där finns bestämmelser om hur valnämnden utses och om dess sammansättning. I huvudsak motsvarar bestämmelserna det som är föreskrivet genom gällande bestämmelser. Det har dock inte funnits någon bestämmelse om antalet ledamöter i en valnämnd. Detta har föranlett frågor från församlingar och samfälligheter. I den centralt producerade informationen om de direkta valen har sagts att det behöver vara minst tre ledamöter för att man ska kunna tala om en nämnd. Detta blir genom bestämmelserna i första stycket gällande ordning.

5 §

Bestämmelserna motsvarar det som nu gäller för en valnämnd enligt gällande 4 kap. 25 §. Det behöver inte, som enligt gällande 5 §, finnas särskilda bestämmelser

om att valnämnden måste få tillgång till de personella och ekonomiska resurser som krävs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter. Det är självklart att kyrkofullmäktige i sitt budgetbeslut särskilt inför ett valår måste anvisa medel för valnämndens verksamhet och att kyrkoherden med ett övergripande ledningsansvar måste fördela arbetet på ett sådant sätt att valnämnden har nödvändiga personella resurser. Även om de uppgifter som anges i kyrkoordningen ges till valnämnden är denna ändå församlingens eller pastoratets organ för att fullgöra de uppgifter i valet som ytterst vilar på de båda nämnda enheterna.

7 §

Ändringen innebär bara en anpassning till den nya lokala strukturen och tydliggörande av det som redan gäller.

8 §

Bestämmelsen om att varje församling som ska välja kyrkofullmäktige och varje pastorat ska vara en valkrets behandlas i betänkandets avsnitt 3.2.3.

21–26 §§

Det har inte gjorts några andra ändringar än sådana som är en direkt följd av att det inte finns kvar några val till direktvalt kyrkoråd och till samfällda kyrkofullmäktige.

33 §

Det har, förutom en språklig ändring, inte gjorts några andra ändringar än sådana som är en direkt följd av att det inte finns kvar några val till direktvalt kyrkoråd och till samfällda kyrkofullmäktige, och sådana ändringar som hör samman med den förändrade lokala strukturen.

34 §

Bestämmelser om färgen på valsedlar vid val till samfällda kyrkofullmäktige har utgått.

48 §

Ändringarna innebär bara en anpassning till den förändrade lokala strukturen. De innebär att det inte längre kan föreskrivas att det ska finnas expeditioner för förtidsröstning i varje pastorat. Detta måste också gälla varje församling som inte ingår i ett pastorat och som inte längre själv är ett pastorat. Bestämmelserna avser bara ett minimikrav. Det är fullt möjligt att utifrån en lokal bedömning av vad som kan behövas för att möta väljarnas behov inrätta flera expeditioner för förtidsröstning. Sådana beslut fattas av valnämnden.

50 §

Bestämmelsen om att det ska finnas minst en vallokal i varje pastorat har utgått. Motivet för bestämmelsen torde ha varit att förhindra för stark centralisering i flerpastoratssamfälligheter. Med en strukturförändring där flerpastoratssamfälligheter blir pastorat förlorar bestämmelsen betydelse. Ändringarna i övrigt är bara en följd av förändringarna i den lokala strukturen och dessa innebär att det bara finns en kyrkoherde att samråda med för valnämnden.

53 §

Ändringarna i *första stycket* är bara en konsekvensändring till följd av förändringen i 48 §. Vidare utgår bestämmelserna om vad som gäller för en flerpastoratssamfällighet då det inte längre finns några sådana.

56 §

I *andra stycket* har bara gjorts en anpassning till förändringarna av den lokala stukturen.

59 §

Ändringarna innebär bara att det inte längre sägs något i *tredje stycket* om vad som gäller vid val till direktvalt kyrkoråd och samfällda kyrkofullmäktige.

62 §

Ändringen innebär i sak bara att det inte i rubriken till paragrafen står "samfällda kyrkofullmäktige".

63 §

Bestämmelser om vad som gäller beträffande samfällda kyrkofullmäktige och direktvalt kyrkoråd har utgått.

64 §

Ändringen innebär i sak bara att det inte i rubriken till paragrafen står "samfällda kyrkofullmäktige".

65 §

Bestämmelserna har som en följd av vad som sägs om valkretsar i 8 § justerats så att det inte längre sägs något om vad som gäller när det finns flera valkretsar i ett val på lokal nivå.

66 §

Rubriken har ändrats eftersom bestämmelserna i paragrafen bara avser val till kyrkofullmäktige.

69 §

Rubriken har ändrats eftersom bestämmelserna i paragrafen bara avser val till kyrkofullmäktige. Vidare har det gjorts en mindre språklig justering. Bestämmelserna om vad som gällt särskilt vid val till samfällda kyrkofullmäktige har utgått.

70, 71 och 88 §§

Ändringarna innebär bara att det inte längre i rubriker eller i paragrafer anges vad som gäller vid val till direktvalt kyrkoråd och samfällda kyrkofullmäktige.

90–92 §§

Ändringarna innebär endast att sådana bestämmelser om överklagande som hör samman med val till samfällda kyrkofullmäktige utgår.

40 kap. Kyrkobyggnader**2 §**

I *första stycket* har bara gjorts en språklig justering.

Det ansvar som en kyrkvård och kyrkoherden har enligt *tredje stycket* innefattar att det finns en korrekt förteckning över inventarier av det slag som ska finnas enligt bestämmelser i 4 kap. 7 § i kulturminneslagen. Det innebär att dessa båda personer har det direkta ansvaret för att förteckningen förs på ett korrekt sätt och för dess innehåll. I kulturminneslagen sägs också att ansvaret inbegriper att de ska se till att föremålen förvaras och vårdas väl.

Enligt 4 kap. 19 § är det församlingsrådet som utser kyrkvårdar i en församling som ingår i ett pastorat. Enligt bestämmelser i *fjärde stycket* ska församlingsrådet bland de kyrkvårdar som är ledamöter eller ersättare i församlingsrådet utse en kyrkvård som har inventarieansvar. I fråga om församlingar som inte ingår i ett pastorat är det i enlighet med det som nu gäller kyrkorådet som på morsvarande sätt utser en inventarieansvarig kyrkvård. I sista meningen i *fjärde stycket* har gjorts en anpassning till vad som ska gälla i församlingar som ingår i pastorat.

4 §

Ändringen är en följd av förändringarna av den lokala strukturen.

7 §

Ändringarna är en följd av den förändrade lokala strukturen och innebär att det som tidigare har gällt för en samfällighet och dess församlingar ska gälla för ett pastorat och dess församlingar.

8 §

Ändringarna är en följd av den förändrade lokala strukturen och innebär att det som tidigare har gällt för en samfällighets beslut att ta en kyrka ur bruk ska gälla för ett pastorats beslut.

41 kap. Upplåtelse av kyrka**3 a §**

Bestämmelsen är ny och är en följd av den förändrade lokala strukturen. Bestämmelsen innebär att ett församlingsråd har samma befogenheter vad gäller beslut om upplåtelse av en kyrka som enligt gällande bestämmelser alla församlingskyrkoråd har.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

Som redan har noterats i inledningen till skrivelsens kyrkoordningskommentarer ska gällande kapitel 42 upphävas och ersättas av ett nytt kapitel 42. I stor utsträckning finns gällande bestämmelser kvar i sak oförändrade. En principiell förändring av betydelse är dock att de bestämmelser om rätt och möjlighet att få del av kyrkliga handlingar som enligt gällande bestämmelser finns i 42 kap. har flyttats till det kapitel som innehåller andra bestämmelser om den kyrkliga handlingen i fråga. Denna förändring hör samman med att kyrkoherdens beslut om rätt att få del av en kyrklig handling måste ha som grund pastorala överväganden och inte är en ekonomisk fråga. Bestämmelser av detta slag bör därför inte finnas i den avdelning i kyrkoordningen som har som rubrik "Ekonomi och egendom" utan hör hemma i den avdelning som bär rubriken "Gudstjänst". Som en följd av dessa ändringar har också 42 kap. fått en ny rubrik som bättre svarar mot kapitlets innehåll. Den har ändrats från "Avgifter och

uppbörd” till ”Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar”. Bestämmelserna om den s.k. clearingen av kostnaderna för kyrkliga handlingar finns kvar i 42 kap. Då det blir fråga om så omfattande förändringar finns det anledning att ersätta det gällande kapitlet med ett som i princip är nytt.

1 §

Bestämmelsen är ny och klargör att när församlingar samverkar i ett pastorat är det pastoratet som svarar för de frågor om avgifter och kostnader för kyrkliga handlingar som behandlas i kapitlet. Församlingarna har i detta fall ingen egen ekonomisk förvaltning.

2 §

Överensstämmen helt med gällande 42 kap. 1 §.

3 §

Första stycket överensstämmen med första stycket i gällande 42 kap. 2 § första stycket. Eftersom det finns kyrkoråd inte bara i församlingar utan även i pastorat kan det sägas att det har skett en viss förändring av bestämmelsens innebörd. Samtidigt finns det i sak ändå en fullständig överensstämmelse med gällande bestämmelser. I andra stycket i gällande 42 kap. 2 § sägs nämligen att det som står i första stycket gäller kyrkonämnden i en samfällighet och stiftsstyrelsen såvitt avser ett stift. Det finns inte längre kvar en direkt bestämmelse om stiftsstyrelsens ansvar.

I *andra stycket*, som i sak överensstämmen med gällande 42 kap. 2 § tredje stycket, anges när ett stift senast ska ha anmält sitt beslut om avgiftssats till kyrkostyrelsen. Det följer av stiftsstyrelsens ställning som verkställande organ att den ska anmäla stiftsfullmäktiges beslut till kyrkostyrelsen. Detta behöver inte regleras särskilt.

4–6 §§

Överensstämmen i sak med gällande 42 kap. 3–5 §§. Det har bara gjorts justeringar som hör samman med att det i 1 § sägs att det som står om församlingar i kapitlet också gäller pastorat.

7 §

Bestämmelser om när man inte får och när man får ta ut avgift från enskilda för kyrkliga handlingar överensstämmen med gällande bestämmelser.

I gällande 42 kap. 6 § första stycket sägs att någon avgift för dop inte får tas ut av den enskilde.

Beträffande konfirmation sägs i gällande 42 kap. 7 a § att någon avgift inte får tas ut av konfirmanden för sådana kostnader som motsvarar den konfirmationsersättning som anges i paragrafens andra fjärde stycken. I de andra och tredje styckena finns bestämmelser om konfirmationsersättning avseende den som tillhör Svenska kyrkan. Det är alltså sådana konfirmander som man inte får ta ut någon avgift från. Bestämmelser om vem som får konfirmeras i Svenska kyrkan finns i 22 kap. Där anges som huvudregel i 2 § första stycket att den som konfirmeras ska tillhöra Svenska kyrkan. I den nämnda paragrafens andra stycke att även den som tillhör en annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med får konfirmeras i Svenska kyrkan. Från sådana konfirmander får en avgift tas ut. Detta sägs också i den av kyrkomötet godtagna kyrkostyrelseskrivelsen 2010:5 Ersättning för

kyrkliga handlingar. I skrivelsen uttalade kyrkostyrelsen beträffande medlemmar i kyrkor inom Borgågemenskapen att en avgift för kyrkliga handlingar får tas ut från dessa personer. "Avgiftsnivån bör i så fall inte överstiga den nivå som kyrkostyrelsen beslutar i fråga om clearing av kyrkliga handlingar." Det som sägs om personer från Borgågemenskapen, där det tidigare hade varit omdiskuterat hur bestämmelserna om avgifter för kyrkliga handlingar skulle tillämpas, måste också gälla andra som konfirmeras med stöd av bestämmelserna i 22 kap. 2 § andra stycket.

I gällande 42 kap. 8 § sägs beträffande vigsel att någon avgift inte får tas ut av makarna när den avser någon som tillhör Svenska kyrkan. Det saknar betydelse om bara den ena eller båda makarna tillhör Svenska kyrkan. I den nämnda paragrafens fjärde stycke sägs att en avgift får tas ut när inte någon av de blivande makarna tillhör Svenska kyrkan. Det som angavs i kyrkostyrelsens skrivelse 2010:5 beträffande avgiftsnivån om det är fråga om en kyrklig handling som gäller medlem eller medlemmar från en kyrka med vilken Svenska kyrkan har särskilda ekumeniska förbindelser gäller även vigsel.

I gällande 42 kap. 9 § första stycket föreskrivs att någon avgift inte får tas ut från dödsboet för en begravningsgudstjänst i den församling som den avlidne tillhörde. I gällande 42 kap. 10 § sägs att dödsboet inte heller betalar någon avgift när en begravningsgudstjänst äger rum inom en annan församling än den som den avlidne tillhörde vid dödsfallet. I gällande 42 kap. 9 § första stycket anges att en avgift får tas ut för en begravningsgudstjänst som firas när någon som inte tillhörde Svenska kyrkan har avlidit. Det som angavs i kyrkostyrelsens skrivelse 2010:5 beträffande avgiftsnivån om en kyrklig handling som gäller medlem från en kyrka med vilken Svenska kyrkan har särskilda ekumeniska förbindelser gäller även begravningsgudstjänst.

Mot bakgrund av de redovisade gällande bestämmelserna sägs i 7 § att det aldrig får tas ut en avgift från någon enskild person för ett dop. Vidare anges att någon avgift inte får tas ut från enskilda personer som är medlemmar i Svenska kyrkan. För begravningsgudstjänst gäller att ingen avgift får tas ut från dödsboet när den avlidna vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan. Det finns inte längre någon bestämmelse om att en avgift får tas ut i de fall där en annan kyrklig handling än dop gäller någon som inte tillhör eller, i fråga om begravningsgudstjänst, tillhörde Svenska kyrkan. Det saknas anledning att särskilt ange när avgifter får tas ut. Det får anses följa av den lokala självstyrelsen att det är möjligt att ta ut avgifter från enskilda i de fall när det inte föreligger ett direkt förbud mot detta. I detta sammanhang bör noteras bestämmelserna i 17 kap. 16 a § som innebär en präst inte i något fall få ta ut en avgift eller ta emot ekonomisk ersättning från enskilda för en kyrklig handling. Det är alltså bara församlingar och pastorat som får ta ut en avgift från enskilda som tillhör Svenska kyrkan men man kan naturligtvis, utifrån de överväganden man gör i församlingen eller pastoratet om vad som är lämpligast, avstå från att ta ut några avgifter.

8 §

I sak överensstämmer bestämmelserna med gällande bestämmelser i 42 kap. 6 § 2–4 st. Det har dock skett en omredigering av bestämmelserna. Syftet med detta är att bestämmelserna om clearing av kostnaderna för kyrkliga handlingar ska vara uppbyggda på samma sätt beträffande alla kyrkliga handlingar. Gällande bestämmelser har förändrats ett antal gånger sedan kyrkoordningens tillkomst och vid flera olika tillfällen. Detta har medfört vissa skillnader i hur de är utformade. Dessa skillnader kan ibland uppfattas ha en betydelse för innehållet i bestämmelserna som egentligen inte är avsedd.

9 §

Överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 7 a § andra fjärde styckena. Beträffande omredigeringen se kommentaren till 8 §.

10 §

Överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 8 § andra och tredje styckena. Beträffande omredigeringen se kommentaren till 8 §.

11 §

Överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 10 § andra och tredje styckena. Beträffande omredigeringen se kommentaren till 8 §.

12 §

Överensstämmer i sak med gällande 42 kap. 6 § fjärde stycket den sista meningen, 7 a § sista stycket, 8 § tredje stycket den sista meningen och 10 § tredje stycket den sista meningen. I gällande bestämmelser anges dock beträffande clearing av kostnaderna för dop, vigsel och begravning bara att kyrkostyrelsen fastställer de belopp som ska gälla. Beträffande konfirmation sägs här till att kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om vad konfirmationsersättningen omfattar. Det är knappast möjligt att bara fatta beslut om vissa belopp. När detta görs måste också sägas något om vad som närmare gäller när ersättningsbeloppen ska användas. Erfarenheterna talar för att det uppstår ett antal frågor på en mycket detaljerad nivå. I viss utsträckning kan det behövas ytterligare bestämmelser utöver dem som lämpligen bör ges i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen får enligt 12 § därför bemyndigande att utfärda vissa närmare bestämmelser. I enlighet med vad som nu gäller ska kyrkostyrelsen fastställa ersättningsbeloppens storlek.

43 kap. Kollekt

6 §

Ändringarna innebär att för en församling som ingår i ett pastorat är det församlingsrådet som beslutar om församlingskollekt. Det är alltså bara sådana kyrkoråd som är styrelser i församlingar som beslutar om församlingskollekt.

7 §

Motsvarande ändring har gjorts som beträffande 6 §. I en församling som ingår i ett pastorat är det församlingsrådet som fattar det lokala beslutet om ändring av dag för en riks- eller stiftskollekt.

44 kap. Ekonomisk utjämning

1 §

Ändringarna i *andra stycket* innebär i första hand en anpassning till den förändrade lokala strukturen genom att det som i gällande bestämmelser sägs om samfälligheter i stället avser pastorat.

7 a §

Det har gjorts en justering i hänvisningen med anledning av den ändrade paragrafnumreringen i 2 kap.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

2 §

Ändringarna innebär bara en anpassning till den förändrade lokala strukturen genom att det som i gällande bestämmelser sägs om samfälligheter i stället avser pastorat.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och pastorat

1 §

Ändringarna i *andra stycket* innebär i första hand en anpassning till den förändrade lokala strukturen genom att det som i gällande bestämmelser sägs om samfälligheter i stället avser pastorat och bestämmelser om samfällighetens beslutande och verksställande organ kan tas bort. Även i rubriken görs motsvarande justering.

48 kap. Revision för församlingar och pastorat

1 §

Se kommentaren till 47 kap. 1 §.

4 §

Ändringarna är en följd av den förändrade lokala strukturen då det anges att den som är ledamot eller ersättare i ett församlingsråd inom ett pastorat inte är valbar till uppdrag som revisor i en församling inom pastoratet och då det inte längre sägs något om nämnder. Vidare har bestämmelserna i 5 § som 2011 års kyrkomöte har fattat beslut om rörande valbarhetshinder för uppdrag som revisor i en samfällighet tagits bort. Eftersom det anges i 1 § att, för det fall en församling ingår i ett pastorat gäller det som i kapitlet sägs om församlingar i stället pastorat, är det inte nödvändigt att särskilt reglera valbarhetshinder för uppdrag i ett pastorat. Även för dessa uppdrag är det ett hinder för valbarheten att vara ledamot eller ersättare i såväl kyrkofullmäktige och kyrkoråd i pastoratet som ett församlingsråd i någon av de församlingar som ingår i pastoratet.

6 och 7 §§

Som framgår av den inledande förteckningen över ändringarna i kyrkoordningen ska dessa paragrafer i lydelsen enligt SvKB 2011:2, som en följd av att 5 § (se ovan) utgår, betecknas 5 och 6 §§.

53 kap. Offentlighet för handlingar

12 §

Se kommentaren till 46 kap. 2 §.

56 kap. Kyrkobokföring och andra register

7 §

Se kommentaren till 46 kap. 2 §.

1 §

Ändringen i *första stycket* som innebär att det där inte talas specifikt om biskopens och domkapitlets tillsynsansvar utan om stiftets tillsyn liksom ändring i punkt 1 som utvidgar stiftets tillsyn till att uttryckligen avse även förvaltningsfrågor behandlas i avsnitt 4.1. När det står att stiftet har ansvar för tillsyn kan det inte längre stå att tillsynen även omfattar verksamheten i stiftet. I det sammanhanget bör noteras att redan tidigare har den särskilda tillsynsfunktionen som ligger i ordningen med beslutsprövning flyttats från domkapitlet till Svenska kyrkans Överklagandenämnd när det är fråga om beslut fattade av ett stift. Samtidigt kan finnas skäl att framhålla att de uppgifter av specifik tillsynskaraktär som ligger i biskopens uppdrag enligt 8 kap. 1 § avser stiftet som helhet och därmed även den verksamhet som stiftet själv svarar för. Biskopens och domkapitlets i 31 och 32 kap. och i punkterna 4 6 i den aktuella paragrafen givna tillsynsuppgifter avseende dem som har uppdrag inom kyrkans vigningstjänst gäller alla präster och diakoner i stiftet oavsett vem som är arbetsgivare. Det har även gjorts en anpassning till den ändrade lokala strukturen så det inte längre står något om samfälligheter.

5 §

Ändringarna innebär att det förts till bestämmelser om en gemensam församlingsinstruktion för de församlingar som ingår i ett pastorat och därmed också för pastoratet. Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 3.2.7.

6 §

Ändringarna i *första stycket* hör samman med att det ska finnas en för församlingarna i ett pastorat gemensam församlingsinstruktion, se avsnitt 3.2.7.

De ändringar som har gjorts i *andra stycket* är en följd av förändringarna i den lokala strukturen. När det talas om kyrkofullmäktige är det här, liksom i första stycket, fråga om antingen församlingens eller pastoratets kyrkofullmäktige.

Tredje stycket om översyn av församlingsinstruktionen är nytt och behandlas i avsnitt 3.2.7.

7 §

Det har bara gjorts ändringar som är en följd av förändringarna i den lokala strukturen.

8 §

Det har i *femte stycket* punkten 3 införts en bestämmelse om att ett beslut av ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte inte kan överklagas. I övrigt har det inte i paragrafen gjorts några andra förändringar än sådana som innebär en anpassning till den förändrade lokala strukturen.

9, 10 och 20 §§

Ändringarna innebär bara en anpassning till den förändrade lokala strukturen genom att det som i gällande bestämmelser sägs om samfälligheter i stället avser pastorat.

Införande- och övergångsbestämmelser

1. De ändrade bestämmelser om den lokala strukturen och ändringar i kyrkoordningen träder i kraft i och med den nya mandatperiod som börjar den 1 januari 2014.

Eftersom det kyrkoval som ska äga rum år 2013 ska gälla delvis ändrad lokal organisation behöver ändringarna i 38 kap. om direkta val träda i kraft redan den 1 januari det året. Enligt punkten 1 i övergångsbestämmelserna ska ändringarna i 38 kap. om direkta val därför träda i kraft redan den 1 januari 2013. När ledamöter och ersättare avgår från samfällda kyrkofullmäktige under år 2013 behöver dock gällande bestämmelser kunna tillämpas för att efterträdare ska kunna utses.

2. De samfälligheter som finns den 31 december 2013 blir pastorat av det slag som ska finnas från den 1 januari 2014. De samfälligheter om vilka det har fattats beslut om att de ska bli pastoratssamfälligheter eller flerpastoratssamfälligheter fr.o.m. den 1 januari 2014 blir också pastorat fr.o.m. den 1 januari 2014.

Ändringen innebär enbart en ändring av benämningen från pastoratssamfällighet och flerpastoratssamfällighet till pastorat. Det är alltså fråga om samma juridiska personer som ges en ny benämning och delvis nya funktioner genom inomkyrkliga bestämmelser.

Vad gäller det nya pastoratets namn så ska det alltså bildas ur den nuvarande samfällighetens namn utan att de krävs ett beslut av stiftsstyrelsen, i enlighet med motiven i avsnitt 3.4.

3. Det har framkommit att det behövs en specialreglering för Göteborgs kyrkliga samfällighet under en övergångsperiod för att man ska kunna förbereda en indelning av samfälligheten i flera pastorat. Övergångslösningen kommer dock att innebära vissa komplikationer för kyrkovalet år 2013 och specialregler behövs även för detta. Kyrkostyrelsen behöver bemyndigas att dels fatta de beslut som krävs för kyrkovalets genomförande inom Göteborgs kyrkliga samfällighet med dess församlingar och pastorat, dels besluta om de särskilda bestämmelser som kan behövas för övergångsperioden.

Vad gäller valbarheten i ett direktval i en församling som ingår i samfälligheten krävs det kyrkotillhörighet i den församlingen. Se avsnitt 3.4.

4. De direkta valen på lokal nivå år 2013 ska bara avse val till kyrkofullmäktige. De nya bestämmelserna om minsta antalet ledamöter i kyrkofullmäktige i församlingar respektive pastorat skiljer sig något från vad som gäller för kyrkofullmäktige och för samfällda kyrkofullmäktige enligt gällande bestämmelser. Därför bör beslutet om antalet ledamöter som ska utses vid valet av kyrkofullmäktige 2013 utgå från de nya bestämmelser som ska gälla för kyrkofullmäktige i såväl församlingar som pastorat. Det blir inte nödvändigt att ändra antalet ledamöter men om detta görs ska de nya bestämmelserna tillämpas.

5. I en flerpastoratssamfällighet är det enligt nu gällande bestämmelser ett kyrkoråd eller en pastoratsnämnd som utser vem som ska vara kyrkoherde. När det blir fråga om en kyrkoherde i ett pastorat som har varit en flerpastoratssamfällighet ska kyrkonämnden i stället utse vem som ska vara kyrkoherde, se avsnitt 3.4. För det fall stiftsstyrelsen beslutar om indelningsändringar som avser det blivande pastoratet kan det också vara indelningsdelegerades arbetsutskott som enligt gängse bestämmelser fullgör den uppgiften.

6. Om en flerpastoratssamfällighet som innefattar en domkyrkoförsamling övergår till att bli ett pastorat, följer av bestämmelserna i 5 kap. 3 § andra stycket att den som ska vara kyrkoherde i det nya pastoratet är domprosten. Det bör därför inte bara vara domkyrkoförsamlingen eller det pastorat som domkyrkoförsamlingen tillhör före den 1 januari 2014 som är delaktigt i beslutet om vem som ska vara domprost och därmed kyrkoherde i det nya pastoratet. Beslutet är av betydelse för pastoratet som helhet och alla dess församlingar. Därför ska det vara kyrkonämnden i en flerpastoratssamfällighet som i förekommande fall utser ledamöter i tillsättningsnämnden. I likhet med vad som har sagt under punkten 5 kan det också vara indelningsdelegerades arbetsutskott som i vissa fall har att fullgöra den uppgiften. När det gäller tillsättningen i övrigt hänvisas till vad som har sagts i avsnitt 3.4.

Som framgår av avsnitt 3.4 föreslår kyrkostyrelsen en utredning om domprostens ställning m.m.

7. I nya lydelsen av 36 kap. 5 § sägs att ett kontrakt består av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift, dock alltid minst två enheter. Ett antal kontrakt kommer fr.o.m. den 1 januari 2014 att omfatta endast ett pastorat eller en församling. Vidare kan tidigare flerpastoratssamfälligheter i ett par fall komma att omfatta flera kontrakt.

Som framgår av avsnitt 3.4 föreslår kyrkostyrelsen en utredning om kontraktets ställning och uppgifter samt om domprostens ställning m.m. Bestämmelserna i 36 kap. 5 §, såsom de nu är formulerade, tvingar fram en omedelbar ändring av kontraktsindelningen. Innan sådana beslut fattas bör dock den planerade kontraktsutredningens resultat föreligga. Därför ska den gällande kontraktsindelningen, om stiftsstyrelsen inte fattar beslut om en ändring, kunna bestå till den 1 januari 2016 även om den skulle komma att stå i strid med reglerna i 36 kap. 5 §. Det medför att det under en övergångsperiod i viss utsträckning kan finnas en mindre adekvat kontraktsindelning.

8. Enligt gällande bestämmelser ska en beteckning på nomineringsgrupp som registreras för val till samfälliga kyrkofullmäktige innehålla samfällighetens namn. Enligt de nya bestämmelserna ska en grupp-beteckning som registreras för val till kyrkofullmäktige i ett pastorat innehålla pastoratets namn. När en pastoratssamfällighet eller en flerpastoratssamfällighet blir pastorat bör detta inte medföra att redan registrerade nomineringsgrupper upphör att vara registrerade men det behöver ske en anpassning av gruppbenämningen. Detta bör göras utan någon särskild åtgärd från nomineringsgruppens sida men den behöver naturligtvis få information om ändringen.

9. Då församlingsråden ska väljas första gången efter 2013 års kyrkoval har inte reglerna om att samfälligheter blir till pastorat den 1 januari 2014 trätt i kraft ännu. Därför ska kyrkonämnden i de samfälligheter som blir pastorat den 1 januari 2014 kalla till ett sådant församlingsmöte om vilket det stadgas i 4 kap. 23 §. Om det sker en indelningsändring så att ett helt nytt pastorat bildas blir det i stället indelningsdelegerades arbetsutskott som ska kalla till församlingsmöte.

10. Innehållet i skrivelsen innebär bl.a. att flerpastoratssamfälligheterna ska upphöra. Begreppet "samfällighet" används inte i bestämmelserna, vilket bl.a. innebär att man i 57 kap. 8 § andra stycket i kyrkoordningen har mönstrat ut begreppet. Utan övergångsbestämmelse till denna paragraf kan ett beslut som har fattats av en flerpastoratssamfällighet och som efter överklagande eller begäran

KsSkr 2012:5 om beslutsprövning ligger för prövning hos ett domkapitel eller hos Överklagandenämnden inte prövas utan måste avvisas. För att beslut som har fattats sent under 2013 av en flerpastoratssamfällighet ska kunna överprövas behövs alltså en övergångsbestämmelse.

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Britt Louise Agrell, Mary Österström och Bertil Olsson.

Föredragande: Utvecklings- och planeringschefen Erika Brundin

Kyrkostyrelsen beslöt

- att* till kyrkomötet lämna skrivelsen 2012:5 Strukturfrågor i Svenska kyrkan.
- att* uppdra åt ordföranden och generalsekreteraren att göra de justeringar i skrivelsen som kyrkostyrelsen har beslutat vid sammanträdet.

Reservation

Med hänsyn till remissopinionen och för att inte ansvaret för begravningsverksamheten ska få betydelse för den kyrkliga strukturen anser vi att man bör tillåta partiella samfälligheter för begravningsverksamheten. Vi reserverar oss därför mot kyrkostyrelsens förslag att endast öppet utreda olika samarbetsformer.

Bo Hanson och Britt Louise Agrell

Särskilt yttrande

Kristdemokrater i Svenska kyrkan har vid olika tillfällen fört fram kritiska synpunkter och alternativa lösningar på många punkter i de frågor som belyses i Strukturutredningen Närhet och samverkan. Vi har sett att det är viktigt att delta i diskussionen både i olika remissorgan och i kyrkostyrelsen för att påverka skrivelsens utformning. Därigenom har vi tillsammans med andra lyckats åstadkomma förändringar av utredningens förslag till det bättre på ett antal punkter. Framför allt säkerställer vi att församlingarnas medlemmar ges möjlighet att bli delaktiga i tillsättningen av församlingsråden.

Vi vill dock markera vår principiella ståndpunkt i några frågor.

1) Församlingen som kyrkans grundläggande enhet.

Församlingen bör fortsatt vara kyrkans grundläggande enhet, inte pastoratet som skrivelsen föreslår. Vad är en församling om den inte regelbundet firar gudstjänst och har ansvar för församlingens grundläggande uppgifter? Enligt skrivelsen är pastoratet en samverkansform mellan församlingarna i pastoratet, men i verkligheten övertar pastoratet församlingens uppgifter och kan delegera till församlingsrådet att besluta i vissa frågor. Under överläggningarna har det gång på gång påpekats att nu blir pastoratet det lokala pastorala området. Vad är då en församling som ingår i ett pastorat?

2) Val till församling bör ske genom direkta val.

Om församlingen är något mer än ett distrikt i ett pastorat, så bör församlingen själv få välja sin styrelse – församlingsrådet. Skrivelsen har dock markerat församlingens roll tydligare än utredningen genom föreskriften att församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte ska föregå kyrkofullmäktiges val av

KsSkr 2012:5 församlingsråd. Vår målsättning är att även församlingsrådet bör väljas i allmänna val, men dit var det inte möjligt att nå i en uppgörelse.

3) Församlingen ska ha kvar de fyra grundläggande uppgifterna enligt kyrkoordningen.

Kyrkoordningens definition av församlingens grundläggande uppgifter bör ligga kvar på församlingen. Varje församling bör själv kunna avgöra om man i vissa uppgifter samverkar med andra församlingar inom pastoratet t.ex. i konfirmandarbetet. Församlingsråden bör även ges en tydligare roll i utarbetandet av församlingsinstruktionen, även om den är gemensam för hela pastoratet.

Bertil Olsson

Kyrkomötets presidiums
skrivelse 2012

Presidiets skrivelse

PSkr 2012:1 Ny ersättningsstadga

Kyrkomötet
Presidiets skrivelse 2012:1

Ny ersättningsstadga

Kyrkomötets presidium överlämnar denna skrivelse med förslag till beslut till kyrkomötet.

Uppsala den 12 juni 2012

Gunnar Sibbmark

Karin Perers

Lars Rydje

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås en ny ersättningsstadga som ska ersätta ersättningsstadga SvKB 2001:18 samt att kyrkomötet inrättar ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.

- Sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter ändras.
- Kyrkomötets ledamöter kan få ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst.
- Kyrkomötets ledamöter som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sammanträden kan få skälig ersättning för barnvakt.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkomötets presidiums förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Ny ersättningsstadga	3
Inledning	7
Ersättning till kyrkomötets ledamöter	7
Bakgrund.....	7
Överväganden och förslag.....	10

Kyrkomötets presidiums förslag till kyrkomötesbeslut

PSkr 2012:1

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga.
2. Kyrkomötet beslutar att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

Ny ersättningsstadga

Kyrkomötet beslutar anta ersättningsstadga.

*Ersättningsstadga
(SvKB 2001:18)*

*Ersättningsstadga
(SvKB 2012:00)*

Inledande bestämmelser

- 1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för *Kyrkomötets* ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av *Kyrkomötet* eller *Kyrkostyrelsen*.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i denna stadga avses prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Inledande bestämmelser

- 1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för *kyrkomötets* ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av *kyrkomötet* eller *kyrkostyrelsen*.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i denna stadga avses prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sammanträdesarvode

- 2 § Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdetes längd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå.

Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvars-tagande.

- 3 § Sammanträdesarvode *skall* utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att *deltaga* i sammanträdet.

Till *Kyrkomötets* ledamöter utgår sammanträdesarvode

Sammanträdesarvode

- 2 § Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdetes längd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå.

Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvars-tagande.

- 3 § Sammanträdesarvode *ska* utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att *delta* i sammanträdet.

Till *kyrkomötets* ledamöter utgår sammanträdesarvode

under *Kyrkomötets* sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till *Kyrkomötets* ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättningsstadga för ett sammanträde i något annat organ under den tid som *Kyrkomötet* är samlat.

under *kyrkomötets* sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till *kyrkomötets* ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättningsstadga för ett sammanträde i något annat organ under den tid som *kyrkomötet* är samlat.

4 § Sammanträdesarvodet till *Kyrkomötets* ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp.

4 § Sammanträdesarvodet till *kyrkomötets* ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp.

5 § Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av *Kyrkomötet* eller *Kyrkostyrelsen* utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp.

5 § Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av *kyrkomötet* eller *kyrkostyrelsen* utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp.

Fasta arvoden

6 § Till *Kyrkomötets* ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till *Kyrkomötets* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

7 § Till *Kyrkostyrelsens* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.

Till ledamöter i *Kyrkostyrelsens* arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

8 § Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning, forskning och kultur samt *Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet* utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice

Fasta arvoden

6 § Till *kyrkomötets* ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till *kyrkomötets* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

7 § Till *kyrkostyrelsens* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.

Till ledamöter i *kyrkostyrelsens* arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

8 § Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice ordföranden i dessa organ ett

ordföranden i dessa organ ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (SvKB 2005:9)

fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (SvKB 2005:9)

- 9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

- 9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

- 10 § Till ordföranden bland *Kyrkomötets* revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till revisorer valda av *Kyrkomötet* ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

- 10 § Till ordföranden bland *kyrkomötets* revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till revisorer valda av *kyrkomötet* ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

- 11 § Till de förtroendevalda som enligt 5 § har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

- 11 § Till de förtroendevalda som enligt 4 och 5 §§ har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får

betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

Reseförmåner

12 § De bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet, skall också tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av *Kyrkomötet*, i organ utsedda av *Kyrkomötet* samt i organ utsedda av *Kyrkostyrelsen*. Ledamoten skall anses ha sitt tjänsteställe i bostaden.

Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter *skall* även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Reseförmåner

12 § De bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet, ska också tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av *kyrkomötet*, i organ utsedda av *kyrkomötet* samt i organ utsedda av *kyrkostyrelsen*. Ledamoten ska anses ha sitt tjänsteställe i bostaden.

Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter *ska* även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Ersättning för barntillsyn

13 § *De ledamöter av kyrkomötet som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till tolv år. Kyrkomötets presidium beslutar om ersättningen.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014, varvid kyrkomötets beslut om Ersättningsstadga (SvKB 2001:18) upphör att gälla.

Inledning

Med anledning av två uppdrag som kyrkomötet gett till kyrkomötets presidium återkommer vi i denna skrivelse med förslag till en ny ersättningsstadga. Det ena är det av 2010 års kyrkomöte givna uppdraget att modernisera ersättningsstadgan. Det andra är det av 2011 års kyrkomöte givna uppdraget att i samband med arbetet med att modernisera ersättningsstadgan även beakta frågan om skälig ersättning för barn tillsyn.

Ersättning till kyrkomötets ledamöter

Bakgrund

Kyrkomötet beslöt 2010, med anledning av en motion om modernisering av ersättningsstadgan (M2010:45, Kr 2010:5), att uppdra till kyrkomötets presidium att i samråd med gruppledarna i nomineringsgrupperna till ett kommande kyrkomöte under mandatperioden arbeta fram förslag till helhetslösning av arvodesfrågan och formerna för på vilket sätt beslut om fastställande av arvode ska ske.

Kyrkorättsutskottet betonar i sitt övervägande att det är angeläget att finna en modell där ersättningssystemet är sådant att det inte för någon innebär en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag på nationell nivå i Svenska kyrkan. Vidare påtalar utskottet att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar. Flera har förväntats ta initiativ till en översyn i samband med ny mandatperiod vilket lett till att frågan väckts för sent. Utskottet anser därför att kyrkomötets presidium bör överväga om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften.

Alternativa modeller för arvoden

Kyrkomötets presidium har haft i uppdrag att ta fram ett ersättningssystem som medför att det inte ska innebära en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag som ledamot i kyrkomötet. Fyra alternativa modeller har därför utarbetats. Alternativen presenterades och diskuterades med företrädarna för kyrkomötets nomineringsgrupper i samband med en överläggning den 5 mars tidigare i år. Även frågan om att behålla nuvarande ordning med enbart sammanträdesarvode var uppe till behandling. Företrädarna fick i uppdrag att återkomma senast den 15 maj med besked om hur deras nomineringsgrupp ställde sig till de framlagda förslagen.

I samtliga alternativa modeller som presenterades ingick ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst och det fasta sammanträdesarvode hade minskats i olika omfattning. Nivån på förlorad arbetsförtjänst är redan reglerad i ersättningsstadgan. Den maximala ersättningsnivån för styrkt förlorad arbetsförtjänst uppgår till högst 7 procent av ett basbelopp.

Eftersom det enligt gällande ersättningsstadga inte utgår något annat än sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter saknas uppgifter om ledamöternas inkomst av tjänst. I de beräkningar som gjorts, för att få fram kostnaderna för de olika alternativen, har det förutsatts en genomsnittslön om 30 000 kronor per månad. Innevarande år är 64 procent av kyrkomötets ledamöter under 65 år. En viss föryngring av kyrkomötets ledamöter kan antas komma att ske till kommande mandatperiod och därför fanns det också exempel på vilka kostnader det skulle innebära om 70 procent av kyrkomötets ledamöter skulle vara under 65 år. Ökningen av antalet under 65 år från den föregående mandatperioden till den

innevarande var under 5 procent. Endast 42 procent av kyrkomötets ersättare är för närvarande under 65 år.

Samtliga alternativ utgår från att kyrkomötet precis som innevarande år även i fortsättningen kommer att sammanträda sammantaget 7 dagar per år. Hänsyn har inte tagits till eventuellt ökade administrativa kostnader som hanteringen av ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan komma att medföra.

De inkomna svaren från nomineringsgruppernas företrädare visar på att det finns olika uppfattning om hur ersättningsmodellen bör se ut framöver. Några nomineringsgrupper förespråkar nuvarande ordning att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp men utan möjlighet till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Andra förespråkar en modell där det fasta sammanträdesarvodet utgår med 3 procent av ett basbelopp samt möjlighet att få ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Det finns även nomineringsgrupper som förespråkar en modell där det fasta sammanträdesarvodet utgår med 2 procent av ett basbelopp samt möjlighet att få ersättning för förlorad arbetsförtjänst. I en nomineringsgrupp har det också diskuterats en alternativ modell där det fasta sammanträdesarvodet fortsatt ska var 4 procent men där det fasta sammanträdesarvodet för ledamöter som tar ut ersättning för förlorad arbetsförtjänst uppgår till 2–3 procent av ett basbelopp.

De föreslagna ersättningsmodellerna får olika ekonomiska utfall i jämförelse med kostnaderna för nuvarande modell med ett sammanträdesarvode som motsvarar 4 procent av ett basbelopp.

Om det fasta sammanträdesarvodet utgår med 3 procent av ett basbelopp och det är 70 procent av kyrkomötets ledamöter som begär ersättning för förlorad arbetsförtjänstersättning beräknas kostnaderna för de båda sessionerna öka med 1 335 945 kronor. Om det är 64 procent av kyrkomötets ledamöter som begär ersättning för förlorad arbetsförtjänst ökar kostnaderna med 1 111 835 kronor. Bruttoersättningen för den enskilde ledamot som får ersättning för förlorad arbetsförtjänst skulle öka med i genomsnitt 6 720 kronor. För den enskilde ledamot som inte begär ersättning för förlorad arbetsförtjänst skulle bruttoersättningen minska med 3 080 kronor.

Om det fasta sammanträdesarvodet utgår med 2 procent av ett basbelopp och det är 70 procent av kyrkomötets ledamöter som begär ersättning för förlorad arbetsförtjänstersättning beräknas kostnaderna för de båda sessionerna öka med 368 822 kronor. Om det är 64 procent av kyrkomötets ledamöter som begär ersättning för förlorad arbetsförtjänst ökar kostnaderna med 154 762 kronor. Bruttoersättningen för den enskilde ledamot som får ersättning för förlorad arbetsförtjänst skulle öka med i genomsnitt 3 640 kronor. För den enskilde ledamot som inte begär ersättning för förlorad arbetsförtjänst skulle bruttoersättningen minska med 6 160 kronor.

Skälig ersättning för barntillsyn

Kyrkomötet beslöt vid sitt sammanträde i oktober 2011 att med anledning av motion 2011:22 lämna två uppdrag, det ena till kyrkostyrelsen och det andra till kyrkomötets presidium, beträffande barntillsyn under kyrkomötet.

Det uppdrag som lämnades till kyrkostyrelsen handlar om att se över möjligheten att anordna barntillsyn under kyrkomötet som inte överstiger maxtaxan. Det framgår av bilaga 2 i kyrkostyrelsens skrivelse *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011* att kyrkostyrelsen efter genomförd översyn konstaterat att det inte finns någon möjlighet att tillämpa maxtaxans bestämmelser för anordnad barntillsyn under kyrkomötet. Kyrkostyrelsen hänvisar istället till den ersättningsmodell som kyrkomötets presidium har

beslutat, efter samråd med företrädarna för nomineringsgrupperna i kyrkomötet, för att ge skälig ersättning för kostnader för barntillsyn under kyrkomötets sessioner.

Det uppdrag som lämnades till kyrkomötets presidium med anledning av motion 2011:22 punkt 2 var att i arbetet med ett förslag gällande arvoden också beakta frågan om att ersätta förtroendevalda i kyrkomötet med skälig ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör uppdrag i kyrkomötet.

Vad gäller ledamöters behov av och kostnader för barntillsyn under kyrkomötets sessioner finns det inte någon reglering i gällande ersättningsstadga utan det har hanterats på olika sätt när sådant behov uppstått. I vissa fall har kyrkomötesledamoten tagit med sig någon annan person, exempelvis den andra föräldern eller någon annan anhörig, som har tagit hand om barnet under sammanträdestiden. Kyrkomötet har då svarat för den medföljandes resekostnader samt logi. Vid kyrkomötet 2010 anordnades barnvaktshjälp av kyrkokansliet, vilket ledamoten i fråga förmånsbeskattades för enligt gällande skatteregler.

Med anledning av kyrkomötets uppdrag har kyrkomötets presidium låtit utarbeta en promemoria. I promemorian redovisas vad som gäller enligt kommunallagen för förtroendevalda med barn som har behov av barntillsyn, bakgrunden till lagstiftningen om skälig ersättning för barntillsyn och hur den tillämpas av kommunerna. I promemorian fanns även förslag till en modell med skälig ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när en förtroendevald fullgör sitt uppdrag i kyrkomötet.

Vid den överläggning som kyrkomötets presidium höll i mars 2012 med företrädarna för nomineringsgrupperna i kyrkomötet presenterades promemorian. Samtliga företrädare ställde sig bakom det förslag till ersättningsmodell som kyrkomötets presidium föreslog. Alla var överens om att modellen skulle tillämpas redan från och med årets kyrkomöte i avvaktan på en moderniserad ersättningsstadga.

Gällande ersättningsstadga

Ersättningsstadga (SvKB 2001:18) har gällt sedan den 1 januari 2002, varvid kyrkomötets tidigare beslut om ersättningsstadga (SvKB 1999:5) upphörde att gälla.

I ersättningsstadgan finns bestämmelser om arvoden för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i ersättningsstadgan avses prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdetes längd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå. Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande.

Sammanträdesarvode ska utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse. Sammanträdesarvode utgår inte till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att delta i sammanträdet.

Till kyrkomötets ledamöter utgår sammanträdesarvode under kyrkomötets sammanträdesdagar vid varje session. Sammanträdesarvode utgår dock inte till kyrkomötets ledamöter för ett sammanträde i något annat organ under den tid som kyrkomötet är samlat.

Sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår inte till kyrkomötets ledamöter. Att det inte utgår någon ersättning för förlorad arbetsförtjänst, angav Kyrkorättsutskottet i sitt förslag (Kr 2001:6), beror på arvodets omfattning.

Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp. Ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst utgår till ledamöter i organ utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp. Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

I den gällande ersättningsstadgan regleras även fasta arvoden och reseförmåner.

Överväganden och förslag

Kyrkomötets presidium föreslår, med anledning av de uppdrag vi fått av kyrkomötet, en ny bestämmelse samt flera ändringar av bestämmelser i ersättningsstadgan. För att på ett smidigt sätt kunna ta del av samtliga bestämmelser i ersättningsstadgan i ett och samma dokument föreslår vi att kyrkomötet antar en ny ersättningsstadga.

Sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Med anledning av uppdraget från kyrkomötet att ta fram ett ersättningssystem som medför att det inte ska innebära en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag som ledamot i kyrkomötet har kyrkomötets presidium tagit fram flera alternativ. De olika förslagen har presenterats och diskuterats med nomineringsgruppernas företrädare. Nomineringsgrupperna har behandlat dem i sina grupper. De svar som nomineringsgrupperna lämnat, om vilket ersättningssystem som de förordar, visar att de har olika uppfattningar. De nomineringsgrupper som förordar att det ska vara möjligt att få ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst har olika uppfattning om hur högt sammanträdesarvodet ska vara. Svaren visar att det också finns nomineringsgrupper som förordar att det oförändrat enbart ska utgå sammanträdesarvode.

Den som åtar sig ett uppdrag som ledamot i kyrkomötet bör kunna fullgöra sitt uppdrag utan en kännbar ekonomisk förlust. Kyrkomötets presidium förordar därför att det utöver sammanträdesarvodet även ska vara möjligt att erhålla ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Nivån på den ersättningen föreslås följa den som är angiven i 11 § i ersättningsstadgan.

Av 2 § i ersättningsstadgan framgår det att sammanträdesarvodet ska täcka den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande. Det är ett omfattande material som kyrkomötets ledamöter har att läsa och sätta sig in i inför kyrkomötets sessioner. Kyrkomötets presidium anser därför att det är befogat med ett högre sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter än det som utgår till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller

kyrkostyrelsen. Förslaget är att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter ska utgå med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp.

PSkr 2012:1

Skälig ersättning för barntillsyn

Uppdraget som lämnats till kyrkomötets presidium handlar i denna del om att i arbetet gällande arvoden till kyrkomötets ledamöter också beakta frågan om att ersätta förtroendevalda i kyrkomötet med skälig ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör sitt uppdrag i kyrkomötet.

Om kyrkomötet anordnar och tillhandahåller barntillsyn under kyrkomötet måste de faktiska kostnaderna för barnvakten, såväl lönen som för arbetsgivaravgifter samt lokal, om sådan hyrs speciellt för barntillsynen, tas upp som en förmån för den förtroendevalde. Eftersom det är kyrkomötet som tillhandahåller en sådan tjänst kan inte den förtroendevalda utöver detta få någon form av skälig ersättning för kostnaderna för barntillsyn.

I kommunallagen (1991:900) är det sedan 2002 reglerat att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för barntillsynskostnader och det framgår av regeringens proposition att det gäller för barn upp till 12 år.

Även om inte Svenska kyrkan omfattas av den lagstiftningen är det enligt kyrkomötets presidiums uppfattning rimligt att detta också bör gälla för kyrkomötets ledamöter och tjänstgörande ersättare och att det bör framgå av Ersättningsstadgan. Vi föreslår därför att det finns med en bestämmelse i den nya ersättningsstadgan om att ledamöter som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Vidare att ersättning kan utgå för barn upp till 12 år.

Någon anledning att tynga ersättningsstadgan med en detaljreglering om rätten till skälig ersättning för barntillsyn föreligger inte enligt kyrkomötets presidiums uppfattning och vi föreslår därför att kyrkomötets presidium ska få besluta om ersättningen. Detta underlättar också om det uppkommer behov av smärre förändringar.

Kyrkomötets presidium avser tillämpa en modell som bygger på bestämmelsen i 4 kap. 12 § b i kommunallagen samt den tillämpning kommunerna har av den. Vår modell innebär att den ledamot som behöver anlita barntillsyn för att kunna fullgöra sitt uppdrag som förtroendevald under kyrkomötets sessioner ansvarar själv för att anlita en barnvakt. En ledamot kan själv anlita barnvakt i Uppsala eller ta med sig en anhörig eller någon annan person som tar hand om barnet under sammanträdestiden. Medföljande och barnet får rese- och logikostnaden betald. Ersättning kan även utges om barnet är kvar hemma.

1 Kostnad för barntillsyn för barn upp till 12 år kan ersättas under kyrkomötets sessioner.

2 Ersättning utgår inte till familjemedlemmar som svarar för barnpassning. Med familjemedlemmar avses: Annan vårdnadshavare, samboende eller särboende till den förtroendevalde (som inte är vårdnadshavare), syskon till barnet, barn till samboende, syskon till den förtroendevalde samt mor- och farföräldrar till barnet.

3 Ersättning för barntillsyn utgår endast för dag som ger rätt till sammanträdesarvode.

4 Ersättning utgår inte om uppdraget utförs under tid då ordinarie barnomsorg hade kunnat utnyttjas.

5 Ett belopp per timma som motsvarar en viss procent av ett prisbasbelopp, innevarande år är beloppet 0,38 procent av ett prisbasbelopp, gäller som ersättning för tid som barnpassning anlitas, dock högst för 10 timmar per dygn. Ersättningen gäller oavsett om enskild person med A-skatt, företag eller enskild med F-skattesedel anlitas. Ersättningen inkluderar skatt och eventuella arbets-

givaravgifter som den förtroendevalde ska betala för enskild person. (Den förtroendevalde som anlitar enskild person med A-skatt ska själv svara för skatt och arbetsgivaravgift.)

6 Ersättningen betalas ut efter det att kostnaden uppstått. Ersättningen är en skattepliktig kostnadsersättning som påverkar den förtroendevaldes inkomst.

Övrigt

När Kyrkorättsutskottet under 2010 års kyrkomöte behandlade frågan om modernisering av ersättningsstadgan påtalar utskottet att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar. Utskottet anser därför att kyrkomötets presidium bör överväga om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften.

I och med det beslut som fattades av 2011 års kyrkomöte att införa en bestämmelse i 11 kap. 10 §, fjärde punkten i kyrkoordningen om att kyrkomötets presidium får väcka ärenden i frågor som avser kyrkomötets arbetsformer finns det nu former för att besluta om ersättningar. Ett ärende som väcks av kyrkomötets presidium får nu i likhet med ärenden som väcks av kyrkostyrelsen beredas av ett utskott innan beslut fattas av kyrkomötet. Innan kyrkomötets presidium lägger förslag om ersättningar kan samråd ske med företrädarna för nomineringsgrupperna i kyrkomötet. Ett tillvägagångssätt som tillämpas i samband med denna skrivelse.

Det finns anledning att regelbundet se över samtliga arvoden. Kyrkomötets presidium anser att det bör göras av ett fristående organ och föreslår därför att kyrkomötet ska besluta att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

I skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* KsSkr 2012:3 föreslår kyrkostyrelsen att det utöver Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån. Kyrkostyrelsen menar att den oklarhet i ansvarsförhållanden som de självständiga nämnderna innebär bör åtgärdas. Kyrkostyrelsen påpekar även att det framförts kritik från revisorerna mot den oklarhet i ansvarsförhållanden som självständiga nämnder innebär.

I den nya ersättningsstadga som kyrkomötets presidium nu föreslår finns fortfarande bestämmelsen om arvoden till ordföranden och vice ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni och Nämnden för utbildning, forskning och kultur med. Om kyrkomötet går på kyrkostyrelsens förslag ska bestämmelsen utgå och de följande bestämmelserna numreras om.

Kyrkomötet beslöt förra året att anta kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen – försöksordning, valfrågor m.m.* KsSkr 2011:3, att kyrkostyrelsen och kyrkomötet genomgående stavas med liten begynnelsebokstav i kyrkoordningen. Två år tidigare 2009 beslöt kyrkomötet i enlighet med kyrkostyrelsens förslag, i skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen* KsSkr 2009:3, att ersätta ordet ”skall” med ska i kyrkoordningen.

I den nya ersättningsstadgan har kyrkomötets presidium, som en konsekvens av kyrkomötets beslut, infört de ovan angivna ändringarna.

Motioner
Mot 2012:1–62

Motioner

- 2012:1 Flerårskonfirmation
Lars-Ivar Ericson
- 2012:2 Kontakter med dopfaddrar
Lars-Ivar Ericson
- 2012:3 Inrättande av stipendier för natur- miljö och kulturmiljövård
Sten Persson
- 2012:4 Utökande av psalmer i psalmboken
Karl-Gunnar Svensson
- 2012:5 Införa retreat som en obligatorisk del i vinningstjänsten
Karl-Gunnar Svensson
- 2012:6 Internationell konferens för förföljda kristna
Margareta Viklund
- 2012:7 Arbete mot prostitution och trafficking
Margareta Viklund
- 2012:8 Fördjupad kunskap i ekologi och miljökunskap i våra olika utbildningar
Ylva Wahlström
- 2012:9 Svenska kyrkan bör ta ett större miljöansvar än andra
Ylva Wahlström
- 2012:10 Säkra mångfalden i våra vinningstjänster
Ylva Wahlström
- 2012:11 Hållbart skogsbruk
Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås
- 2012:12 De gömda och glömda i Sverige
Ida Netzel m.fl.
- 2012:13 Program för ”kyrkliga handlingar i fokus”
Maria Lagerman m.fl.
- 2012:14 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund
Bertil Murray m.fl.
- 2012:15 Utvisade flyktingar
Anki Erdmann m.fl.
- 2012:16 Direktval till församling
Bertil Murray m.fl.
- 2012:17 Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet
Niklas Grahm
- 2012:18 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar
Niklas Grahm
- 2012:19 Kyrkoantikvarisk ersättning
Ulla Rickardsson
- 2012:20 Om skattebefrielse vid gåvor
Kjell Petersson
- 2012:21 Partiella samfälligheter
Kjell Petersson m.fl.
- 2012:22 Tillsätt ett råd med ansvar för mission i Sverige
Håkan Sunnliden m.fl.
- 2012:23 Förtydliga missionen i Sverige
Håkan Sunnliden

- 2012:24 Präster och diakoner utan församlingstjänst
Håkan Sunnliden m.fl.
- 2012:25 Präster eller diakoner som medlare i konflikter
Håkan Sunnliden
- 2012:26 Avskaffa domkapitlen
Håkan Sunnliden
- 2012:27 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen
Lennart Sacrédeus
- 2012:28 Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen
Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson
- 2012:29 Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett ”konkordat”
Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus
- 2012:30 Fond för systerkyrkor
Leif Nordlander m.fl.
- 2012:31 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet
Irene Gustafsson
- 2012:32 Ersättning för kyrkliga handlingar
Sven Kragh och Sten Elmberg
- 2012:33 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår
Per Ingvarsson
- 2012:34 Samverkansform för begravningsverksamheten
Christina Eriksson m.fl.
- 2012:35 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling
Hans Ulfvebrand m.fl.
- 2012:36 Samverkansform för begravningsverksamheten
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2012:37 Lokalisering av kyrkliga utbildningar
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2012:38 Redovisning av präster som av sagt sig vigselrätten
Sven Kragh
- 2012:39 Enklare former för biskopsval
Claes Björndahl och Bengt Inghammar
- 2012:40 I anledning av förslaget till ny ersättningsstadga
Staffan Holmgren och Jan G Nilsson
- 2012:41 Partiella samfälligheter
Staffan Holmgren och Bengt Säberg
- 2012:42 Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet
Staffan Holmgren
- 2012:43 Lärosynsutredning
Dan Sarkar
- 2012:44 Vård och underhåll av kyrkobyggnader
Dan Sarkar
- 2012:45 Pastoral strukturer för Svenska kyrkan
Dag Sandahl och Kjell Petersson
- 2012:46 Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention
Anders Roos
- 2012:47 Angående samfälligheter
Bengt Säberg m.fl.

- 2012:48 Ett samlat arbetsgivaransvar
Olle Burell
- 2012:49 Det palestinska kairosdokumentet
Daniel Tisell m.fl.
- 2012:50 Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp
Bo Hanson
- 2012:51 Israel-Palestinafrågan
Anders Nihlgård
- 2012:52 Val av församlingsråd
Anders Nihlgård
- 2012:53 Stöd till brottsoffer
Margareta Andersson
- 2012:54 Social ekonomi
Margareta Andersson
- 2012:55 Kairos Palestina – det rätta ögonblicket
Inga Alm
- 2012:56 Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravnings-
verksamheten
Aina Andersson
- 2012:57 Vigda diakoners rätt att delta i överläggningar
Carin Åblad Lundström
- 2012:58 Vigda prästers rätt att delta i överläggningar
Carin Åblad Lundström
- 2012:59 Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar
Carin Åblad Lundström
- 2012:60 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan
Marianne Kronbäck
- 2012:61 Huvudgudstjänster i pastorat
Ola Isacson
- 2012:62 Vägval konfirmation
Ola Isacson

Kyrkomötet
Motion 2012:1
av Lars-Ivar Ericson

Flerårskonfirmation

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att införa flerårskonfirmation som ett komplement till nuvarande konfirmationsmodeller.

Motivering

Det sjunkande antalet konfirmander är en faktor som svenska kyrkan noga måste beakta. På sina håll sker redan ett bra arbete för att inbjuda ungdomar till konfirmation men det behövs fler alternativ. Det kan exempelvis vara så att i en församling finns barn som år efter år deltagit i barntimme, minior- och juniorverksamhet. När dessa barn gått ut årskurs 6 finns oftast inte någon grupp för dem utan de får vänta tills de i årskurs 8 inbjuds till konfirmationsundervisning. Därför borde det vara möjligt att redan det sista året i juniorgruppen kunna erbjuda ett konfirmationsupplägg som sträcker sig över tre år med konfirmation det år de fyller 15 år. Därigenom bryts inte den relation som byggts upp med kyrkan och barnen får möjlighet att under flera år följa kyrkoåret och genom regelbundna träffar delta i konfirmandundervisning.

Genom denna modell borde det finnas större förutsättningar för att den under flera år uppbyggda relationen med kyrkan fortsätter även efter konfirmationen.

Tyringe den 1 april 2012

Lars-Ivar Ericson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:2
av Lars-Ivar Ericson

Kontakter med dopfaddrar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en satsning på utökad kommunikation med dopfaddrar.

Motivering

Svenska kyrkan har genom dopet en unik kontaktyta gentemot människor i olika åldrar. Dopsamtal och dopundervisning förekommer numera förhoppningsvis i alla församlingar. I detta sammanhang borde faddrarnas roll kunna uppmärksammas mera.

Över en halv miljon människor har fått fadderuppdrag under en femårsperiod och år 2010 hade 75 procent av alla döpta en fadder och hälften av de döpta två faddrar.

Faddrarna har särskilda uppgifter vid dopet och får fadderbrev. Vi vet inte i hur stor utsträckning faddrarna sedan fullgör sina uppgifter eftersom kyrkan inte har några möjligheter att fortsätta kontakten med dem. Kyrkan har inte tillgång till deras adresser. Ett enkelt sätt att öppna kommunikationsmöjligheten med faddrarna borde vara att på den dopblankett som kyrkobokföringen utarbetat lämna utrymme för faddrars adresser och personnummer. Vidare kan utarbetas anvisningar och textförslag till fortsatt kommunikation med faddrarna: "fadderhälsning".

Tyringe den 1 april 2012

Lars-Ivar Ericson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:3
av Sten Persson

Inrättandet av stipendier för natur-, miljö- och kulturmiljövård

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2013 års kyrkomöte återkomma med premisser för att utdela stipendier till förtjänta personer som gjort värdefulla insatser inom naturvårds-, miljövårds- och kulturmiljövårdsområdena.

Motivering

Svenska kyrkan utdelar varje år stipendier för värdefulla insatser inom kulturområdet. Det görs stora och viktiga åtgärder för kyrkans natur-, miljö- och kulturmiljövårdsarbete runt om i landet. Jag tycker att även detta ska kunna belönas. Ett stipendium för vardera ämnet att utdelas samtidigt som kulturstipendierna får sin uppskattning.

Svenska kyrkans egna arbete med att förvalta prästlönefastigheterna ger upphov till många goda insatser för naturvårdens, miljövårdens och kulturmiljövårdens bästa. Skapelsens alla arter är beroende av såväl rätt skötsel eller bruk av såväl skogs- som jordbruksmark. Många naturreservat på kyrkans mark har avsatts av främst staten. Många insatser sker även lokalt för att värna om biologisk mångfald. Vi har i våra led anställda och förtroendevalda som i sitt dagliga arbete med prästlönetillgångarna ser till att det sker med hänsyn till etik och moral.

Lämningar efter gamla bosättningar, spår av äldre odlingar, gamla kyrkogårdar med rester av kyrkliga byggnader samt andra värdefulla kulturmiljöer vårdas av våra medarbetare runt om i landet på fastigheter tillhörande församlingar och på prästlöneegendomarna.

Investeringar i t.ex. biogasanläggningar, solceller för elproduktion och vindkraftslägen är bara några av de insatser som ger förutsättningar för bättre miljö till allas fromma. Alternativt producerad energi är betydelsefullt för hela jordens klimat. I flera stift sker idag ett arbete med att öka kunskapen om hur man bäst tar hand om alla de byggnader som ägs av Svenska kyrkan genom de lokala församlingarna. Energibesparingar är då såväl miljömässigt värdefulla samtidigt som det förbättrar ekonomin.

Jag kan tänka mig att kyrkostyrelsen tar hjälp från närstående organisationer som ENSO, Etik och Energi och stiftens handläggare av kyrkoantikvarisk ersättning för att ta fram kandidater till ett naturvårdstipendium, ett miljövårdstipendium samt ett kulturmiljövårdstipendium. Om utnämningarna ska riktas till enbart verksamma inom Svenska kyrkan eller också kunna ges till personer

Mot 2012:3 utanför kyrkan låter jag vara osagt men sådana överväganden liksom övriga regler och belöningens storlek bör ingå i uppdraget att utreda.

Linköping den 10 juni 2012

Sten Persson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:4
av Karl-Gunnar Svensson

Utökande av psalmer i psalmboken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett psalmförslag för utökande av psalmer i Den svenska psalmboken.

Motivering

Svenska kyrkans psalmbok antogs till bruk i Svenska kyrkan 1986. Redan när den antogs fanns det en stor andlig sångskatt i Sverige som genom beslut i kyrkomötet gjorde det möjligt att använda åtminstone en andlig sång utöver en psalm från psalmboken under gudstjänster i Svenska kyrkan.

På 1990-talet gjorde bokförlaget Verbum ett tillägg som sedan dess finns med i de flesta församlingar i Svenska kyrkan. Frågan har ställts i kyrkomötet om vi inte borde anta också det här tillägget som en del av Den svenska psalmboken, men det har aldrig kommit till beslut. Samtidigt blev det inget beslut om att inte få använda tillägget i gudstjänsterna. Istället finns förslag i den av kyrkostyrelsen föreslagna försöksordningen med möjligheten att använda fler andliga visor utöver psalmer från Den svenska psalmboken i gudstjänsterna.

Till kyrkomötet har det de senaste åren lagts motioner som berör psalmboken. Under 2011 års kyrkomöte bifölls två motioner som på olika sätt handlade om psalmboken. Den här motionen handlar om att utöka psalmboken och föreslå kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med ett förslag om tillägg eller utökning av psalmerna i Den svenska psalmboken.

Att göra om 1986 års psalmbok är ett gigantiskt arbete och kostnaderna för det blir väldigt stora. Dessutom tar det ganska mycket tid att utforma en ny psalmbok. Det jag förslår här är att vi ska behålla den nuvarande psalmbokens psalmer, men att kyrkostyrelsen ska komma till kyrkomötet med ett förslag om tillägg eller utökning av psalmer. Det kan göras på flera olika sätt. Det enklaste är att anta bokförlaget Verbums tillägg, det kan utökas med att Psalmer i 1990-talet och Psalmer i 2000-talet läggs till. På så sätt får vi en rik sångskatt i psalmboken som godkända psalmer i Svenska kyrkan. Det blir också ett billigt sätt att tillföra och utöka antalet psalmer i psalmboken.

Men är det egentligen så krångligt och besvärligt att lägga till Verbums tillägg och kanske också Psalmer i 1990-talet och Psalmer i 2000-talet? Finns det något problem? Det finns det! Problem som inte går att komma förbi gäller kyrkoordningen där vi redan i inledningen talar om att Den svenska psalmboken är en del av Svenska kyrkans bekännelsedokument. Det innebär i korthet att det räcker med att om en psalm i t.ex. tillägget inte kan anses stämma överens med vår Lutherska kyrkas teologi eller rättare sagt med Svenska kyrkans tro och bekännelse,

Mot 2012:4

kan vi inte anta tillägget rakt av som en utökning av psalmboken. Därför behöver tilläggen bedömas för att det ska vara möjligt att fatta beslut i kyrkomötet.

Jag föreslår att det är just det vi ska göra. Det borde inte behöva bli en gigantiskt stor utredning, det finns ju redan så många andliga sånger att välja bland. Uppgiften skulle kunna bestå av att kyrkostyrelsen bestämmer vilka kriterier som ska gälla utöver kontrollen av att texten i sångerna ska stämma med Svenska kyrkans bekännelse. Utifrån det kan ett visst antal väljas ut för att fattas beslut om i kyrkomötet. På så sätt kan Den svenska psalmboken bli ännu rikare på psalmer som därmed också blir godkända som delar av de grunddokument som utgör Svenska kyrkans tro och bekännelse.

Träslövsläge den 20 mars 2012

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:5
av Karl-Gunnar Svensson

Införa retreat som en obligatorisk del i vigningstjänsten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att skapa möjligheter för att införa minst fem dagars retreat per år som en obligatorisk del i vigningstjänsten.

Motivering

I kyrkans tidning stod det 2009-03-18 under rubriken ”Allt fler präster blir utbrända” bl.a. så här:

– Det heter att prästerna ska vara experter på existentiella frågor och det kan jag i princip hålla med om. Men i verkligheten är det inte så. Vart tar de vägen med alla sina begravningar? Hur underhåller de sin kallelse? Hur visar de omsorg och ansvar inför sig själva och andra om de inte ens har en egen själasörjare?

Utbrändhet är en del av livet

När Socialstyrelsen rapporterar om utbrändhet eller utmattning söker man en diagnos och därmed ser man utbrändhet som något som går att bota.

– Jag menar att utbrändhet är en del av livet, säger stiftspsykolog Lennart Belfrage.

Han vill i stället tala om en existentiell hälsa som inte utesluter vare sig glädje eller lidande. Oro och ängslan är centrala frågor som måste lyftas fram. Alla människor bekymrar sig över meningsfrågor, så även präster.

Belfrage säger att prästen måste utveckla existentiell kunskap parallellt med annan praktik och teoretisk kunskap. I vår tid är den moraliska lyhördheten högst betydelsefull, menar han.

Brist på mening väcker skam

– Hur ska prästen vara rustad för att möta den sekulariserade svensken som tycks leva i en gråzon av tvivel? Är prästernas tomhets-känsla tabubelagd just därför att den antyder ett meningsvakuum?

– Upplevelsen av att livet rymmer en fundamental ensamhet och att tiden är otillräcklig skapar en känsla av ångestpräglad hemlöshet. Önskan om en begriplig mening med livet är stark eftersom ledan och meningslösheten annars lätt gör sig påmind.

Känslan av skam är också vanligt förekommande i samband med utbrändhet. Om en präst känner att han/hon stelnat i sina uttrycks-sätt och i sitt förhållande till kallelsen, skapar det skam. Och skam är samvetets röst som talar om att man som präst inte har gjort sin plikt, menar Lennart Belfrage.

Allvarlig situation

För prästen handlar plikten om att visa omsorg och ansvar – ord som är centrala vid prästvigningen. Därför har också kyrkan ett särskilt ansvar att agera i fråga om värderingar och existentiell hälsa.

– Det förväntas att präster ska kunna hantera sin existentiella ångest. Om de inte kan göra det kommer också den pastorala skammen. Det lider många av.

– Det är okej att ha ångest och känna skam. Men låt oss tala om det. Jag vill att problemen ska tas på allvar. Läget är allvarligt, säger Lennart Belfrage.

Artikeln bygger på en avhandling som Lennart Belfrage gjort. Se vidare: <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:160134>

Arbetet för präster och diakoner har idag blivit av en annan art än vad det varit tidigare. Arbetet har anpassats till att särskilja arbete och fritid åt, att forma arbetet till en viss tidsgräns och att reglera tydligare vad som är ledig tid och vad som inte är det. I folkmun skulle man kunna säga att idag handlar det inte om att vara präst eller diakon utan att arbeta som präst eller diakon.

Idag uppfattas det inte som en naturlig del av arbetet att dra sig tillbaka för bön och eftertanke som måste anses vara en mycket betydelsefull del av prästers och diakoners arbete. Istället verkar det som om man tittar mer på den verksamhet som utförs och hur mycket som utförs mer än vad som borde anses vara det väsentliga och hur kvaliteten på det ser ut.

Man skulle alltså kunna säga att när präster och diakoner ber i enskildhet så räknas det inte alltid som arbete utan endast de tillfällen som handlar om när man ber i andras närvaro. Visserligen skulle man kunna säga att bönen räknas in i de arbetsuppgifter som åligger präster och diakoner, men i praktiken blir det nog inte alltid så.

Att reglera möjligheten att få vara ledig är självklart bra eftersom det bygger på tanken att se till att präster och diakoner inte jobbar ihjäl sig eller helt enkelt blir utbrända. Arbete och ledighet regleras i kollektivavtal och borde därför fungera och avlasta de bördor som arbetet som präst och diakon bär och ska bära i sina respektive arbeten. Ändå är det så många som blir utbrända.

Retreat är något som ofta rekommenderas som en betydande avlastning och bearbetning av ett alltför belastat och krävande arbete. Idag ligger det på arbetsgivare, arbetsledare eller på den enskilde att begära möjligheten till retreat.

Med den här motionen vill jag föreslå att var och en som har en vigningstjänst ska ha en obligatorisk retreat på minst fem dagar per år. Detta bör självklart endast gälla dem som har en aktiv tjänstgöring som biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan.

Jag menar att det borde vara så att retreat minst en gång per år måste anses vara en lika självklar del av vigningstjänsten som gudstjänster och förrättningar är. Jag menar att det är så viktigt att det bör finnas med som en bestämmelse i kyrkoordningen och inte handla om kollektivavtal eller andra avtal, utan vara en del av vigningstjänsten.

Det ska inte handla om en rättighet att vara på retreat, något som man kan avstå ifrån eller tacka nej till. Motionens avsikt är att retreat ska ingå som en del av vigningstjänsten och därmed vara en skyldighet för dem som har en aktiv tjänstgöring som biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan.

Träslövsläge den 9 april 2012

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:6
av Margareta Viklund

Internationell konferens för förföljda kristna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inbjuda till en internationell konferens med kyrkor och kristna samfund över hela jorden för att belysa den svåra situationen för de människor i världen som förföljs för sin kristna tro och visa på möjligheter och vägar att stödja dem och för att väcka omvärldens och internationella organs uppmärksamhet på deras situation.

Motivering

Till kyrkomötena 2010 och 2011 skrevs motionerna, Stöd till förföljda kristna och Stöd till förföljda kristna och gömda flyktingar (Eu 2010:1 och Eu 2011:4) med likalydande förslag till beslut. Även om motionerna behandlades relativt välvilligt avslogs de.

Med anledning av att de kristnas situation inte har blivit bättre utan istället hårdnat med förföljelser, trakasserier, bombningar av kyrkor och på gator och torg, mord och terrorhandlingar av olika slag med många flyktingar, umbäranden och död som följd vill jag att Svenska kyrkan tar initiativet till en internationell konferens med kyrkor och kristna samfund över hela jorden i samma anda som förre ärkebiskopen Nathan Söderblom bjöd in till en internationell konferens år 1925. Det är angeläget att kyrkorna och alla kristna samfund uppmärksammar omvärlden på den svåra situation som många kristna lever i.

I Sverige finns ett stort antal flyktingar, som i sina hemländer på grund av sin kristna tro och övertygelse utsatts för förföljelse, trakasserier, hot, misshandel och nära anhörigas död. De har flytt därför att de styrande i deras hemländer inte kan ge dem skydd eller inte vill veta av dem som har en kristen tro och kristna värderingar. De kan dessutom ha åtråvärda egendomar eller affärsrörelser, som man av olika skäl vill lägga beslag på.

Då många inte har fått asyl i Sverige, har ett stort antal flyktingar sänts tillbaka till sina hemländer. Där är de fullständigt utlämnade, då deras egendom har beslagtogs. De är också ett tillåtet villebråd för dem som tidigare förföljde dem i så hög grad, att de ansåg sig behöva lämna sina bostäder och hemländer.

Men Sverige tar inte emot många av dem, utan skickar dem tillbaka, trots information om vilka fruktansvärda förhållanden de kommer ifrån. Även om de är gamla, dödsshotade, höggravida eller dödsjuka skickas de tillbaka till det land som de flytt ifrån. I fruktan för sina liv i hemländerna måste de hålla sig gömda utan några samhälliga och mänskliga rättigheter. Kunskapen om vad som händer i världen med dem som förföljs för sin kristna tro måste öka.

En konsekvens av den svåra situationen i framförallt Mellanöstern är bland annat att en stor flyktingström av assyrier (även kallade syrianer) nått vårt land,

av vilka tusentals under svåra förhållanden håller sig gömda, därför att de inte får uppehållstillstånd. De har också flytt till flera länder i Mellanöstern, framförallt till Syrien. Även där håller de sig gömda av rädsla för sina liv och för trakasserier och förföljelse. Dagligen kan vi genom massmedias närgångna rapporter följa det blodbad, som äger rum där.

Flera enskilda politiker och organisationer har genom lobbyverksamhet, uttalanden, artiklar och upprop i olika sammanhang, både i Sverige och internationellt, pekat på de kristna folkens situation i många länder.

Jag upplever att politiker och myndigheter i vårt land inte lyssnat eller förstått de kristna som förföljs i många länder. Ibland kan man uppleva det som om det fanns en motvilja mot att de som genom religionen förföljda människorna bedöms som icke trovärdiga. Istället verkar man lita på felaktig information från källor man ansett mer trovärdiga, än de som utsatts för förföljelsen.

I de svar på motionerna Eu 2010:1 och Eu 2011:4 som gavs pekas det på att Svenska kyrkan redan idag på olika sätt arbetar aktivt för att hjälpa många utsatta både inom landet men också i kontakter med kyrkor, kristna samfund, ledande politiker och myndigheter. Ändå ökar antalet människor som förföljs för sin kristna tro.

Det är därför hög tid att Svenska kyrkan tar tag i den här frågan ännu tydligare och blir den megafon som uppmärksammar att vi idag har ett större martyrskap än någonsin tidigare i historien. Aldrig tidigare har så många människor fått lida så mycken förföljelse för sin kristna tro som idag. Det är hög tid att Svenska kyrkan ännu tydligare visar att kristenheten i Sverige inte accepterar den förföljelse av kristna som äger rum i många länder.

Svenska kyrkan är den instans, som speciellt när många andra sviker, borde ta ett ansvar och ställa sig på de kristna brödernas och systrarnas sida.

Är det inte dags att åter igen göra Uppsala domkyrka till en plats dit hela världens blickar riktar sig liksom det var 1925 under ärkebiskop Nathan Söderbloms ledning?

Därför föreslår jag att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att inbjuda till en internationell konferens med kyrkor och kristna samfund över hela jorden för att belysa den svåra situationen för de människor i världen som förföljs för sin kristna tro och visa på möjligheter och vägar att stödja dem och för att väcka omvärldens och internationella organs uppmärksamhet på deras situation.

Nacka den 10 juni 2012

Margareta Viklund (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:7
av Margareta Viklund

Arbete mot prostitution och trafficking

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram vad nationell nivå måste göra för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking.

Motivering

Till kyrkomötet 2011 skrev jag en motion som hade rubriken: "Modell för att hjälpa prostituerade att komma bort från prostitution" (Motion 2011:8). Motionen behandlades relativt välvilligt med hänvisning till att arbetet för de prostituerade sker och bör ske på lokal nivå i samarbete med bl.a. kvinnojourer och andra frivilliga organisationer. (Betänkande KI 2011:12)

Jag anser att den slutsatsen var felaktig och återkommer därför med en ny motion i samma ärende, men istället för en modell föreslår jag att nationell nivå ska få i uppdrag att ta fram vad som ska göras för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking.

Eftersom problemet med prostitution inte följer församlingsgränser och problemen med trafficking är omöjligt att hanteras enbart på lokal nivå och knappast ens på stiftsnivå, så måste uppdraget att stödja och hjälpa församlingar och stift i arbetet mot prostitution och trafficking läggas på nationell nivå. På många platser och i många församlingar finns inte möjligheter att följa upp och hjälpa de kvinnor, män och barn som vill lämna prostitution och trafficking och som har behov av rehabilitering och att skyddas från att bli indragna i den verksamheten på nytt.

Som betänkandet vid 2011 års kyrkomöte påpekade finns det och har funnits mycket arbete som görs i Svenska kyrkan både lokalt, på stifts- och riksnivå. Många enskilda, församlingar och kyrkor gör heroiska och stora insatser för att hjälpa de människor, som genom prostitutionen hamnat i samhällets utkanter. Som exempel kan nämnas S:t Clara kyrka i Stockholm, som genom sin uppsökande verksamhet kunnat hjälpa många kvinnor att ta sig ur det liv de egentligen inte vill leva, men som genom olyckliga omständigheter mer eller mindre tvingats in i. Det kan handla om incest och våldtäkter i barndomen, föräldrar som övergivit dem genom sina egna missbruk, skilsmässor, narkotikamissbruk samt trafficking, att de redan som barn blivit sålda till någon människouppköpare.

Sedan år 1999 är köp av prostitution olagligt, det vill säga, förbjudet. Köp av människor i Sverige har varit förbjudet ända sedan 1335.

Det är bra att frågan om prostitution och trafficking uppmärksammas och att beslutsfattare på olika nivåer och sammanhang försökt att göra något åt det. Lagen 1999 medförde att gatuprostitutionen minskade och försvann delvis,

åtminstone under en tidsperiod. Men förbudet var inte tillräckligt för att stävja verksamheten och hjälpa de utsatta, vilsna kvinnor, unga flickor och pojkar som det handlar om. Inte särskilt mycket har gjorts och görs för att hjälpa dem att återfå sitt människovärde. En prostituerad är idag inte mycket värd sett med samhällets ögon utan ses på av många med förakt. På flera olika sätt marginaliseras och behandlas de inte människovärdigt.

Ett relativt nytt problem i sammanhanget är de utländska kvinnor/flickor, som förekommer och är nya offer från så gott som hela världen. Schengen-avtalet har gjort det relativt lätt att i Europa transportera dessa kvinnor/flickor från det ena landet till det andra. Det tycks finnas många beredvilliga chaufförer för de transporterna. Nattpatruller har träffat på och sett förvirrade unga flickor i tolvårsåldern, som blivit kidnappade och mot sin vilja tvingats till det liv de inte själva valt. I Stockholms nattliv förekommer skrikande och gråtande barn, som kastas in i bilar, där beredvilliga människor tar hand om dem för att förstöra deras liv.

För att kunna ta hand om den människa, som ofta under natten söker kontakt och hjälp, fordras stort tålamod, förmågan att kunna lyssna och att möta en sargad själ. Det fordras stor lyhördhet men också ett team av orädda, förstående, lyssnande och bedjande människor. Det finns före detta prostituerade flickor/kvinnor som har blivit omvända till tro och nytt liv i gemenskap med både Gud och människor.

Det behöver göras en massiv insats för att rädda dessa flickor/kvinnor och hjälpa dem, som, ibland kanske ordlöst, ber om hjälp. Svenska kyrkan kommer ofta i kontakt med människor, som inga andra organ eller institutioner når. Svenska kyrkan har också en enastående möjlighet att hjälpa människor i nöd, peka på en möjlighet att bli fri, hjälpa och stödja. Men då behövs dels en samverkan på plats men också en samverkan mellan församlingar och kyrkor över hela landet.

Det är inte enbart i Stockholm, Göteborg och Malmö som problemen med prostitution och trafficking finns utan även och på andra ställen. Kanske på de platser man minst anar. Som exempel skulle kyrkan med samordning och stöd från nationell nivå kunna möjliggöra för stift och församlingar att erbjuda någon form av övernattningslägenheter för akut drabbade, särskilda lokaler med plats för olika befattningshavare exempelvis psykolog, läkare, präst samt frivilliga krafter för att hjälpa och stödja med enskilda samtal etc.

I förlängningen av olika insatser för att få en människa rehabiliterad kan också utbildningar av olika slag bli aktuella. Även särskilda rehabiliteringshem kan behöva inrättas. Här öppnar sig även möjligheter till olika gemensamma insatser av kyrkor, församlingar och sociala myndigheter.

Även om mycket redan görs idag verkar det inte vara tillräckligt för lokala församlingar och pastorat att hantera frågorna om prostitution och trafficking. Det behövs en samordnande länk för stöd och hjälp. Dessutom behöver den ekonomiska jämvikten av det arbete som behöver göras kunna regleras eftersom problemet med prostitution ofta är koncentrerat till några platser i några geografiskt få församlingar medan de som drabbas kan komma från vilken församling som helst över hela landet.

Det är därför inte rimligt att hävda att det är ett problem som inte ska ligga på nationell nivå. Samordning av hjälpinsatser med lokala församlingar, kommuner, län och statliga myndigheter bör ligga på nationell nivå och pengar bör avsättas i budget på riksnivå för detta särskilda arbete. För att Svenska kyrkan ska få ett väl fungerande arbete mot prostitution och trafficking i Sverige måste kyrkomötet ge

kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram vad nationell nivå ska göra för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking.

Mot 2012:7

Nacka den 11 juni 2012

Margareta Viklund (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:8
av Ylva Wahlström

Fördjupad kunskap i ekologi och miljökunskap i våra olika utbildningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i grundutbildningen för präster, pedagoger och diakoner införa miljö- och naturkunskap, via grundkursen eller inom övriga pastorala delar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att grundläggande kurser både i modern ekoteologi och om kopplingen mellan etik, ekologi och ekonomi införs såväl i grundutbildningen som i den senare pastorala och teologiska fördjupningen för blivande präster, pedagoger och diakoner.

Motivering

Kyrkornas Världsråd hävdade i ett uttalande inför FN-mötet om klimat och framtid i Durban, Sydafrika i december 2012 att klimatförändringarna i grunden är en existentiell fråga. "Climate change is at its roots a spiritual question." Kyrkorna har därför ett självklart ansvar och ett eget viktigt bidrag i arbetet för en hållbarare framtid på jorden.

Basala kunskaper såväl i modern ekoteologi lärs ut vid allt fler teologiska institutioner ute i världen men också i det uppenbara sambandet mellan ekonomi, ekologi och en kristen människosyn blir allt mer nödvändigt för vårt behov av omställning och på längre sikt människans överlevnad på moderjord. Kunskap är makt och alla som ska tjäna vår Gud i den mänskliga hagen behöver kunskap om och kärlek till hela skapelsen. Samtidigt kommer den världsvida solidariteten självklart in i sådana kurser, en av kyrkans starkaste motiveringar för sitt engagemang.

Stockholm den 20 juni 2012

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:9
av Ylva Wahlström

Svenska kyrkan bör ta ett större miljöansvar än andra

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att 20 procent av Svenska kyrkans skogar avsätts för fri utveckling så att ekologisk hållbar utveckling kan uppnås i Svenska kyrkans skogar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta en plan för bevarandet av den biologiska mångfalden i Svenska kyrkans skog och mark.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta en plan för kontinuerlig fortbildning för personal på alla nivåer som arbetar med skog-, jord- och markfrågor gällande långsiktigt hållbar utveckling.

Motivering

Svenska kyrkan måste arbeta för att införa ett naturanpassat skogsbruk som utgår från ekologiska principer med höga etik- och moralkrav. Många stift är anslutna till FSC-certifiering, vilket bland annat innebär att minst 5 procent av den produktiva skogen ska avsättas för fri utveckling. De nationella målen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv" kommer att bli svåra att uppnå till år 2020. Forskare anser därför att en ökad andel skyddad skog behövs, ca 20 procent av skogar med höga naturvärden måste skyddas för att skogslevande arter ska överleva. Svenska kyrkan borde gå före med sin helhetssyn som ett gott föredöme och avsätta 20 procent skog för fri utveckling.

Den biologiska mångfalden

1992 antog FN konventionen om biologisk mångfald. Begreppet definieras som "variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter (genetisk), mellan arter och av ekosystem".

2010 var av FN utsett till den biologiska mångfaldens år. Världens länder träffades i Nagoya, Japan, för att utifrån konventionen enas om en räddningsplan för jordens biologiska mångfald.

Aldrig tidigare i historien har förlusten av arter skett med så stor hastighet som nu. Forskare på artdatabanken på SLU befarar att förlusten är större än vi känner till, särskilt när det gäller jordbruksmark och skog. Det är en ödesfråga av kanske större betydelse än klimatförändringarna. Inom skogslandskapet i vårt land är det främst skogsbruket med dess metoder som står för de största hoten mot den biologiska mångfalden.

Den biologiska mångfalden bär upp livets förutsättningar. Den skapar luften vi andas, renar det vatten vi dricker och möjliggör jordens produktion av den föda vi äter. Värdena av ekosystemtjänsterna är enorma.

Vi vill att Svenska kyrkan tar sitt ansvar för den biologiska mångfalden på den mark och skog som tillhör Svenska kyrkan.

Miljökvalitetsmål

På det nationella planet är ett av de statliga miljökvalitetsmålen ett rikt växt- och djurliv enligt vilket ”den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och kommande generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arterna ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Långsiktig planering

Vi utvecklar idag olika miljölösningar, men det tar sin tid att hitta bra och hållbara lösningar. Beträffande kyrkans skogar bör ett rimligt perspektiv motsvara trädens naturliga livslängd, ca 300 år.

Vi behöver avsätta mer skog för fri utveckling. Enligt skogsvårdslagen ska produktionsmål och miljömål vara likställda. Vi befarar att det i dagens skogsbruk är produktionsmålet som är överordnat, även inom Svenska kyrkan. Ett aktuellt exempel inom Uppsala stift är Prästnåset inom Bollnäs-Ovanåkers samfällighet, där ett tätortsnära skogsområde som använts för rekreation, badplats och där kyrkans lägergård finns, har slutavverkats utan att någon miljöhänsyn tagits.

Avslutning

Att leva tron och bli ordets görare, kan vara ett uttryck för tillämpningen av Svenska kyrkans grundläggande uppgifter i relation till det egna markinnehavet. Att synliggöra den kristna tron och dess etik i skötseln av de egna markerna kan bli en del av förkunnelsen. Det kan också vara en möjlighet till påverkan av samhällsutvecklingen genom att exemplifiera ett långsiktigt och ansvarsfullt förhållningssätt till vår natur.

Stockholm den 20 juni 2012

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:10
av Ylva Wahlström

Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över mångfalden i stiftens olika rekryteringsprocesser och se till att antidiskrimineringslagar kan syna kyrkans antagningsförfarande.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån detta återkomma till kyrkomötet 2014 med en åtgärdsplan.

Motivering

När vi arbetar med rekrytering bör vi se olika språk och livserfarenheter som viktiga tillgång för vår kyrka. Vi inom kyrkan vill främja de olika språken, men missar ofta att använda de på ett bra sätt. Vi vill välkomna alla med funktionsnedsättningar till vår kyrka, men hur många får komma ända fram i selekteringen till präster och diakoner?

Vi vill inte göra skillnad på människor, men gör det ibland ändå. Ofta på ett kränkande sätt, kanske i all välmening, fast det blir fel och kränkande. Varje människa har rätt att pröva sina vingar, även om de inte bär lika högt. Och fördomar gör oss överbeskyddande samtidigt som kraven blir extra höga på personer som har begränsad förmåga.

Vi i vår kyrka riskerar också att bryta mot svensk diskrimineringslagstiftning när människor med olika funktionsnedsättningar inte tar sig igenom antagningsförfarande. Dessutom förväntas vi leva upp till de olika FN-deklarationerna. FN:s konvention om personer med funktionsnedsättningar, vill bland annat säkra rätten till arbete på olika nivåer. Vidare har FN språkrättigheter utifrån sitt ursprung och vi har även språklagar i vårt land.

När vi börjar arbeta utifrån detta kan vi bli en individbaserad folkkyrka där mångfalden, flerspråkigheten och tillgängligheten är tydlig och självklar för alla.

En tanke är att reglera antagningen till ett givet antal vid varje antagningsprocess, men det har inte ansetts lämpligt, fast det skulle vara en struktur som upplevs mindre diskriminerande, för alla parter och man skulle mer lättsamt kunna pröva igen.

Mångfald är en tillgång. Jesus ger kvinnor i uppdrag att berätta för sina manliga lärjungar att han är uppståndnen. Och Jesus skickade botade människor till maktens män för att visa på dessa människors värde. Gud lägger sin skatt i bräckliga lerkärl, så kyrkan behöver se värdet i de för världen ringa människor än i dag.

Stockholm den 18 juni 2012

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet

Motion 2012:11

av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås

Hållbart skogsbruk

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över den långsiktiga hållbarheten i skogsbruket genom FSC-märkningen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma 2013 till kyrkomötet om hur vi kan ställa om till kontinuitetsskogsbruk i stället för nuvarande skogsbruk.

Motivering

Under april 2012 har Jordens vänner lämnat sitt aktiva deltagande för FSC-märkningen. Det har blivit för urvattnat och vi behöver hållbarare skogsbruk framöver.

Utarmningen av skogsekosystemen fortsätter. Forskarna konstaterar att det inte finns tillräckligt med livsmiljöer för de hotade arterna. Ändå kalhuggs de sista resterna av gammelskogar. För att svenskt skogsbruk ska bli hållbart krävs en insikt om en nödvändig omställning, säger Carl-Gustaf Lundgren, skogsexpert i Jordens Vänner.

De ekonomiskt starka aktörerna inom skogsnäringen har för stor makt. De sitter på majoriteten av platserna i rådet, samtidigt är de helt ointresserade av att ändra sitt skogsbruk. Resultatet blir att kalhyggesbruket i den svenska skogen fortsätter och certifieras av FSC.

Vi vill att Svenska kyrkan ska förespråka kontinuitetsskogsbruk. Det är en mer varsam skogsbruksmodell där träd avverkas efter hand. På kort sikt ger det inte lika stora vinster, men på längre sikt ger skogen högre avkastning, samtidigt som dess biologiska mångfald och karaktär bevaras. FSC i Tyskland har till exempel anammat principer liknande kontinuitetsskogsbrukets.

Stockholm den 20 juni 2012

Ylva Wahlström (MPSK)

Marie-Helena Fjällås (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:12
av Ida Netzel m.fl.

De gömda och glömda i Sverige

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att stödja flykting- och asylgrupper i Sverige med ekonomiska bidrag, bl.a. med riksskollekt, ny post i Svenska kyrkans budget på riksplan och inrättande av ett konto till flykting- och asylhjälp i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan ska ha ett mer aktivt deltagande i flykting- och asylgrupper i Sverige och därmed även stärka ekumeniska samarbeten.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge ut information till anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda i Svenska kyrkan om vad de kan göra och vart de kan vända sig när flyktingar och asylsökande kommer till kyrkan i behov av hjälp med olika problem.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ordna utbildningar för de anställda inom Svenska kyrkan på alla nivåer om hur de kan agera i olika situationer.

Motivering

Kyrkans tidning uppmärksammar oss på ett berömvärt sätt på att vi fortfarande har barn som göms och som får starta sina liv med att inte få synas och egentligen inte få finnas. De skall då försöka förstå och acceptera att detta inte beror på något de själva gjort eller sagt utan på att föräldrarna inte klarar de krav av olika slag som ställs i detta land, Sverige. Det pratas mycket om barnfattigdom och om hur man skall definiera detta begrepp. De barn vi pratat om här är inte ens fattiga, de går utanför vanliga definitionsbegrepp.

I flera städer i Sverige finns olika former av verksamheter och fristadsgrupper, som kan tillhöra FARR (Flyktinggruppernas och asylkommittéernas riksråd), en politiskt och religiöst obunden paraplyorganisation som hjälper och samordnar flyktinggrupper, asylkommittéer och enskilda. Fristadsgrupper, som ofta är ekumeniska, upplever det ibland som att personal i församlingar inte vet hur de ska agera, vad de kan och får göra, så de skickar flyktingen direkt till fristadsgruppen oberoende av vilken problematik det gäller. Ärenden som församlingen egentligen själva skulle klara av, bara de har mer kunskap om det. Detta leder ibland till att den som behöver hjälp nekats det som eftersöks på grund av att dessa små grupper som hjälper och skyddar flyktingar runt om i Sverige inte har en ekonomi som klarar alla utgifter. Och detta trots alla gåvor som skänks från privatpersoner. Det som behövs är ett ekonomiskt stöd för dessa verksamheter, och även en utbildning för att de anställda i Svenska kyrkan som blir kontaktade ska känna sig säkra på vad de kan och får göra och därmed vågar agera.

Vi finner det därför angeläget att Svenska kyrkan inrättar ett särskilt konto där diakonin, som är det forum inom kyrkan som bäst känner behoven, men även andra kan ansöka om särskilda medel. Vi vill därför föreslå att kyrkomötet tar en del av sitt överskott och inrättar en fond för detta ändamål. Om man vill satsa på framtiden kanske man ska visa att kyrkan står för ett mervärde och göra det kristna gjort genom hela sin historia: värna om andra, speciellt de som inte har det lika bra som en själv. För visst är det självklart att Svenska kyrkan ska finnas för dem som behöver kyrkan som mest? Vi tror många förväntar sig detta av kyrkan.

För oss framstår det som mycket angeläget att kyrkan här kan finnas som en kraft, en hjälp och ett stöd utanför de vanliga kanalerna. Varför inte hjälpa till med de olika behov som finns, inkluderande engagerade advokater, läkare, hjälp med mat och uppehälle, utöver att man bidrar med sina ekonomiska resurser?

Vi skulle också gärna se ett prästuppror i denna fråga.

Uppsala, Stockholm, Märsta den 20 juni 2012

Ida Netzel (MPSK)

Marie-Helena Fjällås (MPSK)

Ylva Wahlström (MPSK)

Anki Erdmann (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:13
av Maria Lagerman m.fl.

Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta ett långvarigt och genomgripande programarbete för *Kyrkliga handlingar i fokus*.

Motivering

Svenska kyrkans program *Barn och unga 0–18 år* avslutas 2012. Resultaten och effekterna är inte summerade i skrivande stund, men det finns gott om exempel på nya konkreta insatser för barn och unga. Från Västerås stift kan Via Dolorosa-utställningen med bilder av Elisabet Olsson Wallin, altarskåpet *Leksacer* och konfirmandarbetet *Inte som du tror* tjäna som exempel. Syftet med Barn- och ungaprogrammet var att med stiftens ”utveckla verksamheten så att vi uppfattas som mer relevanta för unga” och att åstadkomma ”teologiska diakonala, pedagogiska och kommunikativa utgångspunkter för vårt fortsatta arbete bland barn och unga”.

Nu är det dags att gå vidare med dessa nya erfarenheter som inspiration i arbetet.

Handboksarbetet är i full gång. Redan 1:a advent 2012 börjar 20 procent av våra pastorat delta i dess försöksverksamhet. Våra helgdagsgudstjänster och kyrkliga handlingar (dop, konfirmation, vigsel och begravning) är således stadda i förändring.

Svenska kyrkans medlemmar har ett livslångt förhållande till sin församling, men enligt medlemsenkäten 2010 är det bara 25 procent som deltar i gudstjänster. Resterande 75 procent deltar inte alls eller endast vid kyrkliga handlingar, som beräknas utgöra en bråkdel av verksamhetens kostnader. I enkäten konstateras att: ”Kyrkliga handlingar är den största kontaktytan med såväl medlemmar som icke medlemmar”, samt att: ”Närmare 50 procent av icke-medlemmarna möter till exempel kyrkan i anslutning till de kyrkliga handlingarna.”

Trots att de kyrkliga handlingarnas gudstjänstordningar nu går in i en förändringsprocess fram till 2015 finns det flera andra delar kring dem, som genom ett målmedvetet arbete kan utvecklas: t.ex. inbjudan, tillgänglighet, mottagande, uppföljning, kommunikation och praktiska resurser. Delar som tillsammans utgör den helhet som ger en samlad bild och relevans för deltagarna.

Ett fokuserat arbete kring de kyrkliga handlingarna bör syfta till att säkerställa relevansen för medlemmarna, utveckla och kvalitetssäkra hela konceptet för gudstjänsterna och helheten i genomförandet.

Med tanke på att *Herrens bön* kallas ”ny” efter 25 års bruk av *Vår Fader*, är det rimligt att ha ett långsiktigt fokus, kanske 8–10 år, kring de kyrkliga hand-

lingarna. Inte ens med ett långvarigt programarbete är det troligt att vi hinner möta merparten av medlemmarna mer än flyktigt.

2011 års kyrkomöte beslöt att kyrkostyrelsen inför 2012 års kyrkomöte ska presentera förslag till ”konkret strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar vilken exempelvis kan inkludera metodutveckling, praxisnära forskning och riktade satsningar”. (KsSkr 2011:1 fortsätter: ”Strategin ska vara förankrad i vår kyrkas identitet och relatera till de kunskaper vi har om medlemmarnas relation till sin kyrka. Strategin kommer även att omfatta medel för insatser i stift och församling. Kostnaderna för att genomföra strategierna efter 2012 tillkommer utöver föreslagen kostnadsram och är tänkt att finansieras genom omprioriteringar i verksamheten med eget kapital.”)

Nu brukar inte de kyrkliga handlingarna direkt förknippas med det grundläggande uppdraget ”undervisning”, men icke desto mindre är det vår största kontaktyta med medlemmar och blir därmed kopplat till en faktiskt elementär undervisning i kristen tro och lära. Genom insikt om vikten av de kyrkliga handlingarnas roll i undervisningen minskar också risken för trivialisering och en utveckling mot ”underhållning” istället för en fördjupning i deltagarnas möte med Gud i gudstjänsterna och helheten kring dem.

Självfallet innebär ett programarbete med *Kyrkliga handlingar i fokus* att budgeten redan för 2013 påverkas. En lämplig ambitionsnivå är troligen att börja med att avsätta minst samma årliga summa som för programmet *Barn och unga 0–18 år*.

Genom ett långvarigt och genomgripande fokus på att utveckla de kyrkliga handlingarna ökar Svenska kyrkans möjligheter att vara relevant för medlemsmajoriteten, utan att trivialisera budskap och utformning eller abdikera inför individuella önskemål bortom gudstjänsternas syften.

Orter i Västerås stift den 13 juni 2012

<i>Maria Lagerman (S)</i>	<i>Thomas Söderberg biskop</i>	<i>Lars Rydje (S)</i>
<i>Anders Åkerlund (C)</i>	<i>Kekke Paulsson (POSK)</i>	<i>Britt Sandström (S)</i>
<i>Ann-Britt Åsebol (M)</i>	<i>Peter Egardt (S)</i>	<i>Karin Perers (C)</i>
<i>Anders Linger (POSK)</i>	<i>Britas Lennart Eriksson (S)</i>	<i>Lennart Kjellin (C)</i>
<i>Peter Bernövall (POSK)</i>	<i>Lennart Sacrédeus (KR)</i>	<i>Kerstin Björk (S)</i>
<i>Tomas Jansson (FiSK)</i>	<i>Elisabeth Svensson (FK)</i>	

Kyrkomötet
Motion 2012:14
av Bertil Murray m.fl.

Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge spridning åt dokumentationen från lyssnarkonferensen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder med anledning av de från systerkyrkorna framförda synpunkterna.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en uppföljande konferens för fortsatta samtal med berörda systerkyrkor.

Motivering

I mars 2007 firades i Lund 60-årsjubileet av Lutherska världsförbundets, LWF, skapande. Svenska kyrkan tog då initiativ till att i anslutning tillfirandet förlägga en så kallad lyssnarkonsultation. Man ville under ett par dagar få lyssna till vänkyrkors reflektion kring de utmaningar som möter Svenska kyrkan i dess framtida samverkan med andra lutherska kyrkor. Överläggningen ville vara ett uttryck för den ömsesidighet som Svenska kyrkan tycker ska prägla relationerna.

Inför överläggningen hade Svenska kyrkan arbetat fram ett eget dokument *Åtta steg på väg mot ömsesidighet (Eight steps towards reciprocity)* som underlag för reflektionen. Tre kyrkoledare hade ombetts att förbereda en första respons på dokumentet. Därefter delades deltagarna in i sju grupper vilka var för sig fick samtala om dokumentet och ge en återkoppling. Samtalet i respektive grupp skedde under ledning av en svenska vars uppdrag var att lyssna, inte tala. Varje grupp skulle redovisa två viktiga frågeställningar eller synpunkter vid den gemensamma redovisningen påföljande dag.

En engelskspråkig dokumentation från överläggningen sammanställdes med syfte att återkalla atmosfären från konsultationen och summera de internationella kyrkoledarnas budskap. Det betonades att överläggningen skedde i en atmosfär av öppenhet och ömsesidighet. Vidare understryks att ett syfte med rapporten är att understödja en fortsatt dialog mellan medlemskyrkorna i LWF.

Utmaningen var svår och spännande. Att som mottagare av ekonomiskt bistånd ge synpunkter, även kritiska, till en av de största bidragsgivarna var inte självklart. Men gensvaret blev stort när Svenska kyrkan aktivt bjöd in till kritik. Synpunkterna som gavs har i rapporten redovisats under ett antal rubriker. Här följer ett sammandrag i egen översättning av synpunkterna från våra lutherska systerkyrkor.

Ekumenik

Vad betyder ekumenik i Svenska kyrkans dokument? De lutherska kyrkorna står redan i gemenskap med varandra. För oss från mindre kyrkor är kyrkorelationer viktigare än ekumenik. Ekumeniska relationer kan vara enkla för en majoritetskyrka, men svåra för en liten kyrka.

Om (ekonomiska) resurser

Att tala om överförande av ekonomiska resurser leder till att man inte ser varandra som delar av samma kropp. Det handlar i stället om att dela de sammantagna resurserna. Pengar är en resurs bland många. De behöver användas till att förändra villkoren i världen med utgångspunkt i en gemensam strategisk nord-syd-diskussion. De förändringar som åstadkoms måste vara hållbara. Vi i syd behöver mer feedback på vårt arbete efter det att vi lämnat ekonomisk rapport från ett projekt, annars uttrycks Svenska kyrkans intresse bara som en fråga om pengaredovisning.

Ansvarighet och transparens

Ansvarigheten måste vara ömsesidig. Syd kan också fråga nord: Vad gör ni med era pengar? Er kyrkas pengar är blodet från våra martyrer. Resurser har flödat från syd till nord i 500 år. Nord-kyrkorna är inte transparenta. Ömsesidighet förutsätter ömsesidigt lärande och delande. Attityden att ni ska hjälpa oss är utslag för eurocentrism. Samtidigt är vi aldrig i ett läge där vi kan säga nej till denna "hjälpsism".

Bilaterala relationer och följeslagare

Små kyrkor behöver gemenskap med de stora kyrkorna i världen. Det är viktigt att något sägs, inte alltid vad som sägs. Vi ska stå i solidaritet och älska varandra som Kristus kallade oss att göra. Vi behöver simma mot tidvattnet för att bli profetiska och ge röst åt de röstlösa. Ömsesidigt lärande är nödvändigt. Hur kan vi lära oss att gå tillsammans?

Andlighet

Svenska kyrkans måste fokusera mer på andlighet. Hon behöver stärka sitt andliga engagemang, inte bara stödja projekt men också evangelisation, utbyte av personal och att stödja partners andliga växt. Jämfört med utvecklingsprojekt får dessa andliga projekt ofta väldigt lite ekonomiskt stöd av nord-partners. Större andlighet är vad de stora och mäktiga kyrkorna behöver. Ju rikare ni är, desto mer måste ni fasta! I Europa och USA är tron mycket praktisk, inte så andlig. När ni kommer hem efter utlandsarbete, är ni förändrade då och har ni stärkts i tron? Det är nödvändigt att Svenska kyrkan fortsätter att vara en missionerande kyrka och inte förvandlas till en utvecklingsagentur. En kyrkas styrka ligger inte alltid i antalet medlemmar men i att vara en vittnande kyrka. Om vi lyssnade till varandras missionserfarenheter, skulle vi antagligen se att varje kyrka, rik eller fattig, i nord eller syd, öst eller väst, är ömsesidigt beroende av de andra.

Är Svenska kyrkan villig att be missionärer komma från andra kyrkor för att hjälpa dem i Guds rikes växande i Sverige eller på annat håll? Svenska kyrkan saknar strukturer för att ta emot och för ömsesidigt medberoende.

Delad reflektion och information

Om Svenska kyrkan genom sitt demokratiskt valda kyrkomöte och styresorgan fattar beslut i teologiska frågor som kan resa frågor i en ekumenisk kontext runt om på jorden, hur uttrycks samhörigheten med andra kyrkor? Borde man inte åtminstone informera och kommunicera bättre? Svenska kyrkan borde dra in sina systerkyrkor i syd och på andra håll när man formulerar teologi. Teologi är inte bara lokal men också universell. Ömsesidighet innebär att vi skapar fora där teologiska frågor inte längre är en angelägenhet för Svenska kyrkan ensam. Men den traditionella demokratiska strukturen i Svenska kyrkan tycks inte passa för detta.

Vid överläggningen deltog företrädare för evangelisk lutherska kyrkor i Argentina, Brasilien, Colombia, El Salvador, Eritrea, Etiopien, Indien, Lettland, Liberia, Malawi, Malaysia, Nicaragua, Palestina, Peru, Slovakien, Sydafrika, Tanzania, Venezuela och Zimbabwe.

Rapporten bör givetvis läsas i sin helhet. Där finns även det ursprungliga dokumentet som formulerades av Svenska kyrkan, det som ledde fram till ovanstående reaktioner och synpunkter. Rapporten kan beställas från informations-service på kyrkokansliet i Uppsala.

Svenska kyrkans ovanliga och lovvärda initiativ med lyssnarkonferensen har dessvärre inte följts upp. Det är hög tid att kyrkostyrelsen och andra berörda organ initierar ett brett samtal med utgångspunkt i de framförda kärleksfulla och konstruktiva synpunkterna från den stora mängden systerkyrkor.

Den bitvis skarpa kritiken är ett starkt hälsotecken och i sig uppmuntrande. Den motsäger bilden som ibland förs fram att ingen annan luthersk kyrka vågar kritisera den stora Svenska kyrkan. Vi har all anledning att känna glädje över att klimatet är sådant att kritik kan framföras. Det som sägs är inte överraskande men inte desto mindre är budskapet mycket allvarligt. Det är för fortsatta samtal helt avgörande att Svenska kyrkan visar beredskap att ta till sig av kritiken. Denna drabbar kyrkan som helhet och inte någon viss del av den. Den gäller inte någon enstaka mindre punkt utan kyrkans vara och framträdande i dess helhet och fullhet. Den ger uttryck för en inneboende spänning mellan äldre kyrkor och yngre, mellan nord och syd, mellan rika och fattiga, mellan små och stora. Vi behöver därför nu ställa oss frågan vad vi omedelbart och på längre sikt kan göra med anledning av kritiken. Svenska kyrkan har inte på ett rimligt sätt tagit vara på och gett spridning åt de av systerkyrkorna framförda synpunkterna.

Kyrkomötet och dess valda organ har i detta stycke ett mycket stort ansvar.

Uppsala den 5 juli 2012

Bertil Murray (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:15
av Anki Erdmann m.fl.

Utvisade flyktingar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen, gärna genom Sveriges Kristna Råd, att ta initiativ till att följa upp vad som händer med de flyktingar som utvisas från Sverige.

Motivering

För närvarande utvisas många flyktingar från Sverige. Polisen jagar flyktingar på arbetsplatser och i skolor, låser in dem i förvar och skickar iväg dem i chartrade flygplan, ofta i hemlighet och man gör allt för att undvika att allmänheten kan ta del av vad som händer. Några gånger har massmedia uppmärksammat flyktingar som råkat riktigt illa ut när de har tvingats återvända till sina hemländer. Men för det mesta får vi inte veta vad som händer med flyktingarna efter det att de har utvisats.

Flyktingar som skickas tillbaka till diktaturer och krig löper stor risk att fängslas, torteras och till och med dödas. Det är viktigt att detta inte göms och glöms. Kyrkan har också ett stort internationellt kontaktnät som skulle kunna användas för att följa upp vad som händer när de utvisade flyktingarna kommer tillbaka till sina länder. Tillsammans med de andra samfunden i Sveriges Kristna Råd blir detta nätverk ännu större. Vi anser att kyrkan här kan göra en viktig och nödvändig insats.

Stockholm den 10 juni 2012

Anki Erdmann (ViSK)

Ida Netzel (MPSK)

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:16
av Bertil Murray m.fl.

Direktval till församling

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 återinföra ordningen med direktval till församlingen.

Motivering

I den så kallade strukturutredningen (Svenska kyrkans utredningar 2011:2) argumenterar utredarna i kapitel 7 kring "Lokal struktur för närhet och samverkan". Ett förslag om "Församlingen som den enda kyrkoordningsreglerade lokala nivån" presenteras av utredarna (7.2.1), som menar att mycket talar för ett sådant förslag. Verksamhets- och resursansvar skulle hållas samman, strukturen bli enkel och igenkännbar. Kompletterande strukturer skulle visserligen krävas men, konstaterar utredarna, sådana strukturer finns redan i dag. Utredarna tycks då närmast syfta på de mindre områden för gudstjänstfirande och utövande av ansvar som oregrerat finns i många större församlingar, inte minst i församlingar som rymmer flera kyrkobyggnader med tätt gudstjänstfirande.

Dock framhåller utredarna (7.2.2) att kravet på rationell resursanvändning och god administrativ kompetens talar för att två lokala nivåer kommer att behövas även i fortsättningen. I annat fall skulle en fortsatt församlingssammanläggning till allt större enheter bli nödvändig, en utveckling som utredarna finner olycklig. "Det bör inte ske en omfattande minskning av antalet församlingar utan snarast skapas förutsättningar för fler församlingar."

Vi menar att utredarna i det ovan anförda gör en klok bedömning. Utgångspunkten att även fortsatt ha en struktur med såväl församlingar som pastorat leder emellertid utredarna in i en olycklig och dåligt underbyggd slutsats. En utgångspunkt för utredningen har varit att ha val endast till en lokal nivå. Utredarna väljer att låta pastoratet bli denna nivå. En insikt om att utredningens förslag på goda grunder kan ifrågasättas skymtar i avsnittet om Församlingsråd (7.4.3), där utredarna skriver: "Man kan naturligtvis diskutera om ordningen med direktvalt kyrkoråd [till församlingen i flerförsamlingspastorat] borde finnas kvar." Vi menar att utredarna alltför lätt avfärdar detta alternativ.

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse 2012:5 (3.2.5): "Bortsett från förslaget om stiftens ansvar för kyrkobyggnaderna är detta det förslag i enkäten som möter mest motstånd. Kommentarererna berör främst det indirekta valet av ledamöterna i församlingsrådet och nomineringen av dessa." Kyrkostyrelsen inser att förslaget på denna punkt öppnar sig för en djupgående kritik men väljer ändå att föreslå att detta direktval tas bort. I stället föreslås obligatoriska församlingsmöten eller nomineringsmöten där kandidater till församlingsrådet nomineras.

Styrelsen hävdar därvid: "Även om nomineringarna inte föreslås bindande för kyrkofullmäktige förutsätts att de tillmäts stor betydelse när fullmäktiga ska välja."

Skälet till att utredningen och kyrkostyrelsen i ett pastorat förordar direktval till pastoratet framför direktval till församlingen grundar sig med all säkerhet i ett kommunalt tänkande – direktval ska ske till den nivå som har den ekonomiska makten. Ett sådant synsätt kan med fog ifrågasättas. Inom stora delar av föreningsliv och folkrörelser sker direktval på lokal nivå medan medlemsavgiften, eller en betydande del av den, fastställs på distrikts- eller riksnivå genom utsedda ombud. Detta uppfattas inte som odemokratiskt.

Både strukturutredningen och kyrkostyrelsen visar sammantaget en ovilja att låta församlingens mening ha ett avgörande inflytande när det gäller valet till församlingsråd. Därmed uppstår ett för Svenska kyrkan uppseendeväckande demokratiskt underskott. Demokratisk hävd är att företrädare utses underifrån, inte ovanifrån. Frimodig kyrka har inte haft inflytande vare sig i utredningens arbete eller i styrelsens beslut. Men i denna fråga för vi talan för en stor minoritet när vi fasthåller vid den i Sverige sedan 1 000 år hävdvunna ordningen att församlingen utser sina egna företrädare.

Uppsala den 11 juli 2012

Bertil Murray (FK)

Kjell Petersson (FK)

Maja Bengtsson (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:17
av Niklas Grahn

Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen, att som en del av den kommande satsningen på undervisning i alla åldrar, erbjuda församlingarna en årlig konfirmandenkät i pappersform.

Motivering

För ett decennium sedan befann sig Svenska kyrkans konfirmandverksamhet i kris. Andelen kyrkotillhöriga 15-åringar som konfirmerades minskade för varje år och konfirmandverksamheten var i stor utsträckning en verksamhet i avsaknad av utvärderingsbara mål.

Detta var bakgrunden till det omfattande utvecklingsarbete riktat mot Svenska kyrkans konfirmandarbete som startade år 2003. Arbetet fick benämningen *Konfirmand-Kvalitet* och har bedrivits i nära samverkan mellan flertalet av Svenska kyrkans stift. I utvecklingsarbetet har ordet kvalitet stått i centrum. Vad kännetecknar god kvalitet i konfirmandarbetet? Vad kan och vad bör Svenska kyrkans göra för att utveckla sitt konfirmandarbete?

Konfirmand-Kvalitet har utarbetat metoder och analysverktyg som fått en vid spridning i Svenska kyrkan bl.a. den "checklista" för att kvalitetssäkra församlingarnas konfirmandarbete som tagits fram. Metoden innebär att församlingarna upprättar handlingsplaner för sitt konfirmandarbete där kvalitativa och kvantitativa mål formuleras. Målen ska vara utvärderingsbara och därmed skapas förutsättningar för ett målstyrt arbetssätt. Uppgiften för församlingarna att upprätta handlingsplaner har förts in som en bestämmelse i Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete och gäller därmed samtliga församlingar i Svenska kyrkan.

Ett målstyrt arbetssätt förutsätter metoder för utvärdering. År 2004 arbetades därför en konfirmandenkät fram som ett verktyg för församlingarna att kontinuerligt utvärdera sitt konfirmandarbete och de i handlingsplanerna formulerade målen. Enkäten besvaras av konfirmanderna så nära konfirmationen som möjligt. Konfirmandarbetslagen får sedan tillgång till en lokal rapport med sammanställning över konfirmandernas svar. De första två åren administrerades konfirmandenkäten av de medverkande stiftet men år 2006 övertogs detta ansvar av kyrkokansliet. Intresset för enkätverktyget har varit mycket stort. År 2009 besvarade 9 299 konfirmander från kyrkans 13 stift enkäten. Antalet motsvarade ca en fjärdedel av Svenska kyrkans konfirmander detta år.

År 2010 upphörde kyrkokansliet av kostnadsskäl att erbjuda församlingarna konfirmandenkäten i pappersform. Istället genomförs enkäten sedan detta år i digital form. Även de lokala rapporterna, med hjälp till analys som stöd till

församlingarnas konfirmandarbetslag, har upphört. Likaså den årliga revideringen av enkät och rapport.

Resultatet har blivit en kraftig nedgång i antalet församlingar som använder enkäten och visar att den elektroniska hanteringen inte har fungerat på det sätt som avsågs.

Antal konfirmander som besvarat enkäten:

År	Antal
2007	10 096
2008	10 108
2009	9 299
2010	2 288
2011	1 376

Stiftens konfirmandkonsulenter har vid upprepade tillfällen framfört önskemål om att konfirmandenkät och rapport åter ska erbjudas församlingarna i pappersform då många församlingar vittnar om att enkäten har varit ett viktigt kvalitetsverktyg i utvecklingen av ett målstyrt arbetssätt.

Den har även gett övergripande kunskap om hur konfirmander upplever Svenska kyrkans konfirmandarbete. Dessa kunskaper har gett upphov till omfattande satsningar i konfirmandarbetet på t.ex. stiftsnivå. Ett sådant exempel är den årliga kampanjen *Inte som du tror* i Västerås stift. I förhållande till konfirmandarbetets volym, betydelse och ekonomisk omsättning är det mycket små resurser som idag avsetts för strukturerad utvärdering av Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Konfirmandenkätverktyget ligger väl i linje med den i KsSkr 2012:1 aviserade satsningen på undervisning i alla åldrar där nationells nivåns uppgift enligt skrivelsen är att stödja stift och församlingar genom att tillhandahålla resurser, bidra med forskning och kommunikation.

Det är mycket glädjande att kunna konstatera att de satsningar som Svenska kyrkan gjort de senaste tio åren på att utveckla konfirmandarbetet nu ger resultat. År 2011 ökade för andra året i rad den procentuella andelen kyrkotillhöriga eller antecknade 15 åringar som konfirmerades i Svenska kyrkan. Därmed har det skett ett trendbrott i konfirmandstatistiken.

Det är viktigt att Svenska kyrkan nu fortsätter att kvalitetssäkra konfirmandarbetet och i det arbetet är konfirmandenkäten ett mycket viktigt och efterfrågat verktyg. Därför bör nationell nivå åter erbjuda Svenska kyrkans församlingar en årlig konfirmandenkät i pappersform med tillhörande lokal resultatrapport på konfirmandgrupp-nivå. Årlig revidering av enkätverktyg och rapport bör ske i nära samverkan mellan kyrkokansli och stiftens konfirmandkonsulenter.

Karlstad den 13 juli 2012

Niklas Grahm (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:18
av Niklas Grahn

Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, som en del av den kommande satsningen på undervisning i alla åldrar, förstärka de nationella resurserna för arbetet med samordning och utveckling av Svenska kyrkans konfirmandarbete.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningar för inrättandet av ett religionspedagogiskt institut med ansvar för utveckling och utvärdering av Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar.

Motivering

Konfirmandarbetet är en av de största kontaktytorna som kyrkan har med sina medlemmar. År 2011 deltog en tredjedel av landets 15-åringar i de 60-timmars kurser i kristen tro som konfirmandverksamheten innebär. Ingen annan organisation utöver skolan, möter en så stor andel av en ålderklass i samtal om liv och tro. Svenska kyrkans konfirmandarbete utgör därmed en viktig arena i det svenska samhället för unga människors existentiella samtal och är en unik plattform för kyrkans dopundervisning. Samtidigt står konfirmandarbetet inför stora utmaningar.

Konfirmandseden har försvagats dramatiskt under ett antal decennier. Svenska kyrkans svar har varit en kraftsamling kring konfirmandarbetet de senaste tio åren. Nya riktlinjer har antagits av stiftens domkapitel där målstyrt arbete med lokala handlingsplaner och kontinuerlig utvärdering står i centrum. Församlingar har utvecklat ny metodik, många stift bedriver kvalificerad fortbildning och omfattande satsningar görs för att utveckla det växande arbetet med unga konfirmandledare. Ordet kvalitet är ett nyckelbegrepp i detta utvecklingsarbete.

Det är mycket glädjande att kunna konstatera att satsningarna nu ger resultat. År 2011 ökade för andra året i rad den procentuella andelen kyrkotillhöriga eller antecknade 15 åringar som konfirmerades i Svenska kyrkan. Därmed har det skett ett trendbrott i konfirmandstatistiken.

I det pågående utvecklingsarbetet är stiftens konfirmandkonsulenter viktiga. De arbetar med att främja och utöva tillsyn över konfirmandarbetet i stift. Mycket av det senaste decenniets utvecklingsarbete har bedrivits i nära samverkan mellan Svenska kyrkans olika stift. Konfirmandkonsulenter har vid ett flertal tillfällen uttryckt önskemål om att nationell nivå ska ta ett ökat ansvar för stöd, samordning och utveckling av detta arbete som för närvarande till stor del samordnas av stiftet själva.

Idag satsar kyrkans nationella nivå uppseendeväckande lite resurser i förhållande till konfirmandarbetets volym och betydelse. Varje år samlas tusentals konfirmandgrupper i Svenska kyrkan i en verksamhet som omsätter hundratals miljoner kronor. Samtidigt finns idag vid kyrkokansliet endast motsvarande 20 procent av en heltidstjänst som handläggare för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Resursbristen på nationell nivå kring konfirmandarbetet blir synlig på flera sätt. De tidigare skriftliga publikationer t.ex. Aktuellt för konfirmandarbetet och 24tretton har lagts ner utan att ersättas av något annat. År 2008 fattade kyrkomötet beslut om att det skulle utarbetas en nationell handlingsplan med kvalitativa och kvantitativa mål. Detta kyrkomötesbeslut har fortfarande, efter fyra år, inte verkställts.

Svenska kyrkan är i sitt konfirmandarbete i behov av att i mycket högre utsträckning än i dag bli en lärande organisation. Idag sker mängder av loka experiment kring nya arbetsformer, pedagogik och metodik. Antalet unga människor som vill stanna kvar i konfirmandarbetet som unga ledare växer mycket snabbt. Mellan åren 2001 och 2011 ökade antalet med över 80 procent. Strukturer och modeller för detta arbete utvecklas i många stift och församlingar. Samtidigt saknas i hög grad nationella samordnande resurser för att ta tillvara de kunskaper och de erfarenheter som utvecklas och möjliggöra att de kommer Svenska kyrkan som helhet till del.

I församlingar och stift har omfattande resurser lagts ner på att utarbeta de handlingsplaner för konfirmandarbetet som varje församling ska upprätta. Dessa handlingsplaner ska revideras årligen. Resurser behövs på nationell nivå för att utvärdera och sprida erfarenheter från detta arbete.

I en situation där den fallande konfirmandfrekvensen har stabiliserats är det av avgörande betydelse att Svenska kyrkan satsar för att befästa den positiva trenden. Det är hög tid att den nationella resursförstärkning som stiftens konfirmandkonsulenter så länge har efterfrågat nu genomförs.

Omfattningen och betydelsen av Svenska kyrkans konfirmandarbete motiverar ett nationellt centrum för samordning, forskning, utbildning och strategiarbete inom konfirmandarbetet. I avvaktan på ett sådant centrum föreslår jag att en resursförstärkning av den nationella konfirmandsamordnarfunktionen genomförs. Detta som en del av den satsning på undervisning i alla åldrar som beskrivs i KsSkr 2012:1. De nya personalresurser som därmed tillförs bör arbeta nära tillsammans med stiftens konfirmandkonsulenter.

Min uppfattning är att Svenska kyrkan borde inrätta ett religionspedagogiskt institut som tilldelas ett nationellt ansvar för utvärdering och utveckling, av kyrkans undervisning i alla åldrar. Jag föreslår därför att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett sådant institut.

Båda dessa förslag anser jag ligger väl i linje med nationell nivåns uppgift i satsningen på undervisning i alla åldrar. Denna är enligt ovan nämnda skrivelse bl.a. att stödja stift och församlingar genom att tillhandahålla resurser, bidra med forskning och kommunikation.

Karlstad den 13 juli 2012

Niklas Grahm (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:19
av Ulla Rickardsson

Kyrkoantikvarisk ersättning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av Svenska kyrkans bestämmelser för antikvariska kostnader.

Motivering

Det kyrkliga kulturarvet har byggts upp under nära ett årtusende. 3 400 kyrkor runt om i landet är en omistlig del av det totala kulturarvet.

År 2000 gjorde Svenska kyrkan och staten en uppgörelse, där en av delarna var att staten skulle bidra med överkostnader för de antikvariska åtagandena i våra kyrkor.

Ersättningarna är olika, beroende av vilka åtgärderna är, och kan ligga mellan 25 och 90 procent.

Dessa procentsatser beslutas av oss själva i Svenska kyrkan. Det finns således, i nuvarande bestämmelser, alltid en summa som församlingarna/samfälligheterna måste stå för själv. Dessutom uppstår alltid kostnader vid restaureringar som icke kan räknas in som antikvariska överkostnader.

Svenska kyrkans medlemmar har burit denna kostnad men vi ser nu att svårigheterna ökar. Ett mindre antal medlemmar får bära ökade kostnader för en av samhället beslutad åtgärd.

En lösning kan vara att de antikvariska kostnaderna täcks till närmare 100 procent av de riktade medlen, alternativt att församlingarnas/samfälligheternas ekonomi blir en faktor i fördelningen eller en kombination av dessa.

Vessigebo den 8 juli 2012

Ulla Rickardsson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:20
av Kjell Petersson

Om skattebefrielse vid gåvor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta rutiner så att gåvor till föreningar och stiftelser med anknytning till Svenska kyrkan ger möjlighet till skattebefrielse.

Motivering

Från den 1 januari 2012 finns möjlighet till skattebefrielse för gåvor till hjälpverksamhet bland behövande eller främjande av vetenskaplig forskning. Trossamfundet Svenska kyrkan har sedan den 26 april 2012 rätt att ta emot sådana gåvor. På Skatteverkets hemsida kan man se vilka organisationer som fått sådana tillstånd.

Kostnaderna för att ansöka om sådan möjlighet att ta emot gåvor, liksom den årliga avgiften för ett tillstånd är så höga att mindre föreningar och stiftelser inte har möjlighet att själva göra en ansökan. De flesta av dessa organisationer finns förtecknade i Matrikel för Svenska kyrkan under rubrikerna: Diakoni- och utbildningsinstitutioner, Svenska kyrkans kloster och kommuniteter och Vissa kyrkliga organisationer och andra sammanslutningar. Många av dessa föreningar och stiftelser ägnar sig åt hjälpverksamhet åt behövande.

Eftersom dessa organisationer och stiftelser tillhör Svenska kyrkan, även om de inte är reglerade i kyrkoordningen eller relaterade till stift eller rikskyrka, vore detta ett sätt för kyrkostyrelsen att stödja det arbete som utförs av dessa organisationer.

Rent praktiskt skulle det kunna gå till så, att gåvogivaren vid insändandet av gåvan till Trossamfundet Svenska kyrkan anger vem som ska få pengarna, t.ex. Riksföreningen Den Öppna dörren. Kyrkokansliet gör de noteringar som behövs för att skattebefrielse ska komma ifråga, och skickar därefter summan till det ändamål som angivits.

Stockholm den 16 juli 2012

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:21
av Kjell Petersson m.fl.

Partiella samfälligheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kommande kyrkomöte återkomma med förslag om regler för partiella samfälligheter.

Motivering

När en motion (2011:65) om att möjligheten att bilda partiella samfälligheter behandlades vid 2011 års kyrkomöte avslogs motionen. Motiveringen var att frågor om partiella samfälligheter så nära hörde samman med strukturutredningen att denna fråga borde behandlas av 2012 års kyrkomöte. Men i kyrkostyrelsens förslag till beslut finns inget förslag om partiella samfälligheter, förutom en skrivning av att man ska återkomma med förslag till kyrkomötet 2013 i fråga om begravningsväsendet (punkten 3:5). Till skrivelsen finns dock fogad en reservation med yrkande att partiella samfälligheter ska tillåtas för begravningsverksamheten. Den partiella samfällighet som finns på Gotland för underhåll av kyrkobyggnader ska dock få finnas kvar.

Kyrkostyrelsen säger sig vara positiv till samarbete mellan kyrkliga samfälligheter. Det borde då enligt vår mening vara naturligt att samarbetsformen partiell samfällighet skulle kunna vara en möjlighet till samarbete, och då inte enbart i fråga om begravningsväsendet. Det kan ju tänkas att samfälligheter, som på Gotland, vill samarbeta om underhållet av kyrkobyggnader. Även samarbete i fråga om kanslifunktioner, administrativa system och ekonomisk hantering kan komma i fråga. För många landsbygdspastorat är ett sådant samarbete både viktigt och nödvändigt. Och då kan det i vissa fall vara en bättre lösning med en partiell samfällighet än med andra samarbetsformer. Därför bör kyrkomötet ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta regler för partiella samfälligheter.

Stockholm, Falkenberg, Bunkeflo, Luleå och Vara den 16 juli 2012

Kjell Petersson (FK) *Maja Bengtsson (FK)* *Berth Löndahl (FK)*

Torbjörn Lindahl (FK) *Leif Nordlander (FK)*

Kyrkomötet
Motion 2012:22
av Håkan Sunnliden m.fl.

Tillsätt ett råd med ansvar för mission i Sverige

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast tillsätta ett råd för mission i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppdra åt en av biskoparna att driva och ansvara för mission i Sverige.

Motivering

Kyrkomötet 2011 beslutade att lägga ner den särskilda nämnden för Svenska kyrkan i utlandet och att i stället låta arbetet sortera direkt under kyrkomötet. Kyrkostyrelsen tillsatte sedan ett råd i vilket bland annat biskopen i Visby stift ingår. Undertecknad motionerar nu om en liknande lösning för mission i Sverige.

I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 benämns Svenska kyrkan som en missionerande folkkyrka. Kyrkostyrelsen avser att i samspel med stift och församlingar utveckla en vision avseende kyrkans missionsuppdrag. Den nationella nivåns insats blir att tillhandahålla resurser och mötesplatser samt bidra med omvärldsanalys, forskning och kommunikation.

Den grundläggande uppgiften att utöva mission sker naturligast genom de människor som lever. Kyrkans liv oberoende av deras profession, oberoende av ekonomi och/eller strukturer.

Missionen hör till Kyrkans väsen och är som sådan också icke-territoriell. Det stöd som kyrkostyrelsen i sin skrivelse 2012:1 syftar på bör därför riktas till växande gudstjänstfirande församlingar, till bildandet av nya gemenskaper, till samarbete med fristående kyrkliga stiftelser, kloster, kommuniteter och andra inomkyrkliga rörelser. Tillsammans kan vi åstadkomma mission i Sverige och i förlängningen av en missionerande och växande folkkyrka borde tomma kyrkor på nytt kunna tas i anspråk.

För att kunna överblicka och samordna processen bör kyrkostyrelsen bilda ett råd för mission i Sverige. För detta råd ska minst en av biskoparna ha särskilt ansvar. I rådet bör också ingå en missiolog, någon med samordningsansvar mellan stiftet och andra intressenter samt en eller ett par församlingspräster.

Värnamo den 27 maj 2012

Håkan Sunnliden (FK)

Ann-Ida Fehn (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:23
av Håkan Sunnliden

Förtydliga missionen i Sverige

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att låta ämnet mission i Sverige ingå i de kyrkliga utbildningarna.
2. Kyrkomötet beslutar att till biskopsmötet framföra ett önskemål om ett biskopsbrev på temat mission i Sverige.

Motivering

I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 benämns Svenska kyrkan som en missionerande folkkyrka. Kyrkostyrelsen avser att i samspel med stift och församlingar utveckla en vision avseende kyrkans missionsuppdrag. Den nationella nivåns insats blir att tillhandahålla resurser och mötesplatser samt bidra med omvärldsanalys, forskning och kommunikation.

Den grundläggande uppgiften att utöva mission kräver för uppgiften skickliga präster och diakoner. Det är dessa tillsammans med förtroendevalda och övriga anställda som i sin tur ska inspirera och bistå gudstjänstfirarna som vittnen. Det är därför av vikt att ämnet mission i Sverige snarast ingår i de kyrkliga utbildningarna. Varje anställd borde ha kunskap om och insikt i det grundläggande uppdraget. Vad menas med mission i en sekulär stat? Vilka faktorer gör att vissa gudstjänster lockar till sig deltagare medan andra inte gör det? Vad kan vi lära från missionsfälten?

Eftersom missionen främst sker genom relationer och därför att varje gudstjänstfirare är en nyckelperson bör biskoparna uppmanas att utkomma med ett biskopsbrev i saken tillgängligt för alla.

Värnamo den 27 maj 2012

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:24
av Håkan Sunnliden m.fl.

Präster och diakoner utan församlingstjänst

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlet i varje stift i Svenska kyrkan ska göra en uppföljning av alla vigda präster och diakoner som bor inom stiftet och som idag står utan församlingstjänst.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlet i varje stift inför obligatoriska avvecklingssamtal för dem som lämnar sin tjänst som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Motivering

Varje präst och diakon tar emot ett vigningsuppdrag från Svenska kyrkan som är tänkt att vara livslångt. Då någon lämnat sin församlingstjänst kvarstår ändå uppdraget. I Växjö stift står 26 präster under rubriken övriga i *Matrikel för Svenska kyrkan 2011* och 25 diakoner. Orsakerna till att de står utan församlingstjänst varierar, men tillsammans utgör de ett sorts icke-territoriellt kontrakt. Somliga väljer att lämna, somliga går i pension medan andra tvingas lämna av andra orsaker. Biskopens och domkapitlens uppdrag är att stödja, vägleda och uppmuntra samt att ta ansvar också för de präster och diakoner som nu står utan tjänst. Inför prästvigningen förs noggranna samtal och lika noggranna avvecklings- och uppföljningssamtal borde vara självklara. Präster och diakoner som lämnar sin tjänst ska också fortsättningsvis stå i dialog med sitt stift. På så sätt upprättar stiftet ett pastoralt nätverk också för dem som är utan församlingstjänst. Svenska kyrkan måste ta ett större ansvar än vad som nu sker.

Vidare ska domkapitlen utse lämplig person att ta på sig uppdraget att hålla kontakt med och stödja den, som av en eller annan anledning tvingats lämna sin tjänst eller som det numera heter "blivit utköpt".

Uppföljningen av dem som är utan kyrklig tjänst ska ha till uppgift att belysa orsakerna till att vederbörande står utan tjänst. Man ska också kunna föreslå lämplig tjänst. Det skulle till exempel kunna innebära arbetsuppgifter på stifts- eller kontraktsnivå, fördjupat samarbete med systerkyrkor, teologiska tanke- medjor, medlingsförordnande, vikariat eller forskningsuppdrag.

Värnamo den 8 juli 2012

Håkan Sunnliden (FK)

Kjell Petersson (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:25
av Håkan Sunnliden

Präster eller diakoner som medlare i konflikter

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att varje stift förordnar präster eller diakoner som medlare för att förebygga konflikter och anmälningar till domkapitlen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som siktar på att inrätta ett medlingsinstitut.

Motivering

Mot bakgrund av vårens artiklar i Kyrkans Tidning om konflikter och anmälningar till domkapitlen ska varje stift förordna till exempel två till fem medlare inom sitt stift. En konflikt drabbar inte bara de direkt inblandade utan skadar också övriga anställda genom den misstämning som uppstår. Massmedia förmedlar effektivt skadan till övriga delar av samhället och skadan urholkar Kyrkans trovärdighet. Därför skulle mycket vinnas om konflikten kan förebyggas eller hanteras på ett tidigt stadium.

Medlarna ska vara präster eller diakoner med god kännedom om sitt stift och åtnjuta förtroende hos stiftets olika parter och teologiska läger. Präster eller diakoner utan församlingstjänst kan förordnas.

Biskopen förordnar och utser medlarna. Dessa ska ha biskopen som ende uppdragsgivare och ska regelbundet rapportera till och rådgöra med biskopen. Medlarna förordnas för till exempel en tid av fem år med möjlighet till förlängning av uppdraget. Vid skifte av biskop i ett stift tar domprosten över ansvar och uppdragsgivning för stiftets medlare till ny biskop har tillträtt. Enskilda medlars förordnande ska vara sammanhängande över tid och inte påverkas av ett biskopsskifte.

Medlarnas uppgift ska primärt vara förebyggande genom att bland annat delta i kontraktssamlingar, samlingar för olika yrkeskategorier inom ett pastorat. Medlarna ska ta fram redskap som kan användas på lokalplanet och verka för framväxten av ett Svenska kyrkans medlingsinstitut.

När en konflikt växer fram och det föreligger hot om anmälan till domkapitlet ska medlarna gripa in. En eller två medlare kan på biskopens uppdrag undersöka, bistå i och försöka medverka till en lösning av konflikten.

Kontakt och samråd med de berörda parternas fackföreningar bör tas av en medlare, som närmar sig en konflikt. Om medlingen lyckas är mycket vunnet och om den misslyckas beslutar domkapitlet enligt praxis.

På sikt kan stiftets förordnade medlare förbättra arbetsklimatet, stärka förståelsen och samhörigheten i varje samfällighet. På sikt skulle också den negativa

Mot 2012:25 bilden av Svenska kyrkan som en konfliktrik plats förändras och i bästa fall kan Svenska kyrkan bli en förebild för myndigheter och andra arbetsgivare i samhället.

Värnamo den 8 juli 2012

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:26
av Håkan Sunnliden

Avskaffa domkapitlen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlens uppgifter övertas av stiftsstyrelserna och att dessa tillförs juridisk kompetens i form av "ledamot som är eller har varit ordinarie domare" (9 kap. 1 § punkt 4 i kyrkoordningen), samt en teologiskt sakkunnig som är disputerad. Det blir allt vanligare att biskopar inte är disputerade och då högre kompetens kan vara av vikt för att utreda lärofrågor bör kompetens tillföras stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen kan alternativt även inrätta en disciplinnämnd.

I andra hand

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlen i sin nuvarande form behålls, men blir en förberedande instans till ett gemensamt domkapitel för alla stift.

I tredje hand

3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp direkt under ärkebiskopen för att snarast utreda hur processen i domkapitlen kan bli rättssäker. Arbetsgruppens direktiv ska innefatta att utarbeta en beslutsgång för handläggning av ärenden i domkapitlen och att utreda frågan om teologisk kompetens i domkapitlen. Vidare ska arbetsgruppens direktiv omfatta en utredning av hur reglerna om jäv tillämpas idag samt föreslå hur dessa kan tydliggöras för ledamöter i domkapitlet. Arbetsgruppen ska ha utarbetat förslag till kyrkomötet 2013.

Motivering

Den inventering av anmälningar om misstänkta sexuella övergrepp, vilka föranlett domkapitlen att pröva frågan om disciplinåtgärd åren 2000–2011 som jur.dr i straffrätt Kerstin Berglund gjort på ärkebiskopens uppdrag visar att inte mindre än 69 ärenden behandlats under de angivna åren. Utredningen finner skäl att rikta kritik mot utredningar och avgöranden som har förekommit. Kritiken är allmänt hållen och därför tillämplig även vid andra ärenden än dem om misstänkta sexuella övergrepp.

Som exempel på denna kritik kan nämnas följande:

- ♦ Domkapitlen ska vara självständiga och följer inte fullt ut en gemensam arbetsordning.

- ◆ Den process som genomförs i domkapitlen kan innefatta muntliga inslag, vilket gör det svårt att följa hur en utredning har gått till.
- ◆ Den enskilde ska få en reell möjlighet att försvara sig.
- ◆ Det händer att samma person preciserar gärningsbeskrivningen och deltar i bedömningen av dess relevans.
- ◆ Den enskilde har möjlighet att ansöka om att bli obehörighetsförklarad och så undkomma utredning.

Domkapitlen har i allt högre grad fått fungera som domstolar, men rättsosäkra sådana. Om domkapitlen ska fortsätta på den inslagna vägen är risken för godtycke stor. Kyrkomötet bör nu se till att sådant godtycke förhindras.

Risken är att förtroendet för Svenska kyrkan urholkas, naturligtvis särskilt bland alla dem som drabbas, men också bland jurister och allmänheten i stort. Det är bekymmersamt om förtroendet för domkapitlen urholkas till följd av rättsosäkerhet beträffande handläggning av ärenden. Detta riskerar att få till följd ytterligare bristande lojalitet gentemot domkapitlen, vilket tyvärr också statistiken tycks peka på. Vidare är det tänkbart att godtycke sprider sig ner i organisationen och försvårar för kyrkan lokalt att vara en trovärdig aktör i frågor som rör människovärdet.

Den kristna tron har uppstått ur Guds försoning genom Jesus Kristus. I kyrkan är begrepp som försoning, nåd, barmhärtighet och förlåtelse centrala. Kyrkan ska förmedla detta sitt innehåll och det är ett biskopligt uppdrag att tillämpa dess principer, inte att agera domare. Handlingar som strider mot svensk lag hör hemma i världslig domstol.

De ärenden som fått mest rubriker i annan media än Kyrkans Tidning torde vara anmälningarna om misstänkta övergrepp. Kyrkans Tidning har i en rad artiklar belyst rättsosäkerheten inom domkapitlen. Några av rubrikerna har varit *Domkapitlen dömer olika hårt* (KT 29/3 2012), *Hårt samtalsklimat skapar rädsla* (KT 18/4 2012), och *Domkapitlen tyngs av kiv i församlingarna* (KT 3/5 2012).

Domkapitlen har anor tillbaka till 1200-talet, försvann i samband med reformationen, men återinfördes då gymnasier inrättades i stiftsstäderna i mitten på 1600-talet. Därför skulle en av ledamöterna vara sakkunnig beträffande folkskoleundervisningen. Detta gällde ända fram till 1958. Först 1989 begränsades domkapitlen till frågor rörande Svenska kyrkans lära för att upphöra att vara statlig myndighet i samband med kyrkans skiljande från staten.

Idag är domkapitlet stiftets centrala juridiska och administrativa organ, men det finns inget ärende i domkapitlet som i sak inte skulle kunna behandlas av stiftsstyrelsen.

Värnamo den 8 juli 2012

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:27
av Lennart Sacrédeus

Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att som en uppföljning av ärkebiskopens konferens för barn och unga i Uppsala 16–17 november 2012 göra en särskild satsning i kyrka och samhälle för en renässans för troheten och trohetslöftenas betydelse för makarna och föräldrarna i syfte att stärka barnens trygghet och ställning i familjen.

Motivering

Ärkebiskopens konferens för barn och unga i Uppsala 16–17 november 2012 kommer bland annat lyfta fram barnens rätt till andlighet, detta som en av de FN-stadgade rättigheter som Barnkonventionen ger och som det svenska samhället och dess ledande beslutsfattare allt för sällan uppmärksammar.

Barns rättigheter är också relaterade till det faktum att Svenska kyrkans präster viger tusentals par varje år och har på så sätt ett mycket stort ansvar att i församlingslivet och opinionsbildning, i handling och i ord, stödja och stärka äktenskapets sammanhållning – familjen och barnens trygghet i hemmet.

Utöver Guds välsignelse och kyrkans förbön för brudparet utgör löfena om evig trohet en central del i vigselgudstjänsten. Vad som har lovats inför Gud, församling och varandra är på allvar, är på riktigt, är att tas på allvar – inte bara av brudparet, utan av kyrkan själv och det omgivande samhället, att verka stödjande i denna riktning.

Svenska kyrkans medverkar ju till att löften avges, löften för livet, inte bara för att göra ett ceremoniel vackert och högtidligt utan för att forma en gudstjänst i enlighet med vad kyrkan tror är Guds vilja och mening med oss människor.

De eviga löfena, inte de tillfälliga för stunden avgivna, ingår som en omistlig del i vigselgudstjänsten för att kunna bli gift med en annan människa. Detta förpliktar för kyrkan att stödja och underhålla mer än vad som sker idag med så stor andel äktenskap upplösta och relationer brutna för återstoden av livet. Svenska kyrkans uppgift är med andra ord större och vidare än att kunna erbjuda, på sina håll, kyrklig familjerådgivning när och om äktenskapet och relationen befinner sig i en svår situation.

Få saker verkar dock så känsliga att diskutera och lyfta fram i den fria opinionsbildningen i det svenska samhället som att varje par och varje generation som har avgivit dessa löften också har ett ansvar mot varandra och eventuella barn samt dessutom samhället och kyrkan som helhet att visa på att brutna löften gör oss alla till förlorare.

Detta gäller inte minst barnen som bär en naturlig längtan och tro att de föräldrar som givit dem livet, och varifrån de kommer, också vill fortsatt vara en enhet tillsammans, att få fortsatt höra ihop socialt, biologiskt, juridiskt.

Svenska kyrkans tro är att det är Gud själv som fogat två människor samman. Äktenskapet stadfäster detta, för Guds skull, för makarnas skull, för samhällets skull.

De äktenskapslöften som givits inför Jesus Kristus i vigselgudstjänsten handlar ju ytterst om att ge paret stöd till att kunna leva i trygghet och tillit till varandra – baserat på trohet till varandra, trohet till de avgivna löfterna.

Äktenskapets idé och tanke är att man ska kunna lita på varandra när man är gift. Inte bara det, utan samtidigt veta inom vilka ramar svårigheter och bekymmer i samlivet ska hanteras. De är till för att överkommas genom att, i trohet mot trohetslöfterna, båda ödmjukar sig inför Gud och båda visar hänsyn till varandra – just inom äktenskapets och löftenas ram. Inte minst är detta ett vuxenansvar att ta – för barnens skull, för deras rätt till trygghet och förutsägbarhet i vardagslivet.

Eller för att uttrycka det på annat, minst lika kyrkligt, sätt: ”Vad som är lövat är lövat”, som man säger i valda delar av vårt land.

När allt fler människor, i samhället som helhet och inom kyrkan, ger upp sina trohetslöften, äktenskapslöfterna för livet, skadas tryggheten och tilliten, inte minst barnens. Vi blir alla förlorare, som individer, som familjer, som kyrka, som svenskt samhälle.

Det behövs en renässans för den eviga kärleken, att ta ställning för att inte ge upp troheten och äktenskapets trohetslöften, hur obekvämt än detta kan verka i dagens opinionsvindar och den tidsanda vi har med omfattande familjeupplösning.

Kyrkan gör något omistligt som motvikt genom att främja och medverka till att de eviga trohetslöfterna uttalas mellan makarna.

Hon kan dock mobilisera mycket mer för detta och för barnens rätt till trohet och trygghet i hemmet, utöver vad folkkyrkan redan gör idag.

En kyrka som gör så är trogen sig själv och sin uppdragsgivare – och barnen, vår gemensamma framtid.

Mora den 17 juli 2012

Lennart Sacrédeus (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:28
av Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson

Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att agera på ett sådant sätt att den nationella nivån solidaritetsarbete för förföljda medkristna runtom i världen kommer tydligare till uttryck i kyrkans liv och opinionsbildning.

Motivering

I Sankt Bartolomeus basilika i Rom hyllas kristna som dött för sin tro under det senaste seklet. Kyrkan besöks av pilgrimer från hela världen. I Strängnäs domkyrka finns ett särskilt kapell vigd till de kristna martyrerna för att vi ska påminnas om det offer många av våra trossyskon tvingats betala i trohet mot vår gemensamme Herre och Skapare.

Under Almedalsveckan i Visby besökte religionsfrihetsexperten Paul Marshall vid Hudson Institute i Washington D.C. vårt land och berättade om situationen för förföljda medkristna runt om i världen.

Under sina år som religionsfrihetsexpert har Paul Marshall publicerat hundratal artiklar och ett flertal böcker i ämnet. Han har också regelbundet medverkat i bland annat ABC, CNN, Fox och Al Jazeera. Tack vare internet är det i dag betydligt enklare att få information om förföljelse i andra länder samtidigt kraven inte minskar när det gäller att vara kontrollera källornas äkthet och sanningshalt.

Enligt Hudson-institutet är problemen störst för våra medkristna i kommunistiska och före detta kommunistiska länder, men även länder som Indien, Burma, Sri Lanka och Nepal är stora oroshärdar med attacker mot kristna ofta mer våldsamma än på andra platser.

Under besöket berättade Paul Marshall bland annat att cirka 200 miljoner kristna riskerar våldsamma förföljelser i 35 länder. Om man dessutom inkluderar alla som riskerar trakasserier blir siffran betydligt högre. Paul Marshall konstaterade också att det är omöjligt att uppge exakta siffror för hur många som faktiskt råkar illa ut, i stället får man titta på hur många människor som bor i länder där kristna riskerar olika typer av förföljelse.

Han konstaterade också att det finns en stor skillnad mellan Kina, där de kristna har ökat från 2 miljoner till 100 miljoner under de senaste 25 åren, och olika muslimska stater. Enligt Marshall bryr sig de kinesiska myndigheterna huvudsakligen om nationella saker, medan många muslimska stater däremot vill sprida sina tankar och tro till andra länder och reagerar på sådant som de anser är moraliskt fel även utomlands.

Paul Marshall tog också upp situationen i Pakistan och Iran där kristna riskerar att avrättas av lokalbefolkningen även om de frias i domstol från

misstankar om konvertering och missionerande. Han konstaterade att folk har skjutits ihjäl på väg ut från domstolen.

Svenska kyrkans medlemmar kan göra betydligt mer i solidaritetsarbetet för sina förföljda trossyskon, såväl i vårt kyrkoliv som i den nationella nivåns opinionsbildning.

Enligt Paul Marshall finns fem konkreta saker som kan underlätta situationen:

- Håll dig informerad och be.
- Ge direkta gåvor till utländska kyrkor.
- Skapa kontakter med utländska kyrkor.
- Skriv och sprid information om det som händer för att påverka opinionsbildningen.
- Påverka regeringen för att agera.

Svenska kyrkan på nationell nivå bör inta en betydligt mer aktivistisk hållning i dessa frågor – och på så sätt underlätta för enskilda medlemmar och församlingar runtom i vår kyrka att delta i detta grundläggande kristna solidaritetsarbete.

Om vi Sveriges kristna själva är tysta eller passiva i vårt eget land om förföljelsen av våra medkristna runtom i världen kan man knappast räkna med att andra kommer att agera mer engagerat än så från svensk sida.

Mora och Lammhult den 17 juli 2012

Lennart Sacrédeus (KR)

Bertil Olsson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:29
av Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus

Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett "konkordat"

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda överläggning med regeringen om att Lag om Svenska kyrkan ersätts av ett avtal "konkordat" mellan Svenska staten och Svenska kyrkan.

Motivering

Kritiker av Lag om Svenska kyrkan ser den som i grunden odemokratisk eftersom lagen på ett otillbörligt sätt anses ge Svenska kyrkan en privilegierad ställning visavi andra samfund.

Andra menar att lagens existens möjligen kan motiveras som ett övergångsarrangemang, samtidigt som det kan konstateras att nu har så lång tid gått efter skiljandet från staten att lagen utan vidare inte bara kan, utan bör upphöra att gälla.

Det kritikerna av lagen sällan uppmärksammar är att den faktiskt inte ger Svenska kyrkan den ekonomiska trygghet, som säkerligen många räknade med.

I allt fler frågor måste Svenska kyrkan regelbundet förhandla med regeringen om framtida lösningar.

Den kyrkoantikvariska ersättningen kommer knappast, med nuvarande omfattning, att vara tillräcklig om Svenska kyrkan långsiktigt ska kunna orka ta det kulturhistoriska ansvaret för alla kyrkobyggnader.

Olika propåer om enhetliga begravningsavgifter förändrar förutsättningarna för Svenska kyrkans egen organisation och församlingsbegreppet. En folkbokföringsreform aviseras (att ta bort församling/socken som registerenhet) som försvårar för Svenska kyrkan att själva besluta om sin indelning och organisation.

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturer i Svenska kyrkan*, så utmönstras begreppet "kyrkliga samfälligheter", och pastorat blir enda reglerade samverkansform mellan församlingar. Ändå finns det en paragraf i kyrkoordningen som säger att pastoratet utgör en kyrklig samfällighet, dvs. en direkt motsägelse.

Varför? Jo, i Lag om Svenska kyrkan står det att Svenska kyrkan är indelad i församlingar och att dessa kan samverka i kyrkliga samfälligheter. Staten har alltså bundit upp Svenska kyrkans organisation i begrepp, som vi inte själva längre vill använda oss av.

Säkerligen kommer detta att innebära att pastoraten fortfarande kommer att vara registrerade som kyrkliga samfälligheter, då Kammarkollegiet och Skatteverket måste följa lagen, men de är inte bundna till kyrkoordningen. I och med att de dubbla begreppen blir kvar försvåras förståelsen av Svenska kyrkans organisation.

Inga av dessa frågor är skyddade genom Lag om Svenska kyrkan. Statsmakten har tolkningsföreträde, och kan genom ensidiga beslut förändra förutsättningarna för Svenska kyrkan utan att det finns ett delat beslutsansvar.

Svenska kyrkan skulle få bättre förutsättningar om det istället slöts juridiskt bindande avtal, antingen tillsvidare eller med längre bindningstid, och där förändringar i avtalet bara kan ske ömsesidigt.

Om dessa avtal slöts nu, när Svenska kyrkan fortfarande omfattar folkflertalet, skulle villkoren säkerligen bli betydligt mer gynnsamma än om ett par årtionden, när antalet medlemmar i Svenska kyrkan, med nuvarande utveckling, kan befaras vara betydligt lägre.

Ett ”konkordat”, baserad på båda parter delaktighet, kan ses som en mer modern och framtidsinriktad modell än nuvarande ordning med lag och ensidiga statliga beslut.

Lammhult och Mora den 17 juli 2012

Bertil Olsson (KR)

Lennart Sacrédeus (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:30
av Leif Nordlander m.fl.

Fond för systerkyrkor

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta ett konto för ändamålsbestämda medel varur våra systerkyrkor som har en svår ekonomisk situation kan söka bidrag för präst-, diakon- och evangelistlöner samt att medel från detta konto även kan ges som stipendium för universitets- och högskoleutbildning av systerkyrkornas medlemmar i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar vidare att medel tillförs kontot genom att en av kyrkostyrelsen beslutad andel av upplupna överskott i bokslut avsätts för ändamålet varje år där överskott redovisas. Riktlinje kan vara det bibliska tiondegivandet.

Motivering

Svenska kyrkan är ekonomiskt sett en av världens rikaste kyrkor med en budgetomslutning som får de flesta systerkyrkor att blekna. Detta har upparbetats genom klok förvaltning under många år. Det ger Svenska kyrkan ett stort ansvar visavi fattiga systerkyrkor i syd och öst där man inte har råd att betala sina medarbetare en skälig lön. Erfarenheter från kollegor i Sydafrika och Tanzania visar att de inte får sina löner utan får kämpa för sitt dagliga bröd på annat sätt för att inte tala om att inte kunna betala sina barns gymnasiala utbildningar. En tanzanisk präst tjänar c:a 500 kronor i månaden om han/hon får ut sin lön. En evangelist förtjänar ungefär hälften av det. Oftare får de ut delar av lönen eller inget. I Sydafrika är förhållandena likartade. Låt oss i solidaritetens namn upprätta detta konto som ändamålsbestämda medel.

Utländska studenter får numer betala avgift för att gå på svenska universitet. Stipendier delas ut ur det föreslagna kontot och användas för studenter från våra systerkyrkor som vill studera medicin, teologi, agronomi eller andra för sitt land viktiga utbildningar i Sverige.

Vara och Uppsala den 16 juli 2012

Leif Nordlander (FK)

Bertil Murray (FK)

Elisabeth Svensson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:31
av Irene Gustafsson

Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över om Svenska kyrkan i utlandets insamlingsperiod kan flyttas till annan period för att inte kollidera med Världens barns kampanj.

Motivering

Svenska kyrkan i utlandet har sin insamlingsperiod i oktober. Världens barn har under samma tid sin stora kampanj. Det ordnas kollekter och andra insamlingstillfällen i Svenska kyrkan för Världens barn. Det blir ofta en konfliktsituation för oss i Svenska kyrkan eftersom Svenska kyrkan i utlandet är vår egen organisation. Rådet för Svenska kyrkan i utlandet står under kyrkostyrelsen och därför kan de i samråd se över om det går att flytta Svenska kyrkans i utlandet insamlingsperiod till exempelvis september.

Boden den 19 juli 2012

Irene Gustafsson (S)

Kyrkomötet
Motion 2012:32
av Sven Kragh och Sten Elmberg

Ersättning för kyrkliga handlingar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2013 års kyrkomöte återkomma med ett heltäckande förslag i fråga om ersättning för kyrkliga handlingar.

Motivering

I Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2011 (KsSkr 2012:2) redovisar styrelsen på sid. 40 för sin behandling av KmSkr 2011:3.

Vi delar kyrkomötets uppfattning att prästen inte äger sitt ämbete, utan att kyrkan genom henne/honom tjänar Kristus och församlingen. Vi anser också att Svenska kyrkan måste lösa frågan om ersättning för kyrkliga handlingar utifrån att man själv ser sig som en episkopal kyrka och inte en kongregationalistisk.

Svenska kyrkan har på många sätt under tiden efter millennieskiftet markerat att man är *en* kyrka. Det som blir mest påtagligt för våra kyrkotillhöriga är den annonsering som sker. Kyrkan marknadsför sig som Svenska kyrkan i Karlstad eller Södertälje. Först i andra hand uppmärksammas församlingar och pastorat.

Våra tillhöriga uppfattar sig först och främst som tillhöriga till Svenska kyrkan. Man betalar sin kyrkoavgift till Svenska kyrkan – skattsedeln. Därför blir man mycket förvånad när man inte i systemet kan klara av att välja präst inom Svenska kyrkan.

Mångas liv ser ut som ett garnnystan, som man kan dra i olika lösa ändar på. Någonstans där finns också en stark eller svag ände som har sitt ursprung i mötet med Svenska kyrkan. När glädje eller sorg kommer in i livet, så ser man på sitt garnnystan och kommer ihåg – jag är ju med i Svenska kyrkan. Nu behöver man dra i just den änden. Man har betalat sin kyrkoavgift under hela sitt yrkesverkssamma liv, kort eller långt och nu vill man ha kontakt med Svenska kyrkan. Prästen som begravde farmor blev "vår präst". Den vill man ha för det är en del av tråden i livsnystan.

Låt dem inte få möta en kall administrativ hand/röst som svarar: "Den prästen tjänstgör i ett annat pastorat eller är pensionerad."

Kyrkostyrelsen redovisar att för präst som har sin tjänst i Svenska kyrkan, så sker clearing på vanligt sätt och resan betalas av den som önskar handlingen.

Men hur är det för andra präster? Pastoraten förordnar nämligen inte alla gånger. Så här skrev kyrkomötets Tillsyns- och uppdragsutskott i ett yttrande 2010 (EE 2010:9 Bilaga 2):

Det är viktigt att understryka att förslaget förutsätter att församlingarna kommer att förordna präster utefter människornas önskemål även om man i och för sig skulle kunna utföra den kyrkliga handlingen

med ordinarie bemanning. Detta kräver ett pastoralt förhållningssätt där kyrkoherdarna inser hur viktigt det är för många människor att en viss präst får tjänstgöra vid kyrkliga handlingar.

Prästerna har varit lojala och bejakat uppfattningen att man inte äger sitt uppdrag som präst. Men där tar lojaliteten slut. Styrelsen visar i underlaget en enkät, som inte redovisar vilka frågor man ställt och inte hur man svarat. Många pensionerade präster tjänstgör vid kyrkliga handlingar inom familjen och det är då naturligt att man inte tar betalt. Det finns många förklaringar för att man i pastoraten inte vill förordna i samband med kyrkliga handlingar.

En möjlig väg vore: Pastorat som inte anser sig ha ekonomiska förutsättningar att villfara församlingsbornas önskemål får skicka räkningen till stiftet genom kontraktsprosten. Kontraktsprosten har ett underlag från stiftet (med hänsyn till förslaget i 6 Kap 4 § KO i skrivelsen till årets kyrkomöte om strukturfrågor, KsSkr 2012:5 sid. 16) som talar om pastoratens ekonomiska ställning och kan efter anvisning från stiftet bejaka att pastoratet får ekonomisk ersättning för den kyrkliga handlingen av stiftet. På detta sätt får också prosten en möjlighet att följa hur vissa präster använder sin ställning genom begravningsbyråer m.fl. för att ta en orimlig del av de kyrkliga handlingarna i ett pastorat som han eller hon lämnat.

Vi bejakar dock att kostnaden för resa får tas ut av förrättningsförsamlingen av kyrkotillhörig och utbetalas till enskild präst.

Detta anser vi vore en lösning som gör att pusselbitarna i reformen faller på plats i enlighet med de intentioner som fanns vid beslutet 2010.

Vi är också medvetna om att kyrkostyrelsen i sina skrivelser redovisar att man vill se en utredning om kontrakten och dess uppgifter. Vi anser dock att detta är en så viktig fråga att den bör slutföras utan ytterligare försening.

Därför föreslår vi alltså att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att till 2013 års kyrkomöte återkomma med ett heltäckande förslag i fråga om "Ersättning för kyrkliga handlingar".

Karlstad och Strängnäs den 17 juli 2012

Sven Kragh (C)

Sten Elmberg (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:33
av Per Ingvarsson

Ett enklare och mer logiskt kyrkoår

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inför nästa evangeliebok redan nu uppmuntra gudstjänstintresserade att diskutera och fundera på hur ett nytt "förenklat" kyrkoår skulle kunna se ut.

Motivering

Jag tror inte att det bara är jag som har svårt att hålla koll på vilken trefaldighetssöndag det är nu igen. Detta gäller inte minst sommartid. Visst borde det finnas ett enklare sätt att benämna dessa söndagar så att man lätt vet vilken söndag det är. Trots att jag jobbar med gudstjänst som stiftsadjunkt måste jag hela tiden tänka efter; vilken söndag är det nu igen? Inte minst i dessa datatider då vi inte alltid har tillgång till de gamla vanliga hederliga almanackorna.

Så här gör man på andra ställen

Jag har länge funderat på ett sätt att namnge dessa dagar som både är enkelt och användbart.

Jag började därför jämföra vår evangeliebok med andra evangelieböcker för att se hur man försökt lösa det där.

I Norge säger man "efter Pingst". Att räkna efter pingst har ju den fördelen att alla vet vad pingst är. Men att kanske räkna efter pingst i oktober känns inte så bra.

I Katolska kyrkan använder man begreppet "söndagar under året". Man räknar helt enkelt alla söndagar som inte har ett särskilt namn och börjar med nummer ett "Första söndagen efter trettondedag jul" heter då "Första söndagen under året" osv. tills man kommer fram till Fastlagssöndagen och sen följer fastan och påsksöndagarna. Efter trefaldighet ungefär så fortsätter man där man slutade innan Fastan. Kanske har man då detta år kommit till "Sjätte söndagen under året" vilket då motsvarar vårt "första söndagen efter Trefaldighet" osv. Ett system man införde under den senaste restaurationen. Är rätt så smart men det blir lite konstigt i skarven Fastan och Trefaldighet då man plötsligt hoppar från 5 söndagen under året (t.ex. söndagen innan fastlagssöndagen) till 6 söndagen under året som då infaller söndagen efter Heliga Trefaldighets dag.

Men ännu smartare så här!

Att räkna söndagar under året är inte så dumt men varför inte göra det mycket enklare!

Låt oss i detta uttryck ge orden den betydelse vi spontant tänker på. dvs. 21 söndagen (under året) är helt enkelt den söndag som infaller vecka 21.

Detta får många spännande följdverkningar.

- ◆ 25 söndagen är alltid Johannes döparens dag (dagen efter midsommardagen), precis som idag.
- ◆ 26 söndagen skulle lämpligen bli Apostladagen och skulle därmed alltid infalla i anslutning till den 29 juni (i nuvarande evangeliebok oftast långt senare och kan om det kommer tidigt tom försvinna)
- ◆ 32 söndagen skulle lämpligen vara Kristi förklarings dag och skulle därmed också alltid hamna i början av augusti där den också hör hemma (6 aug).
- ◆ 39 söndagen skulle bli Den Heliga Mikael's dag. Och skulle infalla som i nuvarande evangeliebok sept/okt.
- ◆ 41 söndagen skulle då kunna vara Tacksägelsedagen. Skulle någon gång hamna lite senare än i dag, men man skulle slippa att ha Mikaeli och Tacksägelsedagen precis efter varandra.
- ◆ 44 söndagen skulle bli Alla själars dag och alltid hamna som idag i början av november

På det här sättet blir det mycket lättare att hitta vilken söndag det är, vet man veckan, så vet man söndagens namn¹.

Högtidsdagarnas (Apostladagen, Kristi förklaring dag, Mikaelidagen) placering som väldigt få egentligen känner till får på det här sättet sin självklara och bättre plats.

Det blir också mycket enklare att planera innehållet i församlingarnas gudstjänster eftersom man vet långt innan när de olika dagarna infaller. Varje månad får en tydligare karaktär.

Detta kan naturligtvis också tillämpas på trettondagstidens söndagar

- ◆ 1 söndagen skulle motsvara 1 söndagen efter trettondagen.
- ◆ 2 söndagen skulle motsvara 2 söndagen efter trettondagen.
- ◆ 3 söndagen skulle motsvara 3 söndagen efter trettondagen.
- ◆ 4 söndagen skulle motsvara 4 söndagen efter trettondagen.
- ◆ 5 söndagen skulle motsvara Kyndelsmässodagen och skulle alltid hamna 1–7 feb.
- ◆ 6 söndagen skulle motsvara 5/6 söndagen efter trettondagen.

Istället för att bara kalla söndagarna för 1 sönd, 2 sönd ... 24 sönd osv. skulle man kunna kalla: Söndagarna efter Trettondag Jul för:

1 söndagen, Trettondagstiden,

2 söndagen, Trettondagstiden ... osv.

Efter Trefaldighet skulle då söndagarna kunna heta

21 söndagen, Trefaldighetstiden

22 söndagen, Trefaldighetstiden ... osv.

Efter Alla Helgons dag skulle söndagarna kunna heta

45 söndagen, Allhelgonatid

46 söndagen, Allhelgonatid

¹ Jag vet att söndagen egentligen är första dagen i veckan, men tycker inte att detta behöver påverka namnet.

Mycket lättare att hitta söndagen i Evangelieboken

Mot 2012:33

Evangelieboken blir också mycket enklare att hitta i. Det är bara att bläddra sida efter sida.

Enkelt, genialiskt och självklart när man tänker efter. På följande sidor syns hur det skulle se ut jämfört med idag.

Nuvarande kyrkoår	Tema	Vecka	Nytt förslag ÄNDRAT NAMN	Kommentar
Första sönd i Advent	<i>Ett nådens år</i>	47/48	Första sönd i Advent	Som idag
Andra sönd i Advent	<i>Guds rike är nära</i>	48/49	Andra sönd i Advent	Som idag
Tredje sönd i Advent	<i>Bana väg för Herren</i>	49/50	Tredje sönd i Advent	Som idag
Fjärde sönd i Advent	<i>Herrens moder</i>	50/51	Fjärde sönd i Advent	Som idag
Julafton	<i>Den heliga natten</i>	24 dec	Julafton	Som idag
Juldagen	<i>Jesu födelse</i>	25 dec	Juldagen	Som idag
Annandag jul	<i>Martyrerna</i>	26 dec	Annandag jul	Som idag
Söndagen e Jul	<i>Guds barn</i>	51/52	Söndagen e Jul	Som idag
Nyårsdagen	<i>I Jesu namn</i>	1 jan	Nyårsdagen	Som idag
Sönd ef Nyår	<i>Ett bönens hus</i>	53/0	Sönd ef Nyår	Som idag
Trettondedag Jul	<i>Världens ljus</i>	6 jan	Trettondedag Jul	Som idag
1:a sönd ef Trettondagen	<i>Jesu dop</i>	1	1 söndagen, Trettondagstid	
2:a sönd ef Trettondagen	<i>Livets källa</i>	2	2 söndagen, Trettondagstid	
3:e sönd ef Trettondagen	<i>Jesus skapar tro</i>	3	3 söndagen, Trettondagstid	Kan falla bort vid mycket tidig påsk
4:e sönd ef Trettondagen	<i>Jesus är vårt hopp</i>	4	4 söndagen, Trettondagstid	Kan falla bort vid mycket tidig påsk
		5	KYNDELSMÄSSODAGEN 5 söndagen, Trettondagstid	Ligger fast vid v 5 dvs 1-7 feb, ej 2-8 som idag Alt. alltid 2 feb, slipper då flyttas vid tidig Påsk
5:e sönd ef Trettondagen	<i>Sådd och skörd</i>	6	6 söndagen, Trettondagstid	Firas inte förrän 2038
6:e sönd ef Trettondagen	<i>Gud verkar ännu</i>			Denna eller någon annan utgår
Septuagesima	<i>Nåd och tjänst</i>	3-7	Septuagesima	Som idag, ersätts v 5 av KYNDELSMÄSSODAGEN
Sexagesima	<i>Det levande ordet</i>	4-8	Sexagesima	Som idag, ersätts v 5 av KYNDELSMÄSSODAGEN
Fastlagssöndagen	<i>Kärlekens väg</i>	5-9	Fastlagssöndagen	Som idag, v 5 ersätter denna KYNDELSMÄSSODAGEN
Askonsdag	<i>Bön och fasta</i>	5-9	Askonsdag	Som idag
1 sönd i Fastan	<i>Prövningens stund</i>	6-10	1 sönd i Fastan	Som idag
2 sönd i Fastan	<i>Den kämpande tron</i>	7-11	2 sönd i Fastan	Som idag
3 sönd i Fastan	<i>Kampen mot ondskan</i>	8-12	3 sönd i Fastan	Som idag
Midfastosöndagen	<i>Livets bröd</i>	9-13	Midfastosöndagen	Som idag
5 sönd i fastan	<i>Försonaren</i>	10-14	5 sönd i Fastan	Som idag
Palmsöndagen	<i>Vägen till korset</i>	11-15	Palmsöndagen	Som idag
			Passionstexterna	Bör ligga här, lättare att hitta
Skärtorsdag	<i>Det nya förbundet</i>	12-16	Skärtorsdag	Som idag
Långfredag	<i>Korset</i>	12-16	Långfredag	Som idag
Påsknatten	<i>Genom död till liv</i>	12-16	Påsknatten	Som idag
Påskdagen	<i>Kristus är uppstånden</i>	12-16	Påskdagen	Som idag
Annandag Påsk	<i>Möte m den uppståndne</i>	13-17	Annandag Påsk	Som idag
2 sönd i Påsktiden	<i>Påskens vittnen</i>	13-17	2 sönd i Påsktiden	Som idag
3 sönd i Påsktiden	<i>Den gode herden</i>	14-18	3 sönd i Påsktiden	Som idag
4 sönd i Påsktiden	<i>Vägen till livet</i>	15-19	4 sönd i Påsktiden	Som idag
5 sönd i Påsktiden	<i>Att växa i tro</i>	16-20	5 sönd i Påsktiden	Som idag
Bönsöndagen	<i>Bönen</i>	17-21	Bönsöndagen	Som idag
Kristi himmelfärds dag	<i>Herre över allting</i>	18-22	Kristi himmelfärds dag	Som idag

Nuvarande kyrkoår	Tema	Vecka	Nytt förslag ÄNDRAT NAMN	Kommentar
Sönd före Pingst	<i>Hjälparen kommer</i>	18-22	Sönd före Pingst	Eller 7 sönd i påsktiden
Pingstdagen	<i>Den heliga Anden</i>	19-23	Pingstdagen	Som idag
Annandag pingst	<i>Andens vind öv världen</i>	20-24	Annandag pingst	Som idag
Heliga Tref.dag	<i>Fadern, Sonen o Anden</i>	20-24	Heliga Tref.dag	Som idag
1 a. Trefaldighet	<i>Vårt dop</i>	21	21 söndagen, Trefaldighetstid	Kan falla bort vid sen Påsk
2 e. Trefaldighet	<i>Kallelsen till Guds rike</i>	22	22 söndagen, Trefaldighetstid	Kan falla bort vid sen Påsk
3 e. Trefaldighet	<i>Förlorad och återfunnen</i>	23	23 söndagen, Trefaldighetstid	Kan falla bort vid mycket sen Påsk
4 e. Trefaldighet	<i>Att inte döma</i>	24	24 söndagen, Trefaldighetstid	Kan falla bort vid mycket sen Påsk
			MIDSOMMARDAGEN	Precis som idag
<i>I nuvarande Evangeliebok kan det skilja 5 veckor! inom när nedanstående söndagar infaller</i>		25	JOHANNES DÖPARENS DAG 25 söndagen, Trefaldighetstid	Precis som idag
Apostladagen eller 5 sön e Tref	Säjd mig	26	APOSTLADAGEN 26 söndagen, Trefaldighetstid	Kan nu aldrig krocka med Midsommardagen Kommer alltid att ligga rätt nära 29 juni
6 e. Trefaldighet	<i>Efterföljelse</i>	27	27 söndagen, Trefaldighetstid	Julisöndagarna blir alltid lika
Kristi förklarings dag	<i>Jesus förhålligad</i>	28	28 söndagen, Trefaldighetstid	
8 e. Trefaldighet	<i>Sanningens ande</i>	29	29 söndagen, Trefaldighetstid	
9 e. Trefaldighet	<i>Goda förvaltare</i>	30	30 söndagen, Trefaldighetstid	
10 e. Trefaldighet	<i>Nådens gåvor</i>	31	31 söndagen, Trefaldighetstid	
11 e. Trefaldighet	<i>I ord och handling</i>	32	KRISTI FÖRKLARINGS DAG 32 söndagen, Trefaldighetstid	Kommer alltid att ligga nära 6 aug
12 e. Trefaldighet	<i>Friheten i Kristus</i>	33	33 söndagen, Trefaldighetstid	Augustisöndagarna blir alltid lika
13 e. Trefaldighet	<i>Medmänniskan</i>	34	34 söndagen, Trefaldighetstid	Temat kan dock flyttas till i början av sept
14 e. Trefaldighet	<i>Enheten i Kristus</i>	35	35 söndagen, Trefaldighetstid	
15 e Trefaldighet	<i>Ett är nödvändigt</i>	36	36 söndagen, Trefaldighetstid	Septembersöndagarna blir alltid lika
16 e Trefaldighet	<i>Döden och livet</i>	37	37 söndagen, Trefaldighetstid	Nu behöver vi inte missa den dagen, någon gång
17 e. Trefaldighet	<i>Rik inför Gud</i>	38	38 söndagen, Trefaldighetstid	
		39	DEN HELIGE MIKAELS DAG 39 söndagen, Trefaldighetstid	Precis som idag. Alternativt firas den alltid den 29 sept
18 e. Trefaldighet	<i>Trons lyhörddhet</i>	40	40 söndagen, Trefaldighetstid	
		41	TACKSÄGELSESDAGEN eller 41 söndagen, Trefaldighetstid	Kan infalla ngt senare än idag
19 e. Trefaldighet	<i>Trons kraft</i>	42	42 söndagen, Trefaldighetstid	
20 e. Trefaldighet	<i>Att leva tillsammans t</i>	43	43 söndagen, Trefaldighetstid	
		44	ALLA HELGONS DAG, lör i v 44	Precis som idag. Alternativt firas den alltid den 1 november
		44	ALLA SJÄLARS DAG, 44 söndagen, Allhelgonatid	Precis som idag
Sönd före domssönd.	<i>Vaksamhet och väntan</i>	45	45 söndagen, Allhelgonatid	Läggs här för att inte texterna för sönd före Domssöndagen ska falla bort.
21 a. Trefaldighet 22 e. Trefaldighet 23 e. Trefaldighet	<i>Rätt och rättfärdighet Frikännande och liv Förlåtelse utan gräns</i>			Dessa eller 3 andra "söndagar" utgår
24 e. Trefaldighet	<i>Den yttersta tiden</i>	(46)	46 söndagen, Allhelgonatid	Kan falla bort vid tidig Advent
Domssöndagen	<i>Kristi återkomst</i>	46/47	KRISTUS KONUNGENS DAG	Som idag, men med ett härligare namn

Nuvarande kyrkoår	Tema	Vecka	Nytt förslag ÄNDRAT NAMN	Kommentar
Övr. sön o helgdagar				
Kyndelsmässodagen	<i>Uppenbarelsens ljus</i>		Se ovan	Eftersom dessa dagar alltid kommer en viss vecka så blir det också möjligt enkelt att hitta dem i evangelieboken, vet man veckan då hittar man söndagen. Alla söndagar kommer att ligga i rätt ordning. Det enda är att man ibland behöver hoppa över vissa söndagar. Övergång Trettondagstiden–Fasta, Påsk–Trefaldighetstid
Midsommardagen	<i>Skapelsen</i>		Se ovan	
Den H Johannes döp. dag	<i>Johannes döparens födelse</i>		Se ovan	
Den helige Mikael's dag	<i>Änglarna</i>		Se ovan	
Tacksägelsedagen	<i>Lovsång</i>		Se ovan	
Alla Helgons dag	<i>Helgonen</i>		Se ovan	
Alla själars dag	<i>Vårt evighetshopp</i>		Se ovan	
Passionstexterna			Se ovan	
J M bebildelsedag	Bebildelsen			Som idag eller alltid den 25 mars

Nästa evangeliebok

Jag vet naturligtvis att det inte just nu är aktuellt med en ny Evangeliebok. Men en sådan här förändring behöver tid på sig att förankras och diskuteras i olika sammanhang, (t.ex. här på kyrkomötet, inte minst lämpligt i år när det troligtvis inte kommer så många motioner för gudstjänstutskottet att bereda).

Därför vore det viktigt att redan nu långt innan nästa Evangeliebok ta in olika synpunkter på hur man kan "förenkla" Kyrkoåret. Bjud in "gudstjänstintresserade" i olika sammanhang och låt då detta förslag vara ett bland kanske andra förslag som kan diskuteras.

Linköping den 8 juli 2012

Per Ingvarsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:34
av Christina Eriksson m.fl.

Samverkansform för begravningsverksamheten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om kyrkoordningsreglering om samverkansorgan mellan pastorat, för hantering av begravningsverksamheten, med rätt att debitera allmän begravningsavgift.

Motivering

Att anlägga begravningsplatser, bygga krematorier och på övriga sätt bedriva begravningsverksamhet är förenat med stora kostnader, och det är därför naturligt, att flera pastorat går samman om sådana uppgifter. Så har också sedan länge skett i form av ekonomiska samfälligheter mellan flera pastorat.

Varje samfällighet föreslås genom kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:5 automatiskt bli ett pastorat, som då kan fortsätta att driva begravningsverksamhet gemensamt. I de fall en samfällighet inte förblir en gemensam ekonomisk enhet, kan det ändå finnas anledning att just begravningsverksamhet sköts gemensamt och därmed behövs en kyrkoordningsreglering. I många städer finns inte begravningsplats i anslutning till varje församlingskyrka och det ökar behovet av samordnad begravningsverksamhet.

Ett skäl att avskaffa samfälligheter har varit att samfälligheter inte har prästerlig ledning. Just i de fall, som här motioneras om, nämligen organisation för allmän begravningsverksamhet är det högst lämpligt att organisationen inte föreskrivs ha en präst som ledare. En sådan organisation ska hantera inte bara begravingar av Svenska kyrkans medlemmar utan för alla medborgare, medlemmar i andra kristna samfund, judar, muslimer, ateister m fl.

Svenska kyrkan har ombesörjt begravningsväsendet för alla medborgare (utom i Stockholm och Tranås). Från ett folkkyrkligt perspektiv framstår det som värdefullt att ha kvar detta uppdrag, särskilt som SKL (Sveriges kommuner och landsting) inte önskar att detta uppdrag ska flyttas över till kommunerna.

Den organisation, vars kyrkoordningsreglering här beställes förslag om, bör alltså inte vara sådan, att den förutsätter prästerlig ledning, och den bör äga rätt att debitera allmän begravningsavgift.

Mot 2012:34 Göteborg den 19 juli 2012

Christina Eriksson (S)

Per Eckerdal
biskop

Soili Brunberg (MPSK)

Bo Hanson (ÖKA)

Camilla Widepalm Heurén (C)

Bengt Inghammar (ÖKA)

Ulla Rickardsson (C)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:35
av Hans Ulfvebrand m.fl.

Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag om sådan ändring av 29 kap. 6 § kyrkoordningen att kyrkoherdar i en utlandsförsamling bemyndigas att fastställa kyrkotillhörighet på samma sätt som kyrkoherdar i territoriell eller icke-territoriell församling i Sverige.

Motivering

Sedan kyrkomötet vid förra mötet tydligt integrerat medlemmarna i våra utlandsförsamlingar i samfundet har många positiva effekter bland utlandsmedlemmarna konstaterats. Valda representanter i Rådet för Svenska kyrkan i Utlandet, två fasta mandat i kyrkomötet samt tillhörighet till Visby stift har gjort att medlemmarna nu är en aktiv del av samfundet.

Dock återstår ett problem, kyrkotillhörigheten. Bland de medlemmar som inte har kyrkotillhörighet till samfundet, genom att de inte av skilda administrativa skäl inte återfinns i kyrkoböckerna eller kyrkobokföringen finns en uttalad oro för att man i en territoriell svensk församling eller svensk församling eller av svensk kyrkoherde kan nekas kyrkliga handlingar som exempelvis begravning.

Det handlar då om medlemmar som aktivt sökt sig till våra församlingar och erhållit medlemskap. Men av olika skäl är man inte längre registrerad som medlem av samfundet. Visserligen kan man ansöka hos kyrkostyrelsen att få sin kyrkotillhörighet fastställd. Men i verkligheten handlar det ofta om efterlevande till avliden medlem som vill ha sin kära begravd i Sverige. Eller om två förälskade som av familjescäl vill gifta sig i Sverige, trots att man är skriven i annat land. Då är det för sent att begära beslut om kyrkotillhörighet.

Det är opraktiskt och svårförstått att man som medlem av en utlandsförsamling måste skriva till kyrkostyrelsen och begära beslut om kyrkotillhörighet. I många fall alltså ogörligt. Det är också viktigt att samfundet välkomnar och ser dessa utlandsmedlemmar som viktiga länkar i vår kedja. Kyrkotillhörigheten bör kunna fastställas i den lokala församlingen.

Kyrkoherdar i utlandsförsamlingarna är anställda av samfundet på nationell nivå och står under tillsyn av biskopen och domkapitlet i Visby stift. Det är därför rimligt att dessa får samma rätt som kyrkoherdar i en territoriell eller icke-territoriell församling i Sverige att besluta om kyrkotillhörighet och registrera denna.

Mot 2012:35

Stockholm den 20 juli 2012

Hans Ulfvebrand (M)

Sven-Bernhard Fast
biskop

Erik A Egervärn (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:36
av Britt Louise Agrell m.fl.

Samverkansform för begravningsverksamheten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till 2013 års kyrkomöte med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det även fortsättningsvis ska vara möjligt med en samverkansform mellan flera pastorat när det gäller handhavande av begravningsverksamheten, exempelvis i form av en partiell samfällighet.

Motivering

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:5 3:5 anges att det inte ska finnas andra samverkansformer på lokal nivå än samverkan mellan församlingar i ett pastorat. Kyrkostyrelsen har samtidigt föreslagit att en utredning om särskilda former för samverkan när det gäller begravningsverksamheten ska tillsättas och rapporteras till kyrkomötet 2013.

Vi anser att det inte räcker med ett så öppet mandat utan krav på resultat som kyrkostyrelsen föreslår. Många församlingar och pastorat som nu samverkar i en samfällighet där man också har hand om begravningsverksamheten behöver veta redan under hösten 2012 att det finns möjlighet att samverka i särskild form när det gäller begravningsverksamheten. Om ett sådant beslut inte fattas blir ansvaret för begravningsverksamheten bestämmande för den struktur som församlingar och pastorat har möjlighet att välja. En sådan utveckling strider mot den uppfattning som Svenska kyrkan på nationell nivå redovisat till staten i sina remissvar på begravningsutredningen och finansdepartementets senaste promemoria. I båda dessa fall har Svenska kyrkan motsatt sig att ansvaret för begravningsverksamheten ska vara styrande för Svenska kyrkans struktur.

Med hänsyn till att ett stort antal remissinstanser påpekat behovet av en särskild samverkansform för begravningsverksamheten och att det är viktigt att man får ett bindande besked om att detta är möjligt innan man tar ställning till hur de fortsatta strukturerna ska se ut, bör beslut fattas i enlighet med förslaget till beslut i denna motion.

Härnösand den 22 juli 2012

Britt Louise Agrell (FiSK)

Karin Långström Vinge (FiSK)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Georg Lagerberg (FiSK)

Rune Wallmyr (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Christina Holmgren (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:37
av Britt Louise Agrell m.fl.

Lokalisering av kyrkliga utbildningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa behoven av att såväl grundutbildning som påbyggnadsutbildning när det gäller de kyrkliga utbildningarna även lokaliseras i den del av Sverige som ligger utanför Mälardalsregionen.

Motivering

I en bilaga till KsSkr 2012:2, Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå har Nämnden för forskning, utbildning och kultur redovisat det förtjänstfulla arbete man hittills genomfört när det gäller de kyrkliga utbildningarna. Av bilagan framgår också att man tänker sig ett utbildningsinstitut i egen regi som ska lokaliseras till Uppsala. Det finns många goda skäl för att inrätta ett "förvaltningsbolag" som handhar de kyrkliga utbildningarna, däremot delar vi inte uppfattningen att det är nödvändigt att utbildningarna lokaliseras till en plats i landet.

Nämnden har också uttalat att man kan ha externa utbildningsanordnare. Samtidigt har det framkommit att man exempelvis anser att prästutbildningen i Lund ska upphöra och man har också redan strypt anslagen till den populära halvfartsutbildningen för diakoner på Vårsta diakonigård. Det tycks därför som om man trots tankarna på externa utbildningsanordnare ändå avser att styra lokaliseringen av utbildning och påbyggnadsutbildning till Mälardalsregionen.

Vi anser att det är oerhört väsentligt för rekrytering av framtida kyrkoarbetare att det finns möjlighet för människor som är bosatta i den del av Sverige som ligger utanför Mälardalsregionen att ta del av utbildningar i någorlunda närhet till sin hemort. Allt fler påbörjar utbildningar för Svenska kyrkan när man redan måste ta hänsyn till familjeförhållanden och bostadsort, det gäller i synnerhet musiker och diakoner men också präster och pedagoger.

I den handlingsplan som nämnden fastställt anges att man ska tillsätta en utredning för påbyggnadsutbildning som avses innefatta överläggningar med kyrkostyrelsen och man ska också tillsätta ett projekt för framtagande av det tänkta utbildningsinstitutet. Inför detta ska en projektgrupp tillsättas. Både när det gäller utredningen om påbyggnadsutbildning, som hittills handhåfts av stiftet, men också när det gäller projektet avseende utbildningsinstitut, ska direktiv fastställas. Kyrkomötet bör uppdra åt kyrkostyrelsen att i samråd med nämnden söka tillgodose behoven av att såväl fortbildning som viss grundutbildning bör kunna ske på flera platser i landet än i Mälardalsregionen. Svenska kyrkan som folkkyrka och med det ansvar som finns i Lagen om Svenska kyrkan att ha en rikstäckande verksamhet är skyldig att tillgodose församlingarnas behov av goda

Mot 2012:37 medarbetare över hela vårt avlånga land. Detta kan inte bli möjligt om man koncentrerar alla utbildningsmöjligheter till en liten del av landet. Det är därför viktigt att man i det fortsatta arbetet tar hänsyn till de olika regionala förutsättningar som föreligger så att rekrytering också kan ske till församlingar och pastorat utanför de mest tätbefolkade områdena.

Härnösand den 22 juli 2012

Britt Louise Agrell (FiSK)

Karin Långström Vinge (FiSK)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Rune Wallmyr (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Christina Holmgren (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:38
av Sven Kragh

Redovisning av präster som avsagt sig vigselrätten

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med rapport till kyrkomötena 2013 och 2015 och redovisa hur många av Svenska kyrkans präster (i tjänst, både i Svenska kyrkan och hos fristående organisationer och pensionärer), som avsagt sig uppdraget att vara vigselförrättare hos Kammarkollegiet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa från vilka stift dessa präster kommer.

Motivering

Kyrkomötet uppdrog till styrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag att lämna förslag till ändringar i kyrkoordningen för att säkerställa att prästerna har vigselrätt.

Kyrkostyrelsen återkommer nu till kyrkomötet med skrivelsen *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011*. På sid 44 ff. redovisar styrelsen sin handläggning av kyrkomötets skrivelse 2011:13 med TU 2011:6 *Förordnande som vigselförrättare m.m.*

Man redovisar att en majoritet av remissinstanserna anser att nuvarande reglering är tillräcklig och att information och administrativt stöd är en väg att gå. Styrelsen avser att inleda informations- och utbildningsinsatser i samråd med biskopsmötet i frågan. Jag anser dock att detta bör kombineras med en återkoppling till kyrkomötet. Därför föreslår jag enligt ovan.

Karlstad den 20 juli 2012

Sven Kragh (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:39
av Claes Björndahl och Bengt Inghammar

Enklare former för biskopsval

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över formerna för biskopsval så att de kan förenklas och förbilligas dock utan att dess demokratiska innehåll försämras och återkomma till kyrkomötet med förslag till förändringar och förbättringar.

Motivering

Under vintern 2011 hölls biskopsval i Skara stift. Så som kyrkoordningen föreskriver deltog samtliga präster och diakoner med tjänst i stiftet, drygt 300 personer, samt lika många valda elektorers dvs. totalt mer än 600 personer i valet. För präster och diakoner innebar det att mycken arbetstid lades på biskopsvalet vilket också innebar stora kostnader. I biskopsvalet ingick ett nomineringsval (heldag) hearing med kandidaterna (heldag för många) samt två valomgångar (två halvdagar). Det borde betyda att biskopsvalet i Skara stift kostade totalt ca 1 800 arbetsdagar vilket ungefär motsvarar årsarbetstiden för sju heltidsanställda. Dessutom tillkommer arbetstiden för personalen på stiftskansliet som administrerar valet.

I Göteborgs stift hölls under år 2010 och 2011 också biskopsval. Där deltog omkring 1 200 personer i valet, hälften elektorers och hälften präster och diakoner med tjänst i stiftet. I Göteborgs stift hade man också ett nomineringsval (heldag), en hearing (heldag för många) samt två valomgångar (två halvdagar). Det borde betyda att biskopsvalet i Göteborgs stift kostade totalt ca 3 600 arbetsdagar vilket ungefär motsvarar årsarbetstiden för 14 heltidsanställda. Till detta kommer också i Göteborgs stift arbetstiden för personalen på stiftskansliet som administrerar valet.

I både Skara och Göteborgs stift ska även fogas kostnader för ersättning till elektorers för resor och förlorad arbetsinkomst samt kostnaden för hyra av kongresshall, moderator vid utfrågningarna m.m.

Är detta verkligen rimligt i en tid då Svenska kyrkan på alla nivåer måste se över sina kostnader? Är det rimligt att en så stor andel av våra kyrkotillhörigas avgifter går till dylika arrangemang? Dessutom kommer ju dessa kostnader i många stift att återkomma med ca sex till åtta års mellanrum eftersom den nuvarande tendensen är att biskoparnas tjänstgöringstid blir kortare och kortare. Det borde gå att finna former för biskopsval i Svenska kyrkan som sker på ett mindre kostsamt sätt utan att de förtroendevaldas och anställdas demokratiska inflytande för den skull minskas.

Kyrkomötet bör därför uppdra åt kyrkostyrelsen att se över formerna för biskopsval så att de kan förenklas och förbilligas dock utan att dess demokratiska

Mot 2012:39 innehåll försämras och återkomma till kyrkomötet med förslag till förändringar och förbättringar.

Lidköping och Göteborg den 20 juli 2012

Claes Björndahl (ÖKA)

Bengt Inghammar (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:40
av Staffan Holmgren och Jan G Nilsson

I anledning av förslaget till Ny ersättningsstadga

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter även fortsättningsvis ska utgå med belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp.

Motivering

Ett arvode ska utgöra ersättning för det arbete som en ledamot utför och det ansvar som uppdraget medför. Enligt nu gällande ersättningsstadga är denna ersättning 4 procent av ett basbelopp.

När kyrkomötets presidium nu föreslår införande av ersättning för förlorad arbetsförtjänst föreslås samtidigt att sammanträdesarvodet sänks till 3 procent av ett basbelopp. Såvitt framgår av presidiets skrivelse till kyrkomötet är inte förslaget motiverat av att nuvarande arvode skulle vara för högt i förhållande till ansvar och arbetsinsatser.

Införande av ersättning för förlorad arbetsförtjänst är väl motiverat, men denna ersättning ska inte påverka arvodets storlek. Den förstnämnda ersättningen täcker uppkommande inkomstförluster medan den andra utgör ersättning för nedlagt arbete och påtaget ansvar. Därför finns ingen anledning att förändra nuvarande sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter. Denna ersättning föreslås därför utgå med oförändrat 4 procent av ett basbelopp.

Skummeslövsstrand och Laxvik den 19 juli 2012

Staffan Holmgren (M)

Jan G Nilsson (M)

Kyrkomötet
Motion 2012:41
av Staffan Holmgren och Bengt Säberg

Partiella samfälligheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fr.o.m. 2014 ska det vara möjligt att bilda partiella samfälligheter mellan pastorat för samverkan om begravningsfrågor med rätt för samfälligheten att uppbära begravningsavgift.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte framlägga förslag till reglering i kyrkoordningen av partiella samfälligheter.

Motivering

Kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2012:5 innebär att möjligheten att ha totala flerpastoratssamfälligheter försvinner. Dessa samfälligheter har i dag det direkta ansvaret för begravningsverksamheten i de pastorat som omfattas av samfälligheten.

Om kyrkostyrelsens förslag vinner kyrkomötets bifall försvinner en samverkansform som fungerat mycket bra och som inneburit en enhetlig begravningsavgift och ett samlat ansvar för begravningsfrågorna i ett antal större kommuner. Den statliga begravningsutredningen påtalade i sitt betänkande (SOU 2009:79) behovet av en enhetlig begravningsavgift per kommun. Tyvärr kom detta förslag inte med i regeringens proposition (2011/2012:51) mycket beroende på den kritik som riktades mot förslaget från kyrkostyrelsen.

Det är olyckligt om Svenska kyrkans organisation inte fortsättningsvis möjliggör en samordning av begravningsfrågorna mellan olika pastorat inom en och samma kommun. Kyrkostyrelsen har uppmärksammat problemet och anger att man ska tillsätta en utredning om samverkansmöjligheter för bl.a. begravningsverksamheten. De pastorat och stift som ska förbereda den lokala organisationen inför 2014 behöver tydligare ledning genom att ges beskedet att partiella samfälligheter kan bildas fr.o.m. 2014.

Detta möjliggörs om kyrkomötet redan i år principiellt tar ställning för partiella samfälligheter och ger kyrkostyrelsen ett uppdrag att ta fram kyrkoordningsregleringen för de partiella samfälligheterna.

Skummeslövsstrand och Huddinge den 21 juli 2012

Staffan Holmgren (M)

Bengt Säberg (M)

Kyrkomötet
Motion 2012:42
av Staffan Holmgren

Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen p. 3 ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar tills vidare.

I andra hand

2. Kyrkomötet beslutar att i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen p. 3 ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar fram till och med 31 december 2017.

Motivering

Kyrkostyrelsen föreslår att Göteborgs kyrkliga samfällighet övergångsvis ska få bestå som flerpastoratssamfällighet till den 31 december 2015. Det är bra att kyrkostyrelsen insett de särskilda förhållanden som råder i Göteborg. Samfälligheten i Göteborg är ett mycket bra exempel på hur en flerpastoratssamfällighet är en väl fungerande samverkansform för bl.a. ekonomisk utjämning, administrativ samordning och kommunvis ansvar för begravningsverksamheten.

När de territoriella församlingarna i Göteborg bildades 1883 gjordes framställning till regeringen om att det skulle bildas en samfällighet för alla församlingarna utifrån att de ekonomiska förutsättningarna var så olika i församlingarna. Regering och riksdag biföll framställningen. I församlingsstyrelselagen och lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter fanns en paragraf om att ”I Göteborgs kommun skall de territoriella församlingarna utgöra en kyrklig samfällighet för alla ekonomiska församlingsangelägenheter”.

Särbestämmelsen för Göteborg upphörde i och med 1988 års församlingslag. Det förhållandet att Göteborg hade särbestämmelser under drygt 100 år kan motivera att dessa återinförs eftersom samfälligheten själv önskar bestå enligt vad som framgår av samfällda kyrkofullmäktiges remissyttrande till kyrkostyrelsen.

Skillnaden mellan samfälligheten som den i dag fungerar och alternativet med att hela Göteborg blir ett pastorat är bl.a. att den lokala pastorala friheten försvinner med ett enda pastorat under ledning av en kyrkoherde. Trots vad en del kritiker framhårdar styr samfälligheten idag inte i något avseende församlingens målsättning och den pastorala inriktningen. Att samfälligheten ansvarar för den övergripande ekonomiska planeringen innebär att pastoraten i samfälligheten får en ram som kyrkorådet sedan fritt kan disponera enligt sin målsättning. Denna ansvarsuppdelning framgår tydligt av kyrkoordningen som stadgar att samfälligheten inte får omprioritera inom kyrkorådets budgetförslag – endast höja eller sänka den totala ramen.

Ett enda pastorat för Göteborg blir en för stor pastoral enhet. Alternativet med uppdelning i ett antal självständiga pastorat förorsakar onödiga administrativa konsekvenser och kostnader.

Eftersom samfälligheten i Göteborg enligt vad som framkommit i yttranden och debattinlägg fungerar väl både utifrån ekonomiska och pastorala perspektiv finns anledning för kyrkomötet att besluta om att Göteborgs kyrkliga samfällighet får kvarstå tills vidare. Om detta inte vinner kyrkomötets bifall föreslås alternativt att övergångsbestämmelserna medger att samfälligheten får kvarstå hela nästa mandatperiod. Det finns ingen anledning att hasta fram en förändring för Göteborg. Om samfälliga kyrkofullmäktige finner att förhållandena ändras under mandatperioden har fullmäktige givetvis möjligheten att självt begära en förändring.

Skummeslövsstrand den 19 juli 2012

Staffan Holmgren (M)

Kyrkomötet
Motion 2012:43
av Dan Sarkar

Lärosynsutredning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda Svenska kyrkans syn på läro- och ordningsfrågor.

Motivering

De senaste årens utveckling i Svenska kyrkan har skapat en osäkerhet kring flera läro- och ordningsfrågor:

- ♦ Innebörden av att utvidga en lära väntar fortfarande på sin teologiska bearbetning. Svenska kyrkan behöver ta den ekumeniska kritiken på allvar och svara på hur läror kan utvidgas utanför ett ekumeniskt sammanhang och vilket förhållande utvidgade läror har till läror formulerade av de ekumeniska koncilierna. Vi behöver en ordning för hur utvidgningen av läror skall gå till så att det inte leder till inomkyrkliga och ekumeniska förvecklingar och så att nya beslut förankras innan de tas. Införandet och utformandet av en sådan reviderad läroutvidgningsprocess behöver utredas.
- ♦ Vidare måste en präst enligt TU 2011:6 (i yttrandet över motion 2011:2) ”förstå att den ordning som föreligger då man avger sina löften troligen inte kommer att vara densamma framgent. Solidariteten med den kyrkliga ordningen ska dock bestå hela livet.” Denna syn på carte blanche-solidaritet med Svenska kyrkans kommande ordningar skapar en hel del problem. Det är naturligtvis otänkbart att kräva solidaritet med ännu okända läror. Men eftersom ordningen är ett uttryck för läran, kan en ändrad ordning – ibland, men inte alltid – vara ett uttryck för en ändrad lära. Därför behöver det finnas någon sorts motprestation från Svenska kyrkans sida för att hon skall kunna avkräva bindande löften på blankt papper. Vigningslöftenas tyngd kräver en garanti att lära och ordning inte kan förändras på ett sådant sätt att man inte längre kan stå fast vid sina vigningslöften. Införandet och utformandet av ett sådant motkrav behöver utredas.
- ♦ Och ytterligare: De senaste åren har läroavvikelser (som till exempel i fråga om försoningen) hanterats med kallelser till samtal, medan ordningsfrågor (som till exempel avsaknad av vigselbehörighet eller ledande av gudstjänst utanför Borgåöverenskommelsens ramar) har mötts med hot om avkragning. Vi befinner oss alltså i en situation där ordningsfrågor kan väga tyngre än lärofrågor. Detta innebär en konflikt med våra bekännelseskrafters syn på vilka frågor vi måste vara överens i och vilka frågor det kan finnas frihet i. Eftersom praxis visat sig kunna skilja sig från lära behöver förhållandet mellan lära och ordning utredas och klargöras.

Mot 2012:43

Alltså: Oklarhet kring utvidgade läror, krav på solidaritet med okända ordningar och oproportionerliga konsekvenser av brott mot ordnings- och lärofrågor.

Det är inte tillfredsställande att blivande såväl som varande ämbetsbärare, Svenska kyrkans medlemmar över huvud taget samt våra systerkyrkor svävar i ovisshet om vad Svenska kyrkans syn på vad hennes lära och ordningar är och innebär. Därför föreslår jag en utredning av Svenska kyrkans syn på läro- och ordningsfrågor.

Broby den 22 juli 2012

Dan Sarkar (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:44
av Dan Sarkar

Vård och underhåll av kyrkobyggnader

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna reglera både församlingarnas rätt till ansvar för sina kyrkobyggnader och deras möjlighet att fränsäga sig det ansvaret.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna reglera möjligheten till ett stiftsövertagande av kyrkobyggnader.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna bjuda in Riksantikvarieämbetet att hjälpa till att formulera långsiktiga lösningar.

Motivering

Den kanske svåraste frågan i strukturutredningen handlar om vad vi gör av våra kyrkobyggnader. Något måste göras med de byggnader som församlingarna inte har råd med eller användning för. Utredningen inser allvaret och har sökt en konstruktiv väg framåt. Likväl har förslaget att överföra samtliga kyrkobyggnader till stiftet stött på patrull: förståeligt nog vill församlingarna i regel fortsätta äga sina kyrkor. Saken måste alltså vidareutredas. Kyrkostyrelsen har aviserat en sådan utredning och denna motion vill skicka med tre förslag till sagda utredning utifrån remissvaren, kyrkoordningen och nationell lagstiftning:

1. Församlingarna har alltid ansvar för människor och ibland för byggnader. Församlingarnas huvuduppgift är gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Kyrkobyggnaderna står i den uppgiftens tjänst. Om en församling någon gång tvingas ställa ansvaret för verksamheten mot ansvaret för byggnaderna, finns prioriteringsordningen redan formulerad. Kyrkoordningen säkrar att församlingarnas ansvar för sina byggnader inte går ut över huvuduppgiften: Församlingsinstruktionen målformulerar verksamheten och stiftet kontrollerar både instruktionen och förvaltningen. Utredningen bör alltså tydligt tillse att församlingarna i framtiden både har rätt att ta ansvar för sina kyrkobyggnader och möjlighet att slippa det ansvaret.
2. Stiftet har ansvar för främjandet av församlingarnas uppgift. När en församling inte längre har möjlighet att ansvara för en kyrkobyggnad skall ansvaret därför överlåtas till stiftet. Överlåtagandet innebär att församlingen fränsäger sig all rätt till byggnaden. Stiftet är helt fritt att fatta vilka beslut man

vill och kan välja att fortsätta driva byggnaden som gudstjänstlokal, omvandla den till museum, hyra ut den, sälja den, ställa den i ruin eller riva den. Utredningen bör alltså tillse att kyrkoordningen reglerar stiftsövertagande av kyrkobyggnader.

3. Riksantikvarieämbetet har ansvar för frågor om kulturarvet.

Eftersom Riksantikvarieämbetet kommer att ha synpunkter på vad stiftet gör med de byggnader som övertas, bör myndigheten bjudas in att söka formulera generella alternativ, godtagbar hantering samt ekonomiska lösningar för de kyrkobyggnader som stiftet övertar. Utredningen bör alltså tillse att Riksantikvarieämbetet bjuds in att hjälpa till att formulera långsiktiga svar på frågorna kring vårt gemensamma kulturarv.

Det finns varken enkla eller smärtfria lösningar för våra överflödiga byggnader. Men de här förslagen tar strukturutredningens insikt på allvar och söker en framtidsväg, där stiftet och staten låter församlingarna utföra sitt huvuduppdrag med eller utan ansvar för ett älskat kulturarv.

Broby den 22 juli 2012

Dan Sarkar (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:45
av Dag Sandahl och Kjell Petersson

Pastorala strukturer för Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett arbete om konstruktiva pastorala strukturer för Svenska kyrkan.

Motivering

Arbetet med kyrkoordningen bedrevs i syfte att föra vidare en svenskkyrklig identitet, oberoende av statskyrkosystemet, in i ett nytt regelverk. Svenska kyrkans egen identitet fanns inte på grund av relationen till staten utan visade sig i Svenska kyrkans liv: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Det kunde ha funnits goda skäl att utvärdera hur ledningsgruppen för kyrkoordningen tänkte och vilken utvecklingen blev under 2000-talets första två mandatperioder. Så har aldrig skett, trots att förändringarna i det praktiska församlinglivet varit betydande med t.ex. omfattande församlingssammanslagningar eller tydligt vikande kyrkogångsstatistik.

Strukturutredningens förslag innebär hårt rationaliserade strukturer. Det kan verka som om de politiska partierna inte längre har folk att sätta i de många beslutsorganen utan vill ha en enklare beslutsstruktur för bevarat inflytande över kyrkolivet. Det kan också verka som om det kyrkliga livet på många ställen havererat och att kriterierna för vad en församling grundläggande gör – firar gudstjänst på Herrens dag – inte längre kan upprätthållas. Den som tänker kritiskt kring Strukturutredningen och skälen till den, uppfattar en kyrklig reträtt. Den som tänker mindre kritiskt uppfattar Strukturutredningens förslag som framåtsyftande och organisatoriskt konstruktiva och kan därför hoppas att det kyrkliga livet ska utvecklas och byggas inte så mycket utifrån ett regelverk utan från en gemensam tillit.

Farhågor eller förhoppningar men också likgiltighet och uppgivenhet är de hållningar vi kan uppfatta när Strukturutredningen diskuterats. Utredningens deklaration att teologin finns intänt i hela utredningen ska nog ifrågasättas. Saken gällde mycket mer att på kort tid få fram nya kyrkliga strukturer inför ett kyrkoval som annars kunnat leda till ett kyrkligt haveri med församlingsnedläggningar i en aldrig skådad omfattning. Många församlingar hade rimligtvis inte kunnat mönstra folk till kyrkoråd och därmed fått upphöra som församlingar. De grundläggande problemen återstår emellertid.

En folkkyrka måste inte vara en majoritetskyrka, om vi följer biskop Einar Billings folkkyrkoteologi. Den måste emellertid bäras av tillräckligt många människor för att ha en missionerande kraft och en attraktionskraft i sin samtid och i sitt samhälle. Det är nog möjligt att en folkkyrka för en tid kan vara liten och ändå spela roll som distributör av kyrkliga handlingar (religiösa tjänster)

genom ett behjärtansvärt prästerskap. En levande, folklig kyrka gestaltar något annat genom att vara en gemenskap med och kring det heliga. En sådan kyrka attraherar människor i deras djupaste längtan och lever i en grundläggande kristen insikt att det heliga bli kompromisslöst världsligt därför att Gud vill att alla människor ska bli frälsta.

I Sverige har vi två vrågbilder av vad en levande församling är. Den ena är den församling som blir prästens – och i förlängningen arbetslagets – verksamhet, ett företag som producerar och distribuerar religion till dem som behöver något av det breda utbud som företaget tillhandahåller. Den andra är den troende-församling som ägnar sig åt sitt eget med bestämda avgränsningar mot andra, de som definieras som världen. En levande folklig kyrka lyckas orientera sig mellan dessa två faror genom att vara helig för världens skull och räkna med dem som firar gudstjänst som Guds folk på platsen, det vanliga kyrkfolket.

Det som sker på platsen – i Nya testamentet i viktiga städer och i den fortsatta europeiska kyrkohistorien i den lokala församlingen, samlad kring sockenkyrkans altare och gudstjänsten där – är det avgörande. Prästen har i vår tradition hört samman med platsen, både med kyrkobyggnaden och med den vid kyrkobyggnaden belägna bostaden för prästen. Strukturerna har varit mycket nära människor. Denna närhet måste nu värnas och komma till nya uttryck trots de stordriftsstrukturer Svenska kyrkan skaffar sig. Därför behövs ett nytt arbete med pastoralteologiska grundfrågor, antagligen i form av en utredning med resurser att också under utredningstidens gång både kunna hämta erfarenheter från Svenska kyrkans olika nivåer (inte minst från den pastoral basen) och inspirera till arbete med grundläggande pastoral frågor. Skulle kyrkostyrelsen i stället välja att tillsätta en arbetsgrupp eller kommission för att nå samma mål, måste det vara möjligt inom ramen för detta beslut. Kommer inte en förnyelse när det gäller kyrkolivet, blir strukturerna bara som bäst vitmenade monument. (Matt 23:27)

Konstruktiva pastoral strukturer handlar naturligtvis om

1. hur ett vitalt församlingsliv ska kunna levas på landsbygden lika väl som i tätorter, städer och storstäder men
2. också om hur kyrkoarbetare ska finna sina arbetsuppgifter viktiga och hur lekfolket ska inspireras till ansvarstagande och
3. därtill om frågan hur en folkkyrka växer genom att gestalta nya församlingar där människor bor och inte överlåter de utmaningar som församlingsplantering innebär att hanteras av enskilda föreningar och intressegrupper.

En levande, folklig kyrka söker oförtrutet konstruktiva pastoral strukturer.

Högby och Hässelby den 22 juli 2012

Dag Sandahl (FK)

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2012:46
av Anders Roos

Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till hur FN:s barnkonvention ska relateras till kyrkoordningen samt hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning.

Motivering

Under de senaste åren har motioner ställts till kyrkomötet angående FN:s barnkonvention. De har av olika skäl avvisats, en del har varit orimliga att bifalla.

Med hänsyn till många händelser i bl.a. vårdnadstvister och flyktingärenden samt pågående debatter om omskärelse av pojkar har frågan om FN:s barnkonventions ställning i svensk lagstiftning och i handläggning av enskilda ärenden aktualiserats. Svenska kyrkan bör ta en entydig ställning om hur vi ska se på barnkonventionen.

I kyrkoordningen omnämns att barn intar en särställning i Guds rike. Detta uttalande har fått föga genomslag i kyrkoordningens paragrafer eller i dess tillämpning.

Ärkebiskopen inbjuder hösten 2012 till ett större möte där barns och ungdomars situation i Sverige och i världen uppmärksammas. Säkerligen kommer FN:s barnkonvention liksom Bibelns syn på människovärde och Svenska kyrkans tolkningar av detta att stå i fokus.

Inom Svenska kyrkan pågår flera arbeten för att belysa utsatta barns och ungas situation.

Det är tid att ta ett samlat grepp och att kyrkomötet vid en inte alltför långt bort liggande tidpunkt ger sin syn i frågorna om barns och ungas situation. Därför bör kyrkostyrelsen ges ett uppdrag att till kyrkomötet återkomma i frågan.

Sollentuna den 23 juli 2012

Anders Roos (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:47
av Bengt Säberg m.fl.

Angående samfälligheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att de flerpastoratssamfälligheter som finns den 1 januari 2014 får finnas kvar.

Motivering

Förslaget från kyrkostyrelsen avseende strukturfrågor lär skapa fler problem än det löser.

Idag är det oklart om folkbokföringsutredningen. Om förslaget blir verklighet försvinner församlingsbegreppet ur folkbokföringen. Då blir det omöjligt att hänföra både medlemmar i Svenska kyrkan och övriga till rätt församling, vilket i sin tur styr vilken begravningsavgift som gäller. Vi vill påstå att det finns ett allmänt intresse av att inom en och samma borgerliga kommun ha samma begravningsavgift.

Ur ett organisatoriskt perspektiv kan det aldrig vara rätt att endast ge en enda möjlighet till hur den lokala organisationen ska vara. Det måste bli skillnad på den "lilla" enheten med 10 000 eller ännu färre personer och den "stora" enheten med 100 000 eller mångdubbelt mer att anpassa sin lokala organisation efter förutsättningarna.

Med två exempel vill vi visa på det orimliga i kyrkostyrelsens förslag. Göteborg med 30 församlingar, nästan 290 000 medlemmar och mer än 520 000 invånare har idag en väl fungerande samfällighet. Samma gäller i Huddinge med 4 församlingar, 55 000 medlemmar och 100 000 invånare. I båda fallen har vi församlingar som leds av en kyrkoherde med förtroendevalda ledamöter i kyrkoråd vilka har lokal kännedom. Glöm inte att varje församling har sin egen församlingsinstruktion som är anpassad till den egna församlingen.

Samverkan sker i samfälligheten som hanterar gemensamma frågor där begravningsverksamheten kanske är den viktigaste som märks utåt. Vi har skapat närhet i församlingen och samverkan i samfälligheten. En positiv bieffekt av detta är vi får en och samma kyrko- och begravningsavgift inom kommunen.

Förslaget från kyrkostyrelsen kommer att slå sönder detta.

Sammantaget ser vi att med hänsyn tagen till folkbokföringsutredningen, finansdepartementets promemoria angående begravningsavgiften och vår egen "strukturutredning" att Svenska kyrkan kan hamna i en ohållbar situation.

Vi anser att undantaget avseende Göteborgs kyrkliga samfällighet dels inte ska begränsas i tid och dels ska andra idag befintliga samfälligheter ha möjlighet till detta undantag.

Mot 2012:47 Huddinge, Skummeslövsstrand och Norrköping den 24 juli 2012

Bengt Säberg (M)

Staffan Holmgren (M)

Christina Blomqvist (M)

Kyrkomötet
Motion 2012:48
av Olle Burell

Ett samlat arbetsgivaransvar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om det behöver vidtas åtgärder för att Svenska kyrkan som helhet ska kunna ta ett samlat arbetsgivaransvar.

Motivering

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har den viktiga uppgiften att stödja och främja församlingarna och samfälligheterna i deras utveckling som goda arbetsgivare. Det finns därför all anledning för Svenska kyrkan på nationell nivå att bidra till att arbetsgivarorganisationen har en tydlig roll, inte minst som kollektivavtalstecknande part i förhållande till de fackliga organisationer som företräder Svenska kyrkans medarbetare.

För några år sedan uppstod en situation där enskilda församlingar valde att utträda ur Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Även om denna utveckling tycks ha brutits, finns det skäl att utreda om det finns behov av åtgärder för att säkerställa att Svenska kyrkan förmår ta ett samlat arbetsgivaransvar. Pensionsfrågan är ett exempel på att det uppstår problem när några står utanför arbetsgivarorganisationen.

Stockholm den 24 juli 2012

Olle Burell (S)

Kyrkomötet
Motion 2012:49
av Daniel Tisell m.fl.

Det palestinska kairosdokumentet

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att till biskopsmötet framföra önskemål om ett svar från biskoparna på de palestinska kristnas rop i kairosdokumentet.
2. Kyrkomötet beslutar att ge kyrkomötets presidium till känna en önskan att få bearbeta det palestinska kairosdokumentet i föredrags- och seminarieform under nästkommande kyrkomötes första session eller vid det tillfälle då presidiet finner det lämpligt.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sända kairosdokumentet och internationella nämndens svar till kyrkomötets ledamöter.

Motivering

De olika palestinska kyrkoledarna i Jerusalem skriver i förordet till det dokument som kallas för *Kairos Palestina – Ett sanningens ögonblick*:

Vi kristna palestinier hoppas att detta dokument blir en hävstång för alla fredsälskande ansträngningar i världen, och då särskilt våra kristna systrar och bröder.

Själva författarna av dokumentet är en annan grupp av kristna palestinier som under ett år träffades och skrev klart dokumentet 2009.

Kairosdokumentet är ett rop på hjälp som riktas till alla kyrkor och kristna i syfte att få ett gensvar för fred och rättvisa men är också en inbjudan till teologisk reflektion kring synen på land och bibeltolkning. De kristna är nu endast 2 procent av befolkningen i det område där Jesus Kristus verkade. Upplevelsen av förtryck och diskriminering under den israeliska ockupationen som nu kan börja liknas vid apartheid gör det svårt för kristna att bo kvar utan tvingas flytta utomlands. Under tiden då det pratas om fred blir detta endast ord medan den faktiska situationen blir allt svårare. De kristna vill dock inte ge upp hoppet men vi anser att de behöver få sin politiska och andliga situation uppmärksammas av omvärlden. Liksom de svarta i Sydafrika en gång vädjade om hjälp i mitten på 80-talet i sitt Kairos är det vår uppgift som kyrka att ta emot och bearbeta och ge ett svar till de kristna palestinierna.

Internationella nämnden har avgett en skrivelse som svar i juni 2010. Nämnden tog fasta på tre frågor som man hörde i dokumentet: Varför är ni så tysta? Hur handskas ni med teologi? Vad kan göras för att få ett slut på den pågående ockupationen? Nämndens svar ges utifrån dessa frågor.

Vi som skriver denna motion upplever dock att Internationella nämndens svar och kairosprocessen som sådan inte fått tillräckligt genomslag inom Svenska kyrkan. Vi menar att detta är en sådan viktig fråga och att denna vädjan från de kristna bör tas på fullaste allvar. Detta dokument bör beaktas av flera och

Mot 2012:49 responsen borde bli större. Vi anser att detta är ett ärende för kyrkomötet och även våra biskopar. Med denna motion vill vi uppmuntra en vidare process av läsning, bearbetning, samtal och ställningstagande.

Göteborg den 23 juli 2012

Daniel Tisell (C)

Ulla Rickardsson (C)

Camilla Widepalm Heurén (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:50
av Bo Hanson

Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp!

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag hur kyrkoordningens term ”nomineringsgrupp” byts mot ”partigrupp”.

Motivering

Svenska kyrkan skiljdes år 2000 från staten/regeringen och fick en egen intern reglering genom kyrkoordningen. Det var då inte förvånande, att man på olika sätt ville markera, att Svenska kyrkans sätt att välja styrelser blivit ett annat än tidigare. I kyrkoordningen kom man att använda termen ”nomineringsgrupper” som beteckning för de grupper, som väljs till kyrkomötet.

Bland de alternativa systemen personval respektive partival föreskriver kyrkoordningen, vad vi i vanliga fall kallar just partival genom proportionellt valsätt. De väljandes erhållna mandat tillfaller i första hand en lista, som ska ha en beteckning; därefter fördelas mandatet på personer.

Vilka skillnader kan anses ligga i ordvalet nomineringsgrupp respektive partigrupp?

1. Vi har redan nämnt valsättet, partival respektive personval, där partigrupp tydligare pekar mot ett sammanhang med proportionellt val av partier.
2. Ordvalet nomineringsgrupp pekar ut en valorganisation med speciell arbetsuppgift, nämligen att nominera kandidater till valen. En partigrupp är en valorganisation med vidare uppgifter såsom att ta ansvar för gruppens gemensamma agerande, utveckla program, utbilda sina ombud, lösa konflikter inom gruppen. Till grupperna i kyrkomötet anslås mandatstöd bl.a. till utbildning av ombuden. Detta visar, att grupperna har vidare uppgifter än vad ordet nomineringsgrupp ger vid handen.
3. I bakgrunden till att ordet nomineringsgrupp valdes i kyrkoordningen låg en markering av avstånd till den allmänna politikens sätt att arbeta. Kyrkopolitik antyds vara något annat än den allmänna politiken med dess riksdags-, landstings- och kommunalval. Ska en sådan åtskillnad vara verklig, förutsätter den en kyrklig författningsdomstol, som avgör vilka grupper, som ska tillåtas agera i de kyrkliga valen. Denna förutsättning är olämplig. Demokratiskt är att väljarna avgör genom sina valhandlingar vilka grupperingar som ska vara representerade i kyrkomötet. Den enda inskränkningen av vilka grupper som får föra fram kandidater är, att gruppens beteckning på sina listor inte får vara förväxlingsbar med annan grupps beteckning. Svenska kyrkan har stor anledning att känna tacksamhet mot de grupper, som bl.a. sett till att öppna

Mot 2012:50

kyrkans ämbete för kvinnor. Det hade de specifikt inomkyrkliga grupperna inte förmått göra.

I många kyrkliga val är det en svår uppgift att få fram tillräckligt antal kandidater till de organ, som ska väljas. Det är värdefullt att många organisationer hjälper till med denna uppgift och samtidigt skapar ökade kontaktytor. Av här anförda och andra skäl bör i kyrkoordningen termen "nomineringsgrupp" (med avledningar) bytas mot den mer adekvata termen "partigrupp" (med avledningar).

Pjätteryd den 10 juli 2012

Bo Hanson (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:51
av Anders Nihlgård

Israel-Palestinafrågan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sina ansträngningar att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza och i att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och Östra Jerusalem samt i att stödja de krafter i Gaza som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter och kräva att den pågående israeliska blockaden av Gazaremsan hävs.

Motivering

Ovanstående uppmaningar är hämtade från en debattartikel i Kyrkans Tidning (5 juli sid. 14). Det är några av Svenska kyrkans främsta experter på Israel-Palestinafrågan som skrivit i angeläget ärende. De av oss som satt sig in i Israel-Palestinafrågan och som skaffat sig erfarenhet av livet i de palestinska områdena, inser hur viktigt det är att vi gör vad vi kan för de människor som lider av situationen, såväl judar som palestinier.

Den israeliska politiken har genom ockupation, bosättningspolitik, avspärrningar och separationsbarriär idag de facto skapat en stat som kontrollerar både Israel och det ockuperade palestinska området, en stat av apartheidkaraktär, där makten förtrycker de maktlösa. Den israeliska politiken med etablerandet av bosättningar för israeliska medborgare på ockuperad mark är olaglig enligt internationell rätt. Därför framhårdar palestinska och israeliska människorätts- och ickevåldsförespråkare i att hävda rätten till bojkott av allt som hör ihop med de israeliska bosättningarna.

I de palestinska kristnas kairosdokument drar man konsekvensen av detta till att be partnerkyrkor och omvärlden att verka för att avbryta alla investeringar, införa sanktioner samt bojkotta allt som på något sätt befäster ockupationen. Det är att få den israeliska regeringen att avbryta ockupationen av de palestinska områdena så att ett självständigt Palestina ska bli verklighet, vilket är målet för undertecknarna av Kairos Palestina-dokumentet. Vi menar att det nu är tid för handling – Kairos för en kampanj.

De kristna i de ockuperade palestinska områdena vill nämligen tro att det ännu går att påverka till förändring och har utmanat världens kristna och säger till dem och till världen i stort att det ännu är "Kairos" – rätt tid. Tid för handling för att genom olika former av ickevåldsmetoder påverka det internationella samfundet för att få ett slut på den enligt internationell rätt olagliga ockupationen av det palestinska området – Västbanken, Gaza och Östra Jerusalem.

Svenska kyrkan har i ett beslut i Internationella nämnden skrivit ett svar till de palestinska kyrkoledarna om Kairosdokumentet och studieförbundet Bilda har gjort en studieplan till det översatta dokumentet. Men det behövs att det studeras i våra församlingar och att ord blir handling! Svenska kyrkan skriver i sitt svar till kyrkorna i det heliga landet i juni 2010 att man vill höja sin röst. Debattörerna i KT säger: Vi hör inte den rösten! Varför så tyst i denna fråga? Tala ut! I svaret för två år sedan skrev Svenska kyrkans internationella nämnd att man vill fortsätta med sanktioner mot israeliska bosättningar på ockuperad mark och med bevakning av israeliska företag på ockuperat område. Vi ser inga sådana uppmaningar eller initiativ!

Liksom fallet var med Sydafrikas apartheid, så drabbas inte bara de förtryckta utan också deras förtryckare, fysiskt och psykiskt. Vill man att Israel ska bestå, måste man liksom många judar inom och utanför Israel, vända sig mot överträdelser av folkrätten och av de mänskliga rättigheterna.

För våra kristna systrar och bröder i Israel och Palestina, för de förtryckta och förtryckarnas skull, för rättens och rättfärdighetens skull kan vi inte vara tysta och passiva.

Lund den 24 juli 2012

Anders Nihlgård (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:52
av Anders Nihlgård

Val av församlingsråd

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det är församlingens medlemmar som väljer församlingsråd.

Motivering

Församlingen är organisatoriskt kyrkans utgångspunkt, den är "den primära enheten inom kyrkan" (Andra avdelningen, Inledning, andra stycket i kyrkoordningen). Hela kyrkoordningens inledande text om församlingen talar tydligt om alla döptas och troendes delaktighet och gemensamma ansvar liksom om den demokratiska organisationen. "Kyrkans verksamhet bärs således upp ... av alla kyrkans tillhöriga ...".

Hur går detta ihop med att inte låta församlingsborna välja dem som ska vara församlingens styrelse? I det ursprungliga förslaget skulle pastoratets kyrkoråd självständigt utse de i pastoratet ingående församlingarnas styrelser. Det justerade förslaget innebär ett uppväckande av de gamla kyrkostämmorna, som en gång när kyrksamheten var allmän, var nog så demokratiskt, men som i vår sekulariserade tid blivit den kyrkliga elitens arena. Dessutom skulle dessa stämmor inte ens vara beslutande, d.v.s. kränkning på kränkning av demokrati och av folkkyrkotanken.

Varför inte helt enkelt låta församlingsborna välja sitt församlingsråd i det vanliga allmänna kyrkovalet? Det är den nivå som ligger närmast den vanliga kyrkomedlemmen med kandidater som man har möjlighet att bäst känna till och har lättast att ha kontakt med.

Att den vanliga kyrkomedlemmen kan välja dem som ska representera henne eller honom är en sida av det allmänna prästadömet.

Lund den 24 juli 2012

Anders Nihlgård (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:53
av Margareta Andersson

Stöd till brottsoffer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan kan arbeta för att stödja brottsoffer.

Motivering

Brottsoffer är en kategori människor som kommit i skymundan i samhället. Stora resurser satsas på att förövare ska få hjälp men mycket mindre på brottsoffer. Brottsofferfonden är ett steg i rätt riktning men för övrigt är intresset ganska svalt.

Även har ett ganska svalt förhållningssätt till brottsoffer. Det finns inget pastoral för hur man ska hjälpa och stötta brottsoffer och jag har aldrig hört någon diskussion om hur man ska arbeta med människor som utsatts för andras brottsliga verksamhet.

Brottsoffer har precis som alla andra många olika problem som de behöver hjälp med. Det kan vara allt från att man har svårt att betala kostnaderna, trots försäkring, för bilen som blev förstörd på en parkeringsplats, eller att man har fått sitt hem genomsökt och förstört av inbrottstjuvar till grova brott som mord och våldtäkter.

De svåraste problemen är ändå de psykiska och själsliga. Man förlorar tilliten till andra människor och känner en oerhörd skam att ha blivit utsatt. På det här området kan Svenska kyrkan ta ett större ansvar än idag. Svenska kyrkans företrädare kan bli tydligare i debatten och ta upp brottsoffrens situation på ett tydligt sätt. Verksamhet liknande den som tillämpas som för dem som blivit utsatta för sexuella övergrepp inom kyrkans verksamhet kan vara ett exempel att utgå från.

Svenska kyrkan behöver dessutom arbeta med vad som sker inom en människa som blivit utsatt för ett brott. Hur kan man hantera ilska, förtvivlan, skam eller andra starka känslor i ett sådant läge? Det finns bibeltexter som kan kännas som ett hån när man sitter där med sitt skändade liv. Det behövs hjälp att komma vidare och Svenska kyrkan behöver vara tydlig i att brottsoffer är välkomna och att man vill vara ett stöd i en utsatt situation.

Hjälpen till förövare att inse sin skuld, om möjligt ställa till rätta och få förlåtelse är viktigt men Svenska kyrkan behöver också fundera över hur man stödjer brottsoffer. Kan en människa förlåta en våldtäkt, ett mord på någon jag håller kär eller att mitt hem blivit fördärvat? Hur ska en person som blivit utsatt komma vidare och hur ska Svenska kyrkan hantera de här frågorna?

Kyrkostyrelsen bör få i uppdrag att se över hur Svenska kyrkan arbetar med frågor som berör brottsoffrens situation, vilka människor som ska arbeta med de här frågorna och hur arbetet ska organiseras. Arbetet med att stötta dem som

Mot 2012:53 blivit utsatta för sexuella övergrepp inom Svenska kyrkan kan vara en bra startpunkt men arbetet behöver breddas till alla former av övergrepp och i alla miljöer.

Näshult den 23 juli 2012

Margareta Andersson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:54
av Margareta Andersson

Social ekonomi

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur utbildningar inom Svenska kyrkan kan utformas för att stödja verksamheter inom den sociala ekonomin.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur man kan utveckla ekonomiska strategier för verksamheter inom den sociala ekonomin.

Motivering

Sedan Svenska kyrkan blev fri från staten år 2000 är hon den största aktören i den sociala ekonomin i Sverige. Kyrkan är varken beroende av myndigheter eller företag. Hon kan själv besluta vilka aktiviteter som är viktiga och vad man överlåter åt andra att utföra.

Den sociala ekonomin är den frivilligsektor som utgör kittet i samhällsbygget. I övriga europeiska länder är den sociala ekonomin av ännu större betydelse än i Sverige. Kyrkor och andra organisationer bedriver verksamhet som i Sverige i huvudsak bedrivs av samhällsaktörer eller företag.

Svenska kyrkan har ett stort förtroende bland sina medlemmar och även bland befolkningen i allmänhet. Därför bör hon ta på sig ett ansvar att också bli en tydligare aktör i den sociala ekonomin. De verksamheter inom vård, omsorg och skola som idag är på väg att gå från samhällsaktörer till vinstdrivande företag borde också kunna drivas av Svenska kyrkan antingen som verksamheter inom församlingarna eller som fristående bolag som ägs av Svenska kyrkans församlingar.

Ett område som är viktigt i samhället är hur människor som står långt från arbetsmarknaden ska få stöd att ta sig in på den och hur Svenska kyrkan ska kunna bli en viktig aktör på detta område. I sitt diakonala arbete sker redan sådan verksamhet men Svenska kyrkan kan bli ännu tydligare och använda fler verksamhetsformer för att nå denna utsatta grupp.

För att Svenska kyrkan ska bli tydligare och bättre som aktör i den sociala ekonomin behövs utbildning av personal och förtroendevalda. Dessutom behöver ekonomiska strategier utarbetas för att församlingarna ska göra ett bra arbete och för att inte utsätta sig för ekonomiska påfrestningar.

Näshult den 23 juli 2012

Margareta Andersson (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:55
av Inga Alm

Kairos Palestina – det rätta ögonblicket

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en folklig upplysningskampanj i Palestinafrågan.

Motivering

Idag känns det långt till fred i Israel-Palestina och till ett demokratiskt självbestämmande för palestinierna.

I mitten av april i år fick jag på en studieresa i det heliga landet med egna ögon se det som dagligen sker.

Den israeliska politiken har genom husdemoleringar, tvångsförflyttning av palestinier, isolering av Östra Jerusalem från resten av Västbanken med hjälp av muren och illegala bosättningar skapat en stat som kontrollerar både Israel och det ockuperade palestinska området. Denna politik är på väg att omintetgöra en framtida tvåstatslösning.

Nämnden för internationell mission och diakoni har i juni 2010 skrivit till de palestinska kyrkoledarna om Kairos Palestinadokumentet. Nu behöver vi gå vidare med uppmaningar/initiativ till åtgärder mot israeliska bosättningar på ockuperad mark som t.ex. att verka i omvärlden för att avbryta investeringar, införa sanktioner samt bojkotta allt som på något sätt befäster ockupationen.

Svenska kyrkan bör också initiera en folklig upplysningskampanj i Palestinafrågan om mänskliga rättigheter och att internationell lag ska efterlevas av båda sidor.

Alunda den 24 juli 2012

Inga Alm (C)

Kyrkomötet
Motion 2012:56
av Aina Andersson

Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkoordningen kan ge möjlighet till samverkan mellan huvudmän i ett geografiskt närområde med krematorieverksamhet genom att bilda partiella samfälligheter.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra till samråd mellan huvudmän med krematorier i ett geografiskt närområde.

Motivering

Bakgrund

Den gemensamma kremationskapaciteten för krematorierna i Borås, Alingsås, Lidköping, Göteborg, Skövde, Lidköping och Vänersborg når kapacitetstaket 2017.

Ska varje ort skaffa en ny kremationsugn blir det förenat med kostnader och därmed bygger man, sett över området, en kraftig överkapacitet. En liknande situation finns på fler ställen i Sverige. Här kan ett samarbete och en samverkan mellan pastoraten i kremationsorterna främjas att driftstörningar, service och underhåll av ugnarna.

Vidare är detta en av faktorerna till att hålla begravningsavgiften på en så låg nivå som möjligt i upptagningsområdet.

Nuläge

Kremationsorterna inom samverkansområdena sitter nu med frågan att bygga ut. Frågan är inte om man ska bygga, utan när man behöver. Ett alternativ som skulle ge större ekonomiska alternativ om man kunde ekonomiskt samverka över tid i budgetarbete och flerårsplaner. Som huvudman är man i behov av att agera inom regler och lagar som finns. Oavsett hur behjärtansvärda och angelägna de är.

Vidare är man som huvudman i behov av att kunna ta hand om begravningsverksamheten på ett värdigt sätt i samhällsutvecklingen. Kremationsandelen är hög i de flesta städer, men lägre på landsbygden. Statistiken visar att kremation ökar bland landsbygdsförsamlingarna. Detta innebär att man som huvudman är uppmärksam på utvecklingen i samhället.

Möjlig lösning

För att kunna samverka i kremationsfrågan behöver man hitta ett gemensamt ekonomiskt forum där parterna kan driva och utveckla verksamheten på ett ansvarsfullt sätt i huvudmannens regi.

Samråd mellan några krematorieorter pågår för att hitta en samverkansform med syfte att ha en effektiv organisation och att kunna hålla nere begravningsavgiften. Detta kan även innebära möjlighet att sträva mot en enhetlig begravningsavgift. För att möta framtiden med dess förutsättningar, är ett alternativ, att man bildar partiella samfälligheter för kremationsverksamheten inom ett lämpligt geografiskt område.

För att möjliggöra en samverkan behöver kyrkostyrelsen utreda förutsättningen att inom kyrkoordningen ge möjlighet att bilda partiella samfälligheter när det gäller samverkan mellan huvudmän med krematorieverksamhet.

Norra Björke den 23 juli 2012

Aina Andersson (S)

Kyrkomötet
Motion 2012:57
av Carin Åblad Lundström

Vigda diakoners rätt att delta i överläggningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att den som är vigd diakon i Svenska kyrkan har rätt att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost och att den som är anställd som diakon i Svenska kyrkan har rätt inom ramen för sin anställning att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av ledamot i domkapitel.

Motivering

Biskopens uppgifter är att: ... svara för ledning och tillsyn ... viga diakoner och kalla diakoner till överläggningar (8 kap. 1 § kyrkoordningen).

Kyrkans vinningstjänst eller ämbete är en tjänst i och för församlingen. Vinningen sker i församlingens gemenskap och tjänsten fullgörs i församlingen. Vinningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle. Den visar på det som är kyrkans gemensamma uppdrag och varje döpts ansvar. Kyrkans kallelse och vinning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen. Det befriar inte andra i kyrkan från ansvar utan levandegör kyrkans gemensamma sändning på Guds kallelse (Sjunde avdelningen, Inledning, andra stycket kyrkoordningen).

Den som är anställd som diakon i Svenska kyrkan har rätt att inom ramen för sin anställning delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt val av ledamot i domkapitlet (32 kap. 10 § kyrkoordningen).

Vinningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle ... Kyrkans kallelse och vinning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen ... Inledningstexten handlar om att vinningstjänsten är ett tecken i församlingen och i samhället och att kyrkan har uppdrag i världen. Genom kyrkoordningen föreskrivs att endast diakoner med anställning i Svenska kyrkan kallas till överläggningar och val av ledamot i domkapitel. Är det rimligt att kyrkan inte har kontinuerlig kontakt genom överläggningar - inte överläggningar och val - med diakoner som inte är i församlingstjänst? Är inte diakonerna och deras yrkeserfarenheter i samhället av betydelse för Svenska kyrkan?

Inför en framtid med krympande ekonomiska tillgångar i församlingarna och ökat behov av omvärldsanalys är det värdefullt med en nära koppling till diakoner som finns på andra arbetsplatser i samhället än i kyrkan. Borde inte det vara betydelsefullt för biskopen och kyrkan att ha dessa kyrkans ambassadörer - eller tecken på kyrkans uppdrag i världen - med i överläggningar? Deras erfarenhet av Svenska kyrkan och deras kompetens i arbetsuppgifter utanför kyrkan tillför

erfarenhet in i kyrkan och bidrar till Svenska kyrkans omvärldsanalys och även till kontakt med samhället.

Diakoner som innehar annan tjänst i samhället uppfattas många gånger av allmänheten som diakoner – tecken på kyrkans uppdrag i världen - även om dessa diakoner inte längre tillhör de anställdas sammanhang och till dem som kallas till överläggningar av kontraktsprost eller biskop. Diakoner som tar anställning i andra sammanhang i samhället än Svenska kyrkan lämnar inte vinningen utan endast sin anställning i Svenska kyrkan. Diakoner i annan tjänst än anställning i Svenska kyrkan behövs i överläggningarna och diakonerna behöver, liksom diakoner med anställning i Svenska kyrkan, delaktighet och stöd i sitt uppdrag. Det kan ske genom kontinuerligt deltagande i överläggningar.

Uppsala den 23 juni 2012

Carin Åblad Lundström (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:58
av Carin Åblad Lundström

Vigda prästers rätt att delta i överläggningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att den som är vigd präst i Svenska kyrkan har rätt att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost och att den som är anställd som präst i Svenska kyrkan har rätt inom ramen för sin anställning att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av ledamot i domkapitel.

Motivering

Biskopens uppgifter är att: ... svara för ledning och tillsyn ... viga präster ... och ... kalla präster till överläggningar (8 kap. 1 § kyrkoordningen).

Kyrkans vinningstjänst eller ämbete är en tjänst i och för församlingen. Vinningen sker i församlingens gemenskap och tjänsten fullgörs i församlingen. Vinningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle. Den visar på det som är kyrkans gemensamma uppdrag och varje döpts ansvar. Kyrkans kallelse och vinning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen. Det befriar inte andra i kyrkan från ansvar utan levandegör kyrkans gemensamma sändning på Guds kallelse (Sjunde avdelningen, Inledning, andra stycket kyrkoordningen).

Den som är anställd som präst i Svenska kyrkan har rätt att inom ramen för sin anställning delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt val av ledamot i domkapitlet (31 kap. 10 § kyrkoordningen).

Vinningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle ... Kyrkans kallelse och vinning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen ... Inledningstexten handlar om att vinningstjänsten är ett tecken i församlingen och i samhället och att kyrkan har uppdrag i världen. Genom kyrkoordningen föreskrivs att endast präster med anställning i Svenska kyrkan kallas till överläggningar och val av ledamot i domkapitel. Är det rimligt att kyrkan inte har kontinuerlig kontakt genom överläggningar – inte överläggningar och val – med präster som inte är i församlingstjänst? Är inte prästerna och deras yrkeserfarenheter i samhället av betydelse för Svenska kyrkan?

Inför en framtid med krympande ekonomiska tillgångar i församlingarna och ökat behov av omvärldsanalys är det värdefullt med en nära koppling till präster som finns på andra arbetsplatser i samhället än i kyrkan. Borde inte det vara betydelsefullt för biskopen och kyrkan att ha dessa kyrkans ambassadörer – eller tecken på kyrkans uppdrag i världen – med i överläggningar? Deras erfarenhet av Svenska kyrkan och deras kompetens i arbetsuppgifter utanför kyrkan tillför

Mot 2012:58

erfarenhet in i kyrkan och bidrar till Svenska kyrkans omvärldsanalys och även till kontakt med samhället.

Präster som innehar annan tjänst i samhället uppfattas många gånger av allmänheten som präster – tecken på kyrkans uppdrag i världen – även om dessa präster inte längre tillhör de anställdas sammanhang och till dem som kallas till överläggningar av kontraktsprost eller biskop. Präster som tar anställning i andra sammanhang i samhället än Svenska kyrkan lämnar inte vigningen utan endast sin anställning i Svenska kyrkan. Präster i annan tjänst än anställning i Svenska kyrkan behövs i överläggningarna och prästerna behöver, liksom präster med anställning i Svenska kyrkan, delaktighet och stöd i sitt uppdrag. Det kan ske genom kontinuerligt deltagande i överläggningar.

Uppsala den 23 juni 2012

Carin Åblad Lundström (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:59
av Carin Åblad Lundström

Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 avsnitt 2.4 Stöd till stift och församlingar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt arbete även bidra med evaluering, aktionsforskning, religionsbeteendevetenskaplig empirisk forskning på individnivå och teologisk forskning.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 avsnitt 2.10 Forskning att uppdra till kyrkostyrelsen att utöver vad som anges även arbeta med religionsbeteendevetenskap.

Motivering

Kyrkostyrelsen skriver att det skett en uttunning av kunskapen om kristen tro över tid (KsSkr 2012:1 s.13). Norska kyrkan har på uppdrag av Norska staten sedan 2003 arbetat systematiskt med ett nationellt reformprogram för åldrarna 0–18 år (*Trusopplaering i ei ny tid Om reform av dåpsopplaeringa i Den norske kyrkja, 2002-2003:7; ... til et åpent liv i tro og tillit Dåpsopplaering i Den norske kirke, 2000:26*). I Norska kyrkans satsning har kunskapen stärkts och erfarenheter av kristen tro ökat eller medvetandegjorts. Deras reform innehåller flera steg. Den inledande fasen var över fem år. Försöks- och utvecklingsperioden avslutades sedan med en omfattande evalueringsprocess. I evalueringsprocessen ingår de vetenskapliga publikationerna: *Kunnskap, opplevelse og tillhorighet Evaluering av forsøksprocessen i Den norske kirkens trosopplaeringsprogram* (2008), *Når tro skal læras – Sju fortellinger om lokal trosupplaering* (2008), *Trosopplaering – i vilken kirke?* (2006–2007).

Andra fasen bygger på första fasen och evalueringen som båda bildat underlag för planen för Trosuppläringsprogrammet.

Forskningschefen vid Svenska kyrkan, Anne-Louise Eriksson, belyser betydelsen av människors uppfattningar, tolkning och kommunikation om det som predikas i kyrkan i boken *Att predika en tradition* (2012). Eriksson diskuterar bland annat förståelse. En utveckling av hennes perspektiv är att undersöka individers förståelse, deras empiriska erfarenheter av mötet med evangeliet och därmed undervisningen i kyrkan.

Varken Erikssons diskussion om förståelse och det norska programmet i sin helhet visar på snabba undervisningsmetoder lämpliga att kopiera in i svenska förhållanden. I stället kan de bredvid varandra belysa betydelsen av systematiskt arbete med olika metoder. Att Svenska kyrkan inspireras av Norska kyrkans reform är bra. Än bättre är att inspireras av deras modell och metod för undervisning: försöksfas, evaluering och plan för trosupplärning. Genom att metodiskt följa Norska kyrkans arbetsmodell och forskningsmetoder kan Svenska kyrkan dessutom

bidra till breddade forskningssamarbeten (KsSkr 2012:1 s. 18) och samtidigt komplettera resultat och erfarenheter från Norska kyrkans reform utifrån svenska förhållanden.

För att säkerställa den goda intentionen med att stärka undervisningen om kristen tro över tid behöver kyrkostyrelsens skrivelse kompletteras i enlighet med motionens förslag. Det är inte tillräckligt med forskning om kyrkans identitet, religionsmöte och religionspedagogik för den prioritering som kyrkostyrelsen föreslår. Kyrkostyrelsens skrivelse saknar evalueringsmomenten som delvis bygger på individers erfarenheter i linje med Norska kyrkans. Aktionsforskning om individers empiriska erfarenheter visar hur människor kan förstå och utvecklas genom att möta evangeliet. En sådan forskning kan även belysa vilken betydelse undervisning om kristen tro har för individer i deras religiösa mognad och för deras existentiella hälsa. I en tid – vår tid – där människor söker individuella religiösa upplevelser är det synnerligen viktigt att Svenska kyrkan och dess forskningsenhet har ansvar för den vetenskapliga evalueringen där bland annat individers erfarenheter av kristen undervisning undersöks med religionsbeteendevetenskapligt forskningsperspektiv.

Uppsala den 23 juni 2012

Carin Åblad Lundström (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2012:60
av Marianne Kronbäck

Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt tydliggöra och sprida kunskap om romernas situation.

Motivering

För drygt 50 år sedan hade romerna varken rätt till skolgång eller fasta bostäder. Romernas betydelse för samhällsutvecklingen är i stort sett osynlig i historiebeteckningen.

Sedan romerna erkändes som nationell minoritet år 1999 har mycket positivt hänt, flera romska ungdomsförbund har bildats bland annat.

Vid det tv-sända nationaldagsfirandet i år fick Romska ungdomsförbundet ta emot en svensk fana av vår kung Carl XVI Gustaf.

Svenska kyrkan bör också på ett tydligt sätt sprida kunskap och visa att romerna är en del av svensk historia och kultur. Säkert har romerna främst inom musiken mycket att dela med sig av inom Svenska kyrkan.

Mölndal den 25 juli 2012

Marianne Kronbäck (KR)

Kyrkomötet
Motion 2012:61
av Ola Isacson

Huvudgudstjänster i pastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 vad avser förslag om ändringar av 17 kap. 3 § och 37 kap. 3 § i kyrkoordningen samt att i fråga om 37 kap. 3 § i stället anta följande förslag till lydelse:
Om en församling ingår i ett pastorat gäller följande:
 1. I församlingen ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av bestämmelserna i 17 kap. 3 §.
 2. I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning.
 3. I församlingen ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att analysera om behovet av att förändra kyrkoordningens 17 kap. 3 § kvarstår mot bakgrund av de församlings- och pastoratssammanläggningar som träder i kraft 1 januari 2014 och som planeras inför 1 januari 2018.

Motivering

Många av de förändringar i församlings- och pastoratsindelning som träder i kraft 1 januari 2014 motiveras till betydande del av att församlingen ska kunna utföra sin grundläggande uppgift, bl.a. fira huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag.

Utredningen Närhet och samverkan följer indelningsändringarna fram till 2010. I kyrkostyrelsens skrivelse finns ingen ansats att undersöka om de indelningsändringar som träder i kraft 1 januari 2014 talar för eller mot att förändra 17 kap. 3 § i kyrkoordningen.

Mot bakgrund av den fundamentala betydelse den söndagliga gudstjänsten haft sedan kristendomens första dagar och i stort sett i varje kyrka i hela världen, framstår det som mindre välgenomtänkt att olika regler gäller om församlingen ingår i samverkansformen pastorat eller inte.

Det mest ändamålsenliga vore att behålla nuvarande bestämmelser, där det normala formuleras: i en församling firas huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag, med de möjligheter till undantag under vissa förutsättningar. Detta skulle ge domkapitlen tid att noga sätta sig in i situationer där undantag verkligen behövs. Den föreslagna ordningen innebär istället domkapitlen ska lägga tid och resurser på att analysera och avväga vad som ska gälla i varje församling som ingår i pastorat, ett enormt arbete om inte besluten handläggs schablonmässigt.

Vidare kan ifrågasättas om det föreligger något verkligt behov av att, när det gäller församlingar i pastorat, utgå från en reglering som inte har söndaglig huvudgudstjänst som grund. Vid en undersökning 2009 svarade 83 procent av församlingarna att de alltid eller ofta använde högmässa som sin gudstjänstform. Så när remissinstanserna bejakar förslaget kan frågas om de svarar på eget behov, eller på andras förmodade behov, av att förlägga gudstjänstlivet på andra dagar och/eller i andra former än söndagens huvudgudstjänst.

Ytterligare en komplikation är relationen huvudgudstjänst och kollekt. Beslut om kollektändamål, fattade av nationell nivå eller stift, gäller enbart huvudgudstjänster.

Sammantaget:

- ◆ Behåll nuvarande regler kring huvudgudstjänst i församling tills kyrkostyrelsen har fått göra en grundligare analys om förändring verkligen behövs!
- ◆ Låt domkapitlen få lägga kraft på att hitta vägar för församlingar där det behövs ett gudstjänstliv annat än söndaglig huvudgudstjänst, istället för att domkapitlen ska lägga kraft på att analysera varje församling som ingår i ett pastorat.
- ◆ Låt utskottet göra starka skrivningar kring att utredning om församlings-sammanläggning inte får bli en automatisk följd av önskan om att avvika från 17 kap. 3 § i kyrkoordningen, så länge kyrkostyrelsens analys pågår!

Växjö den 22 juli 2012

Ola Isacsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2012:62
av Ola Isacson

Vägval konfirmation

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i en underremiss i handboksarbetet undersöka om konfirmationsgudstjänsten i kommande kyrkohandbok ska innehålla en fastställd ordning för konfirmationsgudstjänst eller om den ska ange det konstitutiva för ungas konfirmation i Svenska kyrkans ordning och lämna stor frihet i konfirmationsgudstjänstens utformning.

Motivering

Konfirmationens innebörd är något som varit under ständig debatt i Svenska kyrkan alltsedan den återkom i Svenska kyrkan. Det verkar som om de flesta kyrkohandböcker och kyrkohandboksförslag har lagt sin egen tyngdpunkt vid vad som är centralt i konfirmationsgudstjänsten.

Denna skiftande inställning till vad som är centralt och perifert i konfirmationsgudstjänsten återspeglas i många församlingars sätt att gestalta den. Moment utvidgas eller tonas ner alltefter den teologiska profil som präglar det aktuella konfirmandarbetslaget. På något håll är konfirmationsgudstjänstens innebörd av dopaktualisering massiv, på annat håll byggs bönen under handpåläggningen ut till personlig förbön för varje konfirmand; på vissa platser är redovisningen ett stort moment, på andra består den i att varje konfirmand har valt ett eget bibelord att leva med. Momenten i gällande konfirmationsordning används, men att det är fråga om kyrkohandbokens konfirmationsordning är inte alltid glasklart. Det finns ingen kyrklig handling där förhållandet till kyrkohandbokens ordning är så fritt, som i förhållande till konfirmationsgudstjänsten.

Jag är av den meningen att det ligger i sakens natur att det finns så olika syn på konfirmationsgudstjänsten. En orsak är att konfirmationen vilar på flera olika, inte ett enda, sammanhang i bibeln och livet.

Med denna motion vill jag peka på ett annat sätt att reglera konfirmationen i kyrkohandboken. Det skulle vara att fastställa vad som är konstitutivt för konfirmation av ungdomar i Svenska kyrkan, inte att fastställa en gudstjänstordning.

Till det konstitutiva hör, menar jag:

- ♦ att undervisningen skett i enlighet med Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Konstitutivt i konfirmationsgudstjänsten är, menar jag:

- ♦ läsning av Matteus 28:16–20,
- ♦ dopaktualisering,
- ♦ konfirmandernas reflektion över tron med bakgrund i konfirmandtiden,
- ♦ trosbekännelsen,

- ♦ bön om Anden under handpåläggning,
- ♦ förbön för de som konfirmeras,
- ♦ sändning.

Vissa saker i en sådan ordning bör ha fastställda formuleringar, t.ex. vilken formulering som måste ingå i bönen om Anden, liksom konfirmeringsfrågans formulering, om sådan använd. I övrigt skulle kyrkohandboken innehålla förslag på olika formuleringar och exempel på hur konfirmeringsgudstjänster med olika tyngdpunkter skulle kunna gestaltas.

Det är med viss tvekan jag skriver denna motion. Den går in i ett handboksarbete som redan pågår. Att jag ändå gör det har följande orsaker:

- ♦ Det har läromässiga följder att, istället för gudstjänstordning, fastställa det konstitutiva för konfirmation och konfirmeringsgudstjänst. Ett sådant vägval bör föregås av remissbehandling.
- ♦ För de kyrkliga handlingarna har de bakomliggande teologiska överväganden inte remissbehandlats, till skillnad från de överväganden som resulterat i ordningar för den allmänna gudstjänsten.
- ♦ Jag tror att det råder bred enighet om vilka moment som bör ingå i en konfirmeringsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning, men det råder stor skillnad i vilken tyngd de olika momenten ska tillmätas.
- ♦ Jag tror inte att det är en framkomlig väg att fastställa en gudstjänstordning för konfirmeringsgudstjänst, en sådan ordning kommer inte att följas.

Kalmar den 24 juli 2012

Ola Isacsson (POSK)

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar**Verksamhetsberättelse år 2011**

1 Ansvarsnämndens organisation och sammansättning**1.1 Ansvarsnämndens uppgifter**

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar är enligt 10 kap. 8 § i kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om ansvarsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 14 kap. i kyrkoordningen. Ansvarsnämnden har att utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § i kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval. Ansvarsnämnden ska vidare, enligt 30 kap. 7 § i kyrkoordningen, pröva frågor om biskopars rätt att utöva kyrkans vigningstjänst. Ansvarsnämnden fastställde i inledningen av sin verksamhet en arbetsordning vari bland annat regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Ansvarsnämndens ledamöter och ersättare

Ansvarsnämnden ska enligt 14 kap. 2 § i kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och antingen har varit ledamot i ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet och en ledamot som är lekman och antingen har varit ledamot av ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet. För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot.

Ansvarsnämnden har under år 2011 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

Hovrättslagmannen Robert Schött, ordförande, kyrkoherden Ingemar Söderström, domkyrkokaplan teol.dr Thomas Stoor och kurssekreteraren Monica Andréasson.

Ersättare

Lagmannen Fredrik von Arnold för Robert Schött, f.d. sjukhusprästen Astrid Andersson Wretmark för Ingemar Söderström, stiftsadjunkten Karl-Gustav Sjögren för Thomas Stoor, och fil.dr Elisabeth Engberg för Monica Andréasson.

Sekreterare och föredragande

Hovrättsrådet Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2011 har nämnden sammanträtt tre gånger, varav två har varit telefonsammanträden. Sammanträdena har ägt rum den 24 januari och den 29 april per telefon och den 14 november i Stockholm.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 14 kap. 2 § fjärde stycket i kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Ansvarsnämnden är en jurist som utses av nämnden. Sekreteraren anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Ansvarsnämndens ordförande – fastställer ersättning för sekreterarens arbete.

Ansvarsnämnden, som inte avses bedriva någon egen löpande tillsyns- eller utredningsverksamhet, har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Ansvarsnämndens verksamhet har för budgetåret 2011 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämndens sekreterare biträtt av avdelningssekreteraren Karin Bohlin, kyrkorättsavdelningen.

Ansvarsnämnden har en egen hemsida, (www.svenskakyrkan.se/ansvarsnamnden), som uppdateras genom kyrkokansliets försorg.

2 Ansvarsnämndens inriktning och effektmål

Ansvarsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödig tidsutdräkt. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

3 Inkomna och avgjorda ärenden

Under året inkom sex ärenden. Fyra av dessa avsåg anmälningar mot biskopar. Två ärenden var av administrativ karaktär. Nämnden avgjorde åtta ärenden. Ett av dessa avsåg behörighetsprövning inför biskopsval, fem avsåg anmälningar mot biskopar och två var av administrativ karaktär.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Antalet inkommande ärenden var färre än under år 2010. Det finns dock goda skäl att anta att antalet ärenden under år 2012 kommer att öka till en nivå som motsvarar i vart fall den för år 2010.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Ansvarsnämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 8 juni 2012

Robert Schött
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Svenska kyrkans valprövningsnämnd**Verksamhetsberättelse år 2011**

1 Valprövningsnämndens organisation och sammansättning**1.1 Valprövningsnämndens uppgifter**

Svenska kyrkans valprövningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § i kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprövningsnämnden skall självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Valprövningsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 15 kap. kyrkoordningen.

Av 38 kap. 90 § i kyrkoordningen framgår att direkta val överklagas till Valprövningsnämnden. I samma bestämmelse regleras vilka administrativa valbeslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med det val beslutet gäller. Även andra val enligt kyrkoordningen överklagas till Valprövningsnämnden, t.ex. biskopsval, jfr 8 kap. 38 § i kyrkoordningen.

Valprövningsnämnden fastställde den 26 oktober 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Valprövningsnämndens ledamöter och ersättare**Kyrkomötet 2010**

Kyrkomötet beslutade att Svenska kyrkans valprövningsnämnd fram till dess kyrkomötet hållit nytt val under nästa mandatperiod skulle bestå av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. justitierådet Staffan Magnusson, ordförande, Sigvard Olsson, Birgit Friggebo, Stig-Göran Fransson, Anders Linger, Margareta Viklund och Soili Brunnberg.

Ersättare

Rådmannen i förvaltningsdomstolen Annika Sandström, ersättare för ordföranden, Lars-Ola Dahlqvist, Key Lundegård, Lennart Kjellin, Per Lindberg, Bertil Olsson, Torbjörn Lindahl.

Sekreterare

Valprövningsnämnden har utsett numera hovrättsrådet Gun Lombach till sekreterare.

Sammanträden

Under år 2011 har nämnden sammanträtt två gånger per capsulam. Den 20 juni 2011 beslutade nämnden om verksamhetsberättelsen för år 2010 samt om entledigande av sekreterare samt utseende av ny sekreterare i Valprovsningsnämnden. Den 12 december 2011 beslutade nämnden om svar på remiss.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Valprovsningsnämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Valprovsningsnämndens verksamhet har för budgetåret 2011 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål har fullgjorts av avdelningssekreteraren Karin Bolin vid Kyrkokansliets kyrkorättsavdelning.

På Valprovsningsnämndens webbplats på Internet publiceras bl.a. referat av nämndens beslut i avidentifierat skick, både i kortform och i fulltext (www.svenskakyrkan.se/valprovsningsnamnden/).

2 Inkomna överklaganden

Under år 2011 har det kommit in ett överklagande av val till nämnden, vilket behandlats under år 2012.

Stockholm den 28 augusti 2012

Staffan Magnusson
Ordförande

Gun Lomback
Sekreterare

I beslutet att avge denna verksamhetsberättelse har deltagit:
Staffan Magnusson, ordförande, Birgit Friggebo, Stig-Göran Fransson,
Anders Linger och Bertil Olsson.

Övriga närvarande:
Per Lindberg.

Svenska kyrkans överklagandenämnd**Verksamhetsberättelse år 2011**

1 Överklagandenämndens organisation och sammansättning**1.1 Överklagandenämndens uppgifter**

Enligt 13 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska beslut som avser att någon inte får ta del av Svenska kyrkans handlingar överprövas på det sätt som Svenska kyrkan bestämmer. I den utsträckning Svenska kyrkan bestämmer får också andra beslut överprövas. För att inom Svenska kyrkan ytterst pröva sådana frågor ska enligt lagen om Svenska kyrkan inrättas ett särskilt organ. Ordföranden i detta organ ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Svenska kyrkans överklagandenämnd är enligt 10 kap. 10 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Överklagandenämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 16 kap. kyrkoordningen. Utöver särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om överklagande till Överklagandenämnden anges i 58 kap. 18 § kyrkoordningen att det är Överklagandenämnden som prövar frågor om omprövning, dvs. motsvarande resning och återställande av försutten tid. Därutöver kan Överklagandenämnden med stöd av 58 kap. 1 § andra stycket kyrkoordningen pröva överklaganden av sådana arbetsgivares beslut som enligt ett kollektivavtal mellan Svenska kyrkan som arbetsgivare och en eller flera arbetstagarorganisationer särskilt får överklagas på detta sätt. Överklagandenämnden fastställde den 12 april 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Överklagandenämndens ledamöter och ersättare**Sammansättning**

Överklagandenämnden ska enligt 16 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, samt en övrig ledamot. Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet. För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare medan det för var och en av de övriga fyra ledamöterna ska finnas två personliga ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. Överklagandenämnden har under år 2011 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. kammarrättspresidenten Elisabeth Palm, ordförande, teol.dr Kenneth Nordgren, f.d. domprosten teol.lic. Hans-Olof Hansson, rådmannen Catharina Månsson och lantbrukaren Karl Erik Olsson.

Ersättare

Lagmannen Ingvar Paulsson för Elisabeth Palm, teol.dr Catharina Segerbank och teol.dr, fil.kand. Kjell Kallenberg för Kenneth Nordgren, teol.lic. biskop em. Caroline Krook och kontraktsprosten teol.kand., fil.mag. Lars Viper för Hans-Olof Hansson, f.d. stiftssekreteraren jur.kand. Torgny Werger och f.d. stiftssekreteraren jur.kand. Gunnar Samuelsson för Catharina Månsson, leg. tandläkaren Bengt Peterson och jur.kand., fil.kand. Ann-Sofie Nelstrand för Karl Erik Olsson.

Sekreterare

Lagmannen Lars Bjurstam och hovrättsrådet Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2011 har nämnden sammanträtt 8 gånger. Sammanträdena har ägt rum den 14 januari i Stockholm, den 11 mars i Göteborg, den 29 april i Stockholm, den 17 juni och den 2 september per telefon, den 7 oktober i Göteborg, den 18 november i Stockholm och den 16 december i Göteborg.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 16 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är jurister som utses av nämnden. Sekreterarna anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Överklagandenämndens ordförande – fastställer ersättningen för sekreterarnas arbete.

Överklagandenämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Överklagandenämndens verksamhet har för budgetåret 2011 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämndens sekreterare biträtt av avdelningssekreteraren Karin Bohlin, kyrkorättsavdelningen.

Överklagandenämndens avgöranden publiceras på Svenska kyrkans hemsida, www.svenskakyrkan.se/overklagandenamnden. Hemsidan uppdateras genom kyrkokansliets försorg.

2 Överklagandenämndens inriktningsmål och effektmål

Överklagandenämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att nämndens ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt samt effektmålet att medianåldern för ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Nämnda mål anser sig Överklagandenämnden väsentligen ha uppfyllt under år 2011.

3 Överklagandenämndens ärenden

3.1 Inkomna ärenden

Från	Överklaganden/ Begäran om omprövning eller beslutsprövning				Övriga ärenden			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Överklagandenämnden	0	0	0	0	1	1	3	1
Kyrkomötet	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyrkostyrelsen	2	0	0	0	0	3	1	3
Stiftsstyrelsen	0	0	0	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Uppsala stift	4	0	1	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Linköpings stift	2	4	1	5	0	0	0	1
Domkapitlet i Skara stift	0	1	1	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Strängnäs stift	3	7	2	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Västerås stift	0	2	3	6	0	0	0	0
Domkapitlet i Växjö stift	1	2	3	6	0	0	0	0
Domkapitlet i Lunds stift	1	2	10	5	0	0	0	0
Domkapitlet i Göteborgs stift	5	7	11	6	0	0	0	0
Domkapitlet i Karlstads stift	0	1	2	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Härnösands stift	3	2	0	3	0	0	0	0
Domkapitlet i Luleå stift	1	4	1	5	0	0	0	0
Domkapitlet i Visby stift	0	0	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Stockholms stift	6	10	6	2	0	0	0	0
Annan	2	6	6	1	1	0	2	3
Summa	30	47	47	44	2	4	6	5

3.2 Avgjorda ärenden

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Administrativt ärende	6	1	5	1	0	6	0	0
Remisser	0	3	2	3	0	0	0	0
Utlämnande av kyrklig handling	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 DK beslut om kyrkotillhörighet	0	0	1	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 KS beslut om kyrkotillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Behörighetsprövning – präst	0	3	0	2	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – präst	2	5	5	3	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Befogenhetsprövning – präst	1	0	1	2	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Behörighetsprövning – diakon	0	0	0	1	0	0	0	0

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Överklagande enligt KO 32 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – diakon	1	0	1	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Befogenhetsprövning – diakon	0	0	1	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 34 Behörighetsprövning till tjänst som kyrkoherde/komminister	0	1	1	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 DK beslut om församlings- tillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 Kyrkostyrelsens beslut om församlingstillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 DK beslut om utlämnande av handling	2	3	2	2	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 Annat beslut om utlämnande av handling	2	1	1	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 56 Uppgifter i dataregister	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Beslutsprövning – församling eller samfällighet	14	8	17	13	0	0	0	0
Beslutsprövning enligt KO 57 – stift, tillsättningsnämnd	0	6	1	4	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Verkställighetsförbud	2	1	1	3	0	0	1	0
Beslut enligt KO 58:14 Verkställighetsförbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Omprövning enligt KO 58:18	2	2	4	3	0	0	0	0
Avvisning	4	3	5	10	0	0	0	0
Summa	36	37	48	50	0	6	0	0

Av de 50 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattat under år 2011 har utgången i åtta beslut innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. För de 48 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattade år 2010 var motsvarande siffra tre.

3.3 Prognos om ärendeutvecklingen

Av redovisningen i avsnitt 3.1 framgår att antalet ärenden som underställts Överklagandenämndens prövning under år 2011 varit något färre än antalet ärenden under år 2010. Någon större förändring av antalet ärenden under år 2012 jämfört med år 2011 torde inte kunna förväntas.

4 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Överklagandenämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 12 juni 2012

Elisabeth Palm
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Gudstjänstutskottets betänkanden
G 2012:1–5

Gudstjänstutskottets betänkanden

- G 2012:1 Utökande av psalmer i psalmboken
- G 2012:2 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus"
- G 2012:3 Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen
- G 2012:4 Ett enklare och mer logiskt kyrkoår
- G 2012:5 Vägval konfirmation

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2012:1

Utökande av psalmer i psalmboken

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:4 om utökande av psalmer i psalmboken. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett psalmförslag för utökande av antalet psalmer i *Den svenska psalmboken*. Gudstjänstutskottet påtalar vikten av ett kontinuerligt arbete med kyrkans psalmer, men pekar på att kyrkomötet 2011 biföll motion 2011:93 om att initiera ett projekt i vilken användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:4.

Motionens förslag

Motion 2012:4 av Karl-Gunnar Svensson, Utökande av psalmer i psalmboken

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett psalmförslag för utökande av psalmer i *Den svenska psalmboken*.

Bakgrund

I advent 1986 togs *Den svenska psalmboken* i bruk efter ett mångårigt arbete. Därefter har olika tillägg till psalmboken kommit, t.ex. *Psalmer i 90-talet* och *Psalmer i 2000-talet*. Tilläggen har arbetats fram inom Svenska kyrkan i ett pågående utvecklingsarbete av psalmer. Dessutom har Verbum förlag gett ut *Den svenska psalmboken med tillägg*, år 2003. Tillägget är bearbetat av Svenska kyrkans musikråd samt har antagits av EFS styrelse. Det är dock inte antaget av kyrkomötet.

Motioner har tidigare väckts om att föra in nya psalmer i *Den svenska psalmboken*, t.ex. motion 2000:58 och 2003:57. Dessa har dock inte bifallits av kyrkomötet. Anledningarna har varit dels teologiska, dels av mer praktisk natur. Vid kyrkomötet 2010 fanns två motioner med förslag om att revidera och utöka psalmboken respektive att tillsätta en ny psalmbokskommitté (*Dags att utöka och revidera Den svenska psalmboken*, 2010:27 samt *Ny psalmbok* 2010:65). I Gudstjänstutskottets betänkande G 2010:5 *Psalmboken* menar utskottet att det är ett för stort åtagande att ge ut en ny psalmbok samtidigt som handboksarbetet pågår. Utskottet konstaterar dock att förändringen av psalmsången sker i allt snabbare takt och menar att den kontinuerligt måste förnyas. Det innebär att Svenska kyrkans sätt att se på sin psalmsång och sin psalmbok måste vara ett annat än tidigare.

Vid kyrkomötet 2011 biföll kyrkomötet motion 2011:93 om att initiera ett projekt i vilken användandet av den nuvarande psalmboken undersöks. Utskottet uttrycker i betänkandet G 2011:4 att "målsättningen för en undersökning bör vara såväl att reflektera över framtiden och hur psalmboken kan och bör förändras som att spegla psalmerna som en del av kulturarvet". Kyrkostyrelsen har påbörjat sitt arbete med uppdraget. Ett av uppdragets mål uttrycks som att "bidra med reflektion om möjliga utvecklingsvägar för psalmboken med beaktande av att psalmboken är en del av kulturarvet samt att psalmboken tillsammans med Bibeln, kyrkohandboken, evangeliebok och bönboken uttrycker kyrkans tro, bekännelse och lära." Arbetet bedrivs nu av sekretariatet för teologi och ekumenik på kyrkokansliet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:4.

Psalmer är viktiga i gudstjänstlivet men har också på andra sätt betydelse i kyrkan. Dessutom har psalmboken en viktig roll i många människors liv. Utskottet menar därför att det är av vikt att psalmsången främjas och att nya psalmer ständigt skapas och görs tillgängliga för kyrkans olika sammanhang. Utskottet gläds bland annat åt att psalmsången har lyfts fram i det pågående kyrkohandboksarbetet.

Utskottet menar att det som motionären efterfrågar redan har påbörjats genom att kyrkomötet 2011 biföll motion 2011:17 om att göra den svenska psalmskatten tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida och framförallt genom att kyrkomötet, samma år, biföll motion 2011:93 om att initiera ett projekt i vilken användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2012:4.

Uppsala den 27 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Johan Blix, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson och Bengt Inghammar.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2012:2

Program för "Kyrkliga handlingar i fokus"

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:13 om ett långvarigt och genomgripande programarbete för "Kyrkliga handlingar i fokus". Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att upprätta ett sådant arbete. Gudstjänstutskottet har vid tidigare kyrkomöten poängterat vikten av de kyrkliga handlingarna. I kyrkostyrelsens arbete med *Gemensam strategi för undervisning och mission för alla åldrar* är de kyrkliga handlingarna en viktig del. Utskottet är positivt till motionärernas intention, men menar att förslaget till viss del redan är uppfyllt. Mycket gott arbete görs redan. En satsning på de kyrkliga handlingarna kan bli värdefull som komplement till arbetet med kyrkohandboken. Detta finns i förarbetena till den gemensamma strategin. Utskottet föreslår därför kyrkomötet dels att avslå motionen, dels att, med anledning av motionen, besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:13.
2. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2012:13, att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Motionens förslag

Motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl., Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta ett långvarigt och genomgripande programarbete för "Kyrkliga handlingar i fokus".

Yttrande från andra utskott

Budgetutskottet har yttrat sig över motion 2012:13 i B 2012:2y, bilaga 1.

Bakgrund

Motionen

Motionärerna pekar på de goda resultat som uppnåtts genom programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* och vill att en motsvarande satsning ska göras

i anslutning till kyrkohandboksarbetet. Fokus bör ligga på utvecklingsarbete kring de kyrkliga handlingarna med syfte att vara relevant för medlemmarna utan att trivialisera budskap och utformning. Motionärerna konstaterar att naturligtvis innebär ett bifall till motionen att budgeten påverkas.

Barn och unga

I kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet 2008 *Rambudget för den nationella nivån 2009–2012* (KsSkr 2008:1) presenteras ”fem strategier av särskild betydelse under planeringsperioden”. En av dessa handlar om att stärka kyrkans förmåga att möta barn och unga.

Genom att samordna verksamhet på den nationella nivån i ett gemensamt sammanhållet program intensifieras insatserna när det gäller barn och unga i Svenska kyrkan.

Efter kyrkomötets beslut presenterade generalsekreteraren en programbeställning för programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan*. I beställningen tydliggörs att programmet ska vara kansliövergripande, det vill säga alla avdelningar på kyrkokansliet ska medverka i programmet, samt att samverkan med stiftet och andra organisationer är en viktig del i arbetet. Programmet har inte haft en egen budget utan finansierats genom att handläggare lagt en större eller mindre del av sin totala arbetsinsats i detta. Arbetet pågår sedan 2009 och avslutas i samband med *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*, som äger rum den 16–17 november 2012 i Uppsala. För mötet har dock särskilda budgetmedel avsatts.

Kyrkohandboken

Det pågående arbetet med en revision av kyrkohandboken har nu kommit till den fas som innebär försöksverksamhet i församlingar utifrån det förslag som kyrkostyrelsen antog den 23 maj 2012.

Gudstjänstutskottet

I Gudstjänstutskottets betänkanden har genom åren naturligen många ärenden rörande kyrkohandboken varit föremål för behandling. Senast rörde det beslutet om ändring i kyrkoordningen för att möjliggöra den försöksverksamhet som börjar 1 advent 2012, G 2011:1 *Kyrkoordningen och försöksverksamhet avseende kyrkohandboken*.

Gudstjänstutskottet har också flera gånger kommenterat arbetet med de kyrkliga böckerna i sina yttranden till kyrkostyrelsens skrivelser om mål och rambudget, på senare år verksamhet och ekonomi.

I sitt yttrande till budgetutskottet, G 2007:1y, poängterade gudstjänstutskottet vikten av att, i översynsarbetet, de kyrkliga handlingarna inte lämnas därhän tills arbetet med huvudgudstjänsten avslutats.

Utskottet vill emellertid samtidigt lyfta fram betydelsen av att arbetet med översynen av kyrkohandboken genomförs på ett sådant sätt att reflexionen kring de kyrkliga handlingarna redan på ett tidigt stadium tydligt integreras i processen. Utskottet tolkar det så att det inom ramen för nuvarande direktiv finns utrymme för att bedriva översynsarbetet på ett sätt som tillvaratar det faktum att huvudgudstjänsten och de kyrkliga handlingarna står i ömsesidigt beroendeförhållande till varandra. Att först sedan man reflekterat över mässans roll och utformning ta itu med dopets teologi, förefaller mindre välbetänkt. Dessa processer behöver ske parallellt.

2006 skriver gudstjänstutskottet i sitt yttrande G 2006:1y, *Mål och rambudget för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2007–2009*:

G 2012:2

Utskottet noterar med tillfredsställelse att Kyrkostyrelsen under rubriken Aktuella utmaningar för Svenska kyrkan bland annat nämner temat Gudstjänsternas förankring och förnyelse. Angelägna områden som Gudstjänstutskottet särskilt vill bevaka är arbetet för en tillgänglig kyrka med delaktighet och engagemang, gudstjänstutveckling samt det fortsatta arbetet med förnyelsen av kyrkans böcker.

I motsvarande yttrande 2005 skriver utskottet bland annat: "utskottet vill framhålla värdet av arbetet med samtliga kyrkliga handlingar".

Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013-2015* nämns styrelsens avsikt att ta fram förslag till strategi för Svenska kyrkan undervisning i alla åldrar.

Inom ramen för denna satsning kommer kyrkostyrelsen att i samspel med stift och församlingar utveckla en vision avseende kyrkans undervisnings- och missionsuppdrag, stärka Svenska kyrkans utbildningar och församlingarnas resurser för fortbildning samt arbeta för att stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällsaktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Beslut om strategin är ännu inte taget, men i bakgrundsmaterialet nämns arbete kring de kyrkliga handlingarna som en viktig del. Gemensam analys och samverkan mellan nationell nivå, stift och församlingar sägs vara grundläggande. Avseende innehåll sägs bland annat:

En gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission ska beakta hur olika mötesplatser – till exempel mötet med vuxna, barn och unga i de kyrkliga handlingarna, förskoleverksamhet och konfirmandarbete – förutsätter reflektion över frågor om lärandets vad (ska vi undervisa om), hur (ska undervisningen bedrivas) varför (just detta innehåll just här och nu) och vilka (finns i mötet).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:13.
2. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2012:13, att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Gudstjänstutskottet ser positivt på motionärernas intention. Som utskottet poängterat vid tidigare kyrkomöten är de kyrkliga handlingarna mycket viktiga, som gudstjänster och mötesplatser. Utskottet konstaterar att en kvalitetssäkring av dessa handlar om såväl gudstjänsten i sig, som det som sker före och efter denna.

Gudstjänstutskottet instämmer i att det är värdefullt att göra en särskild satsning på de kyrkliga handlingarna. Som ett komplement till arbetet med kyrkohandboken kan detta bli särskilt värdefullt. Samtidigt konstaterar utskottet att mycket gott arbete redan görs, till exempel utifrån specifika pastoraler och i anslutning till församlingsinstruktionerna. Medlemsundersökningar har också vid flera tillfällen visat att det är just i samband med kyrkliga handlingar som

människor haft goda erfarenheter av kyrkans arbete. Utskottet vill framhålla betydelsen av att man på nationell nivå tar ett övergripande och sammanhållande ansvar för arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Gudstjänstutskottet har uppmärksammat på att i satsningen på en gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar nämns också de kyrkliga handlingarna. Satsningen, som utgår från kyrkostyrelsens överläggningar med representanter för samtliga stiftsstyrelser, kan förhoppningsvis svara upp mot de behov som motionärerna skisserar. Utskottet noterar med tillfredsställelse att kyrkostyrelsen i avsiktsförklaringen för strategin, säger att styrelsen ”i samspel med stift och församlingar” kommer att utveckla en vision.

Med utgångspunkt i dessa överväganden föreslår Gudstjänstutskottet dels att kyrkomötet avslår motion 2012:13, dels att kyrkomötet, med anledning av motionen, beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Uppsala den 27 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Johan Blix, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson och Bengt Inghammar.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Program för Kyrkliga handlingar i fokus

Till Gudstjänstutskottet

Budgetutskottets yttrande över motion 2012:13.

Utskottet har granskat motionen mot bakgrund av dess eventuella påverkan på verksamhetens inriktning och kostnadsram för den nationella nivån.

Enligt Budgetutskottets uppfattning medför inte förslaget någon påverkan på den nationella nivåns verksamhetsinriktning.

Utskottet noterar att motionen i tid upprättats innan kyrkostyrelsen fattade beslut om KsSkr 2012:1. Av skrivelsen framgår att två omfattande samverkansprocesser med stiftens påbörjats och ska fortsätta de kommande åren. Den ena syftar till att klargöra hur stiftens behov av samarbete och stöd från den nationella nivån ser ut. Utifrån stiftens prioriteringar har kyrkostyrelsen beslutat att bland annat fokusera på församlingens grundläggande uppgift och kommunikationsstöd. Budgetutskottet har inhämtat information om att arbetet med att ytterligare konkretisera hur detta stöd ska utformas ska göras i samverkan med stiftens. Den andra är den gemensamma sexåriga satsningen på kyrkans undervisning och mission. Kyrkostyrelsen anger att det konkreta innehållet i satsningen ska utarbetas i samarbete mellan den nationella nivån, stiftens och församlingarna.

Mot bakgrund av detta menar Budgetutskottet att motionens förslag i princip är omhändertaget i kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning.

Om motionen ändå skulle bifallas menar Budgetutskottet att eventuella kostnader ska rymmas inom de av kyrkostyrelsen föreslagna kostnads- och planeringsramarna.

Uppsala den 26 september 2012

På Budgetutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Niclas Renck, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Jösta Claeson, Britt Sandström, Leif Nilsson, Monica Lago, Peter Egardt, Thomas Jönsson, Key Lundegård, Carl-Eric Gabrielsson, Erika Hedblom, Gustaf Bengtsson, Marie Wojidkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Solveig Hallin, Leif Rönqvist, Aina Andersson, Ann-Kristin Forsman, Per Henrik Bodin, Niklas Larsson, Erik Sjöstrand, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Elisabeth Svensson.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2012:3

Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:27 om renässans för trohet och trohetslöften för barnens trygghet i familjen. Motionären föreslår att det uppdras åt kyrkostyrelsen att göra en särskild satsning för troheten och trohetslöftenas betydelse för föräldrarna i syfte att stärka barnens trygghet och ställning i familjen. Gudstjänstutskottet delar motionärens önskan att stödja barnen och konstaterar att äktenskapet är en god form för samlevnad. Utskottet menar dock att det inte finns ett så enkelt samband mellan trohet och barnens trygghet, som motionären beskriver. Utskottet ser inte heller att en särskild satsning på trohet och trohetslöften är det bästa sättet för kyrkan att ta sitt ansvar. Gudstjänstutskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:27.

Motionens förslag

Motion 2012:27 av Lennart Sacrédeus, Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att som en uppföljning av ärkebiskopens konferens för barn och unga i Uppsala 16–17 november 2012 göra en särskild satsning i kyrka och samhälle för en renässans för troheten och trohetslöftenas betydelse för makarna och föräldrarna i syfte att stärka barnens trygghet och ställning i familjen.

Bakgrund

Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012, som äger rum i Uppsala den 16–17 november 2012, avrundar programmet *Barn och unga 0–18 år*. Mötet är uppbyggt kring tre teman hämtade ur FN:s barnkonvention.

1. Barns kraft och förmåga speglar konventionens grundläggande idé om barnet som huvudperson i sitt eget liv.
2. Barn i utsatta situationer bygger på det faktum att barnets rättigheter kränks genom våld, övergrepp och försummelse.
3. Det tredje temat utgår från barnkonventionens formuleringar om barnets rätt till andlig utveckling.

Motionären föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att som uppföljning på ärkebiskopens möte göra en särskild satsning för troheten och trohetslöftenas betydelse för föräldrarna och därmed för barnens trygghet. Han menar att det är

en naturlig fortsättning på och ett ansvar med koppling till kyrkans uppdrag att viga samman människor.

Frågor om äktenskap och familj har behandlats med delvis olika tyngdpunkter vid tidigare kyrkomöten.

I Gudstjänstutskottets betänkande G 2009:2 *Vigsel och äktenskap*, som behandlade kyrkostyrelsens skrivelse med samma namn, KsSkr 2009:6, och de tio motioner som lämnades in med anledning av den, säger utskottet bland annat:

Äktenskapet som begrepp definierar de ömsesidiga, livsvaraktiga relationer som på många sätt utgör de grundläggande byggstenarna i ett samhälle.

...

Det är alltså tydligt att äktenskapet har en betydligt starkare förankring i traditionen än i Skriften.

...

Vilken är äktenskapets roll idag? Ett försök att formulera kyrkans svar skulle kunna vara följande: att ingå äktenskap innebär att inför Gud och andra människor uttrycka sin vilja att leva tillsammans resten av livet, att kunna dela det goda och det svåra, att våga vara ärliga och att se den sårbarhet som är en ofrånkomlig del i det mänskliga livet.

2008 behandlade kyrkomötet två motioner kring förnyelse av äktenskapslöftena. Läronämnden skrev i sitt yttrande över dessa att: "Läronämnden ser det som viktigt att finna olika former för att stärka trofast samlevnad..."

I behandlingen av frågorna om de homosexuella och kyrkan var också barnens situation en viktig aspekt. Det uttrycks till exempel i Gudstjänstutskottets betänkande G 2005:2 *Samlevnadsfrågor*: "Utskottet vill poängtera betydelsen av att Svenska kyrkan prioriterar insatser för att stödja barn och familj i olika sammanhang och på olika sätt."

Vid 2002 års kyrkomöte behandlade Kyrkolivsutskottet i betänkandet Kl 2002:4 *Äktenskap och familj* en motion i vilken föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att, i samråd med biskopsmötet, utarbeta riktlinjer för en landsomfattande, utåtriktad och offensiv aktion för det klassiskt kristna äktenskapet. Förslaget avslogs den gången med hänvisning till det pågående arbetet med samlevnadsfrågorna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:27.

Gudstjänstutskottet delar motionärens önskan att stärka barns trygghet och ställning. Utskottet konstaterar också att äktenskapet är en god form för samlevnad, som sedan mycket lång tid varit förankrad i kyrkans liv.

Gudstjänstutskottet menar dock att det inte finns ett så enkelt samband som att trohet inom ett äktenskap alltid garanterar barnens trygghet.

Relationer är grundläggande i livet i stort och i trons liv. I kyrkans gemenskap finns utrymme för olika levnadsformer, ensamstående och familjebildningar av olika utseende. Motionens ärende kan delas i två uppgifter: att stödja parrelationer och att stödja föräldrar – barnrelationer. Kyrkans uppdrag är alltid att stå på de svagas sida och att bidra till att människor får erfarenheter av goda relationer. Konkret kan det handla om familjerådgivning, äktenskapsskolor, samtalsgrupper och mötesplatser av många olika slag. Mycket görs redan idag och ännu mer skulle kunna göras.

Gudstjänstutskottet delar inte motionärens bedömning att en särskild satsning för trohetslöftenas betydelse är det bästa sättet för kyrkan att ta sitt ansvar. Uppdraget är betydligt mer mångfacetterat. Det handlar om allt från att ha ett pastoralt program kring vigsel till att förmå se och möta barn som lever i destruktiva familjeförhållanden.

Gudstjänstutskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 27 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Johan Blix, Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2012:4

Ett enklare och mer logiskt kyrkoår

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:33 om ett enklare och mer logiskt kyrkoår. Motionären föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att uppmuntra till samtal om hur ett förenklat kyrkoår skulle kunna se ut. I motionen presenteras förslag till ny benämning av söndagarna under trefaldighetstiden. Läronämnden konstaterar i sitt yttrande att det inte är givet, men inte heller likgiltigt hur kyrkoåret utformas. Gudstjänstutskottet har tidigare år behandlat liknande förslag och delar inte motionärens uppfattning att förslaget innebär en förenkling. Kyrkoåret är ett instrument för vår andliga utveckling. Genom utbildning och information menar utskottet att kunskapen kan spridas. Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:33.

Motionens förslag

Motion 2012:33 av Per Ingvarsson, Ett enklare och mer logiskt kyrkoår

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inför nästa evangeliebok redan nu uppmuntra gudstjänstintresserade att diskutera och fundera på hur ett nytt "förenklat" kyrkoår skulle kunna se ut.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:33 i Ln 2012:1y, *bilaga 1*.

Bakgrund

2002 beslutade kyrkomötet att anta den evangeliebok som idag gäller för Svenska kyrkan. Bland de motioner som hade väckts med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2002:4 *Den svenska evangelieboken* fanns motion 2002:155, *om söndagarna efter trefaldighet*, med förslag om ny benämning av söndagarna med utgångspunkt från veckonumreringen.

Samma förslag las fram året efter i motion 2003:40, *Nästa evangeliebok, ny uppläggning av kyrkoåret*, men den gången med syftning mot arbetet med nästa evangeliebok.

2004 behandlade Gudstjänstutskottet i sitt betänkande G 2004:3, *Ändringar i kyrkoordningen avseende vissa kyrkliga helgdagar*, bland annat en motion med förslag om ändringar i kyrkoordningen avseende placeringen av vissa kyrkliga

helgdagar relaterat till veckonummereringen. Kyrkomötet har avslagit samtliga ovan nämnda motioner.

Det förslag som motionären lägger fram i årets motion överensstämmer i stora drag med de som gudstjänstutskottet tidigare haft att behandla. Motionären motiverar sitt förslag med svårigheten att vid varje enskilt tillfälle hålla ordning på och komma ihåg vilken trefaldighetssöndag det är.

Läronämnden poängterar i sitt yttrande att det i och för sig inte finns någon given utformning av kyrkoåret, men att det inte är likgiltigt hur det utformas. Nämnden konstaterar också att kyrkoåret och det borgerliga helgdagsåret inte behöver sammanfalla.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:33.

Gudstjänstutskottet konstaterar att motionären återkommer med ett förslag som i sina huvuddrag överensstämmer med sådana som utskottet tidigare haft att behandla.

Utskottet delar inte motionärens syn att det presenterade förslaget skulle vara enklare än den ordning som idag gäller. Många lever inte med en veckoplanering där veckans nummer är en självklar kunskap. Dessutom, vilket motionären själv kommenterar, kompliceras förslaget av att i det kyrkliga livet är söndagen veckans första dag, men inte i den sekulära kalendern. Att förlora den dimensionen av söndagen skulle innebära att gå miste om en teologisk tanke med Herrens dag som den första i den nya skapelsen.

Gudstjänstutskottet menar liksom läronämnden att även om det inte finns någon given utformning av kyrkoåret, är det inte likgiltigt hur det utformas. Kyrkoåret är ett instrument för vår andliga utveckling och kan hjälpa oss att, genom att leva med i dess olika skeenden, fördjupas i vår tro.

Ett sätt att svara på motionärens problembeskrivning skulle kunna vara en satsning på utbildning och information. Lättillgänglig information om kyrkoåret borde vara av värde i många sammanhang.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2012:33.

Uppsala den 27 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Johan Blix, Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2012:1y

Enklare kyrkoår

Läronämndens yttrande över motion 2012:33

Liksom i tidigare yttranden, Ln 1994:506 och Ln 1995:510, konstaterar Läronämnden att kyrkoårets grundstruktur tillhör det allmänkyrkliga arvet. Samtidigt som det inte finns någon given utformning av kyrkoåret och det har undergått förändringar, är det inte likgiltigt hur det utformas. Kyrkoår och borgerligt helgdagsår behöver inte sammanfalla.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2012:5

Vägval konfirmation

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:62 om ett vägval för konfirmationen. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i en underremiss i handboksarbetet undersöka om konfirmationsgudstjänsten i kommande kyrkohandbok ska innehålla en fastställd ordning för konfirmationsgudstjänst eller om den ska ange det konstitutiva för ungas konfirmation i Svenska kyrkans ordning. Gudstjänstutskottet påtalar att det inte är tillfälle att bejaka denna motion i och med att försöksverksamheten med kyrkohandboksförslaget startar 1 söndagen i advent 2012. Utskottet menar att försöksordningen för konfirmationsgudstjänst måste prövas och att det först därefter är möjligt att ta ställning till motionens förslag.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:62.

Motionens förslag

Motion 2012:62 av Ola Isacson, Vägval konfirmation

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i en underremiss i handboksarbetet undersöka om konfirmationsgudstjänsten i kommande kyrkohandbok ska innehålla en fastställd ordning för konfirmationsgudstjänst eller om den ska ange det konstitutiva för ungas konfirmation i Svenska kyrkans ordning och lämna stor frihet i konfirmationsgudstjänstens utformning.

Bakgrund

År 2006 beslutade kyrkostyrelsen om en översyn av *Den svenska kyrkohandboken*. Bland annat anges i direktiven att kyrkohandboken ska anpassas till bibelöversättningen från år 2000 och att de liturgiska formuleringarna ska få ett mer inkluderande språkbruk. Fyra år senare – år 2010 – beslöt kyrkostyrelsen om en mer genomgripande revision som ska främja ett fungerande gudstjänstfirande och i detta tillvarata erfarenheterna från kyrkohandboksförslaget som presenterades år 2000. I kyrkostyrelsens direktiv ligger, bland annat, dels att ge utrymme för lokal gestaltning och alternativriktadhet, dels vikten av ett igenkännande mellan Svenska kyrkans församlingar.

Revisionen av konfirmationsgudstjänsten tillsammans med de övriga kyrkliga handlingarna påbörjades i december 2010. Fyra grupper arbetade under våren 2011 med att identifiera och analysera aktuella pastorala och teologiska frågor inom respektive kyrklig handling. Den arbetsgrupp som bearbetade konfirma-

tionsgudstjänsten fick underlag för sitt arbete från, bland annat, stiftens konfirmandkonsulenter. Gruppens rapport utgjorde underlag för utarbetande av konfirmationsmässa/gudstjänst i kyrkohandboksförslaget.

Kyrkostyrelsen beslutade att anta kyrkohandboksförslaget vid sitt sammanträde i maj 2012 och det kommer nu att prövas i ett brett urval av Svenska kyrkans församlingar (ca 35 procent av alla församlingar) under perioden första söndagen i advent 2012 till domsöndagen 2013. Därefter sker en revidering utifrån de inkomna remissvaren för att kunna bilda ett slutförslag till kyrkomötet 2015. Våren 2016 kan en ny kyrkohandbok tas i bruk om kyrkomötet beslutar så.

Det föreliggande kyrkohandboksförslaget söker tillmötesgå kyrkostyrelsens direktiv för revisionen genom att ge konfirmationsgudstjänsten en fast struktur samtidigt som det finns möjlighet till flexibilitet i gudstjänsten genom alternativa eller fria formuleringar i flera av gudstjänstens moment.

Försöksordningen för konfirmationsgudstjänst – liksom resterande kyrkohandboksförslag – kommer att remissbehandlas av försöksförsamlingarna, stiftens domkapitel och stiftsstyrelser samt andra av kyrkan inbjudna remissinstanser. Det kommer även att ges utrymme för spontanremisser. Remissenkäten kommer att innehålla frågor om kyrkohandboksförslagets funktion i församlingens gudstjänstliv och förslagets innehåll och ge utrymme för såväl korta som mer utvecklade svar.

I det förslag som motionären lägger fram väcks en principiell fråga om konfirmationsgudstjänsten när motionären pekar på ett alternativt sätt att reglera den i *Den svenska kyrkohandboken*. Motionären vill i en underremiss i kyrkohandboksarbetet undersöka om konfirmationsgudstjänsten i kommande kyrkohandbok ska innehålla en fastställd ordning för konfirmationsgudstjänst eller om den ska ange det konstitutiva för ungas konfirmation i Svenska kyrkan. Motionären motiverar sitt förslag med argument av såväl teologisk som praktisk natur. 1. Ett sådant vägval bör föregås av remissbehandling. 2. De teologiska övervägandena för de kyrkliga handlingarna är inte remissbehandlade. 3. Det finns en enighet om de konstituerande momenten, men inte om momentens tyngd. 4. En fastställd gudstjänstordning för konfirmationsgudstjänsten kommer inte att hållas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:62.

Gudstjänstutskottet menar att konfirmationsgudstjänsten är en mycket viktig gudstjänst för såväl den enskilde som för kyrkan.

Utskottet ser att konfirmationsgudstjänsten är motivfylld och att ett motiv ibland kan betonas i gudstjänsten på bekostnad av andra. Utskottet menar dock att detta inte bara har att göra med var man har velat förlägga gudstjänstens centrum utan också beror av att människor kan uppfatta en och samma händelse på skilda sätt.

Under våren 2011 arbetade en grupp – efter att ha inhämtat uppgifter från stiftens konfirmandkonsulenter – med att på djupet identifiera och analysera aktuella pastorala och teologiska frågor med avseende på konfirmation. Gruppens rapport har sedan utgjort underlag för utarbetandet av konfirmationsmässa/gudstjänst i kyrkohandboksförslaget. Försöksverksamheten startar 1 söndagen i advent 2012. Utskottet menar därför att försöksordningen för konfirmationsgudstjänst nu måste prövas och att det först därefter är möjligt att ta ställning till motionärens förslag.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2012:62.

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Johan Blix, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson och Bengt Inghammar.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Organisationsutskottets betänkanden
O 2012:1–6

Organisationsutskottets betänkanden

- O 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- O 2012:2 Strukturfrågor
- O 2012:3 Domkapitlen och stiftsstyrelserna
- O 2012:4 Biskopsval
- O 2012:5 Nomineringsgrupp eller partigrupp
- O 2012:6 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans
valprövningsnämnd

Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2012:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas sex avsnitt av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.; Barnkonsekvensanalys, Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet, Beslut om namnändringar, Valsammanträde i kyrkomötet, Avskaffande av nämnder och Rättelse i valbestämmelserna. Utskottet tillstyrker med de ändringar som i något fall föranletts av Kyrkorättsutskottets yttrande samtliga förslag.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Yttrande från andra utskott	4
Inledning	4
Barnkonsekvensanalys	5
Bakgrund	5
Skrivelsen	5
Utskottets överväganden	6
Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet	6
Bakgrund	6
Skrivelsen	7
Utskottets överväganden	7
Beslut om namnändringar	8
Skrivelsen	8
Utskottets överväganden	8
Valsammanträde i kyrkomötet	8
Bakgrund	8
Skrivelsen	9
Utskottets överväganden	9
Avskaffande av nämnder	10
Bakgrund	10
Skrivelsen	11
Utskottets överväganden	11
Rättelse i valbestämmelserna	11
Skrivelsen	11
Utskottets överväganden	12
Bilaga 1 Barnkonsekvensanalys	13
Bilaga 2 Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet	16
Bilaga 3 Beslut om namnändringar	21
Bilaga 4 Valsammanträde i kyrkomötet	22
Bilaga 5 Avskaffande av nämnder	26
Bilaga 6 Rättelser i valbestämmelserna	31
Bilaga 7 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:1y	32
Bilaga 8 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:2y	33
Bilaga 9 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:3y	35
Bilaga 10 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:6y	36
Bilaga 11 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:7y	37
Bilaga 12 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:8y	38

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2012:1

Barnkonsekvensanalys

1. a/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 3, 4, 7, 12 och 57 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 1*.
b/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) enligt *bilaga 1*.

Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 11, 33, 38 och 39 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med de av utskottet föreslagna justeringarna enligt *bilaga 2*.

Beslut om namnändringar

3. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 37 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 3*.

Valsammanträde i kyrkomötet

4. a/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 9, 11, 12, 14, 15, 16 och 52 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 4*.
b/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 4*.

Avskaffande av nämnder

5. a/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 10, 11, 12 och 52 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 5*.
b/ Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3) enligt *bilaga 5*.

Rättelse i valbestämmelserna

6. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 38 kap. i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 6*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3

Barnkonsekvensanalys

1. a/ Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse.
b/ Kyrkomötet beslutar i fråga om Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) att 2 § ska ha följande lydelse.

Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

2. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 11 kap. 2 och 5 §§, 33 kap. 4 §, 38 kap. 17 § och 39 kap. 3 § samt rubriken till 39 kap. ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sex nya paragrafer, 39 kap. 19–24 §§, en ny inledande rubrik i 39 kap. samt sex nya rubriker före 39 kap. 19–24 §§ av följande lydelse.

Beslut om namnändringar

3. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 37 kap. 55 § ska ha följande lydelse.

Valsammanträde i kyrkomötet

4. a/ Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 9 kap. 19 §, 11 kap. 6 §, 12 kap. 11 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 §, 16 kap. 3 § samt 52 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 11 kap. 6 a § av följande lydelse.
b/ Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse.

Avskaffande av nämnder

5. a/ Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 10 kap. 3 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 12–13 a §§ samt 52 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att 10 kap. 4 och 6 §§ samt 12 kap. 9 och 10 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § ska upphöra att gälla.
b/ Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3) att 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse.

Rättelse i valbestämmelserna

6. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 38 kap. 31 § ska ha följande lydelse.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över skrivelsens föreslagna ändringar i kyrkoordningen, Arbetsordning för kyrkomötet och Instruktion för kyrkostyrelsen i Kr 2012:1y (Barnkonsekvensanalys), *bilaga 7*, Kr 2012:2y (Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet), *bilaga 8*, Kr 2012:3y (Beslut om namnändringar), *bilaga 9*, Kr 2012:6y (Valsammanträde i kyrkomötet), *bilaga 10*, Kr 2012:7y (Avskaffande av nämnder), *bilaga 11* samt Kr 2012:8y (Rättelse i valbestämmelserna), *bilaga 12*.

Inledning

Detta betänkande behandlar sex avsnitt av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m. De förslag till ändringar i kyrkoordningen som behandlas rör dels bestämmelser om krav på att en barnkonsekvensanalys ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut och att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program. Vidare behandlas förslag till bestämmelser om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet. Ett annat förslag som behandlas i detta betänkande är kyrkostyrelsens förslag att kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Även kyrkostyrelsens förslag om att avskaffa nämnderna för samordning, planering och utveckling behandlas här. I betänkandet behandlas vidare förslag om en ändring i fråga om beslut om namnändringar på en kyrklig enhet som inte har samband med indelningsändring samt en mindre rättelse av en bestämmelse i 38 kap. i kyrkoordningen.

Bakgrund

Till 2009 års kyrkomöte förelåg två motioner som behandlade frågan om barnkonsekvensanalys. Motionärerna argumenterade för att genomförandet av en barnkonsekvensanalys inför beslut är viktigt, bl.a. för att Svenska kyrkans verksamhet därmed också ska genomsyras av barnkonventionens grundtankar. Vidare framfördes att genomförandet av en barnkonsekvensanalys är angeläget för att Svenska kyrkan ska kunna vara trogen sin uppdragsgivare och trovärdig som folkkyrka.

I betänkandet 2009:6 föreslog Kyrkolivsutskottet kyrkomötet att bifalla motion 2009:55 om införande av en paragraf om barnkonsekvensanalys i kyrkoordningen och motion 2009:9 i den del som den avsåg att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför varje beslut.

Utskottet konstaterade att det arbete som utförts med barnkonsekvensanalyser inom stift och församlingar hade nått skiftande resultat och att det visat sig att det inte är enkelt att utarbeta en barnkonsekvensanalys. Enligt utskottet berodde svårigheterna ofta på att det inte hade funnits tillräckligt stöd i styrorgan och ledningsfunktioner. Utskottet anförde också att man tagit intryck av Barnombudsmannens resonemang om att ledningens stöd och engagemang är nödvändiga för att en organisation ska kunna implementera ett barnrättighetstänkande. Utskottet menade att den skrivning om barnets särställning som finns i kyrkoordningen behövde få stöd genom att konkretiseras. Man pekade på att kyrkoordningen är styrdokument för hela kyrkan och menade att om frågan synliggörs i kyrkoordningen, är det en signal till stift och församlingar att frågan om barns rättigheter inte är något som bara kan överlämnas till några eldsjälar i barn- och ungdomsverksamheten. Slutligen konstaterade utskottet att Svenska kyrkan bör ligga steget före andra organisationer vad gäller barns rättigheter, eftersom kyrkan har något viktigt att bidra med.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Skrivelsen

Genom beslut vid 2009 års kyrkomöte uppdrogs till kyrkostyrelsen att dels utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför beslut och dels att utreda och återkomma till Kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen. Efter att en promemoria upprättats och remitterats föreslår nu kyrkostyrelsen att det ska införas krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar och samfälligheter som på stift och nationell nivå. Enligt kyrkostyrelsen är det angeläget att barnkonsekvensanalyser blir en naturlig del i beredningen av de ärenden som beslutas inom Svenska kyrkan och för att åstadkomma detta är det viktigt att krav på barnkonsekvensanalys framgår av kyrkoordningen.

För den lokala nivån föreslås krav på barnkonsekvensanalys inför beslut gälla för såväl fullmäktige/samfällda fullmäktige som för kyrkorådet/kyrkonämnden. För fullmäktiges/samfällda fullmäktiges beslut innebär det att barnkonsekvensanalys ska göras av kyrkorådet/kyrkonämnden eller den nämnd som bereder ett ärende inför beslut. Kyrkorådet/kyrkonämnden ska också göra en barnkonsekvensanalys i sådana ärenden där kyrkorådet/kyrkonämnden självt beslutar. På samma sätt föreslås kravet på barnkonsekvensanalys på stiftsnivå gälla såväl inför beslut i stiftsfullmäktige som i ärenden som stiftsstyrelsen själv handlägger.

Beträffande den nationella nivån föreslår kyrkostyrelsen att det införs ett krav på barnkonsekvensanalys när kyrkostyrelsen handlägger sina egna ärenden på motsvarande sätt som föreslås för kyrkorådet/kyrkonämnden och stiftstyrelsen. Kravet föreslås även gälla när kyrkostyrelsen i någon mening – om än inte formellt – berett ett ärende för beslut i kyrkomötet genom att avge en skrivelse. Kyrkostyrelsen föreslår dock inte något krav på barnkonsekvensanalys inför beslut i kyrkomötet då man menar att det i kyrkomötet inte sker någon motsvarande beredning av ärenden som på den lokala och regionala nivån. För att åstadkomma barnkonsekvensanalyser inför beslut i kyrkomötets alla ärenden skulle det behöva införas ett krav när det gäller den beredning som sker i kyrkomötets utskott, något som enligt kyrkostyrelsens mening knappast vore rimligt eller ens praktiskt genomförbart utifrån de förutsättningar under vilka utskottsarbetet bedrivs.

När det gäller den lokala nivån föreslår kyrkostyrelsen vidare att det införs en bestämmelse om att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program. Kyrkostyrelsen anför i skrivelsen att man ser kravet på barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen som ett viktigt styrmedel för att barnperspektivet ska få genomslag i den dagliga verksamheten på församlingnivå. Genom kravet på barnkonsekvensanalys i församlingens pastorala program lyfts barnperspektivet fram i församlingens grundläggande uppgift.

För att inte kravet på barnkonsekvensanalys ska innebära ett alltför byråkratiskt arbetssätt och att barnets perspektiv inte ska riskera att bli en administrativ fråga utan koppling till det dagliga arbetet har kyrkostyrelsen tagit fram en *Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan*. Handboken är tänkt att fungera som ett stöd i Svenska kyrkans arbete med barn och unga och kyrkostyrelsen anför i skrivelsen att man tror att den kommer att vara ett viktigt verktyg för att säkerställa att barnkonsekvensanalyser kan genomföras med hög kvalitet utan att handläggningstiderna blir orimligt långa.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag rörande barnkonsekvensanalys.

Utskottet välkomnar kyrkostyrelsens förslag i fråga om barnkonsekvensanalys. Enligt utskottets mening är det bra att dessa regler nu kommer på plats och utskottet tillstyrker därför på av kyrkostyrelsen angivna grunder förslaget.

Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Bakgrund

I sin skrivelse KsSkr 2011:5 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* föreslog kyrkostyrelsen direkta val till kyrkomötet med rösträtt för den som inte är folkbokförd i Sverige men tillhör Svenska kyrkan och har fyllt 16 år. Detta förslag avvisades dock av kyrkomötet som i sak bejakade ambitionen att göra det möjligt för alla medlemmar i Svenska kyrkan att delta i val till kyrkomötet men menade att det inte utan ytterligare åtgärder var lämpligt att genomföra direkta val för dem som inte är folkbokförda i landet. Det som i första hand behövde åtgärdas var att få säkrare uppgifter om vilka som är röstberättigade, alltså uppgifter om vilka personer som tillhör Svenska kyrkan men inte är folkbokförda i Sverige.

Ekumenikutskottet anförde i sitt betänkande att ett indirekt valförfarande var lämpligare till dess att medlemskap i Svenska kyrkan för utlandsboende kan fastställas och hållas aktuellt på ett förutsägbart och tillfredsställande sätt. Utskottet föreslog därför att två fasta utlandsmandat i kyrkomötet efter 2013 års kyrkoval skulle tillsättas gemensamt av kyrkoråden i utlandsförsamlingarna.

Genom att bifalla förslaget i Ekumenikutskottets ovan nämnda betänkande uppdrog kyrkomötet åt kyrkostyrelsen att återkomma till 2012 års kyrkomöte med den reglering som krävs för att genomföra indirekta val som anges i 38 kap. 17 § kyrkoordningen i den lydelse som träder i kraft den 1 januari 2013. I sin nya utformning har det ändrade första stycket i den nämnda paragrafen följande lydelse:

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat,
2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen ett antal bestämmelser i främst 39 kap. i kyrkoordningen som ska möjliggöra indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet. Enligt förslaget ska valet gå till så att utlandsförsamlingarnas kyrkoråd upprättar och skickar in till kyrkostyrelsen var sin rangordnad förteckning med fem valbara kandidater. I kyrkorådets beslut om kandidatförteckning får bara de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Kandidater som får förstaplatser får en hel röst, kandidater som kommer på andraplatser en halv röst, de som hamnar på tredjeplatser en tredjedels röst osv. De båda kandidater som får det högsta respektive näst högsta sammanlagda röstetalet utses till ledamöter. Den kandidat som kommer på tredje plats blir första ersättare, den som kommer på fjärde plats andra ersättare och den på femte plats tredje ersättare.

Valbar är enligt förslaget den som tillhör Svenska kyrkan och är valbar i någon utlandsförsamling.

Kyrkostyrelsen föreslås få ett övergripande ansvar för valets genomförande och ska svara för sammanräkningen. Det får enligt kyrkostyrelsen anses följa av kyrkostyrelsens övergripande ansvar att den kan ge eventuella kompletterande instruktioner för valets genomförande om detta visar sig behövas. Det blir då fråga om rent praktiska anvisningar.

Valet till kyrkomötet kan inom 14 dagar från det att resultatet är kungjort överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller utskottets förslag rörande val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen tagit fram de nödvändiga bestämmelserna om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet som förra årets kyrkomöte begärt. Enligt utskottets mening är bestämmelserna ändamålsenliga och tydliga. Utskottet tillstyrker därför förslagen med de justeringar som föranleds av kyrkorättsutskottets yttrande (bilaga 8).

Som Kyrkorättsutskottet konstaterar i sitt yttrande kan ordningen med indirekta val till kyrkomötet synas inkonsekvent då övriga ledamöter utses i direkta val. Utskottet noterar härvid att de nu föreslagna bestämmelserna enligt Ekumenikutskottets betänkande 2011:1 endast är avsedda att gälla tillfälligtvis till dess att det blir möjligt att på ett rättssäkert sätt genomföra direkta val till kyrko-

mötet även från en utlandsvalkrets. 2011 års kyrkomöte uppdrog också till kyrkostyrelsen att så snart som möjligt återkomma till kyrkomötet med förslag om sådana val.

Beslut om namnändringar

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår vissa ändringar i bestämmelsen om beslut om namnändring i 37 kap. 55 § i kyrkoordningen. Idag saknas bestämmelser om när namnändringsbeslut som inte har samband med indelningsändring ska fattas och träda i kraft.

Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att även beslut om ändring av namn som inte har samband med en indelningsändring ska träda i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Besluten ska enligt förslaget fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Kyrkostyrelsen motiverar sitt förslag med att det uppstått praktiska problem med bland annat sen kommunikation visavi statliga myndigheter i en del fall då besluten om namnändring fattats mycket sent på året.

I de fall ett beslut om namnändring ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum föreslås att beslutet ska fattas senast tolv månader före ikraftträdandet vilket motiveras av att det är viktigt att förutsättningarna för gruppregistreringen är klara i god tid och inte heller kan ändras när som helst inför ett kyrkoval.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag rörande beslut om namnändringar.

Som Kyrkorättsutskottet konstaterar i sitt yttrande (bilaga 9) är de föreslagna ändringarna föranledda av de praktiska problem som uppstått med dagens regelverk som inte innehåller några bestämmelser om ikraftträdande och senaste tidpunkt för beslut om namnändring som inte har samband med en indelningsändring. Utskottet välkomnar att detta nu rättas till och föreslår bifall till kyrkostyrelsens förslag.

Valsammanträde i kyrkomötet

Bakgrund

Vid sitt första sammanträde under mandatperioden förrättar kyrkomötet ett antal val. Det gäller kyrkomötets presidium bestående av ordförande och två vice ordförande och kyrkomötets beredningsorgan; valberedning, utskott och valda ledamöter i Läronämnden. Kyrkomötet ska då också välja ledamöter och ersättare till kyrkostyrelsen, nämnderna för samordning, planering och utveckling¹ samt ledamöter och ersättare i Ansvarnämnden för biskopar, Valprövningsnämnden och Överklagandenämnden. Vidare ska kyrkomötet under första sammanträdet under en mandatperiod välja en ledamot och en ersättare till Domkapitlet i Visby stift. Vid kyrkomötets första sammanträde efter det att val till kyrkomötet förrättats ska kyrkomötet även välja revisorer för granskning av verksamheten på den nationella nivån.

¹ Det kan noteras att kyrkostyrelsen i skrivelsen 2012:3 även föreslår att nämnderna för samordning, planering och utveckling avskaffas fr.o.m. den 1 januari 2014. Detta förslag behandlas på annat ställe i detta betänkande.

Frågan om snabbare genomslag av valresultatet har varit föremål för upprepade diskussioner i kyrkomötet. Organisationsutskottet anförde redan i sitt betänkande O 2001:10 att ett snabbare valgenomslag vore att föredra och förutsatte att frågan skulle komma att belysas i samband med utvärderingen av 2001 års val vilket dock inte kom att ske.

I betänkandet O 2006:4 anförde utskottet att det var otillfredsställande att den nya mandatfördelningen efter ett val fick genomslag i kyrkostyrelsens och nämndernas sammansättning först ett år efter valet samt att kyrkomötet under nästan sju månader saknade presidium. 2006 års kyrkomöte gav kyrkostyrelsen i uppdrag att bland annat se över frågan om ett eventuellt extra kyrkomöte för att förrätta val, ett uppdrag som kyrkostyrelsen överlämnade till Demokratiutredningen.

Genom att bifalla förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5) beslöt kyrkomötet 2009 att ändra mandatperioden för kyrkomötet så att den kom att sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val. Att kyrkostyrelsen i skrivelsen inte la fram något förslag om extra valsammanträde – vilket hade föreslagits av Demokratiutredningen i betänkandet *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1) – motiverades av kostnadsskäl. Organisationsutskottet konstaterade i sitt betänkande (O 2009:1) över skrivelsen att det hade välkomnat en förändrad ordning som gjort att valresultatet fått ett snabbare genomslag men hade förståelse för att kyrkostyrelsen främst av kostnadsskäl inte ställde sig bakom utredningens förslag om ett särskilt valsammanträde. Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Skrivelsen

Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att det ska hållas ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Vid detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Förslaget innebär att fördelningen av mandaten mellan nomineringsgrupperna kommer att avspeglas i kyrkostyrelsen och de andra organ som kyrkomötet har att välja till redan från mandatperiodens början den 1 januari året efter ett valår. Vidare kommer kyrkomötet att redan från mandatperiodens början ha ett presidium och en sekreterare. Valen avser tiden efter valåret.

Genom att förlägga det extra valsammanträdet i direkt anslutning till den sista sessionen med det ”gamla” kyrkomötet kan kostnaderna hållas nere då det endast tillkommer kostnader för de resor som helt nyvalda ledamöter behöver göra och då det inte kommer att behövas någon extra dag för att förrätta val vid kyrkomötets första session i september året efter valåret.

För att åstadkomma ett snabbare valgenomslag redan efter nästa val föreslås uppdraget för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte upphöra den 31 december 2013.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag rörande valsammanträde i kyrkomötet.

Utskottet konstaterar att ett snabbare valgenomslag länge har varit ett önskemål från kyrkomötet. I det förslag som kyrkostyrelsen nu lägger fram föreslås bestämmelser som möjliggör detta vilket välkomnas av utskottet. Utskottet tillstyrker därför förslaget.

Avskaffande av nämnder

Bakgrund

När kyrkoordningen utarbetades föreslogs av den s.k. Nivåutredningen att det inte skulle finnas några nämnder på den nationella nivån. Istället föreslog utredningen i betänkandet *Arbetet på olika kyrkliga nivåer* (SKU 1998:3) att ett antal delegationer skulle inrättas under kyrkostyrelsen. Utredningen menade att den organisation som hade vuxit fram med Svenska kyrkans centralstyrelse och ett antal nämnder inte var särskilt rationell. Genom sitt förslag ville man bidra till att kyrkostyrelsens roll skulle bli tydligare. Därigenom skulle det också bli möjligt att på ett tydligare sätt utkräva ansvar.

I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte föreslog dock Centralstyrelsen att nämnderna skulle finnas kvar och att Kyrkofondens styrelse skulle inrättas. Vidare föreslogs att endast kyrkostyrelsen skulle få väcka förslag till kyrkomötet och att kyrkomötet endast till kyrkostyrelsen skulle kunna delegera rätten att utfärda bestämmelser som skulle vara bindande för stift och församlingar. I skrivelsen framhölls det bland annat som angeläget att undvika oklarhet i kompetensfördelningen mellan olika organ på den nationella nivån, samtidigt som man såg behovet av en bred demokratisk förankring. Kyrkostyrelsen skulle i förhållande till kyrkomötet ges det samlade ansvaret för verksamheten på den nationella nivån. Det medförde att kyrkostyrelsen i revisionssammanhang skulle svara även för den verksamhet som bedrevs av Kyrkofondens styrelse och nämnderna. Kyrkomötet beslutade i enlighet med förslaget.

Efter det att kyrkoordningen beslutades har det gjorts ett antal ändringar i nämndorganisationen. Vid 2001 års kyrkomöte beslutades att de tidigare nämnderna för Svenska kyrkans mission och för internationell diakoni/Lutherhjälpen skulle ersättas med en gemensam nämnd för internationell mission och diakoni. Genom beslut vid 2002 års kyrkomöte fick Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet en ställning i relation till utlandskyrkan, som i viss utsträckning motsvarade vad som gällde för stiftsstyrelsen i relation till stiftens tillsyn.

Till 2005 års kyrkomöte lämnade kyrkostyrelsen skrivelsen *Förtroendevalda styrorgan på nationell nivå m.m.* (KsSkr 2005:8) i vilken man föreslog att Nämnden för kyrkolivets utveckling skulle avvecklas och att det skulle införas bestämmelser i kyrkoordningen om en ny nämnd för utbildning, forskning och kultur. Samtidigt skulle Kyrkofondens styrelse avskaffas och kyrkostyrelsen ges det fulla ansvaret för förvaltningen av den nationella nivåns kapital och för det ekonomiska utjämnningssystemet. Kyrkomötet beslutade i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Till 2011 års kyrkomöte lämnade kyrkostyrelsen i skrivelsen *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KsSkr 2011:5) förslag om att Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet skulle upphöra och ersättas med ett råd, utsett av kyrkostyrelsen. Med vissa justeringar biföll kyrkomötet styrelsens förslag om att Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet skulle avvecklas och att bestämmelser skulle införas i 10 kap. 5 § i kyrkoordningen om att ett råd för Svenska kyrkan i utlandet skulle tillsättas. Samtidigt beslutades att det i kyrkoordningen skulle införas en uttrycklig bestämmelse om att kyrkostyrelsen får tillsätta råd för andra delar av sin verksamhet.

Förutom Rådet för Svenska kyrkan i utlandet finns för närvarande Samiska rådet inom Svenska kyrkan och Kapitalförvaltningsrådet. Kyrkostyrelsen har fastställt instruktion respektive arbetsordning för råden och utser ledamöterna i råden.

I kyrkostyrelsens skrivelse Strukturfrågor (KsSkr 2012:5) föreslår kyrkostyrelsen bland annat att det fr.o.m. den 1 januari 2014 inte ska finnas några andra nämnder än valnämnden på lokal nivå. Motivet för detta är att ansvars- och kompetensfördelningen blir tydligare.

Kyrkostyrelsen anser att det även på den nationella nivån finns behov av tydlighet i ansvars- och kompetensfördelning. Kyrkostyrelsen påpekar att det har framförts kritik från revisorerna mot den oklarhet i ansvarsförhållanden som självständiga nämnder innebär. Kyrkostyrelsen föreslår att detta bör åtgärdas och att det därför, förutom Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd, inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån.

Kyrkostyrelsen framhåller också att den, i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. 5 § i kyrkoordningen, har en uttrycklig möjlighet att i stället tillsätta råd för delar av sin verksamhet. Enligt kyrkostyrelsen är fördelen med en sådan modell, förutom tydliggörandet av roller och ansvar, att den öppnar för en större möjlighet att i råden ta in extern kompetens eller specialistkompetens på ett visst område samtidigt som en bred demokratisk förankring kan bibehållas.

Beträffande nämnder på stiftsnivån lägger kyrkostyrelsen inte fram något förslag med hänvisning till att närmare 80 procent av remissinstanserna i remissförfarandet av Strukturutredningens betänkande ansett att stiftsfullmäktige skulle ha kvar möjligheten att inrätta nämnder på stiftsnivån.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag rörande avskaffande av nämnder på nationell nivå.

Utskottet instämmer i det som kyrkostyrelsen anfört i sin skrivelse och tillstyrker därför förslaget. Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen tar hänsyn till behovet av kontinuitet i arbetet i samband med övergången från nämnder till råd eller andra styrorgan. Det gäller inte minst frågorna kring reformerna av de kyrkliga utbildningarna.

Rättelse i valbestämmelserna

Skrivelsen

Genom beslut i kyrkomötet 2011 ändrades bland annat 38 kap 21 och 29 §§ så att tidpunkten för ansökan om registrering av grupp-beteckning respektive anmälan av kandidater ändrades från den 15 maj valåret till den 15 april valåret. I konsekvens därmed ändrades också 38 kap. 30 § så att tidpunkten för kandidat-anmälan i vissa fall kan förlängas till den 15 maj i stället för som tidigare till den 15 juni. Av förbiseende kom dock ingen ändring att ske i bestämmelsen i 38 kap. 31 § där det anges att för valkrets där tiden för registrering av grupp-beteckning och anmälan av kandidater förlängts till "den 15 juni" ska stiftsstyrelsen fatta beslut om fastställande av grupp- och kandidatförteckning senast den 1 juli. I denna mening skulle rätteligen 15 juni ha ändrats till 15 maj för att stämma överens med det som anges i 38 kap. 30 § vilket kyrkostyrelsen nu föreslår.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag rörande rättelser i valbestämmelserna.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag.

Uppsala den 27 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar

Bilaga 1

Barnkonsekvensanalys

O 2012:1
Bilaga 1

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) att 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet.

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet. *I en sådan beredning ska ingå en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn.*

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. *Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

12 kap. Kyrkostyrelsen

3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
Därvid ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

57 kap. Tillsyn

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Församlingsinstruktionens innehåll

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas församlingens verk-

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska särskilt behandlas *dels* försam-

samhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

lingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift *dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.*

O 2012:1
Bilaga 1

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Ändringar i Instruktionen för kyrkostyrelsen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

2 § Kyrkostyrelsen *skall* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

2 § Kyrkostyrelsen *ska* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

Vidare ska kyrkostyrelsen i sitt arbete verka för barnets bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Bilaga 2

Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 11 kap. 2 och 5 §§, 33 kap. 4 §, 38 kap. 17 § och 39 kap. 3 § samt rubriken till 39 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 39 kap. 19–24 §§, en ny inledande rubrik i 39 kap. samt sex nya rubriker före 39 kap. 19–24 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

- 2 § Kyrkomötet väljs av de röstberättigade i hela landet.
Bestämmelser om rösträtt *och valbarhet* finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

- 2 § *Tvåhundrafyrtionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.*
Bestämmelser om rösträtt finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.
Två av kyrkomötets ledamöter väljs av utlandsförsamlingarna.
Bestämmelser om rösträtt och om valet finns i 39 kap.
Bestämmelser om valbarhet finns i 33 kap.

Antal ersättare

- 5 § För varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.

- 5 § *Vid val enligt 2 § första stycket ska för varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.*
Vid val enligt 2 § tredje stycket ska utses tre ersättare som är gemensamma för de två ledamöterna.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Valbarhet

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i 1. församlingen, om det gäller

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i 1. församlingen, om det gäller

val till en församling,
2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

val till en församling,
2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige i 38 kap. 12 §, vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §, *direkta* val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § *och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.*

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.¹

1 Den föreslagna lydelsen har anpassats till den ändring som beslutades av kyrkomötet 2011 (SvKB 2011:6).

38 kap. Direkta val

Fasta valkretsmandat och utjämningsmandat vid val till kyrkomötet

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat och 26 utjämningsmandat.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.¹

17 § *Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat, 2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.*

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.²

17 § *De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat.*

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. *Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.*

39 kap. Valsätt vid indirekta val

Proportionellt valsätt

3 § Bestämmelserna i 4–18 §§ om möjlighet till proportionellt valsätt gäller vid val som görs av beslutande och verkställande organ.

Bestämmelser om val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet finns i 19–24 §§.

39 kap. Indirekta val

VALSÄTT VID INDIREKTA VAL

VAL TILL KYRKOMÖTET FRÅN SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Övergripande ansvar

19 § *Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för valets genomförande.*

Rösträtt och valbarhet

20 § *Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd väljer de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket. I kyrkorådets beslut får de ledamöter delta som*

1 Gällande lydelse

2 Lydelse enligt kyrkomötets beslut (SvKB 2011:7). Ändringen träder i kraft den 1 januari 2013.

tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

O 2012:1
Bilaga 2

Den som väljs till ledamot eller ersättare i kyrkomötet enligt 11 kap. 2 § ska vara valbar i en utlandsförsamling. Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 33 kap. 4 §.

Valets genomförande

21 § *Varje kyrkoråd ska på en förteckning ange fem personer som är valbara till kyrkomötet enligt 20 § andra stycket. Namnen ska tas upp i en följd under varandra.*

Förteckningen ska vara inkommen till kyrkostyrelsen senast den dag då de ordinarie direkta kyrkovalet hålls i enlighet med 38 kap. 6 §.

Sammanräkning

22 § *Kyrkostyrelsen svarar för sammanräkningen av valet.*

Vid sammanräkningen får namn på första plats en hel röst, namn på andra plats en halv röst, namn på tredje plats en tredjedels röst, namn på fjärde plats en fjärdedels röst och namn på femte plats en femtedels röst. De båda personer som vid sammanräkningen får de två högsta röstetalen blir ledamöter i kyrkomötet och de tre följande ersättare.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

Om en förteckning upptar namn på en person som inte är valbar anses namnet som obefintligt. Detsamma gäller namn utöver de fem första om fler namn finns på förteckningen.

Ersättarnas tjänstgöring

23 § *Ersättarna inträder i tjänst i den ordning som de har blivit valda. Alla ersättare kan tjänstgöra för båda ledamöterna.*

Om en ledamot avgår under mandatperioden utses den ersättare som har fått högst röstetal till ledamot.

Överklagande

24 § *Valet av ledamöter och ersättare till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd av utlandsförsamlingarnas röstberättigade medlemmar.*

Skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast fjorton dagar efter att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webb-sidor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Bilaga 3

Beslut om namnändringar

O 2012:1
Bilaga 3

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 37 kap. 55 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap. Ändringar i indelningen

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Bilaga 4

Valsammanträde i kyrkomötet

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 9 kap. 19 §, 11 kap. 6 §, 12 kap. 11 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 §, 16 kap. 3 § samt 52 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 11 kap. 6 a § av följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3)
att 4 kap. 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap. Domkapitlet

VAL AV LEKMANNALÄDMÖTERNA

Tidpunkt för valet

19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige *för fyra år.*

Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden. Valen gäller till dess kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.*

Övriga ledamöter och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige.

Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet.

Ledamöterna och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

11 kap. Kyrkomötet

När sammanträde ska hållas

6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år.

Kyrkomötet får sammanträda högst 10 dagar under ett år.

6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. *Vad som gäller under valåret framgår av 6 a §.*

6 a § *Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.*

12 kap. Kyrkostyrelsen

O 2012:1
Bilaga 4

Mandatperiodens längd

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen *och nämnderna* väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden.*

Valen gäller till dess att kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.*

14 kap. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Val till Ansvarsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

15 kap. Svenska kyrkans valprovsnämnd

Val till Valprovsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd

Val till Överklagandenämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

52 kap. Revision för den nationella nivån

Val av revisorer

- 1 § Föreskrifter om revision finns i lag.
Kyrkomötet ska på sitt första sammanträde efter det att val till kyrkomötet förrättats välja sju revisorer som ska granska verksamheten under de fyra följande åren. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande.¹

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån

Val av revisorer

- 1 § Kyrkomötet ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
Kyrkomötet ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare sex revisorer. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande. Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.
Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet *vid dess första sammanträde*.²
Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet *och avse tiden från den 1 januari året efter valåret*.

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.
2. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som vid 2010 års kyrkomöte valdes till Visby domkapitel i särskild sammansättning, kyrkostyrelsen, Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning forskning och kultur, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd samt uppdragen för de revisorer som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.

1 Gällande lydelse

2 Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap och 1 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

O 2012:1
Bilaga 4

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för kyrkomötets valperiod. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

2 § Utskotten väljs *för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret*. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

4 § *Valen av åtta ledamöter i Läronämnden gäller till dess kyrkomötet vid det första sammanträdet under en valperiod har förrättat ett nytt val.*

4 § Åtta ledamöter i Läronämnden *väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

5 § Valberedningen väljs *för kyrkomötets valperiod*. Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

5 § Valberedningen väljs *vid kyrkomötets sammanträde enligt 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen*. *Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under nästa mandatperiod*. Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Bilaga 5

Avskaffande av nämnder

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 10 kap. 3 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 12–13 a §§ samt 52 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att 10 kap. 4 och 6 §§ samt 12 kap. 9 och 10 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3)
att 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

3 § Kyrkostyrelsen <i>eller något annat organ som kyrkomötet bestämmer</i> ska 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet,2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder,3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund,4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni,5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning,6. svara för det kyrkliga utjämningsystemet,7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma data-system,8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning.	3 § Kyrkostyrelsen <i>företräder tros-samfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut och har förvaltande uppgifter.</i> <i>Kyrkostyrelsen ska</i> 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet,2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder,3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund,4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni,5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning,6. svara för det kyrkliga utjämningsystemet,7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma data-system,8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och9. verka för ett rikt och

*De organ som kyrkomötet
bestämmer har också andra
förvaltande uppgifter.*

mångfaldigt kulturliv som
främjar dialogen kring religion
och livstolkning.

O 2012:1
Bilaga 5

- 4 § *Kyrkostyrelsen företräder tros-
samfundet Svenska kyrkan. Den
bereder och verkställer kyrko-
mötets beslut. Den har också
förvaltande uppgifter.*
- 6 § *För samordning, planering och
utveckling ska det finnas
följande nämnder:*
- 1. Nämnden för internationell
mission och diakoni, med
särskilt ansvar för insatserna
rörande internationell mission
och diakoni.*
 - 2. Nämnden för utbildning,
forskning och kultur med särskilt
ansvar för de kyrkliga grund-
utbildningarna, kyrkans
forskning och kulturfrågorna.*

11 kap. Kyrkomötet

Närvarorätt

- 9 § *Stiftens biskopar får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa
förslag.*

*Ledamöterna i kyrkostyrelsen har rätt att närvara och delta i kyrko-
mötets överläggningar. De får delta i besluten bara om de är ledamöter av
kyrkomötet.*

*Ordföranden i en nämnd som
har tillsatts av kyrkomötet enligt
bestämmelserna i 10 kap. 6 § får
delta i överläggningarna, men
inte i besluten vid granskningen
av nämndens verksamhet även
om han eller hon inte är ledamot
av kyrkomötet eller i
kyrkostyrelsen.*

12 kap. Kyrkostyrelsen, *m.m.*

Nämnderna för planering, samordning och utveckling

9 § Nämnden för internationell mission och diakoni består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop

Nämnden för utbildning, forskning och kultur består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop.

För ledamöterna i respektive nämnd väljer kyrkomötet lika många ersättare.

10 § I var och en av nämnderna väljer kyrkomötet en ledamot att vara ordförande och en eller två att vara vice ordförande.

Arbetsformer

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på Kyrkostyrelsen och nämnderna:
– 4 kap. 15 § första och andra styckena om fyllnadsval,
– 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ om kyrkofullmäktige.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ om hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i en församling i 4 kap. 22 §.
Bestämmelserna om kyrkoråd

12 kap. Kyrkostyrelsen

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på kyrkostyrelsen:
– 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
– 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring.¹

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen.¹

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 16 §.
Bestämmelserna om jäv gäller

1 Den föreslagna lydelsen har anpassats till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2012:5, *Strukturfrågor*.

ska då gälla Kyrkostyrelsen eller nämnderna.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på Kyrkostyrelsens eller nämndernas uppdrag handlägger ett ärende.

även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens uppdrag handlägger ett ärende.¹

O 2012:1
Bilaga 5

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån

Revisionsberättelse

3 § I lag anges vad en revisionsberättelse ska innehålla.²

Valbarhetshinder

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot i kyrkomötet, kyrkostyrelsen eller *i en nämnd på den nationella nivån*,
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.³

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot eller ersättare i kyrkomötet eller kyrkostyrelsen
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktioner* för kyrkostyrelsen och *nämnderna*.

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktionen* för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

2 Gällande lydelse.

3 Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap. och 3 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Bilaga 6

Rättelser i valbestämmelserna

O 2012:1
Bilaga 6

Organisationsutskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 38 kap. 31 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap. Direkta val

Grupp- och kandidatförteckning

31 § Stiftsstyrelsen ska senast den 1 juni under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat grupp- och kandidatförteckning och anmält kandidater. Sådana förteckningar ska upprättas för varje slag av val och för varje valkrets inom stiftet.

För valkrets där tiden för registrering av grupp- och kandidatförteckning och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *juni* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

För valkrets där tiden för registrering av grupp- och kandidatförteckning och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *maj* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:1y

Barnkonsekvensanalys

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör barnkonsekvensanalyser.

I skrivelsen föreslås ändringar i 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 § i kyrkoordningen samt i Instruktionen för kyrkostyrelsen. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkorättsutskottet vill poängtera att en konsekvens av en utebliven barnkonsekvensanalys kan innebära att ett beslut blir ogiltigt. Förslaget om införande av barnkonsekvensanalys är således också ett införande av en nyhet i kyrkoordningen genom att den innebär införandet av ett kvalitetskrav på beredningen. Enligt gällande regler finns det inga kvalitetskrav på beredningen.

Utskottet vill också lyfta fram att 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 § och 7 kap. 11 § föreslås ändras genom kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5).

Med ovan angivna påpekanden har kyrkorättsutskottet ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslagen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör val till kyrkomötet i utlandet.

I skrivelsen föreslås att bestämmelser införs om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.

De föreslagna bestämmelserna är anpassade till hur kyrkoråden i församlingarna i Svenska kyrkan i utlandet är organiserade. Enligt förslaget ska utlandsförsamlingarnas kyrkoråd välja de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som utses av utlandsförsamlingarna.

För att ha rösträtt i kyrkorådet vid valet till kyrkomötet ska ledamot tillhöra Svenska kyrkan och inte ha rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Ordningen med indirekt val av ledamöter som utses av utlandsförsamlingarna beslutade kyrkomötet 2011. Det motiveras av att organisationen av Svenska kyrkan i utlandet skiljer sig från Svenska kyrkan i övrigt. Detta, i kombination med praktiska hänsyn, motiverar en annan ordning för valen till ledamöter i kyrkomötet.

I förslaget till bestämmelse i 11 kap. 5 § 2 st. sägs *"Vid val enligt 2 § tredje stycket ska för varje ledamot utses tre ersättare"*. Detta är enligt skrivelsen inte avsikten. Där föreslås att ersättarna ska vara gemensamma. Detta framgår också av den föreslagna bestämmelsen i 39 kap. 23 § om ersättarnas tjänstgöring. Därför ska bestämmelsen i 11 kap. 5 § 2 st. formuleras på ett annat sätt. Kyrkorättsutskottet föreslår att lydelsen i stället ska vara *"Vid val enligt 2 § tredje stycket ska utses tre ersättare som är gemensamma för de två ledamöterna"*.

Den i 39 kap. 3 § 2 st. föreslagna lydelsen *"Det finns särskilda bestämmelser om val..."* bör ersättas med formuleringen *"Bestämmelser om val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet finns i 19-24 §§"*.

Kyrkorättsutskottet noterar att bestämmelsen i 39 kap. 20 § 1 st. om att de ledamöter som får delta i kyrkorådets beslut ska tillhöra Svenska kyrkan och inte ha rösträtt vid direkta val till kyrkomötet i praktiken kan vara svåra att avgöra.

Bestämmelsen i 39 kap. 20 § 2 st. bör kompletteras enligt följande: *"den som väljs till ledamot i eller ersättare i kyrkomötet enligt 11 kap. 2 §..."* eftersom ledamot och ersättare i stycket innan syftar på kyrkoråd.

Resultatet av utlandsförsamlingarnas val ska enligt förslaget till bestämmelse i 39 kap. 24 § anslås på kyrkostyrelsens webb-sidor varefter tiden för överklagande börjar löpa. Kyrkorättsutskottet noterar att det föreslås ett annat sätt för kungöranden av beslut än vad som är gängse ordning. Med tanke på den geografiska spridningen av utlandskyrkan och den tekniska utvecklingen ser utskottet att detta är det bästa sättet för tillkännagivande av beslutet.

Kyrkorättsutskottet har, utöver ovan angivna påpekanden, ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslaget.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Beslut om namnändringar

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör beslut om namnändringar.

I skrivelsen föreslås ändring i 37 kap. 55 § i kyrkoordningen. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Ändringen föreslås på grund av praktiska skäl. Det har vid några tillfällen förekommit att beslut om namnändring har fattats så sent att det inneburit problem bl.a. i förhållande till statliga myndigheter.

Utskottet vill lyfta fram att 37 kap. 55 § föreslås ändras genom kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5).

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslaget.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:6y

Valsammanträde i kyrkomötet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör valsammanträde i kyrkomötet.

I skrivelsen föreslås att ett sammanträde ska hållas senast den 31 december under valåret då det nyvalda kyrkomötet väljer personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret. Detta föreslås i en ny paragraf, 11 kap. 6 a §, i kyrkoordningen. Som en följd av detta föreslås en rad ändringar i kyrkoordningen och tre ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.

Kyrkomötet beslöt 2011 om ny lydelse i rubriken till 52 kap. i kyrkoordningen liksom i kapitlets första paragraf. Dessa ändringar ska träda i kraft 1 januari 2013. I skrivelsen föreslås en ändring av denna paragraf enligt vilken valet av revisorer ska *"avse tiden från den 1 januari året efter valåret"*. Detta är i sig korrekt. De revisorer som valts för den föregående mandatperioden har emellertid ansvar för att fullgöra sitt uppdrag för verksamheten under hela mandatperioden. Detta bör framgå genom ett tillägg till den föreslagna bestämmelsen i 52 kap. 1 § av följande lydelse: *Uppdraget för de tidigare valda revisorerna avser dock verksamheten för hela mandatperioden.*

I förslaget till ändringar i Arbetsordningen för kyrkomöte ska i 4 kap. 2 § första stycket under Nuvarande lydelse orden *"för kyrkomötets valperiod"* kursiveras.

Kyrkorättsutskottet har, med ovan angivna påpekanden, ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen och Arbetsordningen för kyrkomötet.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Avskaffande av nämnder

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör avskaffande av nämnder.

I skrivelsen föreslås ändringar i 10, 11, 12 och 52 kap. i kyrkoordningen samt i Arbetsordning för kyrkomötet.

Vad gäller förslaget till 12 kap. 13 a § kan noteras att kursiveringarna har fallit bort vad gäller de föreslagna ändringarna i första meningen i första stycket.

Utskottet vill också lyfta fram att 12 kap. 12–13 a §§ föreslås ändras genom kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5).

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslagen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:8y

Rättelser i valbestämmelserna

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör rättelser i valbestämmelserna.

I skrivelsen föreslås att en rättelse görs i 38 kap. 31 § i kyrkoordningen så att paragrafens lydelse blir konsekvent med övriga paragrafer i kapitlet. Av misstag gjordes inte ändringen av datum från 15 *juni* till 15 *maj* vid kyrkomötet 2011 då vissa ändringar beslutades om de direkta valen i 38 kapitlet i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot den föreslagna ändringen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:2

Strukturfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5, Strukturfrågor samt tolv motioner som ansluter till skrivelsens frågeställningar. I skrivelsen föreslås ändringar i kyrkoordningen som bland annat innebär att

- På den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan församlingar tillsammans bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ.
- Församlingar som ingår i ett pastorat har som styrelse församlingsråd som utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsråden gäller hela pastoratet.
- Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion.
- Det ska inte längre finnas några flerpastoratssamfälligheter. De flerpastorats-samfälligheter som finns den 1 januari 2014 blir då pastorat. Göteborgs kyrkliga samfällighet får dock finnas kvar under en övergångsperiod på två år.
- Det görs ett förtydligande med innebörden att stiftens tillsyn omfattar även förvaltningen i församlingar och pastorat.

Skrivelsen tillstyrks i sin helhet av utskottet med undantag för övergångsbestämmelserna för Göteborgs kyrkliga samfällighet som ska medge att samfälligheten får bestå till och med den 31 december 2017 i stället för den 31 december 2015 som föreslagits av kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår att övriga motioner avslås. Flera av dessa handlar om samverkan och möjligheter att bilda partiella samfälligheter särskilt med avseende på begravningsverksamheten. Utskottet konstaterar i denna del att kyrkostyrelsen redan tillsatt en utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten.

Till betänkandet fogas två reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	4
Skrivelsens förslag	4
Motionernas förslag	5
Motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl., Direktval till församling.....	5
Motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl., Partiella samfälligheter	5
Motion 2012:34 av Christina Eriksson m.fl., Samverkansform för begravningsverksamheten	5
Motion 2012:36 av Britt Louise Agrell m.fl., Samverkansform för begravningsverksamheten	5
Motion 2012:41 av Staffan Holmgren och Bengt Säberg, Partiella samfälligheter	5
Motion 2012:42 av Staffan Holmgren, Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet	6
Motion 2012:44 av Dan Sarkar, Vård och underhåll av kyrkobyggnader.....	6
Motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson, Pastoral strukturer för Svenska kyrkan	6
Motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl., Angående samfälligheter	6
Motion 2012:52 av Anders Nihlgård, Val av församlingsråd.....	6
Motion 2012:56 av Aina Andersson, Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten.....	6
Motion 2012:61 av Ola Isacson, Huvudgudstjänster i pastorat.....	7
Yttrande från Läronämnden.....	7
Yttranden från andra utskott	7
Bakgrund.....	7
Strukturutredningen	7
Kyrkostyrelsens förslag.....	8
Församlingar och pastorat.....	8
Församlings- och pastoratskriterier	8
Beslut om indelning	9
Beslutande organ m.m.	9
Verkställande och beredande organ – kyrkoråd	9
Verkställande och beredande organ – församlingsråd	9
Församlingsrådets uppgifter	10
Församlingsinstruktion	11
Nämnder på lokal nivå	11
Flerpastoratssamfälligheter	11
Inga andra samverkansformer	11
Förenklingar	12
Kontraktsutredning m.m.	13
Stiftens tillsyn av församlingarnas förvaltning.....	13
Stiftens ansvar för kyrkobyggnader	13
Administrativ samverkan.....	13
Ändringar i 24 kap. i kyrkoordningen.....	13

Utskottets överväganden	14
Allmänt.....	14
Församlingar och pastorat.....	14
Församlings- och pastoratskriterier	14
Beslut om indelning	15
Beslutande organ m.m.	15
Verkställande och beredande organ - kyrkoråd.....	15
Verkställande och beredande organ - församlingsråd.....	15
Församlingsrådets uppgifter	16
Församlingsinstruktion	16
Nämnder på lokal nivå	16
Flerpastoratssamfälligheter	17
Inga andra samverkansformer	17
Förenklingar	18
Kontraktsutredning m.m.	18
Stiftens ansvar för församlingarnas förvaltning	19
Stiftens ansvar för kyrkobyggnader	19
Administrativ samverkan.....	19
Ändringar i 24 kap. i kyrkoordningen.....	19
Reservation 1.....	20
Reservation 2.....	20
Särskilt yttrande	21
Bilaga 1A Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	22
Bilaga 1B Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	92
Bilaga 2 Läronämndens yttrande 2012:2y	93
Bilaga 3 Läronämndens yttrande 2012:3y	95
Bilaga 4 Gudstjänstutskottets yttrande 2012:2y.....	96
Till organisationsutskottet.....	96
Bilaga 5 Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2012:2y.....	98
Till Organisationsutskottet.....	98
Bilaga 6 Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2012:1y.....	100
Till Organisationsutskottet.....	100
Bilaga 7 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:9y.....	101
Till Organisationsutskottet.....	101
Bilaga 8 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:10y.....	102
Till Organisationsutskottet.....	102
Bilaga 9 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:11y.....	103
Till Organisationsutskottet.....	103
Bilaga 10 Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:12y.....	104
Till Organisationsutskottet.....	104

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1A.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:16.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:21.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:34.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:36.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:41 punkten 1.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:41 punkten 2.
8. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:42.
9. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:44, punkten 1.
10. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:44, punkten 2.
11. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:44, punkten 3.
12. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:45.
13. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:47.
14. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:52.
15. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:56, punkten 1.
16. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:56, punkten 2.
17. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:61, punkten 1.
18. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:61, punkten 2.
19. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2012:42 punkten 2 att punkten 3 i övergångsbestämmelserna ska ha lydelse enligt bilaga 1B.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5, Strukturfrågor.

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att andra avdelningen ska upphöra att gälla,

dels att 37 och 42 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 21 §, 36 kap. 3 §, 38 kap. 9–12¹ och 67 §§, 47 kap. 12 och 13 §§ samt 48 kap. 5 §² ska upphöra att gälla och att rubrikerna före 38 kap. 9–12 och 67 §§ och 47 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken före 41 kap. 4 § ska placeras före den nya 41 kap. 3 a §,

dels att 48 kap. 6 § ska betecknas 48 kap. 5 § och 48 kap. 7 § ska betecknas 48 kap. 6 §³,

dels att 6 kap. 4 §, 7 kap. 6, 8, 11, 14 och 15 §§, 8 kap. 2, 13–14 a, 16–17, 20 och 23 §§, 9 kap. 1 och 2, 2 c, 7 och 8 samt 12 §§, 11 kap. 8 a och 14 §§, 12 kap. 3 a och 12–13 a §§, 16 kap. 2 §, 17 kap. 3 och 6–9 §§, 18 kap. 6 §, 20 kap. 6 §, 24 kap. 4 §, 26 kap. 3 §, 29 kap. 6 §, 33 kap. 2, 4–6 och 9–11 §§, 34 kap. 2, 6, 12 och 16 §§, 35 kap. 10 §, 36 kap. 1 och 2 samt 4–6 §§, 38 kap. 3–5, 7 och 8, 21–26, 33 och 34, 48, 50, 53, 56, 59, 63, 65, 69–71, 88 och 90–92 §§, 40 kap. 2, 4, 7 och 8 §§, 43 kap. 6 och 7 §§, 44 kap. 1 och 7 a §§, 46 kap. 2 §, 47 kap. 1 §, 48 kap. 1 och 4 §§, 53 kap. 12 §, 56 kap. 7 §, 57 kap. 1, 5–10 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

1 Beslutet att 38 kap. 11 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:6.

2 Beslutet att 48 kap. 5 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:2.

3 Dessa ändringar av beteckningar avser de två paragraferna enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

dels att rubrikerna före 7 kap. 6, 14 och 15 §§, 38 kap. 8, 62, 64, 66, 69–71 §§ och 57 kap. 1 § samt rubrikerna till 47 och 48 kap. ska ha följande lydelse,
dels att inledningarna till 17 och 26 kap. samt till åttonde avdelningen ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny andra avdelning, nya 37 och 42 kap., fem nya paragrafer, 7 kap. 14 a §, 22 kap. 2 a §, 23 kap. 1 a §, 24 kap. 1 a §, och 41 kap. 3 a §, och nya rubriker före 7 kap. 14 a §, 23 kap. 1 a §, samt 24 kap. 1 a och 4 §§ av följande lydelse.

O 2012:2

Motionernas förslag

Motion 2012:16 av Bertil Murray m.fl., Direktval till församling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 återinföra ordningen med direktval till församlingen.

Motion 2012:21 av Kjell Petersson m.fl., Partiella samfälligheter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kommande kyrkomöte återkomma med förslag om regler för partiella samfälligheter.

Motion 2012:34 av Christina Eriksson m.fl., Samverkansform för begravningsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om kyrkoordningsreglering om samverkansorgan mellan pastorat, för hantering av begravningsverksamheten, med rätt att debitera allmän begravningsavgift.

Motion 2012:36 av Britt Louise Agrell m.fl., Samverkansform för begravningsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till 2013 års kyrkomöte med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det även fortsättningsvis ska vara möjligt med en samverkansform mellan flera pastorat när det gäller handhavande av begravningsverksamheten, exempelvis i form av en partiell samfällighet.

Motion 2012:41 av Staffan Holmgren och Bengt Säberg, Partiella samfälligheter

1. Kyrkomötet beslutar att fr.o.m. 2014 ska det vara möjligt att bilda partiella samfälligheter mellan pastorat för samverkan om begravningsfrågor med rätt för samfälligheten att uppbära begravningsavgift.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte framlägga förslag till reglering i kyrkoordningen av partiella samfälligheter.

Motion 2012:42 av Staffan Holmgren, Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet

1. Kyrkomötet beslutar att i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen p. 3 ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar tills vidare.

I andra hand

2. Kyrkomötet beslutar att i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen p. 3 ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar fram till och med 31 december 2017.

Motion 2012:44 av Dan Sarkar, Vård och underhåll av kyrkobyggnader

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna reglera både församlingarnas rätt till ansvar för sina kyrkobyggnader och deras möjlighet att fransäga sig det ansvaret.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna reglera möjligheten till ett stiftsövertagande av kyrkobyggnader.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna bjuda in Riksantikvarieämbetet att hjälpa till att formulera långsiktiga lösningar.

Motion 2012:45 av Dag Sandahl och Kjell Petersson, Pastoral strukturer för Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett arbete om konstruktiva pastorala strukturer för Svenska kyrkan.

Motion 2012:47 av Bengt Säberg m.fl., Angående samfälligheter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att de flerpastoratssamfälligheter som finns den 1 januari 2014 får finnas kvar.

Motion 2012:52 av Anders Nihlgård, Val av församlingsråd

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det är församlingens medlemmar som väljer församlingsråd.

Motion 2012:56 av Aina Andersson, Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkoordningen kan ge möjlighet till samverkan mellan huvudmän i ett geografiskt närområde med krematorieverksamhet genom att bilda partiella samfälligheter.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra till samråd mellan huvudmän med krematorier i ett geografiskt närområde.

1. Kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 vad avser förslag om ändringar av 17 kap. 3 § och 37 kap. 3 § i kyrkoordningen samt att i fråga om 37 kap. 3 § i stället anta följande förslag till lydelse:
Om en församling ingår i ett pastorat gäller följande:
 1. I församlingen ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av bestämmelserna i 17 kap. 3 §.
 2. I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning.
 3. I församlingen ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att analysera om behovet av att förändra kyrkoordningens 17 kap. 3 § kvarstår mot bakgrund av de församlings- och pastoratssammanläggningar som träder i kraft 1 januari 2014 och som planeras inför 1 januari 2018.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över skrivelse 2012:5 och motion 2012:61 i Ln 2012:2y, *bilaga 2*. Läronämnden har också yttrat sig över motionerna 2012:16 och 2012:52 i Ln 2012:3y, *bilaga 3*.

Yttranden från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över skrivelse 2012:5 samt motion 2012:61 i G 2012:2y, *bilaga 4*.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2012:5 vad avser tillsyn i TU 2012:2y, *bilaga 5*.

Ekonomi- och egendomsutskottet har yttrat sig över skrivelse 2012:5 avsnitt 4.2 samt motion 2012:44 i EE 2012:1y, *bilaga 6*.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2012:41 första yrkandet i Kr 2012:9y, *bilaga 7*.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2012:42 i Kr 2012:10y, *bilaga 8*.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2012:61 första yrkandet i Kr 2012:11y, *bilaga 9*.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över vissa principiella och övriga frågor i skrivelse 2012:5 i Kr 2012:12y, *bilaga 10*.

Bakgrund

Strukturutredningen

Genom ett beslut av 2007 års kyrkomöte fick kyrkostyrelsen i uppdrag ”att tillsätta en utredning med syfte att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå: pastoralt, administrativt och ekonomiskt”. Kyrkomötets beslut innebar ett bifall till motion 2007:49 av biskoparna Caroline Krook och Sven Thidevall. Motionen behandlades av Organisationsutskottet i dess betänkande O 2007:7 *Strukturfrågor*.

Kyrkostyrelsen fastställde direktiv för utredningen i maj 2008. Det övergripande syftet med utredningsarbetet var att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar för församlingarna att fullgöra sin grundläggande uppgift. Som tillägg, men också som förtydligande, fanns följande mål:

- ◆ ge förutsättningar för bred delaktighet, ansvarstagande och gemenskap
- ◆ bidra till tydlig ansvarsfördelning
- ◆ bidra till långsiktig ekonomisk bärkraft
- ◆ ge förutsättningar för en god arbetsmiljö

Utredningen lämnade sitt betänkande *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) till kyrkostyrelsen den 28 mars 2011.

Kyrkostyrelsens förslag

Församlingar och pastorat

På den lokala nivån ska det kunna finnas församlingar med egen ekonomi och ansvar för alla församlingens uppgifter. Det ska också kunna finnas församlingar som tillsammans bildar ett pastorat. Pastoratet har då ansvar för ekonomi, personal, fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet samt ett övergripande ansvar för församlingarnas grundläggande uppgift inom pastoratet.

Motion

I motion 2012:45 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att initiera ett arbete om konstruktiva pastorala strukturer för Svenska kyrkan. Motionärerna exemplifierar att konstruktiva pastorala strukturer handlar om hur ett vitalt församlingsliv ska kunna levas på landsbygden lika väl som i tätorter, städer och storstäder. Vidare om hur kyrkoarbetare ska finna sina arbetsuppgifter viktiga och hur lekfolket ska inspireras till ansvarstagande. Motionärerna anger även att det handlar om frågan om hur en folkkyrka växer genom att gestalta nya församlingar där människor bor och inte överlåter de utmaningar som församlingsplantering innebär att hanteras av enskilda föreningar och intressegrupper.

Församlings- och pastoratskriterier

För församlingar som inte ingår i ett pastorat och för pastorat ska gälla att det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar om inte domkapitlet för ett visst tillfälle har medgivit något annat, att det finns ett invigt kyrkorum och att det finns personer som tar ansvar för att den grundläggande uppgiften blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen och i pastoratet.

För församlingar som ingår i pastorat gäller att gudstjänster ska firas enligt vad som framgår av församlingsinstruktionen. I övrigt gäller samma kriterier som ovan.

Läronämnden har i yttrande Ln 2012:2y fokuserat på tre områden och gjort hänvisningar till tidigare klargöranden. De områden som läronämnden tar upp sammanfattas under rubrikerna församlingsbegreppet, församlingsindelningen och tillsynsfunktionen.

Motion

I motion 2012:61 föreslås att kyrkostyrelsens förslag om ändringar i 17 kap. 3 § och 37 kap. 3 § i kyrkoordningen ska avslås. Samt att 37 kap. 3 § i ska lyda:

Om en församling ingår i ett pastorat gäller följande:

1. I församlingen ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av bestämmelserna i 17 kap. 3 §.
2. I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning.

3. I församlingen ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.

Motionären menar vidare att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att analysera om behovet av att förändra 17 kap. 3 § i kyrkoordningen kvarstår mot bakgrund av de församlings- och pastoratssammanläggningar som träder i kraft 1 januari 2014 och som planeras inför 1 januari 2018.

Beslut om indelning

Stiftsstyrelsen beslutar om pastoratsindelningen och om indelningen i församlingar som inte ingår i något pastorat. Pastoratet beslutar om indelningen av pastoratet i församlingar. En församling som inte ingår i ett pastorat kan genom att besluta att den ska uppdelas i flera församlingar bli ett pastorat. Sådana beslut gäller först när stiftsstyrelsen, efter att ha gett domkapitlet tillfälle att yttra sig, har fastställt dem.

Beslutande organ m.m.

Beslutande organ i pastorat och i en församling som inte ingår i något pastorat är kyrkofullmäktige som utses i direkta val av dem som tillhör pastoratets församlingar respektive församlingen.

Varje pastorat och varje församling med kyrkofullmäktige ska utgöra en valkrets.

Nuvarande bestämmelser i 38 kap. 20 § om valdistriktsindelning behålls.

Verkställande och beredande organ – kyrkoråd

Styrelse i ett pastorat och styrelse i en församling som inte ingår i något pastorat är ett av kyrkofullmäktige valt kyrkoråd.

Verkställande och beredande organ – församlingsråd

För en församling som ingår i ett pastorat ska pastoratets kyrkofullmäktige välja ett församlingsråd som styrelse. Inför valet ska det nyvalda fullmäktige genomföra ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte med församlingens röstberättigade medlemmar, för att säkerställa församlingens inflytande.

Kyrkofullmäktige ska besluta för vilken tid ledamöter och ersättare i församlingsrådet ska väljas. Valet får inte gälla mer än fyra år och det ska alltid ske nyval till församlingsrådet i samband med att en ny mandatperiod börjar för kyrkofullmäktige.

Den som tillhör någon av församlingarna i pastoratet ska vara valbar till ett församlingsråd i pastoratet.

Kyrkoherden eller en annan i församlingen tjänstgörande präst som kyrkoherden sätter i sitt ställe ska vara ledamot i församlingsrådet.

Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna välja en ordförande och församlingsrådet en vice ordförande. Kyrkofullmäktige får uppdra åt församlingsrådet att välja även ordförande.

I kyrkostyrelsens skrivelse föreslås, som klargjorts ovan, att det på den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Kyrkofullmäktige väljs vid direkta val och kyrkorådet utses av kyrkofullmäktige genom ett indirekt val. Alternativt kommer församlingar tillsammans kunna bilda ett pastorat som också har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ. Även detta kyrkoråd väljs genom ett val som är indirekt. Slutligen föreslås att församlingar som ingår i ett pastorat ska ha ett församlingsråd som styrelse. Församlingsrådet utses

genom ett indirekt val av kyrkofullmäktige och valbarheten till församlingsråden gäller hela pastoratet.

När det gäller pastorat konstaterade Strukturutredningen att det inte finns behov av ett beslutande organ i en församling som ingår i ett pastorat då en sådan församling inte har hand om uppgifter som hör hemma hos ett i direkta val utsett beslutande organ. Som styrelse för en församling som ingår i ett pastorat valde man att pastoratets kyrkofullmäktige ska välja ett församlingsråd. Kyrkostyrelsen delar utredningens slutsats att en ordning med direktvalda organ både i församlingarna och i pastoratet skulle innebära att ansvarsförhållandena blir otydliga mellan de direktvalda organen. Man noterar att pastoratet ska ha det övergripande ansvaret för resurser och uppgifter och att det då är naturligt att pastoratets beslutande organ är det som ska väljas direkt av de röstberättigade medlemmarna inom pastoratet. Kyrkostyrelsen menar också, att det faktum att kyrkofullmäktige väljer församlingsrådet, också kan motiveras med att det samlade kyrkofullmäktige har överblick över hela pastoratet. Detta, menar man, behövs med tanke på att valbarheten till församlingsrådet föreslås gälla alla som är medlemmar och bosatta inom pastoratet och på att en församling kan komma att ansvara för uppgifter som inte bara rör den egna församlingen.

Kyrkostyrelsen konstaterar dock att det indirekta valet av församlingsrådet upplevs som en förlust eller ett demokratiskt underskott av förhållandervis många remissinstanser. Denna upplevda brist bör, enligt kyrkostyrelsens mening, kunna uppvägas av ett väl genomfört nomineringsförfarande till församlingsråden. Mot denna bakgrund föreslår kyrkostyrelsen att det ska regleras i kyrkoordningen att pastoratets nyvalda kyrkofullmäktige, inför valet av församlingsråd, ska ha en skyldighet att genomföra ett församlingsmöte eller någon annan form av öppet nomineringsmöte, så att församlingens inflytande säkerställs. Till ett sådant möte ska bara församlingens röstberättigade medlemmar inbjudas. Med hänsyn till de valbarhetsvillkor som föreslås gälla för församlingsrådet är det dock fullt möjligt att vid mötet nominera kandidater som inte tillhör den egna församlingen men någon av de övriga församlingarna inom pastoratet.

Läronämnden konstaterar i sitt yttrande Ln 2012:3y att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Läronämnden fortsätter:

Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt.

Motioner

I motion 2012:16 föreslår motionärerna att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 återinföra ordningen med direktval till församlingen. Även i motion 2012:52 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det är församlingens medlemmar som väljer församlingsråd.

Församlingsrådets uppgifter

Församlingsrådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Det ska finnas en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat. I denna redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften fördelas mellan församlingarna och pastoratet. Där redovisas också hur prästtjänsterna i huvudsak disponeras.

Församlingsinstruktionens innehåll ska prövas minst vart fjärde år.

Nämnder på lokal nivå

Det ska inte finnas andra nämnder än valnämnd på lokal nivå.

Flerpastoratssamfälligheter

Det ska inte längre finnas några flerpastoratssamfälligheter och de flerpastorats-samfälligheter som finns vid årsskiftet 2013/14 övergår då till att bli pastorat.

Göteborgs kyrkliga samfällighet får genom övergångsbestämmelser finnas kvar fram till årsskiftet 2015/16. Särskilda bestämmelser ska gälla för kyrkovalet 2013.

Kyrkostyrelsen delar utredningens bedömning att resursfördelning och verksamhetens styrning och ledning bör hållas samman. Kyrkostyrelsen uttalar att ekonomiska och materiella resurser enbart är medel för att hantera den grundläggande uppgiften och att därför frågor om resursfördelning och verksamhetens mål och inriktning bör hanteras ihop. En tydlig ansvarsfördelning främjas av att innehålls- och resursfrågor hålls samman ur såväl styrelse- som ledningsperspektiv. Genom denna ändring förenklas organisationen också avsevärt konstaterar kyrkostyrelsen.

När det gäller Göteborgs kyrkliga samfällighet önskar bl.a. Göteborgs kyrkliga samfällighet och Göteborgs stift i sina yttranden en övergångsperiod för Göteborgs kyrkliga samfällighet för att man ska kunna förbereda en indelning av samfälligheten i flera pastorat. Samfälligheten och stiftet hänvisar till samfällighetens storlek och dess långa historia som gör att man inte ens har någon tidigare organisation att falla tillbaka på. Stiftsstyrelsen i Göteborg anförde i sitt remissyttrande att det behövs en övergångsperiod för att man ska kunna planera och genomföra en ordnad övergång från nuvarande flerpastoratssamfällighetskonstruktion till en kommande ordning. Med anledning av det anförda föreslår kyrkostyrelsen ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet fram till den 1 januari 2016.

Motioner

I motion 2012:42 föreslås övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet där det klargörs att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar tills vidare. I andra hand menar motionären att det i övergångsbestämmelserna ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar fram till och med 31 december 2017.

I motion 2012:47 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att de flerpastoratssamfälligheter som finns den 1 januari 2014 får finnas kvar.

Inga andra samverkansformer

I kyrkoordningen regleras inga andra samverkansformer på lokal nivå än samverkan mellan församlingar i ett pastorat. Dock ska bestämmelserna om Samfälligheten Gotlands kyrkor finnas kvar tills vidare.

Kyrkostyrelsen uttalar att Strukturutredningens ambition har varit att skapa en så enkel och flexibel lokal struktur som möjligt. Förslagen har därför, enligt kyrkostyrelsen, som utgångspunkt att inte mer än nödvändigt ska regleras. Man

menar att det ska lämnas öppet för församlingar och pastorat att finna lokala lösningar utifrån de förutsättningar som råder. Detta i sin tur grundar sig på övertygelsen om att de som vill samverka inom ett visst område är bäst skickade att bedöma vad som i ett enskilt fall är den lämpligaste samverkansformen. Kyrkostyrelsen konstaterar dock att ett antal remissinstanser tar upp begravningsverksamheten och behovet av samverkansformer mellan begravningshuvudmän när de i sina yttranden listar områden som borde ha utretts eller utredas. Eftersom begravningsverksamheten har varit föremål för den statliga begravningsutredningen som inte ledde till några ändringar rörande huvudmannastrukturen eller avgiftskonstruktionen och då frågan om gemensam begravningsavgiftssats bereds ytterligare av regeringen menar kyrkostyrelsen att det finns anledning att se närmare på de särskilda behov av samordning som kan finnas för begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen avser därför att utreda olika samverkansmöjligheter för denna verksamhet och man har för avsikt att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte.

Motioner

I motion 2012:21 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att till kommande kyrkomöte återkomma med förslag om regler för partiella samfälligheter.

I motion 2012:34 vill motionärerna att det ges ett uppdrag till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om kyrkoordningsreglering om samverkansorgan mellan pastorat, för hantering av begravningsverksamheten, med rätt att debitera allmän begravningsavgift.

Även i motion 2012:36 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma till 2013 års kyrkomöte med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det även fortsättningsvis ska vara möjligt med en samverkansform mellan flera pastorat när det gäller handhavande av begravningsverksamheten. Motionärerna exemplifierar detta att det kan ske i form av en partiell samfällighet.

Motionärerna i motion 2012:41 föreslår att kyrkomötet beslutar att fr.o.m. 2014 ska det vara möjligt att bilda partiella samfälligheter mellan pastorat för samverkan om begravningsfrågor med rätt för samfälligheten att uppbära begravningsavgift. Motionärerna föreslår också att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte framlägga förslag till reglering i kyrkoordningen av partiella samfälligheter.

I motion 2012:56 framför motionären att det ska finnas en möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten. Motionären anser att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda hur kyrkoordningen kan ge möjlighet till samverkan mellan huvudmän i ett geografiskt närområde med krematorieverksamhet genom att bilda partiella samfälligheter. Slutligen vill motionären att det ges ett uppdrag till kyrkostyrelsen att uppmuntra till samråd mellan huvudmän med krematorier i ett geografiskt närområde.

Förenklingar

Det ska inte längre anges i kyrkoordningen att nämnder på stiftsnivå eller att andra organ tillsätta av kyrkomötet än kyrkostyrelsen får väcka ärenden i kyrkofullmäktige. Vidare ska bestämmelser om följande utgå:

- att det får ställas frågor i kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige
- att det kan ske sluten omröstning i fullmäktige vid tillsättning av befattningar
- att kyrkorådet ska göra framställningar till vissa organ
- att stiftsstyrelsen ska göra framställningar till vissa organ
- att kyrkorådet och stiftsstyrelsen får begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda.

En utredning ska tillsättas om kontraktets ställning och uppgifter samt om domprostens ställning m.m.

Stiftens tillsyn av församlingarnas förvaltning

Kyrkostyrelsens förslag: Stiftens främjande och tillsyn ska avse även förvaltningen hos pastorat och församlingar.

Stiftens ansvar för kyrkobyggnader

Strukturutredningen föreslog att stiftet skulle överta ansvaret för vård och underhåll av de kyrkobyggnader inom stiftet som ägs av en församling samt vissa inventarier. Förslaget var att detta skulle träda i kraft den 1 januari 2015. Utredningen föreslog också visst kompletterande utredningsarbete om genomförandefrågor.

Kyrkostyrelsen konstaterade att remissinstanserna inte är beredda att tillstyrka förslaget utifrån det befintliga underlaget. Styrelsen tror ändå att den lösning som utredningen har presenterat är värd att pröva och har därför klargjort att man avser tillsätta en utredning med uppgift att ta fram ett mer genomarbetat underlag som församlingar, stift och andra berörda kan ta ställning till. Att förvaltningen av kyrkobyggnaderna skulle flyttas till stiftet skulle, enligt styrelsens uppfattning, inte innebära att ansvaret för hur församlingen använder rummet som stöd och uttryck för sin gudstjänst skulle försvagas. Kyrkostyrelsen klargör också att Strukturutredningen nämnt att det på grund av indelningsändringar och den demografiska utvecklingen finns anledning att pröva behovet av en översyn av utjämningsystemet. Kyrkostyrelsen har därför förklarat att den därför avser att utreda såväl frågan om vård och underhåll av kyrkobyggnader som utjämningsystemet. Kyrkostyrelsen anger att den avser att återkomma till kyrkomötet med förslag år 2016 i dessa delar.

Motion

I motion 2012:44 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att i den aviserade utredningen om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna reglera både församlingarnas rätt till ansvar för sina kyrkobyggnader och deras möjlighet att fransäga sig det ansvaret. Motionären menar även att uppdraget till kyrkostyrelsen i den aviserade utredningen ska inkludera möjligheten till ett stiftsövertagande av kyrkobyggnader. Slutligen anför motionären att utredningen ska bjuda in Riksantikvarieämbetet att hjälpa till att formulera långsiktiga lösningar.

Administrativ samverkan

Arbetet med gemensamma administrativa system och med administrativ samverkan ska intensifieras i nära samverkan med stiftet.

Ändringar i 24 kap. i kyrkoordningen

Kyrkoordningens regler om vilka som får ta del av kyrkliga handlingar finns för närvarande i kyrkoordningens ekonomiavdelning trots att regleringen inte är av ekonomisk natur. Kyrkostyrelsen föreslår att dessa bestämmelser flyttas till kyrkoordningens gudstjänstavdelning där de mer naturligt hör hemma. De aktuella bestämmelserna rör konfirmation, vigsel och välsignelsehandlingar samt begrav-

ningsgudstjänst. En viss översyn av formuleringarna har skett men sakinnehållet i bestämmelserna är detsamma som tidigare.

Kyrkostyrelsen föreslår slutligen några ändringar i 24 kap. 4 § i kyrkoordningen för att åstadkomma förtydliganden om begravningsgudstjänst för den som inte tillhör Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Allmänt

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Strukturutredningen har på ett förtjänstfullt sätt med bred förankring fullgjort sitt utredningsuppdrag att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå. Remissinstanserna har på ett initierat sätt gett synpunkter på förslagen och kyrkostyrelsens förslag är väl övervägda.

I bilaga 1A och 1B återfinns utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen. Detta förslag överensstämmer i huvudsak med kyrkostyrelsens förslag. Utskottet föreslår dock att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar fram till och med den 31 december 2017. Därutöver har kyrkorättsutskottet anfört att man anser att bestämmelsen om församlingens vetorätt när det gäller ändringar av en kyrkobyggnad eller i ett kyrkorum fallit bort av misstag och att bestämmelsen därför bör föras in igen i kyrkoordningen. Kyrkorättsutskottet har föreslagit att bestämmelser härom läggs in i 40 kap. kyrkoordningen. Organisationsutskottet instämmer i detta och föreslår att bestämmelsen läggs till som en ny 40 kap. 9 §. Utskottet föreslår också en ny rubrik direkt före paragrafen. Även i övrigt har kyrkorättsutskottet föreslagit en del mindre justeringar i kyrkoordningstexten vilka utskottet har beaktat i sitt förslag.

Församlingar och pastorat

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.
Kyrkomötet avslår motion 2012:45.

Utskottet har förståelse för motionärernas, i motion 2012:45, intentioner kring utveckling av konstruktiva pastorala strukturer för Svenska kyrkan. Därvid menar utskottet att det är viktigt att kyrkan identifierar tillväxtområden. Utskottet menar dock att ett uppdrag till kyrkostyrelsen, för närvarande, inte är den rätta vägen att bearbeta frågeställningarna. Motion 2012:45 bör därför avslås.

Församlings- och pastoratskriterier

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.
Kyrkomötet avslår motion 2012:61.

Kyrkorättsutskottet har avstyrkt första yrkandet i motion 2012:61 då motionärens föreslagna ändringar förutsätter att 17 kap. 3 § andra stycket i kyrkoordningen måste ändras. Utskottet delar den uppfattningen och föreslår på den grunden att motionen avslås.

Gudstjänstutskottet konstaterar, i likhet med Läronämnden, att församlingen alltid ska vara subjekt för gudstjänstlivet antingen genom att fira gudstjänst var

för sig eller gemensamt i ett pastorat. Gudstjänstutskottet markerar också i sitt yttrande att den föreslagna regleringen innebär en miniminivå.

Utskottet konstaterar också att kyrkorättsutskottet i sitt yttrande Kr 2012:2y uttalat att det behövs en fortgående reflektion kring församlingsbegreppet även på ett kyrkorättsligt plan inom alla enheter i Svenska kyrkan. Mot denna bakgrund menar utskottet att det kommer att ske en bred reflektion över församlingsbegreppet och att det inte finns skäl att ge ett särskilt uppdrag till kyrkostyrelsen så som det definierats i motion 2012:61. Motionen bör avslås.

Beslut om indelning

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om beslut om indelning.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag.

Beslutande organ m.m.

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om beslutande organ m.m.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag.

Verkställande och beredande organ - kyrkoråd

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om verkställande och beredande organ – kyrkoråd.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag.

Verkställande och beredande organ - församlingsråd

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om verkställande och beredande organ – församlingsråd.
Kyrkomötet avslår motionerna 2012:16 och 2012:52.

Läronämnden konstaterar i sitt yttrande Ln 2012:3y att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt, avslutar Läronämnden.

I motion 2012:16 och motion 2012:52 föreslås uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag om direktval till församlingen/församlingsråd.

Utskottet menar att kyrkostyrelsens förslag på ett bra sätt ger förutsättningar för församlingarna att under eget ansvar och med eget inflytande påverka församlingens verksamhet i ett pastorat. Utskottet vill peka på att den gemensamma församlingsinstruktionen i pastoratet är en god grund för att beskriva förutsättningar, förväntningar och ansvar för den lokala församlingens arbete. Det är tillfredställande att den föreslagna kyrkoordningsregleringen innebär att

pastoratets kyrkofullmäktige ska ha en skyldighet att genomföra ett församlingsmöte eller någon annan form av nomineringsmöte för att säkerställa församlingens inflytande över vilka som väljs till församlingsråden. Det förutsätts att nomineringarna tillmäts stor betydelse när kyrkofullmäktige väljer församlingsråd och det måste uppfattas som positivt att valbarheten inte inskränks till den enskilda församlingen utan är utvidgad till hela pastoratet. Det råder också stor frihet att finna lämpliga former för nomineringsmöten och dessa kan ses som en naturlig del i församlingens egen verksamhet. Möten kan förläggas i samband med gudstjänster och andra sammankomster i församlingen. Utskottet förutser att avsaknaden av detaljreglering kommer att bidra till att en mångfald av mötesformer utvecklas. En ordning med nomineringsmöten visar tydligt på församlingens inflytande och delaktighet då dessa föreslår personer till uppdragen. Utskottet noterar slutligen att den föreslagna formuleringen i 4 kap. 23 § möjliggör att de genomförs flera möten i samband med nomineringarna.

Utskottet menar sammantaget att det förslag som lagts fram om indirekta val till församlingsråden väl uppfyller demokratiska kriterier och skapar förutsättningar för lokalt inflytande. Motionerna 2012:16 och 2012:52 bör därför avslås.

Församlingsrådets uppgifter

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om församlingsrådets uppgifter.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag. Utskottet vill i detta sammanhang notera att det fr.o.m. den 1 januari 2013 blir obligatoriskt att varje kyrkoråd/kyrkonämnd själv fastställer en arbetsordning för sitt arbete. Denna kan med fördel också beskriva hur kyrkorådet ska samverka med församlingsråden.

Församlingsinstruktion

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om församlingsinstruktion.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag om församlingsinstruktion för pastorat och församling. Församlingsinstruktionen är gemensam i ett pastorat och beskriver där hur ansvaret för den grundläggande uppgiften fördelas mellan församlingarna och pastoraten. Det är viktigt att uppmärksamma att 57 kap. 5 § innehåller en uttrycklig bestämmelse att kyrkorådet ska samråda med församlingsråden inom pastoratet när förslag till gemensam församlingsinstruktion arbetas fram. Detta ger möjligheter till bred reflektion, engagemang och lokal anpassning.

Nämnder på lokal nivå

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om nämnder på lokal nivå.

Utskottet menar att kyrkostyrelsen har välgrundade motiv att inte tillåta andra nämnder än valnämnd på lokal nivå. Utskottet konstaterar dock att kyrkoordningen ger möjligheter för kyrkoråd att uppdra till utskott och andra organ att bereda ärenden samt delegera beslut.

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om flerpastorats-samfälligheter.

Kyrkomötet avslår motionerna 2012:42 p. 1 och 2012:47.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2012:42 p. 2 att övergångsbestämmelsen i p. 3 ska medge att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar fram till och med den 31 december 2017.

Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det efter 2013 inte ska finnas några flerpastoratssamfälligheter och att de existerande flerpastoratssamfälligheterna ska bli pastorat eller församlingar. Samfälligheten Gotlands kyrkor ska finnas kvar och när det gäller Göteborgs kyrkliga samfällighet föreslår utskottet att denna ska få finnas kvar till och med den 31 december 2017.

Utskottet delar Strukturutredningens och kyrkostyrelsens uppfattning att resursfördelning och verksamhetens styrning och ledning bör hållas samman. Mot denna bakgrund bör motion 2012:42 p. 1 avslås liksom motion 2012:47. Utskottet konstaterar att Kyrkorättsutskottet i sitt betänkande 2012:10y avstyrkt motion 2012:42 p. 1 eftersom en övergångsbestämmelse inte kan gälla permanent.

Utskottet har förhört sig om de speciella förhållanden som gäller inom Göteborgs kyrkliga samfällighet. Kyrkostyrelsens förslag att låta samfälligheten finnas kvar under en övergångsperiod till och med 31 december 2015 är motiverat framförallt utifrån den kritik som uttryckts i remissvaren från Göteborgs kyrkliga samfällighet och Göteborgs stift. Det är med tillfredsställelse utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen den 26 september 2012 tillsatt en utredning för att utreda samverkansformer för begravningsverksamheten. Begravningsverksamhetens organisering är en av de svårigheter som kan uppstå om man exempelvis skulle vilja tillskapa flera pastorat eller församlingar som inte ingår i pastorat inom Göteborgs kommun.

Utskottet finner det utifrån ovan motiverat att utöka den tidsbegränsade möjligheten för Göteborgs kyrkliga samfällighet att vara kvar i nuvarande form som flerpastoratssamfällighet. Med anledning av motion 2012:42 p. 2 föreslår därför utskottet att övergångsbestämmelsen i p. 3 i utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen ska medge att samfälligheten får finnas kvar fram till och med den 31 december 2017. Utskottet har vid beredningen fört ett samtal med projektledaren för kyrkovalet. Han har klargjort att valsystemen är förberedda för att genomföra val till kyrkofullmäktige i Göteborgs kyrkliga samfällighet och däri ingående församlingar 2013.

Utskottet noterar slutligen att en av församlingarna inom Göteborgs kyrkliga samfällighet är Göteborgs domkyrkoförsamling. Om samfällighetens församlingar skulle bilda ett pastorat kommer domprosten att bli kyrkoherde. I detta sammanhang kan konstateras att kyrkostyrelsen den 24 september 2012 även tillsatt en utredning som ska belysa och komma med förslag om kontraktets ställning, uppgifter och indelning samt om domprostens ställning, uppgifter och tillsättning.

Inga andra samverkansformer

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motionerna 2012:21, 2012:34, 2012:36, 2012:41, 2012:47 och 2012:56.

Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det i kyrkoordningen i nuläget inte ska regleras några andra samverkansformer på lokal nivå än samverkan mellan församlingar och pastorat. Kyrkostyrelsen menar att ambitionen hos Strukturutredningen har varit att skapa en så enkel och flexibel lokal struktur som möjligt.

Utskottet delar uppfattningen att man genom att inte ha en alltför detaljerad reglering lämnar öppet för församlingar och pastorat att finna lokala lösningar utifrån de förutsättningar som råder. Kyrkostyrelsen uttalar att ”detta grundar sig på övertygelsen om att de som vill samverka inom ett visst område är bäst skickade att bedöma vad som i ett enskilt fall är den lämpligaste samverkansformen”.

Som tidigare omnämnts i detta betänkande har kyrkostyrelsen den 26 september 2012 tillsatt en utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten. Utredningen ska vara färdig i februari 2013. Därefter kan kyrkostyrelsen efter en remissbehandling återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte. Genom den pågående utredningen besvaras de frågeställningar och önskemål som uttalas i motionerna 2012:34, 2012:36 och 2012:41. Mot den bakgrunden bör dessa motioner avslås. När det gäller motion 2012:41 p. 1 anför kyrkorättsutskottet i Kr 2012:9y att förslaget inte heller är kyrkorättsligt möjligt.

Avseende motion 2012:21 anser utskottet att motionen bör avslås, framför allt, utifrån ambitionen att åstadkomma en så enkel och flexibel lokal struktur som möjligt. Däremot utreds, som tidigare klargjorts, samverkan inom begravningsverksamheten.

När det gäller motion 2012:56 p. 1 om möjligheter att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten noteras att punkten 1 handlar om samverkan mellan begravningshuvudmän i ett geografiskt närområde specifikt kring krematorieverksamheten. Utskottet kan konstatera att ett krematorium enligt 3 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) bara kan hållas av den som innehar en allmän begravningsplats eller av en församling. Med allmän begravningsplats avses i begravningslagen sådana begravningsplatser som är anordnade av församlingar, av kommuner eller annars av det allmänna. Begravningslagen definierar församling som församling eller kyrklig samfällighet inom Svenska kyrkan. Utskottet noterar att utredningsdirektiven inte direkt urskiljer den frågeställning som tas upp i motion 2012:56 p. 1. Utskottet utgår dock ifrån att utredaren i sitt arbete kommer att uppmärksamma de intentioner som finns i motionen. Kyrkostyrelsen har även möjligheten att utfärda tilläggsdirektiv. Motion 2012:56 p. 1 kan därför avslås.

När det gäller motion 2012:56 p. 2 bör den också avslås med motiveringen att det redan nu förs samtal mellan församlingar och samfälligheter som har krematorier. Genom den kommande utredningen, remissbehandling och eventuella förslag är det sannolikt att sådana samtal kommer att stimuleras i ännu större utsträckning.

Förenklingar

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om förenklingar.

Utskottet anser att kyrkostyrelsens förslag till förenklingar på vissa punkter bör genomföras och delar kyrkostyrelsens bedömning att förslagen medverkar till att åstadkomma en enkel och samtidigt smidig struktur på den lokala nivån. Förslaget innebär även förenklingar på stiftsnivå.

Kontraktsutredning m.m.

Utskottet finner kyrkostyrelsens motiveringar, att tillsätta en utredning om kontraktets ställning och uppgifter samt om domprosten ställning m.m., är välmotiverade. Utskottet har tagit del av de fastställda utredningsdirektiven och antecknar att utredaren i den del som avser domprostens ställning m.m. ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 januari 2013. I den del som avser kontraktets ställning m.m. ska redovisning ske senast den 15 januari 2014.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har i TU 2012:2y uttalat att kontraktsutredningen är nödvändig i frågor som gäller kontraktens ställning och uppgifter. I sitt yttrande framför man att förutsättningarna för kontraktsprostens tillsynsuppgifter som "biskopens förlängda arm" i hög grad påverkas av lokala strukturförändringar i storstadsregionerna.

Stiftens ansvar för församlingarnas förvaltning

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om stiftens ansvar för församlingarnas förvaltning.

Utskottet tillstyrker förslaget att stiftens främjande och tillsyn även ska avse förvaltningen hos pastorat och församlingar. Utskottet finner kyrkostyrelsens motiveringar väl avvägda. Utskottet vill i sammanhanget även lyfta fram vad som uttalats av Tillsyns- och uppdragsutskottet i TU 2012:2y. Där uttalas bland annat att kyrkoordningen ger och bara kan ge vissa ramar för tillsynsuppdraget. Tillsyns- och uppdragsutskottet konstaterar att det kommer krävas ett fortsatt arbete i stiftens och ett erfarenhetsutbyte mellan stiftens ifråga om hur uppdraget ska fullföljas.

Stiftens ansvar för kyrkobyggnader

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2012:44.

Kyrkostyrelsen har klargjort att en utredning ska tillsättas angående det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaden. Denna ska också innehålla en översyn av utjämnningssystemet. Avsikten är att återkomma till kyrkomötet med förslag år 2016.

Ekonomi- och egendomsutskottet har i sitt yttrande 2012:1y yttrat sig över skrivelsen samt motion 2012:44. Ekonomi- och egendomsutskottet anför med anledning av motion 2012:44 att man förutsätter att den föreslagna utredningen får ett brett utredningsmandat. Man konstaterar vidare att det är olämpligt att i detta skede lämna särskilda instruktioner till utredningen på det sätt som föreslås i motion 2012:44. Ekonomi- och egendomsutskottet föreslår därför att motionen avslås. Organisationsutskottet delar denna bedömning och föreslår att motion 2012:44 avslås.

Administrativ samverkan

Utskottet noterar med tillfredsställelse att arbetet med de gemensamma systemen och med administrativ samverkan ska intensifieras i nära samverkan med stiftens. Kyrkostyrelsens redogörelse för det redan inledda arbetet med utveckling av gemensamma lösningar är positivt och visar att församlingar, stift och nationell nivå arbetar aktivt för ökad administrativ samverkan vilken syftar till att frigöra resurser till den grundläggande uppgiften.

Ändringar i 24 kap. i kyrkoordningen

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller kyrkostyrelsens förslag om ändringar i 24 kap. i kyrkoordningen.

Utskottet tillstyrker på de av kyrkostyrelsen angivna grunderna kyrkostyrelsens förslag.

Uppsala den 28 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Anders Björkman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Carola Björkman, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 52.

Carin Åblad Lundström

Reservation 2

Det finns många goda tankar och principer med kyrkostyrelsen förslag på nya strukturer men dessa måste bedömas utifrån hela verkligheten och dess praktiska konsekvenser.

Till skillnad från andra flerpastoratssamfälligheter som ska avskaffas enligt utskottets förslag anser jag att undantag bör ges i kyrkoordningen för Göteborgs kyrkliga samfällighet. Tills vidare bör alltså denna flerpastoratssamfällighet få kvarstå och förändras utifrån egen tidsplan och med hänsyn till kommande utredningar samt eventuella förändringar inom t.ex. begravningsområdet.

Samfälligheten som har en lång historia från 1883 kan med sin ekonomiska utjämnande funktion bedriva ett viktigt arbete med sjukhuskyrka, skol- och högskolearbete, familjerådgivning, diakonalt stöd m.m. Dessutom finns upparbetad fastighetsförvaltning, IT-stöd, begravningsverksamhet mm. I kyrkonämnden finns två av församlingarnas kyrkoherdar representerade.

Kombinationen av flera faktorer gör tillsammans situationen speciell för Göteborg. Det handlar om Göteborgs storlek och dess segregerade befolkning, antalet församlingar och kyrkotillhöriga, att det finns en domkyrka med domprost samt en unik lösning för den icke-territoriella Tyska församlingen.

Ingen organisationsform är perfekt men mitt intryck är att de två alternativen att dela upp samfälligheten på flera pastorat eller ha ett enda pastorat riskerar att göra mera skada än nytta i jämförelse med nuvarande organisation, såväl ekonomiskt som pastoralt.

I utskottet har det ventilerats om eventuella merkostnader för framtida kyrkval om ett undantag ges längre än 2017. En tanke är att dessa delvis kan undvikas om direkta val införs till enbart ett samfälliga kyrkofullmäktige, som i sin tur utser församlingsråd på samma sätt som i andra en- och flerförsamlingspastorat. Detta

skulle kyrkostyrelsen kunna överväga och eventuellt lägga fram förslag om ändringar så att stora merkostnader kan undvikas.

O 2012:2

Med anledning av första att-satsen i motion 2012:42 av Staffan Holmgren har Kyrkorättsutskottet yttrat att man inte kan ha ett undantag i en övergångsbestämmelse. Därför yrkar jag :

1. Kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta bestämmelser i kyrkoordningen om ett undantag för Göteborgs kyrkliga samfällighet
2. Kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att överväga möjligheten av införande av endast ett direktval till Göteborgs kyrkliga samfällighet vid valet 2017.

Daniel Tisell

Särskilt yttrande

Med anledning av utskottets förslag till kyrkomötesbeslut rörande motion 2012:52.

Kristdemokraterna i Svenska kyrkan har vid olika tillfällen framfört kritiska synpunkter och alternativa lösningar på flera punkter i de frågor som belyses i Strukturutredningen – Närhet och samverkan. Vi har sett det angeläget att delta i diskussionen i olika remissorgan, i kyrkostyrelsen och i utskottets arbete för att påverka utformningen av det slutgiltiga betänkandeförslaget. Vi har tillsammans med andra lyckats åstadkomma förändringar till det bättre på ett antal punkter. Framförallt säkerställs med förslaget församlingarnas medlemmars möjlighet att bli delaktiga i tillsättandet av församlingsråden.

Undertecknad vill dock markera KR:s principiella ståndpunkt när det gäller några frågor.

Vi anser att församlingen är kyrkans grundläggande enhet samt att val till församling därför bör ske i direkta val. Vi hade önskat att förslaget från kyrkostyrelsen hade möjliggjort detta men i rådande läge ställer jag mig bakom utskottets betänkande.

Irene Oskarsson

Bilaga 1A

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att andra avdelningen ska upphöra att gälla,

dels att 37 och 42 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 21 §, 36 kap. 3 §, 38 kap. 9–12⁴ och 67 §§, 47 kap. 12 och 13 §§ samt 48 kap. 5 §⁵ ska upphöra att gälla och att rubrikerna före 38 kap. 9–12 och 67 §§ och 47 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken före 41 kap. 4 § ska placeras före den nya 41 kap. 3 a §,

dels att 48 kap. 6 § ska betecknas 48 kap. 5 § och 48 kap. 7 § ska betecknas 48 kap. 6 §⁶,

dels att 6 kap. 4 §, 7 kap. 6, 8, 11, 14 och 15 §§, 8 kap. 2, 13–14 a, 16–17, 20 och 23 §§, 9 kap. 1 och 2, 2 c, 7 och 8 samt 12 §§, 11 kap. 8 a och 14 §§, 12 kap. 3 a och 12–13 a §§, 16 kap. 2 §, 17 kap. 3 och 6–9 §§, 18 kap. 6 §, 20 kap. 6 §, 24 kap. 4 §, 26 kap. 3 §, 29 kap. 6 §, 33 kap. 2, 4–6 och 9–11 §§, 34 kap. 2, 6, 12 och 16 §§, 35 kap. 10 §, 36 kap. 1 och 2 samt 4–6 §§, 38 kap. 3–5, 7 och 8, 21–26, 33 och 34, 48, 50, 53, 56, 59, 63, 65, 69–71, 88 och 90–92 §§, 40 kap. 2, 4, 7 och 8 §§, 43 kap. 6 och 7 §§, 44 kap. 1 och 7 a §§, 46 kap. 2 §, 47 kap. 1 §, 48 kap. 1 och 4 §§, 53 kap. 12 §, 56 kap. 7 §, 57 kap. 1, 5–10 och 20 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna före 7 kap. 6, 14 och 15 §§, 38 kap. 8, 62, 64, 66, 69–71 §§ och 57 kap. 1 § samt rubrikerna till 47 och 48 kap. ska ha följande lydelse,

dels att andra stycket i inledningen till 17 kap., tredje stycket i inledningen till 26 kap. och första stycket i inledningen till åttonde avdelningen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny andra avdelning, nya 37 och 42 kap., sex nya paragrafer, 7 kap. 14 a §, 22 kap. 2 a §, 23 kap. 1 a §, 24 kap. 1 a §, 40 kap. 9 § och 41 kap. 3 a §, och nya rubriker före 7 kap. 14 a §, 23 kap. 1 a §, 24 kap. 1 a och 4 §§ samt 40 kap. 9 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse⁷

Andra avdelningen: Församlingarna

Inledning

Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och

4 Beslutet att 38 kap. 11 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:6.

5 Beslutet att 48 kap. 5 § ska upphöra att gälla avser paragrafen i dess lydelse enligt SvKB 2011:2.

6 Dessa ändringar av beteckningar avser de två paragraferna enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

7 I högerspalten har även de ändringar som kyrkostyrelsen föreslår i årets övriga kyrkomötesskrivelser tagits med.

fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

Svenska kyrkan har en rikstäckande indelning i territoriella församlingar som pastorala områden. Församlingen är samtidigt en gemenskap av de människor som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Det finns även icke-territoriella församlingar. Flera församlingar kan samverka i ett pastorat.

Församlingen har lokal självstyrelse men är samtidigt en del av ett stift och Svenska kyrkan som trossamfund. Delaktigheten i de döptas och troendes allmänna prästadöme förenar alla i församlingen, vigda och icke vigda. Alla har tillsammans ansvaret för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Den demokratiska organisationen och kyrkans ämbete eller vigningstjänst har gemensamt ansvar för att bedriva en verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. För varje församling finns ett kyrkoråd eller ett församlingsråd som församlingens styrelse och en kyrkoherde med ansvar för ledning, samordning och tillsyn.

Kyrkans verksamhet bärs således organisatoriskt upp såväl av alla kyrko-tillhörigas, och särskilt de förtroendevaldas, ansvarstagande inom den demokratiska organisationen som av ansvarstagandet hos dem som är vigda till uppdragen inom kyrkans vigningstjänst. Det är inte två helt skilda former av ansvar. De förtroendevalda och andra som tillhör kyrkan har tillsammans med dem som innehar vigningstjänsten del i det gemensamma uppdraget att förkunna det kristna budskapet. Tillsammans har de också ansvar för det demokratiska beslutsfattandet och för besluten.

2 kap. Församlingens uppdrag

Församlingens uppgifter

1 § Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst.

Församlingen får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Församlingen ska anställa och avlöna den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.

2 § Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

3 § Föreskrifter om församlingens ansvar för begravningsverksamheten finns i begravningslagen (1990:1144).

4 § En församling ska behandla dem som tillhör församlingen lika om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Pastorat

5 § Flera församlingar kan samverka i ett pastorat som då utgör en kyrklig samfällighet.

Pastoratet har som pastoralt område det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift.

Pastoratet har det ekonomiska ansvaret för alla församlingens uppgifter och fullgör uppgifterna enligt 1 § tredje och fjärde styckena samt 2–4 §§.

Församlingsinstruktion

- 6 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion som anger hur församlingen fullgör sin grundläggande uppgift. När flera församlingar samverkar i ett pastorat har de en gemensam församlingsinstruktion.
Närmare bestämmelser om församlingsinstruktionen finns i 57 kap.

Ansvarsfördelningen

- 7 § Kyrkofullmäktige utövar beslutanderätten i en församling eller, när flera församlingar bildar ett pastorat, i pastoratet. Närmare bestämmelser om kyrkofullmäktige finns i 3 kap.
Av kyrkoordningen framgår att kyrkoherden och kyrkorådet beslutar i vissa frågor.
- 8 § Kyrkorådet är styrelse i en församling som inte ingår i ett pastorat och i ett pastorat.
Församlingsrådet är styrelse i en församling som ingår i ett pastorat.
Det finns närmare bestämmelser om kyrkorådet och församlingsrådet i 4 kap.
- 9 § Kyrkoherden leder all verksamhet i församlingar och pastorat.
Det finns närmare bestämmelser om kyrkoherden i 5 kap och i 34 kap. 1, 2 och 9 §§.
- 10 § För det ekonomiska ansvaret för kyrkobyggnaderna i Visby stift får det finnas en samfällighet som omfattar samtliga församlingar i stiftet. En sådan samfällighet får ändras eller upplösas genom beslut av stiftsstyrelsen om samtliga församlingar i stiftet har samtyckt till det eller om det finns synnerliga skäl.
Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om en sådan samfällighet.

Den kyrkliga beredskapen

- 11 § Församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet ska vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under kris och höjd beredskap.

Svenska kyrkan i utlandet

- 12 § Svenska kyrkan i utlandet omfattar utlandsförsamlingar och övriga utlandsverksamheter. Kyrkostyrelsen beslutar vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas.
Inom Svenska kyrkan i utlandet gäller kyrkoordningens bestämmelser bara om det är särskilt angivet.
- 13 § För varje utlandsförsamling ska det finnas en församlingsordning. Beslut om församlingsordningen fattas av församlingens beslutande organ. I för-

samlingsordningen ska alltid finnas bestämmelser om vilka av kyrkoordningens bestämmelser som gäller för församlingen, om församlingstillhörighet samt om rösträtt och valbarhet i församlingen.

En församlingsordning för en viss församling ska för att gälla vara fastställd av kyrkostyrelsen efter att Domkapitlet i Visby stift har getts tillfälle att yttra sig.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om församlingsordningen.

3 kap. Kyrkofullmäktige

1 § Kyrkofullmäktige är högsta beslutande organ i en församling som inte ingår i ett pastorat.

Om flera församlingar samverkar i ett pastorat är kyrkofullmäktige pastoratets högsta beslutande organ. Det som sägs i detta kapitel om församlingen ska då gälla pastoratet.

Kyrkofullmäktiges uppgifter

2 § Kyrkofullmäktige beslutar i principiella ärenden och i ärenden som på annat sätt är av större vikt, främst

1. godkännande av församlingsinstruktionen
2. mål och riktlinjer för verksamheten,
3. budget, kyrkoavgift och andra viktiga ekonomiska frågor,
4. val av ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsråd och valnämnden,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ersättning till förtroendevalda och revisorer, samt
7. fastställande av årsredovisningens resultat- och balansräkning samt
8. ansvarsfrihet.⁸

Kyrkofullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i kyrkoordningen.

3 § Kyrkofullmäktige får uppdra åt kyrkorådet att i fullmäktiges ställe fatta beslut i ett visst ärende eller vissa grupper av ärenden.

Sådana ärenden som avses i 2 § får dock inte delegeras.

Val av kyrkofullmäktige

4 § Kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i församlingen.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 34 § första stycket.

8 2 § anpassad enligt lydelsen i SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

Antalet ledamöter och ersättare

- 5 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige.
- Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst
- 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,
 - 25 i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,
 - 35 i församlingar med över 20 000 röstberättigade.
- Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i fullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.
- Med röstberättigad i andra stycket avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret.
- 6 § Om kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter ska ändras, ska beslutet för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret.
- Om indelningsdelegerade enligt 37 kap. 29 § beslutar om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige ska beslutet vara anmält till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. Om inte en sådan anmälan har gjorts ska stiftsstyrelsen fatta beslut om antalet ledamöter.

Mandatperiodens längd

- 7 § Ledamöter och ersättare ska väljas för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Ordförande

- 8 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller flera vice ordförande.
- Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

När sammanträdena ska hållas

- 9 § Kyrkofullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden ska hållas.
- Sammanträde ska också hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller när ordföranden anser att det behövs.
- 10 § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkofullmäktige välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret.

Hur sammanträdena kungörs

- 11 § Ordföranden utfärdar en kungörelse om när kyrkofullmäktige ska sammanträda. Kungörelsen ska innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet samt uppgifter om de ärenden som ska behandlas.
- 12 § Kungörelsen ska anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den ska inom samma tid också lämnas till varje ledamot och ersättare på ett lämpligt sätt.

- 13 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i 12 §, ska kungörelsen med uppgifter om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom ska kungörelsen på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare så att den kan antas nå dem inom samma tid.

Ersättarnas tjänstgöring

- 14 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.
- 15 § Ersättarna ska tjänstgöra enligt den ordning som är bestämd att gälla mellan dem.
En ersättare som redan har börjat tjänstgöra har dock företräde oberoende av turordning.
En ersättare som måste avbryta tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende, får åter tjänstgöra sedan det ärendet har handlagts.
- 16 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har inträtt i hans eller hennes ställe.
En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv, får inte tjänstgöra igen under samma dag.

Beslutförhet

- 17 § Kyrkofullmäktige får handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.
Om en ledamot är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta även om antalet närvarande ledamöter på grund av jävet inte uppgår till mer än hälften.

Jäv

- 18 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv eller ledamotens make, sambo, förälder, barn, syskon, någon annan närstående eller något ledamoten närstående intresse.
- 19 § Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne, ska självant ge det till känna.
Om det har uppkommit en fråga om jäv mot någon och någon ersättare inte har trätt i hans eller hennes ställe, ska kyrkofullmäktige snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om kyrkofullmäktige inte är beslutfört utan honom eller henne och man inte tillräckligt snabbt kan tillkalla någon annan.
Beslutsprövning av en jävsfråga får endast begäras i samband med att man begär beslutsprövning av det beslut genom vilket fullmäktige har avgjort ärendet.

Rätten för kyrkoherden och andra att delta

20 § Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten vid kyrkofullmäktiges sammanträden samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Kyrkofullmäktige får bestämma att också andra ska ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

Ärendena i kyrkofullmäktige

21 § Kyrkofullmäktige ska besluta i ärenden som har väckts av

1. kyrkorådet,
2. en ledamot genom en motion,
3. kyrkostyrelsen, stiftsstyrelsen eller domkapitlet, eller
4. revisorerna, om det gäller ett ärende som har samband med deras uppdrag.

Beredning

22 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av kyrkorådet. Om ärendet särskilt angår en församling i ett pastorat ska församlingsrådet ha beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

I kyrkorådets beredning ska ingå en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ärendet.

23 § Kyrkofullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning.

Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet, får fullmäktige också utan beredning, besluta att den förtroendevalda personens uppdrag ska återkallas enligt 33 kap. 11 §.

24 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

25 § Kyrkofullmäktige får hålla val samt besluta om antalet ledamöter och ersättare i kyrkorådet, församlingsrådet och valnämnden utan föregående beredning.

26 § En motion bör beredas inom sådan tid, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta anmälas till fullmäktige vid ett sammanträde inom samma tid. Fullmäktige ska då också underrättas om vad som dittills kommit fram vid beredningen. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Bordläggning

27 § Ett ärende ska bordläggas, om minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna begär det. Det krävs dock att mer än hälften av de närvarande ledamöterna är ense om det för att bordlägga ett val eller ett tidigare bordlagt ärende.

Ett bordlagt ärende ska behandlas på kyrkofullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat.

Offentlighet vid sammanträdena

28 § Sammanträdena med kyrkofullmäktige ska vara offentliga.

O 2012:2
Bilaga 1A

Ordningen vid sammanträdena

29 § Ordföranden leder kyrkofullmäktiges sammanträden och ansvarar för ordningen vid sammanträdena. Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse.

Hur ärendena avgörs

30 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att det inte har kungjorts enligt 11–13 §§, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

31 § När överläggningen är avslutad lägger ordföranden fram förslag till beslut. Varje förslag ska utformas så att det kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med ett klubbslag, om inte någon ledamot begär omröstning.

32 § Om en ledamot begär omröstning, ska den ske öppet, utom i ärenden som gäller val.

33 § Vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om.

34 § Vid lika antal röster är ordförandens röst utslagsgivande.
I ärenden som gäller val fattas beslutet dock genom lottning.

Reservation

35 § Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Reservationen ska anmälas innan sammanträdet har avslutats. Om ledamoten vill utveckla reservationen närmare, ska den avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

Protokollet

36 § Vid kyrkofullmäktiges sammanträden ska protokoll föras på ordförandens ansvar.

37 § Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort vid sammanträdet och vilka ärenden som kyrkofullmäktige har handlagt.

38 § Protokollet ska för varje ärende redovisa

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
4. vilka beslut som har fattats,
5. vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar,
6. vilka reservationer som har anmälts mot besluten, och
7. särskild mening enligt 20 §.

- 39 § Ett protokoll ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet på det sätt som kyrkofullmäktige har bestämt.
- 40 § Senast på andra dagen efter justeringen ska denna tillkännages på församlingens anslagstavla.
Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt och vilken dag som det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort innan tiden för att överklaga har gått ut.
En uppgift om vilken dag tillkännagivandet anslogs ska tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

4 kap. Kyrkoråd och församlingsråd

KYRKORÅD

Allmänt

- 1 § Av 2 kap. 8 § framgår att det i varje församling som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat ska finnas ett kyrkoråd som styrelse.

Kyrkorådets uppgifter

- 2 § Kyrkorådet ska ha omsorg om församlingslivet och har gemensamt med kyrkoherden ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.
- 3 § Kyrkorådet ska uppmärksamta följande frågor som kan inverka på församlingens eller pastoratets ekonomiska ställning.
Kyrkorådet ska fastställa en arbetsordning för sitt arbete.⁹
- 4 § Kyrkorådet ska
1. bereda ärenden som ska handläggas av kyrkofullmäktige,
 2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och förvalta församlingens och pastoratets egendom,
 3. verkställa kyrkofullmäktiges beslut om detta inte har uppdragits åt någon annan, och
 4. fullgöra de uppgifter i övrigt som anges i kyrkoordningen och i bestämmelser beslutade med stöd av kyrkoordningen.
- Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Val av kyrkoråd

- 5 § Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i kyrkorådet. Antalet bestämmer fullmäktige. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.
Antalet ersättare ska vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

⁹ Andra stycket enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

6 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

7 § Kyrkoherden har, även om han eller hon inte är ledamot, rätt att närvara vid sammanträden med ett organ till vilket kyrkorådet har delegerat beslutanderätt eller givit uppdrag att bereda kyrkorådets ärenden. Kyrkoherden har rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt att få sin mening antecknad i protokollet (*särskild mening*).

Mandatperiod

8 § Ledamöterna och ersättarna ska väljas för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

När uppdragen upphör efter omval

9 § Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan nomineringsgrupperna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och ersättare i kyrkorådet som har valts av fullmäktige, två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, ska fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och ersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

Fyllnadsval

10 § Om en vald ledamot eller ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om en ledamot har utsetts vid ett proportionellt val inträder i stället en ersättare enligt den turordning som har bestämts för ersättarna.

Ordförande

11 § Kyrkofullmäktige ska bland kyrkorådets valda ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

12 § Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet utser rådet en annan vald ledamot att vara ordförande för det tillfället.

Om ordföranden för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får rådet utse en annan vald ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra hans eller hennes uppgifter under denna tid.

När sammanträdena ska hållas

13 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

Sammanträden ska även hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller kyrkoherden begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Det nyvalda kyrkorådet får sammanträda under valåret för att välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret.

Ersättarnas tjänstgöring

- 14 § I fråga om ersättarnas tjänstgöring i kyrkorådet tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 14–16 §§ om ersättarnas tjänstgöring i kyrkofullmäktige.
Ersättarna får närvara vid rådets sammanträden.

Beslutförhet

- 15 § Kyrkorådet får handlägga ärenden bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Jäv

- 16 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som rör ledamoten eller ledamotens make, sambo, förälder, barn, syskon, någon annan närstående eller något ledamoten närstående intresse.
Detsamma gäller om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till ledamotens opartiskhet i ärendet.
I fråga om jäv i övrigt tillämpas bestämmelsen i 3 kap. 19 §. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkorådet.

- 17 § Bestämmelserna i 16 § gäller även anställda och andra personer som på kyrkorådets uppdrag handlägger ett ärende.

Ärendenas avgörande och protokollet

- 18 § Följande bestämmelser om kyrkofullmäktige ska tillämpas på kyrkorådet:
- 3 kap. 31 § om ordförandens förslag och om beslut,
 - 3 kap. 32 och 33 §§ om omröstning,
 - 3 kap. 34 § om ordförandens utslagsröst och lottning,
 - 3 kap. 35 § om reservation,
 - 3 kap. 36 § om ordförandens ansvar för protokollet,
 - 3 kap. 37 och 38 §§ om protokollets innehåll,
 - 3 kap. 39 § om protokollets justering, och
 - 3 kap. 40 § om tillkännagivande av protokollsjustering.
- Vid tillsättning av en befattning tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 32 § om slutna omröstning och i 3 kap. 34 § om lottning.

Kyrkvärdar

- 19 § Församlingens kyrkoråd eller, om församlingen ingår i ett pastorat, församlingsrådet väljer kyrkvärdar för mandatperioden. Till kyrkvärd får den väljas som
1. tillhör Svenska kyrkan,
 2. är döpt, och
 3. har fyllt 16 år.
- Minst två av kyrkvärdarna ska alltid vara ledamöter eller ersättare i församlingens kyrkoråd eller i församlingsrådet. Ingen får vara kyrkvärd i mer än en församling samtidigt.

- 20 § Av 2 kap. 8 § framgår att det i varje församling som ingår i ett pastorat ska finnas ett församlingsråd som styrelse.

Församlingsrådets uppgifter

- 21 § Församlingsrådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Val av församlingsråd

- 22 § Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i församlingsrådet. Antalet bestämmer kyrkofullmäktige. Antalet valda ledamöter får inte vara mindre än fyra.

Antalet ersättare ska vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

- 23 § Det nyvalda kyrkofullmäktige ska inför val av församlingsråd genomföra ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte som säkerställer församlingens inflytande. Vid ett sådant möte nominerar församlingens röstberättigade medlemmar kandidater till församlingsrådet.

Kyrkoherden som ledamot

- 24 § Kyrkoherden är ledamot i församlingsrådet. Bestämmelser om kyrkoherdens rätt att i sitt ställe utse en annan präst som ledamot finns i 5 kap.

Mandatperiod

- 25 § Kyrkofullmäktige beslutar för vilken tid församlingsrådet ska väljas. Valet får dock inte avse längre tid än fyra år. Ett nytt församlingsråd ska alltid väljas från och med den 1 januari året efter valåret.

Ordförande

- 26 § Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna välja en ordförande och församlingsrådet en vice ordförande. Kyrkofullmäktige får uppdra åt församlingsrådet att även välja ordförande.

Hänvisningsbestämmelser

- 27 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på församlingsrådet:

- 9 § om när uppdragen upphör efter omval,
- 10 § om fyllnadsval,
- 12 § om tillfällig ordförande,
- 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 15 § om beslutförhet,
- 16 och 17 §§ om jäv, och
- 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Tillkännagivande om protokollsjustering ska anslås på församlingens anslagstavla eller, om församlingen inte har en egen anslagstavla, på pastoratets anslagstavla.

5 kap. Kyrkoherden

- 1 § Av 2 kap. 9 § framgår att det i en församling och i ett pastorat ska finnas en kyrkoherde som leder verksamheten.
- 2 § Kyrkoherden ska utifrån avgivna vigningslöften och på eget ansvar fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.
Kyrkoherden har gemensamt med kyrkorådet ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd.
Kyrkoherden har ansvar för tillsyn över all verksamhet utifrån Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.
- 3 § Uppdraget som kyrkoherde utövas av den som är anställd eller vikarierar som kyrkoherde i församlingen eller pastoratet.
Domprosten är kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen.
- 4 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning övriga präster i församlingen eller pastoratet ska träda in som vikarierande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster, som enligt kyrkorådets beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.
Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet vikarie.
För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen.
- 5 § En vikarie för domprost, som enligt 4 § tredje stycket utses av stiftsstyrelsen, ska under vikariatet även fullgöra domprostens uppgifter enligt 7, 9, 26 och 40 kap.
- 6 § Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Förordnandet ska avse den tid för vilken övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underrätta församlingsrådets ordförande om förordnandet.
Om en präst som har utsetts enligt första stycket är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde ska kyrkoherden tjänstgöra i stället.
En kyrkoherde som tillträder i ett pastorat får återkalla ett förordnande som givits av den tidigare kyrkoherden enligt första stycket.

6 kap. Stiftets uppdrag

Stiftets uppgifter

4 § Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. <i>Detta sker genom att stiftet erbjuder utbildning och fortbildning samt genom andra insatser.</i> Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.	4 § Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. <i>Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar och pastorat och ha tillsyn över förvaltningen.</i>

Det finns särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om övriga uppgifter som stiftet, biskopen, domkapitlet och stiftsstyrelsen ska fullgöra.

För sina uppgifter ska stiftet anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet samt anställa och avlöna personal.

Stiftet ska anställa och avlöna den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet.

O 2012:2
Bilaga 1A

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

Hur bestämmelserna om kyrko-fullmäktige m.m. i församlingar ska tillämpas på stiftsfullmäktige

- 6 § I fråga om stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 10–44 §§ om kyrko-fullmäktige i en församling.
- Då ska följande gälla:
1. Bestämmelserna om församlingen, kyrkorådet och nämnder ska i stället avse stiftet, stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
 2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på stiftets anslagstavla.
 3. Bestämmelserna i 3 kap. 23 § och 3 kap. 41 § 7 om kyrkoherden ska i stället avse biskopen eller domprosten.
 4. För ersättarnas tjänstgöring i stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 38 kap. 82 §.

Hur bestämmelserna om kyrko-fullmäktige m.m. ska tillämpas på stiftsfullmäktige

- 6 § I fråga om stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 7–40 §§ om kyrkofullmäktige.
- Då ska följande gälla:
1. Bestämmelserna om församlingen och kyrkorådet ska i stället avse stiftet och stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
 2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på stiftets anslagstavla.
 3. Bestämmelserna i 3 kap. 20 § och 3 kap. 38 § 7 om kyrkoherden ska i stället avse biskopen eller domprosten.
 4. För ersättarnas tjänstgöring i stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 38 kap. 82 §.
- Utöver vad som följer av hänvisningen till 3 kap. 21 § får även en av stiftsfullmäktige tillsatt nämnd väcka ett ärende i fullmäktige.*
- Stiftsstyrelsen ska alltid få tillfälle att yttra sig över ett ärende som har beretts av en nämnd.*

STIFTSSTYRELSEN OCH NÄMNDERNA

- 8 § Stiftsstyrelsen ska leda och samordna stiftets förvaltning och ha tillsyn över nämndernas verksamhet.

Stiftsstyrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftets ekonomiska ställning.

Stiftsstyrelsen ska också göra de framställningar som behövs till stiftsfullmäktige och nämnder liksom till andra kyrkliga organ

Stiftsstyrelsen ska också göra de framställningar som behövs till stiftsfullmäktige och nämnder liksom till andra kyrkliga organ.

samt statliga och kommunala myndigheter.

Stiftsstyrelsen ska fastställa en arbetsordning för sitt arbete.¹⁰

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och *anställda och* från domkapitlet samt från församlingar och *samfälligheter*.

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. *Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*

När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder, från domkapitlet samt från församlingar och *pastorat*.

Ordförandeskapet

- 14 § Biskopen är ordförande i stiftsstyrelsen. *Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige* en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen som vice ordförande.

I Uppsala stift är biskopen i Uppsala stift stiftsstyrelsens ordförande.

Ordförande

- 14 § Biskopen är ordförande i stiftsstyrelsen. *Stiftsfullmäktige väljer bland ledamöterna* en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen som vice ordförande.

Nämnder

- 14 a § *Stiftsfullmäktige får tillsätta de nämnder som behövs för sådana uppgifter som annars fullgörs av stiftsstyrelsen.*

Stiftsfullmäktige väljer ledamöter och ersättare i en nämnd till det antal som fullmäktige bestämmer. Fullmäktige ska bland ledamöterna välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Tiden för ordförandeuppdragen beslutas av fullmäktige.

Stiftsfullmäktige ska fastställa ett reglemente med närmare bestämmelser om en nämnds verksamhet.

Biskopen har rätt att närvara vid en nämnds sammanträden och delta i överläggningarna,

¹⁰ Fjärde stycket enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet (särskild mening). När biskopen är förhindrad har domprosten samma rätt.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd i församlingar tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder

- 15 § Följande bestämmelser om kyrkorådet *i en församling* ska tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder:
- 4 kap. 14 a § om vad som sker efter ett omval eller en ny sammanräkning,
 - 4 kap. 15 § om fyllnadsval,
 - 4 kap. 17 § första stycket om tillfällig ordförande,
 - 4 kap. 18 § om när sammanträdena skall hållas,
 - 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
 - 4 kap. 20 § om beslutförhet,
 - 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv,
 - 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll,
 - 4 kap. 25 § om tillsättning av nämnder, och
 - 4 kap. 26 § om närvarorätt vid sammanträden.

Då skall följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrko-fullmäktige, kyrkoråd *och nämnder* ska avse stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och stiftets nämnder.
2. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden ska avse biskopen och, när han eller hon har förhinder, domprosten.
3. Kungörelser och *tillkännagivande* ska anslås på stiftets anslagstavla.
4. Stiftsstyrelsen och nämnderna får begära upplysningar från kyrkoråden, *kyrkonämnderna* och *pastoratsnämnderna*, när det behövs för att stiftsstyrelsen och nämnderna ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder

- 15 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på stiftsstyrelsen och stiftets nämnder:
- 4 kap. 7 § om närvarorätt vid sammanträden,
 - 4 kap. 9 § om vad som sker efter ett omval eller en ny sammanräkning,
 - 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
 - 4 kap. 12 § första stycket om tillfällig ordförande,
 - 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
 - 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
 - 4 kap. 15 § om beslutförhet,
 - 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
 - 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Då ska följande gälla:

1. Bestämmelserna om kyrko-fullmäktige *och* kyrkoråd ska avse stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.
2. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherden ska avse biskopen och, när han eller hon har förhinder, domprosten.
3. Kungörelser och *tillkännagivanden* ska anslås på stiftets anslagstavla.
4. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från kyrkoråden *och församlingsråden* när det behövs för att stiftsstyrelsen och nämnderna ska kunna fullgöra sina uppgifter.

8 kap. Biskopen

Visitationer

2 § Biskopen ska visitera stiftets församlingar.

Biskopen får också uppdra åt kontraktsprostarna att i biskopens ställe visitera församlingarna i deras kontrakt. Uppdraget kan i särskilda fall ges till en ledamot eller till sekreteraren i domkapitlet.

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och *samfällighet*.

Vid visitationerna ska det föras protokoll som ska lämnas till domkapitlet samt till berörd församling och *berört pastorat*.

Röstberättigade

13 § Vid ett biskopsval, som inte avser befattningen som ärkebiskop eller biskop i Visby stift, har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar, och
3. särskilt utsedda elektorer.

14 § Vid ett val av ärkebiskop har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift,
2. ledamöterna i kyrkostyrelsen,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Uppsala stift eller i någon av dess församlingar, och
4. särskilt utsedda elektorer för Uppsala stift.

14 a § Vid ett val av biskop i Visby stift har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Visby stift eller i någon av dess församlingar i Sverige,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som

13 § Vid ett biskopsval, som inte avser befattningen som ärkebiskop eller biskop i Visby stift, har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av dess församlingar *eller pastorat*, och
3. särskilt utsedda elektorer.

14 § Vid ett val av ärkebiskop har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift,
2. ledamöterna i kyrkostyrelsen,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Uppsala stift eller i någon av dess församlingar *eller pastorat*, och
4. särskilt utsedda elektorer för Uppsala stift.

14 a § Vid ett val av biskop i Visby stift har följande personer rösträtt:

1. domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter,
2. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner i Visby stift eller i någon av dess församlingar *eller pastorat* i Sverige,
3. de som är anställda tills vidare eller minst sex månader som präster eller diakoner för

präster eller diakoner för
utlandsförsamlingarna, och
4. särskilt utsedda elektor.

utlandsförsamlingarna, och
4. särskilt utsedda elektor.

O 2012:2
Bilaga 1A

Hur elektorerna utses

16 § När det gäller val av elektor
utgör varje pastorat en valkrets.

16 § Vid val av elektor utgör varje
församling eller, om försam-
lingen ingår i ett pastorat, varje
pastorat en valkrets.

16 a § Det ska väljas lika många
elektor som det finns röst-
berättigade präster och diakoner
anställda i stiftets församlingar
och anställda pastorsadjunkter
när stiftsstyrelsen beslutar om
tidpunkt för valet.

16 a § Det ska väljas lika många
elektor som det finns röst-
berättigade präster och diakoner
anställda i stiftets församlingar
och *pastorat samt* anställda
pastorsadjunkter när stifts-
styrelsen beslutar om tidpunkt
för valet.

17 § Inom varje pastorat ska det
väljas minst en elektor.
Stiftsstyrelsen ska fördela
övriga elektor mellan
pastoraten. Fördelningen ska
göras i förhållande till antalet
röstberättigade enligt 33 kap. 2 §
i varje pastorat. Antalet röst-
berättigade ska beräknas på
uppgifterna i det register som
avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka
före det att stiftsstyrelsen
beslutar om tidpunkten för valet.
Stiftsstyrelsen ska genast
underrätta *pastoraten* om
beslutet.

17 § Inom *varje församling som inte
ingår i ett pastorat* och varje
pastorat ska det väljas minst en
elektor.
Stiftsstyrelsen ska fördela
övriga elektorsplatser mellan
församlingarna och pastoraten.
Fördelningen ska göras i förhål-
lande till antalet röstberättigade
enligt 33 kap. 2 § i varje *för-
samling som inte ingår i ett
pastorat* och pastorat. Antalet
röstberättigade ska beräknas på
uppgifterna i det register som
avses i 56 kap. 1 § 1 en vecka
före det att stiftsstyrelsen
beslutar om tidpunkten för valet.
Stiftsstyrelsen ska genast
underrätta *de församlingar och
pastorat som ska välja elektor*
om beslutet.

20 § Om ett pastorat består av en
församling, ska elektorerna och
deras ersättare väljas av kyrko-
fullmäktige eller, om det inte
finns något kyrkofullmäktige, av
kyrkorådet.

20 § Kyrkofullmäktige ska välja
elektorerna och deras ersättare.

21 § Om ett pastorat består av två eller flera församlingar, ska elektorerna och deras ersättare väljas av samfällda kyrkofullmäktige.

Om det inte finns samfällda kyrkofullmäktige i pastoratet ska elektorerna och deras ersättare i stället väljas av kyrkoråden gemensamt i pastoratets församlingar.

23 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är *behörig att utses* till ledamot i kyrkofullmäktige i en församling inom pastoratet.

Den som redan har rösträtt vid biskopsvalet är dock inte valbar.

23 § Valbar till elektor och ersättare för elektor är den som är *valbar* till ledamot i kyrkofullmäktige.

9 kap. Domkapitlet

Domkapitlets sammansättning

1 § Domkapitlet ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som är *en i stiftet eller i någon av dess församlingar* anställd präst eller diakon,
4. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
5. tre övriga ledamöter.

1 § Domkapitlet ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som är anställd *som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar eller pastorat*,
4. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
5. tre övriga ledamöter.

För Domkapitlet i Visby stift ska den ledamot som avses i första stycket 3 vara anställd i stiftet eller i någon av stiftets församlingar i Sverige.

Ledamöterna som avses i första stycket 4 och 5 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa.

För biskopen och domprosten som ledamot utses en gemensam ersättare som ska vara präst. För den ledamot som är präst eller diakon utses en ersättare som är präst eller diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är präst ska ersättaren vara diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är diakon ska ersättaren vara präst. För den ledamot som är eller har varit ordinarie domare utses en ersättare som uppfyller samma kvalifikationskrav. För de övriga ledamöterna utses tre ersättare.¹¹

11 Fjärde stycket enligt beslutad lydelse som träder i kraft den 1 jan 2014 (SvKB 2011:9).

- 2 § I Uppsala stift ska domkapitlet bestå av följande ledamöter:
1. ärkebiskopen, som är ordförande,
 2. biskopen i Uppsala stift, som är förste vice ordförande,
 3. domprosten, som är andre vice ordförande,
 4. en ledamot som är *en i stiftet eller i någon av dess församlingar* anställd präst eller diakon,
 5. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
 6. fyra övriga ledamöter.

Ledamöterna som avses i första stycket 5 och 6 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa.

För ärkebiskopen, biskopen och domprosten som ledamot utses två gemensamma ersättare som ska vara präster. För den ledamot som är präst eller diakon utses en ersättare som är präst eller diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är präst ska ersättaren vara diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är diakon ska ersättaren vara präst. För den ledamot som är eller har varit ordinarie domare utses en ersättare som uppfyller samma kvalifikationskrav. För de övriga ledamöterna utses fyra ersättare.¹²

Ny paragraf enligt SvKB 2011:2

- 2 c § Av bestämmelserna i 48 kap. 4 och 5 §§ samt 50 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i domkapitlet inte får vara revisor i *församling eller samfällighet som ligger i det stiftet*, eller i stiftet.

- 2 § I Uppsala stift ska domkapitlet bestå av följande ledamöter:
1. ärkebiskopen, som är ordförande,
 2. biskopen i Uppsala stift, som är förste vice ordförande,
 3. domprosten, som är andre vice ordförande,
 4. en ledamot som är anställd *som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar eller pastorat*,
 5. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
 6. fyra övriga ledamöter.

- 2 c § Av bestämmelserna i 48 kap. 4 § samt 50 kap. 3 § framgår att *en* ledamot eller ersättare i domkapitlet inte får vara revisor i *stiftet*, eller i *en församling eller ett pastorat inom stiftet*.

Omröstningsregler m.m.

- 7 § Om det vid en överläggning i sådana ärenden som anges i 5 § andra och tredje styckena framkommer skilda meningar ska en omröstning ske.

Därvid ska vid överläggningar som avser ärenden om behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst, reglerna om omröstning i brottmål i allmän domstol tillämpas. Vid överläggningar i övriga ärenden enligt första stycket ska i stället reglerna om omröstning i tvistemål tillämpas.

I domkapitlets ärenden i övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

I domkapitlets ärenden i övrigt ska bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

12 Tredje stycket enligt beslutad lydelse som träder i kraft den 1 jan 2014 (SvKB 2011:9).

Protokoll

8 § I fråga om protokoll ska bestämmelserna i 3 kap. 39–41 och 43 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

8 § I fråga om protokoll ska bestämmelserna i 3 kap. 36–39 §§ tillämpas. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla domkapitlet.

Rösträtt vid valet

12 § Rösträtt vid valet har den som innehar en anställning som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar och som är behörig att utöva uppdraget som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Vid valet till Domkapitlet i Visby stift gäller dock följande:

1. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 1 § första stycket 3 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av stiftets församlingar i Sverige. Detsamma gäller den ersättare som ska utses för biskopen och domprosten enligt 1 § fjärde stycket.
2. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 2 a § första stycket 2 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda i Svenska kyrkan i utlandet.

12 § Rösträtt vid valet har den som innehar en anställning som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar *eller* *pastorat* och som är behörig att utöva uppdraget som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Vid valet till Domkapitlet i Visby stift gäller dock följande:

1. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 1 § första stycket 3 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av stiftets församlingar *eller pastorat* i Sverige. Detsamma gäller den ersättare som ska utses för biskopen och domprosten enligt 1 § fjärde stycket.
2. Rösträtt vid valet av den ledamot som avses i 2 a § första stycket 2 och den ledamotens ersättare har de präster och diakoner som är anställda i Svenska kyrkan i utlandet.

11 kap. Kyrkomötet

Jäv

8 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 21 § och 22 § första och andra styckena. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkomötet.

14 § När ett ärende ska avgöras tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§.

Det finns särskilda bestämmelser om beslut i lärofrågor i

8 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 18 § och 19 § första och andra styckena. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkomötet.

14 § När ett ärende ska avgöras tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§.

Det finns särskilda bestämmelser om beslut i lärofrågor i

18 § och om beslut *i* vissa av kyrkoordningens bestämmelser i 19 §.

18 § och om beslut *om* vissa av kyrkoordningens bestämmelser i 19 §.

O 2012:2
Bilaga 1A

12 kap. Kyrkostyrelsen

3 a § Kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av styrelsens beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt.

När det behövs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter får kyrkostyrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftens samt från församlingar och *samfälligheter*.

När det behövs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter får kyrkostyrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftens samt från församlingar och *pastorat*.

Arbetsformer

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet *i en församling* ska tillämpas på kyrkostyrelsen och nämnderna:
– 4 kap. 15 § första och andra styckena om fyllnadsval,
– 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas, och
– 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring.

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på kyrkostyrelsen:
– 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
– 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 a §§ om kyrkofullmäktige *i en församling*.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 39–41 §§ *när det gäller* hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen *eller nämnderna*.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ om kyrkofullmäktige.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ *om* hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd *i en församling* i 4 kap. 22 §. Bestämmelserna om kyrkoråd *ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna*.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens eller nämndernas uppdrag handlägger ett ärende.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 16 §.

Bestämmelserna om *jäv gäller även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens uppdrag handlägger ett ärende*.

16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd

Nämndens sammansättning¹³

- 2 § Överklagandenämnden ska bestå av följande ledamöter:
1. en ordförande som är eller har varit ordinarie domare,
 2. en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktors-examen,
 3. en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området,
 4. en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, och
 5. en övrig ledamot.

Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet.

För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare. För var och en av de övriga fyra ledamöterna ska det finnas två personliga ersättare. Ersättarna ska uppfylla de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. När ordförandens ersättare träder in som ledamot ska han eller hon vara ordförande.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i första stycket 1, 4 och 5 och för deras ersättare.

Av bestämmelserna i 48 kap. 4 och 5 §§, 50 kap. 3 § och 52 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i Överklagandenämnden inte får vara revisor i Svenska kyrkan.

Sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är en jurist som utses av nämnden.

Endast den som har fyllt 18 år, är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara föredragande i Överklagandenämnden.

- 2 § Överklagandenämnden ska bestå av följande ledamöter:
1. en ordförande som är eller har varit ordinarie domare,
 2. en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktors-examen,
 3. en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området,
 4. en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, och
 5. en övrig ledamot.

Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet.

För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare. För var och en av de övriga fyra ledamöterna ska det finnas två personliga ersättare. Ersättarna ska uppfylla de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. När ordförandens ersättare träder in som ledamot ska han eller hon vara ordförande.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i första stycket 1, 4 och 5 och för deras ersättare.

Av bestämmelserna i 48 kap. 4 §, 50 kap. 3 § och 52 kap. 3 § framgår att ledamot eller ersättare i Överklagandenämnden inte får vara revisor i Svenska kyrkan.

Sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är en jurist som utses av nämnden.

Endast den som har fyllt 18 år, är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara föredragande i Överklagandenämnden.

13 I lydelse enligt SvKB 2011:2 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

Inledning

Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud. Kyrkorådet och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling. Prästen, kyrkomusikern, *kyrkovärdena* och den gudstjänstfirande församlingen gestaltar tillsammans varje enskild gudstjänst.

Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud. Kyrkorådet, *församlingsrådet* och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling. Prästen, kyrkomusikern, *kyrkovärdena* och den gudstjänstfirande församlingen gestaltar tillsammans varje enskild gudstjänst.

Huvudgudstjänster

3 § I varje församling ska det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar.

Finns det särskilda skäl får domkapitlet på begäran av en församling i församlingsinstruktionen besluta om undantag från bestämmelserna i första stycket. I ett sådant beslut ska domkapitlet ange vad som i stället ska gälla i fråga om församlingens gudstjänstliv. Om beslutet gäller enstaka tillfällen behöver det inte finnas i församlingsinstruktionen.

6 § Kyrkorådet i en församling får efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker besluta vilka i Den svenska kyrkohandboken angivna former av huvudgudstjänst som utöver högmässa ska användas i församlingen.

7 § En gudstjänst tillsammans med en församling i ett annat kristet trossamfund får firas som huvudgudstjänst om *kyrkorådet* medger det. Innan kyrkorådet fattar ett sådant beslut ska det samråda med församlingens

3 § I varje församling *som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat* ska det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar *om inte domkapitlet för visst tillfälle har medgivit något annat.*

För ett pastorat ska domkapitlet i församlingsinstruktionen besluta vad som ska gälla beträffande huvudgudstjänster i församlingarna.

6 § Kyrkorådet i en församling *eller församlingsrådet* får efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker besluta vilka i Den svenska kyrkohandboken angivna former av huvudgudstjänst som utöver högmässa ska användas i församlingen.

7 § En gudstjänst tillsammans med en församling i ett annat kristet trossamfund får firas som huvudgudstjänst om *församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* medger det. Innan kyrkorådet *eller församlingsrådet*

präster och kyrkomusiker och inhämta tillstånd från domkapitlet.

fattar ett sådant beslut ska det samråda med församlingens präster och kyrkomusiker och inhämta tillstånd från domkapitlet.

- 8 § Kyrkoherden beslutar efter samråd med församlingens kyrkoråd, präster och kyrkomusiker om huvudgudstjänstens uppbyggnad och utformning.

- 8 § Kyrkoherden beslutar efter samråd med församlingens kyrkoråd *eller församlingsråd*, präster och kyrkomusiker om huvudgudstjänstens uppbyggnad och utformning.

Den präst som leder gudstjänsten beslutar vilka av kyrkohandbokens alternativa moment som ska användas.

Gudstjänstplan

- 9 § Kyrkoherden fastställer efter samråd med församlingens kyrkoråd, präster och kyrkomusiker en plan för församlingens gudstjänster.
Vid oenighet mellan kyrkorådet och kyrkoherden om gudstjänstplanen får ärendet föras till domkapitlet för beslut.

- 9 § Kyrkoherden fastställer efter samråd med församlingens kyrkoråd *eller församlingsråd*, präster och kyrkomusiker en plan för församlingens gudstjänster.
Vid oenighet mellan kyrkorådet *eller församlingsrådet* och kyrkoherden om gudstjänstplanen får ärendet föras till domkapitlet för beslut.

18 kap. Gudstjänstböcker

- 6 § I huvudgudstjänsten får vid ett visst tillfälle eller under en viss tid användas någon annan gudstjänstordning eller musik än den som ingår i Den svenska kyrkohandboken och andra psalmer eller församlingssånger än de som ingår i Den svenska psalmboken.

Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av kyrkorådet. Ett sådant beslut ska genast anmälas till domkapitlet.

Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av kyrkorådet *eller församlingsrådet*. Ett sådant beslut ska genast anmälas till domkapitlet.

Om det finns särskilda skäl får domkapitlet ändra eller upphäva kyrkoherdens beslut.

20 kap. Nattvard

Ekumeniskt nattvardsfirande

- 6 § Kyrkoherden får bjuda in den som är behörig att leda nattvardsfirandet i något annat kristet trossamfund att biträda

- 6 § Kyrkoherden får bjuda in den som är behörig att leda nattvardsfirandet i något annat kristet trossamfund att biträda

vid en nattvardsgudstjänst i församlingen. Innan kyrkoherden gör en sådan inbjudan ska han eller hon samråda med församlingens övriga präster, och kyrkorådet ska ge sitt medgivande.

Biskopen får bjuda in den som är behörig att leda nattvarfsfirandet i något annat kristet trossamfund att biträda vid en nattvardsgudstjänst som firas för ett kontrakt eller för stiftet.

vid en nattvardsgudstjänst i församlingen. Innan kyrkoherden gör en sådan inbjudan ska han eller hon samråda med församlingens övriga präster, och kyrkorådet eller församlingsrådet ska ge sitt medgivande.

22 kap. Konfirmation

2 a § Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt att delta i konfirmation, om inte synnerliga skäl hindrar det.

Beslut om rätt att delta i konfirmation fattas av kyrkoherden för den församling där konfirmationen begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt andra stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

23 kap. Vigsel och välsignelsehandlingar

Rätt till vigsel

1 a § Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt till vigsel i Svenska kyrkans ordning, om inte synnerliga skäl hindrar det.

Även när inte någon av de blivande makarna tillhör Svenska kyrkan, får de viga i Svenska kyrkans ordning, om det finns särskilda skäl.

Beslut om rätt till vigsel fattas av kyrkoherden för den församling där vigseln begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt tredje stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

24 kap. Begravning

Rätt till begravningsgudstjänst

1 a § Dödsboet har rätt till begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning när den avlidna tillhörde Svenska kyrkan, om inte synnerliga skäl hindrar det.

Även när den avlidna inte tillhörde Svenska kyrkan får en begravningsgudstjänst firas, om det finns särskilda skäl.

Beslut om rätt till begravningsgudstjänst fattas av kyrkoherden för den församling där gudstjänsten begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Beslut enligt tredje stycket får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.

4 § När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen *bör om möjligt* församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

Begravningsgudstjänst när anhörig saknas

4 § När någon som tillhörde Svenska kyrkan har avlidit och inte har en anhörig som ordnar med begravningen *ska* församlingens kyrkoherde verka för att begravningen sker enligt Svenska kyrkans ordning, om inte särskilda skäl talar mot detta.

26 kap. Sändnings- och mottagningshandlingar

Inledning

Den nyvigda biskopen tas i mottagningsgudstjänsten emot i stiftet av stiftets församlingar. En ny kyrkoherde tas emot som ledare för pastoratets församlingar i en *gemensam* gudstjänst i en av pastoratets kyrkor. På motsvarande sätt bör andra anställda, medarbetare och förtroendevalda tas emot vid en huvudgudstjänst.

Den nyvigda biskopen tas i mottagningsgudstjänsten emot i stiftet av stiftets församlingar. En ny kyrkoherde tas emot som ledare för *församling och pastorat* i en *mottagningsgudstjänst*. I ett pastorat håller församlingarna en *gemensam* gudstjänst. På motsvarande sätt bör andra anställda, medarbetare och förtroendevalda tas emot vid en huvudgudstjänst.

3 § När en kyrkoherde har tillträtt sin tjänst ska kyrkoherden så snart som möjligt *mottagas* i en *för pastoratet* gemensam gudstjänst.

Mottagandet ska ledas av biskopen eller en präst som biskopen utser.

3 § När en kyrkoherde har tillträtt sin tjänst ska kyrkoherden så snart som möjligt *tas emot* i en *mottagningsgudstjänst*. I ett *pastorat* håller församlingarna en gemensam gudstjänst.

O 2012:2
Bilaga 1A

29 kap. Kyrkotillhörighet

Beslut om kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden *i* den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill *och har rätt att* tillhöra en icke-territoriell församling prövas *sådana* frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden *i* den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst *i pastoratet* att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden *för* den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor *om upptagande i kyrkan* av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden *för* den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst *i församlingen eller pastoratet* att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Rösträtt

2 § Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*,
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
4. landet, om det gäller val till kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till

2 § Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i *pastoratet*, om det gäller val till *ett pastorat*,
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
4. landet, om det gäller val till kyrkomötet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till

den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till *samfällda* kyrkofullmäktige i *en samfällighet* endast rösträtt i *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till kyrkofullmäktige i *ett pastorat* endast rösträtt i *det pastorat* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Valbarhet

Nuvarande lydelse

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling,
 2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*, eller
 3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *samfällighet* är hon eller han endast valbar till *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

Enligt SvKB 2011:6

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller

- val till en församling,
2. en församling som ingår i *samfälligheten*, om det gäller val till *en samfällighet*, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *samfällighet* är hon eller han endast valbar till *en samfällighet* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till *samfällda fullmäktige i 38 kap. 12 §, vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a och vid val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a §*

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

- val till en församling *som inte ingår i ett pastorat*,
2. en församling som ingår i *pastoratet*, om det gäller val till *pastoratet eller till en församling i pastoratet*, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till *pastorat* är hon eller han endast valbar till *det pastorat* där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §, *direkta* val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § *och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §*.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

Valbarhetshinder

- 5 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en församling är inte den är inte den som
1. är anställd som biskop,
2. är anställd som kyrkoherde i församlingen,
3. har utsetts att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i *församlingens kyrkoråd*, eller
4. är anställd *hos* församlingen eller *samfällighet i vilken* församlingen ingår och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.
- 6 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i *en samfällighet* är inte
1. *den som* är anställd som biskop,
2. *den kyrkoherde som är ledamot och kyrkoherdens ersättare i samfällighetens*

- 5 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en församling är inte den som
1. är anställd som biskop,
2. är anställd som kyrkoherde i församlingen,
3. har utsetts att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i *ett församlingsråd*, eller
4. är anställd *i* församlingen eller *i det pastorat där* församlingen ingår och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.
Ingen får vara förtroendevald i mer än en församling samtidigt.

- 6 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i *ett pastorat* är inte den som
1. är anställd som biskop,
2. *är anställd som kyrkoherde i pastoratet*, eller
3. är anställd *i pastoratet* och

kyrkonämnd, eller
3. *den som* är anställd hos
samfälligheten och som på grund
av sina uppgifter har en ledande
ställning bland de anställda.

som på grund av sina uppgifter
har en ledande ställning bland de
anställda.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§
gäller följande valbarhets hinder
för förtroendeuppdrag. Hindren
gäller för alla kyrkligt anställda
som har en tjänstgöringsgrad
över 20 procent av heltid för sin
befattning beräknat för en period
på fem månader.
1. Den som är anställd av en
församling är inte valbar till
direkt eller indirekt valt
kyrkoråd eller någon nämnd i
denna församling.
 2. Den som är anställd av *en*
samfällighet är inte valbar till
kyrkonämnden eller någon
annan nämnd i denna
samfällighet. Han eller hon är
inte heller valbar till *något*
kyrkoråd eller någon nämnd i en
församling som ingår i
samfälligheten.
 3. Den som är anställd av ett stift
är inte valbar till stiftsstyrelsen
eller någon av stiftets nämnder.
 4. Den som är anställd på
nationell nivå är inte valbar till
kyrkostyrelsen eller någon
nämnd på nationell nivå.

Bestämmelserna om valbarhets hinder för anställda ska på motsvarande
sätt tillämpas för den som är uppdragstagare.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§
gäller följande valbarhets hinder
för förtroendeuppdrag. Hindren
gäller för alla kyrkligt anställda
som har en tjänstgöringsgrad
över 20 procent av heltid för sin
befattning beräknat för en period
på fem månader.
1. Den som är anställd av en
församling är inte valbar till
församlingens kyrkoråd.
 2. Den som är anställd av *ett*
pastorat är inte valbar till
pastoratets kyrkoråd. Han eller
hon är inte heller valbar till
församlingsrådet i en församling
som ingår i *pastoratet.*
 3. Den som är anställd av ett stift
är inte valbar till stiftsstyrelsen
eller någon av stiftets nämnder.
 4. Den som är anställd på
nationell nivå är inte valbar till
kyrkostyrelsen eller någon
nämnd på nationell nivå.

Uppdragets upphörande

- 10 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget
genast.

Om valbarheten upphör
enbart därför att en förtroende-
vald flyttar gäller följande.

1. En ledamot eller ersättare i
kyrkomötet får behålla sitt
uppdrag under resterande del av
mandatperioden.
2. En ledamot eller ersättare i ett
kyrkoråd *eller någon nämnd* i en
församling får behålla sitt
uppdrag under resterande del av

Om valbarheten upphör
enbart därför att en förtroende-
vald flyttar gäller följande.

1. En ledamot eller ersättare i
kyrkomötet får behålla sitt
uppdrag under resterande del av
mandatperioden.
2. En ledamot eller ersättare i ett
kyrkoråd i en församling *eller i*
ett församlingsråd får behålla sitt
uppdrag under resterande del av

mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

mandatperioden om han eller hon kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling *eller ett annat pastorat*.

11 § Kyrkofullmäktige *eller samfällda kyrkofullmäktige* får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

Första stycket ska på motsvarande sätt tillämpas på stiftsfullmäktige och kyrkomötet.

11 § Kyrkofullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

34 kap. Kyrkans anställda

2 § Församlingar som ingår i ett *flerförsamlingspastorat* har gemensam kyrkoherde och annan personal.

Domkyrkoorganisten är kyrkomusiker för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Domkyrkoorganisten ska vara organist. När en domkyrkoorganist ska anställas ska domkapitlet beredas tillfälle att yttra sig över de sökande.

Domkapitlet ska för andra församlingar än den som avses i andra stycket besluta om den kyrkomusiker som avses i 1 § 3 ska vara organist eller kantor.

2 § Församlingar som ingår i ett *pastorat* har gemensam kyrkoherde och annan personal.

Arbetsgivarorganisation

6 § När en församling, *en samfällighet* eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlem-

6 § När en församling, *ett pastorat* eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlem-

mar i någon avtalsslutande
arbetstagarorganisation.

mar i någon avtalsslutande
arbetstagarorganisation.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ska på motsvarande sätt
företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet.

Tillsättning av domprost

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland
sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre leda-
möter i tillsättningsnämnden.
Domkyrkoförsamlingens
kyrkoråd utser tre ledamöter i
nämnden. Om domkyrkoförsam-
lingen ingår i *ett flerförsamlings-
pastorat* utser i stället *kyrko-
nämnden eller, om en sådan
finns, pastoratsnämnden* tre
ledamöter i nämnden. För
ledamöterna utses lika många
ersättare. Stiftsstyrelsen utser
även en ersättare för biskopen
som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland leda-
möter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om
kyrkorådet *i en församling* ska
tillämpas på tillsättnings-
nämnden:

- 4 kap. 18 § om när samman-
trädena ska hållas,
- 4 kap. 19 § om ersättarnas
tjänstgöring,
- 4 kap. 20 § om beslutförhet,
- 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv,
och
- 4 kap. 23 § om ärendenas
avgörande och protokoll.

Kungörelser och tillkänna-
givanden ska anslås på
pastoratets anslagstavla.

Stiftsstyrelsen utser tre leda-
möter i tillsättningsnämnden.
Domkyrkoförsamlingens
kyrkoråd utser tre ledamöter i
nämnden. Om domkyrkoförsam-
lingen ingår i *ett pastorat* utser i
stället *pastoratets kyrkoråd* tre
ledamöter i nämnden. För
ledamöterna utses lika många
ersättare. Stiftsstyrelsen utser
även en ersättare för biskopen
som ledamot.

Följande bestämmelser om
kyrkorådet ska *i tillämpliga delar
gälla för* tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när samman-
trädena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas
tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutförhet,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv,
och
- 4 kap. 18 § om ärendenas
avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkänna-
givanden ska anslås på *dom-
kyrkoförsamlingens eller, om
domkyrkoförsamlingen ingår i
ett pastorat, pastoratets* anslags-
tavla.

Tjänstebostad

16 § Om församlingen anvisar tjänstebostad åt en kyrkoherde eller komminister
är den som innehar befattningen skyldig att bo i den. Församlingen får om
det finns särskilda skäl medge befrielse från denna skyldighet. Kostnaderna
för bostaden betalas av församlingen. Kyrkoherden eller komministern
erlägger hyra till församlingen.

Ingår församlingen i *en samfällighet* gäller det som sägs i första stycket *samfälligheten* i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 §.

Om församlingen ingår i *ett pastorat* gäller det som sägs i första stycket *pastoratet* i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 5 §.

O 2012:2
Bilaga 1A

Åttonde avdelningen: Församlingstillhörighet och indelning

Inledning

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling *till dem som bor i Sverige. Kyrkans geografiska gränser sammanfaller därför med nationens.* Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns också pastorat, som är kyrkoherdens tjänstgöringsområde, och *samfälligheter för att flera församlingar ska kunna samverka om personal, ekonomi och fastigheter.* Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar några av stiftets församlingar.

Svenska kyrkans uppdrag är att ge vidare evangelium i ord och handling. Svenska kyrkan framträder på lokal nivå som församlingar och på regional nivå som stift. På den lokala nivån finns pastorat *för att flera församlingar ska kunna samverka när de fullgör sin grundläggande uppgift.* Kontraktet är ett utflöde av stiftet och omfattar några av stiftets församlingar.

35 kap. Församlingstillhörighet

10 § Kyrkoherdens beslut enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets och kyrkostyrelsens beslut får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Rätt att överklaga beslutet har

1. den person som ärendet gäller,
2. den icke-territoriella församlingen, och
3. den territoriella församling där personen i fråga är folkbokförd.

Rätt att överklaga beslutet har

1. den person som ärendet gäller,
2. den icke-territoriella församlingen, och
3. den territoriella församling där personen i fråga är folkbokförd *eller pastoratet om den territoriella församlingen ingår i ett pastorat.*

36 kap. Indelningsenheter

1 § Svenska kyrkan är indelad i territoriella församlingar, *pastorat*, kontrakt och stift.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också de icke-territoriella församlingar som framgår av 35 kap. samt *utlandskyrkan* enligt 2 kap. 16 §.

3 § *Den territoriella församlingsindelningen ska omfatta hela landet.*

4 § Ett pastorat består av *en församling (enförsamlingspastorat) eller flera församlingar (flerförsamlingspastorat)*. *Pastoratet utgör tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Varje icketerritoriell församling utgör ett pastorat.*

5 § Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift.

Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost.
Kontraktsindelningen ska omfatta hela stiftet.

6 § Inom Svenska kyrkan finns det tretton stift. Dessa är Uppsala, Linköpings, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lunds, Göteborgs, Karlstads, Härnösands, Luleå, Visby och Stockholms stift.
Stiftsindelningen ska omfatta hela landet.
Till Visby stift hör även Svenska kyrkan i utlandet enligt 2 kap. 16 §.

1 § Svenska kyrkan är indelad i territoriella församlingar, kontrakt och stift.

Den territoriella församlingsindelningen ska omfatta hela landet.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också *pastorat enligt 2 kap. 5 §*, de icke-territoriella församlingar som framgår av 35 kap. samt *Svenska kyrkan i utlandet* enligt 2 kap. 12 §.

4 § Ett pastorat består av flera församlingar.

5 § Ett kontrakt består *av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift, dock alltid minst två enheter.*

Till Visby stift hör även Svenska kyrkan i utlandet enligt 2 kap. 12 och 13 §§.

37 kap. Ändringar i indelningen

ÄNDRINGAR I FÖRSAMLINGS- OCH PASTORATSINDELNINGEN

O 2012:2
Bilaga 1A

Bestämmelsernas tillämpning

- 1 § Bestämmelserna om församlings- och pastoratsindelning i 12–14, 17 och 18 §§ gäller bara församlingar som inte ingår i ett pastorat och pastorat.

Grunderna för den lokala indelningen

- 2 § En församling som inte ingår i ett pastorat ska, utöver det som är angivet i 3 §, kunna fullgöra församlingens uppgifter enligt bestämmelserna i 2 kap. 1 § och enligt bestämmelser i kyrkoordningen i övrigt.
- 3 § Om en församling ingår i ett pastorat gäller följande:
1. I församlingen ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av församlingsinstruktionen.
 2. I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning.
 3. I församlingen ska finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen.
- 4 § Ett pastorat ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt bestämmelserna i 2 kap. 5 § och enligt bestämmelser i kyrkoordningen i övrigt.

Stiftsstyrelsens övergripande ansvar

- 5 § Stiftsstyrelsen ska verka för en lämplig församlings- och pastoratsindelning. Styrelsen ska fortlöpande följa utvecklingen och snarast initiera åtgärder när så behövs för att bestämmelserna i 2–4 §§ ska kunna följas.

Vem som beslutar om den lokala indelningen

- 6 § Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar av den indelning som avser pastorat och församlingar som inte ingår i ett pastorat. Om en sådan ändring berör församlingar eller pastorat i flera stift beslutar kyrkostyrelsen om ändringen.
- 7 § Pastoratets kyrkofullmäktige beslutar om ändringar av församlingsindelningen i pastoratet. Innan fullmäktige fattar sitt beslut ska församlingsråden i pastoratets församlingar få tillfälle att yttra sig.
- Församlingens kyrkofullmäktige beslutar om indelning av församlingen i flera församlingar så att församlingen blir ett pastorat.
- Ett pastorats beslut om ändrad församlingsindelning och en församlings beslut om indelning i flera församlingar ska för att gälla fastställas av stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen ska efter att ha gett domkapitlet tillfälle att yttra sig fastställa sådana beslut, om församlingarna kan uppfylla kriterierna i 3 §.
- Om en församling som ingår i ett pastorat inte uppfyller kriterierna i 3 § får stiftsstyrelsen efter samråd med pastoratet och dess församlingar besluta om en ändrad församlingsindelning.

Utredning

- 8 § I ett ärende om ändrad församlings- eller pastoratsindelning enligt 6 § ska stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Församlingar och pastorat ska lämna uppgifter och i övrigt i skälighetsomfattning hjälpa till i utredningsarbetet, om stiftsstyrelsen begär det.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena.

Om den ändring i indelningen som utredningen i första hand avser också bör leda till en ändring i någon annan indelning, som stiftsstyrelsen får besluta om, ska utredningen omfatta även denna ändring.

- 9 § Om fråga om ändrad församlings- eller pastoratsindelning berör flera stift ska det som sägs i 8 § om stiftsstyrelsen i stället gälla kyrkostyrelsen. Bestämmelserna om samråd ska i en sådan fråga gälla även stiftsstyrelserna och domkapitlet i de stift som berörs av ändringen.

Ekonomisk reglering

- 10 § När en församling eller ett pastorat delas, ska de inbördes ekonomiska förhållandena mellan enheterna enligt den nya indelningen regleras.

När en del av en församling eller ett pastorat förs över till en annan församling eller ett annat pastorat ska en reglering enligt första stycket ske om tillgångar och förbindelser som kan hänföras till den överförda delen bör föras över eller om det finns särskilda skäl till en reglering.

- 11 § Fördelningen av tillgångar och förbindelser ska grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. Församlingarna och pastoraten får träffa en överenskommelse om hur fördelningen ska göras.

Regleringen ska fastställas av stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsändringen enligt 6 och 7 §§. Är församlingarna och pastoraten inte överens om fördelningen ska stiftsstyrelsen göra denna.

- 12 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, ska utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet ska betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

- 13 § När två eller fler församlingar eller pastorat läggs samman övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till den nya församling eller det nya pastorat som bildas.

Beslut om ytterligare bestämmelser

- 14 § Stiftsstyrelsen får i beslutet om en indelningsändring utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om indelningsändringen innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas får stiftsstyrelsen i beslutet också bestämma att beslutanderätten i församlingen eller pastoratet ska utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 29 § från det att dessa valts till dess indelningsändringen träder i kraft. Detta gäller också om en indelningsändring annars

är av sådan omfattning att församlingen eller pastoratet inte bör företrädas av tidigare valda organ.

O 2012:2
Bilaga 1A

Kyrkofullmäktige och kyrkoråd när pastorat blir församling

- 15 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör ett pastorat blir kyrkofullmäktige i pastoratet kyrkofullmäktige i den nybildade församlingen. Pastoratets kyrkoråd blir kyrkoråd i den nya församlingen.

När beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen träder i kraft

- 16 § En ändring i församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena träder beslutet i kraft vid den tidpunkt som stiftsstyrelsen eller kyrkostyrelsen beslutar.

En ändring enligt första stycket som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företrädas av tidigare valda organ träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Detsamma gäller sådana ändringar som avses i 15 §.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen även i andra fall än som anges i tredje stycket besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Ändringen träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet.

En ändring av församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § träder i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

Tidpunkter för beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen

- 17 § Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § första stycket ska fattas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § andra stycket ska fattas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § tredje och fjärde styckena ska fattas under den mandatperiod då den ändrade indelningen ska träda i kraft. Det ska fattas senast nio månader före ikraftträdandet.

Ett beslut om att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § som beslutas under en mandatperiod ska fastställas av stiftsstyrelsen eller, om stiftsstyrelsen är beslutande, beslutas av stiftsstyrelsen senast nio månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska beslutet fastställas eller beslut fattas av stiftsstyrelsen senast ett år innan det ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar.

När den nya indelningen kan tillämpas

- 18 § Sedan en indelningsändring har beslutats kan en församling eller ett pastorat enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter.

Om indelningsdelegerade ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

Prästorganisation

19 § När stiftsstyrelsen beslutar att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat.

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om församlings- eller pastoratsindelningen inte ändras.

ÄNDRINGAR I KONTRAKTSINDELNINGEN

20 § Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar i kontraktsindelningen.

Indelningen får ändras om den därmed blir mer ändamålsenlig. Den ska dock vara oförändrad det år då ordinarie kyrkoval äger rum och det närmast följande året.

21 § Kontraktsindelningen får inte ändras utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet har getts tillfälle att yttra sig.

22 § En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft vid den tidpunkt som beslutats, med den inskränkning som anges i 20 §.

Ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

ÄNDRINGAR I STIFTSINDELNINGEN

23 § Kyrkomötet beslutar om ändringar i stiftsindelningen.

24 § Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift.

Sådana ändringar får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

25 § I ett ärende om ändring i stiftsindelningen enligt 24 § ska kyrkostyrelsen göra den utredning som behövs. Vid utredningen ska kyrkostyrelsen samråda med berörda biskopar, stiftsstyrelser, domkapitel, församlingar och pastorat. Stiftsstyrelserna, domkapitlen, församlingarna och pastoraten ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i utredningsarbetet om kyrkostyrelsen begär det.

26 § Kyrkostyrelsen får i ett beslut om ändring i stiftsindelningen utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

27 § En ändring i stiftsindelningen enligt 24 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

28 § Ett beslut om en ändring i stiftsindelningen enligt 24 § ska fattas senast ett år innan det ska träda i kraft.

O 2012:2
Bilaga 1A

INDELNINGSDELEGERADE

Antalet indelningsdelegerade och hur dessa utses

29 § Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

Stiftsstyrelsen ska i beslutet ange hur många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och när valet av dessa senast ska förrättas.

30 § Ledamöter och ersättare väljs av kyrkofullmäktige. De ska väljas bland ledamöter eller ersättare i kyrkofullmäktige. Om det behövs för att tillräckligt många ledamöter och ersättare ska kunna utses i indelningsdelegerade får stiftsstyrelsen besluta att den som är valbar enligt 33 kap. 4 § på motsvarande sätt ska vara valbar till indelningsdelegerade.

Sedan valet ägt rum ska stiftsstyrelsen snarast utse en av ledamöterna att vara sammankallande.

31 § För beredning och verkställighet av indelningsdelegerades ärenden ska det finnas en indelningsstyrelse, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Den av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya indelningsenheten som har varit kyrkoherde längst eller, om ingen har varit kyrkoherde, som har varit anställd som präst längst ska vara ledamot i indelningsstyrelsen. Han eller hon har rätt att sätta annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat som ledamot i sitt ställe respektive som ersättare.

Andra ledamöter och ersättare i indelningsstyrelsen väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet

32 § De församlingar och pastorat som har valt delegerade ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Fördelningen av kostnaderna mellan församlingarna och pastoraten ska grundas på vad som är skäligt.

Twister om kostnadsfördelningen ska avgöras av stiftsstyrelsen.

Beslut om ytterligare bestämmelser

33 § Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för indelningsdelegerades verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGSÄNDRING UNDER EN MANDATPERIOD

34 § När en indelningsändring enligt 16 § fjärde stycket träder i kraft blir indelningsdelegerade kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGSÄNDRING UNDER EN MANDATPERIOD

34 § När en indelningsändring enligt 16 § fjärde stycket träder i kraft blir indelningsdelegerade kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och indelningsstyrelsen blir kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en indelningsändring träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvärd och revisor. Nya kyrkvärdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av indelningsändringen.

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

35 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat och kontrakt ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna, pastoraten respektive kontrakten.

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt tredje stycket.¹⁴

36 § Namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoraten i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontraktet omfattar.

37 § Innan namnet på en territoriell församling, ett pastorat eller ett kontrakt fastställs ska Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriverket beredas tillfälle att yttra sig.

38 kap. Direkta val

Valnämnder

3 § I varje församling eller, om församlingen ingår i *en samfällighet*, i *samfälligheten* ska det finnas en valnämnd med ansvar för valets genomförande.

Valnämnderna ska biträda stiftsstyrelsen och i övrigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen eller i bestämmelser utfärdade av kyrkostyrelsen.

4 § Om en ändrad indelning innebär att en ny församling som inte

3 § I varje församling eller, om församlingen ingår i *ett pastorat*, i *pastoratet* ska det finnas en valnämnd med ansvar för valets genomförande.

4 § *Ledamöter och ersättare i valnämnden väljs av kyrkofull-*

14 Enligt kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet 2012:3.

ingår i en *samfällighet* eller en *ny samfällighet* bildas, ska indelningsdelegerade snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

mäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. De väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Antalet ledamöter får inte vara mindre än tre.

Om en ändrad indelning innebär att en ny församling som inte ingår i ett *pastorat* eller ett *nytt pastorat* bildas, ska indelningsdelegerade snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

5 § *Valnämnden ska ha tillgång till personal i den omfattning som behövs för att nämnden ska kunna utföra sina uppgifter.*

Kostnaden för valnämndens verksamhet ska bestridas av församlingen eller samfälligheten.

För valnämnden ska tillämpas vad som sägs om nämnder i 4 kap. 25 respektive 32 §§ kyrkoordningen.

5 § För valnämnden tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 4 kap. 9–18 §§.

Val vid indelningsändring

7 § Om en ändrad indelning ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska *redan det* valet avse *enheterna* enligt den nya indelningen.

7 § Om en ändrad indelning ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse *församlingarna, pastoraten och stift* enligt den nya indelningen.

Valkretsar vid val till beslutande organ i församling

8 § Varje församling utgör en valkrets.

Valkretsar vid val till kyrkofullmäktige

8 § Varje församling där kyrkofullmäktige ska väljas och varje *pastorat* utgör en valkrets.

Fördelning av mandat mellan valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige

9 § *Stiftsstyrelsen ska senast den 31 mars under valåret besluta hur många mandat som varje valkrets vid val till samfällda kyrkofullmäktige ska ha. Det ska*

göras på följande sätt.

Antalet röstberättigade i samfälligheten delas med antalet mandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla mandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter hur stort överskott var och en valkrets får vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, ska man genom lottnings avgöra vilken valkrets som ska få mandatet.

Antalet röstberättigade ska beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i flerpastoratssamfällighet

10 § I en flerpastoratssamfällighet ska varje pastorat utgöra en valkrets.

Om antalet mandat som en valkrets får vid fördelning enligt 9 § blir mindre än 1, ska antalet ändå bestämmas till 1. Antalet mandat i övriga valkretsar i samfälligheten ska då jämkas i motsvarande utsträckning så att det totala antalet mandat överensstämmer med det beslutade antalet.

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i pastoratssamfällighet

11 § I en pastoratssamfällighet ska varje församling utgöra en valkrets.

Om det i förväg kan bedömas att någon valkrets när mandaten fördelas enligt 9 §

kommer att få mindre än fem mandat ska i stället en särskild valkretsindelning göras i samfälligheten.

När det gäller särskilda valkretsindelningar ska samfällda kyrkofullmäktige besluta hur samfälligheten ska delas in i valkretsar, sedan församlingarna har fått tillfälle att yttra sig. För att gälla ska beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet, dock senast den 1 mars under valåret. Har ett beslut inte anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret får stiftsstyrelsen besluta hur samfälligheten ska delas in i valkretsar.

Vid särskild valkretsindelning ska varje valkrets utformas så att den vid mandatfördelning enligt 9 § kan få minst fem mandat. Den ska omfatta en eller flera församlingar och ha en sammanhängande gränslinje. Antalet mandat för hela samfälligheten ska fördelas så jämnt som möjligt.¹⁵

Beslut om inskränkt valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige

12 § Samfällda kyrkofullmäktige får, sedan församlingarna i samfälligheten har fått tillfälle att yttra sig, besluta att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut ska fattas senast den 1 februari under valåret. För att gälla ska beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen.

15 (Enligt SvKB 2011:6 som träder i kraft den 1 jan. 2013.

REGISTRERING AV GRUPPBETECKNINGAR OCH ANMÄLAN AV KANDIDATER

Registrering av gruppbeckningar

21 § Kyrkostyrelsen beslutar om registrering av gruppbeckning för val till kyrkomötet.

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbeckning för val till stiftsfullmäktige, *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.*

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbeckning för val till stiftsfullmäktige *och* kyrkofullmäktige.

För att gälla vid ett ordinarie val ska ansökan om registrering ha inkommit senast den 15 april valåret. Vid omval som har beslutats enligt 94 § ska ansökan ha inkommit senast den dag som kyrkostyrelsen beslutar.

Vid ansökan om registrering av gruppbeckning ska nomineringsgruppen också anmäla ett ombud.

22 § En ansökan om registrering för val till kyrkomötet ska ha stöd av minst 300 personer som är röstberättigade vid detta val.

En ansökan om registrering för val till stiftsfullmäktige ska ha stöd av minst 100 personer som har rösträtt i stiftet.

En ansökan om registrering för val till *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet eller till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* ska ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt *i den samfällighet respektive den församling som ansökan gäller.*

En ansökan om registrering för val till kyrkofullmäktige ska ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt *vid detta val.*

De som stöder en ansökan om registrering ska själva skriva under en förklaring om stödet. De ska i förklaringen också ange sitt personnummer och den församling som de tillhör.

23 § Om en gruppbeckning registreras för val till kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige, *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* i hela landet.

Registreras en gruppbeckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val *till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet och till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling* i stiftet.

Registreras en gruppbeckning för val till samfällda

23 § Om en gruppbeckning registreras för val till kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige *och* kyrkofullmäktige i hela landet.

Registreras en gruppbeckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige i stiftet.

Registreras en gruppbeckning för val till kyrkofullmäktige gäller registreringen val i den församlingen *eller det pastoratet.*

kyrkofullmäktige i en samfällighet gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling som ingår i samfälligheten.

Registreras en gruppbeteckning för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling, gäller registreringen val i den församlingen.

- 24 § Sedan kyrkostyrelsen har prövat ansökningar om registrering av gruppbeteckning för val till kyrkomötet, ska stiftsstyrelsen pröva ansökningar om registrering av gruppbeteckning för övriga val i följande ordningsföljd:
- val till stiftsfullmäktige
 - val till *samfällda* kyrkofullmäktige i *samfällighet*
 - val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.

En ansökan om registrering av gruppbeteckning ska avslås

- om den kan antas bli förväxlad med en beteckning som redan är registrerad eller som en nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad och beteckningarna skulle komma att bli registrerade för samma val eller
- om beteckningen med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som gruppbeteckning.

Vid prövning enligt föregående stycke ska beaktas vad som sägs om beteckningars innehåll i 25 §.

- 25 § En beteckning som inte registreras för val till kyrkomötet men för val till stiftsfullmäktige i ett stift ska alltid innehålla stiftets namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som *inte* registreras för val till kyrkomötet eller stiftsfullmäktige men för val till *samfällda* kyrkofullmäktige i en *samfällighet* ska alltid innehålla *samfällighetens* namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som registreras enbart för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling ska alltid innehålla församlingens namn i nominativ eller genitivform.

- 24 § Sedan kyrkostyrelsen har prövat ansökningar om registrering av gruppbeteckning för val till kyrkomötet, ska stiftsstyrelsen pröva ansökningar om registrering av gruppbeteckning för övriga val i följande ordningsföljd:
- val till stiftsfullmäktige
 - val till kyrkofullmäktige.

En beteckning som registreras *bara* för val till kyrkofullmäktige ska alltid innehålla *församlingens eller pastoratets* namn i nominativ- eller genitivform.

- 26 § En gruppbateckning som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare.

Gruppbateckningen upphör dock att gälla och ska tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till kyrkomötet, stiftsfullmäktige, samfällda kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller till ett direktvalt kyrkoråd,
3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
4. det inte längre finns någon *samfällighet eller församling* med namn som ingår i gruppbateckningen.

Enligt SvKB 2011:6

- 26 § En gruppbateckning som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare.

Gruppbateckningen upphör dock att gälla och ska tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till något val,
3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
4. det inte *längre finns någon samfällighet eller församling med namn som ingår i gruppbateckningen*.

- 33 § En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra stycket.

Beslut att bidrag ska utgå *efter* viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir *företrädd* i det organ som valet avser får fattas – i fråga om val till kyrkofullmäktige *i församling som inte ingår i en samfällighet* av församlingen,

- 26 § En gruppbateckning som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare.

Gruppbateckningen upphör dock att gälla och ska tas bort ur registret om

1. nomineringsgruppen begär det,
2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till något val,
3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
4. det inte *ska ske något val till den församling eller det pastorat som gruppbateckningen avser*.

Beslut att bidrag ska utgå *enligt* viss enhetlig grund till nomineringsgrupp, som är eller genom valet blir *företrädd* i det organ som valet avser, får fattas – i fråga om val till kyrkofullmäktige av församlingen *eller pastoratet*, – i fråga om val till stiftsfull-

– i fråga om val till direktvalt kyrkoråd och till kyrkofullmäktige i församling som ingår i en samfällighet av samfälligheten,
 – i fråga om val till samfällda kyrkofullmäktige av samfälligheten,
 – i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
 – i fråga om val till kyrkomötet av detta.

mäktige av stiftet, och
 – i fråga om val till kyrkomötet av detta.

O 2012:2
 Bilaga 1A

Valsedlars utseende

34 § Valsedlarna ska vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till kyrkomötet ska användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa, *för val till samfällda kyrkofullmäktige blå* och för val till kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd* vita valsedlar.

34 § Valsedlarna ska vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 x 148 millimeter (A 6). För val till kyrkomötet ska användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa och för val till kyrkofullmäktige vita valsedlar.

Var och när röstning äger rum

48 § På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för förtidsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition ska finnas i varje *pastorat* enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana *röstmottagningsställen* anordnas samt på expeditioner för förtidsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition ska finnas i varje *församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet* enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brevrösta enligt bestämmelserna i 54–57 §§.

Väljare som röstar före valdagen ska rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i.

Beslut om röstningslokaler

50 § Valnämnden ska besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två

50 § Valnämnden ska besluta vilken lokal som ska vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två

eller flera distrikt. *Det ska finnas minst en vallokal i varje pastorat.*

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe ska anordnas. Ett sådant ska vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden ska efter samråd med *berörd kyrkoherde* besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som förtidsröstning ska ske.

eller flera distrikt.

Valnämnden ska efter samråd med *kyrkoherden* besluta på vilken eller vilka expeditioner i *en församling eller* ett pastorat som förtidsröstning ska ske.

Röstning på expedition för förtidsröstning

53 § På minst en expedition för förtidsröstning i varje pastorat ska det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen. *Stiftsstyrelsen får dock besluta att flera pastorat inom en flerpastoratssamfällighet får ha en gemensam expedition för förtidsröstning.*

Det ska vara möjligt att rösta under minst tre timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst en dag vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider.

56 § Vid brevröstning genom bud ska bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för förtidsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe *inom* den församling som väljaren tillhör eller *inom den samfällighet* som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas ska budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

53 § På minst en expedition för förtidsröstning i varje *församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet* ska det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Budet ska lämna ytterkuvertet för brevröst i väljarens vallokal. Brevrösten får också lämnas på en expedition för förtidsröstning eller på ett särskilt röstmottagningsställe i den församling som väljaren tillhör eller *inom det pastorat* som församlingen ingår i.

Slutlig sammanräkning

59 § Stiftsstyrelsen ska göra den slutliga sammanräkningen av valresultatet.

Kyrkostyrelsen ska på grundval av resultatet av den slutliga sammanräkningen fördela mandaten i kyrkomötet. Stiftsstyrelsen ska bistå kyrko-

styrelsen i den utsträckning som det behövs för att den ska kunna utse ledamöter och ersättare.

O 2012:2
Bilaga 1A

I fråga om val till stiftsfullmäktige, *samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet* och kyrkofullmäktige *eller direktvalt kyrkoråd i församling* ska stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige och kyrkofullmäktige ska stiftsstyrelsen fördela mandaten mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare.

Mandatfördelning vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

Mandatfördelning vid val till kyrkofullmäktige

62 § Mandaten ska fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet ska tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen ska den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas.

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen ska vid val till kyrkofullmäktige *eller samfällda kyrkofullmäktige* plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Gäller valet direktvalt kyrkoråd ska i stället nomineringsgruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen.

63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen ska vid val till kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Hur ledamöter utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

Hur ledamöter utses vid val till kyrkofullmäktige

64 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått ska utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand ska denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87 §. Personligt röstetal ska fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal ska lotten avgöra vem som ska ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen.

65 § Kandidater som har fått mandat *i fler än en valkrets eller* för mer än en nomineringsgrupp ska tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, ska de tillträda mandatet *i den valkrets där nomineringsgruppens* röstetal är *högst*.

Det mandat som kandidaten inte tillträder ska tillfalla den som skulle komma först i ordningen enligt 66 §. Vid denna beräkning ska man bortse från den som redan valts till ledamot.

65 § Kandidater som har fått mandat för mer än en nomineringsgrupp ska tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, ska de tillträda mandatet *för den nomineringsgrupp som har högst* röstetal.

Gemensamma bestämmelser om hur ersättare utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

Hur ersättare utses vid val till kyrkofullmäktige

66 § Ersättare utses i första hand på grundval av ordningen mellan kandidaterna som framkommer vid beräkningen av deras personliga röstetal enligt 87 §.

I andra hand utses ersättare på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen.

I båda fallen bortses från den som redan valts till ledamot.

Kan inte ersättare utses på det sätt som här anges utses inte någon ersättare.

Särskilda bestämmelser om hur ersättare utses vid val till samfällda kyrkofullmäktige

67 § *Om inte den situation som avses i 66 § fjärde stycket råder, ska för varje ledamot i samfällda kyrkofullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.*

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för två eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var

och en av dessa ledamöter.

*Om antalet ersättare
fortfarande är mindre än det
beslutade antalet ersättare och
samma ersättare har utsetts för
tre eller flera ledamöter, utses
genom ytterligare en samman-
räkning ersättare för var och en
av dessa ledamöter.*

*Därefter görs på motsvaran-
de sätt successivt ytterligare
sammanräkningar för de leda-
möter vilkas ersättare har utsetts
för fyra eller flera ledamöter, fem
eller flera ledamöter, och så
vidare, så länge antalet ersättare
är mindre än det antal som har
beslutats.*

Hur ersättare inträder i tjänst i församling och samfällda kyrkofullmäktige

69 § Ersättarna inträder till
tjänstgöring vid förhinder för
ledamot *tillhörande* samma
nomineringsgrupp i den ordning
de har utsetts enligt 66 §.

*Om nomineringsgruppens
samtliga ersättare i en valkrets i
samfällda kyrkofullmäktige är
förhindrade att inställa sig till
tjänstgöring ska den ersättare
inträda som har utsetts för
nomineringsgruppen i någon
annan valkrets, efter den grund
som nyss har sagts. Därvid har
den ersättare företräde som har
utsetts i den valkrets där
nomineringsgruppens röstetal är
högst.*

*Bestämmelserna i andra
stycket gäller inte om samfällda
kyrkofullmäktige har beslutat
om inskränkt valbarhet.*

Hur ny ledamot utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

70 § Avgår en ledamot i kyrko-
fullmäktige, *direktvalt kyrkoråd
eller samfällda kyrkofullmäktige*
under valperioden ska

Hur ersättare inträder i tjänst i kyrkofullmäktige

69 § Ersättarna inträder till tjänst-
göring vid förhinder för ledamot
som tillhör samma
nomineringsgrupp i den ordning
de har utsetts enligt 66 §.

Hur ny ledamot utses i kyrko- fullmäktige

70 § Avgår en ledamot i kyrkofull-
mäktige under valperioden ska
stiftsstyrelsen på anmälan av
kyrkofullmäktiges ordförande

stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, *det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot ska utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66 §.

Finns det inte någon som kan utses till ledamot enligt första stycket ska stiftsstyrelsen göra en ny sammanräkning och utse en ny ledamot. Därvid ska den som står närmast i tur att få mandat för nomineringsgruppen utses.

Kan någon ny ledamot inte utses ska *vad gäller kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige* mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Vad gäller direktvalt kyrkoråd ska i stället ny ledamot utses från den nomineringsgrupp och med den kandidat som stått närmast i tur om den ursprungliga mandatfördelningen omfattat ytterligare ett mandat.

utse en ny ledamot. Till ny ledamot ska utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66 §.

Kan någon ny ledamot inte utses ska mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Hur ny ersättare utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

71 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, *det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges* ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid ska bestämmelserna i 66 – 68 §§ tillämpas.

Hur ny ersättare utses i kyrkofullmäktige

71 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, ska stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid ska bestämmelserna i 66 § tillämpas.

ANMÄLAN ATT FÖR FÅ LEDAMÖTER HAR UTSETTS

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, *direktvalt kyrkoråd, samfällda kyrkofullmäktige* eller stiftsfullmäktige, ska stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. En sådan anmälan ska också göras om inget val har kunnat genomföras.

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige, ska stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. En sådan anmälan ska också göras om inget val har kunnat genomföras.

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprov-
ningsnämnd.

*Samfällda kyrkofullmäktiges
beslut om valkretsindelning
enligt 11 § och om inskränkt
valbarhet enligt 12 § får inte
överklagas.*

Hos Valprovsnämnden
får följande beslut överklagas
särskilt:

1. stiftsstyrelsens beslut om
antalet valkretsmandat för val
till *samfällda kyrkofullmäktige*
enligt 9 §,
2. stiftsstyrelsens beslut om
valkretsindelning för val till
samfällda kyrkofullmäktige
enligt 11 §,
3. stiftsstyrelsens beslut att
fastställa samfällda kyrkofull-
mäktiges beslut om inskränkt
valbarhet enligt 12 §,
4. stiftsstyrelsens beslut om
fördelning av fasta valkrets-
mandat för val till *stiftsfullmäk-*
tige enligt 14 §,
5. stiftsfullmäktiges beslut om
valkretsindelning för val till
stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. kyrkostyrelsens beslut om *en*
valkretsindelning som avviker
från kontraktsindelningen för val
till stiftsfullmäktige enligt 16 §,
7. kyrkostyrelsens beslut om
fördelning av fasta valkrets-
mandat för val till kyrkomötet
enligt 18 §,
8. stiftsstyrelsens beslut om
indelning i valdistrikt enligt 20 §,
9. beslut i ärenden om
registrering av grupp- och kandidat-
förteckningar enligt 31 §,
10. stiftsstyrelsens beslut att
fastställa grupp- och kandidat-
förteckningar enligt 31 §,
11. beslut i ärenden om valsekretariat,
12. kyrkostyrelsens beslut om rät-
telse i röstlängd enligt 41 §, och
13. beslut att utse nya ledamöter
eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med
att det val som beslutet gäller överklagas.

Hos Valprovsnämnden
får följande beslut överklagas
särskilt:

1. stiftsstyrelsens beslut om
fördelning av fasta valkrets-
mandat för val till *stiftsfull-*
mäktige enligt 14 §,
2. stiftsfullmäktiges beslut om
valkretsindelning för val till
stiftsfullmäktige enligt 15 §,
3. kyrkostyrelsens beslut om *en*
valkretsindelning som avviker
från kontraktsindelningen för val
till stiftsfullmäktige enligt 16 §,
4. kyrkostyrelsens beslut om
fördelning av fasta valkrets-
mandat för val till kyrkomötet
enligt 18 §,
5. stiftsstyrelsens beslut om
indelning i valdistrikt enligt 20 §,
6. beslut i ärenden om
registrering av grupp- och kandidat-
förteckningar enligt 31 §,
7. stiftsstyrelsens beslut att
fastställa grupp- och kandidat-
förteckningar enligt 31 §,
8. beslut i ärenden om valsekretariat,
9. kyrkostyrelsens beslut om rät-
telse i röstlängd enligt 41 §, och
10. beslut att utse nya ledamöter
eller ersättare.

91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § *tredje* stycket 4, 5, 7, 8, 9 och 11 ska dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap. 2 §.

Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1-3 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.

Ett beslut som avses i 90 § *tredje* stycket 6 får endast överklagas av ett berört stift.

Ett beslut som avses i 90 § *tredje* stycket 10 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § *tredje* stycket 12 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § *tredje* stycket 13 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

92 § Den som vill överklaga ett val eller ett beslut ska ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsinstansen.

1. i ärende enligt 90 § första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,

2. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 1–8 och 11: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

3. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 9: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att

91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet. I fråga om överklagande av beslut som avses i 90 § *andra* stycket 1, 2, 4, 5, 6 och 8 ska dock rösträtten i stället avgöras utifrån bestämmelserna i 33 kap. 2 §.

Ett beslut som avses i 90 § *andra* stycket 3 får endast överklagas av ett berört stift.

Ett beslut som avses i 90 § *andra* stycket 7 får endast överklagas av den som finns med på förteckningen och av den som har gjort anmälan av kandidater.

Ett beslut som avses i 90 § *andra* stycket 9 får endast överklagas av den som beslutet gäller.

Ett beslut som avses i 90 § *andra* stycket 10 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen.

92 § Den som vill överklaga ett val eller ett beslut ska ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Den ska ha kommit in till beslutsinstansen

1. i ärende enligt 90 § första stycket: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades,

2. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 1–5 och 8: senast inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats,

3. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 6: senast inom en vecka från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att

protokollet över beslutet har justerats,
4. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 10: senast den 15 juni under valåret för grupp- och kandidatförteckningar som enligt 31 § ska vara fastställda den 1 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som ska vara fastställda den 1 juli,
5. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 12: senast tisdagen i veckan före valet, och
6. i ärende enligt 90 § *tredje* stycket 13: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

protokollet över beslutet har justerats,
4. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 7: senast den 15 juni under valåret för grupp- och kandidatförteckningar som enligt 31 § ska vara fastställda den 1 juni och senast den 15 juli för grupp- och kandidatförteckningar som ska vara fastställda den 1 juli,
5. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 9: senast tisdagen i veckan före valet, och
6. i ärende enligt 90 § *andra* stycket 10: senast inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

40 kap. Kyrkobyggnader

Vård av kyrkobyggnader och deras inventarier

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. *Av* lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. *framgår* ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkobyggnaderna ska hållas tillgängliga för allmänheten.

Kyrkoherden och en *av kyrkorådet utsedd* kyrkvård, *som är ledamot eller ersättare i rådet*, ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i lagen om kulturminnen m.m. Kyrkoherden får utse någon annan präst i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

4 § När en domkyrkoförsamling eller *en samfällighet* avgör ärenden om domkyrkans förvaltning ska biskopen eller en företrädare för stiftet, utsedd av

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. *I* lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. *finns* ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i lagen om kulturminnen m.m.

Kyrkvärden ska utses av kyrkorådet, om det är en församling som inte ingår i ett pastorat, eller av församlingsrådet. Han eller hon utses bland de kyrkvårdar som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Kyrkoherden får utse någon annan präst *som arbetar* i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

4 § När en domkyrkoförsamling eller *ett pastorat* avgör ärenden om domkyrkans förvaltning ska biskopen eller en företrädare för stiftet, utsedd av biskopen, ha

biskopen, ha rätt att delta med yttranderätt och förslagsrätt samt rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

rätt att delta med yttranderätt och förslagsrätt samt rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Beslut om att ta kyrkobyggnader ur bruk

7 § En församling får besluta att en kyrkobyggnad inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i *en samfällighet*, ska beslutet dock fattas av *samfälligheten*. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får *samfälligheten* besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

Om församlingen ingår i *ett pastorat*, ska beslutet dock fattas av *pastoratet*. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får *pastoratet* besluta detta endast om det finns särskilda skäl.

8 § Församlingens eller *samfällighetens* beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen ska fastställa ett beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

8 § Församlingens eller *pastoratets* beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Ändring av kyrkobyggnad eller kyrkorum

9 § Ett pastorat får inte besluta om ändringar av en kyrkobyggnad eller i ett kyrkorum utan att församlingen först har godkänt dessa.

41 kap. Upplåtelse av kyrka

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–9 §§ i stället för samlingsrådet.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

Inledande bestämmelse

1 § Det som sägs i detta kapitel om församlingar ska för en församling som ingår i ett pastorat i stället gälla pastoratet.

Kyrkoavgift

O 2012:2
Bilaga 1A

- 2 § Av 7–8 §§ lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala lokal och regional kyrkoavgift samt vem som ska besluta om kyrkoavgift.
Av 4 § lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund framgår att kyrkoavgiften ska beräknas på samma underlag som den kyrkotillhöriges kommunala inkomstskatt beräknas på.
- 3 § När en församling har fastställt budgeten, ska kyrkorådet genast underrätta kyrkostyrelsen om den avgiftssats för kyrkoavgift som har bestämts för det följande året. Avgiftssatsen ska bestämmas som ett procenttal av den kyrkotillhöriges inkomst.
Om församlingen inte senast den 14 november har underrättat kyrkostyrelsen om avgiftssatsen för det kommande året, förblir den oförändrad. Om stiftet inte senast den 30 november har underrättat kyrkostyrelsen om avgiftssatsen för det kommande året, förblir den oförändrad.
- 4 § Kyrkostyrelsen ska senast den 8 mars informera församlingar och stift om den kyrkoavgift som församlingen eller stiftet kommer att få under året.
Kyrkostyrelsen ska senast den 10 september varje år preliminärt informera församlingar och stift om de kommunalt beskattningsbara inkomsterna för dem som tillhör Svenska kyrkan inom församlingen eller stiftet.
- 5 § Kyrkostyrelsen ska genast överföra intäkterna från kyrkoavgiften till församlingarna och stiftet. Bestämmelser om avräkning mot intäkterna finns i 44 kap. 13 §.
- 6 § Kyrkostyrelsen får besluta om rättelse, om ett meddelande från något kyrkligt organ till Skatteverket angående kyrkoavgiften till följd av ett skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende innehåller en uppenbar oriktighet.

Avgifter för kyrkliga handlingar

- 7 § Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

Ersättning för kostnader för kyrkliga handlingar

- 8 § Om ett dop har ordnats av en annan församling än den som den döpta tillhör har den församling som har ordnat dopet rätt till ersättning från den församling som den döpta tillhör.
Om en präst har anlitats från en annan församling än den där dopet har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.
- 9 § Om en annan församling än den som konfirmanden tillhör eller ett stift har ordnat konfirmationen, själv eller i samverkan med någon annan, har den församlingen eller stiftet rätt till konfirmationsersättning från den församling som konfirmanden tillhör.

Om konfirmanden tillhör Svenska kyrkan och inte har någon hemförsamling i Sverige har den församling eller det stift som ordnar konfirmationen rätt till konfirmationsersättning från Svenska kyrkans nationella nivå.

- 10 § Om en vigsel har ordnats av en annan församling än den som någon av makarna tillhör, har den församling som har ordnat vigseln rätt till ersättning från den församling som den äldre av makarna tillhör. Om den äldre av makarna inte tillhör någon församling i Svenska kyrkan svarar den församling som den yngre av makarna tillhör för ersättningen.

Om en präst har anlitats från en annan församling än den där vigseln har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.

- 11 § Om en begravningsgudstjänst har ordnats av en annan församling än den som den avlidna tillhörde vid dödsfallet har den församling som har ordnat begravningsgudstjänsten rätt till ersättning från den församling som den avlidna tillhörde.

Om en präst har anlitats från en annan församling än den där begravningsgudstjänsten har skett har den församlingen rätt till ersättning som i första stycket.

Närmare bestämmelser

- 12 § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om den ersättning som utgår enligt 8–11 §§ och ska fastställa ersättningsbeloppens storlek.

43 kap Kollekt

Församlingskollekt

- 6 § *Kyrkorådet* beslutar om församlingskollekt och bestämmer i samband med det såväl ändamålet med kollekten som vid vilket gudstjänstillfälle kollekten ska tas upp. En församlingskollekt får inte beslutas för någon dag eller något gudstjänstillfälle då kyrkostyrelsen har beslutat att en rikskollekt ska tas upp eller domkapitlet har beslutat att en stiftskollekt ska tas upp. Av 7 § framgår att kollekt dag i vissa fall kan ändras.

Kyrkoherden får för en viss gudstjänst besluta om kollekten, om någon kollekt inte har blivit bestämd och kyrkorådet inte hinner besluta i frågan. Om kyrkoherden inte har beslutat något, får den präst som tjänstgör vid gudstjänsten besluta i frågan. Innan

- 6 § *Församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* beslutar om församlingskollekt och bestämmer i samband med det såväl ändamålet med kollekten som vid vilket gudstjänstillfälle kollekten ska tas upp. En församlingskollekt får inte beslutas för någon dag eller något gudstjänstillfälle då kyrkostyrelsen har beslutat att en rikskollekt ska tas upp eller domkapitlet har beslutat att en stiftskollekt ska tas upp. Av 7 § framgår att kollekt dag i vissa fall kan ändras.

Kyrkoherden får för en viss gudstjänst besluta om kollekten, om någon kollekt inte har blivit bestämd och kyrkorådet *eller församlingsrådet* inte hinner besluta i frågan. Om kyrkoherden inte har beslutat något, får den präst som tjänstgör vid

kyrkoherden eller någon annan präst i sådant fall beslutar om kollekt ska de tjänstgörande kyrkvärdarna först få säga sin mening. Ett sådant beslut ska anmälas vid kyrkorådets nästa sammanträde.

gudstjänsten besluta i frågan. Innan kyrkoherden eller någon annan präst i sådant fall beslutar om kollekt ska de tjänstgörande kyrkvärdarna först få säga sin mening. Ett sådant beslut ska anmälas vid kyrkorådets *eller församlingsrådets* nästa sammanträde.

Ändring av kollektdagar

7 § En rikskollekt eller stiftskollekt som har bestämts till en viss dag får av *kyrkorådet* flyttas till en annan dag under året, om det finns synnerliga skäl och domkapitlet medger det.

7 § En rikskollekt eller stiftskollekt som har bestämts till en viss dag får av *församlingens kyrkoråd eller församlingsråd* flyttas till en annan dag under året, om det finns synnerliga skäl och domkapitlet medger det.

44 kap. Ekonomisk utjämning

Inledande bestämmelser

1 § Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för det ekonomiska utjämningsystemet.

Vad som i detta kapitel sägs om församlingar ska för en församling som ingår i *en samfällighet* i stället gälla *samfälligheten*. Det finns särskilda bestämmelser i 7 a § om den samfällighet som avses i 2 kap. 12 §.

Det som sägs i detta kapitel om församlingar ska för en församling som ingår i *ett pastorat* i stället gälla *pastoratet*. Det finns särskilda bestämmelser i 7 a § om den samfällighet som avses i 2 kap. 10 §.

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte tillämpas på Hovförsamlingen.

7 a § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur de avgifter och bidrag som enligt 7 § gäller för församlingarna i Visby stift ska fördelas mellan församlingarna och den samfällighet som avses i 2 kap. 12 §.

7 a § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hur de avgifter och bidrag som enligt 7 § gäller för församlingarna i Visby stift ska fördelas mellan församlingarna och den samfällighet som avses i 2 kap. 10 §.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

2 § Stiftens ska förvalta prästlönetillgångarna.

Församlingarna har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen. *För* en

Församlingarna har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen. *Om* en

församling som ingår i *en samfällighet* ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla *samfälligheter*.

församling ingår i *ett pastorat* ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla *pastoratet*.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och *samfälligheter*

Mål för den ekonomiska förvaltningen

1 § Församlingen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Församlingen ska ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

För en församling som ingår i en samfällighet ska det som sägs i 2–11 §§ om församlingar i stället gälla samfälligheter. Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället samfällda kyrkofullmäktige och det som sägs om kyrkorådet gäller kyrkonämnden. I 12–13 §§ finns särskilda bestämmelser för samfälligheter.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och *pastorat*

Om en församling ingår i ett pastorat ska det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället gälla pastoratet.

Särskilt om *samfälligheter*

12 § Församlingarnas kyrkoråd ska varje år till kyrkonämnden lämna en berättelse om sin verksamhet under det föregående året. Kyrkonämnden bestämmer när detta ska ske.

13 § Innan samfällda kyrkofullmäktige beslutar om budgeten ska församlingarna ges tillfälle att begära medel för sina uppgifter. Församlingarnas kyrkoråd ska lämna sina särskilda budgetförslag för det nästföljande året till kyrkonämnden, som bestämmer när detta ska ske.

Samfällda kyrkofullmäktige får i sitt budgetbeslut avvika från det som en församling har begärt endast om det finns särskilda skäl till det.

48 kap. Revision *för församlingar och samfälligheter*

O 2012:2
Bilaga 1A

Val av revisorer och revisorsersättare

- 1 § Föreskrifter om revision finns i lag.
- För en församling *som* ingår i *en samfällighet* gäller det som sägs om församlingar i stället samfälligheten. *Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället samfällda kyrkofullmäktige och det som sägs om kyrkorådet gäller kyrkonämnden.*
- Varje församling ska utse minst tre revisorer och lika många ersättare. Minst en revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Under de år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det nyvalda kyrkofullmäktige välja revisorer och revisorsersättare som ska granska verksamheten under de fyra följande åren. Valet av auktoriserad eller godkänd revisor får dock skjutas upp och äga rum senast den 30 juni året efter valåret.

Revisorernas uppgifter

- 2 § I lag finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att kyrkofullmäktiges beslut enligt 47 kap. 5 § har iakttagits samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsberättelsen

- 3 § I lag anges vad en revisionsberättelse ska innehålla.
- 4 § Revisionsberättelsen ska överlämnas till kyrkofullmäktige.
- 5 § Kyrkofullmäktige ska begära in förklaringar som gäller de

anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen.

Därefter ska kyrkofullmäktige vid ett sammanträde senast den 31 december året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.

Enligt SvKB 2011:2

48 kap. Revision och granskning av församlingar och *samfälligheter*

48 kap. Revision och granskning av församlingar och *pastorat*

Enligt SvKB 2011:2

Inledande bestämmelser

1 § För en församling som ingår i *en samfällighet* gäller det som sägs om församlingar i stället *samfälligheten*. Det som sägs om kyrkofullmäktige gäller då i stället *samfällda kyrkofullmäktige och det som sägs om kyrkorådet gäller kyrkonämnden*.

1 § Om en församling ingår i *ett pastorat* gäller det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället *pastoratet*.

Val av revisorer

2 § Kyrkofullmäktige ska utse en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.

Kyrkofullmäktige ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare två revisorer. Valet ska förrättas av nyvalda kyrkofullmäktige det år ordinarie kyrkoval har ägt rum, för att granska verksamheten under de fyra följande åren.

Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

Valbarhet

3 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast vid valtillfället. Bestämmelsen gäller ej auktoriserad eller godkänd revisor.

Valbarhetshinder

4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som 1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller i en nämnd i församlingen,

4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som 1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige eller kyrkorådet i församlingen eller, om

2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som församlingen ligger i
3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

församlingen ingår i ett pastorat, i ett församlingsråd inom pastoratet,
2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som församlingen ligger i,
3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

5 § *Valbar till uppdrag som revisor i en samfällighet är inte den som*
1. är ledamot eller ersättare i samfällda kyrkofullmäktige, kyrkonämnden eller i en nämnd i samfälligheten,
2. är ledamot eller ersättare i något av de organ som anges i 4 § 1,
3. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som samfälligheten ligger i,
4. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

Revisorernas uppgifter

5 § I revisionslagen finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsberättelsen

6 § I revisionslagen finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll.
Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida resultat- och balansräkning bör fastställas och ett uttalande om huruvida ansvarsfrihet bör beviljas.
Revisorerna ska överlämna sin berättelse till kyrkofullmäktige.
Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning, ett modifierat uttalande eller upplysningar av särskild betydelse ska revisorerna lämna sin berättelse även till stiftet.

53 kap. Offentlighet för handlingar

Överklagande

12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling eller *samfällighet* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska

12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling eller *ett pastorat* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska

kyrkans överklagandenämnd.
Övriga beslut enligt 11 § får
överklagas hos Svenska kyrkans
överklagandenämnd. Nämndens
beslut får inte överklagas.

kyrkans överklagandenämnd.
Övriga beslut enligt 11 § får
överklagas hos Svenska kyrkans
överklagandenämnd. Nämndens
beslut får inte överklagas.

56 kap. Kyrkobokföring och andra register

7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling eller *en samfällighet* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling eller *ett pastorat* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

57 kap. Tillsyn

ALLMÄNT OM TILLSYN

Tillsyn över församlingar och stift

1 § *Biskopen och domkapitlet* ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och *samfälligheter samt över verksamheten i stiftet*. I tillsynen ingår

1. råd, stöd och hjälp, *dels* i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, *dels* i rättsliga frågor,
2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
4. granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,
5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vagningstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,
6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och
7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

Det som sägs i första stycket 1–6 gäller även Svenska kyrkan i utlandet.

Tillsyn över församlingar och pastorat

1 § *Stiftet* ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och *pastorat*. I tillsynen ingår

1. råd, stöd och hjälp, i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, i rättsliga frågor *och i förvaltningsfrågor*,
2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
4. *biskopens och domkapitlets* granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,
5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vagningstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,
6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och
7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

Församlingsinstruktionens innehåll

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet *i församlingen* i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. *Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion.* Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med domkapitlet. *När det gäller en gemensam församlingsinstruktion ska kyrkorådet även samråda med församlingsråden inom pastoratet.* Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

Utöver vad som sägs i första stycket ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 18 § i huvudsak disponeras.

Utfärdande och ändring av en församlingsinstruktion

6 § Församlingsinstruktionen får utfärdas av domkapitlet efter

6 § Församlingsinstruktionen får utfärdas av domkapitlet efter

godkännande av *församlingens beslutande organ* och kyrkoherde var för sig. Den är därefter bindande för församlingen.

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen för en församling får väckas av *församlingens beslutande organ*, kyrkorådet, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

godkännande av *kyrkofullmäktige* och kyrkoherde var för sig. Den är därefter bindande för församlingen *och, när det är fråga om en gemensam församlingsinstruktion, för pastoratet och dess församlingar.*

Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av *kyrkofullmäktige*, kyrkorådet, *ett församlingsråd*, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som instruktionen.

Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om det ska ske en ändring av församlingsinstruktionen. Om inget förslag till ändring utarbetas ska skälen för detta anmälas till kyrkofullmäktige och domkapitlet.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *beslutande organ* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen först efter det att *det beslutande organet* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

För församlingar inom *utlandskyrkan* gäller det som sägs i första stycket om beslutande organ istället kyrkorådet.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *kyrkofullmäktige* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen *eller pastoratet och dess församlingar* först efter det att *kyrkofullmäktige* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

För församlingar inom *Svenska kyrkan i utlandet* gäller det som sägs i första stycket om kyrkofullmäktige istället kyrkorådet.

BESLUTSPRÖVNING

Tillämpningsområde

8 § Beslut av en församling prövas på begäran av den som tillhör församlingen och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Församlingens beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om han eller hon inte tillhör församlingen.

Beslut av *en samfällighet* prövas på begäran av en församling som ingår i *samfälligheten* och på begäran av den som

Beslut av *ett pastorat* prövas på begäran av en församling som ingår i *pastoratet* och på begäran av den som tillhör en sådan för-

tillhör en sådan församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. *Samfällighetens* beslut prövas också på begäran av kyrkoherden *i en pastorats-samfällighet eller av någon av kyrkoherdarna i en flerpastorats-samfällighet* även om kyrkoherden inte tillhör någon av församlingarna som ingår i *samfälligheten*.

Beslut av ett stift prövas på begäran av en församling som ligger i stiftet, på begäran av en *samfällighet där församlingar som ligger i stiftet ingår* och på begäran av den som tillhör en *sådan* församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Beslut av en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 § prövas på begäran av den som tillhör en församling för vilken domprosten är kyrkoherde och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Prövning av beslut enligt första–fjärde styckena gäller dock inte

1. om det i lag eller annan författning eller i denna kyrkoordning finns särskilda föreskrifter om överklagande,
2. beslut av rent förberedande eller rent verkställande art, *och*
3. beslut som har fattats av domkapitlet.

samling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. *Pastoratets* beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om kyrkoherden inte tillhör någon av församlingarna som ingår i *pastoratet*.

Beslut av ett stift prövas på begäran av en församling i stiftet, på begäran av *ett pastorat* i stiftet och på begäran av den som tillhör en församling *i stiftet* och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Prövning av beslut enligt första–fjärde styckena gäller dock inte

1. om det i lag eller annan författning eller i denna kyrkoordning finns särskilda föreskrifter om överklagande,
2. beslut av rent förberedande eller rent verkställande art,
3. *beslut som har fattats av ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte enligt 4 kap. 23 §, och*
4. beslut som har fattats av domkapitlet.

Hur man begär beslutsprövning

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling eller *en samfällighet*. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

En begäran om beslutsprövning ska avfattas skriftligt, egenhändigt undertecknas och ges in till prövningsinstansen. Klaganden ska därvid ange

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling eller *ett pastorat*. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

vilket beslut som ska prövas och vilka omständigheter som åberopas till stöd för prövningen.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, *samfällighetens* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Anslaget om protokolljusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden ska löpa ut.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, *samfälligheten* respektive stiftet i stället för till prövningsinstansen, ska den ändå prövas.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, *pastoratets* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit in till församlingen, *pastoratet* respektive stiftet i stället för till prövningsinstansen, ska den ändå prövas.

Grunder för prövningen

10 § Ett prövat beslut ska upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, *samfälligheten* respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

10 § Ett prövat beslut ska upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, *pastoratet* respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Åtgärder när ett beslut har upphävts

20 § Om ett beslut har upphävts och om beslutet redan har verkställts, ska det organ som har fattat beslutet se till att verkställigheten rättas i den utsträckning som det är möjligt. Ett beslut om rättelse ska fattas så snart som möjligt.

En församling och *en samfällighet* ska senast tre månader efter att ett beslut har upphävts meddela domkapitlet vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av upphävandet.

En församling och *ett pastorat* ska senast tre månader efter att ett beslut har upphävts meddela domkapitlet vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av upphävandet.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014 med undantag för ändringarna i 38 kap., som träder i kraft den 1 januari 2013. Äldre bestämmelser i 38 kap. gäller dock fortfarande när nya ledamöter och ersättare ska utses i direktvalda

kyrkoråd och samfällda kyrkofullmäktige under år 2013. Hänvisningen avseende valnämnder i 38 kap. 5 § ska under 2013 avse 4 kap. 14–20 §§ och 22–33 §§.

O 2012:2
Bilaga 1A

2. Pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter blir den 1 januari 2014 pastorat. Detsamma gäller de pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter om vilka det har fattats beslut med ikraftträdande den 1 januari 2014. Om det i pastoratens namn ingår orden ”kyrkliga samfällighet” ska detta istället ersättas av ordet ”pastorat”.

4. Kyrkovalet år 2013 ska för andra samfälligheter än Göteborgs kyrkliga samfällighet avse kyrkofullmäktige i pastorat. Kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige ska vid beslut om antalet ledamöter i det kommande pastoratets kyrkofullmäktige tillämpa bestämmelserna i den lydelse av 3 kap. 5 § som träder i kraft den 1 januari 2014.

5. Kyrkonämnden i en flerpastoratssamfällighet ska utse den som ska vara kyrkoherde när samfälligheten blir ett pastorat.

6. När en befattning som domprost ska tillsättas för anställning i ett pastorat som har varit en flerpastoratssamfällighet ska samfällighetens kyrkonämnd utse de tre ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden som enligt 34 kap. 12 § annars utses av domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, av en kyrkonämnd eller av en pastoratsnämnd.

7. Trots bestämmelserna i 36 kap. 5 § får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2016, även om de då inte uppfyller dessa bestämmelser.

8. Gruppbeteckningar som den 1 januari 2013 är registrerade för val till samfällda kyrkofullmäktige blir registrerade för val till kyrkofullmäktige. Då ska gruppbeteckningarna ändras i enlighet med bestämmelserna i nya 38 kap. 25 §. Stiftsstyrelserna ska informera berörda nomineringsgrupper om ändringen av gruppbeteckningarna.

9. När församlingsråd ska väljas första gången efter 2013 års kyrkoval ska kyrkonämnden i de samfälligheter som blir pastorat kalla till församlingsmöte enligt 4 kap. 23 §. Om det sker en indelningsändring som innebär att ett helt nytt pastorat bildas, ska i stället indelningsdelegerades arbetsutskott kalla till församlingsmöte.

10. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överklaganden och begäran om beslutsprövningar beträffande beslut som har fattats av en flerpastorats-samfällighet före den 1 januari 2014

Bilaga 1B

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

3. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 får Göteborgs kyrkliga samfällighet finnas kvar fram till och med den 31 december 2017. Kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Göteborgs kyrkliga samfällighet och dess församlingar under övergångstiden, samt särskilda bestämmelser avseende kyrkovalet 2013 till samfälligheten och dess församlingar.

För att vara valbar i ett direktval i en församling som ingår i samfälligheten krävs att man tillhör den församlingen.

Strukturfrågor

Läronämndens yttrande över skrivelse 2012:5 och motion 2012:61

Läronämnden vill med anledning av skrivelse 2012:5 och motion 2012:61 fokusera tre områden: Församlingsbegreppet, församlingsindelningen och tillsynsfunktionen.

Gällande *församlingsbegreppet* har läronämnden tidigare i sitt yttrande över förslaget till kyrkoordning (Ln 1999:3) anfört:

Som ett första kriterium för en församling anges i kyrkoordningsförslaget att huvudgudstjänst normalt firas varje sön- och helgdag eller åtminstone en gudstjänst varje vecka (...) Läronämnden finner att den intention som uttrycks i kyrkoordningsförslaget, att huvudgudstjänst normalt firas varje sön- och helgdag i en församling, är riktig. Samtidigt menar läronämnden att gudstjänstlivet alltid bör utformas med hänsyn till lokala förhållanden och förutsättningar. Regler för gudstjänstliv och den territoriella församlingsindelningen bör vara utformade med hänsyn till båda dessa aspekter. Huvudregeln är dock att huvudgudstjänst firas i en församling varje sön- och helgdag eller att åtminstone en gudstjänst firas varje vecka.

Läronämnden har också tidigare (Ln 2007:13y) konstaterat att det behövs en reflektion kring församlingsbegreppet och möjlighet till delaktighet och ansvarstagande i kyrkans liv i en ny samhällssituation:

Till följd av förändringar i kyrka och samhälle behöver man tänka igenom hur de olika aspekterna av att vara kyrka och församling förhåller sig till varandra. Därför behövs en förnyad reflektion kring församlingsbegreppet. Möjlighet till delaktighet och ansvarstagande i kyrkans liv i en ny samhällssituation – i stad och tätort, på landsbygd och i glesbygd, samt för människor med en ökad rörlighet – behöver belysas. Därvid är det samtidigt nödvändigt att en pastoralt och ekonomiskt bärkraftig organisation som motsvarar arbetsrättsliga krav kommer till stånd. Sammantaget bör detta leda till ett förtydligande av kyrkans självförståelse och teologiska och pastorala identitet.

Också i anslutning till motionerna 2012:16 och 2012:52 (Ln 2012:3y) betonar nämnden att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt. Skrivelsen föreslår att församlingarna gemensamt tar ansvar för gudstjänsterna i pastoratet. Detta betyder, enligt Läronämndens mening, att församlingarna också i den nya strukturen som föreslås är subjekt för gudstjänstlivet. Församlingarna tar tillsammans ansvar för gudstjänstlivet, oavsett om de firar gudstjänst var för sig eller gemensamt i ett pastorat. Den föreslagna regleringen av gudstjänstlivet anger en miniminivå i ett pastorat och reglerar inte gudstjänstlivet som helhet.

När det gäller *församlingsindelning* är den teologiska utgångspunkten att den allmänliga kyrkan tar gestalt i lokala sammanhang. I Svenska kyrkan är samspelet mellan församlingar, pastorat och stift väsentligt ur ett läroperspektiv. I detta samspel är det därför nödvändigt att stiftet har en reell möjlighet att ta ansvar för församlingsindelningen som ett uttryck för vår kyrkas episkopala struktur. Mot denna bakgrund finner Läronämnden att skrivelsens förslag är förenligt med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Gällande *tillsynsfunktionen* vill läronämnden framhålla följande. I Svenska kyrkans tradition med dess episkopala struktur är det viktigt med en fungerande tillsynsfunktion från biskop och stift till kyrkoherde och församling. Kyrkoherdens roll och uppdrag är att under eget ansvar ha tillsyn över all verksamhet i församlingen. Det är därför nödvändigt att det finns en reell möjlighet för kyrkoherden att ta ett sådant ansvar även i mycket stora pastorat. Detta behöver beaktas när förslaget tillämpas.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Direktval till församling

Läronämndens yttrande över motionerna 2012:16 och 2012:52

Läronämnden har tidigare (Ln 2000:13y och Ln 2003:8y) understrukt
... att delaktigheten i de döptas och troendes allmänna prästadöme förenar alla i församlingen, vigda och icke vigda. Alla har tillsammans ansvaret för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Den demokratiska organisationen och kyrkans ämbete eller vinningstjänst har gemensamt ansvar för att detta sker i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Att dessa intentioner förverkligas förblir angeläget.

Läronämnden har också tidigare (Ln 2007:13y) konstaterat att det behövs en reflektion kring församlingsbegreppet och möjlighet till delaktighet och ansvarstagande i kyrkans liv i en ny samhällssituation.

Församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets yttrande 2012:2y

Strukturfrågor

Till organisationsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över skrivelse 2012:5 samt motion 2012:61

Organisationsutskottet har bitt Gudstjänstutskottet att yttra sig över KsSkr 2012:5 samt motion 2012:61. Gudstjänstutskottet vill därför framföra följande. Utskottet konstaterar inledningsvis att gudstjänstfirandet ligger som grund för varje kristen gemenskap och att det därför är av stor betydelse att gudstjänstlivet i dess olika former främjas. Utskottet menar också, i linje med Läronämndens yttrande 2012:2y, att församlingen alltid ska vara subjekt för gudstjänstlivet och konstaterar att i den nu föreslagna strukturen sker detta genom att församlingarna tar ansvar för gudstjänstlivet antingen genom att fira gudstjänst var för sig eller gemensamt i ett pastorat. Utskottet vill även lyfta fram att i den föreslagna regleringen är det en miniminivå som anges när det gäller gudstjänstlivet i ett pastorat. Det innebär att det totala gudstjänstlivet kan vara mer omfattande.

I kristen tradition och kristet liv har det ansetts självklart att varje församling firar gudstjänst varje sön- och helgdag och detta är, i allt väsentligt, en naturlig ordning även i framtiden. Utskottet påpekar att i en församlingsinstruktion kan församlingens gudstjänstliv regleras på ett mer lokalt och församlingsnära sätt än vad som ofta är möjligt utifrån kyrkoordningen.

Gudstjänstlivet måste ständigt främjas och detta kan göras på olika sätt och är beroende av många faktorer. Inte minst är det viktigt att lokala förutsättningar beaktas. Det finns betydande skillnader mellan till exempel stad och land och mellan olika delar av landet. Skillnader som medför att t.ex. ett visst arbetssätt eller en viss organisatorisk form som fungerar väl i en miljö är mindre lämpad i en annan. Det är också av stor vikt att det lokala engagemanget tas till vara och att historiska förutsättningar beaktas så att en kristen gemenskap kan bibehållas eller nyskapas.

Gudstjänstutskottet vill särskilt framhålla att det är viktigt att möjligheten att leda gudstjänsten breddas i linje med utskottets uppfattning i G 2011:2. Där poängterar utskottet att i en luthersk kyrka – där det allmänna prästadömet spelar en central roll – är det av vikt att lekmän såväl uppmuntras som ges möjlighet att leda gudstjänster. Utskottet ser också det pågående kyrkohandboksarbetet som en viktig möjlighet att främja lekmanaledda gudstjänster och bredda delaktigheten kring gudstjänsten.

Uppsala den 27 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

O 2012:2
Bilaga 4

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Johan Blix, Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2012:2y

Strukturfrågor – tillsyn

Till Organisationsutskottet

Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 vad avser bestämmelser om tillsyn

Vi har från Tillsyns- och uppdragsutskottets sida inga förslag till ändringar i de bestämmelser om tillsyn som finns i kyrkostyrelsens skrivelse. En övergripande notering är att förutsättningarna för stiftets tillsyn naturligtvis påverkas av den lokala strukturförändringen. Kyrkoordningen ger och kan bara ge vissa ramar för tillsynsuppdraget. Det kommer, som vi ser det, att krävas ett fortsatt arbete i stiftet och erfarenhetsutbyte mellan stiftet ifråga om hur uppdraget ska fullföljas.

Vi ser det som angeläget att understryka den bestämning av begreppet tillsyn som finns i 57 kap. 1 § första punkten i kyrkoordningen. Där talas om råd, stöd och hjälp i olika frågor. Det är alltså i första hand fråga om att se till att det finns så goda förutsättningar som möjligt för församlingar och pastorat att fullgöra sina uppgifter. Olika stödfunktioner som kan sägas rymmas i begreppet "förvaltning" behöver hanteras på ett sådant sätt att församlingens grundläggande uppgift kommer i fokus.

Det som är nytt i bestämmelserna, tillsyn i förvaltningsfrågor, bör alltså enligt vår mening inte främst gälla ett slags kontrollfunktion även om också detta kan behövas i vissa fall. Tillsyn i förvaltningsfrågor torde i första hand bli en uppgift för stiftsstyrelserna. Det är inte fråga om något alldeles nytt. Flera stift har på olika sätt arbetat med stöd i förvaltningsuppgifter och stiftsstyrelserna har redan ett tillsynsansvar avseende den lokala indelningen.

Vi noterar att det kommer att ske en nödvändig utredning i frågor som gäller kontraktens ställning och uppgifter. Förutsättningarna för kontraktprostens tillsynsuppgifter som "biskopen förlängda arm" påverkas i hög grad av lokala strukturförändringar i storstadsregionerna.

Kyrkoherden har lokalt en tillsynsfunktion avseende all verksamhet utifrån Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Denna innehållsligt specifikt bestämda uppgift påverkas naturligtvis också när det blir pastorat som är betydligt större än dagens. Strukturförändringen medför att det bara finns församlingar och pastorat och leder till att kyrkoherdens särskilda tillsynsuppgift kommer att utövas i alla lokala enheter. Detta ser vi som en god utveckling.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

O 2012:2
Bilaga 5

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2012:1y

Vård och underhåll av kyrkobyggnader

Till Organisationsutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över motion 2012:44 och skrivelse 2012:5 avsnitt 4.2.

Kostnadseffektiv hantering av kyrkobyggnader och andra fastigheter är strategiska framtidsfrågor för Svenska kyrkan. Fel hanterat riskerar betydande belopp, i onödan, gå till fastigheter istället för verksamhet. Rätt hanterat frigörs resurser till verksamheten.

Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att "En utredning ska tillsättas angående det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna. En översyn av utjämningssystemet ska också göras." Ekonomi- och egendomsutskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag. Kyrkostyrelsens motivskrivning till förslaget kan emellertid tolkas som att utredningen är bunden av de idéer som presenteras i strukturutredningen. Utskottet vill därför betona vikten av att utredningen ges ett mandat att analysera olika typer av åtgärder och frågor som är kopplade till kyrkobyggnader. Det kan även visa sig motiverat att utreda hanteringen av andra typer av byggnader. Utredningen bör exempelvis ges möjlighet att utreda och analysera de frågor som lyfts i motion 2012:44. Mot bakgrund av att utskottet förutsätter ett brett utredningsmandat är det dock olämpligt att kyrkomötet i detta skede lämnar särskilda instruktioner till utredningen på det sätt som föreslås i motion 2012:44. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:9y

Partiella samfälligheter

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2012:41 första yrkandet

I motionens första yrkande föreslås att kyrkomötet beslutar att det fr.o.m. år 2014 ska vara möjligt att bilda partiella samfälligheter mellan pastorat för samverkan om begravningsfrågor med rätt för samfälligheten att uppbära begravningsavgift.

Om det fr.o.m. år 2014 ska vara möjligt att bilda partiella samfälligheter för samverkan om begravningsfrågor krävs ändringar i kyrkoordningen. Det saknas förslag till en sådan reglering i motionen och därigenom också datum för ikraftträdande för en sådan. En sådan ändring i kyrkoordningen bör dessutom utredas innan den eventuellt genomförs.

Under åberopande av vad som ovan anförts avstyrker kyrkorättsutskottet förslaget då det inte är kyrkorättsligt möjligt.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:10y

**Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga
samfällighet**

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2012:42

I motionen föreslås i första hand att kyrkomötet ska besluta att i de av kyrkostyrelsen föreslagna övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen i skrivelsen *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) punkt 3 ska anges att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar tills vidare.

I andra hand föreslås i motionen att ovan nämnda övergångsbestämmelser ska få finnas kvar till och med den 31 december 2017.

Den föreslagna övergångsbestämmelsen är avsedd att av praktiska skäl vara en specialreglering under en begränsad period för att man ska kunna förbereda en indelning av samfälligheten i flera pastorat.

Eftersom en övergångsbestämmelse inte kan gälla permanent avstyrker kyrkorättsutskottet förslaget i motionens första punkt.

Motionärernas andrahandsförslag avser en förlängning med två år av den i skrivelsen föreslagna tiden. En sådan ordning är kyrkorättsligt möjlig.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Huvudgudstjänster i pastorat

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2012:61 yrkande 1

I motionen föreslås i det första yrkandet att kyrkomötet beslutar att avslå kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 vad avser förslag om ändringar av 17 kap. 3 § samt att i fråga om nya 37 kap. 3 § första punkten i stället anta ett förslag till lydelse som innebär att det i församlingarna ska firas gudstjänster i enlighet med vad som framgår av 17 kap. 3 §.

Kyrkorättsutskottet ser inga kyrkorättsliga hinder för att huvudregeln fortfarande ska vara att det i varje församling ska firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar, i enlighet med formuleringen i den nu gällande 17 kap. 3 § första stycket, även om övriga förslag i kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* genomförs.

Däremot behöver 17 kap. 3 § andra stycket ändras om de övriga förslagen i skrivelsen blir verklighet, inte minst på grund av de förändringar som föreslås avseende församlingsinstruktioner och pastorat. Då inte några sådana förändringar föreslås i motionen avstyrker kyrkorättsutskottet motionens första yrkande.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:12y

Strukturfrågor

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:5

Principiella frågor

I skrivelsen föreslås bl.a. en innehållslig förändring av två kyrkliga begrepp: pastorat och församling. Kyrkorättsutskottet vill peka på den svårighet det kan innebära, åtminstone initialt, att fylla gamla begrepp med nytt innehåll.

Vad gäller församlingsbegreppet vill kyrkorättsutskottet, i likhet med Läro-nämnden, betona att församlingen även fortsättningsvis är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan och att det ständigt behövs en reflektion kring församlingsbegreppet. Kyrkorättsutskottet vill tillägga att det behövs en fortgående reflektion kring församlingsbegreppet även på ett kyrkorättsligt plan inom alla enheter i kyrkan.

Övriga frågor

- ♦ I förslaget till 4 kap. 25 § bör orden "ledamöter och ersättare" bytas ut mot "församlingsrådet" eftersom valet avser hela församlingsrådet. Bestämmelsens första mening får då följande lydelse: "Kyrkofullmäktige beslutar för vilken tid *församlingsrådet* ska väljas."
- ♦ I förslaget till 8 kap. 17 § andra stycket första meningen kan ordet "elektorer" med fördel bytas ut till "elektorsplatser". Meningens lydelse blir då "Stiftsstyrelsen ska fördela övriga *elektorsplatser* mellan *församlingarna och* pastoraten."
- ♦ I förslaget till 29 kap. 6 § första stycket bör orden "med anledning av detta" bytas ut mot "om upptagande i kyrkan". – Vidare kan det med fördel även fortsättningsvis vara så att det finns en begränsning gällande vilka präster som kyrkoherden kan utse enligt förslaget till tredje stycke. Tredje stycket kan med fördel få följande lydelse: "Kyrkoherden får utse en annan präst *i församlingen eller pastoratet* att pröva frågor om inträde i och utträde ut kyrkan."
- ♦ Kyrkorättsutskottet noterar att det i förslaget till 33 kap. 9 § punkten 4 står om nämnder på nationell nivå och att det i kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* föreslås att nämnderna på nationell nivå för samordning, planering och utveckling avskaffas. Om förslaget går igenom kommer bestämmelsen således att avse Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd.
- ♦ I förslaget till ny 36 kap. 2 § används felaktigt benämningen "utlandskyrkan". Denna ska bytas ut mot "Svenska kyrkan i utlandet".
- ♦ Förslaget till 37 kap. 6 § blir mer lättläst genom att den första meningen i stället får lydelsen "Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar av den indelning som avser pastorat och församlingar som inte ingår i ett pastorat."
- ♦ Det saknas ett bindestreck i förslaget till 38 kap. 25 § andra stycket, så att lydelsen blir "En beteckning som registreras *bara* för val till kyrkofullmäktige

ska alltid innehålla församlingens eller pastoratets namn i nominativ- eller genitivform.”.

- ♦ Förslaget till 38 kap. 48 § andra stycket, första meningen, kan göras mer lättbegriplig om den i stället får följande lydelse: ”Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana röstmottagningsställen anordnas samt på expeditioner för förtidsröstning i hela landet.”
- ♦ Kyrkorättsutskottet ställer sig frågande till om det i förslaget till 38 kap. ska hänvisas till expeditioner vid förtidsröstning eller om även andra lokaler vid förtidsröstning än expeditioner avses.
- ♦ Det saknas en bestämmelse motsvarande nuvarande 2 kap. 13 §, vilket inte verkar ha varit avsikten. En sådan kan med fördel läggas till i 40 kap. Bestämmelsen skulle i så fall kunna ha lydelsen: ”Ett pastorat får inte besluta om ändringar av en kyrkobyggnad eller i ett kyrkorum utan att församlingen först har godkänt dessa.”
- ♦ I förslaget till 42 kap. 9 § kan det finnas skäl att göra följande tillägg i andra stycket: ”Om konfirmanden *tillhör Svenska kyrkan* och inte har någon hemförsamling i Sverige har den församling eller det stift som ordnar konfirmationen rätt till konfirmationsersättning från Svenska kyrkans nationella nivå.”

Kursiveringar saknas

- Förslaget till 7 kap. 11 § första stycket
- Nuvarande lydelse av och förslaget till 7 kap. 14 § första stycket
- Nuvarande lydelse av 7 kap. 15 §, tionde strecksatsen och förslaget till 7 kap. 15 §, första strecksatsen
- Nuvarande lydelse av och förslaget till 7 kap. 20 §
- Nuvarande lydelse av och förslaget till 7 kap. 23 § första stycket
- Nuvarande lydelse av 12 kap. 13 a § första stycket andra meningen
- Förslaget till 17 kap. 3 § första stycket
- Förslaget till 26 kap. 3 § första stycket
- Förslaget till 33 kap. 4 § tredje stycket
- Nuvarande lydelse av och förslaget till 33 kap. 6 § första stycket andra punkten
- Förslaget till 38 kap. 4 § andra stycket
- Nuvarande lydelse av 38 kap. 91 § första, tredje och sjunde styckena
- Nuvarande lydelse av och förslaget till rubrik direkt före 57 kap. 1 §
- Förslaget till 57 kap. 5 § första stycket punkten 2
- Nuvarande lydelse av och förslaget till 57 kap. 8 § andra stycket

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

*Bengt Stigner och Anna Sundelius,
sekreterare*

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anki Erdmann, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Per-Eric Larsson, Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:3

Domkapitlen och stiftsstyrelserna

Sammanfattning

I detta betänkande föreslås avslag på motion 2012:26 där det föreslås i första hand att domkapitlens uppgifter ska övertas av stiftsstyrelserna och att dessa ska tillföras juridisk domarkompetens, i andra hand att domkapitlen ska bli en förberedande instans till ett gemensamt domkapitel för alla stift samt i tredje hand att kyrkostyrelsen ska tillsätta en arbetsgrupp för att snarast utreda hur processen i domkapitlen kan bli rättssäker. Skälet till att utskottet föreslår avslag på motionen är främst att det inte finns några generella problem med rättssäkerheten i domkapitlen och att ett avskaffande av dessa skulle försvåra det gemensamma ansvarstagandet mellan innehavare av vinningstjänsten och förtroendevalda och samtidigt förändra biskopens tillsynsroll. Ett gemensamt domkapitel är enligt utskottet oförenligt med kyrkans episkopala struktur.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:26.

Motionens förslag

Motion 2012:26 av Håkan Sunnliden, Avskaffa domkapitlen

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlens uppgifter övertas av stiftsstyrelserna och att dessa tillförs juridisk kompetens i form av "ledamot som är eller har varit ordinarie domare" (9 kap. 1 § punkt 4 i kyrkoordningen), samt en teologiskt sakkunnig som är disputerad. Det blir allt vanligare att biskopar inte är disputerade och då högre kompetens kan vara av vikt för att utreda lärofrågor bör kompetens tillföras stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen kan alternativt även inrätta en disciplinnämnd.

I andra hand

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlen i sin nuvarande form behålls, men blir en förberedande instans till ett gemensamt domkapitel för alla stift.

I tredje hand

3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp direkt under ärkebiskopen för att snarast utreda hur processen i domkapitlen kan bli rättsäker. Arbetsgruppens direktiv ska innefatta att utarbeta en beslutsgång för handläggning av ärenden i domkapitlen och att utreda frågan om teologisk kompetens i domkapitlen. Vidare ska arbetsgruppens direktiv

omfatta en utredning av hur reglerna om jäv tillämpas idag samt föreslå hur dessa kan tydliggöras för ledamöter i domkapitlet. Arbetsgruppen ska ha utarbetat förslag till kyrkomötet 2013.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:26 i Ln 2012:4y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Tillsyns- och uppdragsutskottet har yttrat sig över motionen i TU 2012:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Av lagen om Svenska kyrkan framgår att stiftet är regional enhet i Svenska kyrkan och omfattar församlingarna inom stiftets område. Vidare anges att stiftets grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet och att det för varje stift ska finnas en biskop. I lagen klargörs slutligen att stiftet är en egen juridisk person. Inom dessa ramar har sedan Svenska kyrkan genom sitt kyrkomöte närmare bestämt stiftets uppgifter och organisation i kyrkoordningen. Ordningen med ett domkapitel i varje stift är därför något som kyrkan själv har bestämt.

Under det utredningsarbete som föregick kyrkomötets beslut om den nya kyrkoordningen konstaterades att det även efter relationsförändringen fanns starka skäl att på stiftsnivå bibehålla ett särskilt organ för tillsyn motsvarande det då offentligrättsligt reglerade domkapitlet. Det främsta skälet till detta var att det ansågs lämpligt att samla alla former av tillsyn hos ett enda organ i stiftet, nämligen domkapitlet. Härigenom markerades även domkapitlets självständiga ställning i relation till det övriga stiftet. Den tillsyn som åligger domkapitlet handlar om beslutsprövning samt andra former av tillsyn över församlingar samt präster och diakoner. Den främjande funktionen som stiftet ska ha enligt lagen om Svenska kyrkan kom då naturligen att ligga på stiftsstyrelsen. Det betonades i detta sammanhang att begreppen främjande och tillsyn hänger nära ihop och är till stor del olika sidor av samma sak.

I sammanhanget är det viktigt att framhålla att domkapitlet är en del av den juridiska personen stiftet men att det självständigt ska fullgöra sina uppgifter. I den meningen är domkapitlet inte underordnat varken biskopen eller stiftsstyrelse och stiftsfullmäktige. Stiftsfullmäktiges ansvar är endast att se till att det finns ekonomiska och personella resurser så att domkapitlet kan fullgöra sina uppgifter. Dessa uppgifter är uttömmande beskrivna i kyrkoordningen och är därmed sådant som de andra delarna av stiftet inte förfogar över.

Mot bakgrund av de särskilda uppgifter som ankommer på domkapitlet har det ansetts väsentligt att noga reglera domkapitlets sammansättning. Principen om att domkapitlet ska bestå av företrädare för såväl de kyrkliga vinningstjänsterna som lekmän har i kyrkoordningen övertagits från vad som gällde före relationsförändringen. Med hänsyn till de utvidgade överprövningsuppgifter som domkapitlet har fått i kyrkoordningen bedömdes det som viktigt att förstärka den juridiska kompetensen i domkapitlet med en ledamot som är eller har varit ordinarie domare. Syftet med detta var att garantera en rättsäker och opartisk behandling av de mer domstolsliknande ärendena såsom obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst och befogenhetsprövning av beslut om uppsägning samt beslutsprövningsärenden.

Redan år 2000 aktualiserades frågan om stiftens organisation enligt den, året innan, av kyrkomötet beslutade kyrkoordningen. I motion 2000:19 önskade motionären att kyrkostyrelsen skulle tillsätta en utredning med uppgift att utreda och lämna förslag till en framtida stiftsorganisation. Motionären efterlyste en belysning av domkapitlets respektive stiftsstyrelsens nya roller och ifrågasatte om båda organen behövdes eller om det kunde skapas ett nytt gemensamt organ. Motionen avslogs på förslag av Organisationsutskottet som ansåg att förslag till konkreta ändringar i stiftsorganisationen skulle växa fram utifrån de behov som finns i stiftet. Det vore enligt utskottet olämpligt att från den nationella nivån ta initiativ till dylika ändringar. (O 2000:2)

Frågor tangerande de av motionären nu aktualiserade frågorna har vid ett flertal tillfällen varit föremål för kyrkomötets behandling. Frågorna har bl. a. berört domkapitlets sammansättning, process- och beviskrav i domkapitlet, jävsfrågor och rättssäkerhet. Ett i detta sammanhang ofta återkopplat beslut av Överklagandenämnden är ett beslut från 2001, beslut 01/2001 som handlar om handläggningen av ärenden i domkapitlet. Nämnden konstaterade att vid tolkning och tillämpning av kyrkoordningens bestämmelser bör de principer gälla som är vedertagna för samhällets rättsordning i övrigt. Med dessa principer som grund finns i beslutet en beskrivning av hur en rättssäker hantering av de domstolsliknande ärendena i domkapitlet bör gå till. Utöver bestämmelserna i 57 och 58 kap. i kyrkoordningen om handläggningen i domkapitlet av såväl beslutsprövningsärenden som ärenden om överklagande har Överklagandenämndens beslut kommit att bli vägledande för domkapitlets hantering av dessa ärenden.

Den inventering som gjorts av juris doktorn Kerstin Berglund som det refereras till i motionen handlar om anmälningar om misstänkta sexuella övergrepp. Utredarens slutsats är att domkapitlet i allt väsentligt, med de i utredningen redovisade undantagen, har följt gällande riktlinjer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:26.

Utskottet anser i likhet med vad Tillsyns- och uppdragsutskottet anfört i sitt yttrande att det inte finns några generella problem med rättssäkerheten i domkapitlet. Läronämnden betonar i sitt yttrande att nuvarande ordning är ett uttryck för det gemensamma ansvaret mellan innehavare av vigningstjänsten och förtroendevalda samtidigt som den värnar om domkapitlets självständiga ansvar för lärotraditionen och vigningstjänsten. Ett avskaffande av domkapitlet skulle därför enligt nämnden försvåra det gemensamma ansvarstagandet och avsevärt förändra biskopens tillsynsroll. Nämnden anser vidare att ett gemensamt domkapitel för hela landet, något som i andra hand föreslås i motionen, skulle undergräva stiftens självständighet på ett sätt som är oförenligt med vår kyrkas episkopala struktur. Utskottet delar denna uppfattning och av de skäl som i övrigt anges i de bägge yttrandena föreslår därför utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 28 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Patrik Tibbling, sekreterare

O 2012:3

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Agheden, Bengt Kjellgren, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Birgit Kullingsjö, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Carola Björkman, Rolf Persson, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson och har deltagit i utskottets överläggningar.

Domkapitlen

Läronämndens yttrande över motion 2012:26

Svenska kyrkan framträder som församlingar och stift som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet (Lagen om Svenska kyrkan 1-2 §§). Stiftets grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet (kyrkoordningen 6 kap. 1 §). Stiftsstyrelsen ska främja församlingslivet och verka för dess utveckling (kyrkoordningen 7 kap. 7 §). I varje stift ska finnas ett domkapitel som självständigt ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen (kyrkoordningen 6 kap. 8 §).

Läronämnden konstaterar att denna ordning uttrycker det gemensamma ansvaret mellan innehavare av vinningstjänsten och förtroendevalda samtidigt som den värnar om domkapitlets självständiga ansvar för lärotraditionen och vinningstjänsten.

Ett avskaffande av domkapitlen skulle väsentligen försvåra det gemensamma ansvarstagandet och avsevärt förändra biskopens tillsynsroll.

Inrättandet av ett gemensamt domkapitel för hela Svenska kyrkan skulle undergräva stiftens självständighet på ett sätt som är oförenligt med vår kyrkas episkopala struktur med stift, biskopar och övriga stiftsorgan.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2012:1y

Domkapitlen och stiftsstyrelserna

Till Organisationsutskottet

Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande över motion 2012:26.

Kyrkoordningen reglerar domkapitlets respektive stiftsstyrelsens sammansättning utifrån de båda beslutsorganens skilda uppgifter. Vi kan konstatera att domkapitlen har både juridisk (genom domarledamöter och sekreterare) och teologisk kompetens. Vi delar inte motionärens uppfattning om att det finns generella problem med rättssäkerheten i domkapitlen. Vi ser heller inte hur en överflyttning av tillsyns- och överprövningsärenden från domkapitlen till stiftsstyrelserna i sig skulle höja kvalitén på besluten.

Motionären hänvisar till Kerstin Berglunds utredning om domkapitlens handläggning av ärenden rörande sexuella övergrepp. I utredningen framkom dock endast ett fall av de genomgångna 69 ärendena där Kerstin Berglund anser att Svenska kyrkans riktlinjer inte har följts, att sanktionen blev för mild och att händelsen borde ha polisanmälts. I övriga 68 ärenden anser alltså Berglund att det i vissa fall funnits brister i handläggningen men att man ändå fattat beslut som står i överensstämmelse med det kyrkliga regelverket.

Vi vill framhålla Svenska kyrkans överklagandenämnds överprövande och praxisbildande funktion. Vi kan konstatera att Överklagandenämnden vid några tillfällen kritiserat enskilda domkapitels handläggning och gjort vägledande uttalanden om processuella frågor och rättssäkerhet. Vi förutsätter att dessa beslut gör avtryck i domkapitlens handläggnings- och utredningsrutiner.

Vi kan också konstatera att den senaste tidens diskussioner om domkapitlens funktion har lett till åtgärder från Svenska kyrkans nationella nivå. Ett exempel är utredningen som refereras till ovan. Ett annat är de samlingar för domarledamöter och ersättare samt stiftsjurister som har och kommer att fortsätta anordnas. Stiftsjuristerna och juristerna på nationell nivå har sedan lång tid tillbaka årliga samlingar där man diskuterar relevanta juridiska frågor men nu anordnas alltså även liknande träffar för domarledamöter och sekreterare i domkapitlen.

Uppsala den 26 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahm, Maria Falk, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

O 2012:3
Bilaga 2

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:4

Biskopsval

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:39 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att se över formerna för biskopsval så att de kan förenklas och förbilligas. Utskottet konstaterar att de största kostnaderna i samband med biskopsval hänför sig till nomineringsvalet som stiftens själva närmare bör besluta om och att själva biskopsvalen i huvudsak fungerar tillfredställande. Utskottet anser därför inte att det finns anledning att tillsätta någon utredning och föreslår att motionen avslås. Utskottet vill emellertid uppmuntra stiftens till kreativa lösningar så att kostnaderna och arbetstidsåtgången för nomineringsvalet kan hållas nere.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:39.

Motionens förslag

Motion 2012:39 av Claes Björndahl och Bengt Inghammar, Enklare former för biskopsval

Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att se över formerna för biskopsval så att de kan förenklas och förbilligas dock utan att dess demokratiska innehåll försämras och återkomma till kyrkomötet med förslag till förändringar och förbättringar.

Bakgrund

Formerna för biskopsval har varit föremål för behandling i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen sedan 2000. Vid kyrkomötena 2003, 2004, 2005 och 2006 avslogs motioner med förslag som på olika sätt berörde formerna för biskopsval. I samtliga fall motiverade Organisationsutskottet sitt förslag om avslag med att sättet för hur biskopar utses skulle komma att behandlas av Demokratiutredningen.

Till 2009 års kyrkomöte lämnade kyrkostyrelsen i skrivelsen *Styrning och ledning* (KsSkr 2009:5) vissa förslag till ändringar i bestämmelserna rörande biskopsval. Bland annat föreslogs att gällande ordning med direkt avgörande biskopsval skulle bestå men att begreppet provval skulle ändras till nomineringsval för att tydliggöra det valets innebörd. Vidare föreslogs att i stiftet och dess församlingar anställda diakoner skulle ges rösträtt vid val av biskop. Utredningen föreslog också att det endast skulle vara de präster och diakoner som är anställda tills vidare eller minst sex månader som skulle ha rösträtt och att varje pastorat

skulle garanteras minst en elektor medan övriga elektorer skulle fördelas mellan pastoraten i relation till antalet röstberättigade i pastoratet.

Kyrkostyrelsens förslag följde helt de förslag som 2008 lämnats till kyrkostyrelsen av Demokratiutredningen i betänkandet *Styra och Leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1). Demokratiutredningen hade vid sin genomgång av de biskopsval som förevarit sedan kyrkoordningens tillkomst funnit att bestämmelserna om biskopsval syntes fungera väl och hade därför inte föreslagit några genomgripande förändringar.

Organisationsutskottet behandlade i sitt betänkande över kyrkostyrelsens skrivelse bland annat även motion 2009:32 med förslag om att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att tillsätta en utredning med direktivet att föreslå en förändrad metod att utse biskop och motion 2009:38 med förslag om att *dels* (punkten 1) uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till förändrat förfarande i nomineringsvalet till biskop och *dels* (punkten 2) uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ett biskopsval ska gå till avseende när överklagande kan ske, vilka överklagandetider som kan gälla, vilka regler som ska gälla för förteckningen av de röstande och vilka grupper i valmanskåren som ska behöva ha ersättare.

Utskottet föreslog kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag avseende val av biskop och att bifalla motion 2009:38, punkten 2 samt att, med anledning av motion 2009:32 och 2009:38, punkten 1, ge kyrkostyrelsen i uppdrag att göra en skyndsam översyn av formerna för biskopsvalen och återkomma till kyrkomötet med förslag till förbättringar.

Till 2010 års kyrkomöte lämnade kyrkostyrelsen i sin skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen* (KsSkr 2010:3) förslag till ändringar i kyrkoordningens bestämmelser om biskopsval. Kyrkostyrelsen anförde att det fanns tungt vägande skäl mot att införa en mer detaljerad reglering i kyrkoordningen om hur valet ska genomföras. En sådan reglering skulle dels medföra en önskad detaljreglering i kyrkoordningen och dels ett onödigt ingrepp på ett område som stiftet enligt gällande ansvarsfördelning mellan kyrkans olika nivåer ska ansvara för. Härtill kom, enligt kyrkostyrelsen, att stiftet har mycket olika struktur, såväl rent geografiskt som befolkningsmässigt vilket innebar att en gemensam ordning skulle försvåra för stiftet att få en ordning som var anpassad till det egna stiftets särskilda förutsättningar och förhållanden. Kyrkostyrelsen framhöll vidare att det inte fanns något som hindrade ett stift att exempelvis införa möjlighet till såväl brevröstning som någon form av digitalt röstningsförfarande. Allt under förutsättning att valet genomfördes på ett betryggande sätt.

Kyrkostyrelsen konstaterade också att Demokratiutredningen vid sin genomgång av de biskopsval som förevarit sedan kyrkoordningens tillkomst hade funnit att bestämmelserna om biskopsval syntes fungera väl och man var därför inte beredd att lägga fram annat än mer begränsade förslag till ändringar i bestämmelserna om biskopsval. De ändringar kyrkostyrelsen föreslog var att den förteckning som stiftsstyrelsen ska upprätta över präster och diakoner i stiftet skulle benämnas och ha karaktär av röstlängd i den meningen att ingen annan än den präst eller diakon som var upptagen i röstlängden skulle få rösta och att röstlängden skulle upprättas 30 dagar före det att nomineringsvalet skulle ske. Vidare föreslogs bestämmelser om rättelse av röstlängden och överklagande av avslag i ett sådant ärende efter förebild av vad som gäller om röstlängd i de direkta kyrkovalet. Slutligen föreslogs att tiden för överklagande av biskopsvalen skulle förkortas till en vecka. Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Vid 2010 års kyrkomöte motionerades om att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att se över reglerna för nominering av kandidater i kyrkovalet, att uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå att diakoner anställda i Svenska kyrkan i utlandet, oavsett tjänstetitel, skulle vara röstberättigade vid val av biskop och till domkapitlet i Visby stift samt att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att föreslå en ändring i kyrkoordningen så att preferensröstning (Single Transferable Vote System) kunde införas vid val av biskop. Organisationsutskottet föreslog i sitt betänkande O 2010:7 kyrkomötet att avslå samtliga motioner. För en utförligare redogörelse för utskottets överväganden hänvisas till betänkandet. Kyrkomötet följde utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:39.

Som motionärerna framhåller i sin motion är biskopsvalen, så som de oftast utformas, förenade med avsevärda kostnader och kräver sammantaget en stor mängd arbetstid. Mycket av kostnaderna och åtgången av arbetstid hänför sig till nomineringsvalet. Detta val är dock inte närmare reglerat i kyrkoordningen. Utöver bestämmelser om att stiftsstyrelsen ska anslå resultatet på stiftets anslagstavla och, när överklagandetiden gått ut, överlämna resultatet till Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar för behörighetsprövning, finns endast en bestämmelse om att valet ska ske på betryggande sätt enligt anvisningar som stiftsstyrelsen utfärdar.

Enligt utskottets mening är det i grunden en god tanke att stiften själva ska ordna sina nomineringsval utifrån de olika förutsättningar som kan gälla i stiftet och de önskemål som respektive stift kan ha på hur valen ska genomföras. Utskottet är dock medvetet om att det, även om det inte finns någon närmare reglering i kyrkoordningen, ändå har blivit så att vissa former för hur nomineringsvalet ska gå till har anammats på de flesta håll. Sålunda har t.ex. en öppen hearing med kandidaterna blivit ett etablerat inslag i proceduren. Enligt utskottet har det blivit så för att detta har visat sig vara till god hjälp för de röstande. Kostnaderna för en hearing kan emellertid väsentligt hållas nere genom att t.ex. sända den över webben. Utskottet vill generellt framhålla att det genom att i stor utsträckning utnyttja tillgängliga tekniska lösningar går att hålla nere kostnaderna för nomineringsvalet då det inte finns några andra krav på valet än att det ska ske på betryggande sätt. Det är dock enligt utskottets mening viktigt att de röstande ges förutsättningar att träffa välgrundade val. Det kan t.ex. finnas ett värde i att få träffas och diskutera de olika kandidaternas förtjänster. Enligt utskottet bör därför viss försiktighet iaktas så att inte ekonomiska hänsyn drivs för långt.

När det gäller biskopsvalet finns detaljerade bestämmelser i kyrkoordningen. Enligt utskottet fungerar dessa i huvudsak tillfredsställande. Vad särskilt gäller frågan om en eller två valomgångar bör inte bestämmelserna om en andra valomgång tas bort. Det är utomordentligt viktigt att den som väljs till biskop kan känna att han eller hon är vald av en absolut majoritet av de röstande.

Med hänsyn till vad som anförts ovan finner utskottet inte att det finns anledning att tillsätta den av motionärerna önskade utredningen och föreslår därför att motionen avslås. Utskottet vill emellertid uppmuntra till kreativa lösningar så att kostnaderna och arbetstidsåtgången för nomineringsvalet kan hållas nere utan att de förtroendevaldas och anställdas demokratiska inflytande minskas. Initiativet till sådana lösningar bör dock komma från stiften själva.

Uppsala den 26 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Bengt Kjellgren, Ulla Littgren, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:5

Nomineringsgrupp eller partigrupp

Sammanfattning

I detta betänkande föreslås avslag på motion 2012:50 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska komma med förslag om hur kyrkoordningens term "nomineringsgrupp" ska bytas mot "partigrupp". Skälet till att utskottet föreslår avslag på motionen är främst att det begrepp som används i kyrkoordningen markerar att kyrkopolitiken inte behöver ha någon koppling till det politiska arbetet i samhället i övrigt. Vidare har begreppet "nomineringsgrupp" blivit ett invariant och självklart begrepp inom kyrkan som inte bör bytas ut.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:50.

Motionens förslag

Motion 2012:50 av Bo Hanson, Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp!

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag hur kyrkoordningens term "nomineringsgrupp" byts mot "partigrupp".

Bakgrund

I och med kyrkoordningens tillkomst används i valsammanhang när det gäller de direkta kyrkliga valen begreppet "nomineringsgrupp". I kapitel 38 om de direkta valen finns bl.a. bestämmelser om registrering av nomineringsgrupp-beteckningar. Beslut om registrering fattas av kyrkostyrelsen när det gäller valen till kyrkomötet och av stiftsstyrelserna när det gäller valen till stiftet och de lokala valen. För att en ansökan om registrering ska godkännas krävs att ett visst antal röstberättigade stöder ansökan. En ansökan ska dock avslås om det föreligger en förväxlingsrisk med en beteckning som redan är registrerad eller som en annan nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad. En ansökan ska också avslås enligt 24 § om beteckningen med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som grupp-beteckning. I förarbetena till bestämmelsen har dock inte sagts något närmare om vad som avses med en uppenbart olämplig beteckning.

På den statliga sidan används i valsammanhang beteckningen "parti". Detta begrepp användes även vid de kyrkliga valen fram till relationsändringen på grund av den då gällande offentligrättsliga regleringen av de kyrkliga valen. I regeringsformen definieras parti på följande sätt: "Med parti avses varje sammanslutning eller grupp av väljare, som uppträder i val under särskild beteckning."

Under det utredningsarbete som föregick kyrkomötets beslut om kyrkoordningen föreslogs i den delutredning som bl.a. hade till uppgift att lägga fram förslag om de kyrkliga valen, SKU 1998. 4 *Val, indelning, kyrkobokföring, arkiv*, att beteckningen ”parti” även skulle användas i fortsättningen. Någon särskild motivering gavs inte. I huvudbetänkandet SKU 1998:1 *Förslag till kyrkoordination* valde dock den av dåvarande Centralstyrelsen tillsatta ledningsgruppen att beskriva de olika grupper som ställer upp kandidater i de kyrkliga valen, inte som partier utan som nomineringsgrupper. Inte heller här angavs någon motivering till den föreslagna ändringen. Centralstyrelsen godtog i sin skrivelse till kyrkomötet förslaget i denna del från ledningsgruppen och detta blev också kyrkomötets beslut.

Förutom i kapitel 38 om de kyrkliga valen används begreppet ”nomineringsgrupp” på de ställen i kyrkoordningen som reglerar antalet ersättare i de beslutande direktvalda organen på alla nivåer. Exempelvis anges i 3 kap. 8 § att antalet ersättare i kyrkofullmäktige ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i församlingen.

Det bör slutligen noteras att begreppet ”grupp” även används i kapitel 39 om indirekta val. Om ett sådant val ska genomföras proportionellt ska det ske med slutna sedlar och på valsedeln ska det bl.a. finnas en gruppbenämning för att valsedeln ska vara giltig. Detta är inte samma sak som den kyrkoordningsreglerade nomineringsgruppen. De grupper som kan bildas vid de indirekta valen enligt kapitel 39 kan, men behöver inte, vara någon av de nomineringsgrupper som deltagit i de direkta valen. Det kan också vara en helt annan gruppering, t.ex. en samverkan mellan flera nomineringsgrupper eller ett antal kandidater med gemensamma uppfattningar i vissa frågor. Någon motsvarighet till det registreringskrav som gäller för nomineringsgrupper vid de direkta valen finns inte.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:50.

I motionen yrkas att det i kyrkoordningen använda begreppet *nomineringsgrupp* ska bytas ut mot *partigrupp*. Motivet till detta är enligt motionären kortfattat att det senare begreppet tydligare pekar mot ett sammanhang med proportionellt val av partier. Vidare menar motionären att ordvalet nomineringsgrupp kan uppfattas som en valorganisation med enda uppgiften att nominera kandidater till valen medan en partigrupp är en valorganisation med vidare uppgifter såsom exempelvis att gemensamt utveckla program, utbilda sina ombud och lösa konflikter inom gruppen. Slutligen hävdar motionären att ordet nomineringsgrupp valdes i kyrkoordningen som en markering av avståndet till den allmänna politikens sätt att arbeta.

Utskottet har viss förståelse för motionärens motiv för sina önskemål men vill samtidigt betona de skillnader som finns mellan det politiska arbetet i Svenska kyrkan och det som utförs i stat, kommun och landsting. I de beslutande organen i Svenska kyrkan på alla nivåer finns en mängd grupperingar som inte har någon motsvarighet i samhället i övrigt. Nomineringsgrupper med kandidater som har en eller flera frågor som man vill driva gemensamt är vanligt förekommande. Människor med olika politiska uppfattningar kan genom att tillskapa en s.k. samlingslista inför ett visst val förbättra förutsättningarna att uppnå det man strävar efter. Att finnas med som kandidat på en nomineringsgrupps lista inför det kyrkliga valet behöver därmed inte innebära att man samtidigt har bundit sig för en uppfattning om hur man vill att samhället i övrigt ska se ut. Genom det i

kyrkoordningen använda begreppet nomineringsgrupp markeras att kyrkopolitiken inte behöver ha någon koppling till det politiska arbetet i samhället i övrigt.

Härutöver vill utskottet framhålla att begreppet nomineringsgrupp har använts alltsedan kyrkoordningens tillkomst och har för väljare och förtroendevalda blivit ett invariant och självklart begrepp för en sammanslutning av kandidater som i en eller flera frågor har en gemensam uppfattning. Det finns därför ingen anledning att nu ändra detta begrepp. Motionen bör avslås.

Uppsala den 26 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Patrik Tibbling, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Bengt Kjellgren, Ulla Littgren, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson och har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:6

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 10 kap. 9 § i kyrkoordningen. Den självständiga ställning som uttrycks i 10 kap. 9 § andra stycket innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i Valprovsningsnämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av Valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur Valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 7 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning anges att Organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Under år 2011 har Valprovsningsnämnden sammanträtt två gånger per capsulam.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon provning av Valprovsningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen.

Kyrkomötet föreslås lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 27 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Tillsyns- och uppdragsutskottets
betänkanden
TU 2012:1–9

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden

- TU 2012:1 Retreat obligatorisk i vigningstjänsten
- TU 2012:2 Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning
- TU 2012:3 Präster och diakoner som medlare
- TU 2012:4 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling
- TU 2012:5 Präster som avsagt sig behörighet som vigselförrättare
- TU 2012:6 Läro- och ordningsfrågor
- TU 2012:7 En gemensam arbetsgivarorganisation
- TU 2012:8 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd
- TU 2012:9 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:1

Retreat obligatorisk i vigningstjänsten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:5 med förslag om att göra retreat obligatorisk i vigningstjänsten. Utskottet ser värdet i andlig fördjupning för präster och diakoner men anser att det är främmande för Svenska kyrkan att reglera deltagande i retreat i kyrkoordningen i enlighet med motionens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:5.

Motionens förslag

Motion 2012:5 av Karl-Gunnar Svensson, Införa retreat som en obligatorisk del i vigningstjänsten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att skapa möjligheter för att införa minst fem dagars retreat per år som en obligatorisk del i vigningstjänsten.

Bakgrund

I motionen förespråkas obligatorisk retreat för biskopar, präster och diakoner. Retreat innebär en period av stillhet och avskildhet för bön och meditation men begreppet retreat förekommer inte i kyrkoordningen.

I biskopsbrevet *Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan* sägs att en del av den trohet i uppdraget som förväntas av biskopar, präster och diakoner är att de disponerar sina krafter och övriga resurser.

Det i sin tur innebär att de inte endast har rätten utan även skyldigheten att söka den fysiska och psykiska vila och rekreation som sätter dem i stånd att helhjärtat fullgöra sitt uppdrag.

Vidare framhålls i biskopsbrevet att

det skall vara den kyrkliga ämbetsbärandes ständiga strävan att genom umgänge med Gud, fördjupad teologisk kunskap och mänsklig klarsyn mogna till andlig insikt och leva under den heliga Andens ledning.

I biskopsbrevet konstateras vidare att det finns många krav och befogade förväntningar som inte är reglerade i några bestämmelser. Frågor om hur de som har uppdrag inom kyrkans vigningstjänst eller andra kyrkligt anställda ska få andlig fördjupning och återhämtning hör till det som inte är föremål för några bestämmelser. Det finns sålunda ingen särskild reglering kring retreat i Svenska kyrkan. Frånvaron av reglering hindrar dock inte att många församlingar och stift anordnar retreat med olika teman som kan vara riktade till såväl vigningstjänsten och kyrkligt anställda som medlemmar och andra intresserade.

Arbetstiden för präster och diakoner som är anställda i Svenska kyrkan regleras i *Svenska kyrkans avtal 12*. I kapitel 6 regleras de ledighetsförmåner som gäller för samtliga anställda i Svenska kyrkan. I avtalet regleras bl.a. möjligheten för anställd att beviljas ledighet för att genomgå utbildning med bibehållen lön eller delar av lönen. Avtalet saknar dock särskilda bestämmelser om deltagande i retreat.

Avsaknaden av bestämmelser hindrar dock inte att lokala arbetsgivare kan medge sina anställda ledigheter för retreat eller ålägga dem att delta i retreat som en del av sin anställning. Detta kan i sådana fall regleras i kompetensutvecklingsplaner, eller liknande. Retreater kan i vissa fall också vara en del av den friskvård som arbetsgivaren erbjuder sina anställda.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:5.

I motion 2012:5 föreslås retreat bli en obligatorisk del i vigningstjänsten. Motionären framhåller retreatens förtjänster för att förebygga utbrändhet hos präster och diakoner. Vi anser, i likhet med motionären, att präster och diakoner behöver tid för bön och eftertanke. Retreat kan vara ett utmärkt medel för både andlig fördjupning och för att hämta kraft. Vi menar dock att det utöver retreat finns andra metoder för att få stillhet och återhämtning. Retreat passar inte alla, för vissa människor kan retreatssituationen i sig kännas obekväm. Detta kan i sin tur öka stressen snarare än att skapa ro.

Sammanfattningsvis anser vi att motionens förslag är något som är främmande för Svenska kyrkan att reglera i kyrkoordningen och att det inte finns några skäl som talar för att motionen ska bifallas.

Uppsala den 26 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:2

Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2012:24, 57 och 58 som tar upp frågor om primärt stiftens relationer till de präster och diakoner som inte har någon kyrklig anställning. I motionerna föreslås att det ska föras in nya bestämmelser i kyrkoordningen på detta område. Läronämnden har i ett yttrande anfört att förslag i motionerna innebär en inskränkning i biskopens ämbetsansvar. I linje med detta menar utskottet att det som tas upp i motionerna inte bör regleras i kyrkoordningen. Därför föreslås att alla tre motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:24 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:24 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:57.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:58.

Motionernas förslag

Motion 2012:24 av Håkan Sunnliden m.fl., Präster och diakoner utan församlingstjänst

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlet i varje stift i Svenska kyrkan ska göra en uppföljning av alla vigda präster och diakoner som bor inom stiftet och som idag står utan församlingstjänst.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att domkapitlet i varje stift inför obligatoriska avvecklingssamtal för dem som lämnar sin tjänst som präst eller diakon i Svenska kyrkan.

Motion 2012:57 av Carin Åblad Lundström, Vigda diakoners rätt att delta i överläggningar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att den som är vigd diakon i Svenska kyrkan har rätt att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost och att den som är anställd som diakon i Svenska kyrkan har rätt inom ramen för sin anställning att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av ledamot i domkapitel.

Motion 2012:58 av Carin Åblad Lundström, Vigda prästers rätt att delta i överläggningar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att den som är vigd präst i Svenska kyrkan har rätt att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost och att den som är anställd som präst i Svenska kyrkan har rätt inom ramen för sin anställning att delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av ledamot i domkapitel.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna 2012:24, 57 och 58 i Ln 2012:5y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Bestämmelser om uppdragen som präst och diakon finns i 31 resp. 32 kap. i kyrkoordningen. I stor utsträckning gäller samma bestämmelser för båda uppdragen. Det som regleras i de båda nämnda kapitlen gäller i huvudsak alla präster och diakoner oavsett vilken befattning de innehar eller om de inte har någon anställning alls. Det finns dock några bestämmelser som bara avser dem som har en kyrklig befattning. Det är bestämmelser som är riktade till kyrkliga arbetsgivare såsom bestämmelserna om befogenhetsprövning och om rätten att delta i vissa överläggningar och val inom ramen för sin anställning. Den sistnämnda bestämmelsen finns i 10 § i 31 resp. 32 kap.

Bestämmelserna om rätt att delta i överläggningar m.m. hade ingen direkt motsvarighet i tidigare regelverk. Såvitt gäller prästerna bör detta ses mot bakgrund av att domkapitlet inte längre har kvar någon arbetsgivarrelation till dessa och vad gäller diakonerna är hela den kyrkorättsliga regleringen ny. I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte konstaterade Svenska kyrkans centralstyrelse att det i 8 kap. 1 § anges som en av biskopens uppgifter att kalla präster och diakoner till överläggningar. Vidare finns bestämmelser om rösträtt för diakoner och präster vid vissa val. Som en följd av tillsynen över dem som utövar ett uppdrag inom vinningstjänsten måste biskopen kunna kalla dessa till enskilda överläggningar. Kontraktsprosten ska biträda biskopen med ledning och tillsyn. För att fullgöra denna uppgift måste också kontraktsprosten kunna kalla till överläggningar i kontraktet. Centralstyrelsen menade att en präst eller diakon borde kunna delta i överläggningar av nämnt slag och i de val som stadgas i kyrkoordningen inom ramen för sin anställning. Därför föreslogs införande i kyrkoordningen av de nu gällande bestämmelserna på detta område.

Det anges också i 8 kap 1 § att biskopen ska kalla präster och diakoner till överläggningar. I 1999 års kyrkoordningsskrivelse angavs som ett syfte med den bestämmelsen att det ska vara klart att det är en skyldighet dels för den enskilda prästen eller diakonen att inställa sig till en sådan överläggning, dels för arbetsgivaren att inom tjänsten ge utrymme för sådant deltagande samt att svara för kostnaderna för det.

Via e-post har i samband med beredningen av detta betänkande ställts en fråga om relationerna mellan stiftet och de präster och diakoner som inte har kyrklig anställning. Frågan har ställts till och besvarats av stiftsjurister i ett antal stift. Det synes vara relativt stora skillnader mellan stiftet vad gäller de mer organiserade kontakterna med dem som inte har en kyrklig tjänst. I vissa fall sker inbjudan till stiftets präst- och diakonmöte/n och det kan ordnas särskilda samlingar för dem

som inte har någon kyrklig anställning. Det kan vara fråga om samlingar såväl på stifts- som kontraktsnivå. I andra fall finns det inte något utöver den direkta tillsynsfunktion som avser alla oavsett kyrklig anställning.

När kyrkoordningen utarbetades framhölls att det inte finns någon skarp gräns mellan främjande och tillsyn. I tillsynen ingår, utöver sådant som har karaktär av ingripanden mot felaktigheter, även råd, stöd och hjälp. I fråga om det sistnämnda finns inte några närmare bestämmelser i kyrkoordningen på det sätt som är fallet när det gäller att ingripa med åtgärder av olika slag.

Läronämnden menar i sitt yttrande Ln 2012:5y att förslag i de tre motionerna som behandlas i detta betänkande skulle innebära en inskränkning av det ämbetsansvar som i vår kyrkotradition har ålagts biskopen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2012:24, 57 och 58.

De tre motioner som behandlas i detta betänkande tar på olika sätt upp kyrkans och då främst stiftets relationer till präster och diakoner som inte har någon kyrklig anställning. Liksom motionärerna ser vi det som angeläget att det finns en väl fungerande kontakt mellan kyrkan och alla dem som har vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst. Det bör kunna vara fråga om en ömsesidighet där präster och diakoner ses som en resurs men också får del av sådant som ger fortsatt inspiration i deras uppdrag som vigda till tjänst.

I kyrkoordningen är tillsynen över hur man fullgör sina uppdrag inom vinningstjänsten relativt noga reglerat. Sådant som rör råd, stöd och hjälp är däremot inte närmare reglerat. Det finns vissa bestämmelser om överläggningar. Bestämmelserna i sig gör i huvudsak ingen skillnad mellan dem som har eller inte har en kyrklig anställning. Det finns den skillnaden att den som har en kyrklig anställning har rätt att delta i vissa överläggningar inom ramen för sin anställning. Det är inte möjligt att ha en motsvarande reglering för dem som inte har någon kyrklig anställning. Det finns dock ingen allmän rätt för dem som har en kyrklig anställning att bli kallade till vissa överläggningar. En sådan rätt finns bara vad gäller val till domkapitlet och val av biskop. Det saknas enligt vår mening skäl att närmare reglera rätten att delta i olika överläggningar. Vem som ska kallas till en viss överläggning och vad som i övrigt ska gälla i fråga om kontakterna från stiftets sida med dem som inte har en kyrklig anställning måste hanteras på annat sätt. I likhet med Läronämnden finner vi att det hör hemma inom biskopens ämbetsansvar. Vi har dock under hand erfarit att frågor av det slag som tas upp i de tre motionerna är aktuella i Biskopsmötet. Mot bakgrund av det vi här har anfört menar vi att motionerna 2012:57 och 58 ska avslås.

I mycket gäller det som vi tidigare har anfört även beträffande motion 2012:24. Vid våra överläggningar har noterats att såvitt gäller präster torde det finnas tillgång till personuppgifter om alla dessa. I samband med att det gjordes ansökning hos Kammarkollegiet om vigselbehörighet var det nödvändigt att särskilt följa upp uppgifter om vilka som är behöriga att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan. När det gäller diakoner finns det vissa brister i registeruppgifterna. Detta hör samman med att diakonerna tidigare inte var primärt kopplade till stiftet utan till sina respektive diakoniinstitutioner.

Hur och i vilken utsträckning det ska ske en särskild uppföljning när någon lämnar en kyrklig anställning för att övergå till annan verksamhet hör till det som enligt vår mening inte bör regleras i kyrkoordningen. Det är frågor som måste

TU 2012:2 hanteras på annat sätt och i stor utsträckning hör hemma inom biskopens självständiga pastorala ansvar.

Uppsala den 26 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahm, Maria Falk, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Präster och diakoner utan församlingstjänst

Läronämndens yttrande över motionerna 2012:24, 2012:57 och 2012:58

Läronämnden konstaterar med anledning av motion 2012:24 att det är biskopen som har ett pastoralt ansvar för dem som finns i vigningstjänsten, oavsett deras anställningsförhållanden.

Alla tre motionerna föreslår särskilda regler för hur specifika lednings- eller tillsynsuppgifter ska utföras. Dessa förslag skulle innebära en inskränkning av det ämbetsansvar som i vår kyrkotradition ålagts biskopen.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:3

Präster och diakoner som medlare

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:25 om präster och diakoner som medlare. Med hänvisning till Läronämndens yttrande, 2012:6y, anser utskottet att en förändring av biskopens och domkapitlets ansvar i enlighet med motionens förslag inte är motiverad. Motionen ska därför avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:25 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:25 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:25 av Håkan Sunnliden, Präster eller diakoner som medlare i konflikter

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till en reglering i kyrkoordningen som innebär att varje stift förordnar präster eller diakoner som medlare för att förebygga konflikter och anmälningar till domkapitlen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som siktar på att inrätta ett medlingsinstitut.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:25 i Ln 2012:6y, *bilaga 1*.

Bakgrund

I 6 kap. 1 § i kyrkoordningen definieras stiftets grundläggande uppgift till att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Vidare ska, enligt 57 kap. 1 §, biskopen och domkapitlet ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och samfälligheter samt över verksamheten i stiftet. I tillsynen ingår 1. råd, stöd och hjälp, dels i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, dels i rättsliga frågor, 2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §, 3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §, 4. granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften, 5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vagningsstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§, 6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och 7. beslutsprövning enligt 8–18 §.

Biskopen och domkapitlets tillsyn enligt kyrkoordningen har därmed inte bara en kontrollerande funktion utan där ingår även positiva åtgärder såsom råd, stöd

och hjälp. Åtgärder från stiftet kan således ha drag av både tillsyn och främjande och de kan både vara framåtsyftande och/eller avse en händelse i förfluten tid.

Biskopen har till sin hjälp de kontraktsprostar som enligt 6 kap. 3 § i kyrkoordningen ska finnas i varje kontrakt. Kontraktsprosten ska enligt 8 kap. 6 § i sitt kontrakt 1. biträda biskopen med ledningen och tillsynen, 2. biträda biskopen vid visitationerna i församlingarna, 3. på biskopens uppdrag visitera församlingar, samt 4. i övrigt fullgöra de uppgifter som kontraktsprosten enligt kyrkoordningen ska utföra.

Kontraktsprostarna torde i de flesta fall rent geografiskt finnas närmare församlingen än vad biskopen gör. I CsSkr 1999:3 sid. 2–117 framhålls att kontraktsprosten därmed utgör en viktig länk i stiftets uppgift att främja. Kontraktsprosten får också på det sättet en aktiv roll i tillsynsarbetet.

Det som framhållits ovan om kontraktsprostens uppgifter hindrar dock inte att biskopen och/eller stiftsorganisationen kan anlita en präst eller diakon till att för stiftets räkning utföra något visst uppdrag inom främjandet eller tillsynen. Exempel på detta kan vara stiftsadjunkter eller stiftsdiakoner som i sin tjänst har att stödja församlingarna.

Kyrkoordningen reglerar sålunda stiftets tillsyn och främjande men innehåller inga särskilda bestämmelser om medling. Frågan om präster eller diakoner som medlare i inomkyrkliga konflikter har heller inte varit föremål för tidigare behandling av kyrkomötet.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:26.

Läronämnden har i sitt yttrande 2012:6y redogjort för att det i biskopens och domkapitlets uppdrag att tillse församlingarna även ligger ett ansvar för att förebygga och lösa konflikter. Vi anser, i likhet med läronämnden, att motionärens förslag skulle innebära en förändring i biskopens och domkapitlets ansvar. En sådan förändring är enligt vår mening inte motiverad varför vi anser att motionen ska avslås.

Uppsala den 26 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Maria Falk, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2012:6y

Präster och diakoner som medlare

Läronämndens yttrande över motion 2012:25

Läronämnden konstaterar att det åligger biskop och domkapitel att utöva tillsyn över dem som har uppdrag i kyrkans vinningstjänst och över församlingarna. I detta ingår att på lämpligt sätt förebygga och hantera skadliga konflikter. En särskild reglering, i enlighet med motionens förslag, skulle innebära en förändring av det ansvar som i vår kyrkotradition ålagts biskop och domkapitel.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:4

Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2012:35 med förslag att kyrkostyrelsen ska återkomma med förslag till viss ändring i kyrkoordningen som medför att kyrkoherden i en utlandsförsamling får besluta om kyrkotillhörighet på samma sätt som kyrkoherdar i Sverige. Utskottet ansluter sig till motionärernas bedömning att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar ska kunna besluta om kyrkotillhörighet men föreslår ett delvis ändrat uppdrag till kyrkostyrelsen. Det innebär avslag på motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:35.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2012:35 uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige.

Motionens förslag

Motion 2012:35 av Hans Ulfvebrand m.fl., Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag om sådan ändring av 29 kap. 6 § kyrkoordningen att kyrkoherdar i en utlandsförsamling bemyndigas att fastställa kyrkotillhörighet på samma sätt som kyrkoherdar i territoriell eller icke-territoriell församling i Sverige.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:35 i Ln 2012:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Reglering i kyrkoordningen och tidigare lagstiftning

I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte konstaterade Centralstyrelsen att kyrkolagens sedan den 1 januari 1996 gällande bestämmelser om kyrkotillhörighet hade tillkommit efter långvariga diskussioner i frågor om dop och kyrkotillhörighet. Man menade att bestämmelserna om kyrkotillhörighet i huvudsak oförändrade borde föras över från kyrkolagen till kyrkoordningen. Redan av den anledningen att bestämmelserna bara hade funnits ett par år borde man avstå från

att utan särskilda skäl göra förändringar. Vidare anfördes att det saknades principiella skäl att ändra bestämmelserna. Dessa överväganden torde primärt ha gällt de mer grundläggande frågorna om relationen mellan dop och kyrkotillhörighet. De fick dock betydelse för alla bestämmelser rörande kyrkotillhörigheten. Det gjordes endast sådana ändringar som blev nödvändiga utifrån de nya rättsliga förutsättningarna.

I fråga om vem som beslutar om kyrkotillhörighet gjordes endast en mindre justering. Bestämmelserna finns i 29 kap. 6 §. Det är i de flesta fall kyrkoherden eller den präst i pastoratet som kyrkoherden ger ett sådant uppdrag som fattar beslut om kyrkotillhörighet. Huvudregeln innebär att det är kyrkoherden i folkbokföringsförsamlingen som prövar frågor om kyrkotillhörighet. För icke-territoriella församlingar gäller dock att kyrkoherden i en sådan församling prövar frågor om kyrkotillhörighet för den som vill och har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling. Det var på denna punkt det gjordes en viss justering i förhållande till tidigare bestämmelser. Det fanns enligt en särskild lag (1992:288) om medlemskap i icke-territoriella församlingar i sådana församlingar vad som kan kallas ett kyrkokommunalt medlemskap som inte var kopplat till medlemskap i Svenska kyrkan. Kyrkoherden i en icke-territoriell församling prövade frågor om kyrkotillhörighet för dem som var medlemmar i församlingen. Det är inte längre möjligt att vara medlem i en icke-territoriell församling utan att tillhöra Svenska kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige beslutar kyrkostyrelsen i frågor om kyrkotillhörighet. Det motsvarar vad som gällde före kyrkoordningens tillkomst då Svenska kyrkans centralstyrelse beslutade i sådana ärenden. Centralstyrelsen fick den uppgiften när de nya bestämmelserna om dop och kyrkotillhörighet trädde i kraft den 1 januari 1996. Uppgiften att besluta var tidigare uppdelad. Pastor (i regel kyrkoherden) i den församling där den person vistades som ansökan eller anmälan om kyrkotillhörighet avsåg beslutade beträffande dem som befann sig i landet. För utlandssvenskar som fanns i andra länder beslutade svensk diplomat eller konsul som hade fått regeringens förordnande. Det var regeringen eller den myndighet som regeringen bestämde som beslutade i frågor om kyrkotillhörighet för personer som inte var svenska medborgare och inte heller bodde i Sverige. Den myndighet som regeringen gav rätten att fatta beslut i dessa ärenden var Uppsala domkapitel. Detta domkapitel hade även vissa andra uppgifter som avsåg utlandsförsamlingarna.

Medborgarskap och kyrkotillhörighet

Möjligheten för andra än svenska medborgare eller i Sverige bosatta utländska medborgare att tillhöra Svenska kyrkan gällde från den 1 januari 1980. Initiativet till den ändring i religionsfrihetslagens medlemskapsbestämmelser som möjliggjorde detta kom från kyrkomötet. Som skäl för detta angavs att det förekom att utlänningar som kommit i nära kontakt med en svensk utlandsförsamling ibland också ville bli medlemmar i Svenska kyrkan. Vidare framförde man att utländska medborgare som bott i Sverige och då tillhört Svenska kyrkan kunde vilja behålla sitt medlemskap även när de flyttade från Sverige.

Vid remissbehandlingen av kyrkoordningsförslaget skrev Ulrika Eleonora svenska församling i London i sitt yttrande att i framtiden "borde även icke svenska medborgare, som är medlemmar av en utlandsförsamling, kunna räknas som medlemmar av Svenska kyrkan". På denna punkt noterade Centralstyrelsen i kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte att en icke svensk medborgare som bor i ett annat land kan tillhöra Svenska kyrkan efter beslut av Centralstyrelsen. Styrelsen angav att frågan om "en förändring i fråga om tillhörigheten

för icke svenska medborgare som tillhör en utlandsförsamling får prövas när resultatet av utredningen om verksamheten bland svenskar utomlands föreligger". I det fortsatta arbetet har dock denna fråga inte spelat någon framträdande roll om den ens har uppmärksammats. De kyrkotillhörighetsfrågor som i första hand har tagits upp har gällt utlandssvenskar och sambandet mellan kyrkotillhörighet och församlingstillhörighet för dessa.

Vissa erfarenheter från kyrkokansliet

När man tidigare gjorde en genomgång fanns cirka 60 000 personer i kyrkobokföringen med uppgift om dop och/eller konfirmation men där man inte hade uppgift om tillhörigheten. Uppgifter om dessa personer finns bara hos kyrkostyrelsen. Församlingarna får om de söker på en sådan person uppgiften att personen saknas i centrala tillhörighetsregistret. Att det förhåller sig på detta sätt beror på att dessa personer hade flyttat från Sverige före den 1 juli 1991 och fortfarande bodde utomlands. För dem fick inte kyrkan uppgiften om kyrkotillhörighet när huvudmannaskapet för folkbokföringen övergick till skattemyndigheterna den 1 juli 1991. En person kan ha anmält utträde till "pastor" i annat land (ambassad eller konsulat) utan att kyrkan har fått veta det. Det är relativt många personer som vänt sig till kyrkokansliet med frågor om sin tillhörighet. De har då fått en blankett för "uppdatering av kyrkotillhörigheten" eftersom den som är svensk medborgare, både enligt religionsfrihetslagen och enligt kyrkoordningen, fortsätter att tillhöra kyrkan även när man bor utomlands. När personen har meddelat vad som gäller uppdateras kyrkobokföringen enligt vad personen själv meddelat. Det är alltså inte fråga om någon ny tillhörighet där personen anmäler inträde i Svenska kyrkan.

Om en person av ovan nämnd anledning inte finns som "tillhörig utvandrad" men Svenska kyrkan har uppgift om dop och/eller konfirmation och personen åter blir folkbokförd i Sverige så får den första församling där man blir folkbokförd meddelande om att uppgift om tillhörighet saknas. Församlingen ska skicka en förfrågan om vad som gäller till personen ifråga.

Det kan uppstå svårigheter om tillhörigheten inte finns i kyrkobokföringssystemet. Då ser inte den församling där man kan önska en begravning den uppgiften. I dessa fall måste det alltså ske en uppdatering av tillhörigheten i kyrkobokföringssystemet så att alla territoriella och icke-territoriella församlingar ser uppgiften att personen är tillhörig.

De redovisade förhållandena gäller naturligtvis en stor grupp personer som inte tillhör någon utlandsförsamling.

Mot bakgrund av det som här redovisats bör noteras skillnaden mellan att fastställa kyrkotillhörighet för den som egentligen tillhör Svenska kyrkan men inte är registrerad och att besluta om kyrkotillhörighet för den som inte sedan tidigare är medlem. I det sistnämnda fallet finns en särskild problematik beträffande "personnummerlösa" personer. För en sådan person kan inte någon församling se uppgiften om tillhörighet utan den finns bara hos kyrkostyrelsen i ett särskilt register. Om en sådan person skulle avlida och efterlevande önska begravningstjänst så ser alltså inte den församling där man önskar få gudstjänsten uppgiften om tillhörighet. Samma sak gäller om ett par som saknar personnummer vill vigas i Svenska kyrkans ordning. För den som är personnummerlös vet man inte heller medborgarskapet. Det finns inget system för att ha uppdaterade uppgifter om sådana personer. Det finns skäl som talar för att det behöver göras en bredare genomgång av regelsystemet för kyrkotillhörighet om man ska kunna hantera dessa frågor.

Läronämnden

Läronämnden har i sitt yttrande Ln 2012:7y konstaterat att den i motionen aktualiserade frågan inte har läromässiga implikationer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Motionen 2012:35 bör avslås även om vi ställer oss bakom intentionen med motionen. Uppdraget till kyrkostyrelsen bör justeras så att styrelsen får ett mer öppet uppdrag att ta fram förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet.

I likhet med motionärerna anser vi att det är angeläget att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar kan pröva frågor om kyrkotillhörighet. Detta kan ses som ett fullföljande av den process som pågått under några år i syfte att tydligt inlemma Svenska kyrkan i utlandet i Svenska kyrkans reguljära organisation. Vi menar dock att det uppdrag som ska ges till kyrkostyrelsen bör formuleras något mer öppet än i motionen. Samtidigt råder ingen tvekan om det önskvärda slutresultatet. Vi ansluter oss alltså i sak till motionärernas önskemål. Eftersom vi inte helt kan ställa oss bakom beslutsförslaget i motionen föreslår vi att den avslås. De ändringar som vi har gjort i förslaget syftar till att göra uppdraget till kyrkostyrelsen något öppnare i fråga om vilka åtgärder som kan behöva vidtas. Vi menar att det krävs ett utredningsarbete som ur flera aspekter belyser den fråga som tas upp i motionen. Även om allt talar för att det behövs ändringar i 29 kap. 6 § i kyrkoordningen är detta kanske inte tillräckligt. Därför bör uppdraget inte vara för starkt fixerat vid en specifik ändring av kyrkoordningen.

Uppsala den 26 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling

Läronämndens yttrande över motion 2012:35

Frågor om kyrkotillhörighet kan ha läromässiga implikationer. Motionen gäller huruvida beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling ska fattas av kyrkostyrelsen eller kyrkoherden i utlandsförsamlingen. Läronämnden konstaterar att denna fråga inte har läromässiga implikationer.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:5

Präster som av sagt sig behörighet som vigselförrättare

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2012:38 där kyrkostyrelsen föreslås återkomma till kyrkomötet med redovisning av hur många präster som hos Kammarkollegiet av sagt sig sin behörighet att förrätta vigslar samt vilka stift dessa präster kommer ifrån. Utskottet anser att det för närvarande ej finns behov av en sådan redovisning varför motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:38 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:38 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:38 av Sven Kragh, Redovisning av präster som av sagt sig vigselrätten

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med rapport till kyrkomötena 2013 och 2015 och redovisa hur många av Svenska kyrkans präster (i tjänst, både i kyrkan och hos fristående organisationer och pensionärer), som av sagt sig uppdraget att vara vigselförrättare hos Kammarkollegiet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa från vilka stift dessa präster kommer.

Bakgrund

Tidigare kyrkomötesbehandling

Kyrkomötet beslutade 2009 att anta ändringar i kyrkoordningen som innebär att vigsel även kan gälla par av samma kön, att föreslagna anvisningar för vigselgudstjänst, i de fall makarna är av samma kön, ska utgöra tillägg till Den svenska kyrkohandboken samt att uppdra åt kyrkostyrelsen att hos Kammarkollegiet ansöka om vigselrätt för Svenska kyrkan. Detta beslut var en följd av införandet av könsneutrala äktenskap i Äktenskapsbalken (1987:230). Innan ändringarna i äktenskapsbalken var alla präster enligt lag behöriga vigselförrättare.

Lagstiftning ålägger inte enskilda präster eller andra inom trossamfund som får vigselbehörighet någon vigselplikt. Det finns däremot inget som hindrar ett trossamfund från att ha ett internt regelsystem för vad som ska gälla i detta avseende.

I skrivelsen KsSkr 2009:6 menade kyrkostyrelsen att den som är präst i Svenska kyrkan även fortsättningsvis ska kunna leda en vigselgudstjänst. Innehållet i

uppdraget som präst är inte en fråga som avgörs av den enskilda prästen. Ansökan om förordnande som vigselförrättare bör alltså i princip avse alla som är behöriga att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsen anförde vidare att det inte tidigare har funnits någon absolut vigselplikt för dem som är anställda som präster i Svenska kyrkan och det saknades skäl till att nu reglera detta förhållande.

Gudstjänstutskottet framhöll i betänkandet G 2009:2 att det i lagstiftningen står klart att det inte finns någon vigselplikt för enskilda präster samt att det i förvaltandet av uppdraget att viga finns utrymme för en personlig bedömning av den enskilda situationen.

Till 2011 års kyrkomöte framkom i motion 2011:32 förslag om att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2012 års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder som säkerställer att samtliga präster i Svenska kyrkan innehar vigselbehörighet. Vid utskottsbehandlingen bejakade Tillsyns- och uppdragsutskottet motionärernas syfte och anförde

En präst förfogar inte själv över vinningstjänsten, den ska användas i och för församlingarna. Vi anser att en präst därmed ska kunna genomföra alla de kyrkliga handlingarna i en församling. Det är inte upp till prästen att generellt kunna välja bort att döpa, viga eller begrava eftersom det ger konsekvenser för församlingen och, om man är anställd, även arbetslaget.

Utskottet framhöll dock att frågan om hur man behandlar präster som inte har förmåga att förordnas som vigselförrättare särskilt skulle beaktas av kyrkostyrelsen i kommande förslag till kyrkomötet. Kyrkomötet beslutade med bifall till motionen att till 2012 års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder som säkerställer att samtliga präster i Svenska kyrkan innehar vigselbehörighet.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen har i skrivelsen 2012:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011* redogjort för hur man agerat med anledning av Kyrkomötets beslut eftersom det inte stod helt klart hur uppdraget skulle tolkas. Efter att kyrkokansliet utarbetat en promemoria innehållande de olika tolkningsalternativen och remissbehandling av denna ansåg kyrkostyrelsen att det inte finns skäl att föreslå några ytterligare bestämmelser i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsen anser i stället, vilket framgår av motion 2012:38, att ett arbete borde inledas i samråd med Biskopsmötet kring lämpliga informations- och utbildningsinsatser för att understryka vad som är kyrkans ordning i detta avseende.

Det nuvarande läget

Kyrkostyrelsen har ansökt om vigselförrättarbehörighet för alla de präster som domkapitlen i varje stift har anmält till kyrkokansliet. Domkapitlen har anmält samtliga präster, anställda eller ej, med undantag endast för dem som på grund av t.ex. demenssjukdom inte kan uppfylla de krav som lagstiftningen ställer på vigselförrättare.

Enligt lagen (1993:305) om rätt att förrätta vigsel inom trossamfund har Kammarkollegiet att snarast återkalla en prästs förordnande att vara vigselförrättare om han eller hon begär det. Nio präster i Svenska kyrkan har valt att själva begära hos Kammarkollegiet att inte längre vara vigselförrättare. Det rör sig om fem präster i Göteborgs stift och en präst från vardera Luleå, Lunds, Uppsala och Växjö stift.

Genom sökning i Svenska kyrkans organisationsregister kan man få fram vilka präster som saknar vigselförrättarbehörighet. Där finns också uppgift om prästen är anställd i Svenska kyrkan. Av registret framgår dock inte av vilken anledning som prästen saknar vigselbehörighet, d.v.s. om han eller hon själv av sagt sig behörigheten, om domkapitlet aldrig sökt någon behörighet för prästen eller om han eller hon blivit av med behörigheten genom Kammarkollegiets beslut efter misskötsamhet såsom t.ex. bristande kontroll av hindersprövning. Någon ändring i detta avseende planeras, enligt uppgift från kyrkokansliet, inte i det kommande kyrkliga datasystemet Kyrksam som ska ersätta organisationsregistret.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:38.

Av bakgrundsteckningen ovan framgår att det är nio präster som valt att avsäga sig behörigheten att vara vigselförrättare. Det rör sig alltså om en mycket liten andel av Svenska kyrkans präster. De som av sagt sig vigselförrättarbehörigheten har dock agerat i strid med Svenska kyrkans ordning, se Svenska kyrkans överklagandenämnds beslut 28/2011. Överklagandenämnden konstaterade i detta beslut att

frågan om förordnande som vigselförrättare och återkallelse av förordnandet är en ordningsfråga i Svenska kyrkan. Den präst som på egen begäran hos Kammarkollegiet får sitt förordnande som vigselförrättare återkallat bryter mot Svenska kyrkans ordning.

Enligt kyrkoordningen är det biskop och domkapitel som har tillsyn över prästerna. Att redovisa hur man bedriver tillsynen i det i motionen aktuella avseendet bör därmed ligga på stiftsnivå. I de fall domkapitlen fattar beslut som överklagas kommer de att hamna hos Överklagandenämnden som i sin verksamhetsberättelse har att redovisa antalet ärenden samt om man utifrån sitt perspektiv ser behov av ändringar i kyrkoordningen. Vi konstaterar också att antalet präster som av sagt sig vigselförrättarbehörigheten noteras och diskuteras i Biskopsmötet. En markant ökning av ärenden borde därmed inte kunna gå obemärkt förbi.

Vi ser för närvarande inget behov av särskild redovisning till kyrkomötet av antalet präster som har av sagt sig behörigheten som vigselförrättare. Vi menar dock att det inte torde finnas något som hindrar att, om kyrkostyrelsen finner det behövligt, uppgift om detta lämnas i t.ex. Svenska kyrkans årsredovisning.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Staffan Holmgren, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahm, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för följande förslag till kyrkomötesbeslut:

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:38.

Som skäl för detta vill vi anföra följande: Kyrkomötet har 2010 beslutat om ett uppdrag till kyrkostyrelsen i vigselrättsfrågan. Styrelsen beslöt att hantera frågan genom information och upplysning.

Vigselrätten äger inte Svenska kyrkan, utan den ges av statsmakten. Inom kyrkan gäller kyrkoordningens regler om tillsyn av prästerna. Men enligt samma kyrkoordning har Svenska kyrkan på nationell nivå att företräda kyrkan i olika sammanhang. Detta gäller också i relationen mellan Svenska kyrkan och staten. Eftersom staten valde ett annat sätt att ge vigselrätt än Svenska kyrkan önskade är det viktigt att denna nivå inom kyrkan på ett tydligt sätt redovisar om någon präst avsagt sig vigselrätten.

Med detta som bakgrund reserverar vi oss till förmån för tillstyrkan av motion 2012:38 punkt 1 och 2.

Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Sven Kragh och Lars-Ivar Ericson

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:6

Läro- och ordningsfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:43 med förslag att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda Svenska kyrkans syn på läro- och ordningsfrågor. I betänkandet redovisas vad som gäller vid beslut i läro- och tillsynsfrågor. I våra överväganden framhåller vi att det för varje tid måste ske en tolkning av kyrkans tro, bekännelse och lära utan att detta, som i motionen, bestäms som en "lärouitvidgning". Vi ser inte behov av någon utredning i enlighet med vad som föreslås i motionen och anser därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns fogat en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:43.

Motionens förslag

Motion 2012:43 av Dan Sarkar, Lärosynsutredning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda Svenska kyrkans syn på läro- och ordningsfrågor.

Bakgrund

I inledningen till kyrkoordningen som helhet finns ett par skrivningar som tar upp sådant som rör läro- och ordningsfrågor. Där sägs att "kyrkoordningens bestämmelser [måste] stå i samklang med vad kyrkan tror, bekänner och lär". Samtidigt konstateras att "ett evangelisk lutherskt kyrkosamfund har stor frihet att utforma sin organisation utifrån vad som i varje tid bedöms som mest ändamålsenligt. Kyrkoordningen innehåller mycket som inte är nödvändigt för kyrkans sanna enhet, men när Svenska kyrkan har fastställt bestämmelser av olika slag måste de följas för att splittring ska motverkas även i fråga om det som kan utformas på olika sätt."

I inledningen till kyrkoordningens första avdelning om Svenska kyrkan som evangelisk-lutherskt trossamfund finns ett stycke som kortfattat behandlar arbetet med att i varje tid uttrycka kyrkans lära.

Kyrkans lära formuleras genom den teologiska reflektionen över vad tron och bekännelsen innebär. Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd. Läran uttrycks i trosbekännelser, i skrifter från kyrkans historia, i gudstjänstböcker och andra nutida dokument som kyrkan har bejakat. Varken trosbekännelserna eller läran är föremål för tro. De redovisar vad kyrkans övertygelse består i och utlägger

tron. I fortlöpande samtal med andra traditioner, i förkunnelsen och gudstjänsten fortsätter Svenska kyrkan att utlägga sin tro.

Beslut avseende läro- och ordningsfrågor

Det finns i kyrkoordningen särskilda bestämmelser om beslut i lärofrågor, 11 kap. 16–18 §§. Läronämnden ska alltid yttra sig innan kyrkomötet fattar beslut i ärenden som gäller

1. grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära,
2. att anta eller ändra Svenska kyrkans böcker
3. bestämmelser om gudstjänster, sakrament och övriga handlingar,
4. bestämmelser om kyrkans vigningstjänst, och
5. ekumeniska överenskommelser.

Läronämnden får också efter eget bestämmande yttra sig i lärofrågor i övrigt. Härtill gäller att biskoparna kan besluta att en särskild beslutsordning ska tillämpas om de finner att ett visst beslutsförslag som har lagts fram för kyrkomötet strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Om kyrkomötet bifaller ett förslag för vilket biskoparna har beslutat att en särskild beslutsordning ska gälla ska det förslaget tas upp på nytt vid kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till kyrkomötet har ägt rum. Läronämnden ska då åter yttra sig och ärendet på nytt beredas i utskott innan kyrkomötet fattar ett slutligt beslut. Om kyrkomötet vid det slutliga beslutet bifaller ett förslag för vilket biskoparna har beslutat att den särskilda beslutsordningen ska gälla måste minst tre fjärdedelar av de röstande bifalla förslaget för att det ska genomföras.

Härtill kan noteras att kyrkostyrelsen till årets kyrkomöte har lagt fram förslag till ändring i kyrkoordningen som också rör hanteringen av lärofrågor. I skrivelsen 2012:3 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* finns förslag till ett nytt kapitel 59 om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund. Där sägs i 11 § att kyrkostyrelsen inför beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt ska samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.

Det som nu föreslås bli reglerat i kyrkoordningen ligger i linje med gällande praxis. Inför äktenskapsbeslutet vid 2009 års kyrkomöte hade Svenska kyrkan ett antal konsultationer inom Borgågemenskapen kring flera frågor på detta område: homosexualitet samt relationen mellan etik och ecklesiologi (vilken betydelse etisk oenighet har för kyrkogemenskap). Processen fortsatte efter Svenska kyrkans beslut med en konsultation om äktenskapet. Även andra partner har informerats kontinuerligt om processen i Svenska kyrkan. Svenska kyrkan har deltagit i diskussioner om äktenskap, familj och samlevnad, till exempel inom Lutherska Världsförbundet och Sveriges kristna råd. Ett annat aktuellt exempel är arbetet med förslaget till reviderad kyrkohandbok. I det sammanhanget har en ekumenisk konsultation om dopgudstjänsten ägt rum. Kyrkohandboksförslaget präglas också i sin helhet (liksom nu gällande kyrkohandbok) av Svenska kyrkans kontakter med andra kyrkor.

Det går inte att dra en skarp gräns mellan läro- och ordningsfrågor. Detta förhållande ligger bl.a. till grund för att Läronämnden efter eget bedömande får yttra sig över andra lärofrågor än beträffande dem där Läronämnden ska yttra sig enligt bestämmelserna i kyrkoordningen. Om man ändå tänker sig en uppdelning så gäller för beslut i ordningsfrågor som inte har läromässiga implikationer att beslut i regel fattas med vanliga majoritetsbeslut. För vissa frågor finns dock en

särskild beslutsordning angiven i 11 kap. 19 § i kyrkoordningen. Det gäller följande:

TU 2012:6

1. 11 kap. 16–19 §§ om lärofrågor och vissa bestämmelser i kyrkoordningen,
2. 29 kap. 2–4 §§ om kyrkotillhörighet,
3. 53 kap. om offentlighet för handlingar, och
4. 54 kap. om undantag från offentlighet för handlingar m.m.

Dessa bestämmelser kan ändras med minst tre fjärdedelsmajoritet vid ett tillfälle eller med enkel majoritet genom två likalydande beslut. Det andra beslutet ska fattas av ett nyvalt kyrkomöte.

Tillsyn avseende läro- och ordningsfrågor

Det finns i stor utsträckning likalydande bestämmelser i kyrkoordningens kapitel 30–32 om de åtgärder som ska eller kan göras från tillsynsorganens sida gentemot dem som har olika uppdrag inom kyrkans vinningstjänst. En biskop, präst eller diakon som har övergett Svenska kyrkans lära ska obehörigförklaras. I det fallet gäller prövningen enbart om någon har övergett Svenska kyrkans lära. Om detta bedöms vara fallet finns alltså ingen annan åtgärd än obehörigförklaring.

Det förhåller sig annorlunda med det som primärt kan sägas röra ordningsfrågor. Om man finner att någon har brutit mot sina vinningslöften på annat sätt än att övergett Svenska kyrkans lära får tillsynsorganet besluta om obehörighet eller, när det är fråga om diakoner och präster, vidta andra kyrkoordningsreglerade åtgärder, nämligen skriftlig erinran eller prövotid på tre år. I dessa fall blir det alltså fråga om att först pröva om det skett ett brott mot vinningslöftena och i andra hand om det är av den karaktären att någon särskild åtgärd bör vidtas. Därefter beslutas vilken åtgärd det blir fråga om.

Genom möjligheten till överklagande av domkapitlets beslut hos Svenska kyrkans överklagandenämnd kan skapas en viss praxis i fråga om hur olika slags brott mot vinningslöftena ska bedömas liksom i bedömningen av vad det innebär att överge Svenska kyrkans lära. I detta sammanhang kan också noteras att Överklagandenämnden, utöver att den har en sammansättning med särskild juridisk och teologisk kompetens, kan och har inhämtat yttranden vid sin beredning av olika ärenden. I ett par ärenden med särskilda läromässiga implikationer har yttranden begärts från Biskopsmötet.

Vinningslöftena

De löften som avges vid vinningen till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst skiljer sig något mellan de olika uppdragen och har också genomgått vissa ändringar vid övergången från 1942 års kyrkohandbok till gällande vinningsordningar från år 1987. Detta noterades i kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte. Där pekades därför på vikten av att klarlägga vilka löften den som prövas i ett tillsynsärende har avlagt vid sin vinning. Alla som vigts till ett uppdrag har, om än med lite olika formuleringar, förpliktat sig till kyrkans lära och ordning. Det torde inte ha ifrågasatts att den som har vigts före år 2000 är skyldig att följa gällande kyrkoordning.

Bestämmelserna i 1 kap. 1 § i kyrkoordningen – portalparagrafen – om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära överensstämmer helt med det som gällde före kyrkoordningens tillkomst. I 1999 års kyrkoordningsskrivelse anförde Centralstyrelsen att det fanns behov av en fortsatt teologisk reflektion och läroutveckling med samtal om hur portalparagrafens olika lärodokument ska

uppfattas. ”Bl.a. behöver i ett sådant sammanhang belysas innebörden i den förpliktelse till kyrkans lära som ingår i vigningslöftena.”

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:43.

Det relativt breda och öppna utredningsuppdrag som finns i motionens att-sats måste enligt vår mening tolkas i ljuset av det som står i motionens motivtext. Motionären synes anse att det på de områden som han tar upp har skett stora förändringar de senaste åren.

Först talas om utvidgade läror och en ordning för en ”reviderad läroutvidgningsprocess”. Det är ett för oss främmande sätt att beskriva en nödvändig och ständigt pågående tolknings- och översättningsprocess. Vad kyrkans lära innebär och får för konsekvenser måste alltid vara föremål för reflektion och samtal inom kyrkan som tolkningsgemenskap. Det är detta som lyfts fram i det citat från inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning som finns i början av bakgrundsteckningen. Det är inget nytt att man i varje tid behöver pröva och formulera vad tron och bekännelsen innebär. Det har skett och sker kontinuerligt genom t.ex. predikan, nya psalmer och nya gudstjänstordningar. Även vissa beslut i ordningsfrågor måste bygga på en förnyad reflektion över konsekvenserna av vår tro, bekännelse och lära. Vi menar att det leder fel om man som motionären har gjort beskriver allt detta som en utvidgning av läran.

Det finns gränser för vad som ryms inom kyrkans lära. De tidigare redovisade bestämmelserna i kyrkoordningen om formerna för kyrkomötets beslut i lärofrågor har en bakgrund i detta förhållande.

Tidigare har redovisats de föreslagna nya bestämmelserna i kyrkoordningen om ekumeniska samråd, vilka bygger på gällande praxis. Varje kyrka måste dock fatta sina egna beslut. Konsultation och information är inte underlag för konsensus utan uttryck för den världsvida kyrkans kontinuerliga och mångfaldiga lärobearbetning.

I motionen tas vidare upp det som sades från utskottets sida vid förra årets kyrkomöte om att bundenheten till kyrkans ordning måste gälla den vid en viss tid gällande ordningen. Motionären anser att det krävs ”motkrav” på kyrkan från den som har avgivit vigningslöften och som menar att det har skett sådana förändringar i kyrkans lära och ordning att löftena har fått en ny innebörd. Vilka ändringar som en enskild person menar har sådana konsekvenser torde i hög grad vara subjektivt betingat. Det kan med fog hävdas att Svenska kyrkan i stor utsträckning har tagit hänsyn till enskildas samvetsbestämda övertygelser när olika beslut har fattats. Vi ser det inte som möjligt att införa någon reglering på detta område. I stor utsträckning gäller det pastoralala frågor som ska hanteras på ett annat sätt. Samtidigt bör sägas att det naturligtvis kan uppstå situationer när en enskild finner att han eller hon inte längre kan stå kvar i sitt uppdrag.

Det sägs vidare i motionen att ordningsfrågor kan väga tyngre än lärofrågor vid tillsynen över dem som har uppdrag inom kyrkans vinningstjänst. Bestämmelserna på detta område har redovisats i bakgrundstexten. De innebär att domkapitlets utrymme för att pröva olika åtgärder är betydligt större när det är fråga om att ha brutit mot Svenska kyrkans ordning än när det är fråga om att ha övergett Svenska kyrkans lära. I det sistnämnda fallet ska en obehörighetsförklaring ske.

Bedömningen i motionen av tyngden hos läro- respektive ordningsfrågor kan botten i att det finns olika uppfattningar i frågan om vad det innebär att ha

övergivit Svenska kyrkans lära. Den frågeställningen har en koppling till det som Centralstyrelsen anförde vid kyrkoordningens tillkomst om behovet av en fortsatt teologisk reflektion och läroutveckling med samtal om hur portalparagrafens olika lärodokument ska uppfattas och om innebörden i den förpliktelse till kyrkans lära som ingår i vagningslöftena. Ett fortsatt arbete på detta område ska enligt vår uppfattning inte ske i form av en utredning. Det behövs samtal på ett bredare plan inom kyrkan men även ett kvalificerat teologiskt arbete som stöd för detta.

Mot bakgrund av det som vi här har anført anser vi att motion 2012:43 ska avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening av ersättare

Utskottet skriver i den näst sista meningen i sina överväganden:

”Det behövs samtal på ett bredare plan inom kyrkan men även ett kvalificerat teologiskt arbete som stöd för detta.” Man syftar här på ”behovet av en fortsatt teologisk reflektion och läroutveckling med samtal om hur portalparagrafens olika lärodokument ska uppfattas och om innebörden i den förpliktelse till kyrkans lära som ingår i vagningslöftena.”

När utskottets önskan på denna punkt uppfylls har motionärens önskemål enligt min mening åtminstone delvis tillmötesgått, något som jag noterar med tillfredsställelse.

Dock kan jag inte instämma i det resonemang som leder fram till utskottets konstaterande. Utskottet skriver: ”Det kan med fog hävdas att Svenska kyrkan i stor utsträckning har tagit hänsyn till enskildas samvetsbestämda övertygelser när olika beslut har fattats.” De som drabbats av sanktioner på skilda sätt torde inte hålla med om utskottets beskrivning. Tvärtom finns det i dag en stigande oro över att Svenska kyrkan snabbt avlägsnar sig från t.ex. det som var den absoluta utgångspunkten när beslutet i äktenskapsfrågan togs, att det finns två ståndpunkter som båda är förenliga med Svenska kyrkans tro och lära.

Frågan om äktenskapsbeslutet är aktuell eftersom utskottet valt att referera till detta och i sin bakgrundsteckning hävdar:

”Det som nu föreslås bli reglerat i kyrkoordningen ligger i linje med gällande praxis.” Man syftar här på förslaget (skrivelse 2012:3) om Ändringar i kyrkoordningen m.m. Där föreslås i 11 § ”att kyrkostyrelsen inför beslut i teologiska och

ekumeniska frågor av större vikt ska samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.” Hela det följande stycket, formulerat av ekumeniska sekretariatet kan med sina exempel ses som ett försvarstal för den ekumeniska (miss)hanteringen inför beslutet i äktenskapsfrågan.

Utskottet ger tyvärr i sin bakgrundsteckning prov på det som brukar kallas ”segrarnas historia”. Men det finns också en annan historia, åtkomlig för var och en som går tillbaka till källorna. Att beslutet inte togs i stor enighet utan tvärtom under djupgående splittring och att de ekumeniska kontakterna missköttes är uppenbart vid en läsning bl.a. av läronämndens behandling av frågan.

Läronämnden skriver i sitt yttrande 2009:12y:

Ur perspektivet kyrkans lärobildningsprocess hade det varit önskvärt att församlingarna varit delaktiga i högre grad och den dubbla ansvarslinjen kunnat komma till tydligt uttryck. Biskopsmötets och Läronämndens synpunkter och överväganden borde ha kunnat utnyttjas bättre. Vidare hade en mer djupgående ekumenisk konsultationsprocess kunnat genomföras i bilaterala kontakter, med internationella partners och inom Sveriges kristna råd, vilket också det hade varit bättre (jfr motionerna 2009:26, 28, 95).

Reservation 1 underskriven av bl.a. fyra biskopar går längre i sin kritik:

Ett arbete har under stor tidspress påbörjats. [...] Det har hitintills inte heller skett på ett ekumeniskt och inomkyrkligt ansvarsfullt sätt. Det ekumeniska samråd som vi är förpliktade till har endast kunnat ske i begränsad utsträckning.

Reservation 3 med delvis andra biskopar som undertecknare uttrycker saken på likartat sätt:

De förpliktande kyrkogemenskap som vi ingår i har visserligen informerats, men inte getts möjlighet att bidra till ett samtal i sakfrågorna. Ingen möjlighet har getts att pröva deras synpunkter. I första hand berörda är kyrkogemenskaperna med Svenska Missionskyrkan, Metodistkyrkan, Lutherska Världsförbundet, Borgå-gemenskapen och Evangeliska kyrkan i Tyskland. Bristen på dialog och gemensamt samtal är allvarlig och bryter enligt vår uppfattning mot andan i de ekumeniska avtal om kyrkogemenskap som vi ingått.

Med detta förbehåll till utskottets betänkande ger jag mitt stöd till utskottets önskan om samtal på ett bredare plan och om ett kvalificerat teologiskt arbete som stöd.

Bertil Murray

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:7

En gemensam arbetsgivarorganisation

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:48 med förslag att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda om det behöver vidtas åtgärder för att Svenska kyrkan som helhet ska kunna ta ett samlat arbetsgivaransvar. Vi uppfattar att motionen primärt avser en gemensam arbetsgivarorganisation och menar att det är av stort värde att ha en sådan. Problemet att ett fåtal församlingar/samfälligheter inte är medlemmar i Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ska inte överdrivas. Vi menar att ett obligatoriskt medlemskap inte är ett möjligt alternativ och föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:48.

Motionens förslag

Motion 2012:48 av Olle Burell, Ett samlat arbetsgivaransvar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om det behöver vidtas åtgärder för att Svenska kyrkan som helhet ska kunna ta ett samlat arbetsgivaransvar.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

I 34 kap. 6 § i kyrkoordningen finns vissa bestämmelser om Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Där sägs att när en församling, en samfällighet eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal, i frågor beträffande stridsåtgärder och i avtalstvister. Arbetsgivarorganisationen ska på motsvarande sätt företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet. Det som är reglerat i kyrkoordningen är företräderskapet. Frågan om medlemskap i Arbetsgivarorganisationen avgör varje arbetsgivare för sig. Centralstyrelsen angav i 1999 års kyrkoordningsskrivelse att ”bestämmelsen [34 kap. 6 §] innebär inte någon skyldighet att vara medlem i Församlingsförbundet”.

En reglering av vem som företräder de kyrkliga arbetsgivarna var delvis en nyhet som infördes när kyrkoordningen tillkom. Tidigare hade det funnits ett reglerat statligt företräderskap av delvis annan karaktär och som bara gällde prästtjänster. Utöver det företräderskap som nu är reglerat i kyrkoordningen

innebar det att domkapitlen också fullgjorde uppgifter som innebar att de på många punkter hade ett direkt arbetsgivaransvar för prästerna.

Kyrkoordningens tillkomst och fortsatt utveckling

Bestämmelserna i kyrkoordningen om Arbetsgivarorganisationens (då Svenska kyrkans församlingsförbund) ställning tillkom primärt som en del av det s.k. ”prästpaketet”, dvs. ett antal åtgärder vid övergången till ett renodlat lokalt arbetsgivarskap för prästerna. I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte utgick Centralstyrelsen från ”att de allmänna anställningsvillkoren för alla kyrkligt anställda kommer att regleras i ett gemensamt kollektivavtal”. Regleringen av Församlingsförbundets företräderskap skulle skapa förutsättningar för att den lokala lönebildningen hanterades på stiftsnivå av Församlingsförbundets stiftsförbund med möjlighet för domkapitlet att yttra sig.

När kyrka-statrelationerna ändrades var alla kyrkliga arbetsgivare på lokal nivå – församlingar och samfälligheter – medlemmar i Församlingsförbundet. Kyrkoordningen säger inget om medlemskap i Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation utan bara om vem som på olika sätt ska företräda de kyrkliga arbetsgivarna. Det medför att kyrkoordningen inte medger att man genom medlemskap i en annan arbetsgivarorganisation kommer att företrädas av den organisationen.

Det finns nu fyra församlingar och samfälligheter som inte är medlemmar i Arbetsgivarorganisationen. Tre av dessa är medlemmar i en annan arbetsgivarorganisation, nämligen Idea – Arbetsgivarförbundet för ideella organisationer. En samfällighet är inte medlem i någon arbetsgivarorganisation.

I juni 2011 tecknade Idea och Akademikerförbunden, där Kyrkans akademikerförbund är medlem, ett avtal om allmänna anställningsvillkor för anställda inom trossamfundet Svenska kyrkan. Man var ense om att pröva om det skulle vara möjligt att tillämpa samma pensionslösning som gäller när en arbetsgivare företräds av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Detta har visat sig inte vara möjligt.

Det finns inga sanktioner knutna till bestämmelsen om att kyrkliga arbetsgivare ska företrädas av Arbetsgivarorganisation. Därför bygger den bestämmelsen (precis som många andra delar av kyrkoordningen) på lojalitet från arbetsgivarna. En arbetsgivare kan civilrättsligt välja att ansluta sig till en annan arbetsgivarorganisation och också att träffa kollektivavtal på egen hand.

Tidigare kyrkomöten

2004 års kyrkomöte uttalade på kyrkostyrelsens förslag att ”frågan om vilken förhandlingsordning som skall gälla för kyrkligt anställda, inklusive präster, får övervägas av Församlingsförbundet”. (KsSkr 2004:5, TU 2004:1, KmSkr 2004:10) Avsikten med detta uttalande var att det inte skulle finnas kvar någon bindning till det som hade sagts om lokal lönebildning på stiftsnivå vid kyrkoordningens tillkomst.

Frågor med koppling till den i detta betänkande aktuella motionen har tidigare behandlats av Tillsyns- och uppdragsutskottet. Det har då i första hand gällt frågor om Svenska kyrkans församlingsförbund/arbetsgivarorganisation som obligatorisk företrädare för de kyrkliga arbetsgivarna. Den saken har tagits upp i motioner vid 2000, 2001, 2002, 2006 och 2008 års kyrkomöten.

Tillsyns- och uppdragsutskottet behandlade i sitt betänkande TU 2006:5 en motion om upphävande av kyrkoordningsbestämmelsen om Församlingsförbundet som arbetsgivarorganisation. En utgångspunkt för motionen var det tidigare

redovisade uttalandet från 2004 års kyrkomöte. Utskottet anförde i sitt betänkande bl.a. följande:

TU 2012:7

nuvarande ordning där alla arbetsgivare skall företräddas av samma arbetsgivarorganisation utgör en garanti för att lika löne- och anställningsvillkor även fortsättningsvis kommer att gälla för alla anställda i Svenska kyrkan. Ett bifall till motionen skulle enligt utskottet inte bara ge arbetsgivarna valfrihet ifråga om arbetsgivarorganisation utan också innebära att det inom Svenska kyrkan skulle komma att tillämpas olika kollektivavtal.

Senast frågan var uppe, vid 2008 års kyrkomöte, hade i motion 2008:49 föreslagits att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att i samtal med Svenska kyrkans församlingsförbund ta fram ett förslag om ett obligatoriskt medlemskap i Församlingsförbundet för Svenska kyrkans arbetsgivare. I sitt betänkande TU 2008:8 konstaterade utskottet att en av Församlingsförbundet tillsatt utredning avsåg att i sitt slutbetänkande kring stundande årsskifte lägga fram förslag beträffande reglerna för medlemskap i Församlingsförbundet. I enlighet med utskottets förslag avslogs motionen. Huvudmotivet för detta var att den i motionen aktualiserade frågan naturligt hörde samman med det då pågående utredningsarbetet.

I slutbetänkandet från den återopade utredningen, *Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation – slutbetänkande från Församlingsförbundets framtidsutredning*, pekas på vad som hade förevarit vid 2008 års kyrkomöte. Utredaren såg inte ett obligatoriskt/kollektivt medlemskap som ett möjligt alternativ utan menade att det är mot föreningsrättsliga principer att tvinga någon till medlemskap i en ideell förening. Denna medlemskapsfråga kom dock enligt uppgifter från Arbetsgivarorganisationen inte att spela någon egentlig roll i de fortsatta diskussionerna med anledning av utredningen. Det var andra frågor som stod i centrum.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:48.
--

I motionen talas om ett samlat arbetsgivaransvar. Mot bakgrund av det som anføres i motivskrivningarna i motionen uppfattar vi att det gäller frågan om en gemensam arbetsgivarorganisation. Som vi ser det måste var och en som är arbetsgivare ta ett eget arbetsgivaransvar.

Vi ansluter oss helt till motionärens uppfattning om värdet av en gemensam arbetsgivarorganisation. Vi anser att det i högsta grad är önskvärt att samma löne- och anställningsvillkor gäller för alla anställda inom Svenska kyrkan. Det är inte bara en fråga om att Svenska kyrkan ska kunna uppträda på ett enhetligt sätt utan också av värde för de enskilda som arbetar inom kyrkan.

Samtidigt som vi understryker värdet av en gemensam arbetsgivarorganisation menar vi att det inte bör ske någon ytterligare reglering i kyrkoordningen på detta område. Det är ett mycket begränsat antal arbetsgivare som har valt att ansluta sig till en annan arbetsgivarorganisation. Det finns ingen anledning att förstora detta problem. Det är inte säkert att det skulle leda till ett önskvärt resultat om man försöker att få till stånd ett obligatoriskt medlemskap. Som framgår av bakgrundsteckningen bedömdes inte heller ett obligatoriskt/kollektivt medlemskap som ett möjligt alternativ inför tillkomsten av nuvarande Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Kyrkoordningen ger entydigt uttryck för vad som är Svenska kyrkans syn på ett gemensamt företräderskap för de kyrkliga arbetsgivarna. Det bör i första hand

TU 2012:7

vara en uppgift för Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation att arbeta för att ha samtliga kyrkliga arbetsgivare som medlemmar.

Mot bakgrund av det vi här har anfört föreslår vi att kyrkomötet avslår motion 2012:48.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahm, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för bifall på motion 2012:48.

Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin och Kerstin Björk.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:8

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas Överklagandenämndens verksamhetsberättelse för år 2011. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för år 2011 till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans överklagandenämnd har den 12 juni 2012 beslutat om verksamhetsberättelse för år 2011. Överklagandenämnden har överlämnat verksamhetsberättelsen till kyrkomötet.

Bakgrund

I 4 kap. 8 § i kyrkomötets arbetsordning anges att Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder bl.a. till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse från Svenska kyrkans överklagandenämnd. Det finns ingen bestämmelse om att Överklagandenämnden ska avge en verksamhetsberättelse. Överklagandenämnden har dock gjort detta alltsedan sin tillkomst och även beträffande verksamheten år 2011. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelsen om en sådan överlämnas till kyrkomötet.

Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra den uppgift som anges i 10 kap. 10 § kyrkoordningen, nämligen att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. När kyrkoordningen tillkom framhölls att Överklagandenämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena skall hanteras i nämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av nämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen (CsSkr 1999:3 sid. 2–378). Någon granskning av hur Överklagandenämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I verksamhetsberättelsen för år 2011 redovisar Överklagandenämnden sina uppgifter och sin sammansättning. Nämnden anger att dess verksamhet liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt och effektmålet att medianåldern för

ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Överklagandenämnden anser att nämnda mål väsentligen har uppfyllts under år 2011.

Vidare redovisas i verksamhetsberättelsen antalet inkomna ärenden åren 2008–2011 och varifrån de kommit. För samma tidsperiod redovisar Överklagandenämnden antalet avgjorda ärenden efter ärendetyp och för 2011 i vilken utsträckning utgången i besluten innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. Beslut av dessa slag fattades beträffande åtta ärenden år 2011 vilket var en ökning från tre ärenden 2010.

Antalet ärenden som underställdes Överklagandenämndens prövning under år 2011 minskade marginellt i förhållande till föregående år. Nämnden förväntar sig inte någon större förändring av antalet ärenden under år 2012 jämfört med år 2011.

Överklagandenämnden anger vidare att den utifrån sitt perspektiv för närvarande inte ser behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för år 2011 till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av Överklagandenämndens verksamhetsberättelse är inte att det ska ske någon prövning av verksamheten. Kyrkomötet har inte att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån Överklagandenämndens verksamhetsberättelse för år 2011.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén och Torbjörn Lindahl.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:9

Verksamhetsberättelse år 2011
för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelsen för år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen för år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har överlämnat sin verksamhetsberättelse för år 2011 till kyrkomötet.

Bakgrund

I 4 kap. 8 § i kyrkomötets arbetsordning anges att Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser från Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Det finns inga bestämmelser om att de båda nämnderna ska avge verksamhetsberättelser. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelser från nämnderna om sådana överlämnas till kyrkomötet. Ansvarsnämnden har inkommit med en verksamhetsberättelse för 2011.

Ansvarsnämnden för biskopar – liksom på motsvarande sätt Överklagandenämnden samt Valprovsningsnämnden – ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 10 kap. 8 § i kyrkoordningen. I Centralstyrelsens kyrkoordningsskrivelse till 1999 års kyrkomöte framhölls att Ansvarsnämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av Ansvarsnämndens verksamhet än den som finns i själva kyrkoordningen (CsSkr 1999:3 sid. 2–378). Någon granskning av hur Ansvarsnämnden har fullgjort sitt uppdrag, på det sätt som sker beträffande nämnderna för planering, samordning och utveckling, är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I verksamhetsberättelsen för år 2011 redovisas Ansvarsnämndens sammansättning, sammanträden och arbete. Under året inkom sex ärenden. Fyra av de under året inkomna ärendena avsåg anmälningar mot biskopar medan två var av administrativ karaktär. Nämnden avgjorde åtta ärenden. Ett av dessa avsåg

behörighetsprövning inför biskopsval, fem avsåg anmälningar mot biskopar och två var av administrativ karaktär.

Ansvarsnämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inga behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen för år 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Ansvarsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har vi inte heller att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten har bedrivits.

Vi finner inga skäl till att ta upp någon fråga utifrån Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse för år 2011.

Uppsala den 27 september 2012

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Wernqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Mattias Rosenquist, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Jan Johansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr, Emma Thorén och Torbjörn Lindahl.

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Ekonomi- och egendomsutskottets
betänkanden
EE 2012:1–5

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkanden

- EE 2012:1 Särskild utjämningsavgift
- EE 2012:2 Ersättning för kyrkliga handlingar
- EE 2012:3 Kyrkoantikvarisk ersättning
- EE 2012:4 Hållbart skogsbruk
- EE 2012:5 Om skattebefrielse vid gåvor

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:1

Särskild utjämningsavgift

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse (KsSkr 2012:3) i den del som rör särskild utjämningsavgift. Kyrkostyrelsens förslag innebär att stiftet inte längre ska kunna tillgodogöra sig kapital från prästlönetillgångarna de år som avkastningen från prästlönetillgångarna överstiger stiftsbidraget. Utskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3, Ändringar i kyrkoordningen m.m.

– Särskild utjämningsavgift (kapitel 5)

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:19) att 44 kap 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap. Ekonomisk utjämning

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna. Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap.

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna. Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap.

11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgoda-göra sig särskild utjämnings-avgift med högst samma belopp.

11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgoda-göra sig särskild utjämnings-avgift med högst samma belopp.
Om avgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för det nationella utjämnings-systemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse i Kr 2012:4y, bilaga 1. Som framgår av yttrandet har utskottet inget att erinra mot förslaget.

Bakgrund

Avkastningen från prästlönetillgångarna omfattas av Svenska kyrkans utjämnings-system. Hälften av avkastningen delas ut till församlingar som har rätt till andelar av avkastningen och den andra hälften får stiftet tillgodogöra sig i form av särskild utjämningsavgift. Denna särskilda utjämningsavgift ingår som en avdrags-post när den nationella nivån fördelar stiftsbidragen.

Om den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag leder detta idag till att stiftet får tillgodogöra sig hela den särskilda utjämningsavgiften och att stiftsbidrag netto från den nationella nivån blir noll. Den uppkomna skillnaden stannar därmed i det aktuella stiftet. Totalt har stiftet under perioden 2005 till 2011 fått tillgodogöra sig 70 mnkr i mellanskillnad på detta sätt. En del av förklaringen till beloppets storlek kan härledas till stormfällningarna 2005 och 2007, vilket drabbade skogarna i Växjö stift särskilt hårt.

När de nuvarande bestämmelserna om särskild utjämningsavgift ändrades genom beslut i kyrkomötet 2003 så att den särskilda utjämningsavgiften kom att avräknas mot stiftsbidragen, var utgångspunkten att den särskilda utjämnings-avgiften inte skulle överstiga ett stifts stiftsbidrag annat än i enstaka undantags-fall. Som framgår i skrivelsen har verkligheten visat sig vara en annan. Det rör sig alltså om en missbedömning som då gjordes och som har varit ett problem sedan dess. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det införs en bestämmelse om att i de fall utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Några stift har framfört farhågor om att förslaget kommer att få en negativ inverkan på stiftens incitament att anstränga sig för att öka avkastningen av förvaltningen. Kyrkostyrelsen delar inte denna bedömning.

Som framförts från några remissinstanser torde det i en del fall vara så att ett stort överskott i förvaltningen av prästlönetillgångar ett visst år beror på en ovanligt stor mängd stormfälld skog eller andra oförutsedda händelser av tillfällig karaktär. Kyrkostyrelsen konstaterar att den har möjlighet att ge dispens från det s.k. konsolideringstaket. Exempelvis har Växjö stift fått dispens att överskrida

konsolideringstaket vilket innebär att stiftet kunnat ansamla stora vinstmedel i förvaltningen till följd av stormfällningarna i samband med stormarna Gudrun och Per. Enligt kyrkostyrelsens mening får det bli en fråga för kyrkostyrelsen och berört stift hur en dispens från konsolideringstaket närmare ska utformas i händelse av t.ex. onormalt stor stormfällning.

EE 2012:1

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet antar kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Ett väl fungerande utjämningsystem är en förutsättning för att Svenska kyrkan ska kunna bedriva en rikstäckande verksamhet. En viktig del av utjämningsystemet är den särskilda utjämningsavgiften. Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det inte är rimligt att betydande belopp ska tillfalla ett eller flera stift enbart på grund av en bestämmelse, som i efterhand, har visat sig vara felaktigt utformad. Kyrkomötet bör därför anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i kyrkoordningen.

Utskottet önskar särskilt kommentera frågan om den rätt som kyrkostyrelsen sedan tidigare har, att ge dispens från de konsolideringsregler som gäller för prästlönstillgångarna. Kommentaren lämnas mot bakgrund av att utskottet noterar att ett antal stift i sina remissvar framför synpunkter som direkt eller indirekt rör just konsolideringsreglerna. Utskottet vill i denna del göra kyrkostyrelsen uppmärksam på att det kan finnas anledning att inom ramen för de årliga mötena mellan företrädare för prästlönstillgångarna och nationell nivå diskutera innebörden i dispensmöjligheten, i syfte att skapa en ökad förståelse hos stiftens gällande avsikt och effekt av dispensmöjligheten.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:4y

Särskild utjämningsavgift

Till Ekonomi- och egendomsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del den berör särskild utjämningsavgift.

I skrivelsen föreslås att en bestämmelse införs om särskild utjämningsavgift i de fall denna avgift överstiger stiftsbidraget brutto.

Den föreslagna ändringen i kyrkoordningen är motiverad av att ge en garanti att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämningsystemet.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot det föreslagna tillägget i 44 kap. 4 § i kyrkoordningen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Per-Eric Larsson, Maria Lagerman, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:2

Ersättning för kyrkliga handlingar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:32 som föreslår att ersättning för kyrkliga handlingar ska utredas och att ett heltäckande förslag till reglering ska överlämnas till nästa års kyrkomöte. Utskottet föreslår avslag på motionen. Utskottet menar att en enkätundersökning har gjorts under innevarande år som inte gav stöd för några väsentliga förändringar av nuvarande regler, därtill kommer att nuvarande regler har verkat under relativt kort tid. Dessutom välkomnar utskottet kyrkostyrelsens initiativ till att en översyn av clearingsystemet ska göras som en del i översynen av utjämnningssystemet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:32.

Motionens förslag

Motion 2012:32 av Sven Kragh och Sten Elmberg, Ersättning för kyrkliga handlingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2013 års kyrkomöte återkomma med ett heltäckande förslag i fråga om ”Ersättning för kyrkliga handlingar”.

Bakgrund

Bestämmelser om avgifter för kyrkliga handlingar finns i 42 kap. i kyrkoordningen. I 17 kap. 16 a § regleras om arvode för kyrkliga handlingar och där framgår att det för utförande av en kyrklig handling inte är tillåtet för en präst att uppbära arvode eller ekonomisk ersättning från någon annan än en församling i Svenska kyrkan.

Nuvarande kyrkoordningsreglering avseende ersättning för kyrkliga handlingar har sin grund i den av kyrkostyrelsen tillsatta utredningen om clearing för kyrkliga handlingar som överlämnade sitt betänkande *Ersättning för kyrkliga handlingar* (SKU 2009:3) i november 2009. De ändringar som föranleddes av utredningen trädde i kraft den 1 januari 2011 (se KsSkr 2010:5 och EE 2010:9).

Kyrkomötet har under senare år behandlat ett flertal motioner om clearing för kyrkliga handlingar. Vid förra årets kyrkomöte behandlade detta utskott i betänkande EE 2011:2 sex motioner som rörde ersättning för kyrkliga handlingar. Utskottet föreslog avslag på samtliga motioner, men påpekade att en översyn av clearingsystemet i sin helhet borde ske så snart de övergripande strukturfrågorna har behandlats av kyrkomötet. Kyrkomötet beslöt i likhet med utskottets förslag att motionerna skulle avslås, men biföll ett under överläggningen framlagt yrkande

att en utvärdering om ersättning för kyrkliga handlingar skulle ske skyndsamt av kyrkostyrelsen, att kyrkostyrelsen skulle lämna förslag till ändring i kyrkoordningen om det var motiverat och att en utvärdering av clearingsystemet också borde ske snarast.

Av kyrkostyrelsens skrivelse *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011*, KsSkr 2012:2, framgår i Bilaga 2 att en utvärdering om ersättning för kyrkliga handlingar har gjorts genom att tre enkäter har gått ut; en till alla kyrkoherdar, en till 500 präster som inte är anställda i en församling och en till stiftens jurister. Kyrkostyrelsen konstaterade vid sitt sammanträde den 6 mars 2012 att enkätresultatet inte gav stöd för att göra några mer genomgripande förändringar av nu gällande reglering. Kyrkostyrelsen beslutade dock, utifrån inkomna enkätsvar, att när förrättningsförsamlingen betalar reseersättning till en präst som man har förordnat särskilt, ska församlingen ha rätt att i sin tur debitera den enskilde för denna kostnad. Styrelsen bedömde att det för en sådan ordning inte skulle krävas någon ändring i kyrkoordningen. Vidare beslöt kyrkostyrelsen att ge generalsekreteraren i uppdrag att se över clearingbeloppen under året. Ett arbete i den delen har påbörjats inom kyrkokansliet och kyrkostyrelsen kommer under hösten att besluta om de clearingbelopp som ska gälla fr.o.m. den 1 januari 2013.

Av uppdragen från förra årets kyrkomöte till kyrkostyrelsen återstår utvärderingen av clearingsystemet i dess helhet. I ovan nämnda skrivelse anger kyrkostyrelsen att utvärderingen troligen kommer att ske som en del i översynen av utjämningsystemet.

I den tidigare nämnda clearingutredningen fördes ett resonemang om det skulle vara möjligt att, istället för nuvarande modell, låta ersättningar för kyrkliga handlingar bli en del av utjämningsystemet. Utredningen noterade att det i så fall måste göras en noggrann analys med överväganden av hela utjämningsystemet (s. 84 i SKU 2009:3).

Som utskottet har erfarit behandlade kyrkostyrelsen vid sitt sammanträde den 24 september frågan om en översyn av clearingsystemet. Kyrkostyrelsen ställde sig bakom arbetsutskott förslaget om att en utvärdering av clearingsystemet i dess helhet ska genomföras som en del i den aviserade översynen av utjämningsystemet, förutsatt att årets kyrkomötesbeslut inte föranleder något annat.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:32.

Ekonomi- och egendomsutskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att så långt som möjligt tillgodose medlemmarnas önskemål om att kunna välja förrättningsförsamling för de kyrkliga handlingarna och att kunna välja den präst som ska utföra handlingarna. Utskottet menar dock att nuvarande reglering i det närmaste tillgodoser dessa önskemål. Motionärerna framhåller att det i vissa lägen kan vara svårt för en präst att få utföra en kyrklig handling i den församling medlemmarna önskar. Det är inte tillåtet för en präst att uppbära arvode eller ekonomisk ersättning från annan än en församling. Detta medför att den församling där den kyrkliga handlingen ska äga rum måste förordna prästen för det speciella tillfället för att prästen ska få betalt för uppdraget. Det har dock visat sig att vissa församlingar prioriterar egna präster och att de därför inte är så villiga att förordna andra präster. Enligt utskottets mening torde det emellertid inte föreligga något som hindrar prästen från att utan betalning utföra den kyrkliga handlingen.

Utskottet noterar att dessa frågor behandlades av förra årets kyrkomöte och att en enkätundersökning har genomförts under innevarande år i enlighet med kyrkomötets beslut. Förutom oklarheterna i samband med ersättning för resor, gav enkätresultatet inte stöd för några akuta behov av förändringar av nuvarande reglering. Som en följd av enkätsvaren beslutade kyrkostyrelsen att förrätningsförsamlingen kan debitera enskilda för resekostnader för förordnade präster. Utskottet välkomnar beslutet och klargörandet om ersättning för resor.

Med hänsyn till nämnda enkätresultat, och till att nuvarande reglering trädde i kraft den 1 januari i fjol, menar utskottet att det är för tidigt att redan nu göra en total utvärdering av hela systemet. Nuvarande reglering måste få tid att verka.

Slutligen ser utskottet med tacksamhet på det faktum att kyrkostyrelsen har tagit initiativ till att en utvärdering av clearingsystemet i dess helhet ska genomföras till år 2016 som en del i den aviserade översynen av utjämningsystemet. Nuvarande clearingsystem med stora mängder fakturor som skickas mellan församlingarna, även om det sker elektroniskt, ter sig enligt utskottets uppfattning lite gammalmodigt och kanske inte så kostnadseffektivt. Med hänsyn till de beröringspunkter som finns mellan clearingsystemet och utjämningsystemet välkomnar alltså utskottet att det tas ett helhetsgrepp avseende clearingsystemet tillsammans med utjämningsystemet.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:3

Kyrkoantikvarisk ersättning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:19 som föreslår att det ska göras en översyn av bestämmelserna om fördelning av den kyrkoantikvariska ersättningen. Eftersom det redan pågår ett omfattande arbete inom Svenska kyrkan och mellan Svenska kyrkan och myndigheterna inom kulturmiljövården i den riktning som motionären önskar föreslår utskottet att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:19.

Motionens förslag

Motion 2012:19 av Ulla Rickardsson, Kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av Svenska kyrkans bestämmelser för antikvariska kostnader.

Bakgrund

Enligt 4 kap. 16 § i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. har Svenska kyrkan rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Ersättningen fördelas av Svenska kyrkan. Den nationella nivån fördelar ersättningen mellan stiftet och stiftet fördelar inom sitt geografiska område. Varje beslut om fördelning ska föregås av samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet. Riksantikvarieämbetet ska ges tillfälle att yttra sig över fördelningen mellan stiftet och respektive länsstyrelse ska ges tillfälle att yttra sig över fördelningen inom stiftet.

I proposition 1998/99:38 *Staten och trossamfunden* anges villkoren för ersättningen. Av propositionen framgår bl.a. att den förvaltande församlingens ekonomiska förutsättningar inte bör tillmätas betydelse vid fördelningen av den kyrkoantikvariska ersättningen och att ersättningen inte får bli en komponent i det inomkyrkliga utjämnningssystemet.

Detaljerade villkor för fördelning och användning av den kyrkoantikvariska ersättningen utarbetas av Svenska kyrkan i samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet. Kyrkostyrelsen fastställer villkoren. Nuvarande villkor har genomgått en revidering under åren 2011 och 2012. Planerna är att kyrkostyrelsen ska anta det reviderade förslaget den 24 september i år. I förslaget finns följande paragraf som berör ersättningsnivåerna:

Kostnader för kulturhistoriskt motiverade vård- och underhålls-åtgärder på kyrkliga kulturminnen enligt dessa villkor får stödjas med kyrkoantikvarisk ersättning med en andel av kostnaden för åtgärden.

Hur hög andel av kostnaden som får ersättas styrs av åtgärdens karaktär, kulturarvsnyttan med åtgärden samt av den förvaltande församlingens kulturarvsansvar. Beräkningsgrunder och rekommenderade procentintervall för åtgärdstyper utvecklas vidare i handboken.

På Svenska kyrkans nationella nivå pågår ett arbete med att ta fram *Handbok för arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning*, vilket beräknas vara klart under våren 2013. Handboken kommer bl. a. att innehålla nya rekommendationer för beräkning av procentsatser för ersättningen. Begreppet kulturarvsansvar, som är ett av flera kriterier vid beräkning av ersättningsnivåerna, kommer att utvecklas.

Den överenskommelse som träffades mellan staten och Svenska kyrkan år 2000 gäller tills vidare. Enligt propositionen ska en löpande utvärdering och uppföljning göras vid s.k. kontrollstationer vart femte år. Den första kontrollstationen inföll år 2009 och nästa infaller år 2014. Inför denna kontrollstation ämnar Svenska kyrkan nu påbörja diskussioner med kulturdepartementet, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna. Vid dessa diskussioner har Svenska kyrkan för avsikt att informera staten om att förutsättningarna för förvaltningen av det kyrkliga kulturarvet har förändrats, exempelvis att antalet tillhöriga till Svenska kyrkan minskar och att många församlingars ekonomi har försämrats.

Enligt överenskommelsen ska Svenska kyrkan årligen lämna en redovisning till regeringen i frågor som rör de kyrkliga kulturvärdena. Av redovisningen ska bl.a. framgå hur ersättningen har använts och vilka resultat som har uppnåtts. I den redovisning som lämnades tidigare i år har Svenska kyrkan pekat på problemen med bristande förmåga till egenfinansiering, för låga ersättningsnivåer och för låg förbrukningstakt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:19.

Svenska kyrkan är ansvarig för den största sammanhållna delen av vårt lands kulturarv. Svenska kyrkan får viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av detta kulturarv. Ekonomi- och egendomsutskottet menar att motionären pekar på mycket angelägna problem i samband med ersättningens användning, eftersom fördelningsreglerna förutsätter en viss egenfinansiering av församlingarna samtidigt som ersättningsnivåerna ofta är för låga. Många församlingar har inte möjlighet att ekonomiskt klara den egeninsats som krävs vid olika åtgärder. Detta får till följd att vissa underhållsåtgärder inte blir genomförda och att ersättningen som Svenska kyrkan får från staten inte används fullt ut.

Som utskottet har erfarit sker ett omfattande arbete inom Svenska kyrkans nationella nivå för att komma till rätta med problem som bristande förmåga till egenfinansiering, för låga ersättningsnivåer och för låg förbrukningstakt. Den nationella nivån har bl.a. framfört till stiftens att ersättningsnivåerna bör kunna höjas. Det pågår även ett arbete för att få större enhetlighet av stiftens beslut när det gäller ersättningsnivåerna för likartade åtgärder. Kyrkostyrelsen kommer i dagarna att ta ställning till nya fördelningsregler för den kyrkoantikvariska ersättningen. Enligt de föreslagna reglerna kommer förutom kulturarvsnyttan med åtgärden, även den förvaltande församlingens kulturarvsansvar, att vara avgörande för ersättningens storlek. Som en följd av de ändrade fördelningsbestämmelserna pågår ett arbete med att ta fram en handbok, med rekommendationer som ska vara till hjälp vid tillämpningen av de nya bestämmelserna.

Utskottet har även erfarit att Svenska kyrkans nationella nivå har påbörjat överläggningar med Kulturdepartementet och Riksantikvarieämbetet inför kontrollstationen år 2014. I dessa diskussioner framhåller kyrkan bl.a. kulturarvsansvaret och att förutsättningarna för förvaltningen av det kyrkliga kulturarvet har genomgått stora förändringar sedan överenskommelsen slöts mellan Svenska kyrkan och staten år 2000. Även i den årliga redogörelsen till regeringen angående de kyrkliga kulturvärdena har liknande problematik lyfts fram.

Mot bakgrund av att det redan pågår ett omfattande arbete i den riktning som motionären önskar både inom Svenska kyrkan och mellan Svenska kyrkan och myndigheterna inom kulturmiljövården föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:4

Hållbart skogsbruk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:9 och motion 2012:11 som rör Svenska kyrkans skogsbruk. Motionärerna belyser vikten av att Svenska kyrkan bedriver ett hållbart skogsbruk och föreslår ett antal åtgärder. Utskottet delar motionärernas uppfattning att Svenska kyrkan ska ha en hög ambition inom skogsvårdsområdet. Utskottet anser emellertid att det redan idag finns en mycket hög ambition inom Svenska kyrkans skogsförvaltningar och att motionerna därför bör avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:9, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:9, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:9, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:11, punkt 1.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:11, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2012:9 av Ylva Wahlström, Svenska kyrkan bör ta ett större miljöansvar än andra

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att 20 procent av Svenska kyrkans skogar avsätts för fri utveckling så att ekologisk hållbar utveckling kan uppnås i Svenska kyrkans skogar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta en plan för bevarandet av den biologiska mångfalden i Svenska kyrkans skog och mark.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att upprätta en plan för kontinuerlig fortbildning för personal på alla nivåer som arbetar med skog-, jord- och markfrågor gällande långsiktigt hållbar utveckling.

Motion 2012:11 av Ylva Wahlström och Marie-Helena Fjällås, Hållbart skogsbruk

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över den långsiktiga hållbarheten i skogsbruket genom FSC-märkningen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma 2013 till kyrkomötet om hur vi kan ställa om till kontinuitetsskogsbruk i stället för nuvarande skogsbruk.

Bakgrund

Övergripande regelverk

Svenska kyrkan är genom förvaltningen av prästlönetillgångarna Sveriges femte största skogsförvaltare. Svenska kyrkans skogsmark ägs och förvaltas som prästlönefastigheter.

Prästlönefastigheterna utgör en del av prästlönetillgångarna. I 9 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår bl.a. att prästlönetillgångar har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Regeringen får besluta om tillsyn av förvaltningen.

I 46 kap. i kyrkoordningen finns kompletterande inomkyrkliga bestämmelser om prästlönetillgångarna. Enligt 2 § ska stiftens förvalta prästlönetillgångarna. Vidare anges i 3 § att prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska även förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. I 8 § anges att ”Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning”. I kyrkoordningsskrivelsen (CsSkr 1999:3 s. 2–429 f.) anges att det bör noteras att de krav som staten ställer på fastighetsägare i allmänhet i stor utsträckning torde sammanfalla med dem som kyrkoordningen ställer. Bakgrunden till nuvarande ordning beskrivs ingående i SKU 2007:1, *Prästlönetillgångarnas förvaltning*. Inom ramen för nämnd utredning genomfördes även en utredning om *Effektiviteten i Svenska kyrkans skogsförvaltning*. Utredningen utfördes av Skogforsk (Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut). Utredningen konstaterade bl.a. att

Svenska kyrkans skogar har, jämfört med andra markägare, hög genomsnittlig bonitet, högt utnyttjande av markens produktionsförmåga, högt virkesförråd samt relativt hög andel medelålders skog. Detta tyder på att man under en lång tid haft en god produktionsinriktad skogsskötsel och skogshushållning. Det goda skogstillståndet är en viktig resurs för en långsiktigt uthållig avkastning från skogsbruket. (SKU 2007:1 s. 98 f).

Kyrkostyrelsens tillsynsansvar

2009 års kyrkomöte beslutade att införa bestämmelser i kyrkoordningen som innebär att kyrkostyrelsen tilldelats ett tillsynsansvar över prästlönetillgångarna. Bestämmelserna som finns i 46 kap. innebär bl.a. att kyrkostyrelsen:

- ♦ har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen (46 kap. 3 §, 2 st.).
- ♦ minst en gång varje år ska kalla till överläggningar med företrädare för stiftens förvaltare för samråd om förvaltningen av prästlönetillgångarna (46 kap. 5 d §).
- ♦ får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna (46 kap. 5 a §).

För bakgrund till beslutet se kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2009:3 och Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2009:1.

Kyrkostyrelsen har i juni 2012 utfärdat en bestämmelse med stöd av 46 kap. 3 §. Bestämmelsen rör placering av balanserade vinstmedel (SvKB 2012:4).

I kyrkostyrelsens tillsyn över förvaltningen av prästlönetillgångarna ingår bl.a. att följa vilka tillgångsslag som förvaltas, hur de förvaltas och att natur- och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning. Detta sker bl.a. genom

omvärldsbevakning (t.ex. forskning och myndighetsprojekt inom området) insamling och analys av protokoll, årsredovisningar och revisionsberättelser från prästlönetillgångarna. Det sker även genom samråd och överläggningar av olika slag mellan stiftet och nationell nivå.

EE 2012:4

Miljöcertifiering samt natur- och kyrkoreservat

Miljöcertifiering av skogsmark innebär en miljömärkning där skogsägaren förbinder sig att följa vissa krav och accepterar oberoende kontroll av att dessa krav följs. PEFC-certifiering (Programme for the Endorsement of Forest Certification) innebär bl.a. att enheter större än 20 hektar ska avsätta minst 5 procent skogsmark för skötsel med naturvårdsändamål samt att mängden död ved ska ökas. Certifiering enligt FSC (Forest Stewardship Council) innebär i princip samma sak som PEFC, men vänder sig till mindre skogsbrukareenheter. Samtliga stift har minst en av dessa miljöcertifieringar, se tabell nedan (uppgift hämtad från prästlönetillgångarnas årsredovisningar för år 2011).

Stift	Skog PEFC	Skog FSC
Göteborg, Karlstad, Linköping, Lund, Skara, Växjö	Ja	Ja
Stockholm, Strängnäs, Uppsala, Visby, Västerås	Nej	Ja
Härnösand, Luleå	Ja	Nej

Förekomst av natur- och kyrkoreservat

Ett naturreservat är mark som staten beslutat att den ska användas till naturvårdsändamål, där markägaren vanligen får ekonomisk ersättning för detta. Ett kyrkoreservat är mark som kyrkan frivilligt avsatt för naturvårdsändamål. I tabellen nedan redovisas omfattningen av reservat per stift för 2010 och 2011.

Förekomst av reservat

Stift	Förvaltnad produktiv areal hektar	Varav naturreservat hektar	Varav kyrkoreservat hektar	Reservat areal %	Antal naturreservat	Antal kyrkoreservat
Göteborg	27 347	500	126	2,3	11	5
Härnösand	72 191	14	514	0,7	1	4
Karlstad	48 475	676	44	1,5	3	5
Linköping	32 850	780	650	4,4	3	5
Luleå	43 400	7	136	0,3	2	5
Lund	21 533	58	38	0,4	4	4
Skara	39 207	2 828	181	7,7	16	24
Stockholm	4 303	200	37	5,5	6	4
Strängnäs	17 343	175	71	1,4	9	8
Uppsala	48 940	187	295	1,0	0	12
Visby	9 232	80	355	4,7	5	19
Västerås	45 534	257	230	1,1	11	17
Växjö	54 892	877	141	1,9	15	7
Summa 2011	465 247	6 639	2 818	2,0	86	119
Summa 2010	465 692	3 055	2 805	1,1	64	120

Kontinuitetsskogsbruk

Frågan om kontinuitetsskogsbruk är en mycket aktuell fråga inom skogsbranschen. Kontinuitetsskogsbruk kan förenklat benämnas som skogsbruk utan kalavverkning. Det kallas även för hyggesfritt skogsbruk. För att visa dess aktualitet kan konstateras att den statliga Skogsstyrelsen så sent som den 25 juli 2012 i ett uttalande konstaterade att "Efterfrågan på rådgivning om hyggesfritt skogsbruk är än så länge blygsam, men mycket tyder på att den kommer att öka". För information om kontinuitetsskog och hyggesfritt skogsbruk se t.ex. Skogsstyrelsens broschyr *Hyggesfritt skogsbruk* (2012) och Skogsstyrelsens rapport *Kunskapssammanställning och bedömningsgrunder för hyggesfritt skogsbruk* (daterad 2012-05-11).

Kyrkomötet behandlade 2009 en motion (2009:82) om kontinuitetsskogsbruk. I motionen lämnades förslaget att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana stiftens att övergå till kontinuitetsskogsbruk samt att kyrkostyrelsen skulle anslå medel för utbildning i kontinuitetsskogsbruk och trädmärkning. Ekonomi och egendomsutskottet konstaterade i sitt betänkande EE 2009:3 att:

Svenska kyrkan är genom förvaltningsansvaret för prästlönstillgångarna en av de större skogsförvaltarna i Sverige. I denna egenskap är det viktigt att kyrkans skogsbruk kännetecknas av god kunskap om både affärsmässiga och miljömässiga aspekter på verksamheten. En självklar utgångspunkt är även att skogsbruket ska bedrivas inom de ramar som anges i skogsvårdslagen. Förvaltningen av skogen sker av stiftens. Inom ramen för stiftens egendomsförvaltning sker löpande bevakning av bl.a. den forskning som sker inom området. Här är det viktigt att uppmärksamma att skogsmarken har olika förutsättningar beroende bl.a. på fastighetens storlek men även var i landet den är belägen ... Utskottet har stor respekt för den skogskompetens som finns hos stiftens. Det vore enligt utskottet olämpligt att kyrkomötet fastställer detaljerade riktlinjer för hur skogsbruk ska bedrivas. De lokala förutsättningarna måste beaktas och även det faktum att forskningen från tid till annan kan förändra synen på vad som är rationellt skogsbruk. Mot bakgrund av ovanstående yrkar utskottet avslag på motionen.

Stiftens tar aktiv del av den forskning och diskussioner som finns rörande kontinuitetsskogsbruket. Det finns även kunskapsöverföring mellan stiftens inom området. Ett konkret exempel på detta är att kontinuitetsskogsbruk är en av de temafrågor som stiftens och den nationella nivån kommer att diskutera vid nästkommande (under oktober 2012) överläggning om förvaltningen av prästlönstillgångarna.

Utskottets överväganden

Motion 2012:9

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:9.

Ekonomi- och egendomsutskottet delar motionärens uppfattning att Svenska kyrkans skogar ska hanteras med hög ambitionsnivå när det gäller miljöansvar.

Att denna ambition redan idag finns framgår t.ex. av att samtliga prästlönstillgångar är anslutna till minst ett miljöcertifieringssystem. Frågan om biologisk mångfald hanteras även inom ramen för EU-projektet Natura 2000. Svenska kyrkan har ett flertal fastigheter som klassificeras som Natura 2000-områden.

Detta är områden vars natur är värdefull ur ett EU-perspektiv och därmed har särskilda skydds- och bevarandevärden.

EE 2012:4

I detta sammanhang kan även noteras att kyrkostyrelsen, genom sin nya tillsynsroll, bidrar till samordning och kunskapsöverföring mellan prästlönetillgångarna inom t.ex. miljöområdet.

När det gäller den specifika frågan om avsättning av skog för ”fri utveckling” kan konstateras att merparten av den skog som kan behöva skyddas, vid sidan av urskog, oftast behöver vara föremål för någon form av förvaltning. Utskottet anser att avsättningsmål inte bör kopplas till det totala skogsinnehavet utan till skog med höga naturvärden. Utskottet noterar att det redan idag finns sådana avsättningsmål inom ramen för FSC-certifieringen. Utskottet har stor tilltro till den kompetens som finns inom stiftet i detta avseende och förordar därför att frågor om avsättning av mark till olika ändamål även fortsättningsvis ska hanteras av respektive stift.

Utskottet har under sin beredning av motionen kunnat konstatera att det inom förvaltningen av prästlönetillgångarna bedrivs ett omfattande miljöarbete. Utskottet erfar dock att det är ett arbete som inte marknadsförs särskilt aktivt. Varken inom kyrkan eller ut mot andra intressentgrupper. Utskottet vill därför uppmuntra stiftet, i egenskap av förvaltare av prästlönetillgångarna, att kommunicera det arbete som bedrivs. T.ex. arbetsprocesser i syfte att säkerställa biologisk mångfald, inrättande av kyrkoreservat och andra typer av frågor som bör uppmärksammas.

Mot bakgrund av att det redan idag bedrivs ett omfattande arbete inom de områden som motionären belyser, samt att utskottet anser att frågan om markavsättning ska hanteras av stiftet, föreslår utskottet avslag på motionen.

Motion 2012:11

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:11.

FSC-märkning

Ekonomi- och egendomsutskottet har konstaterat att samtliga prästlönetillgångar omfattas av minst ett miljöcertifieringssystem. Mot bakgrund av detta, samt att denna fråga bör hanteras av stiftet i egenskap av förvaltare, bör motionen avslås i denna del.

Kontinuitetsskogsbruk

Utskottet noterar att frågan om kontinuitetsskogsbruk är föremål för livlig diskussion inom skogsvårdsbranschen. Utskottet behandlade frågan om kontinuitetsskogsbruk vid 2009 års kyrkomöte. Utskottet konstaterade då att vi:

... har stor respekt för den skogskompetens som finns hos stiftet. Det vore enligt utskottet olämpligt att kyrkomötet fastställer detaljerade riktlinjer för hur skogsbruk ska bedrivas. De lokala förutsättningarna måste beaktas och även det faktum att forskningen från tid till annan kan förändra synen på vad som är rationellt skogsbruk.

Utskottet har vid årets behandling av ärendet funnit att forskningen om kontinuitetsskogsbruk ännu inte har kommit till entydiga slutsatser. Olika lokala förutsättningar innebär att varje fastighets särart kan påverka vad som är miljömässigt lämpligt i det enskilda fallet. De lokala förutsättningarna måste således styra hur skogsbruket ska ske. Utskottet noterar även att kyrkostyrelsen och företrädare för prästlönetillgångarna ska diskutera frågan om kontinuitetsskogsbruk under hösten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Marcus Bernhardsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Sven-Erik Bodén, Bengt Säberg, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:5

Om skattebefrielse vid gåvor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:20 om att Svenska kyrkan ska utarbeta rutiner för att motta gåvor för föreningars och stiftelsers räkning så att givarna ska ges möjlighet till skattebefrielse. Utskottet menar att det skulle te sig oetiskt om Svenska kyrkan såsom godkänd gåvomottagare skulle ta emot gåvor och föra dem vidare till en annan juridisk person. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:20.

Motionens förslag

Motion 2012:20 av Kjell Petersson, Om skattebefrielse vid gåvor

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta rutiner så att gåvor till föreningar och stiftelser med anknytning till Svenska kyrkan ger möjlighet till skattebefrielse.

Bakgrund

Sedan den 1 januari i år kan en privatperson under vissa förutsättningar få skattereduktion för gåvor. Varje gåva ska uppgå till minst 200 kr och mottagaren ska vara godkänd innan gåvan ges. För att få skattereduktion måste det totala gåvobeloppet uppgå till minst 2 000 kr under året. Högsta belopp som kan ge skattereduktion är 6 000 kr och den maximala skattereduktionen är 1 500 kr (25 procent av 6 000 kr).

För att en gåva ska kunna ge rätt till skattereduktion krävs det alltså att den ges till en i förväg godkänd gåvomottagare. Ideella föreningar, stiftelser eller registrerade trossamfund som vill bli godkända gåvomottagare ansöker om detta hos Skatteverket.

För att kunna bli godkänd gåvomottagare måste följande krav uppfyllas: Den sökande ska ha bedömts som inskränkt skattskyldig enligt 7 kap. i inkomstskattelagen (1999:1229). Den ideella föreningen, stiftelsen eller trossamfundet ska helt eller delvis ha som ändamål att bedriva hjälpverksamhet bland behövande eller att främja vetenskaplig forskning. Gåvorna ska av mottagaren användas på det sätt givarna har avsett. Av gåvomottagarens bokföring och räkenskaper ska framgå vilka gåvor som har tagits emot och hur de har använts. Dessutom ska gåvomottagaren ha minst en auktoriserad eller godkänd revisor utsedd.

En juridisk person kan inte ansöka om godkännande för en annan juridisk persons räkning. En gåvomottagare kan emellertid uppdra åt en annan juridisk person att utföra delar av gåvomottagarens verksamhet.

Det kostar 10 000 kr att ansöka om att bli godkänd gåvomottagare. Den som har blivit godkänd ska sedan betala en årlig avgift om 7 000 kr. Gåvomottagaren är skyldig att lämna kontrolluppgifter till skatteverket för de gåvor som har tagits emot.

Trossamfundet Svenska kyrkan godkändes den 26 april 2012 som sådan gåvomottagare vid skattereduktion för gåva som avses i 6–8 §§ i lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva. Beslutet gäller från och med den 26 april 2012 till och med den 31 december 2015. Trossamfundet har godkänts som gåvomottagare för gåvor som ges till *Ekonomiskt stöd till svenskar i utlandet* och till de internationella programmen *Hållbar utveckling* och *Fred, demokrati & säkerhet*. Av skatteverkets beslut framgår att det av trossamfundets bokföring eller räkenskaper ska vara möjligt att följa gåvornas mottagande och användning. Skatteverket ska alltså kunna se att gåvorna har använts till beviljade ändamål.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:20.

Ekonomi- och egendomsutskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat gåvogivande ur olika perspektiv. Utskottet värnar om att det ska vara enkelt att ge gåvor till Svenska kyrkan och till dess närstående organisationer, vilket kommer till uttryck i betänkande EE 2011:6.

Beträffande den nu aktuella motionen har utskottet förståelse för att ansökningsavgiften för att bli godkänd gåvomottagare och att den årliga avgiften för gåvomottagarna kan vara betungande för mindre stiftelser och föreningar. Utskottet har dock svårt att se att den av motionären föreslagna ordningen skulle rymmas inom nuvarande lagstiftning. Det ställs nämligen stora krav på att det av gåvomottagares bokföring och räkenskaper ska vara möjligt att följa vilka gåvor som har mottagits och hur dessa har använts av mottagaren. Svenska kyrkan kan inte ansöka om att bli gåvomottagare för en självständig stiftelses räkning. Utskottet menar att det skulle te sig oetiskt om Svenska kyrkan, såsom godkänd gåvomottagare, skulle ta emot gåvor och föra dem vidare till en annan juridisk person enbart i syfte att kringgå administrativa avgifter.

Med anledning av detta föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 26 september 2012

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Rune Wallmyr och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Mats Lindström.

Biskopen Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Ekumenikuskottets betänkanden
Eu 2012:1–6

Ekumenikutskottets betänkanden

- Eu 2012:1 Ekumeniken i kyrkoordningen
- Eu 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan
- Eu 2012:3 Förföljda kristna
- Eu 2012:4 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007
- Eu 2012:5 Gömda och glömda flyktingar i Sverige
- Eu 2012:6 Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:1

Ekumeniken i kyrkoordningen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas den del av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:3 som handlar om ekumeniken i kyrkoordningen, fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund. Utskottet följer skrivelsens förslag men föreslår vissa tillägg i inledningen samt tillstyrker merparten av de ändringar som föranletts av Kyrkorättsutskottets yttrande.

Till betänkandet finns två reservationer och två särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar ifråga om kyrkoordningen att anta kyrkostyrelsen förslag att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, enligt *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m. – Ekumeniken i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999;1) att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. i kyrkoordningen.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 i Ln 2012:8y, *bilaga 2*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 i Kr 2012:5y, *bilaga 3* och Kr 2012:13y, *bilaga 4*.

Bakgrund

I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* behandlas i kapitel 6 Ekumeniken i kyrkoordningen. Vid kyrkomötet 2006 behandlades förslaget om en ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan. I anknytning till detta redovisades att ett antal bestämmelser i sex olika kapitel i kyrkoordningen skulle bli direkt tillämplbara genom en sådan överenskommelse. Efter diskussion i kyrkostyrelsen föreslogs att man kunde pröva

att föra in vissa övergripande bestämmelser om ekumenik i kyrkoordningen. Kyrkomötet uppdrog åt kyrkostyrelsen att se till att en översyn av kyrkoordningen ur ekumenisk synvinkel gjordes. Även behovet av förändringar i kyrkoordningen skulle övervägas och därefter skulle kyrkostyrelsen återkomma till kyrkomötet med förslag till möjliga förändringar. Vid genomgången befanns att bestämmelser som avsåg ekumenik fanns i 14 av kyrkoordningens 58 kapitel.

Kyrkostyrelsen lät utarbeta ett förslag som sändes ut på remiss till alla domkapitel och stiftsstyrelser samt fem församlingar i varje stift. Svar kom in från samtliga stift. Av dessa kan sammanfattningsvis sägas att nio stift är positiva till förslaget och att fyra stift avvisar ett nytt kapitel i kyrkoordningen men anser att det behövs en teologisk motivering av ekumeniken i kyrkoordningen, och att det samtidigt behövs på annat sätt en sammanställning av ekumeniska bestämmelser i kyrkoordningen, t.ex. som bilaga eller på nätet. Av 65 möjliga församlingar svarade 20 stycken. Det kan sammanfattningsvis sägas att 17 är positiva till förslaget och tre överväger en annan möjlighet, utan att därför avvisa förslaget.

Kyrkostyrelsen föreslår att det införs en ny fjortonde avdelning i kyrkoordningen. I avdelningens inledningstext anges den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och ett nytt kapitel föreslås med bestämmelser av övergripande eller förtydligande karaktär gällande regleringen av ekumeniken och med hänvisningsbestämmelser till de saksammanhang där ekumeniska aspekter regleras.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens förslag med de justeringar utskottet föreslår.

Utskottet uttrycker glädje över att ekumeniken får ett eget kapitel i kyrkoordningen där Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund finns samlade. Utskottet gör två justeringar i Inledning till en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. Efter att utskottet har tagit del av Läronämndens yttrande delar utskottet detta yttrande och föreslår därför ett tillägg i inledningstexten: ”Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.” Denna justering placeras direkt efter den första meningen i Inledning. Vidare vill utskottet ändra ordet kontext till ”sammanhang” i andra stycket, första raden. Utskottet har även tagit till sig merparten av Kyrkorättsutskottets yttranden med förslag till justeringar.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Eu 2012:1

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att i fjortonde avdelningens Inledning ur Läronämndens yttrande 2012:8y lyfta in meningen "Utifrån kyrkans tro /---/ oavsett religiös tradition."

Som människor och kristna ingår vi flera tätare eller svagare gemenskaper som vilar på olika grund. Den heliga, allmänneliga och apostoliska kyrkans gemenskap har som sin grund Guds nåd genom Jesus Kristus som den Helige Ande gör tillgänglig genom nådens medel och mottagen i tro till frälsning och pånyttfödelse. På den grunden inlemmas människor i Kristi kropps täta gemenskap. Detta är också grunden för arbetet med ekumeniken, enheten i Kristi kropp.

Den relation som vi kristna har till människor som ännu inte ingår i gemenskapen i Kristi kropp är viktig och väsentlig men av annan karaktär oavsett om medmänniskorna är sökare, ateister eller tillhör andra religioner. När Svenska kyrkan nu inför en särskild avdelning i sin kyrkoordning, en som handlar om ekumenik så kan det ses som en förnyelse av Svenska kyrkans ekumeniska åtagande som de senaste åren fått stå tillbaka för vägval som varit mer betingade av en anpassning till den kulturella och politiska kontexten i Sverige än till en strävan efter kristen enhet. Därför hälsar vi detta initiativ med tillfredsställelse. När Ekumenikutskottet nu väljer att lyfta in den text från Läronämnden som syftar till att i inledningstexten också få med en skrivning som öppnar för religionsdialog och så kallad religionsteologi så finner vi det olyckligt. För det först är det så att dessa rader, "Utifrån kyrkans tro på Gud /---/ oavsett religiös tradition" inte motsvaras av några paragrafer då avdelning 14 inte rymmer någon kyrkorättslig reglering av religionsdialogen. När gemenskapen med människor som tillhör andra religioner framhålls framför gemenskapen inom den kristna kyrkan, så anser vi att detta äventyrar ett förnyat förtroende för Svenska kyrkans ekumeniska åtaganden i andra kyrkor som på ett tydligare sätt uppehåller skillnaden mellan natur och nåd i sin syn på frälsning.

Historiskt sett har Svenska kyrkan fått spela rollen av en brobyggarkyrka. En viktig förutsättning för detta har varit hennes kombination av evangelisk bekännelse med allmänkyrklig ämbetsordning med episkopal struktur. Jag anser att denna goda omständighet borde få lysa fram i inledningstexten.

Margit Borgström

Reservation 2

Jag reserverar mig till förmån för att det i Inledningen till fjortonde avdelningen i näst sista stycket ska föras in en mening som synliggör de ekumeniska sammanhang som Svenska kyrkan sedan lång tid tillbaka är en tydlig del av. Meningen bör lyda: Svenska kyrkan är medlem av Kyrkornas världsråd och andra internationella ekumeniska organ. I Sverige är Svenska kyrkan medlem i Sveriges kristna råd och andra nationella ekumeniska organ.

Eva-Maria Munck

Särskild mening 1 av ersättare

Vi instämmer i reservation 1 av Margit Borgström.

Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson

Särskild mening 2 av ersättare

Jag instämmer i reservation 2 av Eva-Maria Munck.

Kjell Petersson

Utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. av följande lydelse.

Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund*Kyrkostyrelsens förslag***Inledning**

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet. Kyrkan är Kristi kropp och därför i grunden en: ”en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt” (Ef 4:4-6). I trosbekännelsen uttrycks också tron på en enda kyrka. I den lutherska traditionen beskriver den Augsburgska bekännelsen kyrkan och dess enhet på följande sätt: ”Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense ifråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten”.

Kristen tro levs i olika *kontexter* och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen. Detta har lett

*Utskottets förslag***Inledning**

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet. *Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.*

Kyrkan är Kristi kropp och därför i grunden en: ”en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt” (Ef 4:4-6). I trosbekännelsen uttrycks också tron på en enda kyrka. I den lutherska traditionen beskriver den Augsburgska bekännelsen kyrkan och dess enhet på följande sätt: ”Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense ifråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten”.

Kristen tro levs i olika *sammanhang* och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen. Detta har lett

till framväxten av den ekumeniska rörelsen.

till framväxten av den ekumeniska rörelsen.

Svenska kyrkan har tagit aktiv del i de ekumeniska strävandena sedan rörelsens början, både internationellt och i Sverige. Svenska kyrkan delar den ekumeniska rörelsens övertygelse att Jesu bön om enhet (Joh 17:21) är en kallelse att söka de kristnas synliga enhet.

Detta kommer till uttryck i bön, teologiska samtal och diakonalt arbete, där ansvaret för medmänniskorna och skapelsen uppfordrar kyrkorna att arbeta tillsammans. Mötet mellan olika kristna traditioner ger impulser till kyrkornas fortlöpande reflektion över trons innebörd och möjlighet till ömsesidig kritisk dialog.

Det ekumeniska arbetet sker på nationell nivå, i stiftet och i församlingarna.

Församlingsekumeniken är särskilt betydelsefull, då man möter andra kristna i den lokala miljön, lär känna deras traditioner, ber och firar gudstjänst tillsammans och samverkar i olika uppgifter där möjlighet finns.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet, och med andra kyrkor efter särskilda överenskommelser.

59 kap. Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund

Kyrkostyrelsens förslag

Utskottets förslag

Ansvaret för Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund

- 1 § Av 10 kap. 3 § 3 framgår att kyrkostyrelsen svarar för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.
- 2 § Beslut om Svenska kyrkans medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ fattas av kyrkomötet.
- 3 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.
- 4 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan

- 5 § Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan med andra trossamfund träffas genom beslut av kyrkomötet.
6 § Bestämmelser om att Läro-nämnden ska yttra sig <i>före kyrkomötets beslut</i> om ekumeniska överenskommelser finns i 11 kap. 17 § 5.	6 § Bestämmelser om att Läro-nämnden ska yttra sig <i>innan kyrkomötet beslutar i ärenden som gäller</i> ekumeniska överenskommelser finns i 11 kap. 17 § 5.
- 7 § Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

8 § Ett stift kan ha <i>vänstiftsrelationer</i> med stift eller motsvarande i andra kyrkor. Innan stiftsstyrelsen träffar ett vänstiftsavtal med ett stift eller motsvarande i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet godkännas av kyrkostyrelsen efter hörande av Biskopsmötet. Kyrkostyrelsens prövning avser konsekvenser för Svenska kyrkans samlade ekumeniska relationer.	8 § Ett stift kan ha <i>vänstiftsrelation</i> med stift eller motsvarande i andra kyrkor.
9 § En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor. Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.	

Yttranden och samråd

10 § Bestämmelser om att kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av beslut i ekumeniska frågor av större vikt finns i 12 kap. 3 a §.	10 § Bestämmelser om att kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av <i>styrelsens</i> beslut i ekumeniska frågor av större vikt finns i 12 kap. 3 a §.
11 § Inför beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt ska kyrkostyrelsen samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.	

Särskilt om gudstjänster och kyrkliga handlingar

12 § Bestämmelser om när en gudstjänst tillsammans med en församling i annat kristet samfund får firas som huvudgudstjänst finns i 17 kap. 7 §.	12 § Bestämmelser om när en gudstjänst tillsammans med en församling i <i>ett</i> annat kristet samfund får firas som huvudgudstjänst finns i 17 kap. 7 §.
13 § Bestämmelser om när en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar i <i>en annan kyrka eller annat kristet samfund</i> finns i 17 kap. 17 §.	13 § Bestämmelser om när en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar <i>enligt den ordning som gäller i någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller i en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan</i> med finns i 17 kap. 17 §.
14 § Bestämmelser om när <i>alternativ formulering av</i> den nicenska trosbekännelsen <i>vid gudstjänst</i>	14 § Bestämmelser om när <i>en präst inom Svenska kyrkan får besluta att använda</i> den nicenska

tillsammans med en ortodox församling får användas finns i 18 kap. 7 §.

trobekännelsen med *uteslutande av orden 'och Sonen' (filioque)* vid en gudstjänst *tillsammans* med en ortodox församling får användas finns i 18 kap. 7 §.

15 § Av 19 kap. 1 § framgår att Svenska kyrkan erkänner varje dop som har skett i Faderns och Sonens och den helige Andes namn med rent vatten genom begjutning eller nedsänkning.

16 § Bestämmelser om upptagande i Svenska kyrkan *av en vuxen som är döpt i en annan kyrkas ordning* finns i 29 kap. 4 §.
Bestämmelser om barns upptagande i Svenska kyrkan finns i 29 kap. 3 §.

16 § Bestämmelser om upptagande i Svenska kyrkan finns i 29 kap. 2–4 §§.

17 § Av 20 kap. 2 § framgår att var och en som är döpt får ta emot nattvards-gåvorna i Svenska kyrkan.

18 § Bestämmelser om *vad som gäller vid nattvardsfirande tillsammans med något annat kristet tros-samfund* finns i 20 kap. 6–8 §§.

18 § Bestämmelser om *ekumeniskt nattvardsfirande* finns i 20 kap. 6–8 §§.

19 § Bestämmelser om vem som får konfirmeras i Svenska kyrkan finns i 22 kap. 2 § andra stycket.

20 § Bestämmelser om när en biskop får leda vigning till uppdragen som biskop, präst *och* diakon i en annan kyrka eller ett *annat kristet* samfund finns i 25 kap. 9 §.

20 § Bestämmelser om när en biskop i Svenska kyrkan får leda en vigung till uppdragen som biskop, präst *eller* diakon i *någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet* eller i *en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överens-kommelse om särskild ekumenisk samverkan med* finns i 25 kap. 9 §.

Särskilt om behörighet att utöva vigningstjänsten

21 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som präst i de fall vederbörande inte har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning finns i 31 kap. 2–4 §§.

21 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan i de fall vederbörande inte har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning finns i 31 kap. 2–4 §§.

22 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som diakon i de fall vederbörande inte har

22 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som diakon i Svenska kyrkan i de fall

vigts till diakon i Svenska
kyrkans ordning finns i 32 kap.
2–4 §§.

vederbörande inte har vigts till
diakon i Svenska kyrkans
ordning finns i 32 kap. 2–4 §§.

Eu 2012:1
Bilaga 1

Anställning i Svenska kyrkan av den som tillhör en annan kyrka eller ett annat samfund

23 § Bestämmelser om vem som är behörig att anställas på och inneha en tillsvidareanställning i Svenska kyrkan finns i 34 kap. 7 §.

Upplåtelse av kyrka i ekumeniska sammanhang

24 § Bestämmelser om upplåtelse av kyrka finns i 41 kap.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2012:8y

Ekumeniken i kyrkoordningen

Läronämndens yttrande över skrivelse 2012:3

Den teologiska inledningstexten till den föreslagna fjortonde avdelningen i kyrkoordningen är enligt Läronämnden förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, men kan med fördel utvecklas så att ett mer universellt perspektiv framträder.

Utifrån kyrkans tro på Gud som skapande, upprättande och livgivande i hela världen, är den vidare ekumeniska kallelsen att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:5y

Ekumeniken i kyrkoordningen

Till Ekumenikutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2012:3 i den del som berör ekumeniken i kyrkoordningen

I skrivelsen föreslås införande av en ny fjortonde avdelning i kyrkoordningen med ett nytt 59 kap. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Vad gäller förslaget till 59 kap. 1 § vill kyrkorättsutskottet lyfta fram att den nuvarande lydelsen av 10 kap. 3 § är "[k]yrkostyrelsen *och något annat organ som kyrkomötet bestämmer*". I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3, i den del den berör avskaffande av nämnder, föreslås dock att bestämmelsen ändras. Om de förslag som gäller nämnderna inte genomförs behöver förslaget i 59 kap. 1 § justeras.

Förslaget till 59 kap. 6 § kan med fördel formuleras som den bestämmelse den hänvisar till. Bestämmelsen skulle i så fall få följande lydelse: "Bestämmelser om att Läronämnden ska yttra sig *innan kyrkomötet beslutar i ärenden som gäller ekumeniska överenskommelser*..."

Då det i förslaget till 59 kap. 9 § står om "vänförsamlingsrelation" kan det i förslaget till 59 kap. 8 § med fördel stå "vänstiftsrelation" i stället för "vänstiftsrelationer".

För tydlighetens skull kan man i förslaget till 59 kap. 10 § lägga till att det är frågan om styrelsens beslut i ekumeniska frågor av större vikt. Bestämmelsen skulle i så fall få följande lydelse: "Bestämmelser om att kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av *styrelsens* beslut i ekumeniska frågor av större vikt finns i 12 kap. 3 a §.". Då överensstämmer också förslaget med den bestämmelse som det hänvisar till.

Förslaget till 59 kap. 12 § kan med fördel formuleras som följer: "Bestämmelse om när en gudstjänst tillsammans med en församling i *ett* annat kristet samfund får firas som huvudgudstjänst finns i 17 kap. 7 §.". Då överensstämmer förslaget med den bestämmelse som den hänvisar till.

Förslaget till 59 kap. 13 § bör förändras så att den överensstämmer med den bestämmelse den hänvisar till. Bestämmelsen skulle i så fall få följande lydelse: "Bestämmelser om när en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar *enligt den ordning som gäller i någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller i en kyrka eller ett samfund som svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med* finns i 17 kap. 17 §.".

Förslaget till 59 kap. 14 § bör förändras så att den överensstämmer med den bestämmelse den hänvisar till. Bestämmelsen skulle i så fall få följande lydelse: "Bestämmelser om när *en* präst inom Svenska kyrkan får besluta att använda den *nicenska trosbekännelsen med uteslutande av orden 'och Sonen' (filioque) vid en* gudstjänst tillsammans med en ortodox församling finns i 18 kap. 7 §.".

Förslaget till 59 kap. 16 § bör ändras, då barns (och vuxnas) upptagande i Svenska kyrkan givetvis även kan ske genom dop enligt 29 kap. 2 §. Bestämmelsen

kan med fördel få följande lydelse: ”Bestämmelser om upptagande i Svenska kyrkan finns i 29 kap. 2–4 §§.”.

Förslaget till 59 kap. 18 § kan med fördel få följande lydelse: ”Bestämmelser om *ekumeniskt nattvardsfirande* finns i 20 kap. 6–8 §§.”.

Förslaget till 59 kap. 20 § bör ändras så att den överensstämmer med den bestämmelse som den hänvisar till. Bestämmelsen bör således få följande lydelse: ”Bestämmelser om när en biskop i *Svenska kyrkan* får leda en vigning till uppdragen som biskop, präst eller diakon i *någon annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet* eller i *en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med* finns i 25 kap. 9 §.”.

Förslagen till 59 kap. 21 och 22 §§ kan med fördel preciseras. 59 kap. 21 § får då följande lydelse: ”Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som präst i *Svenska kyrkan* i de fall vederbörande inte har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning finns i 31 kap. 2–4 §§.”. 59 kap. 22 § får följande lydelse: ”Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som diakon i *Svenska kyrkan* i de fall vederbörande inte har vigts till diakon i Svenska kyrkans ordning finns i 32 kap. 2–4 §§.”.

Förslaget till 59 kap. 23 § kan med fördel få rubriken ”Anställning i Svenska kyrkan”, då bestämmelsen man hänvisar till (34 kap. 7 §) inte enbart behandlar anställning i Svenska kyrkan av den som tillhör en annan kyrka eller ett annat samfund.

Förslaget till 59 kap. 24 § kan med fördel få rubriken ”Upplåtelse av kyrka”, då 41 kap. inte enbart behandlar upplåtelse av kyrka i ekumeniska sammanhang.

Slutligen vill utskottet erinra om att kyrkostyrelsen i skrivelsen *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) bl.a. föreslår ändringar av 12 kap. 3 a §, 17 kap. 7 § och 20 kap. 6 § och en ny bestämmelse i 41 kap. (41 kap. 3 a §).

Med ovan angivna påpekanden har kyrkorättsutskottet ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslagen.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Per-Eric Larsson, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2012:13y

Ekumeniken i kyrkoordningen

Till Ekumenikutskottet

Kyrkorättsutskottet yttrande över ekumenikutskottets förslag till ändringar i skrivelsen 2012:3 i den del den berör ekumeniken i kyrkoordningen

På ekumenikutskottets förslag till ändringar av kyrkostyrelsens förslag till inledningstext till fjortonde avdelningen har kyrkorättsutskottet följande synpunkter:

Kyrkorättsutskottet har inga kyrkorättsliga invändningar mot förslaget till ny andra mening i första stycket eller tillägget av ordet "sammanhang" i tredje stycket, första meningen.

Vad gäller förslagen till en ny näst sista mening i inledningstexten vill kyrkorättsutskottet anföra följande. Den formulering man hittills har använt sig av i kyrkoordningen är "annan kyrka inom Lutherska världsförbundet eller en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med" (jfr. 17 kap. 17 §, 22 kap. 2 §, 25 kap. 9 §, 31 kap. 2 och 4 §§, 32 kap. 2 och 4 §§ samt 34 kap. 7 §). Orsaken till att man inte har gått närmare in på vilka medlemskap och överenskommelser kyrkan har ingått beror bl.a. på att sådana medlemskap och överenskommelser kan komma att ändras och att man varje gång en ny överenskommelse ingås eller upplöses skulle behöva ändra i kyrkoordningen.

I inledningen till kyrkoordningen står bl.a. följande om inledningstexterna och deras funktion: "Genom korta inledningar till kyrkoordningens avdelningar eller kapitel anges i koncentrerad form bakgrunden och sammanhanget för de bestämmelser som finns i de följande paragraferna. Inledningarna innehåller långt ifrån allt vad Svenska kyrkan har att säga om de ämnen som behandlas i kyrkoordningen. Syftet är att lyfta fram några väsentliga aspekter på det som behandlas i de följande avdelningarna eller kapitlen, inte att motivera varje bestämmelse. /.../ Inledningarna innehåller inte några bestämmelser. Dessa återfinns endast i de efterföljande paragraferna. När bestämmelserna tillämpas ska inledningarna fungera som teologiska motiveringar till bestämmelserna och kan därmed bli av betydelse för tolkningen. Det är dock inte möjligt att enbart på grundval av vad som står i en inledningstext avgöra vad som gäller rättsligt eller pröva om någon har brutit mot kyrkans ordning. Den gällande ordningen finns i bestämmelserna." Inledningstexterna är alltså teologiska motiveringar till bestämmelserna och ska utgöra en koncentrerad bakgrund och sammanhang för paragraferna. Det är således inte lämpligt att i inledningstexten lägga in de föreslagna exemplifieringarna då de snarare bygger ut bestämmelserna än motiverar dem eller utgör en bakgrund till dem.

Med ovan angivna påpekanden avstyrker kyrkorättsutskottet förslaget till ny näst sista mening.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anki Erdmann, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Per-Eric Larsson, Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:2

Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionerna 2012:49, 2012:51 och 2012:55 som alla berör Kairosdokumentet. Utskottet, mot bakgrund av Svenska kyrkans insatser sedan lång tid i Mellanösternfrågorna, tillstyrker delar av motionerna och avslår dem i övrigt. Utskottet tar även initiativ till ett uppdrag till kyrkostyrelsen rörande Palestina och FN.

Till betänkandet finns en reservation och två särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:49, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:51.
5. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:55, punkt 1.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:55, punkt 2.
7. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

Motionernas förslag

Motion 2012:49 av Daniel Tisell m.fl., Det palestinska Kairosdokumentet

1. Kyrkomötet beslutar att till biskopsmötet framföra önskemål om ett svar från biskoparna på de palestinska kristnas rop i Kairosdokumentet.
2. Kyrkomötet beslutar att ge kyrkomötets presidium till känna en önskan att få bearbeta det palestinska Kairosdokumentet i föredrags- och seminarieform under nästkommande kyrkomötes första session eller vid det tillfälle då presidiet finner det lämpligt.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sända Kairosdokumentet och internationella nämndens svar till kyrkomötets ledamöter.

Motion 2012:51 av Anders Nihlgård, Israel-Palestinafrågan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sina ansträngningar att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza och i att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och Östra Jerusalem samt i att stödja de krafter i Gaza som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter och kräva att den pågående israeliska blockaden av Gazaremsan hävs.

Motion 2012:55 av Inga Alm, Kairos Palestina – det rätta ögonblicket ...

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en folklig upplysningskampanj i Palestina-frågan.

Bakgrund

Kairosdokumentet, *Kairos Palestina, A Moment of Truth*, har tillkommit inom ramen för Kyrkornas världsråds "Palestine Israel Ecumenical Forum" (PIEF) och finns publicerat på <http://www.kairospalestine.ps/>. Dokumentet lanserades den 11 december 2009 och texten mottogs den 15 december 2009 av 13 patriarker, ärkebiskopar och biskopar i Jerusalem som representerar de kristna kyrkoledarna i Palestina/Israel. Deras gemensamma mottagande finns publicerat i början av dokumentet. Enligt förordet är det en grupp kristna palestinier som sänder sitt rop till världen. "Ett ord av tro, hopp och kärlek från det palestinska lidandets hjärta." Svenska kyrkan har låtit översätta Kairosdokumentet från arabiska och det är publicerat på Svenska kyrkans hemsida *Kairos Palestina Ett sanningsens ögonblick* på nedanstående länk. I översättningen ingår även kyrkoledarnas gemensamma hälsning. www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=643686

Studieförbundet Bilda har publicerat en skrift där dokumentet är översatt från engelska och där också Svenska kyrkans översättning finns tryckt, *Ett sanningsens ögonblick, Kairos Palestina* red. Sune Fahlgren, 2010. Förutom dokumenttexten innehåller publikationen några reflektioner, bland annat av Mitri Raheb, präst i lutherska kyrkan i Betlehem, ett uttalande från Kyrkornas världsråds fredskonferens i Amman år 2007 samt kommentarer från en muslimsk ledare och från rabbiner i USA.

I ingressen skriver 15 palestinska präster, och andra som undertecknat dokumentet, det som kan sammanfattas som dokumentets intention.

Detta dokument är inte hastigt tillkommet eller produkten av en tillfällighet. Det är inte heller ett spekulativt teologiskt studium eller ett politiskt papper. Det är ett dokument som kommer ur tro och arbete. Dess betydelse består i att det uppriktigt uttrycker detta folks hemsökelse och dess syn på den historiska fas som vi upplever. Det är av profetisk karaktär och förkastar sakernas tillstånd. Det framför entydigt i djärvhet en lösning som kommer att leda till en rättvis och bestående fred, nämligen ett upphörande av den israeliska ockupationen av den palestinska marken och alla former av rasistiskt åtskilljande, och ett upprättande av den palestinska staten och dess huvudstad Jerusalem.

Svenska kyrkans svar

Svenska kyrkans svar på *Kairos Palestina – Ett sanningsens ögonblick* är utarbetat av Nämnden för internationell mission och diakoni på uppdrag av ärkebiskopen. Svaret från nämnden undertecknades 4 juni 2010 och skickades "Till dem som skrivit och undertecknat Kairos Palestina dokumentet" med kopia till Kyrkoledarna i Jerusalem. Dokumentet är publicerat på Svenska kyrkans hemsida www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=643686. I svaret skrivs, bland annat, att Svenska kyrkan i dokumentet hör tre frågor som riktas till kyrkorna i världen och de frågorna är: Varför är ni så tysta? Hur handskas ni med teologi? Vad kan göras för att få slut på den pågående ockupationen? Svenska kyrkan uppfattar att dokumentet utmanar den världsvida kyrkan med uppmaningarna "Höj er röst!",

”Ta itu med teologi!” och ”Kräv slut på ockupationen!” Det är utifrån dessa frågor som svaret är skrivet.

Eu 2012:2

Svenska kyrkans ansvar

Svenska kyrkan påtalar i svaret sitt eget moraliska ansvar att tala för en fredlig och rättvis lösning på den långa konflikten, och att man gör det många gånger tillsammans med andra kyrkor och kyrkrelaterade organisationer och det internationella samfundet. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som suverän stat inom de internationellt erkända gränserna och i lika hög grad stöds en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. När det gäller teologi avvisar Svenska kyrkan ståndpunkter som erbjuder en teologisk legitimering av orättvisor och ockupation och att forskning bedrivs i denna fråga. Det hänvisas till dokumentet *Guds vägar* som antogs av kyrkomötet år 2001, där Svenska kyrkan bejakar ”vikten av de löften Gud gav i förbunden med folken i landet.” Svenska kyrkan skriver också att man tillsammans med andra kyrkor och religiösa organisationer i Sverige drivit ett påverkansarbete för en rättvis fred i mellanöstern. Vidare att man kräver slut på ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza. Svenska kyrkan tar även aktiv del i det av Kyrkornas världsråd etablerade följeslagarprogram, EAPPI, i Sverige SEAPPI, som administreras genom Sveriges Kristna Råd. Svaret avslutas med en försäkran om att Svenska kyrkans krav på att sanktionerna mot israeliska bosättningar på ockuperade områden kommer att fortsätta.

På hemsidan för Svenska kyrkans internationella arbete finns information om det arbete som pågått i Mellanöstern sedan Lutherska världsförbundets bildande 1947. Där står också att Svenska kyrkan på uppmaning av lokala kristna kyrkor och andra samarbetspartner i Israel/Palestina, och regionen i övrigt, arbetar för en rättvis fred som är en fred som ger både israeler och palestinier varsitt land där trygghet och frihet gör det möjligt att bygga en framtid där man respekterar varandra.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:49, punkt 1 och 2 samt bifaller punkt 3.

Utskottet finner det mycket värdefullt att det s.k. Kairosdokumentet – *Kairos Palestina – Ett sanningsens ögonblick* – aktualiserats i flera motioner vid årets kyrkomöte. Som framgår av bakgrundsteckningen har Svenska kyrkan genom Nämnden för internationell mission och diakoni på ärkebiskopens uppdrag avgivit ett svar. Därmed får motionärens önskan i punkt 1 anses tillgodosedd. Utskottet menar att det är viktigt att kyrkomötet får möjlighet att ta del av Kairosdokumentet men förutsätter att presidiet utan särskilt uppdrag från tid till annan bedömer lämpliga ämnen för seminarium och samtal. Därför föreslås avslag på punkt 2 medan punkt 3 tillstyrks.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:51.

Sex år efter att Svenska kyrkan avslutade HOPP-kampanjen för en rättvis fred i Israel-Palestina, finns enligt utskottets mening alltför få tecken på att utvecklingen går åt rätt håll. Fredsprocessen har gått i stå och de båda parterna står långt ifrån varandra. Israel fortsätter att expandera bosättningar på ockuperad palestinsk mark, trots att det strider mot internationell rätt. Blockaden av Gaza fortsätter att

drabba civilbefolkningen hårt. Hamas och andra extrema politiska rörelser riskerar att växa sig starkare i spåren av växande palestinsk frustration.

Med anledning av motion 2012:51 vill utskottet understryka att Svenska kyrkan under många år har verkat för en fredlig och rättvis lösning på konflikten i Israel-Palestina. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som suverän stat inom internationellt erkända gränser och likaså en suverän palestinsk stat på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem, och i Gaza. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser. För att nå dit måste den israeliska ockupationen av de palestinska områdena snarast upphöra. Det är en hållning som också kommer till synes i internationella nämndens svar på Kairosdokumentet, där flera av de konkreta krav som motionären räknar upp finns med.

I utskottets förslag till bifall till motion 51 ligger bland annat att kyrkostyrelsen ska arbeta för att den svenska regeringen skyndsamt verkar för en korrekt ursprungsmärkning av varor från israeliska bosättningar i enlighet med gällande EU-direktiv så att konsumenter kan undvika att ekonomiskt stödja dessa bosättningar. Svenska kyrkan uppmanar dock inte till bojkott av varor från Israel enligt 1967 års gränser. Vidare att finansiella aktörer – med värdepappersinnehav, i företag som har verksamhet i israeliska bosättningar, kränker mänskliga rättigheter eller på ett väsentligt sätt bidrar till att upprätthålla ockupationen – påverkar dessa företag så att de agerar i enlighet med internationell humanitär rätt.

Utskottet föreslår: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:55 punkt 1 och avslå punkt 2.

Motionens första punkt sammanfaller så gott som helt med motion 2012:51 och kan i enlighet med ovanstående resonemang bifallas. När det gäller motionens andra punkt, om en folklig kampanj, är utskottets bedömning att Svenska kyrkans engagemang och påverkansarbete bäst fortsätter i de sedan länge etablerade kanaler som finns, varför en särskild av Svenska kyrkan initierad kampanj förmodligen inte når längre. Detta särskilt som det på många håll i samhället redan finns ett starkt folkligt engagemang för Mellanösternfrågorna. Motionen bör därför avslås vad avser punkt 2.

Utskottet föreslår: Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att gentemot den svenska regeringen verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

I anslutning till utskottets överläggningar om Kairosdokumentet, Svenska kyrkans svar och motionerna i ämnet vill utskottet ta initiativ till ett ytterligare ställningstagande som rör Palestina. Utskottet menar att uppmaningarna från våra kristna bröder och systrar i Palestina, uttryckt i dokumentet *Ett sannings ögonblick – Kairos Palestina* behöver hörsammas. I väntan på att fredsprocessen ånyo kommer igång på allvar måste alternativa handlingsvägar prövas. Det finns legitima skäl för den palestinska myndigheten att ansöka om medlemsstatus i FN eftersom det bland annat leder till att fredsförhandlingarna sker mellan två mer likvärdiga parter. Vi kan förstå den svenska regeringens argument om att en medlemsansökan egentligen bör komma som ett resultat av genomförda freds-förhandlingar. Men i ett läge där den israeliska regeringen underminerar fredsprocessen genom att tillåta nya bosättningar på ockuperad mark, kan inte den palestinska myndighetens begäran hållas tillbaka.

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Hongslo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att bifalla delar av motionerna 2012:49, 51 och 55 och yrkar att kyrkomötet ska avslå motionerna 2012:49, 51 och 55 i sin helhet.

Svenska kyrkans kyrkomöte har varken uppdrag eller kompetens att utöva utrikespolitik. Ekumenikutskottets betänkande uppfattar jag som tendentiöst till förmån för en sida i den komplicerade konflikten mellan staten Israel och palestinierna, deras myndigheter och olika ledare på Västbanken, i Gaza och i Östra Jerusalem.

Som kristna är vi kallade att både stödja medkristna i Mellanöstern och att värna det judiska folket och det hoppfulla tecken det innebär att de i vår tid har kunnat återvända till det förlovade landet.

Därför reserverar jag mig också mot förslaget att uppdrag ska ges till kyrkostyrelsen att ställa krav på ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza.

Jag reserverar mig vidare mot att församlingarna ska rekommenderas att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet.

Slutligen reserverar jag mig mot att kyrkostyrelsen ska göra en skrivelse till regeringen i dessa frågor.

Margit Borgström (KR)

Särskild mening 1 av ersättare

Undertecknad yttrar härmed att jag ansluter mig till innehållet i Margit Borgströms reservation i ärendet om Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan.

Fredrik Sidenvall (FK)

Särskild mening 2 av ersättare

Undertecknad anmäler särskild mening med anledning av utskottets beslut att avslå motion 2012:55, punkt 2.

Eu 2012:2

Motiveringen är att Israel-Palestinafrågan är en ytterst infekterad fråga ur såväl teologiskt som politiskt perspektiv. Svenska kyrkans nyktra och väl avvägda linje bör därför föras ut och drivas i den offentliga debatten i högre grad än vad som görs i dagsläget.

Per-Olof Flodström (ViSK)

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:3

Förföljda kristna

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionerna 2012:6 och 2012:28. Motionärerna föreslår att Svenska kyrkans arbete med att uppmärksamma och stödja förföljda kristna dels intensifieras och dels konkretiseras i en internationell konferens. Utskottet sympatiserar med motionernas intentioner men menar att motionerna bör avslås då Svenska kyrkans arbete med dessa frågor redan nu är betydande. Utskottet emotser dock ett fortsatt engagemang för minoriteters rättigheter och religionsfrihet på alla Svenska kyrkans nivåer.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:6.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:28.

Motionernas förslag

Motion 2012:6 av Margareta Viklund, Internationell konferens för förföljda kristna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inbjuda till en internationell konferens med kyrkor och kristna samfund över hela jorden för att belysa den svåra situationen för de människor i världen som förföljs för sin kristna tro och visa på möjligheter och vägar att stödja dem och för att väcka omvärldens och internationella organs uppmärksamhet på deras situation.

Motion 2012:28 av Lennart Sacrédeus och Bertil Olsson, Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att agera på ett sådant sätt att den nationella nivåns solidaritetsarbete för förföljda medkristna runtom i världen kommer tydligare till uttryck i kyrkans liv och opinionsbildning.

Bakgrund

Svenska kyrkan har under de senaste åren på många olika sätt arbetat med att stödja minoriteters rätt, både nationellt och internationellt.

Svenska kyrkan stöder arbetet för fred och försoning mellan människor och grupper genom medlemskap och engagemang i Kyrkornas världsråd (KV), Mellanösterns Kristna Råd (MECC), All African Council of Churches (AACC), Lutherska världsförbundet (LVF) m.fl. Svenska kyrkan är också medlem i ACT

Alliansen (Action by Churches Together) som årligen samlar in ca.7 miljarder kronor till diakonalt arbete. ACT med sina ca 33 000 anställda arbetar i 140 länder, bl. a. Syrien Irak, Egypten, Israel och Palestina, med akut hjälp vad gäller mat, vatten, kläder, medicin men också med yrkes- och utbildningsfrågor. ACT alliansen har en nära koppling till Kyrkornas världsråd.

KV bevakar och har kontinuerlig kontakt med kyrkoledare i konfliktområden som t ex i Syrien, Nigeria, Colombia, Egypten. Inom KV sker ett löpande arbete med att följa medlemskyrkornas situation och stödja dem, bl.a. genom ekumeniska solidaritetsbesök till kyrkor i svåra situationer. 2011 genomfördes besök till bl.a. Burma, Sierra Leone, Liberia och Indonesien. KV genomför även kontinuerligt konferenser om, för medlemskyrkorna, viktiga områden. I februari 2010 samlade KV Iraks kyrkoledare för en konferens i Genève. I januari 2011 arrangerade KV, tillsammans med MECC, en konferens med titeln Kristen närvaro och vittnesbörd i Arabvärlden, i Libanon. KV genomför i september 2012, med stöd av Svenska kyrkan, en konferens med kyrkoledare från Pakistan där de kristna minoriteternas situation diskuteras och uppföljningsarbete planläggs. KV bedriver också ett pågående påverkansarbete om religionsfrihet och rätten för minoriteter inom FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève. I Europa arbetar Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) med frågor om migration och religionsfrihet, bland annat genom påverkansarbete gentemot EU och Europarådet.

Bilateralt driver Svenska kyrkan, tillsammans med Gemensam framtid, ett långtgående arbete till stöd för och i relation till Church of Pakistan. Den 5 till 7 december 2012 kommer Svenska kyrkan på nationell nivå, i samarbete med bland annat Centret för Mellanösternstudier vid Lunds universitet, att anordna en konferens om de kristnas situation i Mellanöstern. Syftet med konferensen är att belysa den transformering som pågår i området och konsekvenserna av detta för religiösa minoriteter i allmänhet och kristna minoriteter i synnerhet. Konferensen samlar akademiker, aktivister, berörda från Egypten, Syrien, Irak och Palestina samt internationella och nationella journalister.

Svenska kyrkan har agerat kraftigt vad gäller möjligheten till asyl i Sverige för religiösa minoriteter från Mellanöstern, särskilt Irak. Svenska kyrkan har agerat i eget namn men framförallt genom samarbete med Sveriges kristna råd, i asylpolitiska frågor. Detta har bl.a. inneburit uppvaktning av Migrationsverket och migrationsministern samt seminarium i Riksdagen i december 2010 som anordnades tillsammans med UNHCR. Kyrkoledare har skrivit debattartiklar i riksmedia och demonstrationer har hållits för de irakiska flyktingarnas sak. Församlingar i Svenska kyrkan har på många platser visat ett stort engagemang för irakiernas situation. I kyrkor runt om i landet har det hållits öppna möten med irakiska flyktingar och politiker, det har skett namninsamlingar och ljusmanifestationer och ett stort påverkansarbete har skett gentemot lokala politiker och gentemot Migrationsverket och migrationsministern.

Genom Svenska missionsrådet drivs frågorna om religionsfrihet som en av de mänskliga rättigheterna samt religionens roll i utvecklingssamarbetet i löpande samtal med Utrikesdepartementet och SIDA.

I uppmaning till Kyrkornas världsråds medlemskyrkor har bl.a. de irakiska kyrkoledarna vädjat att man inte ensidigt ska fokusera på de kristnas situation eftersom risken då skulle öka för att grupper ställs mot varandra. Man menar att det centrala är att stå på de utsattas sida och arbeta för en värld där fred och försoning råder och där alla, oavsett religion, tillerkänns sina mänskliga rättigheter.

Svenska kyrkan har genom sitt internationella arbete erfarit att frågan om förföljelse är komplex. Många av de kristna minoriteter Svenska kyrkan samarbe-

tar med definierar inte sig själva som förföljda även om de lever i en extrem minoritetssituation. Det finns kristna minoriteter som är förföljda, men det är av vikt att definiera om de är förföljda på grund av att de är kristna eller om det är av andra orsaker, t.ex. politiska eller etniska. Verkligheten är ofta sammansatt, vilket gör att situationen påverkas av flera faktorer, t.ex. religion, etnicitet, politik, huruvida man är bosatt i stad eller på landsbygd. Som exempel kan nämnas följande:

- ♦ I Kina är kyrkan en minoritet men den skulle vanligtvis inte definiera sig själv som "förföljd". Svenska kyrkan arbetar med den framför allt via Hong Kong Theological Seminar för att stärka teologisk utbildning och reflektion.
- ♦ I Indien arbetar Svenska kyrkan tillsammans med det lutherska nätverket i UELCI (United Evangelical Lutheran Council in India) med att stärka samarbetet mellan de lutherska kyrkorna. Alla kyrkor lever i en minoritetssituation, några av kyrkorna lever i en utsatt ställning som kristen kyrka i en fientlig omgivning, medan andra kyrkor är förhållandevis accepterade i sitt sammanhang.
- ♦ I Burma är många människor förföljda av religiösa, politiska och etniska skäl. I Burma stödjer Svenska kyrkan det arbete som syftar till att stärka den kristna minoritetens dialog med den buddhistiska majoriteten.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2012:6 och 2012:28.

Utskottet delar den oro för situationen för förföljda kristna vilken uttrycks i motion 2012:6. Utskottet anser att det är av vikt att såväl nationell nivå som stift och församlingar agerar för att stödet till medkristna kommer tydligt till uttryck i kyrkans liv och opinionsbildning. Utskottet menar vidare att de konferenser som Svenska kyrkan bidrar till genom Kyrkornas världsråd, samt den konferens som Svenska kyrkan anordnar tillsammans med bl.a. Centret för Mellanösternstudier vid Lunds universitet om de kristnas situation i Mellanöstern är exempel på Svenska kyrkans prioritering av frågan och exempel på det motionen efterfrågar.

Utskottet bejakar även intentionen i motion 2012:28 och understryker vikten av att frågor om förföljelse av kristna, av minoriteters situation samt frågor om religionsfrihet fortsätter att lyftas fram inom Svenska kyrkan samt att engagemang kring dessa frågor uppmuntras. Svenska kyrkan på nationell nivå har valt att arbeta med frågorna om religionsfrihet, förföljelse av kristna och migrationsfrågor i huvudsak genom internationella och nationella ekumeniska organ. Det internationella diakonala arbetet bedrivs främst genom ACT och internationellt och nationellt solidaritets- och påverkansarbete genom bl.a. Kyrkornas världsråd, Ecumenical Advocacy Alliance, Konferensen för Europeiska kyrkor och Sveriges kristna råd m.fl.

Utskottet uttrycker sin uppskattning över det arbete som Svenska kyrkan redan gör vad gäller stöd till förföljda kristna och religionsfrihet och emotser att detta arbete fortsätter med kraft och engagemang.

Utifrån den beskrivning av Svenska kyrkans arbete för förföljda kristna som presenterats i bakgrundstexten föreslår dock utskottet att motionerna avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot Ekumenikutskottets beslut angående motion 2012:6 och 2012:28. Enligt vår mening borde beslutet lyda: "Med anledning av motion 2012:6 och 2012:28 uppdras åt kyrkostyrelsen att inom Kyrkornas världsråd, och i andra sammanhang, vilka den finner lämpligt, intensifiera insatserna för religionsfrihet och stöd till förföljda kristna".

Anders Novak, Katarina Wedin, Eva-Maria Munck, Margit Borgström, Terence Honglo

Särskild mening av ersättare

Vi ansluter oss till den reservation Anders Novak m.fl. angivit.

Kjell Petersson, Per-Olof Flodström, Lilian Nilsson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:4

Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2012:14. Motionärerna föreslår att resultatet av den lyssnarkonferens som hölls i Lund 2007 ska spridas, behandlas samt följas upp med en ny konferens i Svenska kyrkan. Ekumenikutskottet bejakar intentionerna i motionen, avslår den men föreslår kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt rapporter och dokumentation från ekumeniska konferenser i allmänhet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:14 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:14 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:14 punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt dokumentation från ekumeniska konferenser.

Motionens förslag

Motion 2012:14 av Bertil Murray m.fl., Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge spridning åt dokumentationen från lyssnarkonferensen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa års kyrkomöte återkomma med förslag till åtgärder med anledning av de från systerkyrkorna framförda synpunkterna.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en uppföljande konferens för fortsatta samtal med berörda systerkyrkor.

Bakgrund

I mars 2007 firades, i Lund, 60-års jubiléet av Lutherska världsförbundets (LVF) bildande. Ledningen för Svenska kyrkans internationella arbete tog initiativ till att, i anslutning till firandet, förlägga en s.k. lyssnarkonferens.

I konferensens slutrapport formuleras följande syftesbeskrivningar:

Syftet med konferensen har dels varit att bidra in till Svenska kyrkans internationella arbete och dess strategiarbete vad gäller mission och utvecklingsfrågor, samt att stödja och inspirera till fortsatt dialog mellan medlemskyrkorna inom Lutherska världsförbundet.

Svenska kyrkans internationella verksamhet har låtit konferensens erfarenheter av dialog och samråd genomsyra det fortsatta arbetet, t.ex. genom de regionala

partnerdialoger som startats där systerkyrkor och andrapartner ges möjlighet att bidra till utveckling och förändring av Svenska kyrkans arbete. Dialogen befrämjas vidare genom de ”lyssnarresor” och konsultationer Nämnden för internationell mission och diakoni genomför till och med partnerkyrkor, samt genom de s.k. ”liason officers” vilka Svenska kyrkan placerar i regionerna för att minska det faktiska avståndet till systerkyrkor och partner. De vänstiftsrelationer Svenska kyrkan har är ytterligare exempel på arbete som främjar dialogen, mötet och det gemensamma lärandet.

En dialog som överensstämmer med lyssnarkonferensens intentioner är exempelvis det seminarium som sekretariatet för teologi och ekumenik på kyrkokansliet arrangerade, i relation till handboksarbetet 2011, om dopets teologi. Partnerkyrkor från Sydamerika, Asien, Mellanöstern och Afrika var inbjudna att dela sina dopteologier och kommentera Svenska kyrkans dopteologier.

Lyssnarkonferensens syfte att främja samtalet inom LVF har bl.a. resulterat i en serie dialogkonferenser, vilka inleddes 2010, med målet att bredda förståelsen för kultur, kontextualitet och tolkning i relation till bibelsyn, etik m.m. Svenska kyrkan är aktiv deltagare vid dessa konferenser.

Ytterligare exempel på hur Svenska kyrkan arbetar med partnerdialog är den s.k. HAP-certifieringen (Humanitarian Accountability Partnership) som pågår för det internationella arbetet. HAP skapades 2003 på initiativ av humanitära organisationer som en separat organisation för kvalitetssäkring och ansvarsfrågor. Syftet med dess arbete är att formulera och implementera en gemensam standard för humanitärt arbete (katastrofarbete) och utvecklingssamarbete. Medlemmar i HAP åtar sig att följa och arbeta med de högsta kraven på ansvarstagande och kvalitet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:14. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt dokumentation från ekumeniska konferenser.

Utskottet välkomnar motionens uppmärksammande av lyssnarkonferensen i Lund 2007. Utskottet anser att de kommentarer som gjordes och de åsikter som presenterades under lyssnarkonferensen är av betydelse för Svenska kyrkan även år 2012, med reservationen att delar av rapporten i dagsläget kan vara inaktuella. Under 2012 genomför Svenska kyrkans internationella arbete lyssnarkonsultationer med och hos partner. Utskottet menar att rapporten från 2007 lämpligen beaktas i Nämnden för internationell mission och diakonis arbete. Utskottet understryker vikten av att rapporter från olika ekumeniska sammanhang kommuniceras och publiceras för vidare spridning inom Svenska kyrkan, lämpligen på Svenska kyrkans hemsida.

Utskottet anser att det är av stor vikt att lyssna till samt att samtala med systerkyrkor och partner, med intentionen att förstå varandra bättre och fördjupa relationerna. Utskottet menar dock att detta inte alltid behöver leda till att Svenska kyrkan, utifrån vad som framkommer i dialoger, ändrar sina ståndpunkter och ställningstaganden.

Utskottet uttrycker sin uppskattning över det arbete Svenska kyrkan gör med att främja dialog, öka transparens och verka för jämlika relationer mellan sig och systerkyrkor och uppmuntrar till fortsatt arbete med dessa frågor.

Sammanfattningsvis innebär detta att motionen enligt utskottets mening ska avslås men att kyrkostyrelsen bör få i uppdrag att kommunicera och publicera viktiga ekumeniska rapporter.

Eu 2012:4

Uppsala den 28 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:5

Gömda och glömda flyktingar i Sverige

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2012:12 De gömda och glömda i Sverige och motion 2012:15 Utvisade flyktingar. Utskottet avslår båda motionerna men föreslår kyrkomötet att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:12, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:12, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:12, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:12, punkt 4.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:15.
6. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Motionernas förslag

Motion 2012:12 av Ida Netzel m.fl., De gömda och glömda i Sverige

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att stödja flykting- och asylgrupper i Sverige med ekonomiska bidrag, bl.a. med rikskollekter, ny post i Svenska kyrkans budget på riksplan och inrättande av ett konto till flykting- och asylhjälp i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan ska ha ett mer aktivt deltagande i flykting- och asylgrupper i Sverige och därmed även stärka ekumeniska samarbeten.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge ut information till anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda i Svenska kyrkan om vad de kan göra och vart de kan vända sig när flyktingar och asylsökande kommer till kyrkan i behov av hjälp med olika problem.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ordna utbildningar för de anställda inom Svenska kyrkan på alla nivåer om hur de kan agera i olika situationer.

Motion 2012:15 av Anki Erdmann m.fl., Utvisade flyktingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen, gärna genom Sveriges Kristna Råd, att ta initiativ till att följa upp vad som händer med de flyktingar som utvisas från Sverige.

Bakgrund

Svenska kyrkan ger sedan många år tillbaka en rikskollekt till Rådgivningsbyrån för flyktingar och asylsökande i Stockholm. Andra ekonomiska stöd till flyktingar kommer från några stift som tar upp stiftskollekter för flyktingändamål, och från dessa kollekt kan ofta församlingarna söka bidrag. I Göteborgs stift finns idag ett önskemål hos stiftet, Göteborgs kyrkliga stadsmission och Rädda barnen om att starta en filial till Rådgivningsbyrån för flykting- och asylsökande.

Om Svenska kyrkan på nationell nivå skulle inrätta en fond (konto) för ekonomiskt bidrag till stöd för flykting- och asylgrupper i Sverige skulle det samtidigt krävas ett system för hur pengarna ska fördelas. Detta finns inte i idag.

I en del fall finns det starka band mellan församlingar i Svenska kyrkan och flykting- och asylgrupper i Sverige, men ofta saknas de. När Svenska kyrkan är inblandad i denna typ av arbete och spelar en viktig roll beror det på att ett engagemang finns hos en enskild medarbetare, t.ex. hos en diakon. Många församlingar bedriver ett omfattande arbete med gömda flyktingar och asylsökande.

På den nationella nivån har Svenska kyrkan arbetat med flyktingfrågor under senare år, bland annat i samarbete med Sveriges Kristna Råd och det är ett samarbete som kommer att fortsätta.

Svenska kyrkan har inte antagit några riktlinjer för den del av verksamheten som berör flykting- och asylfrågor. Emellertid finns sedan år 2008 ett vägledningsdokument, som reviderades och uppdaterades under våren 2012, *Vägledning i flykting-, migrations- och integrationsfrågor för dig som arbetar i en församling i Svenska kyrkan*. Dokumentet finns att ladda ned från intranätet internwww.svenskakyrkan.se/migration. I denna vägledning finns avsnitt som beskriver hur en församling kan arbeta, dels med församlingsledning och dels med församlingsinstruktion. Vidare beskrivs hur församlingen kan samverka med andra aktörer. Det finns även ett avsnitt som beskriver vad denna typ av arbete kan innebära för församlingen och vilket stöd den kan få från sitt stiftskansli och från kyrkokansliet i Uppsala. Förutom att vägledningen innehåller en tresidig lista med litteraturtips, finns information om bland annat Sveriges Kristna Råds arbete. SKR arrangerar ibland kurser i flyktingfrågor, asyllagstiftning, integrationsfrågor och förhållningssätt som stödjare för flyktingar och asylsökande.

År 2010 gav Svenska kyrkan ut en antologi om migration, mångfald och människovärde med titeln *Där främlingskapet bryts kan en ny värld börja*. Avsikten med antologin är att rusta människor i att bemöta främlingsfientlighet och rasism. Att bemöta det sistnämnda har varit och är en viktig del av flykting- och asylarbetet både inom och utom Svenska kyrkan.

Sveriges Kristna Råd gav år 2007 ut broschyren *Detta vill vi! Kyrkorna och migrationsfrågorna*, den finns även översatt till engelska, spanska, finska och arabiska.

Svenska kyrkan på nationell nivå inbjuder sedan några år tillbaka till ett ekumeniskt nätverksmöte om flykting- och integrationsfrågor. Vid senaste träffen, april 2012, deltog ca 45 personer från hela landet. Nätverksmötet är en plats där de som driver dessa frågor lokalt kan träffas för att diskutera och utbyta erfarenheter. Två lokala exempel är *Projekt Brobygge* i Landskrona och Skellefteå

asylnätverk där man lyckats mobilisera människor i arbetet för att förändra situationen för flykting- och asylsökande.

Eu 2012:5

I dag finns det inte någon anställd på den nationella nivån som arbetar med att följa upp vad som händer med flyktingar som avvisats från Sverige, det finns inte heller någon på Sveriges Kristna Råd som arbetar med detta. Att bygga upp denna typ av arbete kräver ekonomiska resurser, som tillsättning av tjänst, och resurser för att bygga upp ett system för hur arbetet med uppföljningen ska bedrivas.

Tidigare erfarenheter har visat att det kan vara farligt för avvisade flyktingar att bli "uppföljda", och det har därför varit bättre för dessa att hålla en låg profil.

Samtidigt handlar detta slag av arbete med uppföljning även om den egna säkerheten för den anställde. Troligen skulle denna typ av uppföljning dessutom vara ett arbete som måste ske utan vetskap hos myndigheterna, både i Sverige och i det land till vilket en flykting avvisats till.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Vid kyrkomötena 2010 och 2011 behandlades frågan om *Stöd till förföljda kristna* (Mot 2010:7, och *Förföljda kristna och gömda flyktingar* (Mot 2011:9). Båda motionerna innehöll förslag om att Svenska kyrkan skulle intensifiera arbetet med gömda flyktingar i Sverige och behandlades av Ekumenikutskottet (Eu 2010:1 och Eu 2011:4). Utskottet ansåg att motionärens intentioner redan var tillgodosedda genom det arbete som bedrivs i Svenska kyrkans församlingar, stift och på nationell nivå och ansåg inte att en utredning skulle förbättra arbetet och föreslog därför att motionerna skulle avslås. Kyrkomötet följde utskottets förslag och avslog motionerna både vid 2010 och 2011 års kyrkomöten.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:12.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:15.

Utskottet förslag: Kyrkomötet beslutar med anledning av motionerna 2012:12 och 15 att uppdraga åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa kyrkomöte komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Utskottet är väl medvetet om att frågan om flyktingar är en svår och viktig fråga för hela Svenska kyrkan och att den ständigt behöver aktualiseras. Utskottet menar att omfattande arbete bedrivs på alla nivåer i Svenska kyrkan, inte minst i församlingarna. Där arbetar både anställda, förtroendevalda och frivilliga på olika sätt med att stödja flyktingar och asylsökande. Utskottet vill poängtera att flyktingfrågan är en samvetsfråga för Svenska kyrkan och därför behövs resursförstärkning på olika sätt och på olika nivåer. För många församlingar är detta en betydande del av det diakonala arbetet som bedrivs. Även Svenska kyrkan närstående organisationer arbetar med flyktingar.

Stora delar av arbetet genomförs ekumeniskt, exempelvis genom Sveriges kristna råd. Utskottet påminner om Påskuppropet under fastan och påsktiden år 2005 som krävde en generösare flyktingpolitik där rätten till asyl återupprättas. Krav ställdes på den svenska regeringen att införa ett nytt domstolsförfarande genom att ge amnesti åt alla dem som vägrats asyl i vårt land. Den kampanjen gav resultat.

Utskottet vill hänvisa till sitt betänkande Eu 2011:4 där motion 2011:9 *Förföljda kristna och gömda flyktingar* behandlades och där utskottet gav

exempel på det arbete Svenska kyrkans olika nivåer bedriver på olika sätt. Så till exempel är Svenska kyrkan alltid representerad i Migrationsministerns flyktingpolitiska nätverk och även i Migrationsverkets NGO-plattform (non-governmental organization). Dessa träffas regelbundet och samtalar om flykting- och asylfrågor. Lobbyarbete kring frågan om flyktingar, från exempelvis Irak, pågår också ständigt i Svenska kyrkan genom enskilda människors olika kontaktnät.

Utskottet konstaterar slutligen att det finns ett behov av olika typer av fortbildnings- och utbildningsmaterial, i form av konkret arbetsmaterial men också genom i olika utbildningstillfällen. Många olika typer av material finns redan, och kan naturligtvis utvecklas, men utskottet uppfattar att det finns ett problem med att kommunicera ut detta i kyrkan. Många känner till exempel inte till det material och den verksamhet som bedrivs på Svenska kyrkans nationella nivå och som finns att tillgå på Svenska kyrkans hemsida.

Med anledning av motionerna 2012:12 och 2012:15 föreslår utskottet kyrkomötet att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa kyrkomöte komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Uppsala den 28 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Eva-Maria Munck, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Eva-Maria Munck, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Gunilla Eldebro, Inga Alm, Kristina Backe, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2012:6

Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2012:31. Motionären föreslår att kyrkostyrelsen ska undersöka om insamlingsperioden för Svenska kyrkan i utlandet kan ändras då den nu kolliderar med insamlingsperioden för kampanjen Världens barn. Utskottet ser inte någon anledning till en ny översyn utan avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:31.

Motionens förslag

Motion 2012:31 av Irene Gustafsson, Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över om Svenska kyrkan i utlandets insamlingsperiod kan flyttas till en annan period för att inte kollidera med Världens barns kampanj.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen tillsatte i april 2011 en utredning för att se över principerna avseende fördelningen av rikskollekter. I juni fastställde kyrkostyrelsen utredningens direktiv. Enligt direktiven ska utredningen, bland annat, överväga vilka söndagar och kyrkliga helgdagar som kan anses vara lämpliga för rikskollekter samt klarlägga behovet av en ökad flexibilitet vid plötsligt uppkomna insamlingsbehov, t.ex. vid naturkatastrofer. Utredningens förslag presenterade som Svenska kyrkans utredningar 2012:1 *2011 års kollektutredning – Betänkande från den av kyrkostyrelsen tillsatta utredningen om rikskollekter*. Kyrkostyrelsen beslutade 6 mars 2012 att ta emot utredningen och fastställa dess föreslagna kriterier och principer för fördelningen av rikskollekter. Vidare beslutades att de nya kriterierna och principerna ska träda i kraft fr.o.m. 1 januari 2014.

De fastställda principerna innebär, till exempel, att antalet rikskollekter sänks till 28, kyrkostyrelsen har för 2013 beslutat om 28 rikskollekter, 2012 är 29 rikskollekter beslutade och år 2011 togs 30 rikskollekter upp. Kyrkostyrelsen kommer även fortsättningsvis att besluta om vilka som tilldelas en rikskollekt efter ansökan samt vid vilka dagar rikskollekten ska tas upp. Beslutet i kyrkostyrelsen innebär även att rikskollekt för Svenska kyrkans internationella arbete och Svenska kyrkan i utlandet ska tas upp i samband dels med de fasta insamlingsperiodernas inledning och avslutning och dels på olika sön- och helgdagar under andra tider på kyrkoåret.

Svenska kyrkan i utlandet har en mycket tydlig insamlingsperiod som börjar på den helige Mikael's dag och avslutas på alla helgons dag. Svenska kyrkan i utlandet har tidigare erhållit en tredje rikskollekt och den har legat på Påskdagen. Beslutet i mars 2012 innebär att den kollekten flyttas till någon av söndagarna under sommaren. Förändringen sker fr.o.m. 2014. Sammanlagt har således Svenska kyrkan i utlandet tre rikskollekter.

Kampanjen Världens barn är Radiohjälpens största kampanj och insamlingen sker i samverkan med många organisationer varav Svenska kyrkan är en. Insamlingen äger rum för fjortonde gången år 2012. Svenska kyrkan har deltagit i kampanjen Världens barn sedan starten 1997.

Av de insamlade medlen får Svenska kyrkan 5 procent vilket motsvarar ca 4,5 miljoner kronor. Själva kampanjperioden är i år mellan den 1 september och 30 oktober. Periodens exakta datum har varierat men kampanjen ligger under hösten, oftast under september–oktober.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:31.

Motionären vill att kyrkostyrelsen ska se över om insamlingsperioden för Svenska kyrkan i utlandet kan flyttas för att inte kollidera med kampanjen Världens barn. Det är många som är engagerade i den kampanjen samtidigt som de är engagerade i insamlingar till Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan i utlandets insamlingsperiod, som ligger mellan Mikaeli-söndagen och alla helgons dag, är placerad där med hänsyn till Svenska kyrkans två övriga stora insamlingsperioder, jul- och fasteinsamlingarna som upptas till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete. Kollekterna i Svenska kyrkan i utlandets insamlingsperiod upptas till förmån för arbete bland ungdomar respektive diakonalt arbete. Den tredje kollekten, som tidigare har legat på Påskdagen, har upptagits till förmån för turister och sjöfolk. Den kollekten är flyttad till någon av sommarens söndagar.

De tre rikskollekterna har gett olika stora resultat. Mest insamlade medel har rikskollekterna i samband med Allhelgonahelgen och Påskdagen givit. De brukar vardera ge ca 2,3 miljoner kronor. Kollekten för Mikaelidagen ger ca 1,3 miljoner kronor. Noteras ska att rikskollekten på Allhelgonahelgen omfattar många extra gudstjänster. Den flyttade kollekten gav i år (17 juni 2012) drygt 900 000 kronor. Förutom rikskollekter till Svenska kyrkan i utlandets verksamhet upptas församlingskollekt som sammanlagt brukar ge en 0,5 miljoner kronor per år.

Även om rikskollekterna i Svenska kyrkan i genomsnitt har sjunkit per kollekt-tillfälle så har rikskollekterna för Svenska kyrkan i utlandet i stort varit stabila.

Utskottet konstaterar att frågan om rikskollekternas placering i förhållande till insamlingsperioderna har utretts under senaste året. Utskottet ser inte någon anledning att göra ytterligare översyn utan föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 28 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Hongslo.

Eu 2012:6

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkolivsutskottets betänkanden
K1 2012:1–12

Kyrkolivsutskottets betänkanden

- Kl 2012:1 Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer
- Kl 2012:2 Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap
- Kl 2012:3 Kontakt med dopfaddrar
- Kl 2012:4 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster
- Kl 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan
- Kl 2012:6 Lokalisering av kyrkliga utbildningar
- Kl 2012:7 Social ekonomi
- Kl 2012:8 Kvalitetsbetyg i konfirmandarbetet
- Kl 2012:9 Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar
- Kl 2012:10 Mission i Sverige
- Kl 2012:11 Flerårskonfirmation
- Kl 2012:12 Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:1

Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:7 om arbete mot prostitution och trafficking och motion 2012:53 om stöd till brottsoffer. I motionerna föreslås uppdrag till kyrkostyrelsen, i motion 2012:7 att ta fram vad den nationella nivån måste göra för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking och i motion 2012:53 att utreda hur Svenska kyrkan kan arbeta för att stödja brottsoffer.

Utskottet anser att kyrkan bör arbeta i de strukturer som redan finns och inte bygga egna. Kyrkan ska samarbeta med andra men också särskilt använda och utveckla de unika verktyg som kyrkan har, till exempel själavård och församlingen som läkande miljö.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionerna.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:7.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:53.

Motionernas förslag

Motion 2012:7 av Margareta Viklund, Arbete mot prostitution och trafficking

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram vad nationell nivå måste göra för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking.

Motion 2012:53 av Margareta Andersson, Stöd till brottsoffer

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan kan arbeta för att stödja brottsoffer.

Bakgrund

Prostitution och trafficking

Motionären hänvisar till sin egen motion från 2011 som till stora delar är likalydande med årets motion. Förra året föreslog motionären dock att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram en modell för att få de prostituerade flickorna och kvinnorna bort från prostitutionen. I Kyrkolivsutskottets betänkande *Insatser mot prostitution och våld mot kvinnor* med

anledning av motionen finns viss bakgrundsinformation. Kyrkomötet avslog motionen med motiveringen att uppgiften inte hörde hemma på den nationella nivån. (KI 2011:12)

Stöd till brottsoffer

Vissa myndigheter har enligt lag skyldighet att stödja brottsoffer. Enligt socialtjänstlagen ska socialnämnden verka för att den som utsatts för brott och personens närstående får stöd och hjälp. Socialstyrelsen har gett ut material som ger stöd för tillämpningen av socialtjänstlagen vid bedömningar av behov av insatser för brottsoffer och deras närstående. Socialnämndens stöd kan enligt informationsmaterialet handla om rådgivning och stödjande samtal, förmedling av kontakter med myndigheter eller frivilligorganisationer, som brottsofferjourer och kvinnojourer. Vidare kan socialtjänstens stöd också utgöras bland annat av ekonomiskt bistånd. Administrering av brottskadersättning hör till den statliga Brottsoffermyndighetens uppgifter. Myndigheten kan dock inte agera förrän brottslingen är fälld och därför ska socialtjänsten träda in.

Brottsoffermyndighetens övergripande mål är att främja alla brottsoffers rättigheter samt uppmärksamma deras behov och intressen. Myndigheten administrerar brottskadeersättning, fungerar som kunskapscentrum och har hand om brottsofferfonden som delar ut pengar till forskning och brottsofferinriktade projekt.

Inom detta område, liksom i fråga om stöd till kvinnor som blivit utsatta för våld, finns också behov av frivilliga insatser och samarbete mellan dessa och samhällsinsatserna. *Brottsofferjourernas Riksförbund* (BOJ) är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer. Arbetet baseras på internationella konventioner avseende mänskliga rättigheter. Det finns drygt 100 lokala brottsofferjourer runt om i landet.

I Socialstyrelsens information nämns vidare *Föreningen Anhöriga för Sexuellt Utnyttjade Barn*, och *Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade*.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:7.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:53.

Båda motionerna behandlar angelägna områden där ideella krafter, även församlingar inom Svenska kyrkan, kompletterar det övriga samhällets insatser. Vid Kyrkolivsutskottets behandling av motionen om prostitution och trafficking vid förra årets kyrkomöte nämndes några exempel på ideellt arbete. Även Svenska kyrkans internationella verksamhet gör sådana insatser. Vidare finns det församlingar som är engagerade i arbete för brottsoffer.

Utskottet anser, vad gäller insatser för utsatta människor inom de områden som motionärerna nämner, att Svenska kyrkan inte borde bygga egna strukturer för arbetet parallellt med de strukturer som redan finns. Kyrkan ska samarbeta med andra men också särskilt använda och utveckla de unika verktyg som kyrkan har, till exempel själavård och församlingen som läkande miljö.

Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionerna.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Till förmån för bifall till motion 2012:7 av Margareta Viklund, Arbete mot prostitution och trafficking.

Även om en liknande motion inlämnades förra året, så är det på inget sätt anledning att den nationella nivån inte behöver engagera sig på ett tydligt sätt. Problemen har inte blivit mindre; tvärtom större.

Marianne Kronbäck (KR)

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:2

Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2012:3 och 2012:8 och utskottet föreslår kyrkomötet att avslå båda motionerna. Kyrkostyrelsen har nyligen efter noga övervägande beslutat att inte inrätta något miljöpris i Svenska kyrkan. Att kräva kurser i ekologi och miljökunskap för blivande medarbetare skulle påverka grundutbildningen och innehållet i de konkreta kursplanerna för kyrkans utbildningar fastställs lokalt av varje utbildningsanordnare.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:3.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:8, punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:8, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2012:3 av Sten Persson, Inrättandet av stipendier för natur-, miljö- och kulturmiljövård

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till 2013 års kyrkomöte återkomma med premisser för att utdela stipendier till förtjänta personer som gjort värdefulla insatser inom naturvårds-, miljövårds-, och kulturmiljövårdsområdena.

Motion 2012:8 av Ylva Wahlström, Fördjupad kunskap i ekologi och miljökunskap i våra utbildningar

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i grundutbildningen för präster, pedagoger och diakoner införa miljö- och naturkunskap, via grundkursen eller inom övriga pastorala delar.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att grundläggande kurser både i modern ekoteologi och om kopplingen mellan etik, ekologi och ekonomi införs såväl i grundutbildningen som i den senare pastorala och teologiska fördjupningen för blivande präster, pedagoger och diakoner.

Bakgrund

Utredning angående Svenska kyrkans miljöpris

Under kyrkomötet 2008 behandlades frågan om ett Svenska kyrkans miljöpris i betänkande KI 2008:4. Kyrkomötet avlog motion 2008:23 om att inrätta ett Svenska kyrkans miljöpris och menade att frågan behövde utredas ytterligare. Med anledning av motion 2008:23 uppdrog kyrkomötet till kyrkostyrelsen att utreda frågan om vad ett miljöpris i Sverige skulle kunna tillföra och att överväga utformning, omfattning och perspektiv av ett eventuellt pris. En utredning genomfördes under året som följde och i december 2009 beslutade kyrkostyrelsen att inte instifta ett Svenska kyrkans miljöpris.

I utredningen bakom beslutet kan man läsa att det finns flera etablerade miljöpriser i Sverige och utomlands. Det är priser som har karaktären av att vara lokala priser med små prissummor och stora miljöpriser om ansevärda summor och som också innebär stor prestige för mottagen. Ett pris bör enligt utredningen vara vidare än inomkyrkligt om det ska instiftas och visa på Svenska kyrkans mervärde som handlar om teologiska och andliga dimensioner i miljöarbetet om det ska motiveras. Likaså bör det globala perspektivet rymmas då Svenska kyrkan är en del av en världsvid kyrka och engagerad internationellt. I Kyrkolivsutskottets övervägande 2008 ansåg man också att det vore en begränsning med ett enbart inomkyrkligt perspektiv. Samtidigt som man i utskottet såg tveksamheter i att få genomslag i den mångfald av priser som redan existerar.

I utredningen redovisas ett antal kriterier som bör uppfyllas om ett nationellt Svenska kyrkans miljöpris ska skapas.

- ◆ Det bör vara av betydande storlek för att få uppmärksamhet i den flora av miljöpris som finns, i ett spann mellan 100 000 kronor och 1 miljon kronor.
- ◆ Svenska kyrkan bör innan ett miljöpris instiftas ha formulerat en tydlig position i fråga om miljö och hållbar utveckling. Det återstår flera beslut och ett förstärkt arbete inom Svenska kyrkan som helhet innan det går att tala om att ett systematiskt miljöarbete sker på Svenska kyrkans samtliga nivåer och i Svenska kyrkans breda verksamhet.
- ◆ Det krävs en extern expertis i en prisjury för att garantera kvalitetssäkring och ett tids- och resurskrävande arbete runt priset.
- ◆ För uppmärksamhet krävs en prisutdelning som inkluderar festligheter, högtidligheter och kringarrangemang.

De reflektioner som gjordes i utredningen handlar om att Svenska kyrkan har en hemläxa att göra vad gäller att utveckla metoder och strategier för miljö och hållbar utveckling innan man tar på sig uppgiften som prisutdelare. De betydande personella och ekonomiska resurser som fordras, ligger också som grund för kyrkostyrelsens överväganden när beslut om att inte instifta ett Svenska kyrkans miljöpris fattades. Enligt sakkunniga inom miljöområdet på den nationella nivån har inte situationen från 2009 förändrats så mycket att det idag motiverar en omprövning av kyrkostyrelsens beslut.

Av betänkandet KI 2008:4 framgår att miljöarbetet i Svenska kyrkan utvecklats på samtliga nivåer de senaste åren, bland annat genom att lokala handlingsplaner för hållbar utveckling utarbetats och att Svenska kyrkan bidrar både nationellt och internationellt. Trots detta finns det flera stora utmaningar kvar inom miljöområdet för Svenska kyrkan som helhet.

Uppsala stifts miljöpris

Stiftsstyrelsen i Uppsala stift utlyser årligen sedan 1993 ett miljöpris för förtjänstfulla insatser med syfte att förbättra miljön och verka för en hållbar utveckling.

Prissumman är på 20 000 kronor och kan delas på två pristagare. Det kan delas ut till enskilda, grupper eller föreningar som är bosatta eller verksamma inom Uppsala stift eller har en nära anknytning till stiftet. Insatser för miljön som kan vara aktuella omfattar arbets- och hemmiljö, jord-, skogs- luft-, vatten- eller trafikmiljö. Nomineringar kan göras av enskilda, församlingar eller föreningar.

År 2011 tilldelades folkbildaren Anders Persson priset med anledning av de folkbildningsinsatser som görs genom den så kallade Framtidsveckan i Söderhamn som spritt sig som begrepp till Hälsingland, Dalarna och Örebro län. Året innan fick lantbrukarna Sune och Agneta Erlandsson priset för sitt ekologiska lantbruk. För några år sedan fick meteorologen och tv-profilen Pär Holmgren också ett hedersomnämmande.

Kyrkolivsutskottet ansåg 2008 att ett miljöpris blir mer verkningsfullt om det delas ut så nära verksamheten som möjligt. Man nämner Uppsala stifts goda erfarenheter av att med små ekonomiska medel skapa lokal och regional uppmärksamhet på frågorna.

Filborna församling i Helsingborg är ett exempel på när Svenska kyrkan nominerats och fått miljöpris av andra utdelare. Församlingen fick Helsingborgs kommuns miljöpris för aktivt och framgångsrikt miljöarbete. Församlingens energiförbrukning hade sänkts med 40 procent vilket kommunen uppmärksammade och belönade. Att nominera till de priser som redan existerar är ett annat sätt att uppmärksamma värdefulla insatser inom miljöområdet.

Utbildning i miljökunskap

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har fastställt nya fackutbildningar för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster och inom kort kommer nya utbildningsplaner att fastställas för de fyra kategorierna. Utbildningsplaner för diakon- och prästutbildningen fastställs av kyrkostyrelsen och planer för församlingspedagoger och kyrkomusiker beslutas av Nämnden för utbildning, forskning och kultur. Nuvarande utbildningsplaner beskriver mål och utgångspunkter för respektive utbildning men ringar också in vilka huvudämnen som ska finnas med i undervisningen. Vad som i övrigt fordras av undervisningen för att uppnå utbildningsplanernas mål beslutas lokalt av varje utbildningsanordnare som beskriver det konkreta upplägget av utbildningen i en lokal kursplan.

Enligt den nya utbildningsordningen som kommer att gälla från och med hösten 2013 ska blivande diakoner, församlingspedagoger och präster ha en högskoleutbildning för att antas till det avslutande pastoralteologiska året. I högskoleutbildningen finns möjlighet att ta in 30 högskolepoäng, en termins studier, som utbytesämne såvida man inte går en fastställd yrkesutbildning. Att kräva kurser i ekologi och miljökunskap skulle innebära att många studenter skulle behöva förlänga sin utbildning.

Svenska kyrkan på nationell nivå driver ett utbildningsprojekt för energieffektivisering med finansiering genom kyrkoantikvarisk ersättning. Utbildningen erbjuds samtliga stift och genomförs tillsammans med Sensus studieförbund, föreningen *Etik & Energi* och högskolan på Gotland. Materialet *Handbok i hållbar energianvändning för kyrkan* och arbetshäftet *EnergEtiKa* har använts som litteratur. Svenska kyrkans församlingar erbjuds flera olika verktyg som kan ligga som grund för att utarbeta handlingsplaner för hållbar utveckling. *Svenska kyrkans miljödiplomering*, *Ljussteget*, *VisVardi* samt flera program för energibesparing och reflektion som föreningen *Etik&Energi* ansvarar för är exempel på detta. De flesta stift erbjuder sina medarbetare fortbildning genom utbildningar som sker inom Svenska kyrkans miljödiplomering.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:3.

Utskottet delar motionärens ambition att stärka miljöarbetet och därför föreslog utskottet tidigare kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om ett Svenska kyrkans miljöpris. Utredningen som gjordes fick kyrkostyrelsen att i december 2009 besluta om att inte instifta något miljöpris och skälen för detta beskrivs i bakgrundstexten ovan. Av denna anledning föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:8.

Miljöarbetet i Svenska kyrkan har utvecklats på samtliga nivåer de senaste åren men utskottet anser liksom motionären att det finns mycket kvar att göra inom miljöområdet. Inte minst är lokala handlingsplaner för hållbar utveckling angelägna. Att kräva kurser i ekologi och miljökunskap för blivande medarbetare skulle påverka grundutbildningen. Innehållet i de konkreta kursplanerna för Svenska kyrkans utbildningar fastställs lokalt av varje utbildningsanordnare.

Utskottet menar att det redan finns tillräckligt med stöd från nationell nivå till stiftens fortbildningar för hållbar utveckling.

Av dessa anledningar föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 28 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Om vi vill värna skapelsen och grön utveckling i kyrkan behöver vi ha god kunskap, via våra utbildningar för blivande pedagoger, diakoner och präster. Kunskap är makt och möjlighet till större inflytande. Utbildningsvägen behöver alla få med sig ett ekologiskt tänkande och samtidigt behöver vi uppmärksamma de människor som går före och visar vägen, med stipendier till vissa förkämpar.

Stig Domargård

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:3

Kontakt med dopfaddrar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:2 om kontakt med dopfaddrar. I motionen föreslås en satsning på utökad kommunikation med dopfaddrar. Utskottet finner att frågan om kommunikation med faddrar är en fråga som hör samman med kommunikation om dopet och därför ska behandlas i ett större sammanhang. Utskottet föreslår att motionen avslås. Samtidigt föreslår utskottet med anledning av motionen att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:2.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2012:2 uppdra åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

Motionens förslag

Motion 2012:2 av Lars-Ivar Ericson, Kontakter med dopfaddrar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en satsning på utökad kommunikation med dopfaddrar.

Bakgrund

Vid ett dop antecknas faddrarnas namn i dopboken i kyrkobokföringssystemet Kbok tillsammans med övriga uppgifterna om dopet.

Faddrarnas roll

I biskopsbrevet *Leva i dopet* från 2011 noteras att trenden tycks gå mot att de döpta får fler faddrar. Biskoparna ser också att faddrarna kan behöva ytterligare stöd från församlingen i sin uppgift, än den som ges i fadderbrevet.

Faddern uppmuntras att uppmärksamma dopdagen och att berätta om dopets betydelse. Den som tar sitt uppdrag på allvar uppskattar säkert att få hjälp med detta. Den speciella relationen skapas just i dopet och av tradition förväntas faddern följa dopbarnets utveckling. En viktig uppgift som faddern har är att be för sitt dopbarn. Vi vet att många ber och genom att peka på förbönens möjlighet i samband med dopet kan vi hjälpa faddrarna att både utveckla sin egen tro och att finna en konkret väg för omsorg om dopbarnet. Det kan vara en

god idé för församlingen att om möjligt följa upp kontakten med faddrarna vid olika tillfällen, inte minst vid konfirmationen, där de på olika sätt kan ges uppgifter.

I och med brevet från biskoparna aktualiserades dopet. Många församlingar omarbetar därför nu sina doppastoraler, handlingsplaner för dopet. I dem är det naturligt att också beröra frågan om faddrar och kommunikationen med dessa.

Gudstjänstutskottet vid kyrkomötet 2011 berör också, och påpekar vikten av, fadderskapet. De skriver i sitt betänkande G 2011:5 *Inför konfirmation som villkor för fadderskap* att fadderskapet har såväl ett religiöst som ett socialt perspektiv och att det är av vikt att kyrkan bekräftar dem båda.

Fadderskapet kommunicerat

Många församlingar berättar på sin webbplats, i samband med information om dopet, också om fadderskap. Också på dopsajten, www.svenskakyrkan.se/dop, beskrivs vad det är att vara fadder.

I dag får faddrarna i samband med dopet ett fadderbrev av församlingen. I det berättas om fadderns uppdrag.

Om församlingen i dag vill kommunicera med faddern så antas det ske genom dopfamiljen.

Motionären efterfrågar också textförslag till fortsatt kommunikation med faddrarna. De texter som i dag finns är framtagna för det fadderbrev faddern får vid dopet. Vissa församlingar tar själva fram ett eget fadderbrev, men många köper dessa från exempelvis Verbum. På intranätet kan stift och församlingar dela med sig av fadderbrev eller andra dokument om kommunikation med faddrar. Några sådana dokument finns redan där.

Betydelse av fortsatt kommunikation

Om församlingen hade haft tillgång till faddrarnas personnummer skulle det möjliggjort för dem att till exempel erbjuda stöd till faddrarna i deras uppgift att medverka i barnets kristna fostran, liksom att involvera faddrarna vid konfirmationen och därmed ge konfirmanden ytterligare stöd.

Många faddrar är i samma ålder som dopbarnets föräldrar, det vill säga en generation kyrkan har liten kontakt med. En fortsatt kommunikation med faddrarna skulle kunna stödja dem i den uppgift de gått in i. De skulle också kunna ha en stödjande funktion när barnet ska konfirmeras. I den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland kan faddrarna ha en roll också vid konfirmationen. Där kan de exempelvis vara med om att, tillsammans med konfirmationsprästen, välsigna den unga.

Vad säger reglerna

Att ha eller vara fadder är frivilligt. I inledningen till 19 kap. i kyrkoordningen står att faddrar kan utses för att tillsammans med de närstående ta ett särskilt ansvar för den döptes fostran till människa och kristen. I 19 kap. 7 § står att som fadder kan någon antecknas som är döpt och är villig att dela ansvaret för den döpta personens kristna fostran.

Vilka uppgifter som ska registreras i ministerialbokens dopdel (ingår i kyrkobokföringen) om dop står att läsa i kyrkostyrelsens beslut, SvKB 2009:9, med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan. Kyrkoherden ansvarar för att registrering sker enligt bestämmelserna.

I ministerialbokens dopdel ska för varje dop i Svenska kyrkans ordning registreras:

KI 2012:3

1. dopdatum,
2. tillhörighet till Svenska kyrkan för den som döpts,
3. den döptes personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum,
4. namn, postadress och folkbokföringsadress för den som döpts,
5. dopprästens namn och det pastorat där han eller hon är anställd eller, för präst som saknar anställning eller inte är anställd i ett pastorat, den församling där prästen är folkbokförd,
6. den församling och den plats där dopet har ägt rum,
7. faddrarnas namn,
8. vårdnadshavares personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum och namn, och
9. vårdnadshavares tillhörighet till Svenska kyrkan.

Personnummer

Det är församlingen som tar ställning till om och hur den vill kommunicera med faddrarna. I dag registreras bara fadderns namn, inte personnummer. För att församlingarna ska ha tillgång till aktuell adress till faddrarna måste personnumren finnas registrerade i kyrkobokföringssystemet.

Innan en sådan ändring kan göras i kyrkobokföringssystemet måste förutsättningarna och villkoren utredas för hur uppgifterna får registreras enligt personuppgiftslagen (PUL) eftersom kravet är att faddern ska vara döpt, men inte behöver vara medlem i Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:2.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2012:2 uppdra åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

Utskottet finner på samma sätt som motionären att det är glädjande att det blir allt vanligare med flera faddrar vid dop. Svenska kyrkan har anledning att visa uppskattning för, och uppmuntra, ett aktivt fadderskap. Det kan ske genom att på olika sätt lyfta fram fadderskapet och stödja faddrarna i deras roll och uppgift. Detta är främst en uppgift för församlingarna.

Frågan om kommunikation med faddrar hör naturligt samman med kommunikation om dopet och bör behandlas tillsammans med detta inom ramen för de lokala doppastoralen. Eftersom kommunikationen med faddrar är så nära förknippad med dopet, bör den hanteras som en del av kommunikationen kring detta. Därför föreslår utskottet att förslaget att initiera en nationell satsning som enbart inriktar sig på ökad kommunikation med faddrar avslås.

Utskottet konstaterar att det finns behov av stöd och redskap som underlättar för församlingarna att kommunicera även med faddrarna. Med anledning av motionen föreslår utskottet därför att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet. Detta skulle ge församlingarna tillgång till faddrarnas aktuella adresser över tid och därmed ökad möjlighet till kommunikation med faddrarna.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marita Brodin, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:4

Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:10 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över mångfalden i stiftens olika rekryteringsprocesser och se till att antidiskrimineringslagar kan syna kyrkans antagningsförfarande samt att kyrkostyrelsen utifrån detta återkommer med en åtgärdsplan till kyrkomötet 2014. Med hänvisning till att ansvaret för antagningsförfarandet till vigningstjänsten är lagt på stiftens föreslår utskottet att motion 2012:10 avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns ett yttrande från Läronämnden.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:10 av Ylva Wahlström, Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över mångfalden i stiftens olika rekryteringsprocesser och se till att antidiskrimineringslagar kan syna kyrkans antagningsförfarande.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån detta återkomma till kyrkomötet 2014 med en åtgärdsplan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:10 i Ln 2012:9y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Kyrkoordningen reglerar inte hur antagnings- och lämplighetsprovning till vigningstjänsten ska gå till. Däremot finns vissa grundläggande bestämmelser om hur man får uppdraget som diakon och präst. Uppdraget att vara diakon eller präst gäller för hela Svenska kyrkan. Vigning och lämplighetsprovning sker däremot stiftsvis. I 31 kap. 5 § och 32 kap. 5 § sägs att biskopen bara får viga dem som domkapitlet godkänt i diakon- respektive prästexamen. Som villkor för att provas i examen anges att kandidaterna ska ha genomgått utbildning och praktisk tjänstgöring som kyrkostyrelsen fastställt. Dessutom ska domkapitlet i examen pröva kandidatens kunskaper och lämplighet, 31 kap, 7 § respektive 32 kap, 7 § i kyrkoordningen fastställer att en lämplighetsprovning ska ske, men säger inte hur

den ska gå till. Det är en fråga för varje domkapitel att avgöra hur antagningen ska utformas.

Antagningsförfarandet är en process där lämplighetsbedömningen ingår. Den egentliga prövningen sker inför antagningen till det avslutande profilåret, då intyg från domkapitel och biskop krävs för att vara behörig till diakon- respektive prästutbildning.

Tidigare motioner

Under 2007 avlog kyrkomötet två motioner 2007: 14 och 48 med förslag om utredningar om frågor angående lämplighetsprövningen till vinningstjänsten. Ytterligare en motion i ärendet återkom några år senare (Mot 2009:17) med förslag om ändringar i kyrkoordningen. Motionären önskade att antalet kandidater som ska provas begränsas, omprövning efter två år för den kandidat som inte bedömts lämplig och antagningskonferenserna ska bara ha möjlighet att säga ja eller nej till en kandidat. Kyrkomötet avlog också den motionen. Tillsyns- och uppdragsutskottet menar i sitt övervägande (TU 2009:3) att diakon- och prästkandidater måste känna trygghet i att antagningen sker på ett professionellt och likvärdigt sätt, men att antagningsförfarandet inte ytterligare ska regleras i kyrkoordningen. Utskottet menar att man bör finna en samsyn när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågor i Svenska kyrkan, men att det ska ske genom samråd mellan stiftet, framförallt i biskopsmötet

Diskriminering

Diskrimineringslagen (2008:567) har som ändamål att motverka diskriminering, främja rättigheter och möjligheter när det gäller kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringslagen har medverkat till att tillgängligheten till högskolestudier ökat för personer med funktionsnedsättning. Vid de flesta universitet och högskolor finns det numera en särskild samordnare för dessa studenter. Detta gäller även blivande diakoner och präster som ska ha en högskoleutbildning för att vara behörig att antas till den avslutande karitativa och pastorala profilutbildningen. Det totala antalet studerande med funktionsnedsättning ökar varje år och under 2011 tog cirka 8 300 studenter kontakt med en samordnare för studiestöd, denna siffra kan jämföras med samtliga studerande på högskola som hösten 2011 omfattade 363 000 studenter. (Högskoleverkets årsrapport 2012).

När de blivande diakonerna och prästerna ska lämplighetsprövas är det stiftet som har ansvar för att antagningsförfarandet inte är diskriminerande. Vid anställning i församling är det däremot den lokala arbetsgivaren som ska se till att arbetsplatsen lever upp till arbetsmiljölagens (1977:1160) krav på god arbetsmiljö. Arbetsgivaren ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet (Diskrimineringslagen 3 kap, 3 §).

Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (SÖ2008:26). Syftet med konventionen är att främja, skydda och säkerställa att personer med funktionsnedsättning får full och lika tillgång till mänskliga rättigheter såsom möjlighet till utbildning och arbete. Med utbildning menas högskoleutbildning men också utbildning som drivs av annan utbildningsanordnare, till exempel ett samfund.

Nätverket för antagning- och lämplighetsprövning träffas varje år för gemensam reflektion om antagning- och lämplighetsprövning till vigningstjänsten. I dessa möten deltar stiftens rekryteringsansvariga av blivande diakoner och präster, utbildningsansvariga från karitativ och pastoral profil och vid några tillfällen också representanter från biskopsmötet och stiftens antagningskonferens samt missionsföreståndaren i EFS. Syftet med samlingarna har varit att skapa utbildningstillfällen med möjlighet till erfarenhetsutbyte för en större samsyn mellan stiftet. Under några år arbetade nätverket bland annat med en modell för antagning och lämplighetsprövningen som kallas kompetensbaserad rekrytering. Syftet var att tydligt definiera vilken kompetens man letar efter när det gäller diakoner och präster och låta dessa kompetenser styra rekryteringen.

Vid en större rekryteringskonferens 2009 med temat *Rekrytering till en flerspråkig kyrka* samtalade och bearbetade stiftsmedarbetare både möjligheter och utmaningar när det gäller rekrytering av medarbetare till bland annat den teckenspråkiga verksamheten i Svenska kyrkan.

Nätverket kommer också under 2013 med början i februari inbjudas till en serie seminarier som kommer att handla om att rekrytera utan att diskriminera.

Biskopsmötet

Att bli präst i Svenska kyrkan (Biskopsmötet 1994) anger kriterier och utgångspunkter för antagningsförfarande vid antagning av prästkandidater i Svenska kyrkan. Brevet gavs ut i samverkan med Svenska kyrkans utbildningsnämnd och reviderades 1997.

Samtalet om antagning av både diakon- och prästkandidater har på olika sätt återkommit i biskopsmötet. Under 2007 och 2008 ledde samtalen fram till en gemensam promemoria *Antagning- och lämplighetsprövning*. Ambitionen med promemorian är att alla som anmält intresse för att bli präst eller diakon i Svenska kyrkan ska tas emot på ett likvärdigt sätt. Biskopsmötet har vidare under innevarande år beslutat att skriva ett nytt biskopsbrev om att vigas till tjänst i Svenska kyrkan. Nätverket för antagning- och lämplighetsprövning kommer att involveras i arbetet under både 2012 och 2013.

Rekrytering av anställda

Arbetsgivaren, har som tidigare nämnts ansvar, för rekrytering till tjänst och på Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations webbplats finns samlad information om arbetsmiljö och rekrytering till stöd för församlingar som ska göra nyrekryteringar.

Fackförbundet TCO har också arbetat på ett speciellt sätt med frågan hur man genomför en träffsäker rekrytering som ska säkerställa en likabehandling av arbetssökande. I handbok för fackligt förtroendevalda *Rekrytera utan att diskriminera* (2010) presenteras modeller och arbetsmetoder för arbetet.

Utskottets överväganden

Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10.

Kyrkolivsutskottet delar motionärens syn att mångfald är en tillgång i rekryteringen av blivande präster och diakoner. Utskottet lyfter fram det uppdrag som varje kristen har genom det allmänna prästadömet och instämmer i Läronäm-

dens yttrande ”att en konsekvens av evangeliet är att varje människa utifrån sina förutsättningar får möjlighet att bidra till evangeliets förkunnelse i ord och handling”.

Uppdraget att vara präst eller diakon gäller för hela Svenska kyrkan men vigning och lämplighetsprövning sker stiftsvis. Domkapitlens uppgift är att utifrån vigningslöftena pröva kandidaternas kunskaper och lämplighet i diakon- respektive prästexamen. Lämplighetsprövningens utformning är en fråga som vilar på varje stift för sig och är ett redskap för biskopen i sitt beslut om vem som ska vigas till diakon respektive präst.

Samtidigt som lämplighetsprövning sker stiftsvis pågår kontinuerliga samråd i biskopsmöte och i nätverk för antagning- och lämplighetsprövning för samsyn om kriterier och antagningsförfarande.

Med hänvisning till att antagningsförfarandet till vigningstjänsten är ett stiftsansvar föreslår utskottet att motion 2012:10 avslås i sin helhet.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2012:9y

Säkra mångfalden i vigningstjänsten

Läronämndens yttrande över motion 2012:10

Läronämnden vill understryka att en konsekvens av evangeliet är att varje människa utifrån sina förutsättningar får möjlighet att bidra till evangeliets förkunnelse i ord och handling. Antagningsförfarandets uppgift är att pröva varje kandidats lämplighet att fullgöra uppdraget som präst eller diakon i enlighet med vigningslöftena.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:5

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2012:4 om jämställdheten i Svenska kyrkan. I skrivelsen beskrivs med stöd av statistiska uppgifter jämställdhetssituationen inom Svenska kyrkan både vad gäller anställda och förtroendevalda. Vidare beskrivs jämställdhetsarbetet på den nationella nivån.

Kyrkolivsutskottet uppskattar den återkommande rapporteringen om jämställdhetssituationen, som tyvärr visar att utvecklingen mot ökad jämställdhet går långsamt. Utskottet ser allvarligt på detta och vill särskilt peka på snedfördelningen vad gäller förtroendevalda, löneskillnaderna och de höga sjuktalen för prästvigda kvinnor.

Utskottet föreslår att redovisningen läggs till handlingarna.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:4 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

Bakgrund

I enlighet med ett ombudsmötesbeslut år 1998 lämnar kyrkostyrelsen till kyrkomötet en redogörelse av jämställdheten inom Svenska kyrkan en gång under varje mandatperiod. Redovisningen ska ske vid en sådan tidpunkt att den kan få betydelse för nomineringarna inför nästföljande kyrkoval.

I årets skrivelse ingår statistiska uppgifter om könsfördelningen bland förtroendevalda och anställda. I fråga om förtroendevalda på den nationella nivån redovisas även åldersfördelningen och i fråga om anställda lönespridningen och arbetstiden, det vill säga hel- och deltid, samt timanställningar. Vidare redovisas jämställdhetsarbetet på den nationella nivån inklusive arbetet med att förebygga och bemöta sexuella övergrepp i kyrkliga sammanhang, genusperspektiv i det internationella arbetet, jämställdhetsmätning av kyrkomötets sammanträden och det löpande jämställdhetsarbetet på kyrkokansliet. I sina överväganden konstaterar kyrkostyrelsen att det med få undantag finns en löneskillnad till männens fördel inom Svenska kyrkan. Styrelsen lyfter fram obalansen i könsfördelningen bland biskopar och kyrkoherdar och bland förtroendevalda. Avslutningsvis konstateras att jämställdheten behöver få bättre genomslag i samband med kyrkovalet och, för kyrkostyrelsens del, när ledamöter i utredningar och liknande utses.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

Utskottet uppskattar den återkommande redovisningen av jämställdhetssituationen inom Svenska kyrkan. Den gör det möjligt att studera utvecklingen sedan den föregående mätningen och på längre sikt. Den ger vidare en god inblick i de brister som finns och som i flera avseenden tycks vara svåra att komma till rätta med. Utskottet har särskilt uppmärksammat obalansen vad gäller könsfördelningen till männens fördel bland biskopar och kyrkoherdar samt på ordförandeposter. Däremot är männen underrepresenterade i vissa andra grupper, till exempel inom olika assistentbefattningar, med lägre löner.

Snedfördelningen bland förtroendevalda är nomineringsgruppernas ansvar. I skrivelsen citeras Kyrkolivsutskottets uttalande med anledning av förra jämställdhetsskrivelsen år 2008 om behovet av att jämställdheten får ett tydligare genomslag i nomineringar inför kyrkovalet och vid efterföljande val i början av mandatperioden: "För att uppnå detta krävs gemensamma ansträngningar för att hitta nya vägar och kreativa metoder såväl inom nomineringsgrupperna som mellan grupperna." Detta gäller fortfarande.

Utskottet anser att det är bekymmersamt att brister som borde gå att åtgärda, som löneskillnader bland anställda och snedfördelning bland förtroendevalda på ordförandeposter, finns kvar mätning efter mätning.

Utskottet ser också allvarligt på de höga sjukskrivningstalen bland prästvigda kvinnor. Det är viktigt att kyrkostyrelsen följer upp utvecklingen och fortsätter att söka lösningar i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Angående Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.

Jag uppskattar inte, i motsats till Kyrkolivsutskottet, att få skrivelsen *Jämställdheten i Svenska kyrkan* då jag anser att den saknar relevans.

Skrivelsen behöver ta in fler faktorer och gå från en jämställdhetsskrivelse till en mångfaldsskrivelse. I dag är det mindre intressant att få reda på att en styrelse eller annan sammansatt grupp innehåller X % män och X % kvinnor. Vi behöver ha in fler faktorer (ursprung etc.) och därmed sätta in jämställdheten i ett större sammanhang.

Anna Ekström

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:6

Lokalisering av kyrkliga utbildningar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:37 Lokalisering av kyrkliga utbildningar. Motionärerna föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att säkerställa behoven av att såväl grundutbildning som påbyggnadsutbildning när det gäller de kyrkliga utbildningarna även lokaliseras i den del av Sverige som ligger utanför Mälardalsregionen.

Utskottet konstaterar att Nämnden för utbildning forskning och kultur har fattat beslut om nya studiegångar samt ny utbildningsorganisation för blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster och föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet bifogas en reservation och två särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012: 37.

Motionens förslag

Motion 2012:37 av Britt Louise Agrell m.fl., Lokalisering av kyrkliga utbildningar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa behoven av såväl grundutbildning som påbyggnadsutbildning när det gäller de kyrkliga utbildningarna även lokaliseras i den del av Sverige som ligger utanför Mälardalsregionen.

Bakgrund

Nämnden för utbildning, forskning och kultur

Nämnden för utbildning forskning och kultur har ansvar för att utarbeta långsiktiga mål och strategier och göra prioriteringar när det gäller utbildning för församlingspedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster (SvKB 2005:11).

Utbildningsbeslut

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har fattat beslut om innehåll och studiegång för blivande församlingspedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster (2012-03-19, 32 §).

I *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden* (KsSkr 2012:2, bilaga3) presenterar nämnden sina utgångspunkter för beslutet:

- Svenska kyrkan bör ta ett större övergripande ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna.

- Utbildningarna bör präglas av växling mellan teori och praktik samt ett tydligt församlingsperspektiv.
- Fackutbildningarna bör anpassas till samhällets utbildningssystem.
- Svenska kyrkan behöver välutbildade pedagoger.
- En gemensam profilutbildning för de olika yrkesgrupperna.
- De blivande medarbetarna ska ha kunskap om Svenska kyrkans tro och liv samt förankring i sin egen tro.
- Särskilt fokus på barns och ungas lärande och liv i Svenska kyrkan och i samhället.

Fackutbildning

De beslutade studiegångarna för samtliga kategorier innehåller fackutbildning, praktik och pastoralteologiska kursmoment.

Med fackutbildning avses minst tre års högskolestudier och för kantorer gäller i vissa fall studier på folkhögskola. Idag finns möjlighet att bedriva högskolestudier både nära och långt hemifrån på ett enklare sätt än tidigare. De högskolestudier som efterfrågas för de fyra yrkeskategorierna erbjuds över hela Sverige och ger möjlighet för många studenter att bedriva studier nära bostadsorten. Högskole-reformen 2007 underlättar också för de studenter som önskar läsa utomlands, genom ökad europeisk samsyn när det gäller tillgodoräkning och värdering av studier. Det är inte bara det geografiska avståndet som påverkar möjligheten att studera, även studieformen har betydelse. Vid de flesta högskolor och universitet erbjuds olika alternativa studieformer som hel-, halv-, kvartsfart och distansstudier. Distansstudier har ökat under hela 2000-talet och särskilt i ämnesområdet humaniora och teologi enligt rapport från Högskoleverket (Rapport 2011: 2 R).

Pastoralteologiskt slutår

Fackutbildning vid någon högskola och praktik följs av ett pastoralteologiskt slutår (eller termin för kyrkomusiker) som Svenska kyrkan på den nationella nivån ansvarar för. Nämnden har genom flera utredningar dragit slutsatsen att: Svenska kyrkan bör ta ett större övergripande ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna.

En annan slutsats som nämnden dragit är att det är viktigt att studenterna möts under det pastoralteologiska slutåret för gemensamma utbildningsmoment inom områden som är relevanta. Nämnden utgår från församlingens grundläggande uppgift och det gemensamma uppdrag anställda och kyrkans medarbetare tillsammans står i. Utifrån detta beskrivs hur det pastoralteologiska året ska organiseras:

att utbildningsinstitutet placeras i Uppsala. Inledningsvis förläggs verksamhet till två utbildningsorter, Uppsala och Lund. Efter en övergångsperiod kan verksamhet komma att bedrivas endast på en ort. (KsSkr 2012:2 Bil 3, sid.101).

Institutet ansvarar för slutåret/-terminen, men inom verksamhetens ram finns möjlighet att samarbeta med andra parter om man så önskar.

Studentunderlag, hållbar ekonomi och hög kvalitet

Studentunderlag, hållbar ekonomi och hög kvalitet är faktorer som påverkat nämndens vägval. Det avslutande profilåret har idag plats för 330 studenter, men utbildningarna är överdimensionerade och många studieplatser står tomma. Under 2005–2011 utexaminerades i genomsnitt årligen 213 studenter. I framtiden

utgår nämnden från ”att i genomsnitt 225 personer ska utbildas varje år. Detta är en rimlig nivå för att i stort sett behålla antalet aktiva diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster”. Vidare menar nämnden att man bör planera för att antalet studerande vid de kyrkliga utbildningarna kommer att minska: ”Givet den osäkerhet om framtida resurstillgång som beskrivits, innebär dessa beräkningar att en utbildningsorganisation skulle behöva klara av att utbilda mellan 100 och 240 personer per år.” (sidan 86) De 330 platserna är fördelade på 14 utbildningsinstitutioner över hela landet.

Vårsta diakonigård som är en av dessa utbildningsinstitutioner har möjlighet att utbilda 20 studenter varje år. 2010 antog Vårsta 17 studerande (varav 12 på halvfart) och 2011 16 studerande (varav 10 på halvfart).

Halvfartsutbildning har varit en attraktiv studieform för studerande som sökt både till diakon- och församlingspedagogutbildningarna. Inför starten av det nya utbildningsinstitutet kommer frågor omkring vilka kurser som ska erbjudas i halv respektive helfart att bearbetas. Målet är att det avslutande pastoralteologiska året ska vara hållbart och flexibelt och studiesocialt attraktivt.

Kostnaderna för de kyrkliga grundutbildningarna har genom kyrkostyrelsens beslut minskat sedan 2009 från 80 miljoner till 55 miljoner 2012. Uppgiften framöver handlar om att säkra kvalitén och en stabil ekonomi för Svenska kyrkans utbildningar i framtiden.

Fortbildning

Alla större organisationer har en plan för kompetensutveckling av sin personal. I Svenska kyrkan finns inga gemensamt utvecklade fortbildningsprogram för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Ansvaret för fortbildning ligger istället på respektive stift. Under stiftsöverläggningar hösten 2011 efterfrågades gemensamma fortbildningar och diskussionsforum på stiftsövergripande nivå.

Svenska kyrkan på den nationella nivån har ansvar, eller är delaktiga i, några påbyggnadsutbildningar som riktar sig till präster bland annat *Den behörighetsgivande utbildningen förblivande kyrkoherdar* och *predikofortbildningen Predikan – kvalificerad fortbildning*.

Utskottets överväganden

Lokalisering av kyrkliga utbildningar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:37.

Nämnden för utbildning forskning och kultur har med stöd i sin instruktion fattat beslut om nya studiegångar samt ny utbildningsorganisation för blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Beslutet innebär bland annat att Svenska kyrkan inrättar ett utbildningsinstitut i egen regi genom vilket det avslutande pastoralteologiska slutåret/-terminen kommer att genomföras. Utskottet konstaterar att beslutet innebär att utbildningsinstitutet placeras i Uppsala och att verksamheten inledningsvis förläggs till två utbildningsorter, Uppsala och Lund. Efter en övergångsperiod kan verksamheten komma att bedrivas på en ort.

Utskottet finner att det beslut nämnden fattat skapar en utbildning som ger möjlighet till möten mellan de blivande kyrkoarbetarna, stabilare ekonomi och hög utbildningskvalitet med möjlighet att utveckla spetskompetens.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi ifrågasätter att kyrkomötet inte skulle ha möjlighet att påverka en så viktig fråga som kyrkans utbildningar och organisation. Även om så skulle vara fallet har Nämnden för utbildning, forskning och kultur i vart fall ej något uppdrag att arbeta med fortbildningsfrågor och deras organisation.

I sak har vi följande synpunkter. Som De ungas kyrkomöte har framhållit är en fördel med flera utbildningsplatser att det kan avgöra om man väljer att gå en kyrklig utbildning eller ej. En annan fördel anser de unga vara att det skulle gynna barnfamiljer och ge en mångfald som i de flesta fall kan vara utvecklande och berikande.

Två eller flera utbildningsorter i vårt avlånga land skapar större närhet till hemorten och kan påverka rekryteringen också till församlingar och pastorat i glesbygd. Det skulle också innebära möjlighet till utveckling av olika spetskompetenser som skulle kunna befrukta varandra. Samverkan mellan flera aktörer är stimulerande för utbildningens bredd och skapar en dynamik som gagnar utbildningens kvalitetsutveckling.

Vi vill också peka på att det inte är avsett att lokaliseringen på en ort också ska omfatta kantorerna utan de ska fortfarande ha sin pastoralteologiska utbildning på flera olika folkhögskolor och kommer därför inte få del av de möten med andra kyrkoarbetare och den högre utbildningskvalitet som ansetts vara fördelen med att samla all utbildning till en plats.

Den utredning avseende påbyggnadsutbildning som nu ska ske enligt nämndens handlingsplan ska innefatta överläggningar med kyrkostyrelsen. Projektet avseende det tänkta utbildningsinstitutet har överlämnats till kyrkostyrelsens högsta tjänsteman, generalsekreteraren. Syftet med motionen var att kyrkostyrelsen i dessa sammanhang skulle ta hänsyn till de fördelar som möjligheten till flera utbildningsorter inom det tänkta institutets ram har för en rikstäckande folkkyrka.

Vi yrkar därför bifall till motion 2012:37.

Britt Louise Agrell, Britta Broman, Christina Meltin Westerlund och Marianne Kronbäck

Särskild mening av ersättare

KI 2012:6

Jag lämnar en särskild mening i enighet med Britt Louise Agrell med fleras reservation i ärendet.

Anna Ekström

Särskild mening av biskop

Undertecknad menar att det är principiellt viktigt med mer än en utbildningsort. Flera utbildningsorter är alltid bättre än en med den dynamik som då möjliggörs. På sikt skulle utvecklingen av den pastoralteologiska utbildningen främjas vilket skulle göra det möjligt att utveckla olika spetskompetenser med växelverkan mellan undervisning, utbildning och forskning.

Åke Bonnier, biskop i Skara stift

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:7

Social ekonomi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:54 om social ekonomi. I motionen föreslås att kyrkomötet ska ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda dels hur utbildningar inom Svenska kyrkan kan utformas för att stödja verksamheter inom den sociala ekonomin, dels hur man kan utveckla ekonomiska strategier för verksamheter inom den sociala ekonomin.

Med tanke på den pågående utredningen om en utförarorganisation, det material som kyrkostyrelsen har tagit fram och andra pågående aktiviteter finner Kyrkolivsutskottet att det inte behöver ges ytterligare uppdrag till kyrkostyrelsen kring social ekonomi. Utskottet ser fram emot utredningens resultat och följer utvecklingen inom Svenska kyrkan vad gäller social ekonomi med stort intresse.

Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:54, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:54, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:54 av Margareta Andersson, Social ekonomi

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur utbildningar inom Svenska kyrkan kan utformas för att stödja verksamheter inom den sociala ekonomin.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur man kan utveckla ekonomiska strategier för verksamheter inom den sociala ekonomin.

Bakgrund

Begreppet *Social ekonomi*

I utredningen *Arbetsformer i förändring* (SKU 2009:2) finns följande beskrivning av begreppet social ekonomi:

Social ekonomi är ett begrepp med fransk bakgrund som försvenskats som en del av en EU-anpassad terminologi. Inom EU används begreppet med en legal strukturell definition, som innefattar föreningar, stiftelser och kooperativa företag. Enligt den europeiska definitionen har social ekonomi uppgifterna att skapa nya arbetstillfällen, att integrera marginaliserade grupper i samhället och att fylla en demokratisk funktion. /.../ I Sverige läggs ofta en liknande betydelse i begreppet *social företagsamhet* eller *sociala företag*. När det gäller

begreppet social ekonomi formulerade kulturdepartementet 1999 en definition för svenska förhållanden:

”Social ekonomi avser en organiserad verksamhet som primärt har samhällseliga ändamål. Den bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn samt har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.”

I utredningen nämns i detta sammanhang andra närliggande eller alternativa termer ”för att beteckna det idéburna alternativet”, som *frivilligt socialt arbete* och *idéburen verksamhet* (s. 111–113).

Utredning om en utförarorganisation

Med motiveringen att tyngre välfärdsrelaterade uppgifter, till exempel sjukvård, kräver stora resurser föreslog utredaren Per Eckerdal att kyrkostyrelsen skulle tillsätta ”en särskild utredning om en utförarorganisation med anknytning till Svenska kyrkan för välfärdsrelaterad verksamhet”. Kyrkostyrelsen fastställde direktiv till en sådan utredning i maj 2011 och utsåg senare en utredare. Utredningen beräknas vara färdig 2013. I direktiven nämns som möjliga verksamheter bland annat äldreboende, särskilt boende för funktionsnedsatta, sjukvård och skola. Utredningen ska klargöra vilka verksamheter som kan vara aktuella.

Näringsverksamhet i kyrkoordningen och informationsmaterial från kyrkostyrelsen

I utredningen *Arbetsformer i förändring* föreslogs följande tillägg i 2 kap. 1 § i kyrkoordningen vilket senare också blev kyrkomötets beslut:

Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

I december 2011, inför att den nya bestämmelsen skulle träda kraft, beslutade kyrkostyrelsen om *Råd vid bedrivande av näringsverksamhet i församling* och *Råd till församlingar vid bolagsbildning*. Dessa kan laddas ner från Svenska kyrkans intranät.

Initiativ för att utveckla social ekonomi inom Svenska kyrkan

Arbete under benämningar social ekonomi, kyrkans sociala roll i samhället eller liknande bedrivs i flertalet stift. Till exempel Strängnäs och Uppsala stift har genomfört projekt för att hitta strategier för stiftskansliets arbete med att utveckla diakonin. I projektbeskrivningarna nämns social ekonomi eller kyrkans sociala roll i samhället. Linköpings stift har en plan för kompetensutveckling i församlingar. Stockholms stift har påbörjat ett arbete tillsammans med församlingar för att utveckla området. Även Härnösands, Göteborgs och Lunds stift har inkluderat social ekonomi i sitt arbete. Luleå, Karlstads och Västerås stift har fått stöd från Europeiska socialfonden för projekt med anknytning till social ekonomi.

Luleå stift driver, i samverkan med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Arbetsförmedlingen, Sensus, med flera, projektet *Svenska kyrkan öppnar portarna*. Projektet pågår från 1 augusti 2011 till 31 januari 2013. En beskrivning av projektet finns på internet. Syftet är att stärka församlingar i att ta emot personer som står utanför arbetsmarknaden och arbeta mot diskriminering. ”Vägen till detta är kompetensutveckling i social ekonomi, socialt företagande, arbetsmiljö och förändringsarbete.” Stiftet har inom projektet nyligen gett ut magasinet *Därför att ingen har lejt oss*. Där finns bland annat reportage från olika

sociala företag, en beskrivning hur man steg-för-steg bildar sociala företag, samt en modell för utvecklingsarbeten.

KI 2012:7

Västerås stifts projekt heter *Aktör för välfärd*. Projektet vänder sig till församlingarna med ett erbjudande om fortbildning och kompetensutveckling i social ekonomi för anställda. De församlingar som vill gå vidare kan få stöd att formulera egna utvecklingsprojekt och då erbjuds fördjupad kompetensutveckling för enskilda medarbetare.

Den nationella nivån arrangerar tillsammans med Stockholms stift med flera en konferens med rubriken *Socialt företagande – diakoni på nytt sätt* i Stockholm den 18 oktober. Under dagen presenteras olika exempel inom området.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:54.

Utskottet anser att det är glädjande att intresset för socialt företagande växer inom Svenska kyrkan, särskilt med tanke på de möjligheter för den ideella sektorn som i dag finns i samhället. Kyrkor i många andra länder har omfattande verksamheter inom den sociala ekonomin. Även Svenska kyrkan har en bakgrund som den viktigaste aktören i samhället inom skolverksamhet och social omsorg.

Utskottet ser ett stort värde i de olika initiativ som planeras och pågår i församlingar och uppskattar den entusiasm som finns. Med tanke på den pågående utredningen om en utförarorganisation, det material som kyrkostyrelsen har tagit fram och andra pågående aktiviteter finner utskottet dock att det inte behöver ges ytterligare uppdrag till kyrkostyrelsen kring social ekonomi. Utskottet ser fram emot utredningens resultat och följer utvecklingen inom Svenska kyrkan med stort intresse.

Med denna motivering föreslås avslag på motionen.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson,

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:8

Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:17 om kvalitet i konfirmandarbetet. I motionen föreslås att församlingarna erbjuds en årlig konfirmandenkät i pappersform. Utskottet sätter stort värde på att kyrkokansliet tillhandahåller ett verktyg för utvärdering av konfirmandarbetet och ser fram emot att det ska vidareutvecklas så att det upplevs attraktivt för församlingarna att använda och lättillgängligt för konfirmanderna att fylla i. Dock tror inte utskottet att detta sker genom att erbjuda församlingarna konfirmandenkäten i pappersform och föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:17.

Motionens förslag

Motion 2012:17 av Niklas Grahn, Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen, att som en del av den kommande satsningen på undervisning i alla åldrar, erbjuda församlingarna en årlig konfirmandenkät i pappersform.

Bakgrund

Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete fastställdes av kyrkostyrelsen 2007 och har sedan antagits av samtliga domkapitel. Av riktlinjerna framgår att församlingen ska göra en handlingsplan för sitt konfirmandarbete, att den ska uppdateras och utvärderas.

I handlingsplanen för konfirmandarbetet beskriver församlingen hur man avser att leva upp till dessa riktlinjer och därigenom skapa förutsättningar för ett konfirmandarbete med hög kvalitet. Handlingsplanen utgår från dessa riktlinjer samt den inriktning på församlingens pedagogiska arbete med olika åldrar och grupper som anges i församlingsinstruktionen.

Handlingsplanen ska innehålla en beskrivning av mål och innehåll för det lokala konfirmandarbetet, samt ange hur rekrytering av konfirmander och fortbildning av konfirmandledare ska ske.

Utvärdering och uppföljning görs efter varje konfirmandperiod, och handlingsplanen uppdateras inför varje konfirmandperiod.

Enkätverket

Arbetet med *Konfirmand-Kvalitet* som motionären hänvisar till, har sitt ursprung i ett arbete i Karlstads stift för att utarbeta metoder och analysverktyg med syfte att kvalitetsutveckla Svenska kyrkans konfirmandarbete. Ett av de verktyg som gruppen arbetat fram är en enkät där konfirmanderna får bidra till att utvärdera sin konfirmandtid, ett verktyg som flera stift kommit att använda sig av.

Utvärderingarna har varit till stöd för församlingarna i deras arbete med att kvalitetssäkra konfirmandarbetet. Det har också varit till hjälp för att implementera riktlinjerna för konfirmandarbetet. Verktyget ger främst stöd till det lokala arbetet, bland annat till att utvärdera olika konfirmationsalternativ.

Från papper till digitalt

2006 tog kyrkokansliet över arbetet med enkäten. Fram till 2009 fyllde konfirmanderna i enkäten på papper i gruppssammanhanget och svarsfrekvensen var hög. Därefter upphörde av kostnadsskäl kyrkokansliet att erbjuda konfirmandenkäten i pappersform. Istället erbjuds sedan dess ett elektroniskt verktyg för inrapportering. I församlingarna finns inte dataresurser, som gör det möjligt att fylla i enkäten i gruppssammanhanget. Några har försökt ta med datorer på läger eller ha schemalagda tider, men utan större framgång.

Resultatredovisning, men inte samma omfattande analys som fram till och med 2010, erbjuds nu de stift och församlingar som genomför utvärderingen. Resultatet redovisas som tabeller och diagram.

Genom nyordningen reducerades kostnader med cirka 300 000 kronor för tryckning av enkäter, digitalisering av enkätsvar samt produktion av rapporter. Dessutom har kyrkokansliets egen insats för arbetet reduceras med cirka 20 procent av en heltidstjänst. Datainsamlingen kräver nu däremot en betydligt större insats än tidigare av såväl konfirmandkonsulenter som av konfirmandledare.

Kyrkomötesfråga 2010

Frågan om utvärdering av konfirmandarbetet var för ett par år sedan föremål för kyrkomötets behandling. Då avslogs en motion som föreslog att kyrkostyrelsen skulle låta kyrkokansliet undersöka hur olika modeller av konfirmandarbete lyckas med att hjälpa ungdomarna fram till kristen tro och regelbundet gudstjänstfirande. Avslaget motiverades med att flera studier gjorts och görs om konfirmandarbete, konfirmation och unga konfirmandledare och att det därför inte fanns något behov av ytterligare undersökningar (KI 2010:5).

Ny rapport från kyrkokansliet

Kyrkokansliet genomför även andra undersökningar som relaterar till konfirmander och konfirmandarbete. Just nu arbetar man på en rapport som har arbetsnamnet *En tid fylld av mening*. Rapporten består av två datamaterial, dels underlaget för *Konfirmand-Kvalitet* vilket innebär ett datamaterial på cirka 10 000 konfirmander, dels en studie besvarad av 1 000 ungdomar i åldrarna 16–25 år. Ungefär hälften av svarspersonerna är inte konfirmerade. Den delen av studien ger en bild av vad som skiljer konfirmandgruppen från dem som valt att ställa sig utanför konfirmationen. Resultatet kommer att presenteras i november vid *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:17.

Utskottet sätter stort värde på att kyrkokansliet tillhandahåller ett verktyg för utvärdering av konfirmandarbetet och ser fram emot att det ska vidareutvecklas så att det upplevs attraktivt för församlingarna att använda och lättillgängligt för konfirmanderna att fylla i.

Det är glädjande att resultaten visar att de unga värderar högt att få tala om Gud och att de uppskattar andaktslivet.

I likhet med Svenska kyrkans unga tror utskottet att det behöver utvecklas nya arbetssätt. Exempelvis är det naturligt att i en tid där digitala mobila enheter blir allt vanligare, tänka att konfirmander även skulle kunna besvara enkäten med hjälp av sådana. Det handlar även om att motivera ledarna att planera för, och förstå nyttan av utvärderingen för den lokala verksamheten.

För den nationella nivån betyder den här typen av material mycket när det gäller att följa och förstå en föränderlig ung tankevärld. Det är för Svenska kyrkan viktigt att analyser av detta slag genomförs med jämna mellanrum. Dock skiftar inte utfallet på något markant sätt från ett år till ett annat, varför utskottet inte vill slå fast med vilken frekvens en djupare analys behöver göras.

Enkäten är ett värdefullt instrument för Svenska kyrkan att utvärdera det viktiga konfirmandarbetet. Det är ett instrument som behöver kommuniceras bättre, utvecklas och göras lättillgängligt för unga människor. Dock tror inte utskottet att detta sker genom att erbjuda församlingarna konfirmandenkäten i pappersform och föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marita Brodin, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:9

Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:18 om Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar. Motionären föreslår att kyrkostyrelsen som en del i satsningen på undervisning i alla åldrar ska förstärka arbetet med och samordning av Svenska kyrkans konfirmandarbete. Motionären önskar också att kyrkostyrelsen ska utreda möjligheten att inrätta ett religionspedagogiskt institut med ansvar för utveckling och utvärdering av Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar.

Utskottet föreslår att motion 2012:18, punkt 1 avslås mot bakgrund av den planerade treåriga projektjänsten med inriktning mot unga och konfirmander. Arbetet med de religionspedagogiska frågorna är viktigt men Kyrkolivsutskottet vill inte precisera i vilken form arbetet ska ske och föreslår därför att motion 2012:18, punkt 2 avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:18, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:18, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:18 av Niklas Grahn, Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, som en del av den kommande satsningen på undervisning i alla åldrar, förstärka de nationella resurserna för arbetet med samordning och utveckling av Svenska kyrkans konfirmandarbete.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningar för inrättandet av ett religionspedagogiskt institut med ansvar för utveckling och utvärdering av Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Under senare år har många motioner aktualiserat Svenska kyrkans undervisning. I Kyrkolivsutskottets betänkande 2008:11 behandlas tre motioner som samtliga handlar om undervisning. I motionen *Nyckeln till framtidsrummet*, 2008:69 vill motionären att ett nationellt center inrättas för utvärderings- och utvecklings-

arbete vad gäller Svenska kyrkans konfirmandarbete med placering i ett av stift. Kyrkomötet avlog motionen och utskottet menar att detta uppdrag inte bör förläggas till ett särskilt stift. Samma motion lyfter också fram behovet av en nationell handlingsplan med utvärderingsbara kvalitativa och kvantitativa mål för konfirmandarbetet. Kyrkomötet biföll motionen i den delen och beslutade att en handlingsplan skulle tas fram.

Kansliövergripande arbete

I *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* sätts konfirmandarbetet in i församlingens totala undervisningsansvar, särskilt det som handlar om barn och unga 0–18 år. För att kunna identifiera vad som görs inom området konfirmand behöver man ta med sig det perspektivet och se vad som görs sammantaget inom hela området 0–18 år. Det arbete som sker med specifik inriktning mot konfirmand omfattar idag 20 procent av en heltid, inköpt från Stockholms stift, ytterligare en handläggare arbetar med frågor kring barn och unga med inriktning mot skolfrågor. Till detta kommer kansliövergripande arbete och satsningar som sker med inriktning mot konfirmandarbetet. Det handlar om analys, information och rekryteringsstöd. Två heltidsanställda personer har arbetet med Programmet 0–18 år som pågår 2009–2012 och under det senaste året har dessutom en projektanställd varit inriktad på *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*.

Arbetet med konfirmandfrågor sker bland annat genom nätverk om anordnas varje år för konfirmandkonsulenter och adjunkter. Det finns även ett nätverk för anställda som arbetar med konfirmander som är i behov av särskilt stöd. Det senare nätverket har inte varit aktivt under senare år. Däremot har två nationella pilotutbildningar erbjudits dem som möter barn och unga samt konfirmander i behov av särskilt stöd. Härnösands och Luleå stift utgör ett nätverk med ansvar för samiska konfirmationsläger, kyrkokansliet delfinansierar dessa läger.

Kyrkokansliet samarbetar också kontinuerligt och regelbundet med Svenska kyrkans unga. Tillsammans med dem har till exempel pocketboken *Om konfirmation* tagits fram. Den är ett verktyg för församlingar att använda vid rekryteringsinsatser av konfirmander men kan också användas som samtalsunderlag. I en tillhörande verktygslåda på intranätet finns affisch, folder och grafiskt element att hämta. Eftersom sociala medier är mycket viktiga för unga idag har en facebookapp med namnet *Ska du med?* tagits fram för att stärka kommunikationen med blivande konfirmander. Den har tagits fram för att inspirera till och underlätta församlingars närvaro på Facebook. Det tillhörande grafiska elementet erbjuds församlingarna att använda i sin konfirmandkommunikation.

Konfirmandsidorna på www.svenskakyrkan.se vidareutvecklas samtidigt för att bistå stift och församlingar med information. Bland annat ska den enskilde konfirmanden lättare hitta sin församling och det konfirmationsalternativ man önskar delta i.

Annan aktuell information om konfirmandfrågor som riktar sig till både ideella och anställda finns på intranätet under sidorna verksamheten Barn och unga, liksom under Verksamhetsstöd och i nyhetsbrevet *Barn och unga*.

Programmet barn och unga 0–18 år

Programmet 0–18 år som syftar till att i samarbete med stift utveckla verksamhet så att Svenska kyrkan uppfattas som mer relevant för barn och unga. Programmet har bland annat innehållit kyrkostyrelsens riktade utvecklingsstöd,

KRUS, som varit till för att utveckla församlingarnas verksamhet bland barn och unga. Flera av projekten som erhållit bidrag har handlat om konfirmation: *Dataspel som konfirmationsmaterial*, *De antecknade*, *Frälsarkransen för konfirmander med särskilda behov*, *Ikonmålade pilgrimskonfirmander*, *Mersmak och Vattendroppen*.

Stiftsanställda har i anslutning till programmet barn och unga 0–18 år inbjudits till två konferenser som kallats *Kraftsamling* under 2011 och 2012. Kraftsamling har handlat om kyrkans möte med barn och unga, där frågor aktualiserats om barn och familj, skolkirka, konfirmand, ungdom och gudstjänst ur ett teologiskt, pedagogiskt och diakonalt perspektiv. Ytterligare fortbildning kommer att erbjudas dem som har en arbetsledande funktion när det gäller barn och unga av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Programmet avslutas i samband med ärkebiskopens möte, *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*. Seminarier kommer att erbjudas vid mötet som bland annat handlar om konfirmation som resurs.

En rad projekt, publikationer, rapporter och böcker som syftar till att stärka och utveckla verksamheten för och med barn och unga i Svenska kyrkan har tagits fram och kommer att presenteras under ärkebiskopens möte. Bland dessa kan nämnas projektet *Stöd för arbetet med handlingsplan för Svenska kyrkans konfirmandarbete*. Projektet har haft som uppgift att stärka konfirmandseden och församlingarnas handlingsplansarbete. Olika perspektiv på konfirmandarbetet lyfts fram, till exempel förbättrade former för kommunikation med barn och unga och ökad kunskap om framgångsrika konfirmandformer.

Konfirmandarbetet är viktigt i unga människors lärande om kristen tro och erfarenhet av tro. Det visar den konfirmandenkät som genomförts i många församlingar sedan 2007. Den visar också tydligt på konfirmationens roll för unga människors relation till Svenska kyrkan. Under 2012 genomförs en fördjupad analys av det material som redan samlats in genom konfirmandenkäten. Analysen sammanställs i rapporten med arbetsnamnet *En tid fylld av mening* och beskriver dels konfirmationens betydelse och ställning som meningsbärare dels vad som skiljer konfirmandgruppen från dem som valt att ställa sig utanför konfirmationen.

Biskopsbrev

Ett nytt biskopsbrev har getts ut under 2012, *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext*, som belyser konfirmationens teologi och verklighet.

Årets förnyare i Svenska kyrkan

Konfirmandarbetet i Svenska kyrkan har uppmärksammats, genom att priset Årets förnyare i Svenska kyrkan, två år i rad har tillfallit projekt som är relaterade till konfirmandarbete, dels till Lunds domkyrkoförsamling och *De 24 äventyren* dels till *Brobygge*. Det senare ett projekt som syftar till att bygga broar mellan kristna och muslimer inte minst bland ungdomar i konfirmandåldern i Landskrona.

Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission i alla åldrar

Under det senaste året har stiftsföreträdare och kyrkostyrelse samtalat om hur den nationella nivån kan vara ett stöd för stiftens arbete. Som en följd av samtalen har kyrkostyrelsen beslutat att fyra områden ska vara i fokus för den nationella nivåns stöd till stift: analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift och kommunikationsstöd.

Undervisning tillhör en av de stora utmaningarna som kyrkan står inför. En del av stödet från kyrkostyrelsen när det gäller den grundläggande uppgiften, är det pågående arbetet med en gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Målet är att det i Svenska kyrkans församlingar erbjuds arenor för undervisning och lärande, där människor i alla åldrar får utveckla sin förmåga att samtala om och leva i tro, att församlingarna har såväl ideella som anställda medarbetare med kompetens att erbjuda sådan undervisning och skapa sådana lärandemiljöer, att förtroendevalda får möjlighet att stärkas i sin kallelse och tro. För att nå målet behövs, en analys av nuläget för att förstå vilka utmaningar kyrkans undervisning och mission står i, kyrkans utbildningar och församlingarnas resurser för fortbildning behöver stärkas och kunskapen om kristen tro och tradition hos olika samhällsaktörer behöver fördjupas.

Strategin och de satsningar som kommer att genomföras ska omfatta alla åldrar, inklusive konfirmandåldern. Ett led i att stärka de kyrkliga grundutbildningarna är beslutet om att inrätta ett utbildningsinstitut i Svenska kyrkans egen regi.

När det gäller fortbildning fortsätter kyrkostyrelsen att utifrån den fastlagda strategin utarbeta lämpliga former för fortbildning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:18.

Utskottet delar motionärens uppfattning att Svenska kyrkans konfirmandarbete är en viktig arena för unga människors existentiella samtal och en viktig plattform för kyrkans dopundervisning. Konfirmandarbetet har under en längre tid stått inför stora utmaningar och många insatser har gjorts under senare år för att stärka församlingar och stift i denna uppgift. Den nationella nivån har som stöd bidragit med analys, information, rekryteringsstöd och pedagogiskt utvecklingsarbete. Samtidigt har de personella resurserna med inriktning på konfirmandverksamhet varit begränsade och stiftet har efterlyst ett större ansvarstagande från den nationella nivån när det gäller att samordna och utveckla mötesplatser för bland annat stiftsmedarbetare med ansvar för konfirmandverksamheten.

Kyrkolivsutskottet har fått information om en planerad projektjänst på tre år med inriktning mot unga och konfirmander. Projektjänsten ska ta sikte på arbetet med unga som valt att konfirmeras men ska också bidra till att andra unga som inte valt att konfirmeras ska kunna se kristen tro som en resurs i sina liv.

Utskottet menar att den religionspedagogiska kompetensen behöver prioriteras och stärkas genom forskning samt undervisning och utbildning av medarbetare såväl ideella som anställda. Detta för att ha beredskap att möta ungdomar för samtal om tro och liv både före och efter konfirmationen. Utskottet konstaterar liksom *De Ungas Kyrkomöte* att många ungdomar tappar kontakten med kyrkan när de blivit för gamla för ungdomsgruppen. Detsamma gäller unga ledare som genom ett meningsfullt konfirmandarbete stannat kvar i verksamheten några år. Det är också viktigt att skapa meningsfulla möten på platser där ungdomar befinner sig.

Utskottet föreslår att motion 2012:18, punkt 1 avslås mot bakgrund av den planerade treåriga projektjänsten med inriktning mot unga och konfirmander. Arbetet med de religionspedagogiska frågorna är viktigt men kyrkolivsutskottet vill inte precisera i vilken form arbetet ska ske och föreslår därför motion 2012:18, punkt 2 avslås.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:10

Mission i Sverige

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2012:22 och 2012:23 som båda handlar om mission i Sverige. Utskottet anser att den planerade gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission i alla åldrar som syftar till att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget tillgodoser motionärernas önskan. Av den anledningen föreslår utskottet avslag på båda motionerna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:22, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:22, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:23, punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:23, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2012:22 av Håkan Sunnliden m.fl., Tillsätt ett råd med ansvar för mission i Sverige

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast tillsätta ett råd för mission i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppdra åt en av biskoparna att driva och ansvara för mission i Sverige.

Motion 2012:23 av Håkan Sunnliden, Förtydliga missionen i Sverige

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att låta ämnet mission i Sverige ingå i de kyrkliga utbildningarna.
2. Kyrkomötet beslutar att till biskopsmötet framföra ett önskemål om ett biskopsbrev på temat mission i Sverige.

Bakgrund

Enligt kyrkoordningen är det församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Kyrkoordningen håller ihop församlingens uppgift som en helhet och det finns inte något stöd i kyrkoordningen för att lösgöra mission i Sverige från mission någon annanstans.

Biskopsmötet har enligt kyrkoordningen två specifika ansvarsområden. Det första utgår ifrån biskoparnas läroansvar och innebär att biskopsmötet ska yttra sig innan kyrkostyrelsen tar beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt. Det andra är att biskopsmötet som kollegium ska ha tillsyn över biskoparnas

verksamhet. I detta ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar.

Ett viktigt inslag i biskopsmötets arbete är att utarbeta gemensamma biskopsbrev i såväl grundläggande teologiska frågor som i frågor rörande själavård, församlingsliv och större samhällsfrågor. De tre senaste breven aktualiserar de kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext, dopet samt hiv i ett globalt perspektiv.

Biskopsmötet nominerar eller utser ledamöter till olika kyrkliga organ, råd och styrelser och kyrkomötet kan enligt den ordning som finns inte ge uppdrag åt biskopar.

Svenska kyrkans utbildningar

Svenska kyrkans utbildningar försörjer Svenska kyrkan med kvalificerade medarbetare för tjänst i Svenska kyrkans församlingar. Utbildningarna ska ge en grund för arbete i enlighet med församlingens uppdrag, där missionen är en integrerad del, och som samtliga medarbetare förväntas arbeta utifrån.

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har nyligen fastställt nya fackutbildningar för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Under hösten 2012 kommer arbetet att fortsätta med att ta fram och fastställa nya utbildningsplaner för de fyra kategorierna. Nuvarande utbildningsplaner fastställer behörighetsgivande högskoleutbildningar, praktik och stiftsförlagda utbildningar. Utbildningsplanerna för diakoner och präster fastställs av kyrkostyrelsen och planer för församlingspedagoger och kyrkomusiker beslutas av nämnden. Utbildningsplanerna beskriver mål och utgångspunkter för respektive utbildning och vilka huvudämnen som ska finnas med i undervisningen. Vad som fordras av undervisningen för att uppnå utbildningsplanernas mål beslutas däremot lokalt och det konkreta upplägget av utbildningen beskrivs i lokala kursplaner.

Strategi för kyrkans undervisning och mission

I juni 2012 beslutade kyrkostyrelsen om en flerårig fokuserad process för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar, i syfte att stärka och utveckla församlingarnas möjlighet att fullgöra sin grundläggande uppgift. Denna prioritering har vuxit fram i en dialog mellan kyrkostyrelsen och stiftens företrädare om vad stiftet efterfrågar av den nationella nivån. I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 framgår det att kyrkostyrelsen inom ramen för denna satsning kommer att samspela med stift och församlingar i att utveckla samsyn och en gemensam vision avseende kyrkans undervisnings- och missionsuppdrag.

Den nationella nivåns insats blir att samordna och tillhandahålla resurser och mötesplatser samt att bidra med omvärldsanalys, forskning och kommunikation.

Dimensionerna i församlingens grundläggande uppgift behöver ständigt tolkas och utvecklas. Den undervisning och mission som är kyrkans uppdrag idag handlar om att både förmedla kunskap och erbjuda människor redskap för livstolkning. Satsningen ska långsiktigt innebära att det i Svenska kyrkans församlingar finns arenor för undervisning och lärande där människor i alla åldrar får utveckla sin förmåga att samtala om och leva i tro. Likaså att medarbetare har den kompetens som krävs för att erbjuda undervisning och mötesplatser i övriga samhället. Kyrkostyrelsen avser därför att stärka kyrkans utbildningar och församlingarnas förmåga att vara lärande miljöer präglade av evangeliet. Inom ramen för den strategiska satsningen vill kyrkostyrelsen också stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällsaktörer.

Beslutet i kyrkostyrelsen utgör en grund för fortsatta överläggningar med stiftet och fortsatt konkretion.

KI 2012:10

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:22 och motion 2012:23.

Utskottet uppskattar att kyrkostyrelsen fokuserar på undervisning och mission under den kommande planeringsperioden. Det finns allt sämre kunskap i Sverige om vad kristen tro innebär. Den undervisning som erbjuds sker genom trosamfundet.

Det finns en växande nyfikenhet på och intresse för andlighet. Dialogen om hur den kristna traditionen levandegörs har aktualiserats. Inte minst barn och unga är ofta intresserade av att få veta mera om Jesus och bibelns berättelser, delta i andakter och höra av andra om deras tro.

En levande dialog om vad Gud betyder i våra liv vidgar erfarenheten av kristen tro. Mission utövas i möten och dialog mellan människor både i närmiljön och utanför vårt lands gränser. Mission fördjupar också förståelsen av vad kristen tro är i ett mångkulturellt och mångreligiöst samhälle.

Mission tillhör församlingens grundläggande uppgift och speglar det sändningsuppdrag som alla kyrkans medlemmar har. Utskottet delar kyrkostyrelsens bild av att kyrkans anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda är nyckelpersoner för att levandegöra kristen tro.

Det finns många goda exempel på församlingar där delande mellan människor främjas, både lokalt och i den världsvida gemenskapen. I detta sammanhang kan de församlingar som ingick i det arbete som kallades *Mission i retur* nämnas.

Det måste finnas en kontinuerlig reflektion för att öka förståelsen av mission och om hur mission kan utövas och utvecklas. Utskottet konstaterar, liksom motionären och *De Ungas Kyrkomöte*, att ett biskopsbrev om mission skulle vara värdefullt, inte minst som fördjupning och stöd i arbetet med församlingsinstruktionerna. Även om mission som begrepp har avdramatiserats, behövs en fortsatt växande insikt om vad mission är. Ekumeniska samverkanspartner i detta uppdrag är Sveriges kristna råd och Svenska missionsrådet.

Kyrkans utbildningar ska ge blivande medarbetare en grund för arbetet i enlighet med församlingens uppdrag. Eftersom mission naturligt ingår i detta uppdrag ska samtliga medarbetare utbildas för att kunna utöva mission lokalt. Det konkreta upplägget och val av ämnen beslutas av respektive utbildningsanordnare lokalt.

Utskottet ser med tillförsikt fram emot den gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar som syftar till att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget. Utskottet menar att denna gemensamma satsning kommer att bidra till att mission lyfts fram i Svenska kyrkan och att motionärernas önskan därmed är tillgodosedd.

Uppsala den 28 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:11

Flerårskonfirmation

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:1 om flerårskonfirmation. Enligt riktlinjerna för konfirmandarbetet finns det inget hinder att ha konfirmationsalternativ som löper över flera år. Flerårskonfirmation är alltså fullt möjlig redan i dag och därför föreslår utskottet att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:1.

Motionens förslag

Motion 2012:1 av Lars-Ivar Ericson, Flerårskonfirmation

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att införa flerårskonfirmation som ett komplement till nuvarande konfirmationsmodeller.

Bakgrund

Motionen syftar till att åstadkomma kontinuitet i arbetet med barn och unga för att motverka att relationen till kyrkan ska brytas. Motionären menar att det kan ske genom att konfirmationen pågår under flera år.

Begreppet

I motionen används begreppet *flerårskonfirmation* för att tala om ett konfirmationsalternativ som sträcker sig över flera år. Ibland används samma term för att beskriva att tidigare konfirmander stannar kvar i konfirmandverksamheten som faddrar eller fortsätter delta i undervisningen. Begreppet finns inte i kyrkoordningen eller konfirmandriktlinjerna.

Helhet och kontinuitet

Det finns i Svenska kyrkan projekt som bland annat arbetar just för att uppnå helhetssyn på, och strategier för, kyrkans möten och relationer med barn och unga. I detta inkluderas naturligtvis konfirmanderna.

Ett exempel är programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* som nu är på väg att sammanfatta och dra slutsatser av sitt arbete. Programmet avrundas i november med *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*. Mötet blir en kraftsamling och ett strategiskt avstamp för det framtida arbetet med barn och unga.

Kyrkostyrelsen har i juni 2012 beslutat om en flerårig fokuserad process för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. I kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 framgår det att kyrkostyrelsen inom ramen för denna satsning kommer att samspela med stift och församlingar i att utveckla samsyn och en gemensam vision avseende kyrkans undervisnings- och missionsuppdrag.

Riktlinjerna om före och efter konfirmationen

Även *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* vill sätta in konfirmationen i ett sammanhang i relation till församlingens totala undervisningsansvar. I förordet står:

Svenska kyrkans församlingar behöver utveckla en genomtänkt plan för hur församlingen tar sitt ansvar att undervisa om och följa upp dopet både före och efter konfirmationen. En sådan plan för lärande och undervisning utgör en integrerad del av församlingsinstruktionen.

Riktlinjernas bestämmelser

Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete anger att inbjudan till konfirmation ska nå ut till alla kyrkotillhöriga och antecknade som ska fylla 15 år under nästkommande år och att konfirmationsgudstjänsten ska äga rum tidigast det år konfirmanden fyller 15 år eller går i årskurs 8.

Konfirmandarbetet ska pågå minst sex månader, omfatta minst 60 timmar à 60 minuter (varje samling bör omfatta minst 120 minuter) och konfirmanden ska få tillfälle till minst fyra lägerdygn.

Riktlinjerna anger alltså det minsta omfånget för konfirmandtiden, men sätter ingen gräns för det största. Det betyder att det redan i dag är möjligt för den församling som så önskar att erbjuda en längre konfirmandperiod, till exempel ett konfirmationsalternativ som sträcker sig över mer än ett år. På Svenska kyrkans intranät beskrivs ett sådant exempel, Kojbyggarna i Rödöns församling. Här har man sedan 1989 erbjudit ett konfirmationsalternativ som sträcker sig från årskurs sex till åtta. Konfirmationen, riten, sker precis som riktlinjerna förskriver tidigast när ungdomarna går i årskurs åtta. I Rödön använder man begreppet förkonfirmander. I Danmark används termen minikonfirmander för ungefär detsamma.

En motion till kyrkomötet 2007 handlade om konfirmation från 12 års ålder. Motionerna skiljer sig åt genom att årets motion inte föreslår någon ändrad konfirmandålder, utan bara talar om konfirmandtidens längd.

Alternativen

Många församlingar erbjuder flera alternativa former för konfirmationen. Det kan exempelvis vara sommarläger, hockeykonfirmander, veckogrupper, drama-konfirmander, äventyrskonfirmander eller konfirmation på finska. Den församling som vill erbjuda en konfirmationstid som börjar i till exempel sexan, men som konfirmeras i åttan, kan göra det.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:1.

Utskottet delar motionärens oro för att kyrkan ska tappa kontakten med vissa åldersgrupper av barn och unga om man inte förmår erbjuda attraktiv verksamhet. Flerårskonfirmation är dock knappast en lösning som passar alla. Svenska

kyrkans unga påpekar i sin skrivelse från *De Ungas Kyrkomöte* att det kan vara ett hinder både för deltagare och unga ledare att binda sig för ett engagemang under en så lång tid. Samtidigt kan flerårskonfirmation passa andra förträffligt.

Utskottet menar att det finns ett stort värde i att Svenska kyrkans församlingar kan erbjuda många olika konfirmationsalternativ. Enligt riktlinjerna för konfirmandarbetet finns det inget hinder att ha konfirmationsalternativ som löper över flera år. Kravet är att konfirmationsgudstjänsten tidigast förläggs till det år den unge fyller 15 år eller går i åttonde klass. Flerårskonfirmation är alltså fullt möjlig redan i dag och därför föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marita Brodin, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:12

Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:60 om romerna, en del av Sverige och Svenska kyrkan. I motionen föreslås att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att på lämpligt sätt tydliggöra och sprida kunskap om romernas situation. Utskottet finner att det arbete som kyrkostyrelsen redan har påbörjat tillgodoser de förslag som finns i motionen och föreslår därför att den avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:60.

Motionens förslag

Motion 2012:60 av Marianne Kronbäck, Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt tydliggöra och sprida kunskap om romernas situation.

Bakgrund

Romerna är sedan december 1999 erkända som nationell minoritet i Sverige i enlighet med Europarådets konventioner rörande nationella minoriteter. Det innebär bland annat att romani chib har särskild ställning som ett nationellt minoritetsspråk. Det innebär också att det allmänna har ett särskilt ansvar för att främja romernas språk och kultur. Kunskapen om de nationella minoriteterna är fortfarande begränsad, trots att dessa grupper har lagstadgade rättigheter som ska säkerställa gruppernas rätt till det egna språket och den egna kulturen. Många romer är marginaliserade i samhället och deras lagstadgade rättigheter respekteras inte fullt ut. En del av dem upplever negativt bemötande och diskriminering.

I Kyrkolivsutskottets betänkande *Romerna och Svenska kyrkan* (KI 2007:3) med anledning av en motion med likalydande rubrik, finns en redovisning av den nationella nivåns arbete i fråga om romer fram till år 2007. Främst kan nämnas det arbete som ledde fram till gudstjänsten med romerna vid Svenska kyrkans riksmöte år 2000 och dess senare uppföljning.

I uppföljningsrapporten från december 2005 redovisades även församlingars arbete med romer. I rapporten föreslogs insatser inom tre områden: kompetensutveckling, arbete mot diskriminering av romer och gudstjänst på romani chib. Kyrkolivsutskottet uttalade i sina överväganden att utskottet förutsatte att kyrkostyrelsen skulle fortsätta att inspirera stift och församlingar att arbeta med och för romer liksom att utveckla arbetet enligt förslagen i rapporten. Utskottet föreslog dock att förslagen i motionen skulle avslås och motiverade det med att ett mång-

sidigt arbete redan pågick inom Svenska kyrkan. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I oktober 2010 gjorde kyrkomötet ett uttalande med anledning av romernas situation. Där sägs bland annat att Svenska kyrkan på alla nivåer har, oavsett romers trostillhörighet, ett ansvar för att medverka till att romers människovärde upprätthålls och att deras rättigheter tillgodoses. Församlingarna uppmanades att stärka sitt engagemang och att vidareutveckla romers deltagande i gudstjänster och församlingsliv.

Kyrkostyrelsen beslutade den 14 juni 2012 att genomföra en satsning under åren 2013–2015 för att stödja det flerspråkiga arbetet i stift och församlingar. Kyrkokansliet fick i uppdrag att utarbeta en åtgärdsplan för det flerspråkiga arbetet i Svenska kyrkan. I detta bör ingå bland annat att erbjuda stiftens insatser och mötesplatser som främjar arbetet på andra språk och utvecklar kunskapen om nationella minoriteter. Vidare bör det genomföras insatser som synliggör det flerspråkiga arbetet och som ökar språkliga minoriteters delaktighet och inflytande i Svenska kyrkan. Kansliet bör också kartlägga och precisera behovet av insatser för att öka inkluderingen av romer.

Arbetet med att, i fördjupad dialog med stiftens, kartlägga och precisera behovet av insatser till stöd för stiftens och församlingarnas arbete med romska frågor har påbörjats i augusti 2012. I kartläggningen ingår att föra dialog med romska företrädare om det fortsatta arbetet. Kartläggningen bedöms vara slutförd i januari 2013. De insatser som planeras under 2013–2015 inom ramen för den av kyrkostyrelsen beslutade satsningen bedöms innefatta även kunskapshöjande insatser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:60.

Utskottet delar motionärens uppfattning att romer är en marginaliserad och diskriminerad grupp i det svenska samhället. Utskottet menar dock att det redan görs en hel del med och för romer inom Svenska kyrkan, både i församlingar och på den nationella nivån. Den satsning som kyrkostyrelsen har initierat inom det flerspråkiga arbetet där inkluderingen av romer särskilt tas upp, är viktig och glädjande. Utskottet ser med stort intresse fram emot resultatet av den påbörjade kartläggningen, som gäller behovet av insatser till stöd för stiftens och församlingarnas arbete med romska frågor. Kartläggningen ska vara slutförd om några månader.

Kyrkostyrelsens åtgärdsplan tillgodoser enligt utskottets bedömning även de förslag som finns i motionen. Därför föreslås att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders

Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

KI 2012:12

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Budgetutskottets betänkanden
B 2012:1–2

Budgetutskottets betänkanden

B 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015

B 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2012:1

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas skrivelsen KsSkr 2012:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015*. Här behandlas också motionerna 2012:30 *Fond för systerkyrkor* och 2012:59 *Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar*.

En reservation och en särskild mening föreligger.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2014 till 2 759 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 806 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.
8. Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.
9. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:30, punkt 1.
10. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:30, punkt 2.
11. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:59, punkt 1.
12. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:59, punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2014 till 2 659 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 706 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.
8. Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

Motionernas förslag

Motion 2012:30 av Leif Nordlander m.fl., Fond för systerkyrkor

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta ett konto för ändamålsbestämda medel varur våra systerkyrkor som har en svår ekonomisk situation kan söka bidrag för präst-, diakon- och evangelistlöner samt att medel från detta konto även kan ges som stipendium för universitets- och högskoleutbildning av systerkyrkornas medlemmar i Sverige.
2. Kyrkomötet beslutar vidare att medel tillförs kontot genom att en av kyrkostyrelsen beslutad andel av upplupna överskott i bokslut avsätts för ändamålet varje år där överskott redovisas. Riktlinje kan vara det bibliska tiondegivandet.

Motion 2012:59 av Carin Åblad Lundström, Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar

1. Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 avsnitt 2.4 Stöd till stift och församlingar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt arbete även bidra med evaluering, aktionsforskning, religionsbeteendevetenskaplig empirisk forskning på individnivå och teologisk forskning.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:1 avsnitt 2.10 Forskning att uppdra till kyrkostyrelsen att utöver vad som anges även arbeta med religionsbeteendevetenskap.

Yttrande från andra utskott

Samtliga utskott har inbjudits att yttra sig över skrivelsen. Därtill har Kyrkolivsutskottet ombetts yttra sig över motion 2012:59.

Yttrande har inkommit från Kyrkolivsutskottet (Kl 2012:1y, *bilaga 1*) och Ekumenikutskottet (Eu 2012:1y, *bilaga 2*).

Enligt kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta och fastställa en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin för en period av tre år. Kyrkostyrelsen lämnar förslag till *inriktning på verksamheten, kostnadsram 2013, planeringsram 2014 och planeringsram 2015*.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets fastigheter och lokaler. Mot bakgrund av detta lämnar kyrkostyrelsen *förslag till ram för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler för åren 2013–2017 och förslag till ram för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem för åren 2013–2017*.

Kyrkostyrelsen lämnar också *förslag om en ekonomisk ram under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission i alla åldrar* vilket finansieras av överskott i eget kapital 2010.

Slutligen lämnar kyrkostyrelsen *förslag om bidrag till nomineringsgrupperna för tryckning av valsedlar och transport av valsedlar till valkretsarna*.

De båda motionerna berör verksamhetsinriktningen för *internationell mission och diakoni, stöd till stift och församlingar samt forskning*. Budgetutskottet har behandlat dem i anslutning till sin bedömning av kyrkostyrelsens förslag gällande dessa verksamheter.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Av kyrkoordningen och instruktioner för kyrkostyrelse och nämnder framgår den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen har i sitt förslag till verksamhetsinriktning utgått från dessa. Därtill redovisar kyrkostyrelsen ett antal konkreta åtgärder som ska vidtas under perioden 2013–2015.

Budgetutskottet ser med tillfredsställelse på kyrkostyrelsens initiativ att till 2016 ha utrett det generella utjämnningssystemet. Ett väl fungerande system är en viktig faktor för att skapa ekonomiska förutsättningar för verksamhet över hela landet i en tid när dessa, bland annat som en konsekvens av demografiska förändringar, är alltmer olikartade för församlingar i olika delar av landet. Utskottet noterar också att stiftsbidraget brutto beräknas ligga kvar på oförändrad nivå.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att kyrkostyrelsen ytterligare höjt ambitionen om en ökad omfattning i utbetalningen av den kyrkoantikvariska ersättningen. Utskottet utgår från att dessa planer kommer att förverkligas. Kyrkostyrelsens ambition att det redan från och med 2014 ska vara möjligt med en lägre omfattning av egeninsatser är god. Utskottet anser det viktigt att kyrkostyrelsen också verkar för att länsstyrelserna behandlar församlingarna lika över hela landet. Utskottet ser också positivt på initiativet att till 2016 ha utrett kyrkans långsiktiga ansvarstagande för kyrkobyggnader.

I likhet med Ekumenikutskottet är Budgetutskottet positivt till att kyrkostyrelsen berett frågan om vilka principer som bör vara styrande för i vilken omfattning nationell finansiering anslås till den internationella verksamheten. Det gäller också den faktiska nivå som kyrkostyrelsen planerar uppnå 2015.

Avslutningsvis noterar Budgetutskottet kyrkostyrelsens fortsatta ambition att utveckla den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning, inklusive beslutsunderlag till kyrkomötet. Utskottet har tidigare konstaterat att det med åren blivit lättare att följa de ekonomiska resonemangen och att sambandet mellan verksamhet och ekonomi blivit tydligare. Utskottet ser nu fram mot att kyrkostyrelsen fortsätter utveckla strukturen för redovisning av verksamheten, dess inriktning och kostnader. Det är till exempel nödvändigt att särskilja det som idag redovisas samlat under rubriken styrning och administration och att förtydliga kostnaderna för förtroendemannaorganisationen. Ett annat område att utveckla är att i skrivelsen tydligare beskriva konsekvenserna av kyrkostyrelsens bedömningar och ställningstaganden.

Kostnadsram 2013

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Förslaget är 305 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2013 som kyrkomötet beslutade om 2011. Skillnaden beror på ett fortsatt riktat församlingsbidrag 2013, en högre ambition i förbrukningen av kyrkoantikvarisk ersättning, en ökad omfattning av det internationella arbetet, ökat stöd till stift och församlingar samt ökade utbetalningar inom ramen för utjämnningssystemet, däribland stiftsbidraget.

Budgetutskottet är mycket positivt inställt till den samverkan som nu pågår inom Svenska kyrkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhets-effektivisering. Det är utskottets uppfattning att tidigare beslut om riktat församlingsbidrag för 2011 och 2012 varit en viktig faktor för att få till stånd denna samverkan. Behovet av omställning och effektivisering är fortfarande stort och därför välkomnar utskottet att kyrkostyrelsen i sitt förslag till kostnadsram för 2013 avsatt ytterligare 100 miljoner kronor i riktat församlingsbidrag.

Det är ännu för tidigt att utvärdera effekterna av det riktade församlingsbidraget, men till nästa års beslut om ekonomiska ramar förväntar sig Budgetutskottet att kyrkostyrelsen redovisar ett tydligt underlag om hur de ser på en eventuell förlängning eller förändring av det riktade församlingsbidraget och hur den nationella nivån kan svara upp mot den efterfrågan som skapas. I väntan på ett sådant underlag föreslår Budgetutskottet att 100 miljoner kronor avsätts även i planeringsramarna för 2014 och 2015.

Planeringsram 2014

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2014 till 2 759 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer inte med kyrkostyrelsens. Skillnaden är att Budgetutskottets förslag rymmer 100 miljoner kronor för ett eventuellt riktat församlingsbidrag.

Förslaget är 160 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2014 som kyrkomötet beslutade om 2011. Förutom det riktade församlingsbidraget och ökade kostnader för de direkta valen är orsakerna desamma som för 2013.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 806 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer inte med kyrkostyrelsens. Skillnaden är att Budgetutskottets förslag rymmer 100 miljoner kronor för ett eventuellt riktat församlingsbidrag.

Förslaget är 47 miljoner kronor högre än utskottets förslag till planeringsram 2014, vilket i huvudsak är en konsekvens av ökade kostnader inom ramen för utjämningsystemet.

Ram för fastighetskostnader Svenska kyrkan i utlandet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens. Kostnaden går utöver förslagen till kostnads- och planeringsramar 2013–2015.

Förslaget är 10 miljoner kronor högre än den ram som förra året beslutades för perioden 2012 till 2016. Ökningen är en följd av att planerade medel för 2011 inte utnyttjats fullt ut utan kommer att utnyttjas även under 2012 och framåt.

Ram för fastighetskostnader STI

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens. Kostnaden går utöver förslagen till kostnads- och planeringsramar 2013–2015.

Förslaget överensstämmer med storleken på den ram som förra årets beslutades för perioden 2012 till 2016.

Ram för satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens. Kostnaden går utöver förslagen till kostnads- och planeringsramar 2013–2015.

Mot bakgrund av kyrkostyrelsens avsikt från förra årets skrivelse, att inför 2012 års kyrkomöte ta fram förslag till strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar, har kyrkostyrelsen beslutat att initiera en gemensam process för kyrkans alla nivåer. Inom ramen för satsningen ska kyrkostyrelsen i samspel med stift och församlingar utveckla en vision för kyrkans undervisnings- och missionsuppdrag, stärka Svenska kyrkans utbildningar och församlingarnas resurser för fortbildning samt arbeta för att stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällaktörer. För detta ändamål föreslås en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018.

Bidrag till tryckning och transport av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Enligt 38 kap. 33 § i kyrkoordningen ska en nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats. Kyrkomötet får fatta beslut om att bidrag ska utgå efter viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företrätt i kyrkomötet.

Motion 2012:30 Fond för systerkyrkor

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:30.

Intentionen i motionen, att ekonomiskt stödja systerkyrkor i en svår situation, är densamma som i motion 2011:61, som Budgetutskottet behandlade förra året. Då gav utskottet uttryck för sin sympati för motionärernas intention men motsatte sig en ordning som skulle innebära att göra systerkyrkor beroende av den nationella nivåns årliga ekonomiska resultat. Utskottet menade vidare att verksamheten ska hanteras inom ramen för ordinarie budgetering och planering. Utskottet avslutade med att konstatera att vilken typ av insatser som bäst bidrar till att uppfylla mål för verksamheten är det kyrkostyrelsens och nämndernas ansvar att avgöra.

Utskottet kvarstår vid sin uppfattning från förra året och noterar att direkt ekonomiskt stöd och stöd för att t.ex. genomföra teologiska utbildningar och fortbildningssatsningar för ledare och medarbetare i kyrkan redan är en del av den ordinarie verksamheten i det internationella arbetet. Det direkta budgetstödet till kyrkor uppgår årligen till drygt 4 miljoner kronor och stödet för utbildning/fortbildning till drygt 19 miljoner kronor. Därutöver anslås cirka 170 miljoner till särskilda insatser som kyrkorna arbetar med kring utveckling, bistånd, diakoni, hälsovård, utbildning, mänskliga rättigheter etc.

Motion 2012:59 Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:59.

Av avsnitt 2.4 i kyrkostyrelsens skrivelse framgår att den nationella nivån ska bidra med forskning inom ramen för den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Det konkreta innehållet ska utarbetas och genomföras i samarbete mellan den nationella nivån, stiftens och församlingarna. Som en konsekvens av det har kyrkostyrelsen inte tagit ställning till exakt vilken typ av forskning som ska bedrivas inom ramen för satsningen, annat än att den religionsdidaktiska forskningen är en del (se avsnitt 2.10).

Av avsnitt 2.10 i kyrkostyrelsens skrivelse framgår att forskningen i huvudsak kommer att inriktas på tre områden: Kyrkans identiteter, Religionsmöte och Religionsdidaktik. Kyrkostyrelsen har alltså inte uttryckligen uteslutit annan forskning. Motionären föreslår att forskningens huvudsakliga inriktning kompletteras med ett fjärde område, Religionsbeteendevetenskap.

I likhet med Kyrkolivsutskottet är Budgetutskottet inte främmande för att forskningen på nationell nivå kan omfatta sådan forskning som motionären föreslår. Budgetutskottet menar dock att kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning för forskningen och det planerade tillvägagångssättet i den gemensamma satsningen ger utrymme för detta. Mot denna bakgrund menar Budgetutskottet att det inte finns behov av att lämna uppdrag till kyrkostyrelsen i dessa frågor.

Uppsala den 27 september 2012

På Budgetutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Niclas Renck, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Jösta Claeson, Britt Sandström, Leif Nilsson, Monica Lago, Peter Egardt, Thomas Jönsson, Key Lundegård, Carl-Eric Gabrielsson, Erika Hedblom, Gustaf Bengtsson, Marie Wojidkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Solveig Hallin, Leif Rönnqvist, Ann-Kristin Forsman, Per-Henrik Bodin, Niklas Larsson, Erik Sjöstrand, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Elisabeth Svensson.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för kyrkostyrelsens förslag till planeringsramar för 2014 och 2015. Vi vill understryka vikten av de samverkansprojekt som pågår i stiftet med anledning av det riktade församlingsbidraget. Men vi motsätter oss beslut om utvidgade planeringsramar för 2014 och 2015 på sammantaget 200 miljoner kronor, utan beslutsunderlag.

Jösta Claeson (S), Britt Sandström (S), Leif Nilsson (S), Monica Lago (S), Peter Egardt (S), Gustaf Bengtsson (POSK), Marie Wojidkow (POSK)

Särskild mening

Vi ansluter oss till reservationen från Jösta Claeson m.fl.

Birger Wernersson (S), Solveig Hallin (S), Leif Rönnqvist (S), Erik Sjöstrand (POSK), Lars T Gåreberg (POSK), Leif Nordlander (FK), Elisabeth Svensson (FK)

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2012:1y

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2013–2015**

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2012:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015* samt över motion 2012:59.

Utskottet vill uttrycka sin tillfredsställelse över att skrivelsen innehåller en strategisk satsning inom undervisningsområdet. Utskottet har i flera år behandlat olika undervisningsfrågor och noterar därför med särskild glädje att det finns förslag till en strategi för Svenska kyrkans undervisning och mission i alla åldrar. Inte minst konfirmandarbetet är ett angeläget verksamhetsområde och utskottet önskar att det strategiska arbetet med denna målgrupp ska stärkas genom den gemensamma strategin. Utskottet vill också påminna om det beslut som togs i förra årets kyrkomöte om att särskilt fokusera barn upp till 18 år i den planerade undervisningssatsningen, eftersom barn och unga är nyckelgrupper i Svenska kyrkan.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen kommer att samspela med stift och församling i detta strategiska uppdrag vilket utskottet tycker är viktigt.

Det finns stora möjligheter att inom ramen för strategin formulera gemensamma utgångspunkter om Svenska kyrkan som en lärande kyrka. I detta sammanhang och med anledning av beslutet om Svenska kyrkans utbildningar i framtiden bör man ta tillvara möjligheten att stärka religionspedagogiken i Svenska kyrkan och även uppmuntra högre teologisk forskning.

Utskottet menar att det är intressant att lära av de erfarenheter som finns i möten med människor på andra arenor i samhället än de som betraktas som Svenska kyrkans traditionella mötesplatser. Av den anledningen är religionsbeteendevetenskap ett viktigt kunskapsområde som motion 2012:59 *Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar* lyfter fram. Utskottet är inte främmande för att kyrkostyrelsen även bevakar frågor inom religionsbeteendevetenskap eller att andra områden läggs till inom ramen för den strategiska satsningen.

Utskottet konstaterar som helhet att kyrkostyrelsen gjort en ansvarsfull planering vad gäller verksamhet och ekonomi de närmaste tre åren.

Uppsala den 26 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Elisabeth Rydström, Anders

Åkerlund, Roland Johansson, Monica Karlsson, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

B 2012:1
Bilaga 1

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Nielsén, Christer Björk, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl och Maja Bengtsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2012:1y

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2013–2015**

Till Budgetutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över skrivelse 2012:1.

Utskottet uttrycker tillfredsställelse över skrivelsens fastställande av principer för nationell finansiering av den internationella verksamheten, 2:3 Internationell mission och diakoni, samt det faktiska finansiella resultatet av detta.

Utskottet uttrycker tillfredsställelse över skrivelsens formuleringar om verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet, 2:5 Arbete bland svenskar i andra länder, och emotser resultatet av det specifika kyrkomötesuppdrag som ska beredas 2013–2015 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KmSkr 2011:20).

Uppsala den 26 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2012:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorerna föreslår att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Budgetutskottet tillstyrker förslagen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.
2. Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2011.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Yttranden från andra utskott

Budgetutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av om respektive sakutskott har synpunkter på kyrkostyrelsens återkoppling gällande de tidigare kyrkomötesärenden som kyrkostyrelsen anser slutbehandlade och som härstammar från utskottet (bilaga 2 i skrivelsen).

Yttranden har inkommit från Gudstjänstutskottet (G 2012:1y, *bilaga 1*) och Ekumenikutskottet (Eu 2012:2y, *bilaga 2*).

Bakgrund

Kyrkostyrelsen skrivelse består av den tryckta *Årsredovisning 2011 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagorna 1. *Resultatrapport 2011*, 2. *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden 2012* och 3. *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden*.

Årsredovisningen

I *förvaltningsberättelsen* lyfter kyrkostyrelsen fram en rad konkreta exempel på genomförd verksamhet, och pekar särskilt på att styrelsen konstaterat ett behov av att i sina prioriteringar bland den nationella nivåns olika uppgifter överväga hur samarbetet med och stödet till stiftens ska utformas. Under 2011 har överläggningar och samråd med stiftsstyrelserna genomförts med syfte att diskutera utmaningar som Svenska kyrkan står inför, och på så sätt lägga en grund för arbetet med strategiska frågor och verksamhetsplanering.

Årets resultat är -201 miljoner kronor, främst till följd av negativt resultat i kapitalförvaltningen. Det innebär att eget kapital vid utgången av 2011 minskat till 5 064 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner under den övre gräns för målnivån där kyrkostyrelsen har att till kyrkomötet kommentera det överskjutande beloppet.

Liksom förra året har årsredovisningen utökats med en *hållbarhetsredovisning*, ”Grönt bokslut”. Det fokuserar på hur den nationella nivån arbetar för att minimera den egna verksamhetens potentiellt negativa inverkan på en hållbar utveckling.

Bilagorna

I *bilaga 1* redovisar kyrkostyrelsen ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till den nationella nivåns uppgifter samt den av kyrkomötet 2010 beslutade verksamhetsinriktningen och kostnadsramen.

Verksamheten har i huvudsak genomförts enligt plan, men några avvikelser kan konstateras. Vakanser på chefspositioner vid kyrkokansliet har fått konsekvenser för den samlade lednings- och företrädarkapaciteten, vilket i kombination med vakanser på andra befattningar också inneburit att delar av det löpande utvecklingsarbetet prioriterats ned eller försenats.

Kostnadsramen för 2011 var 2 629 miljoner kronor. Utfallet, 2 444 miljoner kronor, är 185 miljoner (sju procent) lägre. Avvikelsen förklaras av lägre utbetalning av stiftsbidrag till följd av högre utdelning från prästlönstillgångarna, lägre kostnader för bidrag inom ramen för den internationella verksamheten, lägre utnyttjande av kyrkoantikvarisk ersättning, lägre personalkostnader samt bibehållna förfogandemedel och omkostnadsreserver.

Av *bilaga 2* framgår att 26 skrivelser från tidigare kyrkomöten har slutbehandlats under året, medan 19 återstår. Bilagan innehåller även fyra underbilagor med olika redogörelser för kyrkomötets kännedom.

Bilaga 3 är en redovisning från Nämnden för utbildning, forskning och kultur om Svenska kyrkans utbildningar i framtiden. Kyrkostyrelsen har under våren 2012 fått presentationen av nämndens beslut om studiegång och organisation för de kyrkliga utbildningarna till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. I samband med det har styrelsen uttalat som sin mening att information om utbildningsfrågorna borde lämnas till kyrkomötet, vilket görs i denna bilaga.

Revisorerna

I *revisionsberättelsen* uttalar revisorerna att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen, samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011.

Budgetutskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag. Utskottet har inget att invända mot de redovisade skälen till att kostnaderna är lägre än den ram som kyrkomötet beslutade om 2010.

Budgetutskottet menar att årsredovisningen ger en tydlig bild av verksamhetens resultat och ställning samtidigt som den visar på verksamhetens komplexitet och rikedom. Utskottet ser särskilt positivt på att kyrkostyrelsen har fortsatt sitt arbete med att, genom bilaga 1, utveckla redovisningen av hur verksamhets- och ekonomiutfall relaterar till tidigare års kyrkomötesbeslut. Utskottet ser fram mot en fortsatt utveckling av det arbetet.

Som en del av beredningen har Budgetutskottet haft överläggningar med de nyttillträdde revisorerna. Utskottet ser med tillfredsställelse på revisorernas arbete och noterar särskilt att de ser över hur kyrkostyrelsen följer upp delegationsbeslut, redovisning av stiftelser och Sidabidrag samt hur mål uppfylls. Revisorerna har också diskuterat behovet av att kyrkostyrelsen blir tydligare i sin styrning av nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån. Nu föreslår visserligen kyrkostyrelsen i KsSkr 2012:3 att dessa ska avskaffas, men frågan är ännu relevant och behovet av tydlig styrning föreligger även gentemot de råd som kyrkostyrelsen tillsätter.

Enligt kyrkostyrelsen har vakanser på chefspositioner i kyrkokansliet medfört att det löpande utvecklingsarbetet försenats. Utskottet noterar att dessa vakanser kvarstått även 2012 och utgår från att kyrkostyrelsen analyserar orsaken till att rekryteringsprocesserna dragit ut på tiden samt vidtar åtgärder för att undvika liknande situationer i framtiden.

Till kommande årsredovisningar efterlyser utskottet information om hur kyrkostyrelsen arbetar med riskhantering i verksamheten. Den riskhantering som nu redovisas rör endast finansförvaltningen och det är enligt utskottets mening inte tillräckligt.

Slutligen noterar Budgetutskottet att inget av de övriga utskotten haft några invändningar mot återkopplingen gällande de tidigare kyrkomötesärenden som kyrkostyrelsen anser slutbehandlade. Däremot poängterar Gudstjänstutskottet att kyrkomötets skrivelse 2009:5 *Öppet nattvardsbord för de odöpta* visserligen är slutbehandlad, men att frågan lever och behöver vara föremål för samtal och behandling i framför allt de lokala sammanhangen. Ekumenikutskottet för sin del emotser, med anledning av kyrkomötets skrivelse 2011:20 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet*, resultatet av kyrkostyrelsens behandling vad gäller rättssäkra direkta val till en utlandskrets i kyrkomötet.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2011.

Budgetutskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Uppsala den 27 september 2012

På Budgetutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Hans Josefsson, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Jösta Claeson, Britt Sandström, Leif Nilsson, Monica Lago, Peter Egardt, Thomas Jönsson, Key Lundegård, Carl-Eric Gabrielsson, Erika Hedblom, Gustaf Bengtsson, Marie Wojidkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Solveig Hallin, Leif Rönqvist, Ann-Kristin Forsman, Per-Henrik Bodin, Niklas Larsson, Erik Sjöstrand, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Elisabeth Svensson.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2012:1y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
år 2011**

Till Budgetutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över skrivelse 2012:2.

Gudstjänstutskottet har beretts möjlighet att yttra sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2012:2.

Gudstjänstutskottet delar kyrkostyrelsens bedömning avseende den i bilaga 2B redovisade remissammanställningen om nyöversättningar av trosbekännelser, att det inte finns underlag för att sätta igång ett sådant arbete. Kyrkostyrelsen har med remissen gjort det som är möjligt enligt vår ordning för beslutsfattande. Beslutet att inte lägga fram något förslag för kyrkomötet är en naturlig följd av resultatet av remissammanställningen.

Utskottet bejaktar kyrkostyrelsens meddelande i bilaga 2, att uppdraget att låta översätta psalmboken och kyrkohandboken till samiska inte fortsättningsvis kommer att redovisas i bilagan *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden*. Det viktiga är att arbetet fortsätter och utskottet ser fram emot att resultatet meddelas i kyrkomötet allteftersom nya översättningar är klara.

När det gäller kyrkomötets skrivelse 2009:5 med G 2009:5 *Öppet nattvardsbord för de odöpta* konstaterar utskottet att ansvaret i hög grad läggs på biskoparna. Biskopsbrevet *Leva i dopet. Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar* har fått bli tecknet på att skrivelsen är slutbehandlad. Gudstjänstutskottet uttalar sin glädje över biskopsbrevet och särskilt att det så tydligt sägs att det inte får förekomma att den som i mässan vill ta emot nattvardsgåvorna först tillfrågas om han eller hon är döpt. Sambandet mellan dop och nattvard behöver hela tiden hållas levande. Det är tydligt reglerat i kyrkoordningen och kräver samtidigt pastoralt ansvarstagande och vishet. I gudstjänsten inbjuds alla att delta. I konfirmandverksamheten är det särskilt viktigt med en pastoral varsamhet. Gudstjänstutskottet motsätter sig inte bedömningen att skrivelsen är slutbehandlad, men poängterar att detta är en fråga som lever och fortsättningsvis behöver vara föremål för samtal och behandling i framför allt de lokala sammanhangen.

Uppsala den 26 september 2012

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Timmy Leijen, Sofija Pedersen Videke, Johan Åkesson, Nanna Tranströmer, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Johan Blix, Anna-Karin Stråle Börjesson, Sture Köhler, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskoparna Ragnar Persenius och Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2012:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2011**

Till Budgetutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över skrivelse 2012:2

Yttrande avseende skrivelsens redovisning av Eu 2006:7: Ekumenikutskottet uttrycker tillfredsställelse över att översynen av ekumeniken i kyrkoordningen nu har utmynnat i ett omfattande förslag genom KsSkr 2012:3.

Yttrande avseende skrivelsens redovisning av Eu 2011:1 Ekumenikutskottet uttrycker tillfredsställelse över att arbetet med KmSkr 2011:20 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* fortskrider samt att de svårigheter vilka Ekumenikutskottet tidigare omnämnt bearbetas. Ekumenikutskottet emotser resultatet av slutbehandling av skrivelsens del gällande rättsäkra direkta val.

Uppsala den 26 september 2012

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lina Larhult, Göran Karlsson, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Lundström, Susanne Elmgren Lindberg, Lennart Petersson, Marja-Liisa Jernberg, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Anders Nihlgård, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkorättsutskottets betänkanden
Kr 2012:1–3

Kyrkorättsutskottets betänkanden

Kr 2012:1 Ny ersättningsstadga

Kr 2012:2 Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat

Kr 2012:3 Svenska kyrkan och Barnkonventionen

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2012:1

Ny ersättningsstadga

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas förslag till ny ersättningsstadga, PSkr 2012:1. De huvudsakliga nyheterna är att ersättning kan utgå för förlorad arbetsförtjänst för kyrkomötets ledamöter samt att det införs en rätt till ersättning för barntillsyn under kyrkomötet. Vidare föreslås att kyrkomötet beslutar inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

I motion 2012:40 föreslås att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter också i fortsättningen ska utgå med samma belopp som hittills.

Budgetutskottet har yttrat sig över skrivelsen och motionen. Yttrandet bifogas som bilaga.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker kyrkomötets presidiums förslag.

Kyrkorättsutskottet avstyrker motion 2012:24

Till betänkandet finns fyra reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga.
2. Kyrkomötet beslutar att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:40.

Skrivelsens förslag

Kyrkomötets presidiums skrivelse 2012:1 Ny ersättningsstadga

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga.
2. Kyrkomötet beslutar att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

Motionens förslag

Motion 2012:40 av Staffan Holmgren och Jan G Nilsson, I anledning av förslaget till Ny ersättningsstadga

Kyrkomötet beslutar att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter även fortsättningsvis ska utgå med belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp.

Yttrande från andra utskott

Budgetutskottet har yttrat sig över skrivelsen och motionen i B 2012:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Kyrkomötet beslöt 2010, med anledning av en motion om modernisering av ersättningsstadgan (Mot 2010:45, Kr 2010:5), att uppdra till kyrkomötets presidium att i samråd med gruppledarna i nomineringsgrupperna till ett kommande kyrkomöte under mandatperioden arbeta fram förslag till helhetslösning av arvodesfrågan och formerna för på vilket sätt beslut om fastställande av arvode ska ske.

Kyrkorättsutskottet betonade i sitt betänkande *Modernisering av ersättningsstadgan* Kr 2010:5 vikten av att finna en modell med ett ersättningssystem som inte för någon innebär en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag på nationell nivå i Svenska kyrkan. Utskottet noterade vidare att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar vilket lett till att frågan väckts för sent. Utskottet ansåg därför att kyrkomötets presidium bör överväga om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften.

Sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Sammanträdesarvode utgår enligt nu gällande ersättningsstadga för protokollfört sammanträde oavsett sammanträdes längd. Endast ett arvode per dygn kan utgå. Arvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande.

Till kyrkomötets ledamöter utgår sammanträdesarvode under kyrkomötets sammanträdesdagar vid varje session. Arvode utgår inte för ett sammanträde i något annat organ under den tid som kyrkomötet är samlat.

Sammanträdesarvodet utgår med ett belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår inte till kyrkomötets ledamöter. Skälet till detta angav Kyrkorättsutskottet i sitt förslag *Arvode och annan ersättning till förtroendevalda på nationell nivå* Kr 2001:6 var arvodets storlek.

Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp. Ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst utgår till ledamöter i organ utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp. Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

Alternativa modeller för arviden

Kyrkomötets presidium har haft i uppdrag att ta fram ett ersättningssystem som medför att det inte ska innebära en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag som ledamot i kyrkomötet. Alternativa modeller har presenterats vid en samling med företrädare för kyrkomötets nomineringsgrupper 2012.

I samtliga modeller har ingått ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Det fasta sammanträdesarvodet har minskats i olika omfattning.

Samtliga alternativ utgår från att kyrkomötet precis som innevarande år även i fortsättningen kommer att sammanträda sammantaget 7 dagar per år.

I svaren från nomineringsgruppernas företrädare föreslås olika ersättningsmodeller alltifrån nuvarande ordning till en modell där det fasta sammanträdesarvodet utgår med 2 procent av ett basbelopp kombinerat med möjlighet att få ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

De föreslagna modellerna som innefattar ersättning för förlorad arbetsförtjänst innebär en årlig merkostnad för kyrkomötet som beräknas till mellan ca 150 000 kronor och ca 1 330 000 beroende på ersättningsnivåernas storlek.

Kr 2012:1

Presidiets förslag till sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Kyrkomötets presidium förordar att det utöver sammanträdesarvodet även ska vara möjligt att erhålla ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Nivån på ersättningen föreslås följa den som är angiven i 11 § i ersättningsstadgan.

Presidiet anser det befogat med ett högre sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter än det som utgår till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Presidiet föreslår att sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter ska utgå med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp.

Motion 2012:40, I anledning av förslaget till Ny ersättningsstadga

I motionen framhålls att såvitt framgår av presidiets skrivelse till kyrkomötet är inte förslaget motiverat av att nuvarande arvode skulle vara för högt i förhållande till ansvar och arbetsinsatser.

Motionärerna menar att införande av ersättning för förlorad arbetsförtjänst är väl motiverat, men att denna ersättning inte ska påverka arvodets storlek. Man hänvisar till att förstnämnda ersättning täcker uppkommande inkomstförluster medan den andra utgör ersättning för nedlagt arbete och påtaget ansvar. Därför finns ingen anledning att förändra nuvarande sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter. Denna ersättning föreslås därför utgå med oförändrat 4 procent av ett basbelopp.

Ersättning för barntillsyn

Kyrkomötet beslöt vid sitt sammanträde i oktober 2011 att med anledning av motion 2011:22 *Möjlighet till barntillsyn under kyrkomötet* lämna uppdrag, det ena till kyrkostyrelsen och det andra till kyrkomötets presidium, beträffande barntillsyn under kyrkomötet.

Det uppdrag som lämnades till kyrkostyrelsen handlade om att se över möjligheten att anordna barntillsyn under kyrkomötet där kostnaden inte överstiger maxtaxan. Kyrkostyrelsen har konstaterat att det inte går att tillämpa maxtaxans bestämmelser för anordnad barntillsyn under kyrkomötet.

Uppdraget som lämnades till kyrkomötets presidium med anledning av motion 2011:22 punkt 2 var att i arbetet med ett förslag gällande arvoden också beakta frågan om att ersätta förtroendevalda i kyrkomötet med skälig ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör uppdrag i kyrkomötet.

Några bestämmelser om ersättning för barntillsyn under kyrkomötets sessioner finns inte i gällande ersättningsstadga.

Presidiets förslag till ersättning för barntillsyn

Kyrkomötets presidium konstaterar att om kyrkomötet anordnar och tillhandahåller barntillsyn under kyrkomötet måste de faktiska kostnaderna för barnvakten tas upp som en förmån för den förtroendevalde. Eftersom det är kyrkomötet som tillhandahåller en sådan tjänst kan inte den förtroendevalda utöver detta få någon form av skälig ersättning för kostnaderna för barntillsyn.

I kommunallagen (1991:900) regleras att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för barntillsynskostnader.

Kyrkomötets presidium anser att liknande regler ska gälla för kyrkomötets ledamöter och tjänstgörande ersättare. Detta bör framgå av Ersättningsstadgan. Presidiet föreslår i skrivelsen att det införs en bestämmelse i den nya ersättningsstadgan om att ledamöter som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till 12 år.

Det föreslås att kyrkomötets presidium ska få besluta om ersättningen.

Presidiets förslag till ny ersättningsstadga

För att på ett smidigt sätt kunna ta del av samtliga bestämmelser i ersättningsstadgan i ett och samma dokument föreslår presidiet att kyrkomötet antar en ny ersättningsstadga.

Presidiets förslag att inrätta ett särskilt organ för att besluta om arvoden

När Kyrkorättsutskottet under 2010 års kyrkomöte behandlade frågan om modernisering av ersättningsstadgan påtalade utskottet att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar. Utskottet ansåg därför att kyrkomötets presidium bör överväga om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften.

Kyrkomötets presidium anser att det finns anledning att regelbundet se över samtliga arvoden. Presidiet föreslår kyrkomötet att besluta att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

Övrigt

I skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* KsSkr 2012:3 föreslår kyrkostyrelsen att det utöver Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån.

Om detta blir kyrkomötets beslut ska bestämmelsen om övriga nämnder utgå i ny ersättningsstadga.

I konsekvens med tidigare beslut av kyrkomötet föreslår presidiet slutligen att kyrkostyrelsen och kyrkomötet genomgående stavas med liten begynnelsebokstav i kyrkoordningen och att ordet "skall" ersätts med "ska".

I sitt förslag till ny ersättningsstadga har kyrkomötets presidium infört de ovan angivna ändringarna.

Utskottets överväganden

Sammanträdesarvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga.

Sammanträdesarvode och förlorad arbetsförtjänst

Frågan om ersättning för förlorad arbetsförtjänst utöver sammanträdesarvode till ledamöter i kyrkomötet har diskuterats vid ett flertal tillfällen.

Nuvarande ordning, där arvode utgår med fyra procent av ett basbelopp utgör, som framförs i motion 2012:40, ersättning för nedlagt arbete och påtaget ansvar.

Vid en samlad bedömning finner kyrkorättsutskottet att den av kyrkomötets presidium föreslagna ordningen med ett arvodesbelopp som motsvarar tre procent av ett basbelopp samt möjlighet till ersättning för förlorad arbetsförtjänst är skälig. Det innebär en reduktion med en procent av nu gällande arvodesbelopp. Detta belopp är en procent högre än det som utgår till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Nivån på ersättningen för förlorad arbetsförtjänst följer den som hittills angetts i ersättningsstadgan, högst 7 procent av ett prisbasbelopp per sammanträdesdag.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker förslaget om sammanträdesarvode och förlorad arbetsförtjänst.

I anslutning till frågan om arvodets storlek har utskottet diskuterat hur detta och ersättning för förlorad arbetsförtjänst relaterar till pensionssystemen. Arvodena är pensionsgrundande för allmän pension. Däremot finns i ersättningsstadgan ingen bestämmelse om ersättning för förlorad arbetsförtjänst med anledning av den negativa påverkan den mistade löneförmånen kan ha för tjänstepensionen. Denna frågeställning bör, enligt utskottets mening, vara en uppgift för det särskilda organ om arvodenas storlek som föreslås inrättas i detta betänkande.

Ersättning för barntillsyn

Kyrkomötets presidium har haft i uppdrag att också beakta frågan om att ersätta förtroendevalda i kyrkomötet för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör sitt uppdrag i kyrkomötet.

Kyrkorättsutskottet anser att denna fråga är angelägen. Det är viktigt att finna praktiska lösningar som på ett enkelt sätt ger möjlighet till barntillsyn.

Förslaget att kyrkomötets presidium ska få besluta om ersättning, motiverat av att inte tynga ersättningsstadgan med detaljreglering, menar också utskottet vara en god ordning. Däremot anser Kyrkorättsutskottet inte att den modell som redovisas i presidiets skrivelse och som man avser att tillämpa, som lämplig. Det finns för stora olikheter mellan kyrkomötets verksamhet och det regelverk som bygger på kommunallagens bestämmelser. Den tiotimmarsregel som tillämpas inom kommunal verksamhet går till exempel inte att överföra från kommunallagen eftersom kyrkomötets sammanträden ofta varar längre tid.

Det måste, enligt kyrkorättsutskottets mening, finnas en möjlighet att Svenska kyrkan under kyrkomötets sessioner ordnar med barntillsynen med lämplig personal och lämplig lokal. Det är angeläget att ett regelverk arbetas fram utifrån vad som blir bäst för barnen även om det kan innebära merarbete för kyrkomötets kansli.

Man måste vidare finna en modell där ersättningssystemet för barntillsyn är sådant att det inte för någon, inte heller småbarnsföräldrar, innebär en kännbar ekonomisk förlust att åta sig ett uppdrag på nationell nivå inom Svenska kyrkan.

Kyrkorättsutskottet poängterar vikten av att presidiet regelbundet följer upp ordningen för barntillsyn och ersättningen för sådan utifrån olika aspekter alltifrån ledamöters behov av barntillsyn, skatteregler för barntillsyn mm.

Övrigt

För att få en samlad, aktuell översikt över ersättningsreglerna har kyrkomötets presidium skrivit en ny ersättningsstadga.

Kyrkorättsutskottet föreslår att denna antas.

Det innebär, förutom ovan nämnda nya bestämmelser följande:

- I skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* KsSkr 2012:3 föreslår kyrkostyrelsen att det utöver Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd inte

ska finnas några nämnder på den nationella nivån. Om detta blir kyrkomötets beslut ska bestämmelsen om övriga nämnder i 8 § utgå i ny ersättningsstadga och följande paragrafer numreras om.

- I konsekvens med tidigare beslut av kyrkomötet föreslås att kyrkostyrelsen och kyrkomötet genomgående stavas med liten begynnelsebokstav och att ordet ”skall” ersätts med ”ska”.
- I presidiets förslag finns i 1 § en hänvisning till lagen (SFS1962:381) om allmän försäkring. Denna lag är emellertid upphävd och ersatt av Socialförsäkringsbalken (SFS 2010:110) varför Kyrkorättsutskottet föreslår en ändring av hänvisningen i enlighet med detta.

Särskilt organ för att besluta om arvoden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.

Kyrkorättsutskottet påtalade under 2010 års kyrkomöte att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar. Utskottet ansåg därför att det bör övervägas om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften.

Kyrkomötets presidium anser att det finns anledning att regelbundet se över samtliga arvoden och föreslår att kyrkomötet inrättar ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.

Kyrkorättsutskottet finner den föreslagna modellen lämplig. Det är en fördel att ha ett fristående organ som ansvarar för samtliga arvodesfrågor rörande de uppdrag som regleras i ersättningsstadgan. Kyrkorättsutskottet tillstyrker förslaget.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anki Erdmann, Georg Lagerberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Per-Eric Larsson, Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss mot beslutet att sammanträdesarvodet fortsättningsvis ska utgå med belopp som motsvarar 3 procent av basbeloppet till förmån för vårt yrkande att beloppet ska vara oförändrat 4 procent av basbeloppet.

Vårt ställningstagande beträffande arvodets storlek grundar sig på uppfattningen att arvodets storlek idag rätt återspeglar den arbetsinsats som kyrkomötets ledamöter gör.

Införandet av ersättning för det löneavdrag som ledamöter får vid tjänstledighet för uppdraget har inget att göra med arvodets storlek.

Kr 2012:1

Anna-Karin Westerlund (M), Gunnar Bredin (M) och Georg Lagerberg (FiSK)

Reservation 2

Jag reserverar mig mot Kyrkorättsutskottets beslut i betänkandet Kr 2012:2 Ny ersättningsstadga och föreslår i stället att kyrkomötet beslutar att gällande ersättningsstadga på 4 procent av basbeloppet ska gälla fortsättningsvis. Det innebär att ersättning för förlorad arbetsinkomst fortsatt inte utgår utan ingår i ovan nämnda 4 procent.

Genom detta blir arbetsinsatsen jämställd, lättare att hantera administrativt och rättvisare genom att de som inte har möjlighet att få ersättning för förlorad arbetsinkomst kan få en tillräckligt god ersättning för den insats och det förberedelsearbete som krävs för ett fullgott arbete på kyrkomötet. Kyrkomötet har förkortats som en del av den nationella nivån sparbeting. Då framstår det som minst sagt motsägelsefullt att fördyra kyrkomötets kostnader med en miljon kronor genom att införa förlorad arbetsförtjänst.

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Reservation 3

Vi reserverar oss mot att arvodet till ledamöter i kyrkomötet ska vara högre än arvodet till ledamöter i av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen utsedda organ.

Vi reserverar oss till förmån för det av oss lagda förslaget att arvodet ska vara 2 procent av ett basbelopp.

Anders Roos (POSK), Anders Linger (POSK)

Reservation 4

Vi ser positivt på att ersättningsstadgan ändras till en modell där det är möjligt att få ut förlorad arbetsförtjänst, att ta på sig ett politiskt uppdrag ska inte behöva resultera i en kännbar ekonomisk förlust. En modell där man sänker det fasta arvodet samtidigt som man inför förlorad arbetsförtjänst skulle dock innebära en förlust jämfört mot idag för alla som inte kan redovisa en förlorad arbetsförtjänst eller har väldigt låga inkomster. Således höjs ersättningen för de som har en fast inkomst men sänks för de som exempelvis arbetar på en timanställning, som egen företagare, är deltidsarbetande med låg inkomst, är pensionär eller studerar. Även dessa kan förlora inkomst under mötet men kan inte redovisa detta och har heller inte alltid rätt till en SGI. Vi tycker som sagt att det är bra om man kan ersättas för sin förlorade arbetsförtjänst, men vi tycker inte att detta ska bekostas av att ersättningen till de som har lägst inkomster eller otryggast anställningar. Därför reserverar vi oss till förmån för förslaget att ledamoten ska kunna välja mellan att ersättas endera i enlighet med sin förlorade arbetsförtjänst eller med 4 % av ett basbelopp.

Marie-Helena Fjällås (MPSK), Anki Erdmann (ViSK)

Bilaga 1 Ny ersättningsstadga

Kyrkomötet beslutar anta ersättningsstadga.

Nuvarande lydelse

Ersättningsstadga (SvKB 2001:18)

Inledande bestämmelser

- 1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för *Kyrkomötets* ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av *Kyrkomötet* eller *Kyrkostyrelsen*.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i denna stadga avses prisbasbeloppet enligt *lagen (1962:381) om allmän försäkring*.

Sammanträdesarvode

- 2 § Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdeslängd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå.

Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande.

- 3 § Sammanträdesarvode *skall* utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att *delta* i sammanträdet.

Till *Kyrkomötets* ledamöter utgår sammanträdesarvode under *Kyrkomötets* sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till *Kyrkomötets* ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättnings-

Föreslagen lydelse

Ersättningsstadga (SvKB 2012:00)

Inledande bestämmelser

- 1 § I denna ersättningsstadga finns bestämmelser om arvoden för *kyrkomötets* ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av *kyrkomötet* eller *kyrkostyrelsen*.

Arvodet kan utgå som ett sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Med basbelopp i denna stadga avses prisbasbeloppet enligt *Socialförsäkringsbalken (2010:110)*.

Sammanträdesarvode

- 2 § Sammanträdesarvode utgår för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdeslängd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå.

Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande.

- 3 § Sammanträdesarvode *ska* utgå till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse.

Sammanträdesarvode utgår inte till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att *delta* i sammanträdet.

Till *kyrkomötets* ledamöter utgår sammanträdesarvode under *kyrkomötets* sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till *kyrkomötets* ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt denna ersättningsstadga

stadga för ett sammanträde i något annat organ under den tid som *Kyrkomötet* är samlat.

för ett sammanträde i något annat organ under den tid som *kyrkomötet* är samlat.

4 § Sammanträdesarvodet till *Kyrkomötets* ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 4 procent av ett basbelopp.

4 § Sammanträdesarvodet till *kyrkomötets* ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp.

5 § Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av *Kyrkomötet* eller *Kyrkostyrelsen* utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp.

5 § Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av *kyrkomötet* eller *kyrkostyrelsen* utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp.

Fasta arvoden

6 § Till *Kyrkomötets* ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till *Kyrkomötets* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

7 § Till *Kyrkostyrelsens* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.

Till ledamöter i *Kyrkostyrelsens* arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

8 § Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning, forskning och kultur samt *Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet* utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice ordföranden i dessa organ ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (SvKB 2005:9)

9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd

Fasta arvoden

6 § Till *kyrkomötets* ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Till *kyrkomötets* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

7 § Till *kyrkostyrelsens* förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.

Till ledamöter i *kyrkostyrelsens* arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

8 § Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice ordföranden i dessa organ ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (SvKB 2005:9)

9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd

utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

- 10 § Till ordföranden bland *Kyrkomötets* revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till revisorer valda av *Kyrkomötet* ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

- 11 § Till de förtroendevalda som enligt 5 § har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

- 10 § Till ordföranden bland *kyrkomötets* revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till revisorer valda av *kyrkomötet* ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

- 11 § Till de förtroendevalda som enligt 4 och 5 §§ har rätt att erhålla sammanträdesarvode får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp.

Till den förtroendevalde som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får betalas ersättning med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom.

Reseförmåner

12 § De bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet, skall också tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av *Kyrkomötet*, i organ utsedda av *Kyrkomötet* samt i organ utsedda av *Kyrkostyrelsen*. Ledamoten skall anses ha sitt tjänsteställe i bostaden.

Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter *skall* även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Reseförmåner

12 § De bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet, ska också tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av *kyrkomötet*, i organ utsedda av *kyrkomötet* samt i organ utsedda av *kyrkostyrelsen*. Ledamoten ska anses ha sitt tjänsteställe i bostaden.

Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter *ska* även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

Kr 2012:1
Bilaga 1

Ersättning för barntillsyn

13 § *De ledamöter av kyrkomötet som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till tolv år. Kyrkomötets presidium beslutar om ersättningen.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014, varvid kyrkomötets beslut om Ersättningsstadga (SvKB 2001:18) upphör att gälla.

Kyrkomötet Budgetutskottets yttrande 2012:1y

Ny ersättningsstadga

Till Kyrkorättsutskottet

Budgetutskottets yttrande över motion 2012:40. Yttrandet avser även presidiets skrivelse PSkr 2012:1 som motionen hänvisar till.

Utskottet har granskat motionen och skrivelsen mot bakgrund av deras eventuella påverkan på verksamhetsinriktning och kostnadsram för den nationella nivån.

Enligt Budgetutskottets uppfattning medför inget av förslagen någon påverkan på den nationella nivåns verksamhetsinriktning.

Budgetutskottet har inhämtat information om att kyrkostyrelsen i sitt förslag till kostnadsramar för 2013-2015 tagit hänsyn till presidiets förslag. Enligt utskottets mening är det svårt att veta hur förslagen påverkar kyrkomötets kostnader, men med samma beräkningsgrund som presidiet haft bedömer utskottet att ett bifall till motionen skulle medföra en årlig kostnadsökning som är en miljon kronor större än presidiets förslag (vilket i sin tur, enligt presidiet, medför en kostnadsökning om 1,1–1,4 miljoner kronor jämfört med idag).

Utskottet tar inte ställning till vare sig presidiets eller motionärernas förslag, men menar att eventuella kostnadsökningar ska rymmas inom de av kyrkostyrelsen föreslagna kostnads- och planeringsramarna.

Uppsala den 26 september 2012

På Budgetutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Hans Josefsson, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Jösta Claeson, Britt Sandström, Leif Nilsson, Monica Lago, Peter Egardt, Thomas Jönsson, Key Lundegård, Carl-Eric Gabrielsson, Erika Hedblom, Gustaf Bengtsson, Marie Wojdkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Solveig Hallin, Leif Rönqvist, Ann-Kristin Forsman, Per Henrik Bodin, Niklas Larsson, Erik Sjöstrand, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Elisabeth Svensson.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2012:2

Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:29 om Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett "konkordat".

Då utskottet anser att det inte har inträffat något som ändrar den bedömning man tidigare har anfört i frågan föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:29.

Motionens förslag

Motion 2012:29 av Bertil Olsson och Lennart Sacrédeus, Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett "konkordat"

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda överläggning med regeringen om att Lag om Svenska kyrkan ersätts av ett avtal "konkordat" mellan Svenska staten och Svenska kyrkan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionen 2012:29 i Ln 2012:10y, bilaga 1.

Bakgrund

Vid genomförandet av ändrade relationer mellan Svenska kyrkan och staten var lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan en av delarna i den rättsliga regleringen. I den s.k. ERK-utredningens slutbetänkande *Ekonomi och rätt i kyrkan* (SOU 1992:9) presenterades en ramlagstiftningsmodell som en tänkbar lösning inför relationsändringen. Kyrkoberedningen föreslog sedan i sitt slutbetänkande *Staten och trossamfundet* (SOU 1994:42) att frågor om Svenska kyrkans identitet skulle regleras i en särskild lag. I regeringens skrivelse till kyrkomötet *Ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan* (RegSkr 1995:1) föreslogs också införandet av en lag om Svenska kyrkan. Vad gäller den kritik som framförts mot denna lösning, främst från andra trossamfund, menade regeringen att det visserligen knappast kan bortses från att en sådan lag innebär en viss särbehandling av Svenska kyrkan men att en gemensam lag för samtliga trossamfund skulle få en så stark övervikt för Svenska kyrkan att det är lämpligare att reglera Svenska kyrkan i en lag för sig. Vidare hänvisade regeringen till de principiella utgångspunkterna för reformen, där man bl.a. anförde följande.

Ett förslag i stat-kyrkafrågan måste ta hänsyn till såväl den inomkyrkliga opinionen som till de förutsättningar som finns i samhället i övrigt. /.../ Av helt avgörande betydelse är att kunna hitta den rätta balanspunkten mellan Svenska kyrkans särskilda karaktär och ställning i det breda folkdjupet och behovet av att i formell mening förverkliga principen om religionsfrihet.

Vad gäller regeringens förslag om en särskild lag om Svenska kyrkan uttalade andra kyrkolagsutskottet följande i betänkandet *Ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan* (2KL 1995:1):

Enligt utskottets mening är den avgörande frågan vid ställningstagandet till regeringens skrivelse om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan, om det är möjligt att bevara Svenska kyrkans identitet vid en relationsändring. Svenska kyrkans ställningstagande bestäms av hur hon ser på sin egen identitet, av hennes självförståelse. /.../ I sitt ställningstagande till relationen till staten måste Svenska kyrkan, som Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 1995:17, också ta berättigad hänsyn till andra kyrkor och samfund i landet, samhällssituationen i stort och till hur staten definierar sin egen roll i förhållande till vår kyrka och andra kyrkor och samfund. Det är viktigt att Svenska kyrkan inte pressas in i en för henne främmande form. Svenska kyrkans särställning bland kyrkor och samfund har varit mycket omdebatterad. Utskottet finner det motiverat att en modern lagstiftning införs på detta område, som ger varje kyrka och samfund möjlighet att verka i enlighet med sin egen självförståelse. Men det är av historiska, sociala och ekonomiska skäl illusoriskt att påstå att Svenska kyrkan i praktiken inte skulle ha en särställning, man må gilla den eller inte. Det är en utgångspunkt för samförstånd när regeringen i sin skrivelse samtidigt med att verka för ökad likställighet mellan kyrkor och samfund likväl erkänner Svenska kyrkans särskilda ställning även i den nya pluralistiska samhällssituationen. Lagen om Svenska kyrkan innebär en markering från statens sida av denna särställning.

I regeringens proposition *Ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan* (prop. 1995/96:80) anfördes samma motiv för en särskild lag om Svenska kyrkan som anförts tidigare. 1995 fattade riksdagen principbeslutet om ändrade relationer i enlighet med regeringens förslag.

I propositionen *Staten och trossamfunden – Bestämmelser om Svenska kyrkan och andra trossamfund* (prop. 1997/98:116) lämnade regeringen förslag till bestämmelser i enlighet med den modell som tidigare föreslagits. I propositionen anförde regeringen bl.a. följande.

Det nuvarande förhållandet mellan staten och Svenska kyrkan är resultatet av en lång historisk utveckling där skilda principiella utgångspunkter spelat större eller mindre roll för skeendet. Den långa gemensamma historien motiverar att staten genom en särskild lag anger de ramar inom vilka Svenska kyrkan även i fortsättningen skall verka.

Regeringen konstaterade också att 1995 års principbeslut utgör en kompromiss mellan å ena sidan nödvändigheten att ta hänsyn till Svenska kyrkans särställning på grund av den långa historiska utvecklingen och den stora andelen tillhöriga samt å andra sidan önskemålet om att öka jämställdheten mellan trosamfunden.

2001 års kyrkomöte behandlade en motion, Mot 2001:30, med den huvudsakliga innebörden att lagen om Svenska kyrkan skulle upphävas. Kyrkomötet avslög motionen på Kyrkorättsutskottets förslag i Kr 2001:1. Utskottet motiverade sitt förslag till avslag med att lagen om Svenska kyrkan skulle ses som en av flera delar i det reformpaket som den förändrade relationen mellan staten och Svenska kyrkan utgjorde och att det inte var möjligt att bryta ut delar ur detta utan att det kunde få återverkningar på andra delar. Vidare anfördes att även om det gått sex år sedan principbeslutet fattades så hade reformen inte varit i kraft under mer än ett drygt år, vilket i det historiska perspektivet måste anses som en mycket kort tid.

2009 behandlade kyrkomötet en motion med yrkandet att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att framlägga en utredning om konsekvenserna att lagen om Svenska kyrkan avskaffas och att innehållet i tillämpliga delar flyttas över till lagen (1998:1593) om trossamfund och till kyrkoordningen. Även denna motion avslögs av kyrkomötet på Kyrkorättsutskottets förslag i Kr 2009:5, med samma motivering som motionen från 2001. Kyrkorättsutskottet anförde vidare att då nuvarande reglering inte varit till förfång för kyrkans verksamhet så ska inte kyrkan ta initiativ till någon förändring.

Efter relationsändringen har det också väckts motioner i riksdagen med krav om att lagen om Svenska kyrkan ska avskaffas. Samtliga sådana motioner har avslagits av riksdagen på förslag av konstitutionsutskottet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:29.
--

I motionen yrkas att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att inleda överläggningar med regeringen om att lagen om Svenska kyrkan ersätts av ett avtal mellan staten och Svenska kyrkan. Motionärerna anför att ett konkordat baserat på båda parter delaktighet kan ses som en mer modern och framtidsinriktad modell än nuvarande ordning med lag och ensidiga statliga beslut.

Kyrkorättsutskottet har åren 2001 och 2009 föreslagit avslag på motioner som främst syftat till ett upphävande av lagen om Svenska kyrkan. Kyrkomötet har beslutat i enlighet med utskottets förslag vid båda tillfällena. Kyrkorättsutskottet konstaterade i sitt betänkande Kr 2009:5 att lagen om Svenska kyrkan är en del i en helhet som reglerades vid relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan och att det är olämpligt att bryta ut och förändra en fundamental del i denna helhet. Vidare anförde utskottet att då nuvarande reglering inte har varit till förfång för kyrkans verksamhet så ska kyrkan inte ta initiativ till någon förändring.

Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram det faktum att enligt 8 kap. 2 § första stycket fjärde punkten regeringsformen ska föreskrifter om grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund meddelas genom lag. Ändring och upphävande av sådan lag ska enligt 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen ske antingen genom två likalydande beslut med mellanliggande riksdagsval eller genom endast ett beslut om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

Kyrkorättsutskottet anser inte att det har inträffat något sedan år 2009 som ändrar utskottets uppfattning i frågan. Motiven till att ha kvar lagen om Svenska kyrkan gäller fortfarande. Motionen ska således avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anki Erdmann, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Per-Eric Larsson, Måns Gustafsson, Karin Perjus, Stig Eriksson, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för följande förslag till kyrkomötesbeslut:

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2012:29.

Anledningen till motionen är att Svenska kyrkan inte kan besluta om ändringar i lagen om Svenska kyrkan. Det kan endast Sveriges riksdag göra.

Det innebär att om Sveriges riksdag beslutar om ändringar i lagen om Svenska kyrkan så kan inte Svenska kyrkan göra något åt det.

Ett avtal eller ”konkordat” däremot, är ett ömsesidigt avtal mellan två parter, där ändringar måste godkännas av båda parterna för att gälla. Därför föreslår motion 2012:29 ett sådant.

Karl-Gunnar Svensson

Lag om Svenska kyrkan

Läronämndens yttrande över motion 2012:29

Läronämnden menar att kyrkans relation till staten har läromässiga implikationer. Denna relation kan rättsligt regleras på olika sätt. Motionens förslag, om att relationen ska regleras genom konkordat istället för lag i dess nuvarande utformning, är dock av sådant slag att det saknar läromässiga konsekvenser.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2012:3

Svenska kyrkan och Barnkonventionen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:46 om Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention.

Då utskottet anser att ett uppdrag till kyrkostyrelsen i enlighet med motionen inte för närvarande är vägen att gå för att öka barns och ungas rättigheter i kyrkan och i samhället i stort, föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:46.

Motionens förslag

Motion 2012:46 av Anders Roos, Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till hur FN:s barnkonvention ska relateras till kyrkoordningen samt hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning.

Bakgrund

Det finns flera exempel i Bibeln där barnens alldeles särskilda roll framgår tydligt. Ett exempel är ur Matteusevangeliet, där det står:

Vid samma tillfälle kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Vem är störst i himmelriket?" Han kallade till sig ett barn och ställde det framför dem och sade: "Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket. De som gör sig själva små som det här barnet är störst i himmelriket. Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig." (Matt 18:1-5)

Ett annat exempel är ur Markusevangeliet, där det står:

Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: "Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Gudsrike som ett barn kommer aldrig dit in." Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem. (Mark 10:13-16)

I inledningen till kyrkoordningens första avdelning står det således bl.a. följande: "I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet".

Om barnkonventionen

Konventionen om barnets rättigheter (Convention on the Rights of the Child), barnkonventionen, antogs av FN i november 1989. Sverige var ett av de första länder som ratificerade konventionen efter ett beslut i riksdagen i juni 1990. Sverige har inte reserverat sig på någon konventionspunkt. Praktiskt taget alla stater i världen har anslutit sig till konventionen, många med reservationer. Artikel 4 i barnkonventionen förpliktar staterna som ratificerat konventionen att vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder samt administrativa och andra åtgärder som behövs för att genomföra de rättigheter som erkänns i konventionen.

Barnkonventionen innehåller olika slag av rättigheter och de olika rättigheterna är lika viktiga. Konventionen innehåller fyra grundläggande principer som ska vara styrande för tolkningen av övriga artiklar, men som också har en självständig betydelse. De fyra grundläggande principerna är

- ◆ Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionshinder eller andra liknande skäl (artikel 2).
- ◆ Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga (artikel 3).
- ◆ Barn och unga ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar (artikel 6).
- ◆ Barn och unga ska ges möjlighet att framföra och få respekt för sina åsikter i frågor som berör dem (artikel 12).

Det finns också tre fakultativa protokoll till konventionen, varav de två första antogs av FN i maj 2000 och det tredje i december 2011. Sverige ratificerade det fakultativa protokollet om barns inblandning i väpnade konflikter år 2003. Det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi godkändes och antogs av riksdagen år 2006. Det tredje fakultativa protokollet innebär att enskilda barn kan klaga på brott mot deras rättigheter enligt konventionen och de två fakultativa protokollen från år 2000. Protokollet träder i kraft när tio stater har antagit eller ratificerat det.

Med *inkorporation* menas att en konvention i sin helhet tas in i landets lagstiftning, medan *transformation* innebär att konventionen genomförs helt eller i delar genom inhemska lagar. – Delar av barnkonventionen har transformerats till svensk rätt, medan Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna har inkorporerats i svensk lagstiftning.

Behandling av frågan i riksdagen

Frågan om inlemmande av barnkonventionen i svensk lagstiftning har varit föremål för ett antal motioner i riksdagen genom åren. I samband med riksdagens behandling av regeringens proposition *Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige* (prop. 2009/10:232) avslogs några motioner från den allmänna motions tiden 2010 om inkorporering av barnkonventionen i svensk rätt. Socialutskottet föreslog avslag till motionerna med hänvisning till ett då pågående kartläggningsarbete för att belysa svensk lagstiftning och praxis överensstämmelse med konventionens rättigheter (2010/11:SoU3). Kartläggningen presenterades i departementspromemorian *Hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med rättigheterna i barnkonventionen* (Ds 2011:37). I kartläggningen konstateras att svensk lagstiftning överlag står i god överensstämmelse med rättigheterna i barnkonventionen, att den svenska lagstiftningen får anses väl utbyggd med hänsyn till rättigheterna samt att de svenska reglerna ofta överstiger de minimikrav som ställs i konventionen. – Även under riksdagsåret 2011/2012 har motioner om införlivande av barnkonventionen lagts fram. Dessa har dock ännu inte behandlats.

Kyrkomötet har vid flera tillfällen behandlat motioner som har anknytning till barnkonventionen.

Vid kyrkomötet 2009 behandlades flera motioner som anknöt till barnkonventionen. Vid behandling av betänkandet *Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention* (TU 2009:7) beslutade kyrkomötet att uppdraga åt kyrkostyrelsen att utreda frågor om barns och ungdomars dop och kyrkotillhörighet. Vidare beslutade 2009 års kyrkomöte om införande av en kyrkoordningsbestämmelse om barnkonsekvensanalys samt framtagande av en metod för hur barnkonsekvensanalyser kan genomföras i Svenska kyrkan. Sådana bestämmelser föreslås i kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (KsSkr 2012:3), som behandlas vid 2012 års kyrkomöte. Vidare tas det i anslutning till programmet *Barn och unga 0–18 år* fram en handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan. Handboken presenteras vid *Barn och unga – Ärkebiskopens möte 2012*, som ska avrunda programmet. Svenska kyrkan finns också med som medlem i Nätverket för Barnkonventionen som består av ca 40 medlemsorganisationer. Inom ovan nämnda programmet, som bedrivs såväl inom Svenska kyrkan som i samverkan med ovan nämnda nätverk, är inkorporering av barnkonventionen en viktig fråga.

2010 års kyrkomöte beslutade att avslå en motion där det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att ta fram förslag om att inkorporera barnkonventionen i kyrkoordningen och att konventionens grundläggande principer skulle föras in i kyrkoordningen genom transformering (Mot 2010:29). Kyrkorättsutskottet motiverade sitt förslag till avslagsbeslut med att transformering och inkorporering av internationella konventioner sker i form av lagstiftning och därför inte hör hemma i kyrkoordningen (Kr 2010:2).

2011 års kyrkomöte beslutade att avslå en motion med yrkandet att kyrkomötet skulle uttala som sin uppfattning att FN:s barnkonvention inkorporeras i svensk lag (Mot 2011:82). Kyrkorättsutskottet motiverade sitt förslag till avslag på motionen med att syftet med motionen är vällovligt men att det inte är kyrkomötets uppgift att göra uttalanden i olika frågor (Kr 2011:5). Vidare framhölls i betänkandet att ärkebiskopen vid uppvaktning av social- och äldreministrarna framfört önskemålet från Sveriges Kristna Råd, i vilket Svenska kyrkan ingår, att överväga inkorporering av konventionen i svensk lag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:46.

I motionen anförts bl.a. att Svenska kyrkan bör ta entydig ställning om hur kyrkan ska se på barnkonventionen och att det är tid att ta ett samlat grepp om frågan. Enligt motionsyrkandet ska kyrkostyrelsen få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till hur barnkonventionen ska relateras till kyrkoordningen samt hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning.

Frågan om barnens rättigheter ser utskottet som mycket angelägen. Kyrkorättsutskottet vill poängtera att man i arbetet på alla nivåer inom kyrkan ständigt bör ha barnkonventionen för ögonen. Inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning är tydlig: ”I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet.”. Som ovan redovisats arbetar Svenska kyrkan aktivt med barnkonventionen och barns rättigheter. Utskottet vill ändå särskilt poängtera vikten av att barns och ungas rätt kommer till praktiskt uttryck i arbetet i alla kyrkans enheter.

Yrkandet i motionen består av två delar, varav den första innebär att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med förslag till hur FN:s barnkonvention ska relateras till kyrkoordningen. Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram den löpande reflektion över kyrkoordningens bestämmelser i barnkonventionens anda som pågår, vilket t.ex. förslaget om införande av regler om barnkonsekvensanalyser tyder på. Vad gäller den andra delen av yrkandet, som innebär att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med förslag till hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning, bedömer utskottet att kyrkostyrelsen inte är rätt forum för ett sådant uppdrag av opinionsbildande karaktär.

Ett uppdrag till kyrkostyrelsen i enlighet med motionen är enligt utskottets mening för närvarande inte vägen att gå för att öka barns och ungas rättigheter i kyrkan och i samhället i stort, även om motionens intentioner är vällovliga. Kyrkorättsutskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Maria Lagerman, Anki Erdmann, Micael Dahlberg, Anna-Karin Westerlund, Gunnar Bredin, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Fjällås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Per-Eric Larsson, Måns Gustafsson, Karin Perjus, Thelma Olsson Bylin, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Ann-Ida Fehn.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot utskottets förslag och föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till hur FN:s barnkonvention ska relateras till kyrkoordningen samt hur Svenska kyrkan ska arbeta för att barnkonventionen ska få bättre genomslag i svensk lagstiftning.

Anders Roos (POSK), Anders Linger (POSK), Anki Erdmann (ViSK), Karl-Gunnar Svensson (KR) och Marie-Helena Fjällås (MPSK)

Kyrkomötets skrivelser
KmSkr 2012:1–17

Kyrkomötets skrivelser

- KmSkr 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- KmSkr 2012:2 Strukturfrågor
- KmSkr 2012:3 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans
valprovsnämnd
- KmSkr 2012:4 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011
- KmSkr 2012:5 Ekumeniken i kyrkoordningen
- KmSkr 2012:6 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan
- KmSkr 2012:7 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007
- KmSkr 2012:8 Gömda och glömda flyktingar i Sverige
- KmSkr 2012:9 Program för ”Kyrkliga handlingar i fokus”
- KmSkr 2012:10 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling
- KmSkr 2012:11 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans
överklagandenämnd
- KmSkr 2012:12 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans
ansvarsnämnd för biskopar
- KmSkr 2012:13 Särskild utjämningsavgift
- KmSkr 2012:14 Kontakt med dopfaddrar
- KmSkr 2012:15 Jämställdheten i Svenska kyrkan
- KmSkr 2012:16 Ny ersättningsstadga
- KmSkr 2012:17 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren
2013–2015

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2012:1 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i bilaga 1–6, samt att bifalla ett av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag om att i 52 kap. 1 § i kyrkoordningen tillägga: ”Uppdraget för de tidigare valda revisorerna avser dock verksamheten för hela mandatperioden.”

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:2

Strukturfrågor

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2012:2 Strukturfrågor

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2012:2 beslutat att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1A, samt att med anledning av motion 2012:42 punkten 2 att punkten 3 i övergångsbestämmelserna ska ha lydelse enligt bilaga 1B, som innebär att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar till den 31 december 2017.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:3

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2012:6 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2012:6 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2011 för Svenska kyrkans valprovsnämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:4

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
år 2011**

Till kyrkostyrelsen

Budgetutskottet 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Budgetutskottets förslag i betänkande B 2012:2 beslutat dels att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011, dels att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2011.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:5

Ekumeniken i kyrkoordningen

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2012:1 Ekumeniken i kyrkoordningen

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2012:1 beslutat att anta kyrkostyrelsen förslag att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna, enligt bilaga 1.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet Kyrkomötets skrivelse 2012:6

Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2012:2 beslutat

- att bifalla motion 2012:49, punkt 3 av Daniel Tisell m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att sända Kairosdokumentet och internationella nämndens svar till kyrkomötets ledamöter
- att bifalla motion 2012:51 av Anders Nihlgård att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sina ansträngningar att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza och i att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och Östra Jerusalem samt i att stödja de krafter i Gaza som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter och kräva att den pågående israeliska blockaden av Gazaremsan hävs
- att bifalla motion 2012:55, punkt 1 av Inga Alm att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza
- att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

Vidare har kyrkomötet bifallit ett av Birgit Friggebo under överläggningen framlagt förslag och beslutat

- att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att aktivt verka för en fredlig och rättvis lösning på konflikten Israel-Palestina
- att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på den israeliska ockupationen och att en palestinsk stat etableras sida vid sida med staten Israel i enlighet med FN-resolutioner utifrån förhandlingar mellan parterna. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som en suverän stat inom internationellt erkända gränser liksom vi fullt ut stöder en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser
- att uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på både palestinskt och israeliskt våld mot civila och att mänskliga rättigheter och internationell lag efterlevs av båda sidorna i konflikten.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:7

Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2012:4 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2012:4 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt dokumentation från ekumeniska konferenser.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:8

Gömda och glömda flyktingar i Sverige

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2012:5 Gömda och glömda flyktingar i Sverige

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2012:5 beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:9

Program för "Kyrkliga handlingar i fokus"

Till kyrkostyrelsen

Gudstjänstutskottet 2012:2 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus"

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2012:2 beslutat att med anledning av motion 2012:13 av Maria Lagerman m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att i anslutning till "Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar" särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:10

**Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i
utlandsförsamling**

Till kyrkostyrelsen

*Tillsyns- och uppdragsutskottet 2012:4 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i
utlandsförsamling*

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2012:4 beslutat att med anledning av motion 2012:35 av Hans Ulfvebrand m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:11

Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2012:8 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2012:8 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:12

**Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans
ansvarsnämnd för biskopar**

Till kyrkostyrelsen

*Tillsyns- och uppdragsutskottet 2012:9 Verksamhetsberättelse år 2011 för
Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar*

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2012:9 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:13

Särskild utjämningsavgift

Till kyrkostyrelsen

Ekonomi- och egendomsutskottet 2012:1 Särskild utjämningsavgift

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Ekonomi- och egendomsutskottets förslag i betänkande EE 2012:1 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 44 kap. 4 § i kyrkoordningen.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:14

Kontakt med dopfaddrar

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2012:3 Kontakt med dopfaddrar

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2012:3 beslutat att med anledning av motion 2012:2 av Lars-Ivar Ericson uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:15

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2012:5 beslutat att lägga 2012 års jämställdhetsredovisning till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2012:16

Ny ersättningsstadga

Till kyrkostyrelsen

Kyrkorättsutskottet 2012:1 Ny ersättningsstadga

Kyrkomötet har den 21 november 2012 enligt Kyrkorättsutskottets förslag i betänkande Kr 2012:1 beslutat att anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga, enligt bilaga 1, samt att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet Kyrkomötets skrivelse 2012:17

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015

Till kyrkostyrelsen

Budgetutskottet 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015

Kyrkomötet har den 21 november 2012 med bifall till Budgetutskottets betänkande B 2012:1, punkterna 1, 2 och 5–8 beslutat

- att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå i enlighet med kyrkostyrelsens förslag
- att fastställa kostnadsram för 2013 till 2 812 miljoner kronor
- att fastställa en ram på 115 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler
- att fastställa en ram på 4 miljoner kronor under åren 2013–2017 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem
- att fastställa en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar
- att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2013 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädde i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädde i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets. Transport av valsedlar sker till högst tre adresser per nomineringsgrupp och valkrets.

Vidare har kyrkomötet vad avser betänkandets punkter 3–4 med bifall till reservation av Jösta Claeson m.fl. beslutat

- att medge planeringsram för 2014 till 2 659 miljoner kronor
- att medge planeringsram för 2015 till 2 706 miljoner kronor.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 21 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Personregister

Personregister över biskopar, ledamöter och tjänstgörande ersättare i kyrkomötet med uppdrag beslutade av kyrkomötet.

Personregistret innehåller följande uppgifter: Namn, födelseår, stift, nomineringsgrupp, stolsnummer enligt vald ordning, uppdrag, ledighet och ersättare, inlämnade motioner samt debattinlägg.

Förkortningar:

Km	Kyrkomötet
G	Gudstjänstutskottet
O	Organisationsutskottet
TU	Tillsyns- och uppdragsutskottet
EE	Ekonomi- och egendomsutskottet
Eu	Ekumenikutskottet
Kl	Kyrkolivsutskottet
B	Budgetutskottet
Kr	Kyrkorättutskottet
Ks	Kyrkostyrelsen
AN	Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
VN	Svenska kyrkans valprovsningsnämnd
ÖN	Svenska kyrkans överklagandenämnd
NIMD	Nämnden för internationell mission och diakoni
UFK	Nämnden för utbildning, forskning och kultur
S	Socialdemokraterna
M	Moderata samlingspartiet
C	Centerpartiet
POSK	Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan
KR	Kristdemokrater i Svenska kyrkan
FiSK	Fria liberaler i Svenska kyrkan
FK	Frimodig kyrka
ÖKA	Öppen kyrka – en kyrka för alla
MPSK	Miljöpartister i Svenska kyrkan
SD	Sverigedemokraterna
ViSK	Vänstern i Svenska kyrkan
KSV	Kyrklig samverkan i Visby stift
SPI	Seniorpartiet

A

Adbo, Jerry , 1978, Stockholms stift, S, 231 Ledig september och november, ersatt av Karin Perjus	Kr ledamot
Agrell, Britt Louise , 1944, Uppsala stift, FiSK, 10 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Debattinlägg: § 12 (Fyllnadsväl till valberedningen), § 28 (Strukturfrågor), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kl ledamot, Valberedningen Ks ersättare
Ahlström, Birgit , 1949, Växjö stift, C, 99	G ersättare

Personregister 2012	Alm, Inga , 1952, Uppsala stift, C, 7 Motion: 55 (Kairos Palestina – det rätta ögonblicket) Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Eu ledamot, Valberedningen
	Andersson, Aina , 1941, Skara stift, S, 46 Motion: 56 (Möjlighet att bilda partiella samfälligheter inom begravningsverksamheten)	O/B ersättare
	Andersson, Christina , 1959, Härnösands stift, S, 182 Ledig september och november, ersatt av Per-Eric Larsson	Kr ersättare
	Andersson, Margareta , 1948, Växjö stift, C, 93 Motion: 53 (Stöd till brottsoffer), 54 (Social ekonomi) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer), § 73 (Social ekonomi), § 79 (Ny ersättningsstadga)	Kr ledamot, ordf, UFK ersättare
	André, Hans Olof , 1947, Göteborgs stift, POSK, 151 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 57 (Läro- och ordningsfrågor)	TU ledamot
	Annér, Evy , 1947, Växjö stift, S, 100 Debattinlägg: § 38 (Förföljda kristna)	Eu ledamot
	Arheden, Ingela , 1954, Lunds stift, M, 129	O ersättare
	Arvidsson, Torbjörn , 1950, Luleå stift, KR, 197 Debattinlägg: § 42 (Utökning av psalmer i psalmboken), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	G ledamot, NIMD ledamot
	Axner, Marta , 1977, Uppsala stift, S, 1 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 30 (Domkapitlen och stiftsstyrelserna), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen)	O ledamot, Ks ersättare
	B	
	Backe, Kristina , 1944, Lunds stift, C, 122 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Eu ersättare
	Bengtsson, Gustaf , 1981, Strängnäs stift, POSK, 61 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen)	B ledamot
	Bengtsson, Maja , 1977, Göteborgs stift, FK, 145 Ersättare september och november för Berit Simonsson Motion: 16 (Direktval till församling), 21 (Partiella samfälligheter) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 79 (Ny ersättningsstadga)	Kl ersättare
	Berglin, Linn , 1974, Härnösands stift, S, 179 Ledig september och november, ersatt av Sven Erik Bodén	EE/Kl ersättare
	Bergström, Levi , 1947, Luleå stift, S, 191 Debattinlägg: § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer)	Ks ledamot, 1 v ordf

Bernhardsson, Marcus , 1974, Lunds stift, M, 120	EE ersättare	Personregister 2012
Bernövall, Peter , 1946, Västerås stift, POSK, 82 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	EE ledamot	
Bertius, Ragnhild , 1941, Linköpings stift, POSK, 33	EE ersättare	
Björk, Christer , 1946, Strängnäs stift, M, 60	Kl ersättare, NIMD ersättare	
Björk, Kerstin , 1950, Västerås stift, S, 84 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	TU ledamot, Valberedningen	
Björkman, Anders , 1948, Linköpings stift, M, 25	Ks ersättare, O ersättare	
Björkman, Carola , 1969, Göteborgs stift, S, 165	O/Kr ersättare	
Björndahl, Claes , 1967, Skara stift, ÖKA, 52 Motion: 39 (Enklare former för biskopsval) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 31 (Biskopsval), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	EE ledamot	
Björsson, Vanja , 1942, Strängnäs stift, S, 57	Kr ledamot, Valberedningen v ordf, UFK ledamot	
Blind, Henrik , 1978, Luleå stift, MPSK, 207 Ersättare september och november för Celina Falk	O ersättare	
Blix, Johan , 1946, Stockholms stift, S, 239 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	G/Kl ersättare, UFK ersättare	
Blomqvist, Christina , 1945, Linköpings stift, M, 36 Motion: 47 (Angående samfälligheter) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	TU ersättare	
Bodell, Kerstin , 1951, Uppsala stift, C, 14	Kl ersättare	
Bodén, Sven-Erik , 1947, Härnösands stift, S, 179 Ersättare september och november för Linn Berglin	Kl ersättare	
Bodin, Per-Henrik , 1952, Härnösands stift, C, 183 Motion: 25 (Ägandefrågan för biskopsgårdar)	B ersättare, Ks ersättare	
Boltenstål, Conny , 1949, Stockholms stift, M, 228 Ersättare november för Bengt Säberg Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)		
Bonnier, Åke , 1957, biskop i Skara stift Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kl	
Borgström, Ingrid , 1939, Härnösands stift, M, 184	TU ledamot	
Borgström, Margit , 1948, Uppsala stift, KR, 12 Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Eu ledamot	

Personregister 2012	Boström, Arnold , 1946, Stockholms stift, SD, 215 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	
	Brandoné, Anna , 1939, Lunds stift, S, 105	O ledamot
	Bredin, Gunnar , 1941, Linköpings stift, M, 31 Debattinlägg: § 79 (Ny ersättningsstadga) Ersättare september och november för Inger Persson	Kr ersättare
	Brendt, Agneta , 1946, Uppsala stift, S, 6 Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen)	Eu ledamot, NIMD ledamot
	Brinck, Cecilia , 1962, Stockholms stift, M, 223 Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kl ledamot, Ks ledamot
	Broman, Britta , 1943, Göteborgs stift, ÖKA, 147 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kl ledamot, v ordf
	Brunberg, Soili , 1945, Göteborgs stift, MPSK, 159 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	B ledamot, VN ledamot
	Brunne, Eva , 1954, biskop i Stockholms stift Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	O, NIMD ersättare
	Burell, Olle , 1975, Stockholms stift, S, 212 Motion: 48 (Ett samlat arbetsgivaransvar) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	Ks ledamot
	Burman, Sten-Arne , 1945, Luleå stift, S, 198	O ersättare
C		
	Caplan, Stefan , 1965, Göteborgs stift, M, 155	EE ledamot
	Carlenius, Margareta , 1959, Linköpings stift, S, 34 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 52 (Retreat obligatorisk i vigningstjänsten)	TU ledamot, NIMD ledamot, 1 v ordf
	Claeson, Jösta , 1954, Stockholms stift, S, 222	B ledamot, v ordf
D		
	Dahlberg, Marie-Helena , bytt efternamn, se Fjällås	
	Dahlberg, Micael , 1961, Uppsala stift, M, 5 Debattinlägg: § 81 (Svenska kyrkan och Barnkonventionen)	Kr ledamot
	Danestig, Britt-Marie , 1940, Stockholms stift, ViSK, 251 Ersättare september och november för Gunilla Lindén Debattinlägg: § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer)	G ersättare
	Delén, Jenny , 1973, Lunds stift, M, 114 Ledig september, ingen ersättare	Eu ersättare

Derlén, Teresia , 1975, Luleå stift, POSK, 205 Ersättare september och november för Olof Hasslow Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 56 (Präster som av sagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Eu ersättare	Personregister 2012
Domargård, Stig , 1948, Strängnäs stift, MPSK, 68 Ersättare september och november för Gunilla Drotz Högberg	Kl ersättare	
Drotz Högberg, Gunilla , 1944, Strängnäs stift, MPSK, 68 Ledig september och november, ersatt av Stig Domargård	Kl ersättare	
E		
Eckerdal, Per , 1951, biskop i Göteborgs stift Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	EE, UFK ersättare	
Egardt, Peter , 1958, Västerås stift, S, 75 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	B ledamot	
Egervärn, Erik A , 1937, Härnösands stift, C, 180 Motion: 35 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling) Debattinlägg: § 55 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling)	Eu ledamot	
Ehn, Patrik , 1967, Göteborgs stift, SD, 139 Debattinlägg: § 63 (Kyrkoantikvarisk ersättning), § 64 (Hållbart skogsbruk), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)		
Ekström, Anna , 1982, Lunds stift, FiSK, 106 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Debattinlägg: § 78 (Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan), § 79 (Ny ersättningsstadga)	Kl ersättare	
Eldebro, Gunilla , 1948, Stockholms stift, M, 241	Eu ersättare	
Elmberg, Sten , 1953, Strängnäs stift, C, 58 Motion: 32 (Ersättning för kyrkliga handlingar) Debattinlägg: § 62 (Ersättning för kyrkliga handlingar)	KS ledamot	
Erdmann, Anki , 1960, Stockholms stift, ViSK, 230 Motion: 12 (De gömda och glömda i Sverige), 15 (Utvisade flyktingar) Debattinlägg: § 38 (Förföljda kristna), § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige), § 78 (Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan)	Kr ersättare	
Ericson, Lars-Ivar , 1948, Lunds stift, C, 108 Motion: 1 (Flerårskonfirmation), 2 (Kontakter med dopfaddrar) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 69 (Kontakter med dopfaddrar), § 77 (Flerårskonfirmation)	TU ledamot	
Erikson, Hans G , 1934, Västerås stift, M, 79 Debattinlägg: § 74 (Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet)	Kl ledamot	

Personregister 2012	Eriksson, Britas Lennart , 1952, Västerås stift, S, 80 Ledig november, ersatt av Jons Ingemar Larsson Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	Eu ledamot, ordf
	Eriksson, Christina , 1959, Göteborgs stift, S, 137 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	G ledamot, ordf
	Eriksson, Gun , 1948, Uppsala stift, S, 15	EE ledamot, U FK ersättare
	Eriksson, Stig , 1957, Luleå stift, C, 202 Ersättare september och november för Lena Lindström	Kr ersättare
	Eriksson, Tommy , 1953, Härnösands stift, S, 181	EE ledamot
	Erlandsson, Svante , 1958, Stockholms stift, M, 243 Ersättare november för Kristina Sandström	EE ersättare
	Esplund, Sven , 1939, Stockholms stift, M, 237 Debattinlägg: § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 35 (Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012)	B ledamot, ordf
	Etander Rimborg, Carina , 1964, Göteborgs stift, POSK, 158 Debattinlägg: § 70 (Säkra mångfalden i våra vigningstjänster), § 71 (Jämställdheten i Svenska kyrkan)	Kl ledamot, ordf
	F	
	Falk, Celina , 1986, Luleå stift, MPSK, 207 Ledig september och november, ersatt av Henrik Blind	O ersättare, Ks ersättare
	Falk, Maria , 1978, Strängnäs stift, KR, 64	TU ersättare
	Fast, Sven-Bernhard , 1951, biskop i Visby stift Motion: 35 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling) Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen)	B
	Fehn, Ann-Ida , 1980, Göteborgs stift, FK, 152 Ersättare september för Hans Weichbrodt Motion: 22 (Tillsatt ett råd med ansvar för mission i Sverige)	Kr ersättare
	Fjällås, Marie-Helena , 1985, Stockholms stift, MPSK, fr.o.m. andra sessionen utan grupp, 225 Tidigare Marie-Helena Dahlberg Motion: 11 (Hållbart skogsbruk), 12 (De gömda och glömda i Sverige)	Kr ledamot
	Flock Andersson, Ingegerd , 1945, Strängnäs stift, M, 66	G ersättare, U FK ersättare
	Flodström, Per-Olof , 1984, Uppsala stift, ViSK, 22 Debattinlägg: § 79 (Ny ersättningsstadga)	Eu ersättare
	Fohlin, Peder , 1953, Visby stift, KSV, 210	O ersättare
	Forsberg, Jan-Erik , 1943, Växjö stift, S, 87	Kr ledamot
	Forslin, Rolf , 1948, Uppsala stift, S, 4	TU ledamot
	Forsman, Ann-Kristin , 1955, Växjö stift, M, 91	B ersättare

Fransson, Stig-Göran , 1950, Växjö stift, C, 89	Kr ledamot, VN ledamot	Personregister 2012
Fredborg, Suzanne , 1953, Stockholms stift, M, 234 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	TU ledamot	
Friggebo, Birgit , 1941, Stockholms stift, FiSK, 220 Debattinlägg: § 37 (Kairosdokumentet och Israel- Palestinafrågan), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel- Palestinafrågan, forts.)	EE ledamot, v ordf, VN ledamot	
Friheden, Jan , 1942, Lunds stift, MPSK, 126 Debattinlägg: § 64 (Hållbart skogsbruk)	EE ersättare	
Fröberg, Anne-Charlotte , 1959, Lunds stift, M, 107 Ersättare november för Hans Wallmark Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel- Palestinafrågan, forts.), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)		
G		
Gabrielsson, Carl-Eric , 1941, Skara stift, C, 43 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015)	B ledamot	
Gabrielsson, Gerd , 1937, Härnösands stift, FiSK, 188	G ersättare	
Grahn, Niklas , 1969, Karlstads stift, POSK, 173 Motion: 17 (Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet), 18 (Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar) Debattinlägg: § 74 (Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet), § 75 (Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar)	TU ersättare, UFK ersättare	
Grenstedt, Mikael , 1978, Västerås stift, FK, 86 Ledig september, ersatt av Elisabeth Svensson (Holmblad) Ledig november, ersatt av Elisabeth Holmblad (Svensson)	B ersättare	
Grunselius, Sonja , 1954, Skara stift, C, 39 Debattinlägg: § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen)	G ledamot	
Gullberg Johnson, Gerd , 1944, Strängnäs stift, C, 63	EE ledamot	
Gunnlev, Lars , 1935, Strängnäs stift, SD, 67		
Gustafsson, Bengt-Åke , 1944, Uppsala stift, S, 21 Ledig september och november, ersatt av Marja-Liisa Jernberg	Eu ledamot	
Gustafsson, Inger , 1948, Växjö stift, FiSK, 88 Debattinlägg: § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 68 (Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	B ledamot, UFK ledamot, ordf	

Personregister 2012	Gustafsson, Irene , 1940, Luleå stift, S, 194 Motion: 31 (Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet) Debattinlägg: § 41 (Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar), § 79 (Ny ersättningsstadga)	TU ledamot, NIMD ersättare
	Gustafsson, Måns , 1961. Uppsala stift, S, 11 Ersättare september och november för Claes Wallin	Kr ersättare
	Gustavsson, Bengt A , 1955, Skara stift, S, 53 Debattinlägg: § 77 (Flerårskonfirmation)	Kl ledamot, UFK ledamot
	Gårder, Nils , 1951, Lunds stift, POSK, 110 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.), § 43 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), § 56 (Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Ks ledamot
	Gåreberg, Lars T , 1948, Göteborgs stift, POSK, 143	B ersättare
H		
	Hagberg, Esbjörn , 1950, biskop i Karlstads stift Debattinlägg: § 118 (Hälsning)	TU, Ks ersättare för ärkebiskopen
	Hagelin, Mats , 1960, Lunds stift, M, 111 Debattinlägg: § 12 (Fyllnadval till valberedningen), § 28 (Strukturfrågor)	Ks ledamot
	Hallin, Solveig , 1961, Göteborgs stift, S, 146	B ersättare, UFK ersättare
	Halvarsson, Birgitta , 1957, Karlstads stift, S, 167 Ledig november, ingen ersättare	Ks ledamot
	Hanson, Bo , 1943, Göteborgs stift, ÖKA, 163 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 50 (Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp!) Debattinlägg: § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 48 (Ordningsfråga), § 57 (Läro- och ordningsfrågor), § 79 (Ny ersättningsstadga)	Ks ledamot
	Hansson, Ronny , 1957, Lunds stift, S, 125	TU ersättare
	Hasslow, Olof , 1959, Luleå stift, POSK, 205 Ledig september och november, ersatt av Teresia Derlén	Eu ersättare
	Hedblom, Erika , 1976, Lunds stift, C, 130	B ersättare
	Hedlundh, Emma , 1978, Uppsala stift, POSK, 8	TU ledamot
	Holmblad, Elisabeth , 1977, Västerås stift, FK, 86 Tidigare Elisabeth Svensson Ersättare september och november för Mikael Grenstedt Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), 30 (Fond för systerkyrkor) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 38 (Förföljda kristna), § 76 (Mission i Sverige)	B ersättare

Holmgren, Christina , 1948, Luleå stift, FiSK, 193 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	G ledamot	Personregister 2012
Holmgren, Staffan , 1948, Göteborgs stift, M, 148 Motion: 40 (I anledning av förslaget till Ny ersättningsstadga), 41 (Partiella samfälligheter), 42 (Övergångsbestämmelser för Göteborgs kyrkliga samfällighet), 47 (Angående samfälligheter) Debattinlägg: § 19 (Fyllnadsval till kyrkostyrelsen), § 20 (Fyllnadsval till Nämnden för utbildning, forskning och kultur), § 21 (Fyllnadsval till Svenska kyrkans överklagande- nämnd), § 22 (Fyllnadsval av revisorer), § 28 (Strukturfrågor), § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.), §§ 49 och 51 (Kairos- dokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 72 (Lokalise- ring av kyrkliga utbildningar), § 79 (Ny ersättningsstadga), § 135 (Fyllnadsval till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd), § 136 (Fyllnadsval till kyrkostyrelsen)	TU ledamot, v ordf, Valberedningen ordf, Revisor ordf	
Hongslo, Terence , 1949, Uppsala stift, MPSK, 17 Ersättare september för Ida Netzel	Eu ledamot	
Hyllstam, Agneta , 1962, Lunds stift, ÖKA, 124 Ledig september och november, ersatt av Anders Nihlgård	B/Eu ersättare	
Håkansson, Carina , 1953, Karlstads stift, C, 172	EE ersättare	
Härder, Anton , 1966, Växjö stift, S, 98	O ledamot	
Härdig, Mikael , 1976, Lunds stift, M, 123 Ledig september, ingen ersättare Ledig november, ersatt av Ulla Malmgren	Kr ledamot	
I		
Inghammar, Bengt , 1940, Göteborgs stift, ÖKA, 140 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 39 (Enklare former för biskopsval)	G ersättare	
Ingvarsson, Per , 1953, Linköpings stift, POSK, 35 Motion: 33 (Ett enklare och mer logiskt kyrkoår) Debattinlägg: § 45 (Ett enklare och mer logiskt kyrkoår), § 74 (Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet)	O ersättare	
Isacsson, Ola , 1961, Växjö stift, POSK, 96 Motion: 61 (Huvudgudstjänster i pastorat), 62 (Vägval konfir- mation) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 43 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), § 46 (Vägval konfirmation)	G ledamot	
Ivarsson, Karl-Erik , 1946, Lunds stift, C, 113 Ledig september och november, ersatt av Niklas Larsson	B ledamot, Revisor	

J

- Jackelén, Antje**, 1955, biskop i Lunds stift
Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen),
§ 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Kl
- Jansson, Tomas**, 1956, Västerås stift, FiSK, 85 Eu ledamot
Motion: 13 (Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*)
Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 39 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007), § 43 (Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*), § 49 (Kairoisdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 56 (Präster som av sagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 62 (Ersättning för kyrkliga handlingar)
- Jernberg, Marja-Liisa**, 1950, Uppsala stift, S, 21 Eu ersättare
Ersättare september och november för Bengt-Åke Gustafsson
- Johansson, Jan**, 1950, Luleå stift, S, 200 TU ersättare
- Johansson, Jan-Olof**, 1948, biskop i Växjö stift O
- Johansson, Roland**, 1939, Stockholms stift, POSK, 213 Kl ledamot
Debattinlägg: § 74 (Kvalitetsverktyg i konfirmandarbetet), § 76 (Mission i Sverige)
- Johansson, Sten**, 1937, Lunds stift, KR, 131 B ledamot
Debattinlägg: § 35 (Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012)
- Johansson, Torvald**, 1955, Strängnäs stift, POSK, 56 G ersättare
- Johansson Berg, Maria**, 1964, Luleå stift, S, 201 G ersättare
Ledig september och november, ersatt av Sture Köhler
- Johansson Flygg, Mats**, 1951, Karlstads stift, S, 174 EE ledamot
Debattinlägg: § 62 (Ersättning för kyrkliga handlingar)
- Johnsson, Lars**, 1946, Strängnäs stift, S, 54 Ks ledamot
Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)
- Jonsson, Erik**, 1949, Luleå stift, S, 195 Kl ledamot
- Jönsson, Thomas**, 1959, Göteborgs stift, M, 141 B ledamot,
NIMD ledamot

K

- Karlsson, Astor**, 1943, Växjö stift, C, 101 G ersättare
- Karlsson, Göran**, 1945, Göteborgs stift, S, 153 Eu/G ersättare,
NIMD ersättare
- Karlsson, Göte**, 1939, Strängnäs stift, S, 59 TU ledamot,
Revisor v ordf
Debattinlägg: § 54 (Präster och diakoner som medlare)
- Karlsson, Ingrid**, 1939, Lunds stift, S, 121 EE ledamot
Debattinlägg: § 65 (Om skattebefrielse vid gåvor), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)
- Karlsson, Monica**, 1947, Stockholms stift, KR, 227 Kl ersättare
Ledig november, ersatt av Kerstin Rossipal

Kerst, Sven , 1941, Strängnäs stift, M, 55	TU ersättare	Personregister 2012
Kjellgren, Bengt , 1969, Göteborgs stift, M, 164 Ersättare september och november för Jonas Ransgård Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	O ersättare	
Kjellgren, Britt , 1946, Lunds stift, SD, 117 Debattinlägg: § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer)		
Kjellgren, Kent , 1947, Lunds stift, SD, 136 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 38 (Förföljda kristna)		
Kjellin, Lennart , 1941, Västerås stift, C, 81 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>) Debattinlägg: § 64 (Hållbart skogsbruk)	TU ersättare, VN ersättare	
Klahr Fast, Helena , 1963, Skara stift, KR, 48 Debattinlägg: § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige), § 41 (Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kr ersättare, NIMD ersättare	
Klasson, Håkan , 1958, Växjö stift, SD, 104		
Kogler Johnsson, Marija , 1967, Lunds stift, M, 135 Debattinlägg: § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige)	Eu ledamot	
Koivunen Bylund, Tuulikki , 1947, biskop i Härnösands stift Debattinlägg: § 53 (Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning)	TU, UFK ledamot	
Kragh, Sven , 1944, Karlstads stift, C, 168 Motion: 32 (Ersättning för kyrkliga handlingar), 38 (Redovisning av präster som av sagt sig vigselrätten) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 56 (Präster som av sagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 62 (Ersättning för kyrkliga handlingar)	TU ledamot, ordf, Valberedningen	
Kronbäck, Marianne , 1952, Göteborgs stift, KR, 162 Motion: 60 (Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer), § 69 (Kontakter med dopfaddrar), § 76 (Mission i Sverige), § 78 (Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan)	KI ledamot	
Kullingsjö, Birgit , 1949, Skara stift, C, 50	O ersättare	
Köhler, Sture , 19, Luleå stift, S, 201 Ersättare september och november för Maria Johansson Berg	G ersättare	

L	
Lagerberg, Georg , 1975, Stockholms stift, FiSK, 246 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten)	B/Kr ersättare, NIMD ersättare
Lagerman, Maria , 1955, Västerås stift, S, 78 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>) Debattinlägg: § 43 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), § 80 (Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat)	Kr ersättare
Lago, Monica , 1946, Linköpings stift, S, 27	B ledamot
Larhult, Lina , 1977, Karlstads stift, S, 178	Eu ersättare, NIMD ersättare
Larsson, Jons Ingemar , 1947, Västerås stift, S, 80 Ersättare november för Britas Lennart Eriksson	
Larsson, Margareta , 1964, Uppsala stift, SD, 19 Tidigare Margareta Sandstedt Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige), § 44 (Renässans för trohet och trohets- löften – för barnens trygghet i familjen), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer)	
Larsson, Niklas , 1988, Lunds stift, C, 113 Ersättare september och november för Karl-Erik Ivarsson Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	B ersättare
Larsson, Per-Eric , 1949, Härnösands stift, S, 182 Ersättare september och november för Christina Andersson	Kr ersättare
Larsson, Torgny , 1938, Göteborgs stift, S, 144 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	O ledamot, ordf
Leijen, Timmy , 1961, Strängnäs stift, S, 65 Debattinlägg: § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen)	G ledamot
Lejdström, Kristina , 1938, Stockholms stift, S, 244	O ledamot
Lif, Inger , 1940, Göteborgs stift, C, 166	TU ersättare
Lindahl, Torbjörn , 1953, Luleå stift, FK, 206 Motion: 14 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund), 16 (Direktval till församling), 21 (Partiella samfälligheter) Debattinlägg: § 54 (Präster och diakoner som medlare)	TU ersättare, VN ersättare
Lindberg, Per , 1956, Skara stift, POSK, 40 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 31 (Biskopsval)	O ledamot, Valberedningen, VN ersättare
Lindberg Elmgren, Susanne , 1970, Stockholms stift, S, 242 Debattinlägg: § 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel- Palestinafrågan, forts.)	Eu ersättare
Lindell, Bo , 1965, Linköpings stift, POSK, 28	Kl ersättare
Lindén, Birgitta , 1948, Växjö stift, S, 92 Ledig november, ersatt av Alf Skogmalm	Kl ledamot

Lindén, Gunilla , 1969, Stockholms stift, ViSK, 251 Ledig september och november, ersatt av Britt-Marie Danestig	G ersättare	Personregister 2012
Lindström, Lena , 1957, Luleå stift, C, 202 Ledig september och november, ersatt av Stig Eriksson	Kr ersättare	
Lindström, Mats , 1957, Härnösands stift, FK, 189 Ersättare september och november för Henrik Åkesson Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 76 (Mission i Sverige)	EE ersättare	
Linger, Anders , 1944, Västerås stift, POSK, 77 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	Kr ledamot, VN ledamot	
Littgren, Ulla , 1943, Stockholms stift, FiSK, 214	O ersättare	
Lothigius, Johan , 1944, Karlstads stift, M, 175	G ledamot, UFK ledamot	
Lundblad Mårtensson, Anna , 1950, Linköpings stift, POSK, 24 Debattinlägg: § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige)	Valberedningen, Ks ledamot	
Lundegård, Key , 1939, Uppsala stift, M, 20	B ledamot, VN ersättare	
Lundquist Larsson, Annette , 1962, Stockholms stift, M, 211	Ks ledamot	
Lundström, Solveig , 1954, Strängnäs stift, S, 62	Eu ersättare	
Långström, Hakon , 1946, Stockholms stift, M, 221 Debattinlägg: § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Eu ledamot, UFK ledamot, 1 v ordf	
Långström Vinge, Karin , 1975, Skara stift, FiSK, 49 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 56 (Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	TU ledamot	
Löfstrand, Åke , 1943, Uppsala stift, C, 2	EE ersättare	
Löndahl, Berth , 1950, Lunds stift, FK, 132 Motion: 21 (Partiella samfälligheter) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer), § 76 (Mission i Sverige)	Kl ersättare	
Lönnerblad, Mari , 1944, Skara stift, S, 38	Kr ledamot, UFK ledamot	

Malmgren, Ulla , 1942, Lunds stift, M, 123 Ersättare november för Mikael Hårdig	
Malmqvist, Anna , 1970, Stockholms stift, ÖKA, 245 Ledig november, ingen ersättare	Kr ersättare
Markovits, Marika , 1964, Stockholms stift, POSK, 217	O/Kr ersättare
Meltin Westerlund, Christina , 1945, Härnösands stift, S, 187 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	Kl ledamot
Modéus, Martin , 1962, biskop i Linköpings stift Debattinlägg: § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige)	Eu
Mogren, Mikael , 1969, Uppsala stift, POSK, 3 Ledig september, ingen ersättare Debattinlägg: § 49 (Kairodokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	G ersättare
Muhl, Eric , 1964, Göteborgs stift, ÖKA, 154 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	TU ledamot
Munck, Eva-Maria , 1984, Stockholms stift, POSK, 247 Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 38 (Förföljda kristna), § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige), § 41 (Ändrad insamlingsperiod för Svenska kyrkan i utlandet), § 67 (Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap)	Eu ledamot, v ordf
Murray, Bertil , 1950, Uppsala stift, FK, 13 Motion: 14 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund), 16 (Direktval till församling), 30 (Fond för systerkyrkor) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 39 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 57 (Läro- och ordningsfrågor), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar), § 77 (Flerårskonfirmation), § 79 (Ny ersättningsstadga)	TU ersättare, Valberedningen adjungerad
N	
Nelstrand, Ann-Sofie , 1982, Stockholms stift, S, 235 Debattinlägg: § 67 (Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap)	Kl ledamot, ÖN ersättare
Netzel, Ida , 1984, Uppsala stift, MPSK, 17 Ledig september, ersatt av Terence Hong slo Motion: 12 (De gömda och glömda i Sverige), 15 (Utvisade flyktingar) Debattinlägg: § 40 (Gömda och glömda flyktingar i Sverige)	Eu ledamot
Nielsén, Marie , 1962, Lunds stift, S, 134 Ersättare september och november för Kjerstin Sörngård Thulin	Kl/O ersättare

Nihlgård, Anders , 1944, Lunds stift, ÖKA, 124 Ersättare september och november för Agneta Hyllstam Motion: 51 (Israel-Palestinafrågan), 52 (Val av församlingsråd) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	B/Eu ersättare	Personregister 2012
Nilsson, Fredrik , 1947, Lunds stift, POSK, 127	G ledamot	
Nilsson, Jan G , 1940, Skara stift, M, 45 Motion: 40 (I anledning av förslaget till Ny ersättningsstadga) Debattinlägg: § 79 (Ny ersättningsstadga)	EE ledamot	
Nilsson, Leif , 1944, Härnösands stift, S, 185	B ledamot Valberedningen	
Nilsson, Lilian , 1946, Luleå stift, KR, 203 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	Eu ersättare	
Nilsson, Magnus , 1964, Göteborgs stift, S, 161	EE/Kr ersättare	
Nisser-Larsson, Margareta , 1954, Karlstads stift, M, 170	EE ledamot, NIMD ledamot, 2 v ordf	
Nordin, Hans-Erik , 1949, biskop i Strängnäs stift Debattinlägg: § 39 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Eu, NIMD ledamot	
Nordlander, Leif , 1953, Skara stift, FK, 47 Motion: 14 (Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund), 16 (Direktval till församling), 21 (Partiella samfälligheter), 22 (Tillsatt ett råd med ansvar för mission i Sverige), 24 (Präster och diakoner utan församlingstjänst), 30 (Fond för systerkyrkor) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 76 (Mission i Sverige)	B ersättare	
Nordvall, Helena , 1950, Luleå stift, M, 199	Kl ersättare, Ks ersättare	
Novak, Anders , 1945, Stockholms stift, KR, 219	Eu ledamot, SKUT ersättare	
O		
Olsson, Bertil , 1950, Växjö stift, KR, 95 Motion: 28 (Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen), 29 (Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett ”konkordat”) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 38 (Förföljda kristna), § 55 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling), § 56 (Präster som avsagt sig behörigheten som vigselförrättare), § 65 (Om skattebefrielse vid gåvor), § 80 (Ersätt lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett konkordat)	TU ledamot, VN ersättare, UFK ersättare	
Olsson, Roine , 1959, Lunds stift, S, 128	TU ersättare	

Personregister 2012	Olsson, Sigvard , 1939, Linköpings stift, S, 30 Debattinlägg: § 63 (Kyrkoantikvarisk ersättning)	EE ledamot, VN ledamot
	Olsson Bylin, Thelma , 1927, Härnösands stift, POSK, 190 Ersättare september och november för Torkel Selin	Kr ersättare
	Oskarsson, Irene , 1965, Linköpings stift, KR, 29 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 64 (Hållbart skogsbruk)	O ledamot
P		
	Paulsson, Kekke , 1981, Västerås stift, POSK, fr.o.m. första sessionen utan grupp, 72 Ledig november, ingen ersättare Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	Kl ersättare
	Pedersen Videke, Sofija , 1980, Lunds stift, S, 112 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 46 (Vägval konfirmation), § 55 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling)	G ledamot
	Perers, Karin , 1955, Västerås stift, C, 76 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), § 28 (Strukturfrågor), § 79 (Ny ersättningsstadga), § 82 (Meddelanden), § 137 (Kyrkomötet avslutas)	1 v ordf Km
	Perjus, Karin , 1951, Stockholms stift, S, 231 Ersättare september och november för Jerry Adbo	Kr ersättare
	Persenius, Ragnar , 1952, biskop i Uppsala stift Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 38 (Förföljda kristna), § 42 (Utökning av psalmer i psalmboken), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	G
	Persson, Ann-Sofie , 1978, Stockholms stift, C, 229 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar), § 75 (Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar)	Kl ledamot, U FK ledamot, 2 v ordf
	Persson, Bertil , 1940, Stockholms stift, POSK, 233 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	EE ersättare, Ks ersättare
	Persson, Inger , 1936, Linköpings stift, M, 31 Ledig september och november, ersatt av Gunnar Bredin	Kr ledamot, v ordf, Valberedningen
	Persson, Rolf , 1936, Lunds stift, SPI, 133	O ersättare
	Persson, Sten , 1944, Linköpings stift, C, 32 Motion: 3 (Inrättandet av stipendier för natur-, miljö- och kulturmiljövård) Debattinlägg: § 64 (Hållbart skogsbruk), § 67 (Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap)	EE ledamot

Petersson, Kjell , 1943, Stockholms stift, FK, 238 Motion: 16 (Direktval till församling), 20 (Om skattebefrielse vid gåvor), 21 (Partiella samfälligheter), 24 (Präster och diakoner utan församlingstjänst), 45 (Pastoral strukturer för Svenska kyrkan) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 65 (Om skattebefrielse vid gåvor)	Eu ersättare	Personregister 2012
Petersson, Lennart , 1939, Linköpings stift, S, 23 Ersättare september för Lars Stjernkvist	Eu ersättare	
Pettersson, Gunnar , 1940, Stockholms stift, KR, 236	EE/Kr ersättare	
Pierazzi, Irène , 1943, Stockholms stift, S, 218 Debattinlägg: § 71 (Jämställdheten i Svenska kyrkan)	Ks ledamot	
R		
Ramnerö Ödestad, Katarina , 1955, Skara stift, M, 41	G ersättare, U FK ersättare	
Ransgård, Jonas , 1971, Göteborgs stift, M, 164 Ledig september och november, ersatt av Bengt Kjellgren	O ersättare	
Reichenberg, Olle , 1970, Stockholms stift, M, 216 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor)	O ledamot	
Rickardsson, Ulla , 1941, Göteborgs stift, C, 142 Motion: 19 (Kyrkoantikvarisk ersättning), 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 49 (Det palestinska kairosdokumentet) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 63 (Kyrkoantikvarisk ersättning)	Eu ersättare, KS ersättare	
Rolandsson, Gusten , 1940, Härnösands stift, KR, 186	EE ledamot, ordf	
Roos, Anders , 1947, Stockholms stift, POSK, 224 Motion: 46 (Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 79 (Ny ersättningsstadga), § 81 (Svenska kyrkan och Barnkonventionen)	Kr ledamot	
Rosenquist, Mattias , 1967, Växjö stift, POSK, 103	TU ersättare	
Rosenquist, Sofia , 1976, Växjö stift, POSK, 90	Eu ersättare	
Rossipal, Kerstin , 1941, Stockholms stift, KR, 227 Ersättare november för Monica Karlsson		
Rydje, Lars , 1936, Västerås stift, S, 70 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	2 v ordf Km	
Rydström, Elisabeth , 1954, Stockholms stift, C, 250	Kl ersättare	
Rönnqvist, Leif , 1940, Luleå stift, S, 204	B ersättare	

Sacrèdeus, Lennart , 1957, Västerås stift, KR, 83 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), 27 (Renässans för trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), 28 (Ökad solidaritet med förföljda medkristna runtom i världen), 29 (Ersätt Lag om Svenska kyrkan med ett ömsesidigt avtal, ett ”konkordat”) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 38 (Förföljda kristna), § 43 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Valberedningen, Ks ledamot
Sandahl, Dag , 1948, Växjö stift, FK, 94 Motion: 45 (Pastorala strukturer för Svenska kyrkan) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	G ersättare, Ks ersättare
Sandstedt, Margareta , bytt efternamn, se Larsson	
Sandström, Britt , 1944, Västerås stift, S, 73 Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>) Debattinlägg: § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015)	B ledamot
Sandström, Kristina , 1968, Stockholms stift, M, 243 Ledig september, ingen ersättare Ledig november, ersatt av Svante Erlandsson	Kl ledamot
Sarkar, Dan , 1968, Lunds stift, FK, 116 Motion: 43 (Lärosynsutredning), 44 (Vård och underhåll av kyrkobyggnader) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 57 (Läro- och ordningsfrågor)	EE ersättare
Selin, Torkel , 1950, Härnösands stift, POSK, 190 Ledig september och november, ersatt av Thelma Olsson Bylin	Kr ersättare
Sibbmark, Gunnar , 1946, Växjö stift, M, 97 Debattinlägg: § 1 (Kyrkomötet öppnas), § 5 (Inkomna skriftliga hälsningar), § 6 (Parentation), § 16 (Meddelanden), § 23 (Meddelanden och ajournering), § 27 (Meddelanden), § 28 (Strukturfrågor), § 37 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan), § 47 (Meddelanden), § 48 (Ordningsfråga), § 50 (Meddelanden), § 137 (Kyrkomötet avslutas)	ordf Km
Sidenvall, Fredrik , 1962, Göteborgs stift, FK, 160 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 37 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan) § 38 (Förföljda kristna), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Eu ersättare
Simonsson, Berit , 1951, Göteborgs stift, FK, 145 Ledig september och november, ersatt av Maja Bengtsson	Kl ersättare

Sjöstrand, Erik , 1981, Uppsala stift, POSK, 16 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015)	B ersättare, Ks ersättare	Personregister 2012
Skoglund, Uhlf , 1954, Skara stift, S, 42	EE ersättare, Ks ersättare	
Skogmalm, Alf , 1951, Växjö stift, S, 92 Ersättare november för Birgitta Lindén		
Smittsarve, Ingrid , 1946, Visby stift, C, 209 Debattinlägg: § 35 (Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012)	Ks ledamot, 2 v ordf	
Stiglund, Hans , 1955, biskop i Luleå stift	G	
Stjernkvist, Lars , 1958, Linköpings stift, S, 23 Ledig september, ersatt av Lennart Petersson Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	Eu ledamot	
Stråle Börjesson, Anna-Karin , 1962, Karlstads stift, S, 171	G ersättare	
Sundberg, Christer Kax , 1947, Strängnäs stift, FiSK, 69 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 79 (Ny ersättningsstadga)	O ledamot	
Sundström, Jan Olov , 1945, Stockholms stift, M, 249	B ersättare, NIMD ersättare	
Sunnliden, Håkan , 1952, Växjö stift, FK, 102 Motion: 22 (Tillsatt ett råd med ansvar för mission i Sverige), 23 (Förtydliga missionen i Sverige), 24 (Präster och diakoner utan församlingstjänst), 25 (Präster eller diakoner som medlare i konflikter), 26 (Avskaffa domkapitlen) Debattinlägg: § 30 (Domkapitlen och stiftsstyrelserna), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 53 (Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning), § 54 (Präster och diakoner som medlare), § 76 (Mission i Sverige)	Kr ersättare	
Svensson, Alve , 1951, Lunds stift, KR, 115 Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen)	G ledamot, v ordf	
Svensson, Elisabeth , bytt efternamn, se Holmblad		
Svensson, Karl-Gunnar , 1957, Göteborgs stift, KR, 149 Motion: 4 (Utökande av psalmer i psalmboken), 5 (Införa retreat som en obligatorisk del i vinningstjänsten), 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 35 (Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012), § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 52 (Retreat obligatorisk i vinningstjänsten), § 79 (Ny ersättningsstadga)	Kr ledamot, Ks ersättare	

Personregister 2012	Säberg, Bengt , 1956, Stockholms stift, M, 228 Ledig november, ersatt av Conny Boltensål Motion: 41 (Partiella samfälligheter), 47 (Angående samfälligheter)	EE ersättare
	Särdquist, Sofia , 1969, Skara stift, POSK, 44	O ledamot
	Söderberg, Thomas , 1948, biskop i Västerås stift Motion: 13 (Program för <i>Kyrkliga handlingar i fokus</i>)	Kr
	Sörngård Thulin, Kjerstin , 1941, Lunds stift, S, 134 Ledig september och november, ersatt av Marie Nielsén	KI/O ersättare
T		
	Thorén, Emma , 1983, Linköpings stift, MPSK, 37	TU ersättare
	Thorstensson, Gunvor , 1950, Karlstads stift, KR, 176	B ersättare
	Tisell, Daniel , 1968, Göteborgs stift, C, 157 Motion: 49 (Det palestinska kairosdokumentet) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.)	O ledamot
	Torstensson, Gunvor , 1946, Skara stift, POSK, 51	EE ledamot
	Tranströmer, Nanna , 1980, Stockholms stift, S, 226	G ledamot, Valberedningen
	Tyrberg, Conny , 1951, Linköpings stift, C, 26 Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.)	O ledamot, v ordf
U		
	Ulfvebrand, Hans , 1952, Stockholms stift, M, 232 Motion: 35 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem av utlandsförsamling) Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 55 (Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling)	G ledamot
V W		
	Wahlström, Ylva , 1965, Stockholms stift, MPSK, 240 Motion: 8 (Fördjupad kunskap i ekologi och miljökunskap i våra olika utbildningar), 9 (Svenska kyrkan bör ta ett större miljöansvar än andra), 10 (Säkra mångfalden i våra vignings-tjänster), 11 (Hållbart skogsbruk), 12 (De gömda och glömda i Sverige), 15 (Utvisade flyktingar) Debattinlägg: § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften – för barnens trygghet i familjen), § 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 67 (Inrättande av stipendier och utbildning i miljökunskap), § 70 (Säkra mångfalden i våra vinningstjänster)	G ledamot, Valberedningen
	Walldén, Anna-Sara , 1982, Luleå stift, C, 196 Debattinlägg: § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 45 (Ett enklare och mer logiskt kyrkoår)	G ledamot

Wallin, Claes , 1960, Uppsala stift, S, 11 Ledig september och november, ersatt av Måns Gustafsson	Kr ersättare	Personregister 2012
Wallmark, Hans , 1965, Lunds stift, M, 107 Ledig november, ersatt av Anne-Charlotte Fröberg		
Wallmyr, Rune , 1954, Karlstads stift, FiSK, 177 Motion: 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	TU/EE ersättare	
Wedin, Katarina , 1955, Luleå stift, POSK, 192 Debattinlägg: § 49 (Kairosdokumentet och Israel-Palestina- frågan, forts.)	Eu ledamot, NIMD ersättare	
Weichbrodt, Hans , 1968, Göteborgs stift, FK, 152 Ledig september, ersatt av Ann-Ida Fehn Ledig november, ingen ersättare	Kr ersättare	
Wejryd, Anders , 1943, ärkebiskop, Uppsala stift Debattinlägg: § 2 (Hälsningsanförande), § 28 (Strukturfrågor), § 30 (Domkapitlen och stiftsstyrelserna), § 34 (Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015), § 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 38 (Förföljda kristna), §§ 49 och 51 (Kairosdokumentet och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 54 (Präster och diakoner som medlare), § 68 (Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier), § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar), § 78 (Romerna en del av Sverige och Svenska kyrkan)	Ks ordf	
Wernersson, Birger , 1948, Lunds stift, S, 109 Debattinlägg: § 72 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar)	B ersättare, Ks ersättare	
Westerlund, Anna-Karin , 1949, Uppsala stift, M, 9	Kr ersättare	
Wetterling, Vivianne , 1951, Göteborgs stift, FiSK, 138 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten) 36 (Samverkansform för begravningsverksamheten), 37 (Lokalisering av kyrkliga utbildningar) Debattinlägg: § 62 (Ersättning för kyrkliga handlingar)	Kr ledamot	
Widepalm Heurén, Camilla , 1971, Göteborgs stift, C, 150 Motion: 34 (Samverkansform för begravningsverksamheten), Motion: 49 (Det palestinska kairosdokumentet)	O ersättare	
Viklund, Margareta , 1930, Stockholms stift, KR, 248 Motion: 6 (Internationell konferens för förföljda kristna), 7 (Arbete mot prostitution och trafficking) Debattinlägg: § 38 (Förföljda kristna), § 66 (Arbete mot prostitution och trafficking och stöd till brottsoffer)	G ersättare, VN ledamot	
Wojdkow, Marie , 1958, Lunds stift, POSK, 119	B ledamot	

Å

- Åblad Lundström, Carin**, 1964, Uppsala stift, ÖKA, 18
Motion: 57 (Vigda diakoners rätt att delta i överläggningar),
58 (Vigda prästers rätt att delta i överläggningar),
59 (Strategi för Svenska kyrkans undervisning i alla åldrar)
Debattinlägg: § 28 (Strukturfrågor), § 34 (Verksamhet och
ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015),
§ 53 (Präster och diakoner som inte har kyrklig anställning)
O ledamot
- Ådén, Titti**, 1959, Luleå stift, S, 208
EE ersättare
- Åkerlund, Anders**, 1940, Västerås stift, C, 71
Motion: 13 (Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*)
Debattinlägg: § 29 (Ändringar i kyrkoordningen m.m.),
§ 36 (Ekumeniken i kyrkoordningen), § 49 (Kairosdokumentet
och Israel-Palestinafrågan, forts.), § 73 (Social ekonomi)
Kl ledamot,
NIMD ledamot,
ordf
- Åkesson, Henrik**, 1975, Härnösands stift, FK, 189
Ledig september och november, ersatt av Mats Lindström
EE ersättare
- Åkesson, Johan**, 1962, Lunds stift, S, 118
Debattinlägg: § 44 (Renässans för trohet och trohetslöften –
för barnens trygghet i familjen), § 51 (Kairosdokumentet och
Israel-Palestinafrågan, forts.)
G ledamot,
Valberedningen,
NIMD ledamot
- Åsebol, Ann-Britt**, 1947, Västerås stift, M, 74
Motion: 13 (Program för *Kyrkliga handlingar i fokus*)
Debattinlägg: § 32 (Nomineringsgrupp eller partigrupp)
O ledamot,
Valberedningen
- Åsman, Micael**, 1966, Karlstads stift, S, 169
O/TU ersättare
- Ö
- Österström, Mary**, 1943, Göteborgs stift, S, 156
Kl ersättare,
Ks ersättare

Sakregister

Sakregister 2012

Sakregister
2012

Förkortningar

KsSkr Kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet

PSkr Presidiets skrivelse till kyrkomötet

Ln Läronämnd

G Gudstjänstutskottet

O Organisationsutskottet

TU Tillsyns- och uppdragsutskottet

EE Ekonomi- och egendomsutskottet

Eu Ekumenikutskottet

Kl Kyrkolivsutskottet

B Budgetutskottet

Kr Kyrkorättsutskottet

M Motion till kyrkomötet

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
A	Anställning , se präster och diakoner utan kyrklig anställning				
	Ansvarsnämnd , Svenska kyrkans, verksamhetsberättelse		TU 9	12	60, 111
	Antagning , se vignings-tjänster				
	Arbetsgivaransvar , se arbetsgivarorganisation				
	Arbetsgivarorganisation , en gemensam	M 48	TU 7		58, 109
	Avskaffa , domkapitlen, se domkapitlen				
	Avskaffande , nämnder, se kyrkoordningen				
	Avvisade flyktingar , se flyktingar				
B	Barnkonsekvensanalys , se kyrkoordningen				
	Barnkonventionen , Svenska kyrkan	M 46	Kr 3		81, 133
	Begravningsavgift , se strukturfrågor				
	Begravningsfrågor , se strukturfrågor				
	Begravningsverksamheten , se strukturfrågor				
	Biskopsval , enklare former	M 39	O4		31, 88
	Brottsoffer , se prostitution				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
D	Diakoner , se präster och diakoner				
	Direktval , församling, se strukturfrågor				
	Diskriminering , se barnkonventionen				
	Domkapitlen , och stiftsstyrelserna	M 26, Ln 4y	O3		30, 87
	Dopfaddrar , kontakt, utökad kommunikation	M 2	Kl 3	14	69, 121
E	Ekologi , se stipendier				
	Ekumeniken , Ändringar i kyrkoordningen	KsSkr 3, Ln 8y	Eu 1	5	36, 92
	Ersättning , kyrkliga handlingar	M 32	EE 2		62, 113
	Ersättning , se kyrkoantikvarisk				
	Ersättningsstadga , ersättning förlorad arbetsförtjänst, ersättning barntillsyn, särskilt organ för arvoden, sammanträdesarvode	PSkr 1, M 40	Kr 1	16	79, 131
F	Fadderskap , se dopfaddrar				
	Flerårskonfirmation , ett komplement	M 1	Kl 11		77, 129
	Flyktingar , gömda, glömda, avvisade, utvisade	M 12, 15	Eu 5	8	40, 96
	Fond för systerkyrkor, se Verksamhet och ekonomi				
	Förföljda kristna , internationell konferens, ökad solidaritet	M 6, 28	Eu 3		38, 94
	Församlingsråd , se strukturfrågor				
	Förtydliga missionen , se mission				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
G	Gåvor , se skattebefrielse				
	Gömda och glömda , se flyktingar				
H	Huvudgudstjänst , se strukturfrågor				
	Hållbarhetsredovisning , se årsredovisning				
I	Insamlingsperiod , ändrad, Svenska kyrkan i utlandet	M 31	Eu 6		41, 97
	Internationell konferens , se förföljda kristna				
	Israel-Palestinafrågan , se Kairosdokumentet				
J	Jämställdheten , i Svenska kyrkan	KsSkr 4	Kl 5	15	71, 123
K	Kairosdokumentet , Israel- Palestinafrågan, Kairos Palestina	M 49, 51, 55	Eu 2	6	37, 49, 51, 93
	Konfirmandarbete , kvalitetsverktyg, konfir- mandenkät	M 17	Kl 8		74, 126
	Konfirmandarbete , under- visning i alla åldrar	M 18	Kl 9		75, 127
	Konfirmation , se flerårs- konfirmation				
	Konfirmation , vägval	M 62	G 5		46, 102
	Konkordat , ersätt lag om Svenska kyrkan, avtal mellan Svenska staten och Svenska kyrkan,	M 29, Ln 10y	Kr 2		80, 132
	Kulturmiljövård , se stipen- dier				
	Kulturstipendier , utdelning				68
	Kvalitetsverktyg , se konfir- mandarbete				
	Kyrkliga handlingar , se ersättning				
	Kyrkliga handlingar , i fokus, program för	M 13	G 2	9	43, 99
	Kyrkliga utbildningar , se lokalisering				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Kyrkoantikvarisk, ersättning, översyn av Svenska kyrkans bestäm- melser Kyrkobyggnader, vård, underhåll, se struktur- frågor Kyrkomötet: - anmälan och bordlägg- ning av inkomna ärenden och utskottens betänkan- den - anmälan av inkallade ersättare - anmälan av nya leda- möter - biskoparnas närvaro i utskotten - fastställande av debatt- regler - fyllnadsval av revisorer - fyllnadsval till kyrko- styrelsen - fyllnadsval till Nämnden för utbildning, forskning och kultur - fyllnadsval till valbered- ningen - fyllnadsval till Svenska kyrkans valprövnings- nämnd - fyllnadsval till Svenska kyrkans överklagande- nämnd - hänvisning av ärenden till utskotten - regler för debatt vid procedurfrågor - utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare - val av protokolljusterare	M 19	EE 3		63, 114 14, 17, 26 8, 25 7 13 18 22 19, 136 20 12 135 21 15 9 11 10

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
L	Kyrkoordningen, ändringar, barnkonsekvens- analys, val till kyrkomötet, namnändringar, valsam- manträde i kyrkomötet, avskaffande av nämnder, valbestämmelser	KsSkr 3	O 1	1	29, 85
	Kyrkotillhörighet, se utlandsförsamling				
	Kyrkoår, enklare och mer logiskt	M 33, Ln 1y	G 4		45, 101
	Lag om Svenska kyrkan, se konkordat				
	Lokalisering, kyrkliga utbildningar	M 37	Kl 6		72, 124
	Lyssnarkonferens, upp- följning, Lund 2007	M 14	Eu 4	7	39, 95
	Lärofrågor, ordningsfrågor lärosynsutredning	M 43	TU 6		57, 108
	Lärosynsutredning, se lärofrågor				
	M Medlare, se präster och diakoner				
	Miljöansvar, se skogsbruk				
M	Miljökunskap, se stipen- dier				
	Miljöpris, se stipendier				
	Mission, i Sverige, tillsätt ett råd, förtydliga	M 22, 23	Kl 10		76, 128
	Mångfald, se vignings- tjänster				
N	Namnändring, se kyrkoordningen				
	Nomineringsgrupp, parti- grupp	M 50	O 5		32, 89
	Nämnder, avskaffande, se kyrkoordningen				
P	Parentation				6
	Partiella samfälligheter, se strukturfrågor				
	Partigrupp, se nomine- ringsgrupp				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
R	Pastorala strukturer , se strukturfrågor				
	Program för kyrkliga handlingar , se kyrkliga handlingar				
	Prostitution , trafficking, stöd till brottsoffer	M 7, 53	Kl 1		66, 119
	Präster och diakoner , som medlare, konflikter	M 25, Ln 6y	TU 3		54, 105
	Präster och diakoner , utan kyrklig anställning	M 24, 57, 58, Ln 5y	TU 2		53, 104
	Psalmboken , utökande av psalmer	M 4	G 1		42, 98
	Renässans , se trohet och trohetslöften				
	Retreat , obligatorisk i vigningstjänsten	M 5	TU 1		52, 103
	Romer , del av Sverige, Svenska kyrkan	M 60	Kl 12		78, 130
	Råd för mission , se mission				
S	Samfälligheter , se struktur- frågor				
	Skattebefrielse , gåvor	M 20	EE 5		65, 116
	Skogsbruk , hållbart, miljöansvar	M 9, 11	EE 4		64, 115
	Social ekonomi , utbild- ningar, strategier, utförarorganisation	M 54	Kl 7		73, 125
	Solidaritet , se förföljda kristna				
	Stefansmedaljen , utdelning				3
	Stipendier , utbildning, miljökunskap, ekologi, naturvård, miljövård, kulturmiljövård	M 3, 8	Kl 2		67, 120
	Strategi , undervisning och mission i alla åldrar, se Verksamhet och ekonomi				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Strukturfrågor , kyrko- fullmäktige beslutande, kyrkoråd verkställande, församlingsråd, samfäl- ligheter, stiftens tillsyn, samverkansformer, direktval till församling, begravningsverksamheten, begravningsavgift, övergångsbestämmelser, kyrkobyggnader, pastorala strukturer, huvud- gudstjänst Stöd till brottsoffer , se prostitution Svenska kyrkan i utlandet , se insamlingsperiod Svenska kyrkan i utlandet , val till kyrkomötet, se kyrkoordningen Svenska kyrkans utbild- ningar , i framtiden, se årsredovisningen Systerkyrkor , se Verksam- het och ekonomi	KsSkr 5, M 16, 21, 34, 36, 41, 42, 44, 45, 47, 52, 56, 61, Ln 2y, 3y	O2	2	28, 86
T	Trafficking , se prostitution Trohet och trohetslöften , renässans, barnens trygghet i familjen	M 27	G 3		44, 100
U	Undervisning , se konfir- mandarbete Utdebitering , se struktur- frågor Utjämningsavgift , särskild, Ändringar i kyrkoord- ningen Utlandsförsamling , beslut om kyrkotillhörighet	KsSKr 3 M 35, Ln 7y	EE 1 TU 4	13 10	61, 112 55, 106

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
V	Val , till kyrkomötet, se kyrkoordningen				
	Valbestämmelserna , se kyrkoordningen				
	Valprövningsnämnd , Svenska kyrkans, verksam- hetsberättelse		O 6	3	33, 90
	Valsammanträde , i kyrkomötet, se kyrko- ordningen				
	Verksamhet och ekonomi , nationella nivån 2013– 2015, finansiering Svenska kyrkan i utlandet, finansiering Svenska teologiska institutet, fond systerkyrkor, strategi för undervisning och mission, valsedelsbidrag	KsSkr 1, M 30, 59	B 1	17	34, 134
	Vigda diakoner , se präster och diakoner				
	Vigda präster , se präster och diakoner				
	Vigningstjänsten , se retreat				
	Vigningstjänster , säkra mångfalden	M 10, Ln 9y	Kl 4		70, 122
	Vigsselförrättare , präster, avsagt sig behörighet	M 38	TU 5		56, 107
Å	Vigselrätten , se vigs- elförrättare				
	Vård och underhåll , se strukturfrågor				
Å	Vägval , se konfirmation				
	Årsredovisning , Svenska kyrkans nationella nivå 2011, hållbarhetsredo- visning redogörelse för behandling av kyrkomötets ärenden, Svenska kyrkans utbildningar i framtiden	KsSkr 2	B 2	4	35, 91

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, PSkr, M, Ln Numret anges	Betänkande Utskottet och numret anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
Ä	Ändringar i kyrkoord- ningen, se kyrkoordningen				
Ö	Övergångsbestämmelser, Göteborg, se struktur- frågor				
	Överklagandenämnd, Svenska kyrkans, verksam- hetsberättelse		TU 8	11	59, 110
	Överläggningar, rätt att delta, se Präster och diakoner				

